

МАТФЕЙ БИЧИГЕН СҮҮНЧИЛҮ ЖАР

1

¹ Давидтин ле Авраамнын калдыгы Иисус Христостын ада-öбө-көлөри.

² Авраамнан Исаак туулган, Исаактан Иаков туулган, Иаковтон Иуда ла онын карындаштары туулган;

³ Иуданын эмеени Фамарьдан Фарес ле Зара туулган, Фарестен Есром туулган, Есромнон Арам туулган;

⁴ Арамнан Аминадав туулган, Аминадавтан Наассон туулган, Наассоннон Салмон туулган;

⁵ Салмоннын эмеени Рахавтан Вооз туулган, Воозтын эмеени Рурьтан Овид туулган, Овидтен Иессей туулган;

⁶ Иессейден Давид-каан туулган, Давид-кааннан Соломон туулган, Соломоннын энези десе Уриянын башкыдагы эмеени болгон;

⁷ Соломоннон Ровоам туулган, Ровоамнан Авия туулган, Авиядан Асаф туулган;

⁸ Асафтан Иосафат туулган, Иосафаттан Иорам туулган, Иорамнан Озия туулган;

⁹ Озиядан Иоафам туулган, Иоафамнан Ахаз туулган, Ахазтан Езекия туулган;

¹⁰ Езекиядан Манассия туулган, Манассиядан Амос туулган, Амостонг Иосия туулган;

¹¹ Вавилон јерине көчүрөрдөн озо Иосиядан Иехония ла онын карындаштары туулган;

¹² Вавилонго көчүргөн сонгында Иехониядан Салафиил туулган, Салафиилден Зоровавел туулган;

¹³ Зоровавелден Авиуд туулган, Авиудтан Елиаким туулган, Елиакимнен Азор туулган;

¹⁴ Азордон Садок туулган, Садоктонг Ахим туулган, Ахимнен Елиуд туулган;

¹⁵ Елиудтан Елеазар туулган, Елеазардан Матфан туулган, Матфаннанг Иаков туулган;

¹⁶ Иаковтонг Мариянын өбөөни Иосиф туулган, Мариядан Христос дейтен Иисус туулган.

¹⁷ Анайдарда, Авраамнанг ала Давидке јетире бастыразы он төрт үйе; Давидтенг ала Вавилонго көчүргенине јетире база он төрт үйе; Вавилонго көчүргениненг ала Христоско јетире база он төрт үйе.

Иисустын туулганы

¹⁸ Иисус Христостын туулганы мындый болгон. Онын энезин, Марияны, Иосифле кол алыштырып койгондор, је озор биригерге јеткелекте, Мария Агару Тыннанг барланып калган. ¹⁹ Мариянын өбөөни Иосиф, ак санаалу кижии бойы, оны улус алдына уйатка түжүрбейин деп, јажытту јандырып ийерге сананган. ²⁰ Је анайда сананып аларда, ого түш јеринде Кайраканнын ангели көрүнип, мынайда айткан:

– Давид уулы Иосиф! Мария эмеенинди бойында жүргүзөргө коркыба. Онын бойында табылганы – Агару Тыннанг. ²¹ Табары уул болор, Оны Иисус деп адаарын, ненинг учун дезе Ол Бойынын калыгын кинчектеринен аргадаар.

²² Кайраканнын јарчы ажыра айтканы бүтсин деп, ончозы мынайда болгоны бу. Ол айткан: ²³ «*Бат, кыс барланып, уул бала табар, Оны Еммануил деп адагылаар*». Еммануил дегени – «Бисле кожо Кудай» дегени.

²⁴ Иосиф уйкудан турала, ого Кайраканнын ангели јакарганыла эдип, эмеенин бойында жүргүсти. ²⁵ Мария тун уул бала тапканча, оныла билишпей жүрди. Иосиф баланы Иисус деп адады.

2

Күнчыгыштын судурчылары Иисуска бажырганы

¹Иисус Иудей јериндеги Вифлеем деп калада Ирод-каан тужында туулган. Је бат, күнчыгыштан Иерусалимге судурчылар келип, айттылар:

²— Иудейлердин јангы туулган кааны кайда болотон? Күнчыгышта Онын жылдызын көрдибис, Ого бажырарга келдибис.

³Мыны угала, Ирод-каан түймей берди, оныла кожо бастыра Иерусалим түймеди. ⁴Калыктын ончо улу абыстарын ла бичикчилерин јууп алып,

— Христос кайда туулатан эди? — деп, сурап турды.

⁵Олор айттылар:

— Иудей јериндеги Вифлеемде, ненин учун дезе јарчы мынайда бичиген: ⁶«*Сен де, Вифлеем, Иуда јери, Иуданын калаларынан эмеш те кичү эмезин: сенен Башчы чыгар, Ол Израиль элимди кабырар*».

⁷Айдарда, Ирод судурчыларды бойына јажытту кычырып, жылдыстын көрүнген өйин сурап, угуп алала, ⁸олорды Вифлеемге ийип, айтты:

— Барып, бала керегинде быжулап сурап угугар. Таап алзагар, меге тил јетиригер, мен де Ого барып бажырайын.

⁹Судурчылар кааннын айтканын тындап угала, јүрүп ийдилер. Је бат, күнчыгышта көргөн жылдызы олордын ичкери үстинде барып јатты. Учында бала болгон јердин үстине једеле, токтой берди. ¹⁰Олор жылдысты көрөлө, улу сүүнчиле сүүндилер. ¹¹Үйге кирип, баланы ла Онын энезин, Марияны, көрдилер, чөгөдөп, балага јабыс бажырдылар. Онон эрјинелү кайырчактарын ачып, Ого алтын, ладан, база смирна сыйладылар. ¹²Иродко бурулбагар деп, олорго түш јеринде Кудайдан айдылганыла, јери-јуртына өскө јолло јанып ийдилер.

Египетке ырбаганы

¹³Судурчылар јүре берерде, Кайраканнын ангели Иосифке түш јеринде көрүнип, айтты:

— Тур, баланы ла Онын энезин алганча, Египет јерине ырбап бар. Сеге айтканчам, анда јүр. Ирод баланы өлтүрейин деп, бедиреерге умзанып јат.

¹⁴ Иосиф туруп, түнде баланы ла Онын энезин алганча, Египет жаар жүре берди. ¹⁵ Анда Ирод јада калганча жүрди. Кайраканнын жарчы ажыра айтканы бүтсин деп, мынайда болгоны бу. Ол айткан: *«Египеттен Уулымды алдырып алдым».*

¹⁶ Судурчыларга электедип койгонын көрөлө, Ирод сүрекей чугулданды. Олордон сурап уккан өйдө Вифлеемде ле оны эбیره жерлерде туулган эки жашту ла онон кичү балдарды ончолорын өлтүрсин деп жакарды. ¹⁷ Анайып, Иеремия деген жарчы ажыра айдылганы бүтти. Ол айткан:

¹⁸ *«Рамада үн угулат,
ый-сыгыт, улу онту-калак угулат.
Рахиль балдарым деп ыйлап,
токунап болбойт,
ненин учун десе олар жок».*

¹⁹ Ирод јада калган сонгында Кайраканнын ангели Египеттеги Иосифке түш жеринде көрүнип,

²⁰ – Тур, баланы ла Онын энезин алганча, Израиль жерине жан – деди. – Баланын тынын кыйарга сананган улус өлди.

²¹ Иосиф туруп, баланы ла Онын энезин алганча, Израиль жерине жанды. ²² Иудей жеринде Иродтын ордына онын уулы Архелай каан болуп турганын угала, оноор барарга коркыды. Же түш жеринде айдылганыла, Галилей жерине барды. ²³ Ого келип, Назарет дейтен калада журтай берди. Анайып, Онын ады Назорей болор деп, жарчылар ажыра айдылганы бүтти.

3

Куба чөлдөгү үн

¹ Ол күндерде Крестеечи Иоанн келип, Иудейдин куба чөлинде жарлыктап, ² айдып жүрген:

– Кинчектеригерди алынып, Кудайга баштаныгар! Тенери Каандыгы жууктап келди!

³ Исаия жарчынын мынайда айткан кижизи бу болгон: *«Куба чөлдө кыйгырганнын үни: Кайраканга жол белетегер, Онын жолдорун түс эдигер!»*

⁴ Иоанн бойы десе төө түгинен эткен кийимдү болгон, белин тере курла курчанган, жиген ажы аспан ла жер адарунын мөди.

⁵Ол тушта Иерусалимнинг улузы, Иудей ичинде, Иорданды жакалай журтаган ончо улус ого келип, ⁶кинчектерин ачып, Иордансууга кирип, Иоаннга креске тўжўп тургандар. ⁷Креске тўжерге ого көп фарисейлер ле саддукейлер келип жатканын көрөлө, ологого айтты:

– Ыланнын ач-ўрени! Кудайдын келер чугулынан кыйыжарыгар деп, слерге кем айтты? ⁸Чындаптан кинчегерди алынып, Кудайга баштанганыгарды керекте көргүзигер. ⁹«Бистин адабыс Авраам» – деп, ичигерде айдарга сананбагар. Айдып турум слерге: Кудай бу таштардан Авраамга балдар жайап берер аргалу. ¹⁰Малта да агаштардын тазылында жадыры: жакшы жиилек бўтпес агашты кезип, отко таштайтан. ¹¹Кинчек алынарынын темдеги эдип, мен слерди суула крестеп жадым, же кийнимче келип жатканы мененг күчтү; мен Онын өдүгин тудунып апарарга турбазым. Ол слерди Агару Тынла, отло крестеер. ¹²Онын күреги колында: Ол идиргенин арутап, буудайын алмарына урар, саламын дезе, өчпөс отко таштап, өртөөр.

Иисустын креске тўшкени

¹³Ол тушта Иоаннга креске тўжейин деп, Галилей жеринен Иорданга Иисус келди. ¹⁴Иоанн дезе Оны токтодып, айтты:

– Сен мени креске тўжўрер учурлу, Сен дезе меге келдин бе?

¹⁵Je Иисус ого каруу жандырды:

– Эм токтотпо. Мынызыла не ле чынды бўдўрип койорыс.

Айдарда, Иоанн токтотподы.

¹⁶Креске тўжеле, Иисус ол тарый суудан чыгып келерде, Ого тенери ачылды, Ол кўўле чилеп Ого тўжўп келеткен Кудайдын Тынын көрўп ийди. ¹⁷Тенериден ўн чыкты:

– Бу Менин сўўген Уулым, Онын Бойында Менин жакшылыкту табым.

4

Иисусты ченегени

¹Мынын сонгында Тын Иисусты көрмөскө ченедерге, куба чөлгө алып барды. ²Иисус төртөн тўш ле төртөн тўн орозо тудуп, аштай берди. ³Ченеечи Ого базып келеле, айтты:

– Сен Кудайдын Уулы болзонг, бу таштар калаш боло берзин де.

⁴Je Ол каруу жандырды:

– Бичилген сөс бар: *«Кижги жангыс калаш жип тирү жүрер эмес, же Кудай айдып турган не ле сөслө тирү жүрер».*

⁵Айдарда, көрмөс Оны агару калага апарып, Öргөөниң канадына тургузала, ⁶айтты:

– Сен Кудайдын Уулы болзон, төмөн калып ий. Бичилген жок беди:

*«Бойынын ангелдерине жакарар.
Будын ташка бүдүрилбезин деп,
Сени кол бажына алып баргылаар».*

⁷– База бичигени бар: *«Кудайын Кайраканды ченебе»* – деп, Иисус каруу жандырды.

⁸Көрмөс Оны база бир сүрекей бийик кырга алып барала, телекейдин ончо каандыктарын ла олордын магын көргүзип, ⁹айтты:

– Меге жыгылып бажырап болзон, мынын ончозын Сеге бейин.

¹⁰– Менен кезде тайыл, сатана! – деп, Иисус айтты. – Бичилген жок беди: *«Кудайын Кайраканга бажыр, жангыс Ого жалчылан».*

¹¹Мынын сонгында көрмөс Иисустан жүре берди. Je бат, ангелдер келип, Ого жалчыланып жүрдилер.

Иисус Галилейде

¹²Иоаннды түрмелеп койгонын угала, Иисус Галилей јерине жүре берди. ¹³Назареттен чыгала, талай жаказындагы Капернаумга келип журтады. Ол Завулон ло Неффалимниң јери болгон. ¹⁴Исаия деген јарчы ажыра айдылганы бүтсин деп, мынайда болгоны бу. Ол айткан:

¹⁵ *«Талай јаар жүре берген јолду Завулон јери,
Неффалим јери!*

Иордан ары јаны! Кара јанду јурт турган Галилей јери!

¹⁶ *Карачкыда отурган калык улу јарык көрди,
өлүмниң көлөткөзи бүркеген ороондо жүрген улуска
јарык јарыды».*

¹⁷Онон ло бери Иисус јарлыктап, айдып жүрер болды:

– Кинчектеригерди алынып, Кудайга баштаныгар! Тенгери Каандыгы жууктап келди!

Баштапкы үренчиктер

¹⁸ Галилей талайын жакалай барадып, Иисус эки карындашты: Петр дейтен Симонды ла онын Андрей карындажын көрүп ийди. Олор, балыкчы болгон бойлоры, талайда шүүндеп тургандар.

¹⁹ – Мени ээчий барыгар – деп, Иисус олорго айтты. – Слерди улус тудачы эдип салайын.

²⁰ Олор бу тарый шүүнин артырып койоло, Оны ээчий бастылар. ²¹ Онон ары барып, база эки карындашты: Зеведей уулы Иаковты ла онын Иоанн карындажын көрүп ийди. Олор Зеведей адазыла кожо кемеде шүүнин жамап отургандар. Олорды кычырды. ²² Олор бу тарый, кемени ле адазын артырып койоло, Оны ээчий бастылар.

Улуска жалчыланып баштаганы

²³ Иисус Галилейдин жери сайын жүрди, олордын синагогаларына кирип үретти, Каандык керегинде Сүүнчилү Жар жарлап, улустын не ле ооружын, не ле жоболын жазып жүрди. ²⁴ Иисус керегинде табыш Сирия ичине жайылды. Ого ончо жоболдуларды, жүзүн-жүүр ооруга таптыргандарды, туткак оорулу улусты, өзök-буурында шилемирлү, улаарып базып жүрер улусты, курулып калгандарды экелип тургандар. Ол ончозын жазып турган. ²⁵ Галилей жеринен, Он-Турадан, Иерусалимнен, Иудей жеринен, Иордан ары жанынан камык улус Оны ээчий жүрген.

5

Чын кежик керегинде

¹ Иисус улусты көрөлө, кырга чыкты. Отура берерде, Ого үренчиктери базып келди. ² Олорды үредип баштап, айтты:

³ – Кудайды керектегендер кежиктү:

Тенери Каандыгы – олордыйы.

⁴ Ыйлап жүргендер кежиктү:

олорго коот болор.

⁵ Лобоштор кежиктү:

олор жерди энчиленер.

⁶ Чындыктан аштап-суузап жүргендер кежиктү:

- олор тойор.
- 7 Быйандулар кежиктү:
олорго быйан болор.
- 8 Ару жүректүлөр кежиктү:
олор Кудайды көрөр.
- 9 Амыр жайап жүргендер кежиктү:
олор Кудайдын уулдары деп адалар.
- 10 Чындык учун улуска араладып жүргендер кежиктү:
Тенери Каандыгы – омордыйы.

¹¹ Мен учун улуска жаман айттырып, сүрдүрип, жабарладып бурулатсагар, кежиктү болгоныгар ол. ¹² Сүүнигер, жыргагар: тенеридеги кайралыгар улу! Анайып ок слерденг озо жүрген жарчылар да истеткен эдилер.

Тус ла жаркын

¹³ – Слер – жердин тузы. Тус амтанын жылыткажын, оны катап неле тусту эдер? Ол неге де жарабас, оны жангыс улус тепсезин деп, чыгара таштайтан.

¹⁴ Слер – телекейдин жарыгы. Кыр баштай турган кала көскө илинбей калбас. ¹⁵ Жарыткышты камысканда, оны казанла көнгөрбөйтөн. Карын, неменин үстине тургузатан, ол айыл ичиндеги ончо улуска жарыйт. ¹⁶ Жаркыныгар улус алдында анайып жарып турзын, омор ак кылынып жүргенигерди көрүп, Тенеридеги Адагарды алказын.

Жасак керегинде

¹⁷ – Мени Жасакты эмезе жарчылардын чийимин жоголторго келди деп сананбагар. Жоголторго эмес, бүдүрерге келдим. ¹⁸ Чынын айдадым слерге: тенери ле жер жастыкпаганча, эн оок бир де танык, бир де чийик Жасактан жастыкпас, ончозы бүтпегенче. ¹⁹ Анайдарда, кем кижиде бу эн кичү жакылталардын кажы бирүзин бузып, улусты да бого үретсе, Тенери Каандыгында эн кичү деп адалар. Кем кижиде жакылтаны бүдүрип, улусты да бого үретсе, Тенери Каандыгында улу деп адалар. ²⁰ Айдып турум слерге: Кудайга чындык болгоныгар бичикчилердийин ле фарисейлердийин артыктабаза, Тенери Каандыгына кирбезигер.

Чугул керегинде

²¹ – *Кижиге өлтүрбө* деп, ада-өбөкөлөргө айткан сөсти укканыгар. Кижиге өлтүргөни жаргылар. ²² Же Менин слерге айдып турганым бу: карындажына чугулданып турган кижиге жаргылар; карындажына «рака»* дегени, оток-күреде жаргылар; «аамай» дегени, жалыган отту гееннага** түжер эдип бурулар. ²³ Анайдарда, Кудайга берүү берейин деп, тагылга келеле, карындажын сеге комудалду болгону эзинге киргежин, ²⁴ берейин дегенинди тагылдын жанына салып кой; барып, озо карындажынга жаражып ал, ошон келип, берейин дегенинди бер. ²⁵ Бурулаачы кижинге жолдо кожо тужында саадабай жаражып ал; бурулаачы кижин сени жаргычыга апарып бербезин, жаргычы сени түрменин ишчизине берип ийбезин, анайып сени түрмелеп койгылабазын. ²⁶ Чынын айдадым сеге: калганчы оок акчаны төлбөйинчен, оноортынан чыкпазын.

Айыл-журт керегинде

²⁷ – *Чайдам*** болбо* деп айткан сөсти укканыгар. ²⁸ Же Менин слерге айдып турганым бу: үй кижиге күүнзеп көргөни, оныла кожо жүрегинде кинчек эткени ол. ²⁹ Он көзүн сени жаманга баштап турган болзо, онынды суурала, бойуннан ары таштап ий. Бар бойун таамыга ташталганчан, эдиндин бир үйезинен айрылып калганын бойунга жакшы. ³⁰ Он колын сени жаманга баштап турган болзо, онынды кезип, бойуннан ары таштап ий. Бар бойун таамыга ташталганчан, бир үйенен айрылып калганын бойунга жакшы.

³¹ База айткан сөс бар: *«Алган эжиле айрылыжып жаткан кижиге, онызына айрылышкан учурлу бичик берзин»*. ³² Же Менин слерге айдып турганым бу: чайдам эмес эжиле айрылыжып жатканы, онызын өскө кижиле кинчекке кийдирери ол; айрылыжып калганды алганы, оныла кожо кинчекке киргени ол.

* Темей кижиге.

** Таамы.

*** Өскө кижинин алганыла кинчек эдери.

Черт керегинде

³³ – *Черт буспа, же Кайраканнын алдына чертенип айтканынды бүдүр* деп, ада-өбөкөлөргө айткан сөсти база укканыгар. ³⁴ Же Менин слерге айдып турганым бу: чек чертенбегер. Тенгериле де чертенбегер, Кудайдын Ширеези ол; ³⁵ жерле де чертенбегер, Кудайдын бут алды ол; Иерусалимле де чертенбегер, улу Кааннын калазы ол; ³⁶ бажынла да чертенбе, бажыннын бир де кылын агартып эмезе карартып болбозын. ³⁷ Айдар сөзигер мындый болзын: эйе болзо, «эйе», жок болзо, «жок». Кожуп айтканы, – жаманнан.

Өч керегинде

³⁸ – *Көс ордына көс, тиш ордына тиш* дегенин укканыгар. ³⁹ Же Менин слерге айдып турганым бу: жаманга удурлашпа. Карын, он жаагына тажып ийген кижиге база бир жаагынды төгөп бер. ⁴⁰ Сениле жаргылажып, чамчанды алайын дегенге, катанчыгынды да суурып бер. ⁴¹ Бир чакырым жерге кожо барып кел деп албадаган кижиле кожо эки чакырым жерге барып кел. ⁴² Сураганга – бер, төлүге алайын дегеннен – туура баштанба.

Өштүни сүүри

⁴³ – *Луугынды сүүп жүр, өштүндү жаман көр* дегенин укканыгар. ⁴⁴ Же Менин слерге айдып турганым бу: өштүлеригерди сүүгер, слерди истеп тургандар учун мүргүгер*. ⁴⁵ Жангыс анайып Тенгеридеги Адагардын уулдары болорыгар. Ол Бойынын күнин жамандардын да, жакшылардын да үстине чыксын дийт; жанмырын ак сагыштуга ла кара сагыштуга ийет. ⁴⁶ Слерди сүүп тургандарды сүүр болзогор, слерди не учун кайралдайтан? Албанчылар да анайда эдип турган эмес беди? ⁴⁷ Жангыс карындаштарыгарды уткып турган болзогор, аңылу нени эдип жадыгар? Кара жандулар да анайда эдип турган эмес беди? ⁴⁸ Анайдарда, тенгеридеги толо кемдү Адагардый, толо кемдү болугар.

* Кезик жебрен түрбектерде: «Же Менин слерге айдып турганым бу: өштүлеригерди сүүгер, слерди каргагандарды алкагар, слерди жаман көргөндөргө жакшыгар жетиригер, слерге жаманын жетиргендер учун, слерди истегендер учун мүргүгер».

6

Быйан эдери

¹— Болгоогор, кижі көзінче быйан этпегер, онымды кижі көрзін дебегер. Онон башка, слерге Тенеридеги Адагардан кайрал болбос. ²Онын учун, быйан эдип јатканда, оны јарлаба, эки јүстүлөрдий болбо. Улус мактазын деп, олор синагогаларда, оромдордо анайда эдип јадылар. Чынын айдадым слерге: олор бойынын кайралын алганы ол. ³Сен дезе, быйан эдип јатканда, он колыннын эдип турганын, сол колын билбезин. ⁴Быйан эткенин туйка болзын. Ол тушта туйка эткенди көрөр Адан сени кайралдаар.

Мүргүүл керегинде

⁵— Мүргүп турган тужыгарда эки јүстүлөрдий болбогор. Улус көрзін деп, олор синагогаларда, ором белтирлеринде туруп мүргүүрин јакшызынып јадылар. Чынын айдадым слерге: олор бойынын кайралын алганы ол. ⁶Сен дезе мүргүгенде, кыбына кирип, эжигинди бөктөп, көрүнбес Аданга мүргү. Ол тушта јажыттуны көрөр Адан сени кайралдаар. ⁷Мүргүп, кара јандулар чылап, артык сөс айтпагар. Олор көп сөс айтсабыс угулар деп сананып јадылар. ⁸Олорго түнгейлешпегер. Тенеридеги Адагар слердин керектегенеерди Онон сурагалакта билер.

⁹Мынайып мүргүгер:

Тенеридеги Адабыс!

Адын Сенин агарулалзын,

¹⁰ Каандыгын Сенин келзин.

Канайып тенериде,

анайып јерде де

табын Сенин болзын.

¹¹ Күнүн сайынгы калажысты

бүгүн биске бер.

¹² Биске төлүлү улустан

канайып алымдабайдыс,

бистинг де төлүлери алымдаба.

¹³ Ченелтеге бисти кийдирбе,
је јаманнан бисти корула*.

¹⁴ – Улустын кинчегин таштазагар, Тенгеридеги Адагар слердийин де таштаар. ¹⁵ Улустын кинчегин таштабас болзогор, Адагар да слердийин таштабас.

Орозо керегинде

¹⁶ – Орозо тутканаарда, эки јүстүлер чилеп сүрнүгип калган јүрбегер. Орозо тутканысты улус көрзин деп, оло чырайын бүрүнкүйледип алган жүргүлейт. Чынын айдадым слерге: оло бойынын кайралын алганы ол. ¹⁷ Сен дезе, орозо тутканда, бажынды майлап, јүзинди јунуп ал. ¹⁸ Орозо тутканынды кижил билбезин, көрүнбей турган Адаг билзин. Ол тушта јажытуны көрөр Адаг сени кайралдаар.

Тенгеридеги јөөжө

¹⁹ – Бойыгарга јерде јөөжө јөөбөгөр, оны күйе ле тат јиир, уурчылар казып, уурдап апарар. ²⁰ Карын, бойыгарга тенгериде јөөжө јөөгөр, оны күйе ле тат јибес, уурчылар казып, уурдап апарбас. ²¹ Јөөжөгөр кайда, јүрегеер де анда болор.

Эт-кан јарыткыжы

²² – Эт-кан јарыткыжы – көс. Анайдарда, көзин ару болзо, ончо эди-канын јарык болор. ²³ Көзин јаман болзо, ончо эди-канын карачкы болор. Анайдарда, ичиндеги јарыгын карачкы болзо, карачкы кандый болор?

Кудайга эмезе акча-јөөжөгө јалчыланар

²⁴ – Кем де эки бийге бир уунда јалчыланып болбос: эмезе бирүзин јаман көрөр, экинчизин дезе сүүр; эмезе бирүзине кичеенер, экинчизин дезе керектебес. Кудайга ла акча-јөөжөгө тенг јалчыланып болбозыгар.

²⁵ Онын учун айдып турум слерге: јүрүмигерди кичееп, нени јиирис, нени ичерис, эди-каныгарды кичееп, нени кийерис дебегер. Курсак јүрүмнен баалу болгон бо, кеп эт-каннан баалу болгон бо? ²⁶ Тенгеринин куштарына көрүгер: оло аш чачпайдылар, кеспей-

* Кезик јебрен түрбектерде кожумак бар: «Каандык, күч, мак дезе, үргүл-јиге Сенийи. Аминь».

дилер, алмарына жууп урбайдылар, же оларды Тенгеридеги Адагар азырайт. Слер олордон чик-жок артык эмес бедигер? ²⁷Кемигер кичеенип, жүрүмин бир де саатка узадып болор? ²⁸Кийер кепти де не кичеейдигер? Жаландагы чомур чечектердин өзүп турганын көрүгөр: иштебей де, иирбей де жадылар. ²⁹Же айдып турум слерге: Соломон до бойынын бастыра магында олардын бирүзи де чилеп кийинбеген. ³⁰Бүгүн бар болуп, эртен отко ташталатан жалангын өлөнгин Кудай анайып кийиндирип турганда, слерди оноң артык кийиндирбес бе, бүдетени ас улус? ³¹Анайдарда, «Нени жиирис?», эмезе: «Нени ичерис?», эмезе: «Нени кийерис?» – дешкилеп, оны кичебегер. ³²Мынын ончозын кара жандулар кичееп жадылар. Тенгеридеги Адагар десе мынын ончозын керексинип турганыгарды билер. ³³Элден озо Онын Каандыгын ла чынын бедирегер, мынын ончозы слерге үзеери берилер. ³⁴Анайдарда, эртенги күнди сананбагар, эртенги күн бойы керегинде бойы сананар. Кажы ла күнде бойынын уур-күчтери бар.

7

Жаргылатпаска, жаргылабагар

¹– Жаргылабагар, ол тушта слерди де жаргылабас. ²Кандый жаргыла жаргылаарыгар, анайып ла бойыгарды жаргылаар; кандый кемжүле кемжиригер, анайып ла бойыгарга кемжилер. ³Карындажыннын көзиндеги тегенекти не көрүп жадын, бойыннын көзиндеги тоормошты десе сеспейдин бе? ⁴Эмезе: «Кажы, көзиннен тегенекти чыгарып ийейин» – деп, көзинде тоормошту бойын, карындажыга канайып айдарын? ⁵Эки жүстү! Озо бойыннын көзиннен тоормошты чыгар, ол тушта карындажыннын көзинен тегенекти канайып чыгарарын көрүп аларын. ⁶Агару немени ийттерге бербегер – оло кайа бурулып, слерди жара тартар. Эрјинегерди чочколордын алдына таштабагар – оло оны тепсеп койор.

Сурагар, бедирегер, токулдадыгар

⁷– Сурагар, слерге берилер; бедирегер, табарыгар; токулдадыгар, слерге ачып берер. ⁸Сураган кижы алат, бедирегени табат, токулдатканга ачып берер. ⁹Уулы калаш сурагажын, ого таш алып берер кижы ортогордо бар бе? ¹⁰Балык сураза, жылан алып берер

бе? ¹¹Анайдарда, жаман бойыгар, балдараарга жакшыны берерин билер болзогор, анчада ла Тенгериде жүрген Адагар Онон сурап турган улуска жакшыны берер. ¹²Онын учун, слерге улус кандый болзын дезегер, бойыгар да ологор андый ок болугар. Ол керегинде Жасак ла жарчылар айдат ине.

Тар эжик

¹³– Тар эжиктен киригер, ненин учун десе өлүмге кийдирер эжик кен, жолу жалбак; көп улус ол жолло барат. ¹⁴Жүрүмге кирер эжик тар, жолу тапчы; оны табары ас.

Бүткөн жиелегинен танырыгар

¹⁵– Төгүн жарчылардан чеберленигер. Олор слерге кой терезин жабынган келгилейт, ичин көрзө, казыр бөрүлөр. ¹⁶Олорды бүткөн жиелегинен танырыгар. Тегенектен виноград теретен беди? Эмесе убактан смоква теретен беди? ¹⁷Жакшы агаштан жакшы жиелек бүдетен, жаман агаштан жаман жиелек бүдетен. ¹⁸Жакшы агаш жаман жиелек бүдүрүп болбос, жаман агаш жакшы жиелек бүдүрүп болбос. ¹⁹Жакшы жиелек бүтпес не ле агашты кезип, отко таштайтан. ²⁰Анайдарда, олорды бүткөн жиелегинен танырыгар.

²¹Меге: «Кайракан! Кайракан!» – деп айдып турган не ле кижини Тенгери Каандыгына кирер эмес, Тенгеридеги Адамнын табын бүдүрүп жүргени кирер. ²²Жаргы болор күн Меге мынайда айдары көп чыгар: «Кайракан! Кайракан! Сенин адыннан жарчы болуп айдып жүрген эмес бедис? Сени адап, шилемирлерди чыгарып жүрген эмес бедис? Сени адап, көп кайкал эткен эмес бедис?» ²³Ол тушта Мен ологор жарлаарым: «Мен слерди качан да билбес болгом. Менен кезде тайылыгар, жаман кылынып жүргендер!»

Эки төс

²⁴– Анайдарда, Менин бу сөзимди угуп, оны бүдүрүп жүрген кижини керсү кижиге түндеп айдайын. Ол туразын таш үстине туткан. ²⁵Жанмыр жаап, жайкан чыгып, салкын согуп, байагы турага табарарда, ол, таштын үстине төзөлгөн болуп, антарылбаган. ²⁶Бу сөзимди угуп, оны бүдүрбей турган кижини керсү эмес кижиге түндеп айдайын. Ол туразын кумакка туткан. ²⁷Жанмыр жаап, жайкан чыгып, салкын согуп, байагы турага табарарда, ол антарыла берген, онын антарылганы коркышту болгон.

²⁸ Иисус айдып божоордо, улус Онын үредүзин кайкап турды, ²⁹ ненин учун десе олорды бичикчилер чилеп эмес, бойында жан бар кижичилеп үрөткөн.

8

Капкаш баалулу кижини жасканы*

¹ Иисус кырдан түжүп келерде, Оны ээчий көп улус барды. ² Же бат, капкаш баалулу кижичилеп келеле, Ого бажырып, айтты:

— Кайракан, мени арутайын десе, арутап ийерин.

³ Иисус колын сунуп, ого тийип, айтты:

— Арутайын, ару бол.

Бу ла тарый ол капкаш баалудан аруталды.

⁴ Иисус ого айтты:

— Калак, кижиге неме айтпа. Же барып, абыска көрүн, Моисейдин жакарганыла тайылга эт, улуска кере болзын.

Жүс бажынын жалчызын жасканы

⁵ Иисус Капернаумга кирерде, жүс бажы Ого бажырып келеле, сурап, айтты:

⁶ — Кайракан! Айлымда жалчым курулып калган коркышту шырап жадыры.

⁷ — Мен барып, оны жазайын — деп, Иисус ого айтты.

⁸ Жүс бажы десе каруу жандырды:

— Кайракан! Сени айлыма кийдирерге турбас кижичилеп эдим. Бир ле сөс айт, жалчым жазылар. ⁹ Бажым билер бийлү де болзом, башкарып турган черүчилдерим бар. Кажы бирүзин «бар» десе, барат, бирүзин «кел» десе, келет; жалчымды «мыны эт» десе, эдет.

¹⁰ Мыны угала, Иисус кайкады, кийинче келип жаткан улуска айтты:

— Чынын айдадым слерге: мынайда бүдүп турганды Израильден де таппадым. ¹¹ Айдып турум слерге: күнчыгыштан ла күнбадыштан көп улус келип, Авраамла, Исаакла, Иаковло кожо Тенеридеги Каандыкта кыйынынан отуруп алар. ¹² Каандыктын уулдары десе, тыш карачкыга чыгара сүрдүрер. Анда ый ла тиш кыжырти болор.

* Кижинин эди-канындагы жазылбас ириндү баалу. Андый баалулу улусты быжар дежетен.

¹³ Онон Иисус жүс бажына айтты:
– Бар, бүткенинче, сеге болгой.
Ол ло тарый жалчы жазыла берди.

Иисус Петр-эште

¹⁴ Иисус Петр-эшке келеле, онын кайын энези эди изип-күйүп, оорып жатканын көрди. ¹⁵ Онын колына тийерде, ол жазыла берди. Өрө туруп, Ого жалчыланып жүрди.

¹⁶ Эңир кирерде, Иисуска өзөк-буурында шилемирлү көп улусты экелдилер. Ол желбистерди сөслө чыгарып, ончо жоболдуларды жазып ийди, ¹⁷ Исаия деген жарчы ажыра мынайда айдылганы бүтсин деп:

*«Ол оору-жоболысты Бойына алынып,
кыйын-шырабысты апарды».*

Кайраканды ээчий баратаны

¹⁸ Иисус Бойын эбире көп улус турганын көрөлө, үренчиктерине:
– Суунын ол жанына кечигер – деди.

¹⁹ Ого бир бичикчи базып келеле, айтты:

– Үредүчи, Сен кайдаар да барзанг, Сени ээчий барарым.

²⁰ Иисус ого айтты:

– Түлкү болзо ичегендү, куш болзо уйалу, Кижин Уулынын десе баш та жөлөөр жери жок.

²¹ Үренчиктердин бирүзи десе Ого айтты:

– Кайракан, мен озо адамнын сөөгин жууп койорго барып келетин бе?

²² Же Иисус ого:

– Мени ээчий бар – деди. – Өлгөн улус өлгөн улузынын сөөгин бойлоры жуузын.

Жотконды сыныктырганы

²³ Иисус кемеге отуларда, кийнинен үренчиктери барып отурдылар. ²⁴ Же бат, озор жүскилеп барадарда, талай тын жайканып, толкулар кемеге кирип турды. Иисус десе уйуктап жаткан. ²⁵ Үренчиктер базып келеле, Оны ойгозып, айттылар:

– Кайракан, бисти аргада! Чөңүп барадырыс!

²⁶ – Не андый коркынчак болдыгар, бүдетенеер ас улус? – дейле, Ол өрө туруп, жотконды ла талайды токтозын деп жакарып

ийерде, улу тымык түшти. ²⁷Улус десе кайкажып, айдыжып турдылар:

– Бу кем болотон? Салкын да, талай да Онын сөзүн угуп турганын!

Өзөк-буурында шилемирлү эки кижини жасканы

²⁸Иисус талайдын ол жанындагы Гадара ороонына кечип чыгарда, Ого өзөк-буурында шилемирлү эки кижини туштады. Олор сөөк салган куй-таштан чыгып келгендер. Олордын казырына ол жолло кем де жүрүп болбос болгон.

²⁹Же бат, олор кыйгырыжа бердилер:

– Бисти кайдайын деп турун, Кудайдын Уулу? Сен бери өй жеткелекте бисти кинчектеерге келген.

³⁰Кедертинде көп үүрлү чочколор күдүдө турган. ³¹Шилемирлер Иисусты сурай бердилер:

– Бисти сүрөп болзон, үүрлү чочколорго кирерге ий.

³²Иисус:

– Барыгар – деди.

Олор чыгып, чочколорго барып кирдилер. Же бат, ончо үүр каяттан талайга калып, чөңүп калды. ³³Күдүчилер десе сыр-жүгүрикте барып, калага келеле, ончозын жарладылар, өзөк-буурында шилемирлү улусла не болгонын база айттылар. ³⁴Каланын улузы көдүрөзи Иисуска удур чыкты. Оны көрөлө, олордын жеринен жүрө берзин деп сурадылар.

9

Курулып калган кижини жасканы

¹Иисус кемеге отуруп, кечеле, Бойынын калазына једип келди. ²Ого курулып калган бир кижини төжөккө салганча экелдилер. Иисус олордын бүдүп турганын көрөлө, курулып калганга айтты:

– Јалтанба, балам, кинчектерин ташталып туру.

³Же бат, бичикчилердин кезиги ичинде айдынды: «Ол Кудайды јамандап јат». ⁴Иисус десе олордын санаазын билип, айтты:

– Јүрегеерде не керек јаман сананып јадыгар? ⁵Не деп айдарга јенил: «Кинчектерин ташталып туру» – деерге бе, эмесе: «Тур,

базып жүр» – деерге бе? ⁶ Жердеги кинчектерди таштайтан жан Кижини Уулында барын билип жүрүгөр деп турум. – Онон курулып калганга баштанды: – Тур, төжөгинди алып, айлыңа жан.

⁷ Онызы туруп, жана берди. ⁸ Улус мыны көрүп коркканды, ологорго мындый жан берген Кудайды алкады.

Бойыла кожо Матфейди алганы

⁹ Иисус оноортынан өдүп барадып, Матфей деп бир кижини калан жуур жеринде отурганын көрөлө, ого айтты:

– Мени ээчий бас.

Онызы өрө туруп, Иисусты ээчий басты.

¹⁰ Иисус үйде кыйын отураарда, көп албанчылар ла кинчектүлөр келип, Оныла, үренчиктерле кожо кыйын отуруп алдылар. ¹¹ Мыны көрөлө, фарисейлер үренчиктерге айттылар:

– Үредүчигер албанчыларла, кинчектүлөрле кожо не керек ичет-жийт болбогой?

¹² Иисус десе, мыны угала, ологорго айтты:

– Эмчини кадык улус эмес, оору улус керексиир. ¹³ *Быйан күүнзеп жадым, тайылга күүнзеп турган эмезим* деп айткан сөстин учурын ондоорго, барып үренигер. Мен актуларды эмес, кинчектүлөрдү кычыраарга келген инем.

Орозо керегинде сурак

¹⁴ Ол тушта Иисуска Иоаннын үренчиктери келип, айттылар:

– Ненин учун бистер ле фарисейлер улам сайын орозолоп жадыс, Сенин үренчиктерин десе орозолобой жадылар?

¹⁵ Иисус ологорго айтты:

– Колту кожо жүргенде, тойчылар кунугатан бедиде? Же колтуны ологордон айрып алар күндөр келер, ол тушта ологор орозо тудар. ¹⁶ Эски кийимге жаңы бөстин өөнүн жамабайтан; жамачы эскизин жыртып тартып, тежиги там ары барар. ¹⁷ Жаңы аракыны эски тажуурга урбайтан; анайткажын, тажуур жыртылып, аракызы да төгүлөр, тажууры да үрелер. Карын, жаңы аракыны жаңы тажуурга уратан. Ол тушта аракы да, тажуур да бүдүн болор.

Оору үй кижини жасканы ла кызычакты тургискени

¹⁸ Иисус ологорго мынайда айдып турганча, бир бий кижини базып келеле, Ого бажырып, айтты:

– Кызычагым жангы ла жада калды. Барып, онын үстине колын салып, алка, ол тирилер.

¹⁹ Иисус туруп, онын кийнинен басты; үренчиктери кожо бардылар. ²⁰ Же бат, он эки жыл кан келип, жобоп жүрген үй кижини, Иисуска кийнинен базып келеле, Онын кийиминин эдегине тийди. ²¹ Ол ичинде айдынган: «Онын кийимине тийзем ле, жазыларым». ²² Иисус десе кайра баштанып, үй кижини көрөлө, айтты:

– Жалтанба, кызым! Бүдүп турганын сени аргадады.

Үй кижини ол бойынча жазыла берди.

²³ Иисус бийдин айлына келеле, кунукчылду күү ойногон ло түймежип базып жүрген улусты көрүп, ²⁴ оларго айтты:

– Тышкары чыгыгар! Кызычак өлбөгөн, уйуктап жат.

Оны шоодо бердилер. ²⁵ Улусты тышкары чыгарган кийинде Ол кирип, кызычакты колынан тутты, онызы туруп келди. ²⁶ Мынын табыжы байагы жерге текши жайылды.

Эки сокорды жасканы

²⁷ Иисус оноортынан барып жадарда, Оны эки сокор ээчип, кыйгырыжып турдылар:

– Биске буурса, Давид Уулы!

²⁸ Иисус үйге кирерде, сокор улус Ого базып келдилер.

Иисус олардон сурады:

– Мыны эдип болорыма бүдүп туругар ба?

– Эйе, Кайракан! – дедилер.

²⁹ Айдарда, Иисус олардын көзине тийип,

– Бүткенигерче, слерге болгой – деерде, ³⁰ олардын көзи жарый берди.

– Мыны кижини билбезин – деп, Иисус оларго кату жакарды.

³¹ Же олар чыгала, Иисус керегинде жер сайын жарлады.

Тил жокты жасканы

³² Булар чыгып барадарда, Иисуска өзөк-буурында шилемирлү тил жок кижини экелдилер. ³³ Шилемир чыгара сүрүлдерде, тил жок кижини эрмектене берди. Улус кайкап, айдыжып турды:

– Израильде мындый немени качан да көрбөгөндөр!

³⁴ Фарисейлер десе айдыжып турдылар:

– Ол шилемирлерди шилемир бийинин күчиле чыгара сүрүп турбай.

Күдүчизи жок койлор

³⁵ Иисус ончо калалар ла журттар сайын жүрүп, синагогаларда үредип, Каандык керегинде Сүүнчилү Жар жарлап, улустың не ле оорузын, не ле жоболын жазып турды. ³⁶ Көп улусты көрөлө, ологорго ичи ачыды: ологор күдүчизи жок койлордый түймөп, тозуп калгандар. ³⁷ Айдарда, үренчиктерине айтты:

– Кезер кыра көп эди, ишчилер десе ас. ³⁸ Анайдарда, кыраның Бийине жайнагар, кыразына ишчилер ийзин.

10

Он эки апостолды ийгени

¹ Иисус он эки үренчигин кычырып алып, ологорго кара желбистердин бажын билер жан берди, ологорды чыгара сүрер, не ле ооруну, не ле жоболды жазар аргалу болзын деп. ² Он эки апостолдын ады-жолы бу: баштапкызы Симон, оны база Петр дейтен, онын карындажы Андрей, Зеведей уулы Иаков, онын карындажы Иоанн, ³ Филипп ле Варфоломей, Фома ла Матфей албанчы, Алфей уулы Иаков ло Фаддей, ⁴ Симон Кананит ле Иуда Искариот, сонгында Иисусты садып ийери ол болгон.

⁵ Иисус бу он экүни ийип, ологорго жакарды:

– Кара жандулар жаар ууланган жолло барбагар, самарлар калазына кирбегер. ⁶ Эң озо Израиль калыкка – азып жүрген койлорго барыгар. ⁷ Тенери Каандыгы жууктап келди деп, базып, жарлап жүрүгөр. ⁸ Оору-жоболдуларды жазыгар, өлгөндөрди тиргизигер, капкаш баалулу улусты арутагар, шилемирлерди чыгара сүрүгөр. Тегин алдыгар, тегин беригер. ⁹ Алтын да, күмүш те алганча жүрбегер, курыгарда жес акчалу да жүрбегер, ¹⁰ жолго баштык та, солып кийер кеп те, өдүк те, тайак та албагар, нениң учун десе иштеген кижиге курсакка турар. ¹¹ Кажы бир калага эмесе журтка кирзегер, ондо жарагадый кижиге кем болгонын сурулап угала, ого тўжүгөр; тўшкен үйде барганча жүрүгөр. ¹² Үйге кирерде оны уткып, «Бу үйдеги улуска амыр болзын!» – дегер. ¹³ Үйдеги улус жарамык болзо, амырыгар ологорго једер; жарамык эмес болзо, амырыгар слерге бурулар. ¹⁴ Кем слерди жуутпаза, сөзигерди укпаза, ол үйденг эмесе ол

каладан чыгып барадып, будыгардан тоозынды кактагар. ¹⁵Чынын айдадым слерге: Жаргы болор күн Содом ло Гоморра јерине, ол калага көрө, јенил болор.

Болотон истежүлөр

¹⁶– Бат, слерди бөрүлөр ортодо жүрер койлорды чылап ийип јадым. Јыландый ойгор болугар, күүледий чүм јок болугар. ¹⁷Улустан болгонып жүрүгер. Олор слерди жаргыга берер, синагогаларында камчылаар. ¹⁸Слерди Менин адым учун башчыларына, каандарына алып баргылаар, олордын ла кара јандулардын алдына Мени кереледип. ¹⁹Слерди кижип колына берип ийзе, канайып айдар эмезе нени айдар деп санааркабагар. Айдар сөс ол тушта слерге берилер. ²⁰Слер бойыгардан айдар эмезигер, Адагардын Тыны ичигерден айдар. ²¹Карындаш карындажын, адазы уулын өлүмге берер; балдары ада-энезине удур туруп чыгып, олорды өлтүрер. ²²Менин адым учун слерди ончо улус јаман көрөр. Учына јетире чыдашканы дезе, аргадалар. ²³Слерди бир калада истегежин, өскө калага качыгар. Чынын айдадым слерге: Израильдин калаларын эбирип түгескелегерде, Кижип Уулы једип келер.

²⁴Ўренчик үредүчизинен бийик болбос, кул бийинен бийик болбос. ²⁵Ўренчик үредүчизиндий болзо, ол до болор, кул бийиндий болзо, ол до болор. Ўйдин ээзин Веельзевул* деп айтканда, үйдеги улусты оног до јаман айдышпай кайтсын.

Кемнен коркыйтан

²⁶– Анайдарда, улустан коркыбагар. Ачылбай калар туйук неме јок, јарталбай калар јажыт јок. ²⁷Карачкыда айтканымды, жарык тужында айдыгар; кулакка укканыгарды, үйдин јабынчызынан јарлагар. ²⁸Кижинин эди-канын өлтүрүп, јулазын дезе өлтүрүп албас улустан коркыбагар. Кижинин эди-канын да, јулазын да таамыда өлтүрер аргалудан коркыгар. ²⁹Эки кучыйакты оок акчага садатан эмес пе? Је Адагардын табы болбойынча, экүнин бирүзи де јерге келип түшпес. ³⁰Слердин дезе бажыгардын кылы да ончозы тоололып калган. ³¹Анайдарда, коркыбагар: слер көп кучыйактардан артык.

* Көрмөстин база бир ады.

³²Андый болгондо, кем Мени жарадып турганын улус алдына айтса, оны Мен де жарадып турганымды Тенеридеги Адамнын алдына айдарым. ³³Улус алдында Менен жана түшкен кижиден Мен де Тенеридеги Адамнын алдында жана түжерим.

Жараштыру эмес, кылыш

³⁴– Мени јерге жараштырарга келген деп сананбагар. Мен жараштырарга эмес, кылыш туттырарга келгем. ³⁵Уулын адазынан, кызын энезинен, келдин кайын энезинен айрырга келгем. ³⁶Кижиге бойынын јйдеги улузы оштү болор. ³⁷Адазын эмезе энезин Менен артык сүүгени, Меге жарабас. Уулын эмезе кызын Менен артык сүүгени, Меге жарабас. ³⁸Кере тартыратан агажын алганча Мени ээчибегени, Меге жарабас. ³⁹Јүрүмин чеберлегени, онызын јылыитар, Мен учун јүрүмин јылыйтканы дезе, онызын чеберлеп алар. ⁴⁰Слерди јуутканы, Мени јуутканы ол, Мени јуутканы дезе, Мени Ийгенди јуутканы ол. ⁴¹Јарчы деп, јарчыны јуутканы, јарчынын кайралын алар. Акту деп, актуны јуутканы, актунын кайралын алар. ⁴²Бу кичүлердин кажы бирүзине, Менин үренчигим деп, бир аяк соок суу ичирген кижиде, чынын айдадым слерге: кайралынан куру калбас.

11

Иисус ла Иоанн

¹Иисус он эки үренчигин јакып, үредип божойло, өскө калаларда үредерге ле јарлыктаарга, онон ары барды.

²⁻³Түрмеде Иоанн Христостын эдип јүргенин угала, «Келер дегени Сен бе, айса өскөни сакыйлы ба?» деп сураарга, Ого бойынын үренчиктерин ийди.

⁴Иисус ологорго каруу јандырды:

– Барып, угуп-көрүп турганыгарды Иоаннга айдыгар: ⁵сокорлордын көзи јарыйт, аксактар базып јүргүлейт, капкаш баалулу улус аруталат, үскерлер угат, өлгөндөр тирилет, түренгилерге Сүүнчилү Јар јарлалат. ⁶Эренгистелбей Меге бүткен кижиде кижиктү.

⁷Олор јүре берерде, Иисус улуска Иоанн керегинде айда берди:

– Куба чөлгө нени көрөргө јүрдигер? Салкынга јайкаткан кулузынды ба? ⁸Је нени көрөргө јүрдигер? Торко-мангдык кийген

кижини бе? Же торко-мандык кийимдүлөр каан өргөөзінде жүрөтөн. ⁹ Нени көрөргө жүрдигер? Жарчыны ба? Эйе, айдып турум слерге: ол жарчыдан да жаан.

¹⁰ *«Бат, Сенин алдыңнан ангелимди ийип жадым, ол жолунды Сенин алдыңнан белетеп койор»* –

деп, ол керегинде бичилген. ¹¹ Чынын айдадым слерге: үй кижиден туулгандар ортодо Иоаннан жааны жок. Же Тенгери Каандыгында кичү дегени, онон жаан. ¹² Крестеечи Иоанн тужынан ала бого жетире Тенгери Каандыгына кирерге күч салар керек, күч салганы, ого кирип жат. ¹³ Ончо жарчылар ла Жасак Тенгери Каандыгы керегинде Иоаннан озо айткандар. ¹⁴ Бого бүдүп турган болзогор, келетен деген Илия бу. ¹⁵ Кулакту кижиде уксын!

¹⁶ Бу үйенин улузын кемге түндөп айдайын? Олор тепсенде отурып, мынайда кыйгырыжып турган балдарга түнөй: ¹⁷ «Слерге сыбыскы тарткан эдибис, же слер бијелебедигер; слерге ачулу сарын сарнаган эдибис, же слер сыктабадыгар». ¹⁸ Иоанн келип, курсак жибесте, аракы ичпесте, «Онын өзөк-буурында шилемир бар» – дейдилер. ¹⁹ Кижиде Уулы келди, жириин жиди, ичерин ичти. «Көргүлөгер, курсакчыл ла аракызак кижиде бу, албанчылардын ла кинчектүлөрдүн наҗызы ол» – дейдилер. Же Ойгорлык Ойгорлыктын керектериле акталган.

²⁰ Онон Иисус кайкалдарынын көбизи эдилген калаларды кинчектерин алынбаган учун каарып айда берди:

²¹ – Ачу-корон сеге, Хоразин! Ачу-корон сеге, Вифсаида! Слерде эдилген кайкалдар Тир ле Сидондо эдилген болзо, олор самтар кеп кийип, баштарына кубал сееп, туку качан Кудайга баштанар эди. ²² Же айдып турум слерге: Жаргы болор күн Тир ле Сидонго слерге көрө жеңил болор. ²³ Сен де, Капернаум, тенгериге жетире бийиктединген бойын, таамыга жетире жабызаарын! Сенде эдилген кайкалдар Содомдо эдилген болзо, ол эмдиге турар эди. ²⁴ Же айдып турум слерге: Жаргы болор күн Содом жерине сеге көрө жеңил болор.

Адазы ла Уулы

²⁵ Ол өйдө Иисус сөзүн улалтып, айтты:

– Ада, тенгери ле жердин Кайраканы! Мыны ойгорлордон ло керсүлөрдөн жажыраала, кичүлөргө ачканын учун Сеге баш болзын!

²⁶ Эйе, Ада, жакшылыкту табын андый болгон эди. ²⁷ Адамнан

ончозы Меге берилген. Уулын кем де билбес, жангыс Адазы билер, Адазын да кем де билбес, жангыс Уулы билер, Оны Уулы кемге ачар күүндү, база ол билер. ²⁸Jobop-чучурап калгандар ла уурга бастыргандар, ончогор Меге келигер, слерди токунадып салайын. ²⁹Мен берер комутты бойыгарга кийип, Менен үренигер, Мен жо-бош ло улуркабас жүректү инем. Ол тушта жулагарга энчү табарыгар. ³⁰Мен берер комут якшы, Мен салар жүк женил.

12

Христос ло суббот күн

¹Ол өйдө суббот күн Иисус аш салган кырала барып жаткан. Үренчиктери десе аштайла, аштын мажагын үзүп, жий бергендер.

²Фарисейлер мыны көрөлө, Ого айттылар:

– Көр, үренчиктеринг суббот күнде этпести эдип тургандарын.

³Иисус десе ологго айтты:

– Давид кожо жүргендериле аштайла, нени эткен эди, кычырбаган бедигер? ⁴Канайып ол Кудайдын байзыгына киреле, жангыс абыстар жийтен, ол до, кожо жүргендери де жиирге жарабас ыйык калашты алып жигенин? ⁵База, суббот күнде абыстар Өргөдө иштеп, субботтын байын бусса да, бурулу эмес дегенди, Жасактан кычырбаган бедигер? ⁶Же айдып турум слерге: алдыгарда бу турган Бойы Өргөдөн жаан. ⁷*Быйан күүнзеп жадым, тайылга күүнзеп турган эземиз* деп айткан сөстинг учурын билген болзогор, бурулу эместерди бурулабас эдигер. ⁸Кижиге Уулы десе суббот то күннин бийи.

⁹Оноортынанг кезде барып, Иисус олардын синагогазына кирди.

¹⁰Анда колы кургап калган кижиге болгон. Иисусты бурулаарга, Онон сурадылар:

– Суббот күнде ооруны жазарга жараар ба?

¹¹Иисус десе ологго:

– Кажы бирүгердинг сок жангыс койыгар суббот күнде орого түшсе, ол оны чыгарып албас беди? ¹²Кижиге десе койдонг канча кире артык! Онынг учун суббот күнде якшыны эдерге жараар – дейле, ¹³байагы кижиге баштанды: – Колыңды сунуп ий.

Ол сунды, колы бирүзиндий су-кадык боло берди. ¹⁴Фарисейлер чыгала, Иисусты канайтсабыс өлтүрерис деп, Ого удурга жөп чыгардылар. ¹⁵Же Иисус мыны билип, оноортынанг жүре берди.

Талдап алган Жалчы

Иисустын кийнинен көп улус барды, Ол ончолорун жасты, ¹⁶ же Бойы кем болгонын жарлабазын деп жакарды. ¹⁷ Исаия деген жарчы ажыра айдылганы бүтсин деп, мынайда болгоны бу. Ол айткан:

¹⁸ *«Бат, талдап алган Жалчым бу,
Менин сүүгеним, жуламнын сүүнчизи.*

Ого Тынымды берерим,

Ол калыктарга жаргы жарлаар.

¹⁹⁻²⁰ *Чындыкты жөнүгө экелбейинче,*

Ол сөс блаашпас, кыйгы чыгарбас,

Онын үнин оромдордо кем де укпас;

сыныкту кулузынды сындырбас,

буруксып жаткан күделини өчүрбес.

²¹ *Ого калыктар иженер».*

Агару Тын эмезе Веельзевул

²² Иисуска өзөк-буурында шилемирлү сокор ло тил жок кижини экелдилер. Иисус оны жазып ийерде, ол эрмектенип, көрө берди.

²³ Ончо улус алан кайкап,

– Бу Давид Уулы болор бо?* – дешти.

²⁴ Фарисейлер дезе мыны угала, айттылар:

– Ол шилемирлерди шилемир бийи Веельзевулдын күчиле чыгара сүрүп турбай.

²⁵ Же Иисус олардын санаазын билип, айтты:

– Бойынан бойы бөлүнишкен кандый да каандык ээн калар; бойынан бойы бөлүнишкен кандый да кала эмезе журт чыдажып туруп болбос. ²⁶ Сатана сатананы чыгара сүрүп турган болзо, ол бойынан бойы бөлүнгени ол. Онын каандыгы канайып чыдажып турар? ²⁷ Веельзевулдын күчиле шилемирлерди чыгара сүрүп турган болзом, слердин уулдарыгар кемнин күчиле чыгара сүрүп жат? Онын учун олар слерге жаргычылар болор. ²⁸ Же шилемирлерди чыгара сүрүп турганым Кудайдын Тынынан болзо, слерге Кудайдын Каандыгы жеткени ол туру. ²⁹ Күчтү кижинин айлына киргени, күчтү кижини күлүбейинче, онын жөөжөзин канайып тоноор? Озо баштап күлүзе, айлын тоноор. ³⁰ Мениле кожо

* Кезик жебрен түрбектерде: «Бу Давид Уулы Христос болор бо?»

эмези, Меге удур болгоны ол. Мениле кожо жуубаганы, кородып турганы ол.

³¹ Онын учун айдып турум слерге: кижинин не ле кинчеги, канайып та жамандап айтканы ташталар, Тынды жамандап айтканы дезе, ташталбас. ³² Кижини Уулына удур сөс айтканы ташталар, Агару Тынды жамандап айтканы дезе, бу да чакта, келер де өйлөрдө ташталбас.

³³ Агаштын бойун жакшы дезегер, жиилегин де жакшы дегер, агаштын бойун жаман дезегер, жиилегин де жаман дегер: агаш бүткөн жиилегинен танылар.

³⁴ Жыланнын ач-үрени! Жаман ичтү бойыгар, жакшы айдар бедигер? Кижинин жүреги неле толо, оозынан чыгары ол ине. ³⁵ Жакшы кижини жакшыны чеберлеген жеринен жакшызын алып чыгар, жаман кижини дезе жаманды чеберлеген жеринен жаманын алып чыгар. ³⁶ Айдып турум слерге: кижини кажы ла кей-куру сөзи учун Жаргы болор күн каруу берер. ³⁷ Сөзинге акталарын, сөзинге ок жаргыладарын.

Иона жарчыла болгон билди

³⁸ Ол тушта бичикчилердин ле фарисейлердин кезиги Иисуска айттылар:

– Үредүчи, Сенен билди көрөргө турубыс.

³⁹ Же Иисус ологорго каруу жандырды:

– Кал, чайдам үйе билди көрөйин деп туру, же Иона жарчынын билдизинен башка, ого билди берилбес. ⁴⁰ *Иона кер-балыктын ичинде үч түш ле үч түн жүргендий*, Кижини Уулы да жердин жүрегинде үч түш ле үч түн жүрер. ⁴¹ Ниневиянын улузы Жаргы болор күн бу үйенин улузыла кожо туруп, оморды бурулаар. Омор Ионанын жарлыктаганын угала, кинчегин алынып, Кудайга баштанган эдилер. Же бат, мында Турганы Ионадан жаан. ⁴² Түштүктин абакай-кааны Жаргы болор күн бу үйенин улузыла кожо туруп, оморды бурулаар: ол Соломоннын ойгор сөзин угайын деп, жака жерден келип жүрген эди. Же бат, мында Турганы Соломоннон жаан.

Кара желбистин кайра бурулатаны

⁴³ – Кара желбис кижинин өзөк-буурынан чыкканда, энчү бедиреп, суу жок жерлерде тенип жүрет. Таппай салала, ⁴⁴ «Чыгып барган айлыма бурулатам» – дейле, барып көрзө, айлы бош, си-

бирилген, жунадылган болот. ⁴⁵ Барып, бойынан жаман өскө жети желбис ээчиткенче келет, кирип, анда журтай бергилейт. Байагы кижиге мынызы башкызынан коомой болор. Бу кал үйенингу улузыла база андый болор.

*Иисустын энези
ле карындаштары*

⁴⁶ Иисус улуска айдып турганча, энези ле карындаштары Оныла эрмектежели деп, тышкары тургандар. ⁴⁷ Бир кижиге Ого айтты: «Бат, энен ле карындаштарың Сениле эрмектежели деп, тышкары тургулары».

⁴⁸ Же Ол байагы кижиге:

— Энем кем, карындаштарың кемдер? — дейле, ⁴⁹ үренчиктери жаар колыла уулап, айтты: — Бат, Менин энем, Менин карындаштарың бу. ⁵⁰ Тенгеридеги Адамның табын бүдүрүп жүргени, Менин карындажым да, эже-сыйыным да, энем де ол.

13

*Аш үрендеечи керегинде
укаа сөс*

¹ Ол күн Иисус үйден чыгып, талайдын жаказына барып отурган. ² Ого көп улус жуулыжып келерде, кемеге кирип отурды, улус десе ончозы жаратта тура калды. ³ Көп немелер керегинде ологорго укаа сөстөр айтты.

— Бат, үрендеечи үрендеерге чыккан — деди. — ⁴ Ол үрендеп турарда, үренниң кезиге жол куйнуна түшкөн. Куштар учуп келеле, ологорды чокып салган.

⁵ Кезиге тобрагы ас ташту жерге түшкөн. Тобрагы калың эмес болгондо, саадабай кылгазы өзүп чыккан. ⁶ Күн чыгарда онуп, тазыл жок бойлоры, какшап калган.

⁷ Кезиге тегенектү жерге түшкөн. Тегенек өзүп, оны туй базып койгон.

⁸ Кезиге жакшы жерге түжүп, үренделгенине көрө бирүзи жүс, кажызы алган, кезиге десе одус катап көп түжүм берген.

⁹ Кулактуге кижиге уксын!

¹⁰ Үренчиктер базып келеле, Иисустан сурадылар:

– Олорго не керек укаалап айдадың?

¹¹ – Слерге Тенери Каандыгынын жажыттарын билери берилген, олорго дезе берилбеген учун – деп, Ол каруу жандырды. –
¹² Кемде бар, ого берилер, үзеери кожулар; кемде дезе жок, онын бары да айрылар. ¹³ Олор көрзө дө, көрбөйдилер, укса да, укпайдылар, аайлабайдылар. Онын учун олорго укаалап айдып турганым ол. ¹⁴ Анайып, олор керегинде Исаия деген жарчынын айтканы бүдүп жат. Ол айткан:

*«Кулактараарла угарыгар, же аайлабазыгар;
 көстөрөрлө көрөригер, же көрбөй каларыгар.*

¹⁵ *Бу улустын жүреги жууга туттурган,
 кулактарыла арайдан угат,
 көстөрин де жумуп алган,
 онын учун көстөриле көрбөйт,
 кулактарыла укпайт,
 жүректериле аайлабайт,
 Меге де баштанбайт,
 Мен оморды жазар эдим».*

¹⁶ Көстөригер көрүп турган учун кежиктү, кулактарыгар угуп турган учун кежиктү. ¹⁷ Чынын айдадым слерге: көп жарчылар ла актулар көрүп жүргенеерди көрөйин дейле, көрбөй калгандар, угуп жүргенеерди угайын дейле, укпай калгандар.

¹⁸ Анайдарда, үрендеечи керегинде укаа сөстинг учурын тындап уугар.

¹⁹ Каандык керегинде сөсти угарын угуп, же оны аайлабай турган кижиге көрмөс келип, жүрегинде үренделгенди алып барар. Жол куйнуна үренделген дегени бу болор.

²⁰ Ташту жерге үренделген дегени, мындый кижини айтканы: ол айткан сөсти угуп, бу тарый сүүнип көксине алынат. ²¹ Же ол бойында тазыл жок, турумкай эмес. Сөс учун ачу келгежин эмезе истежү болгожын, бу тарый жана түжет.

²² Тегенектү жерге үренделген дегени, сөсти уккан кижини айтканы. Же жадынды кичеейтени, жөөжөгө тартылатаны уккан сөсти туй базып койот, ол сөс түжүм жок артып калат.

²³ Жакшы жерге үренделген дегени, сөсти угуп, аайлап турган кижини айтканы. Андый кижинин үрени түжүмдү болуп, үренделгенине көрө бирүзи жүс, кажызы алтан, кезиги дезе одус каптап көп түжүм берет.

***Тенери Каандыгы керегинде
укаа сөстөр***

²⁴ Иисус ологго база бир укаа сөс айтты:

– Тенери Каандыгы бого түней: бир кижы кыразына јакшы үрен үрендеген. ²⁵ Улус уйуктап јадарда, онын өштүзи келип, буудайга чөп өлөң колыштыра үрендейле, јүре берген. ²⁶ Аштын кылгазы чыгып, аш бажын сууарда, чөп өлөң дө көрүнип келген. ²⁷ Эээзинин кулдары ого келип, айткандар: «Бийибис, кырага јакшы үрен салбай кайттын, анда чөп өлөң кайдан келди?» ²⁸ «Оны өштү эткен» – деп, ээзи каруу јандырган. Айдарда, кулдары: «Барып, оны одойлы ба?» – дегендер. ²⁹ Је ээзи айткан: «Бойсын, одоп турзагар, кожо буудайы јулулбазын. ³⁰ Аш кезер өйгө јетире кажызы ла кожо өзүп тургай. Аш кезер өйинде ишчилериме айдарым: „Озо баштап чөп өлөңди јууп, өртөөргө буулам эдип буулагар, буудайын дезе алмарыма јууп салыгар“».

³¹ Иисус ологго база бир укаа сөс айтты:

– Тенери Каандыгы горчицанын үренине түней. Оны кижы алып, кыразына үрендеп койгон. ³² Ол ончо үрендерден оок то болзо, је өзүп, бүткен тужында, не ле маала ажынан ажынат, агашка тенг болот, тенеринин куштары учуп келип, будактарына уйа тартат.

³³ Иисус ологго база бир укаа сөс айтты:

– Тенери Каандыгы ачыткыга түней. Оны үй кижы алып, үч кемјү кулурга саларда, ончо тесте көдүрилип калган.

³⁴ Иисус мыны ончозын улуска укаалап айткан, укаалабайынча, неме айтпас болгон. ³⁵ Јарчы ажыра айдылганы бүтсин деп, мынайда болгоны бу. Ол айткан:

*«Оозым ачып, укаалап айдарым,
телекей јайалганнан ала јажыт болгонды јарлаарым».*

³⁶ Иисус улусты божодып ийеле, үйге кирди. Ўренчиктери Ого базып келеле, айттылар:

– Кырадагы чөп өлөң керегинде укаа сөсти биске јартап бер.

³⁷ Иисус каруу јандырды:

– Јакшы үрен үрендеп турганы – Кижы Уулы. ³⁸ Кыра – телекей. Јакшы үрен – Каандыктын уулдары. Чөп өлөң – көрмөстин уулдары, ³⁹ оны үрендеген өштү дезе – көрмөс. Аш кезер өй – калганчы чак, аш кезечилер дезе – ангелдер. ⁴⁰ Онын учун чөп

өлөнди жууп алып, отко өртөгөндий, калганчы чакта андый болор. ⁴¹Кижиге Уулы ангелдерин ийер, олар Онын Каандыгынан не ле јилбиркедер немелерди, јаман кылынып јүргендерди жууп алып, ⁴²отту печкеге таштаар. Анда ый ла тиш кыјырты болор. ⁴³Ол тушта актулар Адазынын Каандыгында күн кептү жаркындар. Кулакту кижиге уксын!

⁴⁴Тенгери Каандыгы јаланда сугуп койгон јөөжөгө түней. Оны кижиге табала, көмүп койгон, сүүнген бойынча барып, не барын садып ийип, байагы јаланды садып алган.

⁴⁵База Тенгери Каандыгы јакшы эрјине бедиреп јүрген којойымга түней. ⁴⁶Ол бир баалу эрјине табала, барып, не барын садып ийип, байагы эрјинени садып алган.

⁴⁷База Тенгери Каандыгы талайга ташталып, јүзүн-јүүрлү балык туткан шүүнге түней. ⁴⁸Шүүнге балык толордо, оны јаратка чыгарып, отурып алып, балыктын јакшызын каламага салгандар, јаманын дезе кедеш таштап ийгендер. ⁴⁹Калганчы чакта андый ок болор: ангелдер чыгып, кижиге јаманын актулардан айрып, ⁵⁰отту печкеге таштаар. Анда ый ла тиш кыјырты болор. ⁵¹Мынын ончозын аайладаар ба?

Олор:

– Эйе, – дедилер.

⁵²Иисус оларго айтты:

– Онын учун Тенгери Каандыгынын үренчиге боло берген не ле бичикчи кижиге јөөжөлү јеринен јангызын да, эскизин де чыгарып турган айыл ээзине түней.

Назареттин улузы Иисусты јектегени

⁵³Иисус бу укаа сөстөрүн айдып божойло, оноортынан јүре берди. ⁵⁴Алтайына келеле, синагогада улус үретти. Олор кайкажып, айдыжып турдылар:

– Онын мындый ойгор санаазы ла күчи кайдан келген болотон? ⁵⁵Ол агашла узанар устынгу уулы эмес беди? Энезинин ады Мария эмес беди? Иаков ло Иосиф, Симон ло Иуда онын карындаштары эмес беди? ⁵⁶Онын ончо эје-сыйындары ортобыста эмес беди? Бу ончозы Ого кайдан келген?

⁵⁷Анайып Ого бүтпей, Оны жуутпай тургандар.

Иисус дезе оларго айтты:

– Ярчы күндүзи жок болбойтон, оны жаңыс алтайында ла айлындагы улузы тообойтон.

⁵⁸ Олордын бүтпей турганынан улам анда көп кайкал этпеди.

14

Иоаннын өлүми

¹ Ол тушта төрт төчиннин бирүзин башкарган Ирод Иисустын табыжын угала, ² жалчыларына айтты:

– Бу Крестеечи Иоанн болор. Ол тирилген, онын учун кайкалдарды ол эдет.

³ Башкыда Ирод бойынын Филипп деп карындажынын абакайы Иродиادا учун Иоаннды кижендейле, түрмелеп койгон, ⁴ ненин учун дезе Иоанн ого айдып туратан: «Сеге оны аларга жарабас». ⁵ Ирод Иоаннды өлтүрөйин дезе, оны ончозы ярчы деп жүргенде, калыктан коркып, өлтүрбөй турган.

⁶ Иродтын туулган күнинде Иродиаданын кызы жуулган улус алдында бијелеп, Иродко жараган. ⁷ Онын учун нени де сураза, ого Ирод берер болуп чертенген. ⁸ Кыс дезе энезинин үрөткенинче айткан: «Бого ло, Крестеечи Иоаннын бажын табакка салып, меге бер». ⁹ Каан кунуга берген, же чертине ле кожо кыйын отурган улуска болуп, башты беригер – деген. ¹⁰ Түрмеде Иоаннын бажын кезе чапсын деп, улус ийген. ¹¹ Онын бажын табакка салала экелип, кыска табыштыргандар, кыс дезе энезине апарып берген.

¹² Иоаннын үрөнчиктери дезе келип, онын сөөгин алып, жууп койгондор. Онон Иисуска барып, тил жетиргендер.

Беш мун кижини тойдырганы

¹³ Иисус не болгонын угала, кемеге отурып, жаңыскан жүрерге, аалга јер јаар жүсти. Је улус мыны угала, калаларынан Оны ээчий јойу барды. ¹⁴ Иисус јаратка чыгып, көп улусты көрөлө, олорго ичи ачыды, оору-јоболдуларын јасты.

¹⁵ Энир кире берерде, үрөнчиктер Ого базып келеле, айттылар:

– Бу аалга јер эди, онон орой до. Улусты божодып ий, јурттарга барып, бойларына курсак садып алзын.

¹⁶ Је Иисус олорго айтты:

– Олордын баратан кереги жок. Слер оморды азырагар.

¹⁷ – Мында бисте жүк ле беш болчок калаш ла эки болчок балык – деп, үренчиктер каруу жандырдылар.

¹⁸ – Оморды бери Меге экелигер – деп, Ол айтты.

¹⁹ Улусты өлөнгө кыйын отурсын дейле, беш болчок калашты ла эки болчок балыкты алып, тенгери өрө көрүп алкады, калашты сындырып, үренчиктерине берди, омор десе, – улуска. ²⁰ Ончозы жиди, тойды. Лигеннинг арткан-калганын он эки каламага толтыра жууп алдылар. ²¹ Курсак жигени десе, үй улустаң ла балдардаң башка, беш мун кире эр кижиди болгон.

Сууның үстиле басканы

²² Бу тарый Иисус үренчиктерге:

– Улусты жандырганчам, кемеге отуруп, ол жанына Менен озо кечигер – деди.

²³ Улусты божодып ийеле, Ол жаңыскандыра мүргүүйин деп, кырга чыкты. Эңирде анда жаңыскан жүрди. ²⁴ Кемези десе талайдын тал ортозына жеделе, терс салкын түжерде, толкуга соктырган. ²⁵ Таң алдында Иисус үренчиктери жаар талайдын үстиле базып ийди. ²⁶ Онын талайла базып келеткенин көрөлө, үренчиктер түймеп,

– Бу сүне! – деп, кыйгырыжа бердилер.

²⁷ Иисус десе ол тарый оморго эрмектенип, айтты:

– Жалтанбагар, бу Мен эдим, коркыбагар.

²⁸ Петр десе Ого айтты:

– Кайракан! Бу Сен болзон, Сеге сууның үстиле базып барсын деп, меге жакар.

²⁹ Иисус:

– Кел – деди.

Петр кемеден чыгала, сууның үстиле Иисус жаар базып ийди.

³⁰ Же тын салкын согуп турганын көрөлө, коркый берди, сууга чөнгүп, кыйгырды:

– Кайракан, мени аргада!

³¹ Иисус ол тарый колын сунуп, оны көдүре тудуп, айтты:

– Бүдетени ас кижиди, не эренгистелдин?

³² Омор кемеге кирерде, салкын токтой берди. ³³ Кемеден отурганлар Ого бажырып, айттылар:

– Чын, Сен Кудаидың Уулы.

Геннисаретте оору улусты жасканы

³⁴Кечип чыгала, Геннисарет жерине келдилер. ³⁵Ол жердин улусы Иисусты таныйла, эбире турган журттар сайын улус ийип, Ого ончо оорулуларды экелип, ³⁶олор Онын эдегине де болзо тийзин деп, сурай бердилер. Тийгендери дезе жазылып турдылар.

15

¹Ол тушта Иисуска Иерусалимнен бичикчилер ле фарисейлер келип, айттылар:

²— Жаандардын жандап келген жанын үренчиктеринг не керек бузуп жадылар? Ажанар алдында колдорун жунбайдылар.

³Иисус олорго каруу жандырды:

— Слер де, жандап келген жаныгарга болуп, Кудайдын жакылтазын не бузуп жадыгар? ⁴Кудай жакып айткан эди: «*Ада-эненди тооп жүр*»; база: «*Адазын эмезе энезин жаман айдып турган кижги, ары өлүп калзын*». ⁵Слер дезе айдадыгар: «Кижги адазына эмезе энезине: „Менен алгадый немегер — Кудайга сый“ — деп жарлаза, ⁶ол адазын эмезе энезин тообозо до кем жок». Мынызыла жандап келген жаныгарга болуп Кудайдын сөзин кеде эдип жадыгар. ⁷Эки жүстүлөр! Слер керегинде Исаия судурлап жакшы айткан:

⁸ «*Бу улус Мени тилле тооп жат, жүректери дезе Менен ыраак.*

⁹ *Je кижинин үредүзине ле жакылтазына үредип, Мени темей тооп жадылар*».

¹⁰Иисус улусты кычырып алып, айтты:

— Угуп, көксигерге алыныгар. ¹¹Ооско киргени, кижини быжарсыдар эмес, оостон чыкканы, кижини быжарсыдары ол.

¹²Айдарда, үренчиктер Ого базып келеле, айттылар:

— Бу сөсти угала, фарисейлер тарынып, көксине алынбаганын билерин бе?

¹³— Тенгеридеги Адам тарыбаган не ле тарымал тазылыла кодо-рылар — деп, Ол каруу жандырды. — ¹⁴Олорго тийбегер, олар — сокорлордын сокор башчылары. Сокорды сокор јединзе, экилези орого түжер.

¹⁵— Бу укаа сөстин учурын биске јартап бер — деп, Петр сурады.

¹⁶ Иисус айтты:

– Слер де аайлабас болдыгар ба? ¹⁷ Ооско киргени, ичке кирип, тыштына чыгатанын аайлабай туругар ба? ¹⁸ Оостон чыкканы дезде, жүректен чыкканы, кижини быјарсыдары ол. ¹⁹ Кижининг жүрегинен чыгары бу: кара санаа, кижини өлтүрери, чайдам кылынары, балыр жүрүм жүрери, ууры эдери, төгүн керелеери, жамандап айдары. ²⁰ Кижини быјарсыдары ол. Жунбаган колло курсак јигени дезде, кижини быјарсытпас.

***Хананей үй кижининг
Кудайга бүткени***

²¹ Оноортынан чыгала, Иисус Тир ле Сидон јерине жүре берди. ²² Же бат, ол јердинг бир хананей үй кижизи Ого келип, кыйгыра берди:

– Кайракан, Давид Уулы! Меге буурса! Менин кызыма шилемир кирген.

²³ Же Иисус унчукпады. Үренчиктери Ого базып келеле, сурай бердилер:

– Оны божотсон, онон өскө ол кийнибистен кыйгырып јат.

²⁴ Же Иисус:

– Мен жүк Израильдинг азып жүрген койларына ийилгем – деди.

²⁵ Үй кижини дезде јууктай базып келеле, Ого бажырып, айтты:

– Кайракан, меге болуш!

²⁶ Же Ол айтты:

– Балдардын калажын блаап, ийттерге таштаарга јарабас.

²⁷ – Эје, Кайракан, – деп, онызы каруу јандырды, – је бийлерининг столынан түшкен калаштын оодыгын ийттер де јийтен эди.

²⁸ Айдарда, Иисус ого айтты:

– Э-э, үй кижини! Бүдүп турганын улу. Күүнине, сеге болгой.

Ол ло тарый онын кызы јазылып калды.

Төрт мунг кижини тойдырганы

²⁹ Иисус оноортынан жүре берип, Галилей талайга келди. Кырга чыгып, анда отурды. ³⁰ Ого көп улус базып келди, бойларыла кожо аксактарды, сокорлорды, бертиктерди, тил јокторды, өскө дө көп јоболдуларды экелип, оларды Иисустын будынын јанына салдылар. Иисус оларды јазып ийди. ³¹ Улус тил јоктор эрмектенип турганын, бертиктер кадык болгонын, аксактар базып жүргенин,

сокорлор көрүп турганын кайкап, Израильдин Кудайын мактадылар.

³² Иисус десе үренчиктерин кычырып алып, оларго айтты:

– Бу улуска ичим ачыйт. Олордын, үч күнге чыгара Мениле кожо жүрген бойларынын, ооско салар немези жок. Олорды ажандырбай жандырбайын деп турум, жолдо уйдабазын.

³³ – Мындый көп улусты азыраарга, анча кире калашты бу аалга жерден кайдан табатаныс? – деп, үренчиктер айттылар.

³⁴ – Слерде канча кире калаш бар? – деп, Иисус сурады.

– Жети болчок калаш ла бир эмеш балык – деп, олар каруу жандырдылар.

³⁵ Айдарда, Ол улусты жерге кыйын отурзын дейле, ³⁶ жети болчок калашты ла балыкты алып, алкыш жетирди, сындырала, үренчиктерге берди, олар десе – улуска. ³⁷ Ончозы жиди, тойды. Лигеннин арткан-калганын жети каламага толтыра жуудылар. ³⁸ Курсак жигени десе, үй улустан ла балдардан башка, төрт мун эр кижиде болгон.

³⁹ Улусты жандырып ийеле, Иисус кемеге отуруп, Магдала жерине келди.

16

Билди некегени

¹ Фарисейлер ле саддукейлер базып келеле, Иисусты ченеп, оларго тенериден билди көргүссин деп сурадылар. ² Же Ол айтты:

– Энгирде: «Тенери кызарды, каан болор» – дейдигер. ³ Эрте тура: «Тенери кан-кызыл, бүгүн жут-жулакай болор» – дейдигер. Тенериге көрүп, кандый күн болорун билип жадыгар, же бойыгарла болуп турган керектерге көрүп, кандый өйлөр келгенин билбей жадыгар ба? ⁴ Кал, чайдам үйе билди бедирейт, же Ионанын билдининен башка, ого билди берилбес.

Мынайда айдала, оларды таштап, жүре берди.

Фарисейлердин ле саддукейлердин ачыткызы

⁵ Суунын ол жанына кечерде, үренчиктер калаш аларга ундып салгандар.

⁶ – Көрүгөр, фарисейлердин ле саддукейлердин ачыткызынан чеберленип жүрүгөр – деп, Иисус оларго айтты.

⁷ Олор ичинде сананып, айдындылар: «Бисти калаш албаган деп туру».

⁸ Иисус онызын билип, айтты:

– Бисте калаш жок деп, ичигерде не сананып туругар, бүдете-ни ас улус? ⁹ Эмдиге аайлабайдыгар ба? Эзигерден чыга берди бе? Беш болчок калаш беш мунг кижиге једижип, арткан-калганын канча каламага јууп алган эдигер? ¹⁰ Јети болчок калаш төрт мунг кижиге једижип, канча калама јууп алган эдигер? ¹¹ Слерди фарисейлердин ле саддукейлердин ачыткызынанг чеберленип јүрүгер дегеним, калашты айтканым эмес деп, канайып аайлабай туругар?

¹² Ол калаштын ачыткызынанг эмес, фарисейлердин ле саддукейлердинг үредүзиненг чеберлензин дегенин, бу тушта билип ийдилер.

Иисус кем?

¹³ Филипп Кесарийи дейтен јерге келеле, Иисус үренчиктериненг сурады:

– Кижии Уулы Бойымды улус кем дешкилейт?

¹⁴ Олор айдышты:

– Кажызы Сени Крестеечи Иоанн дежет, кажызы Илия, өскөлөри дезе Иеремиа эмезе јарчылардын бирүзи дешкилейт.

¹⁵ Иисус ологорго айтты:

– Слер Мени кем дейдигер?

¹⁶ – Сен – Христос, тирү Кудаидын Уулы – деп, Симон-Петр каруу јандырды.

¹⁷ Иисус ого айтты:

– Сен кежиктү кижии, Иона уулы Симон, ненинг учун дезе онынгы сего эт ле кан эмес, тенгериде јүрген Адам ачкан. ¹⁸ Онынг учун айдып турум сего: сен – Петр*, бу таштын үстине Серкпемди тударым, оны өлүм эркитеп болбос. ¹⁹ Сего Тенгери Каандыгынын түлкүүрин берерим: јерде буулаганын – тенгериде буулалар, јерде чечкенин – тенгериде чечилер.

²⁰ Онон Бойы Христос болгонын кижиге айтпазын деп, үренчиктерине јакарды.

* *Петр* – гректеп таш.

Кыйын-шыразын озолодо айтканы

²¹ Бу өйдөң ала Иисус Бойынын Иерусалимге барар, жаандарга, улу абыстарга ла бичикчилерге көп кыйнаттырар, анда өлтүртер, же үчинчи күнде тирилер учурлузын үренчиктерине ачып баштады.

²² Петр Оны кедери кычырып алып, Ого удурас сөс айдып тура берди:

– Кудай Сеге буурсак, Кайракан! Сениле андый неме болбос.

²³ Ол десе кайа көрүп, Петрга айтты:

– Менен кезде тайыл, сатана! Сен – жолымдагы буудак. Кудайдыын эмес, кижинийин сананып жадын.

²⁴ Онон үренчиктерине айтты:

– Мени ээчий барайын дегенигер, бойынан бойы мойноп, кере тартыратан агажын алганча, Мени ээчий барзын. ²⁵ Жүрүмин аргадайын дегени, онызын жылыттар. Меге болуп жүрүмин жылытканы десе, онызын таап алар. ²⁶ Жер-телекейде не бардын ончозын табала, же жүрүмин жылытса, кижиге кандый туза? Эмесе кижини бойынын жүрүми учун кандый толынты берер? ²⁷ Кижини Уулу Адазынын магыла, ангелдерин алганча келип, кажы ла кижиге нени эдип жүргенинче берер. ²⁸ Чынын айдадым слерге: бу тургандардын кезиги Кижини Уулу Бойынын Каандыгынын жаңыла келип жатканын көрбөйинче өлбөс.

17

Кубулганы

¹ Алты күннин бажында Иисус Петрды, Иаковты ла онын Иоанн карындажын жаңыс бойлорун алганча, бийик кырга алып чыгала, ² олардын алдына кубулды: чырайы күндий жаркындалды, кийими десе жарыкты ак болды. ³ Же бат, Моисей ле Илия Оныла эрмектешип турганы оларго көрүнүп тура берди. ⁴ Петр Иисуска айтты:

– Кайракан, биске мында макалу! Күүнүн бар болзо, бого үч чадыр тудалы: бирүзин Сеге, бирүзин Моисейге, бирүзин Илияга.

⁵ Ол мынайып айдып турганча, оларды жаркынду булут көлөткөлөп, булуттан эрмектенген үн угулды:

– Бу Менин сүүген Уулым, Онын Бойында Менин жақшылыктуу табым. Оны угугар!

⁶ Ұренчиктер мыны угала, сүрекей коркып, көнгөрө жыгылдылар. ⁷ Иисус жууктай базып келеле, ологго тийип,

– Туругар, коркыбагар – деди.

⁸ Ұренчиктер өрө көрзө, Иисустан өскө кижиге жок эмтир. ⁹ Олор кырдан түжүп келерде, Иисус ологго жакарып, айтты:

– Кижиге Уулы тирилбейинче, бу көргөнөөрди кижиге айтпагар.

¹⁰ Ұренчиктери Онон сурадылар:

– Бичикчилер не керек озолоп Илия келер учурлу дешкилейт?

¹¹ – Илия озолоп келеле, ончозын белетеп койотоны чын – деп, Иисус каруу жандырды. – ¹² Же айдып турум слерге: Илия келип жүрген эди, же оны таныбагандар, оныла бойлорынын табына салдырып эткендер. Анайып Кижиге Уулы да ологго кыйнаттырар.

¹³ Айдарда, Иисус ологго Крестеечи Иоаннды айтканын билип алдылар.

***Өзөк-буурында шилемирлү
уулчакты жасканы***

¹⁴ Олор улуска түжүп келерде, Иисуска бир кижиге жууктап, Ого чөгөдөп, ¹⁵ айтты:

– Кайракан, уулыма буурса! Ол улаарып, тын кыйналып, улам сайын отко, улам сайын сууга калып турат. ¹⁶ Оны үренчиктеринге алып келген эдим, же олог жазып болбой салдылар.

¹⁷ Иисус десе каруу жандырып, айтты:

– Э-э, бүтпес, балыр үйе! Слерге кожо канчазын жүрейин? Слерге канчазын чыдажайын? Оны Меге бери экелигер.

¹⁸ Иисус шилемирге жакарып ийерде, ол чыга конды, уулчак бу тарый жазыла берди. ¹⁹ Ұренчиктери Иисуска жагыс бойлоры базып келеле, сурадылар:

– Бис оны ненин учун чыгара сүрүп болбодыс?

²⁰ – Бүдүп турганыгар ас учун – деп, Иисус каруу жандырды. – Чынын айдадым слерге: бүдеригер горчицанын үренинче болуп, бу кырды мынан көчүп бар дезегер, ол көчүп барар. Слердин эдип албазыгар жок болор*.

²² Олог Галилей жеринде жүрген тужында Иисус ологго айтты:

* Кезик жебрен түрбектерде кожумак бар: ²¹ «Бу уктулар жагыс мүргүзе ле орозо тутса чыгара сүрүлөр».

– Кижн Уулы кижилерднн колына берилер. ²³ Оны өлтүргилеп койор, үчннчн күнде Ол тнрнлер.

Ўренчнктер мыны угала, ал-санаага түшнлер.

Өргөөгө калан

²⁴ Олор Капернаумга келерде, Өргөөгө калан жуучылар Петрга базып келнп,

– Ўредүчнгер эки драхма бергей не? – деп сурадылар.

²⁵ Петр:

– Эйе – дедн.

Ол үйге кнрерде, Иисус озо эрмектеннп, айтты:

– Симон, не деп сананып турун? Јерднн каандары каланды кем-нен алып јат: бойынын уулдарынан ба, эмезе туш улустаан ба?

²⁶ Петр:

– Туш улустаан – дедн.

Иисус айтты:

– Анайдарда, бойынын уулдары каланнан јайым. ²⁷ Је олорды өөркөтпөскө, талайга барып кармакта. Кармакка озо илннген балыкты алып, оозын ачып, статнр акча табарын. Оны чыгарып, Менин учун, бойыннын учун олорго бер.

18

Тенери Каандыгында эн јаан

¹ Ол өйдө Иисуска үренчнктери базып келеле, сурадылар:

– Тенери Каандыгында кем улу-јаан?

² Иисус бнр баланы Бойына кычырып алды, олордын ортозына тургузып, ³ айтты:

– Чынын айдадым слерге: бойыгар кубулып, баладый болбозогор, Тенери Каандыгына кнрбезнгер. ⁴ Анайдарда, бойы бойын бу кнчү бала чылап јабызыдынганы, Тенери Каандыгында јаан болоры ол.

⁵ Бнр мындый баланы Меге болуп жуудып алганы, Мени жуудып турганы ол. ⁶ Меге бүдүп турган бу кнчүлерднн кажы бнрүзнн јаманга баштаган кнжнннн мойнына теерменннн тажын буулап, талай түбнне таштаганы ого торт болор эдн. ⁷ Јаманга баштаачы немелерден телекейге ачу-корон! Јаманга башташ болбойынча калбас, је јаманга башташ кем ажыра келнп јат, ого ачу-корон! ⁸ Колын эмезе будын

јаманга баштаза, олорынды кезип, бойыннан таштап ий: эки колду, эки бутту бу бойын мөнкү отко ташталганчан, сыңар колду эмезе аксак ол бойын жүрүмге киргенин јакшы. ⁹ Көзин јаманга баштаза, онынды чупчып, бойыннан таштап ий: эки көстү бу бойын отту таа-мыга ташталганчан, сыңар көстү ол бойын жүрүмге киргенин јакшы.

¹⁰ Калак, бу кичүлердин бирүзин де базынчык көрбөгөр! Айдып турум слерге: олардын тенгеридеги ангелдери Тенгеридеги Адамнын чырайын јаантайын көрүп јадылар*.

Аза берген кой

¹² – Слер не деп сананып јадыгар? Кажы бир кижиде јүс кой болзын, бирүзи аза берген болзын. Ол тогузон тогузын кырда таштап ийип, асканын бедиреп барар эмес беде? ¹³ Таап алгажын, чынын айдадым слерге: аспаган тогузон тогус койынан ого артык сүүнер. ¹⁴ Тенгеридеги Адагар андый ок: бу кичүлердин бирүзи де өлбөзин деп јат.

Кинчек эткен карындаш

¹⁵ – Карындажын сеге удур кинчек эткежин, ого барып, экүден экү эрмектежип, јаманын көргүзип айт. Сөзинди укса, карындажынды таап алганын ол. ¹⁶ Сөзинди укпаза, база бир эмезе эки кижиде алганча бар, *кажы ла сөс эки эмезе үч керечинин сөзиле лапталзын* деп. ¹⁷ Олордыйын укпаза, серкпеге угус. Серкпенийин укпаза, ол сеге кара јандудый ла албанчыдый болзын.

¹⁸ Чынын айдадым слерге: јерде буулаганыгар – тенериде буулар, јерде чечкенигер – тенериде чечилер. ¹⁹ Слерге база айдып турум: экүгер бу јердеги кандый бир керегин бир болуп сураза, сураганаар не де болзо, Тенеридеги Адам слерге берер. ²⁰ Меге болуп эки эмезе үч кижиде бир болуп јуулышса, олардын ортозында Мен де болорым.

Буруны таштаары

²¹ Ол тушта Петр Иисуска базып келип, айтты:

– Кайракан, меге удур кинчек эдип турган карындажымнын бурузын канча катап таштайын? Јети катап па?

²² Иисус ого айтты:

* Кезик јебрен түрбектерде: ¹¹ «Јылыйганды таап алып аргадаайын деп, Кижиде Уулынын келгени бу».

– Сени јети катап ташта деп турган эмезим, јети катаптан јетен катап ташта деп турум. ²³ Онын учун Тенери Каандыгы бойынын кулдарыла тооложорго сананган каан кижиге тунгей. ²⁴ Ол тооложордо, он мун талант акча төлүлү бир кижини алдырып келгендер. ²⁵ Төлөөр немези жок болордо, бий онын бойын, алган эжин, бала-барказын, не барын садып ийип, төлөдип беригер – деген. ²⁶ Байа кул жыгыла бажырып, ого айткан: «Мени киле, сеге ончозын төлөп берерим». ²⁷ Бий ол кулга килеп, алымын төлөбөс эделе, божодып ийген. ²⁸ Кул десе чыгала, ого јүс динарий акча төлүлү кул нөкөрине туштаган. Оны тудала, тамактап, «Алымынды төлө!» – деген. ²⁹ Айдарда, нөкөри онын будына жыгылып, жайнаган: «Мени киле, сеге ончозын төлөп берерим». ³⁰ Је ол болбой, алымын төлөбөйинче, кул нөкөрин түрмелеп койгон. ³¹ Өскө кулдар мыны көрөлө, сүрекей кунугып, бийине барып, не болгонын айдып бергендер. ³² Айдарда, бий байа кулды алдырып алып, айткан: «Јаман кул! Јайнап сураганына болуп, ончо алымынды төлөбөс эткем. ³³ Сеге килегеним чилеп, сен де нөкөринге килегедий эмес бедин?» ³⁴ Бий аткыйланала, алымын ончозын төлөбөйинче деп, оны кыйнаачыларга берип ийген. ³⁵ Кажыгар ла карындажаардын јаманын акту јүрегеерден таштабазагар, Тенеридеги Адам да слерге андый ок болор.

19

Кудайдын бириктиргенин кижии айрыбазын

¹ Иисус бу сөзин айдып божойло, Галилей јеринен чыгып, Иордан ары јанындагы Иудей јерине келди. ² Онын кийнинен көп улус ээчий барган. Иисус оларды анда јазып ийген. ³ Ого фарисейлер базып келеле, ченеп сурадылар:

– Алган эжиле не ле шылтактан улам айрылыжарга јараар ба?

⁴ Ол каруу јандырды:

– Мыны кычырбаган бедигер: «Башталганында Јайаачы оларды эр кижии ле үй кижии эдип јайаган. ⁵ Онын учун кижии ада-энезин таштап, алганына јапшынар, эки бойы јангыс эт-кан болор». ⁶ Андый болгондо, олар эки эмес, јангыс эт-кан. Анайдарда, Кудайдын бириктиргенин кижии айрыбазын.

⁷ Олар айттылар:

– *Үйине айрылыштын бичигин берип, оныла айрылышсын* деп, Моисей не керек jakыган?

⁸ Иисус оларго айтты:

– Моисей жүректеригер кату ла өчөш болгонын көрүп, алганы-гарла айрылыжарын жараткан. Башкыда андый болбогон. ⁹Je Мен слерге айдып турум: чайдам эмес үйиле айрылыжып, өскө кижиле алганы, онызыла кинчекке киргени ол.

¹⁰Үренчиктер Ого айттылар:

– Алганы алдында эр кижинин молжусу андый болзо, кижиле албаза торт.

¹¹Иисус десе оларго айтты:

– Менин бу айтканымды болгон-тушкан кижиле жуутпас, кемге берилген, ол жуудар. ¹²Эне ичинен акталап койгондый туулган улус бар; улуска акталадып койгондыйлар бар; Тенгери Каандыгына болуп акталап койгондый болорго жөпсингендер бар. Жуудар аргалу кижиле, жуутсын.

Балдарды алкаганы

¹³Ол тушта баштарына колын салып, мүргүзин деп, Иисуска балдарды экелдилер. Үренчиктер десе оларды жуутпай тургандар.

¹⁴Je Иисус:

– Балдарды божодыгар, Меге келерге буудактабагар. Тенгери Каандыгы мындылардыйы эдиле – дейле, ¹⁵олорго колын салып, алкады. Онон оноортынан жүре берди.

Бай уулдын сурагы

¹⁶Je бат, Иисуска бир кижиле базып келеле, айтты:

– Үредүчи, не быяанды этсем, мөнкү жүрүм аларым?

¹⁷Иисус десе ого айтты:

– Быяан керегинде Менен незин сурайдын? Быяандузы жангыс. Жүрүмге кирейин дезен, jakылталарды бүдүрип тур.

¹⁸– Не jakылталарды? – деп, ол сурады.

Иисус айтты:

– Бат мындый: «*Кижиле өлтүрбө, чайдам кылынба, ууры этпе, төгүндөп керелебе*», ¹⁹«*ада-эненди тооп жүр*»; база: «*Бойынды сүүгендий, жуугынды сүүп жүр*».

²⁰– Мынын ончозын бүдүрип жадым – деп, уул каруу жандырды. – Меге база не жетпей жат?

²¹ – Толо кемдү болойын дезен, барып, жөөжөндү садып ийеле, түренилерге үлөп бер. Ол тушта тенериде эрјинелү болорың. Оноң келип, Мени ээчий бар – деп, Иисус айтты.

²² Уул мыны угала, жөөжөзи көп болгондо, кунукчылду жүре берди. ²³ Иисус десе үренчиктерине айтты:

– Чынын айдадым слерге: бай кижиге Тенери Каандыгына кирерге күч. ²⁴ База айдадым слерге: бай кижиге Кудайдың Каандыгына киреринен, төөгө ийне үйдинен өдөргө јенил.

²⁵ Мыны угала, үренчиктер алан кайкажып, айттылар:

– Андый болзо, кем аргадалар аргалу?

²⁶ Иисус ологорго көрүп, айтты:

– Улус мыны эдип болбос, Кудайдың десе эдип болбозы јок.

²⁷ Айдарда, Петр каруу јандырды:

– Бат, не барыбысты таштап, Сени ээчий бардыбыс. Бу учун биске не болор?

²⁸ Иисус десе ологорго айтты:

– Чынын айдадым слерге: Кижиге Уулы Бойының магының ширеезине отурып алза, слер де, тирилгендер, Мени ээчий жүрген бойлороор, Израильдин он эки угын јаргылаарга, он эки ширееге отурып аларыгар. ²⁹ Кем кижиге айлы-јуртын, эмезе ага-карындажын, эмезе эје-сыйынын, эмезе адазын, эмезе энезин, эмезе балабарказын, эмезе кыразын Меге болуп таштаза, онызынан јүс артык алар, мөңкү жүрүмди энчиленер. ³⁰ Је көп баштапкылар калганчылар болор, калганчылар баштапкылар болор.

20

Тен јал керегинде укаа сөс

¹ – Тенери Каандыгы айылдың ээзине түней. Ол тарыган виноградадында иштедерге јалчылар јалдайын деп, сары танда айлынан чыккан. ² Күнине бир динарийден төлөөр болуп эрмектежеле, оморды виноградадына ијген. ³ Тогус саат киреде чыгып, базарда база тегин турган улусты көрөлө, ⁴ ологорго до айткан: «Слер де виноградадыма барып иштегер. Ијигерге турарын төлөп берейин». Ологор барган. ⁵ База он эки саат ла үч саат кирезинде чыгып, анайып ла эткен. ⁶ Беш саат кирезинде чыгып, база тегин турган улусты таап, ологорго айткан: «Кере-түжине мында тегин не

тургулараар?»⁷ «Бисти кижиле жалдабады» – дежерде, ологорго айткан: «Слер де виноградама барып иштегер». ⁸ Энир кире берерде, виноградтын ээзи айыл-журттын башкараачызына айткан: «Ишчилерди кычырып ал, кийинде жалданганынан баштайла, озо жалданганыла түгезип, жалын төлөп бер». ⁹ Айдарда, беш саат кирезинде жалдангандары келип, бир динарийден алгандар. ¹⁰ Озо жалдангандары дезе олардон көп аларыс деп санангандар. Же ологор до бир динарийден алгандар. ¹¹ Акчазын алала, айылдын ээзине тарынып, айткандар: ¹² «Бу кийинде келгендер бир саат иштеген эдилер. Сен ологорды кере-түжине күнге быжып иштеген биске тен эттин». ¹³ Виноградтын ээзи дезе ологордын бирүзине каруу жандырган: «Найы, сени тарындырып турганым жок. Мениле бир динарийге эрмектешкен эмес бедин? ¹⁴ Бойындыйын алып, жан. Бу кийинде келгенге сенийинче тен берейин. ¹⁵ Бойымдыйын канайып та этсем, менин табым эмес беде? Эмезе менин буурсагыма сенин көзин күйүнчек болды ба?»

¹⁶ Анайып, калганчылары баштапкылары болор, баштапкылары калганчылары болор*.

***Өлүмин ле тирилетенин
озолодо айтканы***

¹⁷ Иисус Иерусалим жаар чыгып барадала, жолой он эки үренчигин тагынан кычырып алып, айтты:

¹⁸ – Бат, Иерусалим жаар чыгып барадырыс. Кижиле Уулы улу абыстардын ла бичикчилердин колына берилер. Оны өлтүрер эдип жаргылап, ¹⁹ электедерге, соктырарга, кере тартырарга кара жандуларга берип ийгилеер, же үчинчи күнде Ол тирилер.

Эненин сурагы

²⁰ Ол тушта Зеведейдин уулдарынын энези уулдарыла кожо базып келеле, Иисуска бажырып, Онон нени де сурап турды.

²¹ – Сеге не керек? – деерде, ол айтты:

– Сенин Каандыгында бу эки уулымнын бирүзин он жанынга, бирүзин сол жанынга отурзын деп айт.

* Кезик жебрен түрбектерде кожумак бар: «Айттырылганы көп, талдалганы дезе ас».

²² – Нени сурап турганыгарды бойыгар билбей жадыгар – деп, Иисус каруу жандырды. – Менин ичер айагымнанг ичип болороор бо?*

Олор:

– Болорыс – дедилер.

²³ Иисус олорго айтты:

– Менин айагымнанг ичерин ичеригер**, же онг ло сол жаныма отургызар жан Менде жок, ол жерди Адам кемге белетеген, ол кижиге отурар.

²⁴ Арткан он үренчик мыны угала, бу эки карындашка чугулданды. ²⁵ Иисус десе оларды кычырып алып, айтты:

– Кудайга бүтпес калыктар ортодо башчылар оларды башкаратанын, жанда тургандар оларды бийлейтенин билеригер. ²⁶ Же ортогордо андый болбозын. Ортогордо улу болойын дегенигер, слерге жалчы болзын. ²⁷ Ортогордо баштапкы болойын дегенигер, слерге кул болзын. ²⁸ Анайып ок Кижиге Уулы улусты Ого жалчыланын деп эмес, улуска жалчыланын деп, көп улус учун толынты эдип Бойынын жүрүмин берейин деп келген.

Эки сокорды жасканы

²⁹ Олор Иерихонног чыгып жадарда, Иисусты ээчий көп улус барган. ³⁰ Же бат, жол куйузында отурган эки сокор жаныла Иисус өдүп жатканын угала, кыйгырыжа бердилер:

– Кайракан, Давид Уулы! Биске буурса!

³¹ Улус оларды унчуктырбаста, олар там тыгыда кыйгырып турдылар:

– Кайракан, Давид Уулы! Биске буурса!

³² Иисус токтой түшти, оларды кычырып алып, айтты:

– Мени слерге нени этсин деп туругар?

³³ Олор:

– Кайракан, көзибис жарызын деп турубус! – дедилер.

³⁴ Иисус оларго буурсап, көстөрине тийди, бу тарый олардын көстөри жарып, Оны ээчий бастылар.

* Кезик жебрен түрбектерде: «Ол эмесе Менин түжер крезиме түжүп болороор бо?»

** Кезик жебрен түрбектерде: «Менин түшкен крезиме түжеригер».

21

Иерусалимге киргени

¹ Иерусалимге жууктагылап, Елеон кырдагы Виффагия деп журтка келерде, Иисус эки үренчигин ийип, ² ологорго айтты:

– Одоштой журтка барыгар. Ого жеткен бойынча, буулап койгон тижи эштекти ле коштой турган кулун эштекти көрүп ийеригер. Чечип, Меге экелигер. ³ Слерге кижине айткажын, ологор Кайраканга керек – дегер. Бу тарый ологорды ийе берер.

⁴ Жарчы ажыра айдылганы бүтсин деп, ончозы мынайда болгоны бу. Ол айткан:

⁵ *«Сион кызына айдыгар:*

*„Бат, сенин Каанын жаш эштекке –
ишмекчи тижи эштектин кулунына мингенче,
сеге жобожыган келедири“».*

⁶ Үренчиктер барып, Иисустын айтканынча эттилер: ⁷ тижи эштекти ле кулун эштекти јединип экелеле, ологорго кийимдерин арта салдылар, Иисус минди. ⁸ Көп улус кийимдерин јолго јайып турдылар, кезиктери дезе агаштын бүрин кезип, база јолго јайдылар. ⁹ Алды-кийнинен баскан улус кыйгырыжып турдылар:

– Давид Уулына, осанна!* Кайраканнын адынан келип јатканы алкышту! Көк-тенериде турганга, осанна!

¹⁰ Ол Иерусалимге кирерде, кала түймөп, «Бу кем?» дешкилеп турды.

¹¹ – Бу Иисус, Галилейдеги Назареттен чыккан Жарчы – деп, улус каруу јандырып турган.

Иисус Өргөдө

¹² Иисус Өргөөгө киреле, Өргөдө садыжып, садып алып турган улусты ончозын чыгара сүрди, акча солычылардын столдорын, күүле садаачылардын такталарын антарып, ¹³ ологорго айтты:

– Бичилген сөс бар: *«Менин айлым улус мүргүйтен айыл деп адалар»*. Слер дезе оны тонокчылардын уйазы эдип алдыгар!

* Баш болзын дегени. Еврейлеп сөс сөслө: «Мүргүп турум, болуш!»

¹⁴Өргөөдө Ого сокорлор ло аксактар базып келди. Иисус олорды жазып ийди. ¹⁵Улу абыстар ла бичикчилер Онын эткен кайкаларын, «Давид Уулына, осанна!» деп, Өргөөдө кыйгырыжып турган балдарды көрөлө чуулданып, ¹⁶Ого айттылар:

– Олор не дешкилейт, угуп турун ба?

– Эйе, – деп, Иисус каруу жандырды, – «*Јаш балдардын ла эмчек балдардын оозынан Бойына мак чыгардын*» дегенди качан да кычырбаган бедигер?

¹⁷Иисус олорды таштайла, каладан Вифанияга једип, анда конды.

Кургап калган агаш

¹⁸Эртен тура калага бурулып, Иисус јолой аштай берди. ¹⁹Јолдын куйнунда турган бир смоква агашты көрөлө, јиилек јиирге јууктай базып келди. Бүрден өскө неме таппай, ого айтты:

– Сенде үргүлјиге јиилек бүтпезин!

Ол ло тарый агаш кургап калды. ²⁰Ўренчиктер мыны көрөлө, кайкап айттылар:

– Смоква агаш канайып кенетийин кургай берди?

²¹– Чынын айдадым слерге, – деп, Иисус каруу жандырды, – бүдүп, аланзыбас болзогор, јаныс та смоква агашла болгонды эдер эмезигер, је бу кырга: «Көдүрилип, талайга таштал!» – дезегер, андый ла болор. ²²Мүргүп, нени де бүдүп суразагар, аларыгар.

Иисустын јангы кайдан?

²³Иисус Өргөөгө кирип, үредип турарда, улу абыстар ла калыктын јаандары Ого базып келеле, айттылар:

– Мыны кандый јанла эдип турадын? Андый јанды Сеге кем берген?

²⁴– Мен де слерден бир неме сурап угайын – деп, Иисус олорго айтты. – Меге каруугарды айдар болзогор, мыны кандый јанла эдип турганымды слерге Мен де айдайын. ²⁵Иоаннын крестеп јүргени кайдан болгон: тенериден бе, эмезе кижилерден бе?

Олор дезе бойлоры ортодо табыштылар: «„Тенериден“ дегей эди, ол тушта: „Ого не керек бүтпедигер?“ – деер. ²⁶„Кижилерден“ деп айдарга, калыктан коркып јадыбыс, ненин учун дезе Иоанны ончолоры јарчы деп бодоп јат». ²⁷Олор Иисуска билбездис – деерде, Ол до олорго мынайда айтты:

– Мыны кандый јанла эдип турганымды слерге Мен де айтпазым.

Аданын эки уулы керегинде укаа сөс

²⁸ – Слер не деп сананып туругар? Бир кижги эки уулду болгон. Ол бирүзине базып келип, айткан: «Уулым, бүгүн виноградама барып иште». ²⁹ Онызы: «Барбазым» – дейле, онон санаа алынып, барган. ³⁰ Экинчи уулына базып келип, анайда ок айткан. Мынызы: «Барып јадым, адабыс» – дейле, барбаган. ³¹ Бу экүнинг адазынын күүниле эткени кажызы?

Олор:

– Баштапкызы – дедилер.

Иисус олорго айтты:

– Чынын айдадым слерге: албанчылар ла балыр жүрүмдү үй улус Кудайдын Каандыгына слерден озо кирер. ³² Иоанн чындык жол көргүзерге келерде, ого бүтпедигер, албанчылар ла балыр жүрүмдү үй улус дезе ого бүтти. Слер дезе, мыны көргөн дө болзогор, буругарды алынбадыгар, ого бүтпедигер.

Жаман ишчилер керегинде укаа сөс

³³ – База бир укаа сөс угугар. Айыл ээзи кижги болгон. Ол виноград-агаш тарыйла, эбире манаган, сыскыру казып, карузын туткан, тарыган агажын ишчилерге табыштырып, атана берген. ³⁴ Жиилек терер ой жууктап келерде, жиилегимди экелигер деп, ишчилерге жалчыларын ийген. ³⁵ Ишчилер жалчыларын тудуп алала, кезигин токтоп салган, кезигин өлтүрүп койгон, кезигин дезе ташла шыбалаган. ³⁶ База өскө, онон көп жалчыларын ийерде, олорло анайда ок кылынгандар. ³⁷ «Олор уулымнан уйалар» – деп айдып, арт-учында бойынын уулын ийген. ³⁸ Ишчилер дезе, онын уулын көрөлө, бой-бойларына айдышкан: «Энчи алар уул бу. Оны өлтүреле, энчизин алалы». ³⁹ Оны тудуп, виноград-агаштын аразынан чыгарала, өлтүрүп койгондор. ⁴⁰ Анайдарда, виноград-агаштын ээзи келгежин, ол ишчилерди канайдар деп туругар?

⁴¹ – Бу кара сагыштуларды жаман өлүмле өлтүрер, виноград агажын дезе өскө ишчилерге табыштырар, олор түжүмин бойынын ойинде жетирип турар – деп, Ого каруу жандырдылар.

⁴² Иисус айтты:

– «Тура тудачылар жектеп койгон таш булуннын төзиндеги таш болуп калды. Бу мынайда Кайраканна болды, бис оны кайкап көрөдис» дегенди Чийимнен качан да кычырбаган бедигер? ⁴³ Онын учун

айдып турум слерге: Кудайдын Каандыгы слерден ойто алылып, Онын тўжўмин жетирер калыкка берилер. ⁴⁴Бу ташка жыгылган кижичачылар, таш кемнинг ўстине тўшсе, оны былчып койор.

⁴⁵Улу абыстар ла фарисейлер Онын укаа сөстөрин угала, бисти айдып туру деп, билип ийдилер. ⁴⁶Оны тудайын дейле, улустан коркыдылар, ненинг учун десе Оны жарчы деп бодоп тургандар.

22

Той керегинде укаа сөс

¹Иисус ологро база бир укаа сөс айтты:

²— Тенери Каандыгы уулына той эткен каан кижиге тўней. ³Ол айттырылган улусты тойго келзин деп, кулдарын ийген, же ологр келбеске сананган. ⁴База өскө кулдарын ийип, ологро мынайда айдыгар деген: «Бат, жиир ажымды жазадым, букаларым ла семирткеним сойылды, ончо неме белен. Тойго келигер». ⁵Же ологр айттыруны керекке албай, кемизи кыразына, кемизи десе садыжып жүре берген. ⁶Өскөлөри десе, кулдарын тудуп, базынып электейле, өлтүрүп койгондор. ⁷Каан чукулданган. Черүчилдерин ийип, өлтүрөөчилерди кырдырган, калазын өртөткөн. ⁸Онон кулдарына айткан: «Той белен, айттырылган улус десе жарабас болды. ⁹Жолдордын белтирлерине барыгар, туштаган улусты ончозын тойго айттырыгар». ¹⁰Байагы кулдар жолдор сайын барып, туштаган ла кижини, жаманын да, жакшызын да жууп экелгендер. Той болгон жерге тойчылар толо берген. ¹¹Каан тойчыларды көрөйин деп кирзе, анда той кийимин кийбеген бир кижича отурган. ¹²Айдарда, ого айткан: «Нажы, той кийимин кийбей, бого канайып кирдин?» Ол унчукпаган. ¹³Ол тушта каан жалчыларына айткан: «Колы-будын күлүйле, тыш карачкыга таштагар. Анда ый ла тиш кыжырти болор».

¹⁴Айттырылганы көп, же талдалганы ас.

Каганга калан төлөйтөни керегинде

¹⁵Фарисейлер барып, Иисустын сөзинен сап алар деп жөптөштилер. ¹⁶Ого бойларынын үренчиктерин Иродтын улузыла жою ийдилер. Ологр келип, айттылар:

— Үредүчи, Сенин чындык болгонунды, Кудайдын жолына чын үредип турганынды билерис. Кижиге жакшы атка калайын

дебейдин, улусты ылгабайдын. ¹⁷ Айдарда, айт, биске, Сен не деп сананып турун: каганга калан төлөөргө жараар ба, эмезе жок по?

¹⁸ Же Иисус олордын жаман сагыжын билип, айтты:

– Мени не ченеп туругар, эки жүстүлөр? ¹⁹ Каланга салар акчаны Меге көргүзигер.

Олор Ого динарий алып келдилер.

²⁰ – Бу кемнин сүри ле ады? – деп, олордон сурады.

²¹ Олор:

– Кагандыйы – дедилер.

Айдарда, олорго айтты:

– Андый болзо, кагандыйын каганга беригер, Кудайдыйын дезе, Кудайга.

²² Олор мыны угала кайкадылар, Оны таштап, жүре бердилер.

Тирилиш керегинде

²³ Ол күн Иисуска өлгөндөр тирилбес дежетен саддукейлер келип, сурадылар:

²⁴ – Үредүчи, Моисей айткан эди: «*Бала жок кижин өлгөжүн, онын үйүн карындажы алып, карындажынын угун улалтсын*». ²⁵ Бисте жети карындаш кижин болгон. Бирүзи кижин алала, жада калган. Анда бала жок болуп, онын үйүн карындажы алган. ²⁶ Онын кийнинде экинчизиле, үчинчизиле, жетилезиле андый ок болгон. ²⁷ Ончозынын кийнинде үй кижин де жада калган. ²⁸ Эм, айдарда, тирилгежин, ол бу жетүнин кажызынын үйи болор? Оны ончозы алган эди.

²⁹ – Чийимдерди, Кудайдын күчин де билбей жадып, азып жадыгар – деп, Иисус олорго каруу жандырды. – ³⁰ Тирилгенде, кижин де албас, кижиге де барбас, же тенгеридеги ангелдердий жүрер. ³¹ Өлгөндөр тирилер деп, слерге Кудайдын айтканын кычырбаган бедигер? ³² «*Мен Авраамнын Кудайы, Исаактын Кудайы ла Иаковтын Кудайы*» – дегенди? Кудай – Ол өлгөндөрдүн Кудайы эмес, тирүлдердин Кудайы.

³³ Улус мыны угала, Онын үредүзин кайкап турдылар.

Эн учурлу жакылта

³⁴ Фарисейлер дезе, Иисустын саддукейлерди туйуктандырганын угала, жуулыжып келдилер. ³⁵ Олордын бирүзи, Жасактын үредүчизин, Оны ченеп, сурады:

³⁶ – Үредүчи, Жасактагы жакыталардын эн жааны кажызы?

³⁷ Иисус ого айтты:

– «Кудайың Кайраканды бастыра жүрегинге, бастыра жуанла, бастыра санаанла сүйүп жүр». ³⁸ Жакылтаардын бажы, эн жааны ол. ³⁹ Ого түней экинчи жакылта бу: «Бойынды сүүгендий, жуугынды сүйүп жүр». ⁴⁰ Бу эки жакылтага ончо Жасак ла жарчылардын чийими төзөлгөн.

Христос кемниң уулы?

⁴¹ Фарисейлер жуулыжып келерде, Иисус олордон сурады:

⁴² – Христос керегинде нени сананып туругар? Ол кемниң уулы?

Олор:

– Давидтин – дедилер.

⁴³ Иисус айтты:

– Андый болзо, Давид Тыннан көдүрини алып, Оны Кайракан деп адап, не керек мынайда айткан:

⁴⁴ «Кайракан Кайраканыма айткан:

„Өштүлеринди будыннын алдына салып бербейинчем,
он жаныма отур“».

⁴⁵ Анайдарда, Давид Оны Кайракан деп адаганда, Ол канайып онын уулы болотон?

⁴⁶ Бирүзи де Иисуска каруу сөс айдып болбоды. Ол күннен ала Онон сураарга кем де тидинбеди.

23

Эки жүстүлөрдү илезине чыгарганы

¹ Ол тушта Иисус улуска ла Бойынын үренчиктерине айдып тура берди:

² – Моисейдин јерине бичикчилер ле фарисейлер отуруп алдылар. ³ Онын учун нени бүдүрзин десе, бүдүригер, эдигер, кылыгын десе кылынбагар, ненин учун десе олор айдарын айдат, бойлоры этпейт. ⁴ Уур ла апарарга эп јок жүктер эдип, улустын ийнине артадылар, бойлоры десе олорды сабарыла да јылдырар күүндери јок.

⁵ Нени де эдерде, кижии көрзин деп эдедилер. Филактерийлерин*

* Агару Чийимниң үзүктери чеберлеп тере каптарын. Олорды мүргүүр тушта мандайларына ла колдорына кийетендер.

элбедедилер, кийиминин чачагын* узададылар. ⁶Той-жыргалда төрдө кыйын отураарын, синагогаларда ичкери өдүп отураарын, ⁷тепсендерде уткыдарын, «Равви!»** деп ададарын сүйүйдилер.

⁸Слерди десе үредүчи деп адабазын: Үредүчигер жангыс – Христос, слер ончогор – карындаштар. ⁹Кижини јерде ада деп айтпагар: адагар жангыс – Тенгеридеги Ада. ¹⁰Слерди баштаачы деп адабазын: слерди Баштаары жангыс – Христос. ¹¹Јааныгар слерге јалчы болзын. ¹²Бийиктединген кижі јабызаар, јабызыдынганы – бийиктеер.

¹³Бичикчилер ле фарисейлер, слерге ачу-корон! Эки јүстүлер! Слер улустын алдында Тенери Каандыгын јаап јадыгар. Ого бойыгар да кирбейдигер, кирейин дегенди де кийдирбейдигер***.

¹⁴Бичикчилер ле фарисейлер, слерге ачу-корон! Эки јүстүлер! Јагысты да болзо, јагыбыска баштандыралы деп, талай кечип, јер өдөдигер. Баштандырала, оны бойыгардан эки катап јаман таамынын уулы эдип аладыгар.

¹⁵Сокор башчылар, слерге ачу-корон! Слер айдадыгар: «Өргөөлө чертенип турган кижинин черти не де эмес, је Өргөөнин алтынла чертенип турган кижі чертин бүдүрер учурлу». ¹⁶Сагыжы јоктор ло сокорлор! Кажызы јаан: алтын јаан ба, эмезе алтынды агарулап турган Өргөө бө? ¹⁷База айдадыгар: «Тагылла чертенип турган кижинин черти не де эмес, је тагылдын үстине салган берүле чертенип турган кижі чертин бүдүрер учурлу».

¹⁸Сокорлор! Кажызы јаан: берү јаан ба, эмезе берүни агарулап турган тагыл ба? ¹⁹Анайдарда, тагылла чертенгени, тагылла чертенип, онын үстиндезиле чертенгени ол. ²⁰Өргөөлө чертенгени, Өргөөлө чертенип, ичинде Јүргениле чертенгени ол. ²¹Тенериле чертенгени, Кудайдын Ширеезиле, үстинде Отурганыла чертенгени ол.

²²Бичикчилер ле фарисейлер, слерге ачу-корон! Эки јүстүлер! Слер мјата, анис, тмин өлөндөрдін онынчы үлүзүн Кудайга

* Кудайга берингеннин темдеги эдип, кийимге көктөгөн чачактарын.

** Үредүчи.

*** Кезик јебрен түрбектерде кожумак бар: ¹⁴«Бичикчилер ле фарисейлер, слерге ачу-корон! Эки јүстүлер! Тул үй улустын јөөжөзін үптеп јип, кижі көрзін деп, удаан мүргүп јадыгар. Бу учун там буруга каларыгар».

берип жадыгар, је Јасактагы төс немени: жаргыны, быйанды ла бүдүп жүрерин ундып койдыгар. Мыны да эдер, оны да унды-бас керек. ²⁴Томонокты шүүп, төөни дезе жуда салар сокор башчылар!

²⁵Бичикчилер ле фарисейлер, слерге ачу-корон! Эки жүстүлөр! Айактын, табактын тыштын арутап жадыгар, је олорыгардын ичи тоношло, төгүнле толо. ²⁶Сокор фарисей! Айактын, табактын тышты ару болзын деп, озо баштап ичин арута.

²⁷Бичикчилер ле фарисейлер, слерге ачу-корон! Эки жүстүлөр! Слер сөөк салган, череттелген жерлердий: тышты жараш деп билдирер, је ичинде өлгөн улустын сөөктөри, не ле быјар толо. ²⁸Слер андый ок: тыштыгарла ак болуп көрүнедигер, ичигерде толгоны дезе, – экижүстениш ле жарамас.

²⁹Бичикчилер ле фарисейлер, слерге ачу-корон! Эки жүстүлөр! Слер жарчыларга сөөк салар жерлер тудуп, актулардын кереестерин кееркедип, ³⁰айдадыгар: «Адаларыстын ойинде жүрген болзобыс, жарчылардын канын агызышпас эдибис». ³¹Анайып, бойыгарды жарчыларды өлтүргөн улустын уулдары деп, бойыгарга удур керелеп жадыгар. ³²Адаларыгар баштаганды учына жетиригер. ³³Жыландар, коронду жыланнын ач-үрени! Таамыга түжүрер жаргыдан канайып кыйыжарыгар? ³⁴Онын учун, бат, слерге жарчыларды, керсүлерди ле үредүчилерди ийип жадым. Кажыларын өлтүреригер, кере тартарыгар, кажыларын дезе синагогалараарда согорыгар, каладан калага сүреригер. ³⁵Жерде төгүлген ончо актулардын каны слерге түшкөй: ак сагышту Авельдин канынан ала Өргөө лө тагыл ортодо слер өлтүргөн Варахий уулы Захариянын канына жетире. ³⁶Чынын айдадым слерге: мынын ончозы бу үйеге жедер.

Иерусалим керегинде сыгыт

³⁷– Жарчыларды өлтүрөөчи, сеге ийилген элчилерди ташла шыбалаачы Иерусалим, Иерусалим! Куш бойынын балдарын канады алдына жуунаткандый, балдарынды канча жуунадайын дебедим, је слер болбодыгар! ³⁸Бат, айлыгар слерге ээн артып јат. ³⁹Айдып турум слерге: «*Кайраканнын адынан келип јатканы алкышту!*» деп айтпаганчар, эмдиден ары Мени көрбөзигер.

24

Христостың экинчи келери

¹ Иисус Өргөдөн чыгала, барарга жадарда, Ол Өргөөнүн тураларын көрзин деп, үренчиктери базып келдилер.

² – Мынын ончозын көрүп туругар ба? – деп, Иисус олордон сурады. – Чынын айдадым слерге: мында таш үстине таш артпас. Ончозы жемирилип-сайалар!

³ Ол Елеон кырда отуларда, Ого үренчиктери жангыс бойлоры базып келеле, сурадылар:

– Биске айт, бу качан болор, келериннин, чак түгенердин темдеги кандый болор?

⁴ Иисус айтты:

– Чеберленигер, слерди кижиде аскырбазын. ⁵ Көп улус Менин адымды аданып келер, «Мен Христос» деер, көбизин аскыраар. ⁶ Анайда ок жуу-чак ла жуу-чак керегинде табыш угарыгар. Калак, чочыбагар, мынын ончозы болор учурлу, же бу учы эмес. ⁷ Калык калыкка, каандык каандыкка удур туруп чыгар, ачана-торо болор, алыстап жер силкинер, ⁸ же бу ончозы тууп толголгоннын жүк башталганы. ⁹ Ол тушта слерди кыйынга берип, өлтүрүп турар, слерди Менин адым учун ончо калыктар жаман көрөр. ¹⁰ Ол тушта көп улус бүтпей барып, жана түжер, бой-бойлорун садыжып, жаман көрүжер. ¹¹ Көп төгүн жарчылар чыгар, көпти аскыраар. ¹² Жарамас көптөп, оноң улам көп улустың сүүжи соор. ¹³ Учына жетире чыдашканы десе, аргадалар. ¹⁴ Ончо калыктарга кере болзын деп, Каандык керегинде Сүүнчилү Жар жер-үстине жарлар. Ол тушта чак түгенер.

¹⁵ Анайдарда, Даниил жарчы айткан ээн калганнын быжары агару жерде турганын көрөр болзогор, – кычыраачы аайлазын – ¹⁶ ол тушта Иудейде жүргендер кырларга качсын; ¹⁷ жабынчыда болгоны, айыл ичиндеги немезин алайын деп түшпезин; ¹⁸ кырада жүргени, кийимин алайын деп бурулбазын. ¹⁹ Ол күндерде барлуларга, бала эмискендерге ачу-корон! ²⁰ Качатаныс кышкыда эмезе суббот күнде болбозын деп мүргүгер. ²¹ Жер бүүдерден бери эмдиге жетире болбогон, сонгында да болбос андый улу ачу-корон келер. ²² Ол күндер кыскартылбаган болзо, тынар-тынду неме аргадалбас эди, же

талдалгандарга болуп ол күндөр кыскартылар. ²³ Ол тушта кем кижилерге: «Бат, Христос мында» эмезе «Анда» – дегежин, бүтпегер, ²⁴ ненин учун дезе төгүн христостор, төгүн жарчылар табылар, аскыралы, аргалу болзо, талдалгандарды да аскыралы деп, улу билдилер ле кайкалдар көргүзөр.

²⁵ Бат, слерге озолондыра айттым. ²⁶ Анайдарда, слерге: «Бат, Ол ээн талада жүрү» – дегежин, чыкпагар, «Бат, Ол ичиндеги кыпта отуры» – дегежин, бүтпегер. ²⁷ Күн чыгыжынан ала күн бадыжына жетире жарыдар жалкынды, – Кижилер Уулынын келери андый болор. ²⁸ Сөөк жаткан жерге кан-керделер жуулар.

²⁹ Ол ло тарый, ол күндөрдүн ачузы өткөли, күн карачкыланар, ай жарыгын бербес, жылдыстар тенгериден төгүлөр, тенгеринин күчтери косколор. ³⁰ Ол тушта тенгериде Кижилер Уулынын билдизи көрүнөр, жердеги ончо калыктар ыйлажып, улу күчтү ле мактулу *Кижилер Уулы тенгеринин булудыла келип жатканын* көрүп ийер. ³¹ Ол Бойунун ангелдерин үнгүр табышту амыргылу ийер, оло Онын талдалгандарын ак-жарыктын төрт талазынан, тенгеринин бир учунан экинчи учуна жетире жуур.

³² Слерди смоква агаш үрөткөй: онын будагы жымжап, бүрлене бергенде, жай жууктап келди деп, билип жадыгар. ³³ Анайып ок слерде: мынын ончозын көрөр болзогор, ой жууктап келди, эжик жанында туру деп билигер. ³⁴ Чынын айдадым слерге: мынын ончозы бу үйе баргалакта болор. ³⁵ Тенери ле жер жастыгар, же Менин сөстөрүм жастыкпас.

³⁶ Ол күнди, саатты кем де билбес, тенгеридеги ангелдер де, Уулы да билбес, жангыс Ада билер. ³⁷ Нойдун күндөрүнде болгондой, Кижилер Уулынын келери андый ок болор. ³⁸ Ол күндөрдө, чайык чыгар алдында, Ной ковчегке кирердин киргенче, улус ичип-жип жаткан, кижилер алары алып, кижиге барары барып турган. ³⁹ Чайык чыгып, ончозын кырганча, оло нени де сананбай тургандар. Кижилер Уулынын келери андый ок болор. ⁴⁰ Ол тушта эки кижилер жалганда жүрер: бирүзүн алып баргылаар, бирүзүн дезе артырып койгылаар. ⁴¹ Эки үй кижилер кол теермен тартар: бирүзүн алып баргылаар, бирүзүн дезе артырып койгылаар. ⁴² Анайдарда, ойгу болугар, ненин учун дезе Кайраканыгар кандый күнде келерин билбизигер. ⁴³ Уурчы түннин кажы кирезинде келерин айыл ээзи билген болзо, ойгу

болуп, айылын тонотпос эди деп, билип жадыгар. ⁴⁴ Онын учун слер де белен болугар: Кижн Уулы слер сагыбаган өйдө келер.

⁴⁵ Жалчылардын бажын билип, ологго өйинде курсак берип турзын деп, бий көстөгөн бүдүмжилү ле керсү кул кем болотон? ⁴⁶ Бийи келип, кулы анайда эдип жүргенин көрөр болзо, байагы кул кежиктү. ⁴⁷ Чынын айдадым слерге: оны ончо жөөжөзине баш эдер. ⁴⁸ Же ол кул жаман болуп, ичинде: «Бийим бачым келбес» дейле, ⁴⁹ кул нөкөрлөрнн согуп, аракызактарла кожо ичип-жип база бергежин, ⁵⁰ ол кулдын бийи сагыбаган күнде, сананбаган өйдө келер. ⁵¹ Оны бойынанг кезе чабар, онын салымы экү жүстүлдердин салымындый болор. Анда ый ла тиш кыжырты болор.

25

Он кыс керегинде укаа сөс

¹ — Ол тушта Тенери Каандыгы он кыска түнгей болор. Олор жарыткыштарын алганча, колтуга уткый чыккандар. ² Бежүзи керсү, бежүзи сагыжы жетпес болгон. ³ Сагыжы жетпестери жарыткыштарын алала, май албаган. ⁴ Керсүлери десе жарыткыштарыла кожо майлу жыракыларын алганча келген. ⁵ Колту саадаганда, ончозы үргүлөп, уйуктап калган. ⁶ Түн аразында кыйгы угулган: «Бат, колту келедири, ого уткый чыгыгар!» ⁷ Айдарда, ончо кыстар туруп, жарыткыштарын жазап алгандар. ⁸ Сагыжы жетпестери керсүлерине айткан: «Майыгардан биске берижигер, жарыткыштарыс өчүп барадыры». ⁹ Керсүлери десе айткандар: «Биске де, слерге де жетпей калбазын деп, бистен алганча, садучыларга барып, бойыгарга садып алыгар». ¹⁰ Олор садып аларга барып жадарда, колту једип келген. Белен кыстар оныла кожо тойлоп барган, эжик десе жабылып калган. ¹¹ Онын кийнинде байагы кыстар келип, «Кайракан, кайракан, эжигинди ач!» дешкендер. ¹² Же ол каруу јандырган: «Чынын айдадым слерге: слерди билбесим».

¹³ Анайдарда, ойгу болугар, Кижн Уулы келеринин күнин де, саадын да билбес инегер.

Талант акча керегинде укаа сөс

¹⁴ — Ол тушта мындый болор. Бир кижн өскө ороонго атанар алдында кулдарын кычырып алып, ологго жөөжөзин артырып кой-

гон. ¹⁵ Бирүзине беш талант акча берген, бирүзине эки, бирүзине бир талант — кажызына ла кирезинче береле, атана берген. ¹⁶ Беш талант алганы барала, онызын керекке тудуп, үзеери беш талант иштеп алган. ¹⁷ Эки талант алганы анайып ок эки талант иштеп алган. ¹⁸ Бир талант алганы барып, жерди казып, бийининг акчазын көмүп койгон. ¹⁹ Удап жүрүп, ол кулдардын бийи жанып келеле, олорды тооложорго алдырган. ²⁰ Беш талант алганы үзеери иштеп алган беш талантын экелип, айткан: «Бийим, меге беш талант берген эдин. Бат, үзеери иштеп алган беш талантым бу». ²¹ Бийи ого айткан: «Жакшы, керсү ле бүдүмжилү кул! Аска бүдүмжилү болдың, көптинг бажына сени тудуп жадым. Бийингле кожо сүүн».

²² Эки талант алганы келип, «Бийим, меге эки талант берген эдин. Бат, үзеери иштеп алган эки талантым бу» — деген. ²³ Бийи ого айткан: «Жакшы, керсү ле бүдүмжилү кул! Аска бүдүмжилү болдың, көптинг бажына сени тудуп жадым. Бийингле кожо сүүн».

²⁴ Бир талант алганы келип, айткан: «Бийим, сени кату кижидеп билгем: үрендебеген жериннен кезетен эдин, чачпаган жериннен теретен эдин. ²⁵ Сененг коркып, барып талантынды жерге көмүп койгом. Бат, бойындыын кайра ал». ²⁶ Бийи ого айткан: «Жаман, жалку кул! Үрендебеген жеримнен кезеримди, чачпаган жеримнен тереримди билгенинде, ²⁷ акчамды эбирткедий эдин. Мен келип, бойымдыын кирелтелү алар эдим. ²⁸ Онын талантын алыгар, он таланттуга беригер. ²⁹ Бардын барына берилер, үзеери кожулар, жоктын не бары да айрылар. ³⁰ Эш-немеге жарабас кулды дезе тыш карачкыга таштагар. Анда ый ла тиш кыжырты болор».

Онон үнденип айтты: «Кулакту кижидеп уксын!»

Калыктарды жаргылаары

³¹ — Кижидеп Уулы ончо ангелдериле кожо мактулу келгежин, мактулу ширеезине отулар. ³² Ончо калыктар Онын алдына жуулар. Ол, күдүчи койлорды эчкилерден бөлүгөндий, олорды бойы бойынан бөлүүр: ³³ койлорун Бойынын он жанына тургузар, эчкилерин — сол жанына. ³⁴ Ол тушта Каан Бойынын он жанында тургандарга айдар: «Келигер, Адамнын алкагандары, телекей жайалганнан ала слерге белетелген Каандыкты энчиленигер, ³⁵ ненин учун дезе аштагам, Меге курсак бергенигер, суузагам, суум кандырганыгар, жорыктап жүргем, Мени жуутканыгар; ³⁶ жылангаш болгом, Меге кеп кийдиргенигер, оорып жаткам, Меге жолыгып жүргенигер,

түрмеде отургам, Меге келип барганыгар». ³⁷Ол тушта Ого актулар айдар: «Кайракан, аштаганынды көрүп, Сени азырадыс па? Эмезе суузаганынды көрүп, суу сузуп бердис пе? ³⁸Жорыктап жүргенинди көрүп, жууттыс па? Эмезе жыланаш жүргенинди көрүп, кеп кийдирдис пе? ³⁹Ооруп жатканынды, эмезе түрмеде отурганынды көрүп, жолыктыс па?» ⁴⁰Каан олорго каруу жандыар: «Чынын айдадым слерге: мыны бу эн кичү карындаштарымнын бирүзине эдип, Меге эткенигер ол». ⁴¹Онон сол жанында тургандарга айдар: «Менен кезде тайылыгар, каргышка калгандар, көрмөскө, онын элчилерине белетелген мөнкү отко. ⁴²Аштаарымда, Меге курсак бербедигер, суузаарымда, суу сузуп бербедигер, ⁴³жорыктап жүреримде, Мени жуутпадыгар, жыланаш болорымда, Меге кеп кийдирбедигер, оорып жадарымда, түрмеде отураарымда, келип жолыкпадыгар». ⁴⁴Ол тушта булар да Ого айдар: «Кайракан, Сенин аштаганынды, суузаганынды, жорыктап жүргенинди, жыланаш болгонынды, оорып жатканынды, түрмеде отурганынды көрүп, Сеге болушпаган бедис?» ⁴⁵Ол айдар: «Чынын айдадым слерге: мыны бу эн кичүлердин бирүзине этпей, Меге этпегенигер ол». ⁴⁶Айдарда, олор мөнкү кыйынга барар, актулар дезе, мөнкү жүрүмге.

26

Пасха алдында

¹Иисус бу сөстөрдү ончозын айдып божойло, үренчиктерине айтты:

²— Эки күннен Пасха деп, билеригер. Кижини Уулы кере тартыларга берилер.

³Ол тушта улу абыстар ла калыктын жаандары Каиафа деп улу абыстын күрентигине жуулыжып келдилер. ⁴Иисусты меке-сүмеле тудуп, өлтүрер болуп жөптөжөлө, ⁵айттылар:

— Байрамда ла тутпайлы, калык түймебезин.

⁶Иисус Вифанияда капкаш баалулу Симон-эште болордо, ⁷Ого ак балкаштанг эдилген жыракы тудунган бир үй кижини базып келди. Жыракыда баалу-чуулу, жараш жытту май болгон. Ол Иисус кыйын отурган тужында майды Онын бажына ура берди.

⁸Үренчиктер мыны көрөлө, чугулданып айттылар:

– Мыны не анайып кородор? ⁹ Бу майды жаан баага садып ийип, түренилерге үлөп бергедий эди.

¹⁰ Же Иисус билеле, айтты:

– Бу үй кижини не түймедип туругар? Ол Меге жакшы керек этти. ¹¹ Түренилер слерле кожо жаантайын болор, Мен десе слерле кожо жаантайын болбозым. ¹² Ол бу майды эди-каныма уруп, мөңкүмди көдүрерин белетеди. ¹³ Чынын айдадым слерге: бу Сүүнчилү Жар бүткүл телекейде, кайда ла жарлалза, оны эске алгылап, онын эткенин айдыжар.

¹⁴ Ол тушта он экүнинг бирүзи, Иуда Искариот дейтени, улу абыстарга барып, ¹⁵ айтты.

– Слерге Иисусты садып ийзем, меге нени береригер?

Олор ого одус күмүш акча берели дешти. ¹⁶ Онон ло бери ол Иисусты садып ийетен эптү учурал бедиреп жүрди.

Пасханын ажын жігени

¹⁷ Ачыбаган калаш жіитен байрамнын баштапкы күнинде үренчиктер Иисуска базып келип, сурадылар:

– Сеге пасханын ажын жіирге бисти кайда белетезин деп турун?

¹⁸ Ол айтты:

– Каладагы мындый кижиге барып, айдыгар: «Үредүчи: „Өйим жууктап келди, Пасханы үренчиктеримле кожо сенде эдерим“ – деди».

¹⁹ Үренчиктер Онын жакарганынча эдип, пасханы белетеп койдылар.

²⁰ Эңир кирерде, Ол он эки үренчигиле кожо кыйын отурды.

²¹ Олор ажанып отурган тужында айтты:

– Чынын айдадым слерге: бирүгер Мени садып ийер.

²² Үренчиктер сүрекей кунугып, кажызы ла сурай берди:

– Мен болорым ба, Кайракан?

²³ Же Иисус олорго айтты:

– Мениле кожо колын тепшиге сукканы, Мени садып ийери ол. ²⁴ Андый да болзо, Кижини Уулы Ол керегинде бичилгенинче барып жат. Же Кижини Уулын садып жатканга ачу-корон! Ол кижиге туулбаган болзо, торт болор эди.

²⁵ Айдарда, Оны садып жаткан Иуда база сурады:

– Мен болорым ба, Равви?

– Сен айтпай кайтыг – деп, Иисус каруу жандырды.

Кайраканның ажын жири

²⁶ Олор ажанып отуларда, Иисус калаш алды, алкайла сындырды, үренчиктерине үлеп, айтты:

– Алыгар, жигер: бу Менин эди-каным.

²⁷ Айакты алып, алкыш жетиреле, олорго берип, айтты:

– Мынан ончогор ичигер: ²⁸ бу Менин кереес каным. Кинчектери ташталсын деп, ол көп улус учун төгүлип жат. ²⁹ Айдып турум слерге: Адамнын Каандыгында слерле кожо жангы жиилектенг ичер кўним жеткенче, бу виноград жиилегиненг мынанг ары ичпезим.

³⁰ Сарнажала, Елеон кырга бардылар.

***Үренчиктердин жана тўжерин
озолодо айтканы***

³¹ Ол тушта Иисус үренчиктерине айтты:

– Бу тўнде ончогор Мени таштап барарыгар. Бичилген жок беди: «*Кўдўчини өлтүрзем, үўрдинг койлоры тозо берер*». ³² Тирилгенимнинг кийнинде десе Галилейге слерден озо барарым.

³³ Петр Ого айтты:

– Сени ончозы да таштаза, мен качан да таштабазым!

³⁴ – Чынын айдадым сеге: бу тўнде пөтүк эткелекте, Мененг үч катап жана тўжеринг – деп, Иисус ого айтты.

³⁵ – Сениле кожо өлгөдий де болзом, Сенинг жана тўшпезим! – деп, Петр Ого каруу жандырды.

Үренчиктер ончолоры анайып ла айдып турдылар.

Иисус Гефсиманияда

³⁶ Мынынг кийнинде Иисус үренчиктериле кожо Гефсимания деп жерге келип, олорго айтты:

– Оноор барып мўргүгенчем, мында отурыгар.

³⁷ Петрды ла Зеведейдин эки уулын алганча барып, ачуга алдырып, карыгып тура берди.

³⁸ – Өзөк-тыныма өлүмнинг ачузы тўшти – деп, олорго айтты. – Мында болуп, Мениле кожо ойгу болугар.

³⁹ Эмеш кедери барып, жерге көнкөрө жыгылып, мўргүй берди:

– Адам! Бу аяк Менинг жастыккадый болзо, жастыксын. Андый да болзо, Менинг кўнимче болбозын, же Сенийинче болгой.

⁴⁰ Үренчиктерге келип, олардынг уйуктап жаткандарын көрди.

– Бир де саат Мениле кожо ойгу болуп албадыгар ба? – деп, Петрга айтты. – ⁴¹Ойгу болугар, ченелтеге түшпейли деп мүргүгөр: тын сергек, эт-канда дезе, чине јок.

⁴²База, экинчизин барып, мүргүди:

– Адам, бу аяакты јастыктырбай, Мени оноң ичсин дезен, Сенин табың болгой.

⁴³Келип, олордын база ла уйуктап јаткандарын көрди: олордын көстөри уурлаган ине. ⁴⁴Олорго тийбей, ойто барды, үчинчизин ол ок сөзин айдып мүргүди.

⁴⁵Оноң үренчиктерге келип, айтты:

– Эмдиге уйуктап амыраганчаар ба? Бат, өй јууктап, Кижин Уулы кинчектүлөрдүн колына берилип јадыры. ⁴⁶Туругар, баралы! Бат, Мени садып јатканы јууктап келди.

Иисусты каруулга алганы

⁴⁷Ол мынайда айдып турганча, он экүнин бирүзи Иуда келди. Оныла кожо улу абыстардан ла калыктын јаандарынан кылышту ла казыкту көп улус болгон. ⁴⁸Иисусты садып јатканы олорго тем-дек айдып берди:

– Окшогон кижим, Ол болор, Оны тудугар.

⁴⁹Бу тарый Иисуска базып келип,

– Эзен, Равви! – дейле, Оны окшоды.

⁵⁰Иисус дезе ого айтты:

– Најы, сен бого болуп келдин бе?

Айдарда, базып келип, Иисусты тудуп, каруулга алдылар.

⁵¹Је бат, Иисула кожо жүргендердин бирүзи колун сунуп, кылыжын суура тартала, улу абыстың кулына јангып, онын кулагын кезе чапты. ⁵²Айдарда, Иисус ого айтты:

– Кылыжыңды кайра сук. Кылыш тутканы, кылыштан ок өлөр.

⁵³Ол эмезе Мени Адамнан сурап албас, Ол уккан бойынча Меге он эки түменнен артык ангелдерин ийбес деп сананып туруң ба? ⁵⁴Је ол тушта мындый болотон деп, Чийимде айдылганы канайып бүдер?

⁵⁵Бу тушта Иисус улуска айтты:

– Тонокчыны тудайын дегендий, Мени тудуп аларга, кылышту ла казыкту келдигер. Күнүн сайын Öргөдө отуруп үреттим, Мени тутпадыгар. ⁵⁶Јарчылардын чийими бүтсин деп, ончозы мынайда болгоны бу.

Айдарда, үренчиктер ончозы Оны таштап, кача бердилер.

Иисус оток-күрее алдында

⁵⁷ Иисусты каруулга алган улус дезе Оны Каиафа деп улу абыска алып бардылар. Анда бичикчилер ле жаандар жуулышкан. ⁵⁸ Петр дезе Иисусты ээчиде ыраагыла барып жаткан. Улу абыстын күрентигине жеделе, ичине кирди. Бу ончозы неле божоорын көрөргө, жалчыларла кожо отуруп алды. ⁵⁹ Улу абыстар ла оток-күреенин ончо улусы Иисусты өлүмге берип ийерге, Ого удур төгүн кере бедиреп, ⁶⁰ төгүн керечилер көп тө келзе, таппай турдылар. Арт-учында экүзи келип, ⁶¹ айттылар:

– Бу кижиге Кудайдын Өргөөзин оодоло, үч күнге тудуп койорым – деген.

⁶² Улу абыс өрө туруп, Ого айтты:

– Не бир де каруунды айтпай турун? Олор Сеге удур не деп керелейт?

⁶³ Иисус дезе унчукпай турды. Айдарда, улу абыс Ого айтты:

– Тирү Кудайдын адынан эреп-жайнап сурап турум, айт биске, Кудайдын Уулы Христос Сен бе?

⁶⁴ Иисус:

– Сен айтпай кайттын – деди. – Андый да болзо, айдып турум слерге: *эмдиден ала Кижиге Уулу күчтү Кудайдын он жанында отурганын ла тенгеринин булудыла келип жатканын көрөригер.*

⁶⁵ Айдарда, улу абыс бойынын кийимин жыртып тартып, айтты:

– Ол Кудайды жамандап жат! Биске база керечи не керек? Бат, Онын Кудайды жамандап айтканын эмди уктыгар! ⁶⁶ Слер не деп сананып туругар?

Олор дезе:

– Ол бурулу, өлөр учурлу – дедилер.

⁶⁷ Онын жүзине түкүрип, жаагына тажыдылар, өскөлөри дезе Оны согуп, ⁶⁸ айдып турдылар:

– Жарчы болуп, биске танып, айт, Христос, Сени кем сокты?

Петрдын жана түшкени

⁶⁹ Петр дезе тышкары күрентикте отурган. Бир жалчы үй кижиге ого базып келеле, айтты:

– Сен де Иисусла, Галилей жеринин кижизиле, кожо жүрген.

⁷⁰ Же ол ончолоры алдында жана түжүп,

– Нени айдып турун болбогой, билбезим – деди.

⁷¹ Каалгадан чыгып жадарда, оны база бир жалчы үй кижиге көрөлө, анда турган улуска айтты:

– Бу кижиге Назорей Иисусула база кожо жүргөн.

⁷² Ол база ла жана түжүп, бу кижиге билбезим деп чертенди.

⁷³ Саат болбой анда турган улус базып келеле, Петрге айттылар:

– Сен де олордун бирүзи болгонун чын: сени эрмегин де таныдып жат.

⁷⁴ Айдарда, ол бу кижиге билбезим деп, Кудайды адап, чертенип тура берди. Бу тарый пөтүк этти. ⁷⁵ «Пөтүк эткелекте, Менен үч катап жана түжерин» – деп, Иисустун айткан сөзүн Петр эске алды. Чыгып барала, өксөп ыйлады.

27

Иуданын өлүмү

¹ Эрте танда ончо улу абыстар ла калыктын жаандары Иисусты өлтүрөр деп жөптөштилер. ² Оны күлүйле, Пилат башчыга апарып бердилер.

³ Ол тушта Иисусты садып ийген Иуда Оны жаргылаганын көрүп, бурузын алынала, одус мөнүн акчазын улу абыстарга ла жаандарга кайра жандырып, ⁴ айтты:

– Актуны өлүмгө садып ийип, кинчек эттим.

– Бистинг ондо не керегис бар? – деп, олар каруу жандырдылар. – Бойун көр.

⁵ Ол мөнүнүн Өргөөдө таштап, онон чыгып барала, буунып койды. ⁶ Улу абыстар акчаны алып, айттылар:

– Мыны Өргөөнүн эржинелү кайырчагына саларга жарабас, ненин учун дезе ол – төгүлөр каннын баазы.

⁷ Жөптөжөлө, ол акчала өскө жерден келгендердин сөөгүн жуурга, той балкаш узынын жерин садып алдылар. ⁸ Онын учун байагы жерди бүгүнге жетире «Кан жери» дейтен. ⁹ Айдарда, Иеремиа деген жарчы ажыра айдылганы бүттү. Ол айткан: «*Олор одус мөнүн акчаны – Израильдин уулдары Оны баалаган бааны алала, ¹⁰ той балкаш узынын жери учун берип койдылар. Анайда меге Кайракан айткан*».

Пилат Иисусты шылаганы

¹¹ Иисус десе башчынын алдына келип турды.

– Сен иудейлердин Кааны ба? – деп, башчы Онон сураарда, Иисус:

– Сен айдып турун – деди.

¹² Улу абыстар ла жаандар Оны бурулап турарда, Ол бир де каруу бербеди.

¹³ Айдарда, Пилат айтты:

– Сен не, укпай турун ба? Сеге удур керелеп турган неменин көбин!

¹⁴ Же онын бир де сөзине каруу бербесте, башчы сүрекей кайкады.

***Иисусты өлтүрер эдип
жаргылаганы***

¹⁵ Башчы десе калык күүнзеген кижендүлердин бирүзүн байрамга бойынын жангыча божодотон. ¹⁶ Ол тушта түрмеде Варавва деп жарлу кижендү отурган. ¹⁷ Анайдарда, калык жуулыжып келерде, Пилат сурады:

– Мени слерге кемди божотсын деп туругар: Варавваны ба, эмезе Христос дейтен Иисусты ба?

¹⁸ Иисусты күйүнеле берип ийгендерин ол билер болгон. ¹⁹ Ол жаргы эдетен јеринде отурган тужында абакайы айттырып ийди: «Ол Актуга тийбеген болзон кайдар? Бүгүн түш јеримде Ол учун көп кыйналдым».

²⁰ Бу өйдө улу абыстар ла жаандар Варавваны некезин ле Иисусты өлтүрсин деп, калыкты бүдүндирип ийдилер. ²¹ Башчы олордон сурады:

– Мени слерге бу экүнинг кажызын божотсын деп туругар?

Олор:

– Варавваны – дедилер.

²² – Христос дейтен Иисусты канайдайын? – деп, Пилат сурады.

Ончолоры:

– Кере тартылсын! – дештилер.

²³ – Ол не јаман эткен? – деп, башчы сурады.

Је олор там тыгыда кыйгырышты:

– Кере тартылсын!

²⁴ Пилат аргазын таппай, калыктын түймеени тыгып турганын көрөлө, суу сузуп, калык көзинче колын јунуп, айтты:

– Бу Актунунг канында бурулу эмезим. Бойыгар көрүгөр.

²⁵ – Онынг каны биске, бала-баркабыска болгой – деп, ончолоры каруу јандырдылар.

²⁶ Айдарда, Пилат олорго Варавваны божотты, Иисусты дезе камчыладала, кере тартсын деп, берип ийди.

²⁷ Ол тушта башчынын јуучылдары Иисусты претория дейтен күрентик ичине экелеле, Оны эбире ончо черүни јууп алдылар.

²⁸ Онынг кийимин чечип, Ого кубакай-кызыл катанчык кийдирдилер. ²⁹ Тегенекти өөрөлө, бажына салып, онг колына тайак туттырып, алдына чөгөдөп, «Иудейлердинг Кааны эзендик болзын!» – деп, электей бердилер. ³⁰ Ого түкүрип, тайак алып, бажына согуп турдылар. ³¹ Оны электейле, катанчыкты уштып, Бойынынг кебин кийдиреле, керүге алып бардылар.

Иисусты керигени ле Онынг өлүми

³² Чыгып барадып, Киринейдинг Симон деп кижизине туштайла, Иисустын керү агажын апарзын деп, ого јакардылар.

³³ Голгофа – «Куу-Баш» деп јерге келеле, ³⁴ Ого өт кошкон аракы ичерге бердилер, је Ол амзайла, ичпеди. ³⁵ Оны кере тарткандар дезе шеребей таштап, кийимин үлежип алдылар, ³⁶ отурып алып, Оны анда каруулдадылар. ³⁷ Бажынынг үсти орто Онынг бурузын көргүскен бичик илдилер: «Бу Иисус, иудейлердинг Кааны».

³⁸ Оныла кожо эки тонокчыны керип койгондор: бирүзин онг јанына, өскөзин – сол. ³⁹ Өдүп бараткан улус баштарын кекип, Оны јамандап, ⁴⁰ айдыжып турдылар:

– Өргөөни оодочы ла үч күнге тудаачы! Бойынды Бойын аргада! Кудайдын Уулы болзон, керү агаштан түш!

⁴¹ Анайып улу абыстар да бичикчилерле, јаандарла кожо электеп, айдып турдылар:

⁴² – Өскө улусты аргадап јүрген эди, Бойын Бойы дезе аргадап болбойт! Ол Израильдинг Кааны болзо, эмди керү агаштан түшсин, ол тушта Ого бүдерис. ⁴³ Кудайга иженген эди, Ого јарамыкту болзо, эмди Кудай Оны аргадазын. Ол Бойын Кудайдын Уулы деп аданган јок беди.

⁴⁴ Оныла кожо кере тартырган тонокчылар да Оны анайып ок сөгүп турдылар.

⁴⁵Тал-түштен ала јер үстине карачкы түжүп, үч саатка јетире турды. ⁴⁶Үч саат кирезинде дезе Иисус тын үнденип, айтты:

– Илі, Илі! Ламá савахфани?

Онызы: «Кудайым, Кудайым! Мени не таштадын?» – дегени.

⁴⁷Анда турган улустын кезиги мыны угала, айттылар:

– Ол Илияны кычырып јат.

⁴⁸Олордын бирүзи тап эдип јүгүрип барала, шиндиретен неме алып, уксула чыктытты, тайакка саптап, Ого ичерге берди. ⁴⁹Кезиктери дезе айттылар:

– Акыр, Илия Оны аргадаарга келгей не, көрөлик.

⁵⁰Иисус дезе, база катап тын үнденип, тыны кыйыла берди. ⁵¹Је бат, Өргөөдөги көжөгө үстиги бажынан төмөн түжүре эки јара үзүлди. Јер силкинди, таштар јарылды, ⁵²сөөк салган јерлердин эжиктери ачылды. Көп агарулар тирилип, ⁵³сөөк салган јерлерден чыктылар. Ол тирилген кийинде олор агару калага кирип, көп улуска көрүнгендер. ⁵⁴Јүс бажы ла Иисусты каруулдаган улус дезе јер силкингенин, не ле болгонын көрөлө, куды чыгып, айттылар:

– Ол чындаптан Кудайдын Уулы болгон!

⁵⁵Анайда ок ыраагынан көрүп турган көп үй улус болгон. Олор Иисуска јалчыланып, Оныла кожо Галилейден келгендер. ⁵⁶Олордын ортозында Мария Магдалина, Иаков ло Иосифтин энези Мария, Зеведейдин уулдарынын энези болгондор.

Иисустын мөңкүзин көдүргени

⁵⁷Энгирде Аримафейден Иосиф деп бай кичи келди. Ол база Иисустын үренчиги болгон. ⁵⁸Пилатка келеле, ол Иисустын сөөгин сурады. Айдарда, Пилат сөөкти берзин деди. ⁵⁹Иосиф оны алала, ару кеден бөслө ороп, ⁶⁰јуукта јангы бойы кайадан ойгон сөөк салар јерге апарып, салып койды. Эжигин јаан ташла базырала, јүре берди. ⁶¹Мария Магдалина, база бир Мария анда ок болуп, сөөк салган јердин одожында отургандар.

⁶²Пятницанын эртенгизи күн улу абыстар ла фарисейлер Пилатка јуулыжып, ⁶³айттылар:

– Бийибис, үч күннен тирилерим деп, ол мекечи эзен јүрерде айтканын эске алдыбыс. ⁶⁴Онын учун сөөк салган јерди үчинчи күнге јетире каруулдазын деп јакар. Онон башка, үренчиктери

келип, сөөкти уурдап алала, калыкка Оны тирилди дешпесин. Бу кийниндеги меке башкызынан жаман болор.

⁶⁵ – Каруулыгар бар. Билгенигерче, барып каруулдагар – деп, Пилат ологорго айтты.

⁶⁶ Олор барала, сөөк салган жерге каруул тургустылар, тажына танма бастылар.

28

Тирилгени

¹ Суббот күн өткөн кийинде, неделенин баштапкы күнинин тан алдында Мария Магдалина ла база бир Мария сөөк салган жерди көрөргө келдилер. ² Кенетийин сүрекей тын жер силкинип, тенериден Кайраканнын ангели түжүп келди. Ол сөөк салган жерге базып келеле, ташты антарып, ого отурып алды. ³ Бүдүми жалкындый, кийими кардый ак болды. ⁴ Каруулчыктар онон коркып, тыркыража бердилер, өлгөндий болдылар. ⁵ Ангел десе үй улуска айтты:

– Коркыбагар, кере тартырган Иисусты бедиреп турганыгарды билерим. ⁶ Ол мында жок. Бойы айтканынча, тирилген. Жууктай базып, жаткан жерин көрүгөр. ⁷ Ылтам барыгар, Ол тирилди, Галилейге слерден озо барып жат, Оны анда көрөригер деп, үренчиктерине айдыгар. Бат, слерге айттым.

⁸ Олор сөөк салган жерден мендей чыгып барала, үренчиктерине айдарга, коркып ла сүрекей сүүнип, жүгүре бердилер. ⁹ Кенетийин Иисус ологорго Бойы туштап,
– Эзендер! – деди.

Олор базып келеле, Онын будын кучактай алып, Ого бажырдылар.

¹⁰ – Коркыбагар! – деп, Иисус ологорго айтты. – Барып, карындаштарыма айдыгар, Галилей барзын. Мени анда көргүлеер.

Каруулдың жетирүзи

¹¹ Үй улус барып жадарда, каруулчыктардын кезиги калага келип, не болгонын ончозын улу абыстарга айдып бердилер. ¹² Улу абыстар десе жаандарла кожо жуулыжып жөптөжөлө, жуучылдарга арбынду акча берип, ¹³ айттылар:

– Онын үренчиктери тунде келип, уйуктап жадарыста, сөөгин уурдай бердилер – дегер. ¹⁴Мынын табыжы башчыга жеткежин, оны бүдүндирип койорыс, слерге жаман неме болбос.

¹⁵Олор акчаны алала, үрөткенинче эттилер. Бу сөс иудейлер ортодо элбеде таркап, бүгүнге жеткен.

Үренчиктерине жакарганы

¹⁶Он бир үренчик дезе Галилей дөөн, Иисустын ологро айткан кыры жаар баргандар. ¹⁷Оны көрөлө, Ого бажырдылар, кезиктери дезе эренистеле бердилер. ¹⁸Иисус жууктап, ологро айтты:

– Тенери ле жерде ончо жан Меге берилген. ¹⁹Анайдарда, барыгар, ончо калыктарды үредигер. Олорды Аданын, Уулдын ла Агару Тыннын адыла крестеп, ²⁰слерге жакарганымды ончозын бүдүрерге үредигер. Же бат, ончо күндердин туркунына, чак түгенгенче Мен слерле кожо*.

* Кезик жебрен түрбектер «Аминь» деп сөслө түгенет.

МАРК БИЧИГЕН СҮҮНЧИЛҮ ЖАР

1

¹Кудайдын Уулы Иисус Христостын Сүүнчилү Жарынын башталганы.

²Исаия жарчынын түрбегинде бичилгенинче:

*«Бат, Сенин алдыннан ангелимди ийип жадым,
ол жолунды Сенин алдыннан белетеп койор.*

³Куба чөлдө кыйгырганнын үни бу:

*Кайраканга жол белетегер,
Онын жолдорун түс эдигер!»*

⁴Иоанн келген, куба чөлдө улусты крестеп, жарлыктап жүрген: «Эткен кинчектеригерди таштазын деп, Кудайга баштанып, креске түжүгөр».

⁵Ого ончо Иудей орооны, Иерусалимнин ончо улузы келип, кинчектерин ачып турган. Иоанн олорды Иордан-сууда креске түжүргөн.

⁶Иоанн төө түги кийимдү, тере курлу болгон, жиген ажы – аспан ла жер адарунын мөди. ⁷Ол жарлыктап, айдып жүргөн: «Кийнимче менен чик-жок күчтүзи келедири. Мен энгилеп, Онын өдүгинин буузын да чечерге турбазым. ⁸Мен слерди суула крестегем, Ол дезе слерди Агару Тынла крестеер».

Иисусты креске түжүргени ле ченегени

⁹ Ол күндөрдө Галилей жериндеги Назареттен Иисус келди. Оны Иоанн Иордан-сууда крестеди. ¹⁰ Бу тарый, Ол суудан чыгып келеде, тенгери ачылып, Агару Тын Онын үсти орто күүле чилеп түжүп жатканын көрди. ¹¹ Тенериден үн чыкты: «Сен Менин сүйүнгөн Уулым, Сенде Менин жакшылыктуу табым».

¹² Бу тарый Агару Тын Оны куба чөлгө алып барды. ¹³ Ол куба чөлдө төртүн күн жүрүп, сатанага ченеткен, андардын өзөгинде болгон. Ангелдер Ого жалчыланып тургандар.

¹⁴ Иоанн түрмелеткен кийинде Иисус Галилейге келип, Кудайдын Сүүнчилү Жарын жарлыктап, ¹⁵ айдып жүргөн: «Өй жедип, Кудайдын Каандыгы жууктап келди! Кудайга баштанып, Сүүнчилү Жарга бүдүгөр».

Баштапкы үренчиктер

¹⁶ Галилей талайын жакалай барадып, Иисус Симонды, база онын Андрей карындажын көрди. Олор, балыкчы болгон бойлоры, талайда шүүндеп тургандар. ¹⁷ Олорго: «Мени ээчий барыгар, – деди, – слерди улус тудаачы эдип салайын». ¹⁸ Олор бу тарый шүүнин артырып койоло, Оны ээчий бастылар.

¹⁹ База эмеш барадып, Ол Зеведей уулы Иаковты, онын Иоанн карындажын кемеде шүүн жамап отургандарын көрди. ²⁰ Бу тарый оларды кычырды. Олор Зеведей адазын ишчилерле кожо кемеде артырып койоло, Оны ээчий бастылар.

Жоболдуларды жасканы

²¹ Капернаумга келдилер. Бу ла тарый суббот күнде Иисус синагогага кирип, улус үретти. ²² Онын үредүзин кайкап турдылар, ненин учун десе оларды бичикчилер чилеп эмес, бойында жан бар кижичилер чилеп үреткен.

²³ Синагогада кара желбиске туттурган кижичилер болгон. Байа кижичилер тын кыйгыра берди:

²⁴ – Сеге бистен не керек болды, Назареттин кижизи Иисус? Сен бисти өлтүрөргө келдин бе? Кем болгонунды билер турум! Сен – Кудайдын Агарузы.

²⁵ Же Иисус:

– Унчукпа, бу кижиден чык! – деп, кара желбиске жакарды.

²⁶ Кара желбис кижини курултып, улу үнденип кыйгырала, онын өзөк-буурынан чыга конды.

²⁷ Ончолоры куды чыгып, бой-бойларынан суражып турдылар:

– Бу не атасы? Бу кандый-андый жангы үредү болды? Ол желбистердин де бажын билип, жакарганда, олор Ого уккур болуп турганын!

²⁸ Саадабай Иисус керегинде табыш Галилей ичине ылтап жайылды.

²⁹ Синагогадан чыгала, Иаковло, Иоаннла кожо Симон ло Андрей-эшке келдилер. ³⁰ Симоннын кайын энези десе, эди изипкүйүп, оорып жаткан. Бу тарый мыны Иисуска айттылар. ³¹ Иисус базып келеле, оны колынан тудуп, тургусты. Ол жазылып, олорго жалчыланып жүрди.

³² Эңир кирип, күн отура берерде, Ого не ле оорулуны, өзөк-буурында шилемирлү улусты экелип турдылар. ³³ Ончо кала айылдын жанына жуулып келди. ³⁴ Ол жүзүн-жүүр оорудан шыралап жүрген көп улусты жасты, көп шилемирлерди чыгара сүрди. Же Ол кем деп билер болгонын шилемирлерге айттырбай турды.

³⁵ Эртенгизинде десе, ачу тангла туруп, аалга жерге барып, анда мүргүди. ³⁶ Симон кожо жүргендериле Онын кийнинен бардылар. ³⁷ Оны табала, «Ончолоры Сени бедиреп туру» – дедилер.

³⁸ Иисус олорго айтты:

– Бу жуугындагы журттарга баралы, анда да жарлыктаар аргалу болойын. Мен бого болуп келген инем.

³⁹ Анайып Ол Галилей ичиле синагогаларда жарлыктап, шилемирлерди чыгарып жүрди.

⁴⁰ Ого капкаш баалуу кижиге келди, Онын алдына чөгөдөп, жалынып айтты:

– Мени арутайын десең, арутап ийерин.

⁴¹ Иисус ого буурсап, колын сунуп, тийди. «Арутайын, ару бол» – деди. ⁴² Бу тарый баалуу кодорылып, ол ару болды. ⁴³ Иисус ого кату жакарып, оны бу тарый божодып, ⁴⁴ айтты:

– Көр, кижиге неме айтпа. Же барып, абыска көрүн, Моисейдин жакарганыла аруталганын учун тайылга эт, улуска кере болзын.

⁴⁵ Онызы десе чыгала, не болгонын жарлап, айда берди. Онон улам Иисус калага иле кирип болбой, тыштындагы аалга жерлерде жүрди. Же Ого кайдан ла бери келип турдылар.

2

Курулып калган кижини јасканы

¹Бир канча күннин бажында Иисус Капернаумга бурулды. Ол үйде деп, табыш угулды. ²Көп улус јуулып келген учун эжик те јанында јер јок болды. Иисус ологго сөс айдып турарда, ³Ого төрткижилеп, курулып калган кижини экелдилер. ⁴Улустын көбине Иисуска јууктаар эбин таппай, Ол отурган айылдын јабынчызында тежик эделе, оору кижини төжөктө јаткан бойынча түжүрип ийдилер.

⁵Иисус олордын бүдүп турганын көрөлө, курулып калган кижиге айтты:

– Балам, кинчектерин ташталып туру.

⁶Анда отурган бир кезик бичикчилер ичинде санандылар: ⁷«Бу не дийт? Кудайды анайып не јамандайт болбогой? Кинчекти Кудайдан өскө кем таштайтан?»

⁸Иисус бу тарый олордын ичиндеги санаазын өзөк-тыныла биллип, айтты:

– Ичигерде анайып не керек сананып јадыгар? ⁹Нези јенгил? Курулып калганга: «Кинчектерин ташталып туру» – деерге бе, эмезе: «Тур, төжөгинди алып, базып јүр» – деерге бе? ¹⁰Је Кизи Уулында јердеги кинчекти таштаар јан барын биллип јүрүгөр – дейле, курулып калганга: – ¹¹Сеге айдадым: тур, төжөгинди алып, айлынга јан – деди.

¹²Онызы бу тарый өрө туруп, төжөгин алала, ончо улус көзинче чыга берди. Ончолоры кайкажып, «Мындый немени эр-јажына көрбөдис!» – дежип, Кудайды алкап турдылар.

Левийди кычырып алганы

¹³Иисус ойто ло талай јаар јүре берди. Ончо улус Ого келип турды, Ол олорды үретти.

¹⁴Өдүп барадып, Ол Алфей уулы Левий калан јуур јеринде отурганын көрөлө, «Мени ээчий бас» – деди. Онызы өрө туруп, Оны ээчий басты.

¹⁵Иисус Левий-эште кыйын отурарда, Оныла, Онын үренчиктериле кожо көп албанчылар ла кинчектүлер кыйын отургандар.

Андый улус көп болгон ине, олор Оны ээчий жүргендер. ¹⁶ Ол албанчыларла, кинчектүлөрле кожо ажанып отурганын көрөлө, фарисей болгон бичикчилер Онын үренчиктерине айдышты:

– Ол албанчыларла, кинчектүлөрле кожо канайып ичет-jiйт болбогой?

¹⁷ Мыны уккан Иисус олорго айтты:

– Эмчини кадык улус эмес, оору улус керексиир. Мен актуларды эмес, кинчектүлөрдү кычырарга келгем.

Орозо керегинде

¹⁸ Иоаннын ла фарисейлердин үренчиктери орозо туткандар. Иисуска келип, айткандар:

– Ненин учун Иоаннын ла фарисейлердин үренчиктери орозо-лоп жадылар, Сенин үренчиктерин десе орозолобой жадылар?

¹⁹ Иисус олорго айтты:

– Колту кожо жүргенде, тойчылар орозолойтон беди? Колту кожо жүргенде, олор орозолоп болбос. ²⁰ Же колтуны олордон айрып алар күндөр келер, ол тушта, ол күндөрдө олор орозо тудар.

²¹ Эски кийимге жаңы бөстин өөнүн жамабайтан. Онон башка, жамачы эскизин жырты тартып, тежиги там ары барар. ²² Жаңы аракыны эски тажуурга урбайтан. Онон башка, аракы тажуурды жара тебер, аракызы да төгүлөр, тажууры да үрелер. Карын, жаңы аракыны жаңы тажуурга уратан.

Суббот күн керегинде

²³ Бир катап суббота күндө Иисус аш салган кыраала барып жаткан. Үренчиктери жолой аштын мажагын үзүп, жип тургандар.

²⁴ Фарисейлер Ого айттылар:

– Көр, олардын суббота күндө этпести эдип тургандарын.

²⁵ Иисус олорго айтты:

– Давид немеден тутакту болуп, бойы да, кожо жүргендери де аштайла, нени эткен эди, качан да кычырбаган бедигер? ²⁶ Канайып ол Авиафар деп улу абыс тужында Кудайдын байзыгына киреле, абыстардан башка кем де жибейтен ыйык калаштарды алып жийле, кожо жүргендерине де берген эди?

²⁷ Онон айтты:

– Суббота күн кижиге болуп жайалган, кизи суббота күнге болуп жайалган эмес. ²⁸ Онын учун Кизи Уулы суббота то күннин бийи.

3

Колы кургап калганды жасканы

¹ Иисус синагогага ойто келди. Анда колы кургап калган кижиге болгон. ² Иисусты бурулаарга, оны суббот күнде жаскай деп, айкап турдылар. ³ Ол десе колы кургап калган кижиге: «Ортозына тур – дейле, ⁴ байагыларына десе айтты: – Суббот күнде нени эдерге жараар: жакшыны ба, эмезе жаманды ба? Кижинин жүрүмин аргадаар ба, эмезе кыйар ба?» Же озор унчукпай турдылар.

⁵ Иисус озорго чугулду көрүп, жүректери катуланганына ачурканып, байагы кижиге айтты:

– Колыңды сун.

Ол сунды, колы су-кадык боло берди.

⁶ Фарисейлер чыгала, бу тарый Иродтын улузыла кожо Оны канайтсабыс өлтүрерис деп, Ого удурга жөп чыгардылар.

⁷ Иисус десе үренчиктериле кожо талай жаар жүре берди. Онын кийнинен Галилейден ле Иудейден көп улус ээчий барды. ⁸ Иерусалимнен, Идумейден, Иордан ары жанынан, Тир ле Сидонды жакалай жерлерден ума жок көп улус Онын эдип турганын угала, Ого келип тургандар. ⁹ Улустын көбине кыстатпаска, «Меге кеме белен болзын» – деп, Ол үренчиктерине айтты. ¹⁰ Ол көп улусты жаскан, онын учун оору улус Ого тийейин деп, Ол жаар тап эдип тургандар. ¹¹ Кара желбистер де Оны көрөлө, Онын алдына жыгылып, «Сен – Кудайдын Уулы!» – деп, кыйгырыжып тургандар. ¹² Же Ол Бойы кем болгонын жарлабазын деп, кату жакарып турган.

Он эки апостолды талдаганы

¹³ Мынын кийнинде Иисус кырга чыгып, Бойына кычырайын дегендерин кычырып алды. Айдарда, Ого келдилер. ¹⁴ Олордон он эки кижини ылгап, оларды апостолдор деп адады, Бойымла кожо жүргүзейин деп, жарлыктадып ийип турайын деп, ¹⁵ шилемирлерди чыгарар жанду болзын деп. ¹⁶ Бат, Ол ылгап алган он экунин ады-жолы бу: Симон, оны Петр деп адады; ¹⁷ Зеведей уулы Иаков ло онын Иоанн карындажы, оларды Воанергес – «Күкүрт уулдары»

деп адады; ¹⁸ Андрей, Филипп, Варфоломей, Матфей, Фома, Алфей уулы Иаков, Фаддей, Симон Кананит, ¹⁹ база Иуда Искариот, сонгында Иисусты садып ийери ол болгон.

***Агару Тынды жамандаганы –
ташталбас***

²⁰ Айылга келдилер. Улус база ок жуулып келди, мынанг улам ологорго курсак та жиир арга жок болды. ²¹ Мыны угала, Иисустыг санаазы энделген туру дешкилеп, жуук улузы Оны албанла апарарга келдилер.

²² Иерусалимненг келген бичикчилер дезе, Онынг ичинде Веельзевул бар, Ол шилемирлерди шилемир бийининг кучиле чыгара сүрүп турбай – дешкендер. ²³ Айдарда, Иисус оморды кычырып алып, укаа сөслө айтты:

– Сатана сатананы канайып чыгаратан? ²⁴ Каандык бойынанг бойы бөлүнзе, байагы каандык жайрадылар. ²⁵ Биле бойынанг бойы бөлүнзе, байагы биле жайрадылар. ²⁶ Сатана бойына бойы табарып, бөлүнген болзо, ол чыдажып туруп болбос: онынг өлүми келгени ол. ²⁷ Күчтү кижининг айлына киргени, күчтү кижини озо күлүбейинче, жөөжозин тоноп албас, жангыс күлүзе, айлын тоноор. ²⁸ Чынын айдадым слерге: кижини уулдарынын не ле кинчеге, канайып та жамандап айтканы ташталар. ²⁹ Же Агару Тынды жамандап айткан кижининг бурузы үргүлжиге ташталбас, ол мөнкү чакка жаргыга калар.

³⁰ Иисустыг өзөк-буурында кара желбис бар дешкен учун Ол мынайып айткан.

***Иисустыг энези
ле карындаштары***

³¹ Иисустыг энези ле карындаштары келип, тышкары туруп, Оны айттырып кижини ийдилер. ³² Иисусты эбире көп улус отурган.

– Бат, Сени тышкары эненг, карындаштарынг ла сыйындарынг сурулап жат – дедилер.

³³ – Энем кем, карындаштарым кемдер? – дейле, ³⁴ Ол Бойын эбире отурган улусты айкап, айтты: – Бат, Менинг энем, Менинг карындаштарым бу. ³⁵ Кудайдын табын бүдүрүп жүргени, Менинг карындажым да, эже-сыйным да, энем де ол.

4

Ўрендеечи керегинде укаа сӧс

¹ Иисус талайдын жаказында ойто ло ўредип баштады. Ого кӧп улус јуулып келерде, кемеге кирип, талайда отурды, улус дезе ончозы талайдын жаказында јерде турды. ² Ол укаа сӧстӧр айдып, кӧп ўретти, ўредип тура, ологро айтты:

³ — Угугар! Бат, ўрендеечи ўрендеерге чыккан. ⁴ Ўрендеп турарда, кезик ўрен јол куйнуна тўшкен. Куштар учуп келип, оморды чокып койгон. ⁵ Кезиги тобрагы ас ташту јерге тўшкен. Тобрагы калын эмес болгондо, саадабай кылгазы ӧзӧп чыккан. ⁶ Кўн чыгарда онуп, тазыл јок бойлоры, какшап калган. ⁷ Кезиги тегенектӧ јерге тўшкен. Тегенек ӧзӧп, оны туй базып койордо, ажи бӧтпеген. ⁸ Кезиги јакшы јерге тўшкен. Ӗскӧлен болуп, мажак бӧткен, ўрендегенине кӧрӧ бирӧзи одус, кажызы алтан, кезиги јӧс катап кӧп тӧжӧм берген.

⁹ Иисус онон айтты:

— Кулакту кижиди уксын!

¹⁰ Ол јангыскан артып каларда, Онын јанында јӧргендер он эки ўренчикле кожо укаа сӧс керегинде сурадылар. ¹¹ Иисус ологро айтты:

— Слерге Кудайдын Каандыгынын јажыттарын билери берилген, ӧскӧ-туш улуска дезе, ончозын укаалап айдатан, ¹² ненин учун дезе

олор кӧзиле кӧрӧ дӧ, кӧрбӧйдилер,

кулагыла укса да, аайлабайдылар.

Кудайга баштанган болзо, кинчектери ташталар эди.

¹³ Онон сурады:

— Бу укаа сӧсти аайлабадыгар ба? Андый болзо, ончо укаа сӧстӧрди канайып аайларыгар?

¹⁴ Ўрендеечи сӧс ўрендейт. ¹⁵ Јол куйнуна тўшкен ўрен деп, мындыларды айтканы: ологро сӧс ўренделер, је омор сӧсти укса ла, сатана келип, јӧрегинде ўренделген сӧсти алып барат. ¹⁶ Анайып ок ташту јерге тўшкен ўрен деп, мындыларды айтканы: омор айткан сӧсти укканда, бу тарый сӧӧнип, кӧксине алынадылар. ¹⁷ Је омор бойында тазыл јок, турумкай эмес. Онон, сӧс учун

ачу келгежин эмезе истежү болгожын, бу тарый јана түшкилейт. ¹⁸Тегенектү јерге түшкен үрен деп, сөсти уккан улусты айтканы. ¹⁹Је јадынды кичеейтени, јөөжөгө тартылатаны, өскө дө кычалар олордын ичине кирип, уккан сөсти туй базып койот, ол сөс түжүм јок артып калат. ²⁰Јакшы јерге үренделген дегени, сөсти угуп, көксине алынып турган улусты айтканы. Ол сөс үрендегенине көрө бирүзи одус, кажызы алтан, кезиги јүс катап көп түжүм берет.

Јарык керегинде

²¹Иисус олорго айтты:

– Јарыткышты табактын эмезе орыннын алдына тургузарга экелетен беде? Оны неменин үстине тургузарга экелетен эмес пе?

²²Иле болбос јажыт неме јок; тыштына чыкпас туйук неме јок.

²³Кулакту кижии уксын!

²⁴База айтты:

– Угуп турганыгарды болгогор. Кандый кемјүле кемјиригер, анайып ла бойыгарга кемжилер, үзеери кожулар. ²⁵Кемде бар, ого берилер, кемде дезе јок, онын бары да айрылар.

Үрен керегинде

²⁶База айтты:

– Кудайдын Каандыгы бого түнгей: кижии јерге үрен чачат, ²⁷түнде уйуктайт, түште турат, је үрен канайда чыгып, өзүп турганын билбейт. ²⁸Јер дезе бойы бойынан баштап көк өскүрет, онон мажак, онон мажакты ашла толтырат. ²⁹Аш бышканда, бу тарый ол серп алып, кырага барат, ненин учун дезе ашты кезер өй једип келген.

³⁰База айтты:

– Кудайдын Каандыгын неге түндейли? Эмезе кандый укаа сөслө оны айдалы? ³¹Ол горчицанын үренине түнгей. Оны јерге үрендеп јатканда, јердеги ончо үрендерден оок. ³²Үрендеп койгондо дезе чыгып, не ле маала ажынан бийик болор, сабалактары барбак болуп, онын көлөткөзине тенеринин куштары уйа тартар аргалу.

³³Андый көп укаа сөстөрлө олордын угар кирезинче сөс јарлап јүрди. ³⁴Укаалабай олорго неме айтпас болды, үренчиктерине дезе јангыскандыра ончозын јартап турды.

Јотконды сыныктырганы

³⁵ Ол күн энгирде Иисус үренчиктерине:

– Ол жанына кечели – деди.

³⁶ Олор улусты жандырып ийеле, Оны кемеде отурган бойынча кожо алып, жүстилер. Анда өскө дө кемелер болгон. ³⁷ Жаан јоткон түшти. Толкулар кемеге табарарда, ичине суу кирип, толуп турды. ³⁸ Иисус десе кеменин кийни јанында неме јастанып алала, уйуктап јаткан. Оны ойгозып, айттылар:

– Үредүчи! Чөңүп баратканыс Сеге түңгей ле бе?

³⁹ Ол туруп, салкынды токтодып, талайга айтты:

– Тымы, токто!

Салкын токтоп, улу тымык түшти.

⁴⁰ – Слер не андый коркынчак болдыгар? – деп, Иисус олорго айтты. – Бүдүп турганыгар јок болуп кайттыгар?

⁴¹ Олордын куйка баштары јимиреп, бой-бойларына айдыжып турдылар: «Бу кем болотон? Салкын да, талай да Ого уккур болуп турганын!»

5

***Кара јелбиске туттурган кижини
јасканы***

¹ Талайдын ол жанына, Гадара ороонына, жүзүп келдилер. ² Иисус кемеден түжерде, бу тарый сөөк салар јерден кара јелбиске туттурган кижичыга конды. ³ Ол сөөк салар јерде јуртаган, оны бирде кижичынылап та болбогон. ⁴ Оны көп катап кижендеп, кынјылап та турза, ол кынјыны үзүп, киженди оодып салатан. Оны јобожыдары чыкпаган. ⁵ Түни-түжи сөөк салар јерлерде ле кырларда кыйгырып, ташка согулып жүрген.

⁶ Иисусты ыраагынан көрөлө, жүгүрип келип, Ого бажырып, ⁷ тын үнденип кыйгырды:

– Өрө турган Кудайдын Уулы Иисус! Сеге менен не керек болды? Сени Кудайдын учун сурап турум: мени кыйнаба!

⁸ Ол мынайып айткан, ненин учун десе Иисус: «Кара јелбис, бу кижиден чык!» – деген.

⁹ Адын сураарда, айтты:

– Бис көп, онын учун адым – түмен черү.

¹⁰ Олорды бу жерден сүрбезин деп, Ого жалына бердилер.

¹¹ Андагы кырдын эдегинде көп үүрлү чочколор одордо жүрген.

¹² – Бистерди чочколорго ийе бер, олардын өзөк-буурына барып кирели – деп, шилемирлер сурап турдылар.

¹³ Иисус жөбин берди. Кара желбистер кижиден чыгып, чочколордун өзөк-буурына барып кирдилер. Айдарда, эки мунг кире үүрлү чочко каскактан талайга калып, чөнүп калды.

¹⁴ Күдүчилер дезе сыр-жүгүрикте барып, каладагы ла журттардагы улуска айттылар. Олор не болгонун көрөргө чыкты. ¹⁵ Иисуска келип көрзө, өзөк-буурында түмен шилемирлү болгон кижини санаазы ордында, кийимдү отурды. Олорго коркымчылу боло берди. ¹⁶ Көргөн улус шилемирлү кижиле, база чочколорло не болгонун айттылар. ¹⁷ Олордын јеринен жүре берзин деп, Иисусты сурай бердилер.

¹⁸ Ол кемеге отуруп јадарда, байагы өзөк-буурында шилемирлү болгон кижини Оныла кожо жүрейин деп суранды. ¹⁹ Је Иисус болдырбай, айтты:

– Айлындагы улузына јана бер. Сеге Кайракан нени эткенин, канайда буурсаганын оларго айдып бар.

²⁰ Онызы барып, Иисус ого нени эткенин Он-Тура деп јерде јарлыктап баштады. Ончолоры кайкажып турдылар.

***Оору үй кижини јасканы
ла кызычакты тиргискени***

²¹ Иисус кемелү ол јанына ойто кечерде, Оны эбире көп улус јуулды. Ол талайдын јаказында болгон.

²² Је бат, синагоганын јаандарынын бирүзи, Иаир деп кижини, келди. Иисусты көрөлө, Онын будына јыгылып, ²³ эреп-јайнап тура берди:

– Кызычагым өлүп јадыры. Барып, онын үстине колун салып алка, ол аргадалып, тирү артсын.

²⁴ Иисус оныла кожо барды. Оны көп улус ээчип, кыстап турган.

²⁵ Анда он эки јыл кан келип, јобоп жүрген бир үй кижини болгон. ²⁶ Ол көп эмчилерге жүрүп, көп шыралап, не барын ончозын кородып, бир де туза албай, оорозы там јаанаган. ²⁷ Иисустын табыжын угала, улусты аралай кийнинен базып келип, Онын

кийимине тийди. ²⁸ «Онын кийимине де тийзем, жазыларым» – деп, ол айдырган. ²⁹ Бу тарый кан келери токтоп, ол жоболынан жазылганын эди-каныла сезип ийди.

³⁰ Иисус бу тарый Бойынан күч чыга бергенин сезип, улус жаар кайра баштанып, сурады:

– Кийимине кем тийди?

³¹ Ұренчиктери Ого айттылар:

– Улус Сени кыстап турганын көрүп, Меге кем тийди деп, незин сурайдын?

³² Же Ол анайканды көрөйин деп, эбуре көстөп турды. ³³ Ұй кижиге бойыла не боло бергенин билип, коркып ла тыркыражып, базып келеле, Онын алдына жыгылып, чынын ончозын айтты.

³⁴ Иисус ого: «Кызым, бүдүп турганын сени аргадап алды. Амырын алып, жүре бер, оору-жоболго бастырба» – деди.

³⁵ Ол айдып турганча, синагоганын жаанынын улузы келип, айттылар:

– Кызычагың жада калды, Ұредүчини темей жоботпо.

³⁶ Иисус десе, бу сөстөрдү уккан бойынча, синагоганын жаанына айтты:

– Коркыба, жангыс ла бүт.

³⁷ Ол Петр ла Иаковтон, онын Иоанн карындажынан башка, Бойынын кийинен кижиге ээчиттирбеди. ³⁸ Олор синагоганын жааны-эшке келдилер. Иисус түймежип, ыйлажып-сыктажып турган улусты көрди. ³⁹ Киреле, оларго айтты:

– Не түймежип, ыйлажып туругар? Кызычак өлбөгөн, ол уйуктап жат.

⁴⁰ Оны шоодо бердилер. Ол десе, ончолорун үйден чыгарып, кызычактын ада-энезин, Бойыла кожо жүргендерин алганча, баланын жаткан жерине кирди. ⁴¹ Кызычактын колынан ала койып, айтты:

– Талифа-күми!

Бу сөс: «Кызычак, сеге айдадым: тур!» – дегени.

⁴² Кызычак бу тарый туруп, база берди. Ол десе он эки жаш кирелү болгон. Ончолоры аланг кайкадылар. ⁴³ Мыны бир де кижиге билбезин деп, Иисус оларго катулап жакарала, балага курсак бергер деди.

6

Жарчы алтайында тоотпос

¹ Оноортынан чыгала, Иисус алтайына келди. Онын кийнинен үренчиктери баргандар.

² Суббот күн једип келерде, Ол синагогада үредип баштады. Оны уккан улустын көбизи алан кайкап, айдышты:

– Бу Ого кайдан келди не? Ого не ойгор санаа берилген? Онын колы мындый кайкалдарды канайып эдет болбогой? ³ Ол агашла узанар ус эмес беди? Мариянын уулы, Иаков, Иосия, Иуда ла Симоннын агазы эмес пе? Эје-сыйындары мында, ортобыста эмес беди?

Анайып Ого бүтпей, Оны јуутпай тургандар. ⁴ Иисус десе ологро айтты:

– Жарчы күндүзи јок болбойтон, оны жангыс алтайында, төрөөн-тууганы, айлындагы улузы тообойтон.

⁵ Ол анда бир де кайкал эдип болбоды, кезик ле јоболдулардын үстине колын салып алкап, јасты. ⁶ Олордын бүтпей турганын кайкады.

Мынын кийнинде јака јурттарды кууп, үредип јүрди.

⁷ Иисус он экүни кычырып алып, оморды экиден ийип, кара јелбистердин бажын билетен јан берди. ⁸ Ологро јакып, айтты:

– Јолго тайактан өскө бир де неме: баштык та, калаш та, курыгарда јес акча да алып јүрбегер. ⁹ Тегин өдүк кийигер, кат кийим кийбегер. ¹⁰ Кажы бир айылга түшсегер, ол јерден чыкканча, анда болуп јүрүгер. ¹¹ Кандый јерде слерди јуутпаза, слердийин укпаза, ол јерден чыгып барадып, будыгардан тоозынды кактагар. Онызы ологро удур кере болзын.

¹² Олор барып, улусты Кудайга баштанзын деп, јарлыктап јүрдилер. ¹³ Көп шилемир чыгарып, көп јоболдуларга май сүртүп, јазып турдылар.

Крестеечи Иоаннын өлүми

¹⁴ Иисустын ады јарлу боло берген учун, Ол керегинде табыш Ирод-каанга јетти. Кезик улус айдышты: «Бу Крестеечи Иоанн болор. Ол тирилген, онын учун кайкалдарды ол эдет». ¹⁵ Кажылары:

«Бу Илия» – дешти. Өскөлөри дезе, «Бу жебрен жарчылардый жарчы» – дештилер. ¹⁶Ирод дезе, мыны угала, айтты: «Бу – меге бажын кезе чаптырган Иоанн. Ол тирилген туру».

¹⁷Ирод Иоаннды тутсын деп кижин ийип, оны кижендеп, түрмелеп койгон болгон. Ол мыны Филипп карындажынын абакайы Иродиаданы бойы алганы учун эткен. ¹⁸Иоанн Иродко айдып туратан: «Сеге карындажынын абакайын аларга жарабас». ¹⁹Иродиада Иоаннды өштөп, оны өлтүрөйин де дезе, же болуп албай жүргөн. ²⁰Ирод Иоаннды акту, агару кижин деп билип, ошон айап, оны чеберлеп жүргөн. Иоаннын айткан сөзи тын түймедип те турган болзо, оны күүнзеп угатан.

²¹Эптү учурал Иродтын туулган күнинде болгон. Ол бойынын көдөчилерине, черү башчыларына ла Галилейдин жакшыларына той-жыргал эткен. ²²Иродиаданын кызы кирип, бијелеген, Иродко ло оныла кожо кыйын отургандарга жараган. Каан кыска айткан:

– Менен сурайын дегенинди – сура, сеге берейин.

²³Онон чертенген:

– Нени де суразан, каандыгымнын кабортозын да болзо, берейин.

²⁴Кыс нени сурайын деп, энезине барарда, онызы: «Крестеечи Иоаннын бажын сура» – деген. ²⁵Кыс бу тарый каанга капшайлап барып, айткан:

– Эмди ле Крестеечи Иоаннын бажын табакка салала, сени меге берзин деп турум!

²⁶Каан кунуга берген, же чертине ле кожо кыйын отурган улуска болуп ого берген сөзүн бузарга күүнзебеген. ²⁷Ол бу тарый черүчилди ийип, Иоаннын бажын экелзин деп жакарган. ²⁸Онызы түрмеге барып, онын бажын кезе чабала, табакка салала экелип, кыска берген. Кыс дезе башты энезине берип ийген.

²⁹Иоаннын үренчиктери угала келип, онын сөөгин алып, сөөктөп салгандар.

Беш мун кижини тойдырганы

³⁰Апостолдор Иисуска жуулыжып келеле, нени эткенин, неге үрөткенин Ого ончозын айдып бердилер. ³¹Иисус ологорго айтты:

– Жаңыс бойыгар аалга жерге барып, эмеш тыштанып алыгар.

Чындап та, келип, жанып тургандар көп болуп, ологорго ажанарга да бош жок болгон.

³² Олор жаңыс бойлары кемелү аалга јерге јүстилер. ³³ Јүзүп бараткандарын көргөн көп улус оларды танып, ончо калалардан оноор јойу озолоп јүгүрижип келдилер. ³⁴ Иисус чыгып, көп улусты көрөлө, күдүчизи јок койлордый јүрү деп, ичи ачыды. Олорды көпкө үредип тура берди.

³⁵ Орой боло берерде, үренчиктери Ого базып келип, айттылар:

— Бу аалга јер эди, оноң орой. ³⁶ Улусты божодып ий, эбире турган айылдарга, јурттарга барып, бойларына курсак садып алзын.

³⁷ Иисус: «Слер оларды азырагар» — деди. Ого айттылар:

— Бис барып, эки јүс динарийге калаш садып алып, оларды азырайлы ба?

³⁸ Је Ол айтты:

— Слерде канча кире калаш бар, барып көрүгер.

Олор барып көрөлө, «Беш болчок калаш ла эки болчок балык» — дедилер.

³⁹ Айдарда, ончолорын көк өлөннинг үстине бөлүктей отургызыгар деди. ⁴⁰ Олор јүстен, беженнен бөлүктей отуруп ийдилер. ⁴¹ Иисус беш калашты, эки балыкты алды, тенгери өрө көрөлө, алкады. Калаштарды сындырала, улуска үлезин деп, үренчиктерине берди. Эки балыкты анайып ла ончозына үледи. ⁴² Ончозы јиди, тойды. ⁴³ Калаштын ла балыктын арткан-калганын он эки каламага толтыра јууп алдылар. ⁴⁴ Курсак јигенинин тоозынан беш мунг эр кижиге болгон.

Сууның үстине басканы

⁴⁵ Бу тарый Иисус үренчиктерге:

— Улусты јандырганчам, кемеге отуруп, ол јанына, Вифсаида јаар, Менен озо кечигер — деди.

⁴⁶ Улусты јандырып ийеле, мүргүйин деп, кырга чыкты.

⁴⁷ Энирде кеме талайдын ортозында болгон, Иисус дезе јаныскан Бойы јерде болгон. ⁴⁸ Терс салкын согордо, үренчиктери кайыктап болбой, шыралап турганын көрди. Тан алдында Ол талайдын үстине базып, оларго јууктап келеле, көндүрө өдө конорго сананды. ⁴⁹ Олор дезе, Оның талайла базып келеткенин көрөлө, бу сүне болбой деп, кыйгырып ийдилер, ⁵⁰ ненин учун дезе, Оны ончолоры көрөлө, коркый бергендер. Ол дезе бу тарый оларго эрмектенип, айтты:

— Јалтанбагар, бу Мен эдим, коркыбагар.

⁵¹ Мынайда айдала, олордын кемезине отурды. Салкын токтой берди. Олор аланг кайкадылар. ⁵² Жүректери сокор бойы учун олор калашла болгон кайкалды да аайлабаган ине.

⁵³ Кечеле, Геннисарет јерине келип, јаратка токтодылар. ⁵⁴ Олор кемеден чыгарда, бу тарый улус Иисусты танып, ⁵⁵ ончо јака јерлерди эбире јүгүрүп, оору улусты төжөктөргө салала, Ол јүрү деп угулган јерге экелип тура бердилер. ⁵⁶ Ол кайда ла келгенде – јурт болзын, кала болзын, турлу болзын, јоболдуларды тепсендерге салып, олор Онын эдегине де болзо тийзин деп, сурап турдылар. Ого тийгендери дезе јазылып тургандар.

7

Ару ла быјар

¹ Иисусты эбире фарисейлер ле Иерусалимнен келген бир кезик бичикчилер јуулдылар. ² Онын үренчиктеринин кезиги ару эмес колдорын јунбай калаш јип отургандарын көрүп ийдилер. ³ Фарисейлер дезе, ончо иудейлер чилеп, ада-өбөкөнин јандап келген јангыла колдорын быжулап јунбайынча ажанбайтан. ⁴ Базардан келеле, јунунбайынча ажанбас. Онон до өскө јандаган јангы көп болгон: аяк, јыракы, јес аяк-казан јунары. ⁵ Онын учун фарисейлер ле бичикчилер Иисустан сурадылар:

– Јаандардын јандап келген јангын үренчиктеринг не керек јандабайдылар, колдорын јунбай, калаш јийдилер?

⁶ Ол каруу јандырды:

– Слер, экү јүстүлер керегинде, Исаия судурлап јакшы айткан, бичилгенинче:

*«Бу улус Мени тилле тооп јат,
јүректери дезе Менен ыраак.*

⁷ *Је кижинин үредүзине ле јакылтазына үредип,
Мени темей тооп јадылар».*

⁸ Слер Кудаидын јакылтазын таштап, кижинин јандап келген јангын тудуп јадыгар. ⁹ Бойыгардын јангыгарды јандаарга болуп Кудаидын јакылтазын јектеп турганыгар јакшы ба? ¹⁰ Моисей айткан јок беде: *«Ада-эненди тооп јүр»*; база: *«Адазын эмезе энезин јаман айдып турган кижии, ары өлүп калзын»*. ¹¹ Слер дезе айдадыгар: *«Кижии адазына эмезе энезине: „Менен алгадый немергер корван“*

деп жарлаза, ол Кудайга сый болор». ¹²Онызыла ого адазына эмезе энезине нени де эттирбей жадыгар. ¹³Мынызыла бойыгар тургускан жандап келген жаңыгарга болуп Кудайдын сөзүн кеде эдип, бого түнгей көп өскө дө немелер эдип жадыгар.

¹⁴Улусты ончозын ойто кычырып алып, айтты:

– Ончогор Мени угуп, көксигерге алыныгар. ¹⁵Кижинин ичине тыштынан кирген бир де неме оны быјарсыдып болбос. Је бойынан чыгып турганы, кижини быјарсыдары ол*.

¹⁷Ол улусты таштап, үйге кирерде, үренчиктери укаа сөс керегинде сурадылар.

¹⁸Иисус ологорго айтты:

– Слер де неме аайлабас улус болдыгар ба? Кижинин ичине тыштынан киргени, оны быјарсыдып болбозын аайлабай туругар ба? ¹⁹Ол жүрекке эмес, ичке кирет ине, онон тыштына чыгат.

Мынызыла Ол курсакты ару деп жарлады. ²⁰Онон айтты:

– Кижинин ичинен чыкканы, кижини быјарсыдары ол. ²¹Кижинин ичинен, жүрегинен чыгары бу: кара санаа, балыр жүрүм жүрери, ууры эдери, кижини өлтүрери, чайдам кылынары, ²²јимекејлеери, өчүркеп өштөөри, куурмак кылык кылынары, ујат билбези, күйүнери, Кудайды јамандайтаны, улуркайтаны, тенексийтени. ²³Бу јаманнын ончозы кижинин ичинен чыгып, кижини быјарсыдары ол.

***Кара жаңду үй кижинин
Кудайга бүткени***

²⁴Оноортынан чыгала, Иисус Тир ле Сидоннын јерлерине келди. Үйге кирип, бу керегинде кижини билбезин деп күүнзеде, је мыны јажырып болбоды. ²⁵Кызычагы кара јелбиске туттурган бир үй кижини Иисус керегинде угала, бу тарый келип, Онын будына јыгылды. ²⁶Бу үй кижини дезе кара жаңду болгон, алтайы Сириянын Финикиязы болгон. Шилемирди кызычагынан чыгарсын деп, Оны сурай берди. ²⁷Је Иисус ого айтты:

– Озолуп балдар тойсын. Балдардын калажын блаап, ийттерге таштаарга јарабас.

²⁸Үй кижини дезе каруу јандырды:

– Эје, Кайракан, је балдар јиген калаштын стол алдына түшкен оодыгын ийттер јийтен ок эди.

* 16-чы үлгер јебрен түрбектерде јок.

²⁹ Иисус: «Бу айткан сөзинг учун јана бер — деди. — Шилемир кызычагынан чыга берди».

³⁰ Ол јанып келеле көрзө, кызычагы төжөктө јатты, онын өзөк-буурынан шилемир чыгып калтыр.

Ўскер, чокол кижини јасканы

³¹ Иисус Тирден чыгала, Сидоннын ичиле өдүп, Он-Тура јаар-тынан Галилей талайы јаар барды. ³² Ого ўскер, чокол кижини экелеле, онын ўстине колын салып, алка — деп, сурай бердилер. ³³ Иисус оны улустаң туура јединип, эки кулагына Бойынын сабарын сукты, түкүреле, тилине тийди. ³⁴ Тенгери өрө көрөлө, улу тынып, ого: «Еффафá — Ачыл» — деди. ³⁵ Бу тарый байагы кижинин кулагы ачылып, тилинин күрмеги чечилип, јап-јарт эрмектене берди. ³⁶ Мыны кижиге айтпагар деп, олорго јакарды. Је олорды канча токтоткон сайын, олар там јарлап јүрдилер. Алаң кайкажып, айдып турдылар:

³⁷ — Ончозын јакшы эдет: ўскерин уккур эдет, тили јогын тилдү эдет.

8

Төрт мун кижини тойдырганы

¹ Ол күндерде көп улус јуулып, олардын јиир немези јок болордо, Иисус ўренчиктерин кычырып алып, айтты:

² — Бу улуска ичим ачийт. Олордын, ўч күнге чыгара Мениле кожо јүрген бойларынын, ооско салар немези јок. ³ Олорды ајандырбай јандырып ийзем, јолдо уйдадай берер. Олордын кезиги ыраактан келген ине.

⁴ — Мында, аалга јерде, оларды азырайтан калашты кайдан алар? — деп, ўренчиктери каруу јандырдылар.

⁵ Иисус олордон: «Слерде канча кире калаш бар?» — деп сураарда, јети дештилер.

⁶ Ол улусты јерге кыйын отурзын дейле, јети калашты алып, алкыш јетирди, сындырала, ўлезин деп, ўренчиктерине берди. Олор улуска ўледи. ⁷ Олордо база эмеш балык болгон. Ол алкайла, онын да ўлезин деди. ⁸ Олор јиди, тойды. Арткан-калганын јети каламага јууп алдылар. ⁹ Јигени дезе төрт мун кире кижиге болгон.

Иисус оларды жандырып ийди. ¹⁰ Бу тарый үренчиктериле кожо кемеге отурып, Далмануфа јерине келди.

¹¹ Фарисейлер келип, Иисула сѳс блаажа бердилер. Оны ченеп, тенериден билди көргүссин деп, некеп турдылар. ¹² Ол улу тынып, айтты:

– Бу үйе билди көргүс деп, не некейт болбогой? Чынын айдадым слерге: бу үйеге билди берилбес.

¹³ Онон оларды таштап, катап кемеге отурала, ол јанына кечти.

Ачыткы керегинде

¹⁴ Үренчиктер калаш аларын ундып койгондор. Кемеде јүк ле бир болчок калаш болгон. ¹⁵ Иисус десе јакып, айтты:

– Фарисейлердин ле Иродтын ачыткызынанг чеберленигер.

¹⁶ Үренчиктер бойлары ортодо: «Бисте калаш јогын айдып туру» – деп табыштылар.

¹⁷ Иисус онызын билип, айтты:

– Бисте калаш јок деп, не табыжып туругар? Эмдиге ондобос, аайлабас кайттыгар? Јүректеригер эмдиге сокор бойынча ба? ¹⁸ Көстү бойыгар көрбөй туругар ба? Кулакту бойыгар укпай туругар ба? Эзигерге кирбейт пе? ¹⁹ Беш мунг кижиге беш калаш сындырып береримде, јигеннинг арткан-калганын канча каламага толо јууп алган эдигер?

Олор:

– Он эки – дедилер.

²⁰ – Јетүни төрт мунг кижиге јетиреримде, јигеннинг арткан-калганын канча каламага јууп алган эдигер? – деерде, јети дедилер.

²¹ Айдарда, Иисус оларго айтты:

– Эмдиге аайлабас кайттыгар?

Сокорды јасканы

²² Вифсаидага келдилер. Иисуска сокор кижини экелип, ого кол тийгиссин деп сурадылар. ²³ Ол сокорды јединип, јурттын тыштына алып чыкты. Көзине түкүрип, ого колын салып,

– Неме көрүп турун ба? – деди.

²⁴ Онызы карап көрлө, айтты:

– Өдүп бараткан улус агаш ошкош көрүнөт.

²⁵ Иисус онын көзине колын катап салды. Байа кижиге лаптап көрүп, јазылды, ончозын јап-јарт көрө берди. ²⁶ Иисус оны жандырып, «Јуртка кирбе» – деди.

Иисус кем?

²⁷ Иисус үренчиктериле кожо Филипп Кесарийи дейтен жердин журттарына барды. Жолой олордон сурады:

– Улус Мени кем дешкилейт?

²⁸ Олор айттылар:

– Сени Крестеечи Иоанн дежет, кажылары Илия, кезиктери жарчылардын бирүзи дешкилейт.

²⁹ Ол сурады:

– Слер Мени кем дейдигер?

– Сен – Христос – деп, Петр каруу жандырды.

³⁰ – Мен керегинде кемге де айтпагар – деп, Иисус олорго жакарды.

³¹ Онон олорды үредип баштады, Кижини Уулы көп кыйналар, жаандар, улу абыстар ла бичикчилер Оны жектеп койор учурлу деп, Оны өлтүргилеп койор, же үчинчи күнде Ол тирилер учурлу деп.

³² Ол мыны ачыгынча айдып жүрген. Петр десе, Оны кедери кычырып алып, Ого удурас сөс айдып тура берди. ³³ Же Ол үренчиктери жаар кайа көрөлө, Петрды каарып, ого айтты:

– Менен кезде тайыл, сатана! Сен Кудайдын эмес, кижинин сананып жадын.

³⁴ Улусты Бойунун үренчиктериле кожо кычырып алып, олорго айтты:

– Мени ээчий барайын дегенигер, бойунаг бойы мойноп, бойунун кере тартыратан агажын алганча, Мени ээчий барзын. ³⁵ Жүрүмин аргадайын дегени, онызын жылытар. Меге ле Сүүнчилү Жарга болуп жүрүмин жылытканы десе, онызын аргадап алар. ³⁶ Жер-телекейде не бардын ончозын табала, же жүрүмин жылытса, кижиге кандый туза? ³⁷ Эмесе кижини бойунун жүрүми учун кандый толынты берер? ³⁸ Бу кинчектү, чайдам үйе алдында кем Менен, Менин айткан сөзимнен уйалар болзо, Кижини Уулы да Адазынын магын алганча, агару ангелдериле кожо келгежин, ол кижиден уйалар.

9

¹ Иисус онон айтты:

– Чынын айдадым слерге: мында тургандардын кезиги Кудайдын Каандыгы бойунун күчиле жедип келгенин көрбөйинче өлбөс.

²Алты күннинг бажында Иисус Петрды, Иаковты, база Иоаннды жангыс бойлорын алганча, бийик кырга алып чыгала, олардын алдына кубулды. ³Онын кийими мызылдап, жер үстинде бир де кийим агартаачы анайып агартып болбогодый, көс кылбыгар апагаш болды. ⁴Олорго Моисей ле Илия көрүнүп, Иисула эрмектешип турдылар. ⁵Петр Иисуска айтты:

– Үредүчи! Биске мында макалу. Үч чадыр тудалы: бирүзин Сеге, бирүзин Моисейге, бирүзин Илияга.

⁶Петр нени айдарын билбей турган, ненин учун десе ол, база өскө эки үренчик коркып калгандар. ⁷Булут чыгып, оларды көлтөкөлөп ийди, булуттан үн угулды:

– Бу Менин сүүген Уулым. Оны угугар!

⁸Кенетийин эбире көрзө, Иисустан өскө олорло кожо кижин жок эмтир.

⁹Кырдан түшкүлөп келедерде, Кижин Уулу тирилбейинче, бу көргөндөрүн кижиге айтпазын деп, Иисус олорго жакарды. ¹⁰Олор бу сөсти көксине алынып, «Тирилер дегени не атасы?» – дешип, бойлорун ортодо табыжып, ¹¹Онон сурадылар:

– Бичикчилер не керек озолоп Илия келер учурлу дешкилейт?

¹²Ол каруу жандырды:

– Илия озолоп келеле, ончозун белетеп койотону чын. Же ненин учун Кижин Уулу керегинде Ол көп кыйнаттырып, базындырар учурлу деп бичилген? ¹³Айдып турум слерге: Илия келип жүрген эди, же оныла бойлорунун табына салдырып эткендер. Ол керегинде бичилгени андый.

Кара желбиске туттурган уулчакты жасканы

¹⁴Арткан үренчиктерге түжүп келеле, оларды эбире көп улус жуулганын, база бичикчилер олорло сөс блаажып турганын көрдилер. ¹⁵Бу тарый, ончо улус Иисусты көрөлө, алан кайкап, жүгүрүжип келеле, Оныла эзендешип турдылар.

¹⁶Ол үренчиктеринен сурады:

– Буларла не деп сөс блаажып туругар?

¹⁷Улус ортодон бир кижин айтты:

– Үредүчи! Сеге тил жок желбистү уулчагымды экелдим. ¹⁸Желбис ого кайда ла табарып, жерге чачканда, уулчактын оозынан көбүк ажынып, тижин кыжырадып турат, онон тала берет. Желбисти чыгарып ийзин деп, үренчиктерине айткан эдим, же олар болуп албады.

¹⁹ Иисус: «Э-э, бүтпес үйе! – деди. – Слерле кожо канчазын жүрейин? Слерге канчазын чыдажайын? Оны Меге экелигер».

²⁰ Уулчакты Ого экелдилер. Желбис Иисусты көргөн бойынча, уулчакты курултты, онызы јерге јыгылып, көбүги ажынып, тоголоно берди. ²¹ Иисус онын адазынан: «Оныла мындый болгоны удаган беди?» – деп сураарда, ол: «Јаштан ала – деди. – ²² Желбис оны өлтүрейин деп, отко до, сууга да улам сайын таштаган. Је не-ни эдер аргалу болзон, биске буурсап, болуш».

²³ Иисус дезе ого айтты:

– «Аргалу болзон» дегени не? Бүдүп турган кижининг эдип ал-базы јок.

²⁴ Бу тарый уулчактын адазы кыйгырып, айтты:

– Бүдүп турум, меге бүдерге болуш!

²⁵ Улустын жүгүре јуулыжып келеткенин көрөлө, Иисус кара жел-биске јакарды:

– Тил јок, үскер желбис, јакарып турум сеге: уулчактан чык, ого такып кирбе!

²⁶ Желбис кыйгырып, уулчакты тын курултып, чыга конды. Уул-чак өлгөндий јатты, көп улус оны өлгөн дештилер. ²⁷ Је Иисус оны колынан тудуп көдүрерде, ол туруп келди.

²⁸ Иисус үйге кирерде, үренчиктери јангыс бойлоры Онон сура-дылар:

– Бис оны ненинг учун чыгара сүрүп болбодыс?

²⁹ Иисус ологго айтты:

– Бу уктулар јангыс мүргүзе чыгара сүрүлер.

³⁰ Оноортынан чыгала, Галилейди өдө бараткандар. Иисус бу керегинде кижилердин билбезин деп күүнзеген, ³¹ ненинг учун дезе, үрен-чиктерин үредип, айдып жүрген:

– Кижилердин колына берилер, Оны өлтүргилеп койор, өлтүрилген кийинде дезе, үч күннинг бажында тирилер.

³² Је олар бу сөстөрдү аайлабадылар. Онон сурап угарга дезе, коркып тургандар.

Кем улу?

³³ Капернаумга келдилер. Үйде тужында Иисус олардон сурады:

– Јолой бойыгар ортодо нени табыжып келеттигер?

³⁴ Олар унчукпай турдылар, ненинг учун дезе кажыбыс улу-јаан деп, јолой табыжып келгендер. ³⁵ Иисус отурып, он экүни кычы-рып алып, ологго айтты:

– Баштапкы болойын дегенигер, ончозынын калганчызы болзын, ончозына жалчы болзын.

³⁶ Бир баланы колго алып, олардын ортозына тургусты, оны ку-чактайла, айтты:

³⁷ – Бир мындый балдардын бирүзин Меге болуп жуудып алганы, Мени жуудып турганы ол. Мени жуутканы дезе, Мени жууткан эмес, Мени Ийгенди жуутканы ол.

***Биске удур эмес кижилер –
бис учун***

³⁸ Иоанн айтты:

– Үредүчи! Бир кижилер, бисти ээчип жүрбес бойы, Сенин адымла шилемирлер чыгарып жүргенин көрдүбүз. Бисти ээчибей турган учун, оны токтодоп койдыбыз.

³⁹ Иисус: «Оны токтодогору – деди. – Менин адымла кайкал эткен кижилер, саадабай Мени жаманда болбос. ⁴⁰ Биске удур эмес кижилер – бис учун. ⁴¹ Менин адыма болуп слерди Христостыйлар деп, аяк суу ичерге берген кижилер, чынын айдадым слерге: кайралынан куру калбас. ⁴² Меге бүдүп турган бу кичүлөрдүн кажы бирүзин жаманга баштаган кижинин мойнына теерменнин тажын буулап, талайга таштаза, ого торт болор эди. ⁴³ Колун сени жаманга баштаза, онынды кезип кой. Сыңар колду бу бойун мөңкү жүрүмгө киргенин ол жакшы, эки колду эм бойун гееннага, өчпөс отко түшкөнчөн*. ⁴⁵ Будун сени жаманга баштаза, онынды кезип кой. Аксак-бүксек бу бойун мөңкү жүрүмгө киргенин ол жакшы, эки бутту эм бойун гееннага ташталганчан. ⁴⁷ Көзүн сени жаманга баштаза, онынды ойып кой. Сыңар көстү бу бойун Кудайдын Каандыгына киргенин ол жакшы, эки көстү эм бойун гееннага ташталганчан. ⁴⁸ Анда олардын курты өлбөйт, оды өчпөйт.

⁴⁹ Не ле кижилер отло тузалар**. ⁵⁰ Тус – жакшы неме. Же ол тустузын жылытса, оны неле ойто тусту эдеригер? Бойыгарда тусту болугар, ортогордо энчү болзын».

* 44-чи ле 46-чы үлгерлер 48-чи үлгерге сөс сөслө келижет, же олар жебрен түрбектерде учурабайт.

** Кезик жебрен түрбектерде: «Не ле кижилер отло тузалар, не ле берү тусла тузалар».

10

Кижилары ла айрылыжары керегинде

¹ Иисус оноортынанг чыгала, Иордан ары жанындагы Иудей жерине келди. Ого база ок улус жуулды, Ол Бойынын жангыча олорды үредип турды.

² Фарисейлер базып келип, Онон ченеп сурадылар:

– Алган эжиле айрылыжарга жараар ба?

³ – Моисей слерге не деп жакыган эди? – Иисус сурады.

⁴ Олор айдышты:

– Айрылыштын бичигин чийип айрылыжарын Моисей жараткан.

⁵ Иисус айтты:

– Јүректеригер кату ла өчөш учун, ол слерге бу жакылтаны бичип берген. ⁶ Не-немени жайап баштаган тужында Кудай оморды эр кижиле ле үй кижиле эдиле жайаган. ⁷ Онын учун кижиле ада-энезин таштап, ⁸ алганына жапшынар, эки бойы жангыс эт-кан болор. Андый болгондо, омор эки эмес, жангыс эт-кан. ⁹ Анайдарда, Кудайдын бириктиргенин кижиле айрыбазын.

¹⁰ Үйде үренчиктери бу ок керегинде ойто сурадылар. ¹¹ Иисус оморго айтты:

– Үйиле айрылыжып, өскө кижиле алганы, онызыла кинчекке киргени ол. ¹² Үйи өбөөниле айрылыжып, өскө кижиле барза, кинчекке киргени ол.

Балдарды алкаганы

¹³ Кол тийгиссин деп, Иисуска балдарды экелдилер. Үренчиктер десе оморды жуутпай турдылар. ¹⁴ Иисус мыны көрөлө чукулданып, үренчиктерине айтты:

– Балдарды божодыгар, Меге келерге буудактабагар. Кудайдын Каандыгы мындыларды эди. ¹⁵ Чынын айдадым слерге: Кудайдын Каандыгын бала чылап жуудып албаган кижиле ого кирбес.

¹⁶ Ол балдарды кучактап, оморго колын салып, алкады.

Бай кижинин сурагы

¹⁷ Иисус јолго кӧндӱтип јадарда, бир кижі јӱгӱрип келип, Онын алдына чӧгӧдӧп, сурады:

– Быйанду Ӱредӱчи! Мӧнкӱ јӱрӱмди энчиленерге, нени эдейин?

¹⁸ Иисус ого айтты:

– Мени не быйанду дейдин? Кем де быйанду эмес, јангыс Кудай быйанду. ¹⁹ *Кижі ӧлтӱрбе, чайдам кылынба, ууры этпе, тӧгӱндеп кере-лебе, куурмактаба, ада-эненди тооп јӱр* деген јакылталарды билеринг.

²⁰ Байа кижі дезе Ого айтты:

– Ӱредӱчи! Мынын ончозын мен јаш чагымнан ала чек туткан эдим.

²¹ Иисус ол јаар кӧрӧлӧ, оны сӱӱй берип, айтты:

– Сеге бир ле неме јетпейт. Барып, не барынды садып ийип, тӱренилерге ӱлеп бер. Ол тушта тенгериде эрјинелӱ болорынг. Онон келип, Мени ээчий бар.

²² Ол дезе, бу сӧстӧн чырайы кубулып, кунукчылду јӱре берди, ненин учун дезе коркышту бай кижі болгон.

²³ Иисус эбире ајыктап, ӱренчиктерине айтты:

– Бай улуска Кудайдын Каандыгына кирерге кандый кӱч!

²⁴ Ӱренчиктерди Онын сӧстӧри алан кайкатты. Је Иисус катап айтты:

– Балдар, Кудайдын Каандыгына кирерге кандый кӱч! ²⁵ Бай кижиге Кудайдын Каандыгына киреринен, тӧӧгӧ ийне ӱйдинен ӧдӧргӧ јенил.

²⁶ Олор там кайкажып, бойлоры ортодо айдыжып турдылар:

– Айдарда, кем аргаданар аргалу?

²⁷ Иисус ологго кӧрӱп, айтты:

– Улус мыны эдип болбос, јангыс Кудай эдер, ненин учун дезе Кудайдын эдип болбозы јок.

²⁸ Петр айдып баштады:

– Бат, не барыбысты таштап, Сени ээчий бардыбыс.

²⁹ Иисус айтты:

– Чынын айдадым слерге: кем кижі айлы-јуртын, эмезе ага-карындажын, эмезе эје-сыйынын, эмезе адазын, эмезе энезин, эмезе бала-барказын, эмезе кыразын Меге болуп, Сӱӱнчилӱ Јарга болуп таштаза, ³⁰ эмдиги ӧйдӧ, бу чакта, айлы-јуртын, ага-карындажын, эје-сыйынын, ада-энезин, бала-барказын, кыразын,

истеткен бойлоры, јүс катап артыктай алар, келер чакта дезе мөңкү жүрүмди алар. ³¹Je көп баштапкылар калганчылар болор, калганчылар баштапкылар болор.

³²Олор Иерусалим јаар чыгып, јолдо болордо, Иисус алдынан барып јаткан. Ёренчиктери алан кайкап, кожо жүрген улузы дезе коркып калган бараттылар. Ол он экүни тангынан кычырып алып, Бойыла не болорын ологро база катап айда берди.

³³– Бат, Иерусалим јаар чыгып барадырыс. Кижн Уулы улу абыстардын ла бичикчилердин колына берилер. Оны өлтүрер эдип јаргылайла, кара јандуларга берип ийгилеер. ³⁴Оны электегилеер, Ого түкүргилеер, Оны камчылаар, өлтүргилеп койор. Ёчинчи күнде дезе Ол тирилер.

Зеведейдин уулдарынын сурагы

³⁵Иисуска Зеведейдин уулдары Иаков ло Иоанн базып келип, «Ёредүчи! – дедилер. – Нени суразабыс, Сени биске этсин деп турубыс».

³⁶Иисус ологро айтты:

– Мени слерге нени этсин деп туругар?

³⁷Олор айттылар:

– Сенин магында бирүбис он јанына, бирүбис сол јанына отуралы ба?

³⁸Je Иисус ологро айтты:

– Нени сурап турганыгарды билбей јадыгар. Менин ичип турган айагымды ичип болорыгар ба, Менин түжүп турган крезиме түжүп болорыгар ба?

³⁹Олор:

– Болорыбыс – дедилер.

Иисус дезе ологро айтты:

– Ичип турган айагымды ичерин ичеригер, түжүп турган крезиме түжерин түжеригер. ⁴⁰Он ло сол јаныма дезе отургызар јан Менде јок, је Кудай ол јерди кемге белетеген, ого байа кижн отурар.

⁴¹Мыны угала, арткан он ёренчик Иаков ло Иоаннга чугулдана бердилер. ⁴²Иисус дезе, оморды кычырып алып, айтты:

– Калыктарда баштапкы болгоны оморды башкаратанын, сайыттары оморды бийлейтенин билеригер. ⁴³Je ортогордо андый болбозын. Ортогордо улу болойын дегенигер, слерге јалчы болзын.

⁴⁴Ортогордо баштапкы болойын дегенигер, ончогорго кул болзын.

⁴⁵ Кижн Уулы да улусты Ого жалчыланзын деп эмес, улуска жалчыланайын деп, көп улус учун толынты эдип Бойынын жүрүмин берейин деп келген ине.

Сокор Вартимейди жасканы

⁴⁶ Иерихонго келдилер. Иисус үренчиктериле, көп улусла кожо Иерихоннон чыгып жадарда, жолдын куйнунда Тимей уулы Вартимей деп сокор суранчыктап отурган. ⁴⁷ Бу Назареттин кижизи Иисус деп угала, ол кыйгырып, айдып тура берди:

– Давид Уулы Иисус, меге буурса!

⁴⁸ Көп улус оны унчуктырбаста, ол: «Давид Уулы, меге буурса!» – деп, там тынгыда кыйгыра берди.

⁴⁹ Иисус токтой тўжўп, оны кычыртып ийди. Сокорды кычырып, айттылар:

– Коркыба, тур, Ол сени келзин дийт.

⁵⁰ Ол катанчыгын суурып таштайла, өрө туруп, Иисуска базып келди. ⁵¹ Иисус онон сурады:

– Мени сеге нени этсин деп турун?

Сокор кижн Ого айтты:

– Үредўчи, көзим жарызын деп турум!

⁵² Иисус айтты:

– Бар, бўдўп турганын сени аргадап алды.

Бу тарый көзи жарып, ол Иисусты ээчий жолло басты.

11

Иерусалимге киргени

¹ Иерусалимнен ыраак жокто Елеон кырдын эдегинде турган Виффагия ла Вифания деп журттарга жууктагылап келерде, Иисус үренчиктеринин экўзин ийип, ² айтты:

– Одоштой журтка барыгар. Ого кирген бойынча, буулап койгон, кижн минбеген кулун эштекти көрўп ийеригер. Оны чечеле, экелигер. ³ Слерге кем кижн: «Слер нени эдип туругар?» – дегежин, «Ол Кайраканга керек. Бу тарый оны бери ийе берер» – дегер.

⁴ Олор барып, оромдо каалганын жанында буулап койгон кулун эштекти таап, чечип алдылар. ⁵ Анда турган улустын кезиги: «Нени эдип туругар? Эштекти не чечип жадыгар?» – деп сураарда,

⁶ олар Иисустын jakыганынча айттылар. Айдарда, оларды божодып ийдилер.

⁷ Кулун эштекти Иисуска экелип, кийимдерин токуп бердилер. Иисус ого минди. ⁸ Көп улус кийимдерин жолго жайып турдылар, өскөлөри десе агаштын бүрин кезип, жолго жайдылар. ⁹ Иисустын алды-кийинен барып жаткан улус кыйгырыжып турдылар:

– Осанна!

Кайраканнын адынан келип жатканы алкышту!

¹⁰ Давид адабыстын келип жаткан каандыгы алкышту!

Көк-тенериде турганга, осанна!

¹¹ Иисус Иерусалимге једип, Öргөөгө кирди. Анда ончозын ајыктап көрөлө, орой болгон учун он экүни алганча, Вифания јаар барды.

¹² Эртезинде Вифаниядан чыгып барадала, Ол аштай берди.

¹³ Бүрлү смоква агажын ыраактан көрөлө, онон неме тапкайнем деп барды. Је ого келеле, бүрден өскө неме таппады, ненин учун десе јиилек бүдер ой јеткелек болгон. ¹⁴ Айдарда, Иисус ого айтты:

– Эмдиден ала үргүлји чакка кижн сенен јиилек јибезин!

Үренчиктер мыны угуп тургандар.

Öргөөни арутаганы

¹⁵ Иерусалимге келдилер. Иисус Öргөөгө кирип, Öргөөдө садыжып ла садып алып турган улусты сүрүп баштады. Акча солычылардын столдорын, күüle садаачылардын такталарын антарды.

¹⁶ Öргөөнин ичиле кижн неме алып јүрбезин деп, токтодып турды.

¹⁷ Оларды үредип, айтты:

– Бичилбеген бедн: «*Менин айлым ончо калыктардын мүргүйтен айылы деп адалар*»? Слер десе оны тонокчылардын уйазы эдип алдыгар.

¹⁸ Улу абыстар ла бичикчилер мыны угала, Оны өлтүрер эбин бедиредилер. Олар Онон коркып јүргендер, ненин учун десе калык ончозы Онын үредүзин кайкап турган.

¹⁹ Энир кирерде, Ол каладан чыгып барды.

²⁰ Эртен тура өдө барадып, смоква агажы тазылына јетире кургап калганын көрдилер. ²¹ Петр эске алынып, Ого айтты:

– Үредүчи, көрзөн, Сен каргаган смоква кургап калтыр!

²² Иисус каруу јандырып, оларго айтты:

– Кудајга бүдүгер! ²³ Чынын айдадым слерге: кем кижн бу кырга: «Көдүрилип, талајга таштал!» – дейле, јүрегинде эренгистелбей,

айтканымча болор деп бүтсе, андый ла болор. ²⁴ Онын учун айдып турум слерге: мўргўп тура, нени де суразагар, сураганымды алдым деп бүдүгөр, слерге болор. ²⁵ Мўргўп турганыгарда, кижиге өөркөгөнигерди таштап ийигер. Ол тушта тенеридеги Адагар да кинчектеригерди таштаар. ²⁶ Таштабас болзогор, тенеридеги Адагар да кинчектеригерди таштабас.

Jan керегинде сурак

²⁷ Иерусалимге база келдилер. Иисус Öргөдө базып жүрерде, Ого улу абыстар, бичикчилер ле жаандар жууктап, ²⁸ айдып турдылар:

– Мыны кандый жанла эдип турадын? Мыны эдер жанды Сеге кем берген?

²⁹ Иисус ологро: «Мен де слерден бир неме сурап угайын – деди. – Меге каруугарды айдыгар, мыны кандый жанла эдип турганымды слерге Мен де айдайын. ³⁰ Иоаннын крестеп жүргени тенериден болгон бо, эмезе кижилерден бе? Меге каруугарды айдыгар».

³¹ Олор десе бойлоры ортодо табыштылар: «„Тенериден“ дегей эди, ол тушта: „Ого не керек бүтпедигер?“ – деер». ³² „Кижилерден“ деп айдарга, улустаң коркып тургандар, ненин учун десе ончолоры Иоанны чын жарчынын бойы деп бодоп жүргендер.

³³ Олор Иисуска билбезис – деерде, Иисус каруу жандырып, айтты: – Мыны кандый жанла эдип турганымды слерге Мен де айтпазым.

12

Ишчилер керегинде укаа сөс

¹ Иисус ологро укаа сөслө айдып баштады:

– Бир кижиге виноград-агаш тарыйла, эбире манаган, сыскыру казып, карузын туткан, тарыган агажын ишчилерге табыштырып, атана берген. ² Бойынын ойинде виноградтын жиелегин ишчилерден алып келзин деп, ологро жалчызын ийген. ³ Олор десе жалчыны тудуп алып, согуп, как куру жандыргандар. ⁴ Ологро база өскө жалчызын ийген. Онызын да бажына согуп, базынчыктап, божодып ийгендер. ⁵ База өскөзин ийген, онызын да өлтүрүп койгондор. Көп өскөлөрин де согуп эмезе өлтүрүп тургандар. ⁶ База бир карузыган уулы бар болгон. «Олор уулымнан уйалар» – деп айдып, эн калганчызында онызын да ийген. ⁷ Же байагы ишчилер бой-бойлорына айдышкан:

«Бу энчи алар уул. Оны өлтүрели, энчизи бистийи болор». ⁸ Оны тудуп алып өлтүреле, виноград-агаштан чыгара таштап ийгендер.

⁹ Виноград-агаштын ээзи эм канайдар? Келип, ишчилерди өлүмге берип ийер, виноградын дезе өскө улуска табыштырар. «¹⁰ *Тура тудачылар жектеп койгон таш булуннын төзиндеги таш болуп калды.* ¹¹ *Бу мынайда Кайраканнан болды, бис оны кайкап көрөдис*» дегенди Чийимнен кычырбаган бедигер?

¹² Иисус бис керегинде укаа сөс айтты деп, оlor билип ийдилер. Оны тудайын дейле, улустан коркыдылар. Онын учун Иисусты таштап, жүре бердилер.

Калан керегинде сурак

¹³ Иисустын сөзинен жик табарга, Ого кезик фарисейлерди ле Иродтын улузын ийдилер. ¹⁴ Оlor келип, Ого айттылар:

– Үредүчи! Сенин чындыгыңды, кижиге жакшы атка калайын дебезинди билип жадыбыс. Улусты ылгабай, Кудайдын жолына чын үредип жадын. Айдарда, айт: каганга калан төлөөргө жараар ба, эмезе жок по? Бис төлөйли бе, эмезе төлөбөйли бе?

¹⁵ Иисус дезе, оlorдын эки жүстүзүн билип, айтты:

– Мени не ченеп туругар? Меге динарийди көрөргө экелигер.

¹⁶ Оlor алып келдилер.

– Бу кемнин сүри ле ады? – деп сурады.

Оlor:

– Кагандыйы – дедилер.

¹⁷ Айдарда, Иисус айтты:

– Кагандыйын каганга беригер, Кудайдыйын дезе, Кудайга.

Ого кайкаштылар.

Өлгөндөрдүн тирилетени керегинде

¹⁸ Мынын кийнинде Иисуска өлгөндөр тирилбес дежетен саддукейлер келип, сурадылар:

¹⁹ – Үредүчи! Моисей биске мынайда бичип берген эди: «*Кемнин карындажы, бала жок бойы өлүп, үйи артып калза, онын үйин карындажы алып, карындажынын угун улалтсын*». ²⁰ Жети карындаш кижиге болгон. Бирүзи кижиге алала, бала жок бойы жада калган. ²¹ Тул үй кижини экинчиге алып, бала артырбай, жада калган. Үчинчиге анайып ок. ²² Оны четилези алып, бала артырбагандар. Ончозынын кийнинде үй кижиге де жада калган. ²³ Эм, айдарда, тирилер күнде

өлгөндөр тирилгежин, олордын кажызынын үйи деп адалар ол? Олор десе жетилези оны алган эдилер.

²⁴ Иисус олорго айтты:

– Чийимдерди, Кудайдын күчин де билбей жадып, азып турганыгар бу эмес пе? ²⁵ Тирилгенде, кижиде албас, кижиге де барбас, жетенгидеги ангелдердий болгылаар. ²⁶ Өлгөндөрдүн тирилери керегинде Моисейдин түрбегинен кычырбадыгар ба, канайып Кудай күйүп турган жыраадан ого айтканын: «*Мен Авраамнын Кудайы, Исаактын Кудайы ла Иаковтын Кудайы*». ²⁷ Кудай – Ол өлгөндөрдүн Кудайы эмес, тирүлөрдүн Кудайы. Слер тын азып жадыгар.

Эн жаан жакылта

²⁸ Бичикчилердин бирүзи олордын сөс блаашканын угуп, Иисус олорго карууны жакшы айтканын көрөлө, базып келип, Онон сурады:

– Ончо жакылталардын баштапкызы не жакылта?

²⁹ Иисус каруу жандырды:

– Баштапкызы бу: «*Ук, Израиль! Кудайыбыс Кайракан – жангыс Бойы Кайракан*. ³⁰ *Кудайын Кайраканды бастыра жүрегинге, бастыра жуанла, бастыра санаанла, бастыра күчинге сүйүп жүр*». ³¹ Экинчизи андый ок: «*Бойынды сүүгендий, жуугынды сүйүп жүр*». Булардан жаан өскө жакылта жок.

³² Бичикчи: «Жакшы, Үредүчи! – деди. – Кудай жангыс, өскө Кудай жок дегенин, чын. ³³ Оны бастыра жүрекле, бастыра санаала, бастыра күчле сүүри, бойын сүүгендий, жуугын сүүри кандый да көдүргиден, кандый да берүден улу-жаан».

³⁴ Онын керсүзин каруу бергенинен көрүп, Иисус ого айтты:

– Сен Кудайдын Каандыгынан ыраак эмезин.

Мынын кийинде Онон сураарга бир де кижидин бедиди.

Христос кемнин уулы?

³⁵ Өргөдө онон ары үредип, Иисус айтты:

– Христос Давид уулы деп, бичикчилер не айдат? ³⁶ Давид бойы Агару Тыннан көдүринги алып, мынайда айткан эмес бедиди:

«*Кайракан Кайраканыма айткан:*

„*Өштүлөрдү будыннын алдына салып бербейинчем, он жаным отур*“».

³⁷ Давид бойы Оны Кайракан деп адап турганда, Ол канайып онын уулы болотон?

Көп улус Оны сүүнип угуп турды.

³⁸ Ол үредип, айдып жүрди:

– Бичикчилерден чеберленип жүрүгөр. Олор узун кийим кийерин, тепсендерде уткыдарын, ³⁹ синагогаларда ичкери өдүп отура-рын, той-жыргалда төрдө кыйын отураарын күүнзеп жадылар. ⁴⁰ Булар, тул үй улустын жөөжөзүн үптөп жип, кижини көрзүн деп, удаан мўргүп тураачы бойлоры, там буруга калар.

Тул үй кижинин сыйы

⁴¹ Иисус акча-жөөжөлү кайырчактын жанында отуруп, ого акча салган улусты аяктай берди. Көп байлар көптөн салып турдылар.

⁴² Бир жокту тул үй кижини келип, эки оок жес акча салды. ⁴³ Иисус үренчиктерин кычырып алып, айтты:

– Чынын айдадым слерге: бу жокту тул үй кижини кайырчакка салгандардын ончозынан көп салды. ⁴⁴ Ончолоры артыкташканынан салгандар, ол дезе, андый жокту бойы, не барын ончозын, курсак алар акчазын салган.

13

Чак түгөндүгү темдеги

¹ Иисус Өргөдөн чыгып жадарда, үренчиктеринин бирүзи Ого айтты:

– Үредүчи! Көр, кандый таштар, кандый туралар!

² Иисус ого айтты:

– Бу жаан тураларды көрүп турун ба? Мынын ончозы жемир-лип-сайалып, мында таш үстине таш артпас.

³ Ол Елеон кырда, Өргөнүн чике тужында отуларда, Петр, Иаков, Иоанн, Андрей Онон жаңыскандыра сурадылар:

⁴ – Биске айт, бу качан болор, мынын ончозы бүдөринин темдеги кандый болор?

⁵ Иисус айтты:

– Чеберленигер, слерди кижини аскырбазын. ⁶ Көп улус Менин адымды аданып келер, «Бу Мен» – деер, көбизин аскыраар. ⁷ Жуу-чак ла жуу-чак керегинде табыш угар болзогор, чочыбагар: бу болор учурлу, же бу учы эмес. ⁸ Калык калыкка, каандык каандыкка удур туруп чыгар, алыстап жер силкинер, ачана-торо болор. Бу – тууп толголгоннын башталганы.

⁹Слер дезе чеберленигер: слерди жаргылаар, синагогаларда согор, ологорго кере эдип, Менин адым учун бийлердин, каандардын алдында турарыгар. ¹⁰Je элден озо ончо калыктарда Сүүнчилү Жар жарлалар учурлу. ¹¹Слерди берип ийерге апарып јатса, нени айдарыс деп, күн-эртеде шүүбегер, је ол тушта слерге не берилер, оны ла айдыгар, ненин учун дезе слер айдар эмезигер, Агару Тын айдар.

¹²Карындаш карындажын, адазы балазын өлүмге берип ийер, балдары ада-энезине удур туруп чыгып, оларды өлтүрер. ¹³Слерди Менин адым учун ончолоры јаман көрөр. Учына јетире чыдашканы дезе, аргадалар.

¹⁴Ээнзиредип турган быјар турбас јерде турганын көрөр болзогор, — кычыраачы аайлазын — ол тушта Иудейде јүргендер кырларга качсын, ¹⁵јабынчыда болгоны, айыл ичиндеги немезин алайын деп түшпезин. ¹⁶Кырада јүргени, кийимин алайын деп бурулбазын. ¹⁷Ол күндерде барлуларга, бала эмискендерге ачу-корон! ¹⁸Бу керек кышкыда болбозын деп мүргүгер. ¹⁹Кудай јайаган не-неме бүдерден бери бого јетире качан да болбогон, сонгында да болбос андый ачу-корон ол күндерде келер. ²⁰Ол күндерди Кайракан кыскартпаган болзо, тынар-тынду неме аргаданып болбос эди. Je Ол талдап алган талдалгандарга болуп ол күндерди кыскарткан. ²¹Ол тушта кем кижии слерге: «Бат, Христос мында!», эмезе: «Бат, анда!» — дегежин, бүтпегер: ²²төгүн христостор, төгүн јарчылар табылар, аскыралы, аргалу болзо, талдалгандарды да аскыралы деп, билдилер ле кайкалдар көргүзер.

²³Слер дезе чеберленигер! Бат, слерге ончозын озолондыра айттым.

²⁴Ол күндерде, ачу-корон өткөли, күн карачкыланар, ай жарыгын бербес; ²⁵јылдыстар тенериден төгүлер, тенеринин күчтери косколор. ²⁶Ол тушта улу күчтү ле мактулу *Кижии Уулы тенеринин булудыла келип јатканын* көргүлеер. ²⁷Айдарда, Ол ангелдерди ийер, ак-јарыктын төрт талазынан, јердин куйнунан ала тенеринин куйнуна јетире талдалгандарын јуур.

²⁸Слерди смоква агаш үреткей: онын будагы јымжап, бүрлене бергенде, јай јууктап келди деп, билип јадыгар. ²⁹Анайып ок слерде: мынын ончозы бүдүп турганын көрөр болзогор, өй јууктап келди, эжик јанында туру деп билигер. ³⁰Чынын айдадым слерге: мынын ончозы бу үйе баргалакта болор. ³¹Тенери ле јер јастыгар, је Менин сөстөрим јастыкпас.

³²Ол күнди эмезе саатты кем де билбес, тенеридеги ангелдерде, Уулы да билбес, јангыс Ада билер. ³³Чеберленигер, ойгу болугар!

Ол өй качан једе конорын билбезигер. ³⁴Ол өйдө дезе, бир киж и жорыкка атанар алдында айылын артырып, жалчыларына жан берип, кажызынын ла эдетен керегин айдып, эжик каруулчыгын ойгу болзын деп жакарганындый болор.

³⁵Анайдарда, ойгу болугар! Айыл ээзи качан келерин билбезигер: энгирде бе, эмезе тун аразында ба, эмезе потук этсе бе, эмезе эртен тура ба. ³⁶Сакыбаган жанынан келип, уйуктап жатканыгарды корбозин! ³⁷Слерге айтканым, ончогорго айтканым ол: ойгу болугар!

14

Иисусты майлаганы

¹Эки куннин бажында Пасха ла ачыбаган калаш жийтен байрам башталып жаткан. Улу абыстар ла бичикчилер Иисусты меке-төгунле тудуп олтурер эбин бедиредицер.

²– Байрамда ла тутпайлы, – дештилер, – калык туймебезин.

³Ол Вифанияда капкаш баалулу Симон-эште болуп, кыйын отуларда, ак балкаштан эдилген жыракылу бир уй киж и келди. Жыракыда нар д өзүмнин чын бойынан белетелген баалу-чуулу, жараш жытту май болгон. Уй киж и аякты оодып, майды Иисустын бажына урды. ⁴Кажылары дезе чугулданып, бойлары ортодо айдыжып турдылар:

– Майды мынайып не кородор? ⁵Оны уч жус динарийден артыкка садып ийеле, туренилерге улеп бергедий эди.

Олор уй кижиге арбанып тургандар. ⁶Je Иисус айтты:

– Ого тийбегер, оны не туймедип туругар? Ол Меге жакшы керек этти. ⁷Туренилер слерле кожо жаантайын болор, олорго жетирейин деген тужыгарда, жакшыгарды жетиргейигер. Мен дезе слерле кожо жаантайын болбозым. ⁸Ол эдер аргалузын этти: эди-канымды озолондыра майлап, монкумди кодурерин белетеди. ⁹Чынын айдадым слерге: бу Сунчилу Жар буткул телекейде, кайда ла жарлалза, оны эске алгылап, онын эткенин айдыжар.

¹⁰Он экунин бирүзи Иуда Искариот Оны улу абыстарга садып ийейин деп, олорго барды. ¹¹Олор угала, сундилер, ого монун акча берер болдылар. Ол дезе Оны садып ийетен эпту учурал бедиреп журди.

Пасханын ажын жігени

¹² Ачыбаган калаш жіитен байрамнын баштапкы күнинде, пасханын кураанын сойор тужында, үренчиктер Иисустан сурадылар:

– Пасханын ажын кайда жіийин деп турун? Барып, белетеп койолы.

¹³ Үренчиктеринин экүзин ийип, оlorго айтты:

– Калага барыгар. Слерге суулу жыракы апарып јаткан кижитуштаар. Оны ээчий барыгар. ¹⁴ Ол кажы айылга кирзе, айылдын ээзине айдыгар: «Үредүчи: „Үренчиктеримле кожо пасханы жіитен кып кажызы?“ дийт». ¹⁵ Ол слерге јунадып, белетеп койгон үстиндеги телкем кыпты көргүзер. Биске анда белетегер.

¹⁶ Үренчиктери барып, калага келеле, Онын айтканынча таап алып, пасханы белетеп койдылар.

¹⁷ Эңир кирерде, Ол он экүле кожо келди. ¹⁸ Оlor ажанып кыйын отурган тужында Иисус айтты:

– Чынын айдадым слерге: Мениле кожо курсак јип отурган бойыгардын бирүгер Мени садып ийер.

¹⁹ Оlor ачуланып, «Мен болорым ба?» – деп, Онон ээчий-деечий сурай бердилер. ²⁰ Је Ол айтты:

– Он экүнин бирүзи, Мениле кожо бир тепшиге колын сугуп турганы ол. ²¹ Андый да болзо, Кижитуулы Ол керегинде бичилгенинче барып јат. Је Кижитуулын садып јатканга ачу-корон! Ол кижиге туулбаган болзо, торт болор эди.

²² Оlor ажанып отуларда, Иисус калаш алып, алкайла сындырды, үренчиктерине берип, айтты:

– Алыгар, бу Менин эди-каным.

²³ Айакты алып, алкыш јетиреле, оlorго берди. Ончолоры онон ичтилер. ²⁴ Иисус оlorго айтты:

– Бу Менин кереес каным. Ол көп улус учун төгүлип јат. ²⁵ Чынын айдадым слерге: Кудаидын Каандыгында јангы жіилектен ичер күним јеткенче, виноград жіилегинен база ичпезим.

²⁶ Сарнажала, Елеон кырга бардылар.

²⁷ Иисус оlorго айтты:

– Ончогор Мени таштап барарыгар. Бичилген сөс бар: «Күдүчини өлтүрзөм, койлоры тозо берер». ²⁸ Тирилгенимнин кийнинде дезе Галилейге слерден озо барарым.

²⁹ Петр Ого айтты:

– Сени ончозы да таштаза, је мен таштабазым!

³⁰ Иисус ого айтты:

– Чынын айдадым сеге: бүгүн, бу түнде, пөтүк эки катап этке-
лекте, Менен үч катап јана түжерин.

³¹ Је ол такып-такып айдып турды:

– Сениле кожо өлгөдий де болзом, Сенен јана түшпезим!

Ончолоры база анайып ла айдып турдылар.

Иисустын мүргүүли

³² Гефсимания дейтен јерге келдилер. Иисус үренчиктерине айтты:

– Мен мүргүгенчем, мында отурыгар.

³³ Бойыла кожо Петрды, Иаков ло Иоаннды алганча барып, ачур-
канып, карыгып тура берди.

³⁴ – Өзөк-тыныма өлүмнинг ачузы түшти – деди. – Мында бо-
луп, ойгу болугар.

³⁵ Эмеш кедери барала, јерге јыгылып, бу өй Менен јастыкка-
дый болзо, јастыксын деп мүргүп, ³⁶ айтты:

– Авва, Ада! Сенин этпезин јок. Бу аякты Менен јастыктыр, је
Менин күүнимче болбозын, Сенийинче болгой.

³⁷ Бурулып, олордын уйуктап јаткандарын көрди, Петрга айтты:

– Симон, сен уйуктап јадын ба? Бир де саат ойгу болуп алба-
дын ба? ³⁸ Ойгу болугар, ченелтеге түшпейли деп мүргүгер. Тын
сергек, эт-канда дезе чине јок.

³⁹ Катап барала, байагы ок сөзин айдып мүргүди. ⁴⁰ Бурулып,
олордын база ла уйуктап јаткандарын көрди: олордын көстөри уур-
ланган ине; олор Ого каруу эдип нени айдарын билбей турдылар.

⁴¹ Үчинчизин келип, олорго айтты:

– Эмдиге уйуктап амыраганчаар ба? Эм болды, өй келди! Бат,
Кижин Уулы кинчектүлердин колына берилип јадыры. ⁴² Туругар,
баралы! Бат, Мени садып јатканы јууктап келди.

Иисусты каруулга алганы

⁴³ Бу тарый, Иисус айдып турганча, Иуда, он экүнин бирүзи,
келди. Оныла кожо улу абыстардан, бичикчилерден ле јаандардан
кылышту ла казыкту көп улус келдилер. ⁴⁴ Иисусты садып јатканы
олорго темдек айдып берди:

– Окшогон кижим Ол болор. Оны тудуп, јазап каруулдап
апарыгар.

⁴⁵ Келеле, бу тарый Ого жууктай базып, «Равви!» – дейле, Оны окшоды. ⁴⁶ Олор десе, Оны тудуп, каруулга алдылар. ⁴⁷ Мында тургандардын бирүзи кылыжын суура тартып, улу абыстын кулына жангып, онын кулагын кезе чапты. ⁴⁸ Иисус олорго айтты:

– Тонокчыны тудайын дегендий, Мени тудуп аларга кылышту ла казыкту келдигер. ⁴⁹ Күнүн сайын Мен слерле кожо Өргөөдө болуп, үредип жүрдим, слер Мени тутпадыгар. Же Чийимдер бүткей.

⁵⁰ Айдарда, Оны таштап ийип, ончолоры качтылар. ⁵¹ Бир уул жылангаш эдин кеден жабынтыла ороп, Иисустын кийнинен барып жаткан. Оны тудуп алдылар, ⁵² же ол жабынтыны таштап, жылангаш бойы кача берди.

Отток-күрее алдында

⁵³ Иисусты улу абыска алып бардылар. Ончо улу абыстар, жаандар ла бичикчилер жуулыжып келдилер.

⁵⁴ Петр десе Оны ээчиде ыраагыла барып, улу абыстын күрентигине кирген. Анда жалчыларла кожо отуруп, отко жылынып турган.

⁵⁵ Улу абыстар ла отток-күреенин ончо улусы Иисусты өлүмге берип ийерге, Ого удур кере бедиреп, таппай турдылар. ⁵⁶ Көп улус төгүндөп, Ого удур керелеп айттылар, же олордын бу керези башкаланып турды. ⁵⁷ Кажылары туруп, Ого удур төгүн керелеп, айттылар:

⁵⁸ – «Мен кижинин колы бүдүргөн бу Өргөөни оодоло, үч күнге кижини колы бүдүрбеген өскө Өргөөни тудуп койорым» деп, Онын айтканын укканыбыс.

⁵⁹ Же олордын да керези башкаланып турды. ⁶⁰ Айдарда, улу абыс ортозына туруп, Иисустан сурады:

– Не бир де каруунды айтпай турун? Олор Сега удур не деп керелейт?

⁶¹ Же Ол унчукпай, каруузын айтпай турды. Улу абыс Онон катап сурады:

– Алкалу Бойынын Уулы, Христос Сен бе?

⁶² Иисус: «Мен – деди. – Слер *Кижини Уулу күчтү Кудайдын он жанында отурганын ла тенгеринин булудыла келип жатканын көрөригер*».

⁶³ Улу абыс десе бойынын кийимин жыртып, айтты:

– Биске база керечи не керек? ⁶⁴ Кудайды жамандап айтканын уктыгар. Слер не деп сананып жадыгар?

Ончолоры: «Ол бурулу, өлөр учурлу» – дедилер. ⁶⁵Кезиги Ого түкүрө бердилер, жүзин жаап, согуп, «Жарчы болуп, танып, айт» де- жип турдылар. Жалчылар да Оны сого бердилер.

Петрдын јана түшкени

⁶⁶Петр төмөн күрентикте болордо, оноор улу абыстын жалчы үй улузынын бирүзи келди. ⁶⁷Отко жылынып отурган Петрды ајыктап көрөлө, айтты:

– Сен де Назареттин кижизи Иисула кожо жүрген.

⁶⁸Је ол јана түжүп, «Нени айдып турун болбогой, билбезим, аай- лабай турум» – дейле, алдындагы күрентикке чыгып барды. Бу та- рый пөтүк этти.

⁶⁹Јалчы үй кижи оны катап көрөлө, анда турган улуска айдып тура берди:

– Бу кижии омордын бирүзи.

⁷⁰Ол база ла јана түшти. Саат болбой анда турган улус Петрга база айдып тура бердилер:

– Сен омордын бирүзи болгонунг, чын. Сен Галилейдинг кижии- зи иненг.

⁷¹Ол дезе, айдып турган кижигерди билбезим деп, Кудаиды адап, чертенип тура берди. ⁷²Бу тарый пөтүк экинчи катап этти. Айдарда, Петр «Пөтүк эки катап эткелекте, Менен үч катап јана түжеринг» – деп, Иисустын ого айткан сөзин эске алып, ыйлай берди.

15

Иисус Пилаттын алдында

¹Саадабай эрте танда улу абыстар, јаандар, бичикчилер ле оток- күрөө ончозы жуундап, јөп чыгардылар. Иисусты күлүйле, Пилатка апарып бердилер.

²«Сен иудейлердин Кааны ба?» – деп, Пилат Онон сураарда, Ол каруу јандырып, «Сен айдып турун» – деди.

³Улу абыстар Оны көп бурулап турдылар. ⁴Пилат дезе Онон база катап сурады:

– Бир де каруу јандырбай турун ба? Көрсөнг, Сеге удур буру- лаштын көбин!

⁵Је Иисус бого до бир де каруу јандырбаста, Пилат кайкап турды.

⁶ Байрам сайын десе ол калык сураган кижендүлөрдүн бирүзүн божодотон. ⁷ Түрмеде түймеенчилерле кожо Варавва дейтен бир кижин отурган. Олор түймеен тужында кижин өлтүргөндөр. ⁸ Улус Пилатка келип, кижендүлөрдүн бирүзүн алдындагы ла чылап божотсын деп, сурай берди.

⁹ – Слерге иудейлердин Каанын божодойун ба? – деп, Пилат ологорго айтты.

¹⁰ Улу абыстар Оны күйүнеле берип ийгендерин ол билер болгон. ¹¹ Же улу абыстар онын ордына Варавваны сурагар деп, улусты сайгактап ийдилер.

¹² Пилат ологорго каруу берип, база айтты:

– Иудейлердин Кааны дешкенеерди мени канайтсын деп туругар?

¹³ – Керип кой! – деп, ологорго база кыйгырыштылар.

¹⁴ Пилат ологорго айтты:

– Ол не жаман эткен?

Же ологор там тыгыда кыйгырышты:

– Керип кой!

¹⁵ Айдарда, Пилат улуска жараайын деп, ологорго Варавваны божотты, Иисусты десе камчыладала, кере тартсын деп, берип ийди.

¹⁶ Жуучылдар Оны претория дейтен күрентик ичине апарала, ончо черүни жууп алдылар. ¹⁷ Ого кубакай-кызыл жабынты кийдирип, тегенекти өөрөлө, бажына салдылар.

¹⁸ – Иудейлердин Кааны эзендик болзын! – деп, Оны уткый бердилер.

¹⁹ Бажына тайакла согуп, Ого түкүрип, чөгөдөп, бажырып турдылар. ²⁰ Оны электейле, кубакай-кызыл жабынтыны уштып, Бойынын кебин кийдиреле, керүге алып бардылар.

Иисусты керигени

²¹ Киринейдин Симон деп бир кижизи, Александр ла Руфьтын адазы, жаланнан бурулып, өдүп бараткан. Керү агашты апарсын деп, ого жакардылар.

²² Иисусты Голгофа – «Куу-Баш» деп жерге экелдилер. ²³ Ого смирна кошкон арагы ичерге берерде, албады. ²⁴ Оны кере тарткандар, кемибиске нези жеткей не – деп, шеребей таштап, киймин үлежип алдылар.

²⁵ Оны кере тартарда, тогус саат эртен тура болгон. ²⁶ Бурузын көргүскен «Иудейлердин Кааны» деп бичик илгендер. ²⁷ Оныла

кожо эки тонокчыны керип койдылар: бирүзин он јанына, өскөзін – сол*.

²⁹Өдүп бараткан улус баштарын кекип, Оны јамандап, айдыжып турдылар:

– Э-э, Өргөөни оодочы ла үч күнге тудаачы! ³⁰Бойынды Бойын аргадап, керү агаштан түш.

³¹Улу абыстар бичикчилерле кожо анайып ок Оны электеп, бой-бойларына айдыжып турдылар:

– Өскө улусты аргадап жүрген эди, Бойын десе аргадап болбойт! ³²Христос, Израильдин Кааны, эмди керү агаштан түшсин, бис көрөли, Ого бүдели.

Оныла кожо кере тартылгандар Оны сөгүп ок турдылар.

³³Тал-түш боло берерде, јер үстине карачкы түжүп, үчинчи саатка јетире турды. ³⁴Үчинчи саатта Иисус улу үнденип кыйгырды:

– *Элоу, Элоу! Ламма савахфану?*

Онызы: «Кудайым, Кудайым! Мени не таштадың?» – дегени.

³⁵Анда турган улустың кезиги мыны угала, «Бат, Илияны кычырып јат» – дештилер. ³⁶Бирүзи десе жүгүрип барып, шиндиретен немени укусула чыктыдып, тайакка саптап, Ого ичерге берип, айтты:

– Акыраар, Илия Оны түжүрип аларга келгей не, көрөлик!

³⁷Иисус десе, тың үнденип кыйгырала, тыны кыйыла берди. ³⁸Өргөөдөгү көжөгө үстиги бажынан төмөн түжүре эки јара үзүлди. ³⁹Керү агаштың алдында турган јүс бажы Ол мынайда үндешип, тыны үзүле бергенин көрөлө, айтты:

– Бу кижичындаптан Кудайдың Уулы болгон!

⁴⁰Анда ыраагынан көрүп турган үй улус бар болгон. Олордын ортозында: Мария Магдалина, кичү Иаков ло Иосиянын энези Мария, база Саломия. ⁴¹Иисус Галилейде болордо, бу үй улус Оны ээшип, Ого јалчыланып жүргендер. Мында ок Оныла кожо Иерусалимге келген көп өскө үй улус болгон.

⁴²Бу белетеништиң күни, суббот алдындагы күн болгон. Энир кирерде, ⁴³Армафейден оток-күреенин тоомјылу кижизи Иосиф келди. Ол, Кудайдың Каандыгы келерин сакып жүрген бойы, Пилатка тидинип киреле, Иисустың сөбгин сурады. ⁴⁴Пилат Онын качан ок өлүп калганын кайкады. Јүс бажын кычырып алала,

* Кезик јебрен түрбектерде кожумак бар: ²⁸«Анайып, „Оны кара сагыштуларга коштылар“ деп, Чийимде айдылган сөс бүтти».

«Өлгөни удаган ба?» – деп сурады. ⁴⁵Јүс бажынан угуп алала, сөөкти Иосифке берип ийди. ⁴⁶Иосиф кеден бөс садып алды, сөөкти түжүрип, бөслө ороды. Кайадан ойгон сөөк салар жерге апарып, салып койоло, эжигин ташла базырды. ⁴⁷Мария Магдалина ла Иосиянын энези Мария сөөкти кайда салганын көрүп тургандар.

16

Тирилгени

¹Суббот күн өдө берерде, Мария Магдалина, Иаковтын энези Мария, база Саломия Иисустын сөөгин барып сүркүштеерге, жараш жытту сүркүш садып алдылар. ²Неделенин баштапкы күнинде эрте таңда, күн чарчап тийерде, сөөк салар жерге келип, ³бойлоры ортодо эрмектештилер:

– Сөөк салган жердин эжигинен ташты биске кем антарып берер?

⁴Көзин салып көрзө, таш антарылып калтыр. Ол десе тапту жаан болгон. ⁵Сөөк салган жерге киреле, он жанында ак кийимдү жиит уул отурганын көрүп, коркый бердилер. ⁶Ол десе үй улуска айтты:

– Алаң кайкабагар! Слер Назаретте жерлү, кере тартылган Иисусты бедиреп жадыгар. Ол тирилген, мында жок. Јаткан жери бу. ⁷Је барып, үренчиктерине ле Петрга айдыгар: «Онын слерге айтканынча, Ол Галилейге слерден озо барып јат, Оны анда көрөригер».

⁸Олор чыгала, сөөк салган жерден јүгүре бердилер. Сертилдеп, куйка баштары јимиреп, коркыган бойынча, кижиге неме айтпадылар.

⁹Неделенин баштапкы күнинде эрте таңда тирилеле, Иисус озо Мария Магдалинага көрүнди. Ол башкыда онын өзөк-буурынан јети шилемир чыгарган. ¹⁰Мария Магдалина барып, Иисула кожо јүргендерге, олордын ыйлажып-сыктажып отурган бойлорына табыш јетирди. ¹¹Је олор Иисус эзен, Мария Магдалина Оны көргөн деп угала, бүтпедилер.

¹²Мынын кийнинде олордын экүзи јурт јаар барадарда, Иисус башка јүзүнденип, олорго јолдо көрүнди. ¹³Булар бурулып, өскөлөрине табыш јетирдилер, је олорго до бүтпедилер.

¹⁴Адакыда энгирде курсак јип кыйын отурган тужында он бирдин бойлорына көрүнип, олорды бүтпези ле јүректери сокортыганы

учун каарып айтты, ненин учун дезе Онын тирилген Бойын көргөндөргө бүтпегендер. ¹⁵ Олорго айтты:

– Јер-телекей сайын барыгар, ончо јайалганга Сүүнчилү Јарды јарлагар. ¹⁶ Бүделе, креске түшкен кижии аргадалар. Бүтпеген кижии дезе јаргыга калар. ¹⁷ Бүткендерге мындый билдилер коштонып жүрер: олар Менин адымла шилемирлерди чыгарар, јангы тилле эрмектенер; ¹⁸ јыланды колло тудар, өлгөдий де неме ичсе, оларго каршу јетпес; јоболдуларга колын салып, алкаар, олар јазылар.

¹⁹ Анайып, оларло эрмектешкен кийинде, Иисус Кайракан тенериге көдүрилип, Кудайдын он јанына отурды. ²⁰ Олар дезе барып, јер сайын јарлап жүрдилер. Кайракан оларго болужып, олардын сөзин билдилерле тынғыдып турды. Аминь*.

* Кезик јебрен түрбектерде 9-20 үлгерлер јок, Марктын Сүүнчилү Јары мынайда түгенет: «Оларго јарлалганын ончозын олар Петрга ла онын јолдошторына кыскарта айдып бердилер. Онон оларго Иисус бойы да көрүнип, Күнчыгыштан ала Күнбадышка јетире мөнкү аргадаш керегинде агару ла үргүлји јар јарлыктагар деп, оларды ийди».

ЛУКА БИЧИГЕН СҮҮНЧИЛҮ ЖАР

1

¹Бисте болгон керектерди көп улус куучын эдип бичиирге чешкен. ²Бу керектерди туку бажынан ала бойы көргөн, Сөскө болуп иштеп жүрген улус биске база айдып берген эди. ³Онын учун, күндүлү Феофил, ончозын учы-бажынан ала быжулап шинжүлөйлө, мен де сеге бир аай тизип, бичип берейин деп шүүдим. ⁴Сеге үредип айткан сөстөр чындык болгонуны сени билзин деп турум.

Крестеечи Иоаннынгу туулатаны керегинде табыш

⁵Иудейлердин кааны Ирод тужында Захария деп абыс журтаган. Ол Авия абыстын бөлүгинен болгон. Ондо Аарон укту абакай болгон; ады-жолы Елисавета. ⁶Олор экилези Кудайдын алдында акту болгондор, Кайраканнын ончо жакылталарын бүдүрүп, жандаткан жангын тудуп, буспай тургандар. ⁷Же олардо бала-барка жок болгон: Елисавета бала таппас болуп бүткен; экилези жажай да берген улус.

⁸Бир күн Захариянын бөлүги абыстап жүретен ой жедип келерде, ол Кудайдын алдында мүргүп турган. ⁹Ого абыстардын жангыла Кайраканнын Өргөөзине кирип, фимиам өртөөр үлү келишкен. ¹⁰Фимиам өртөөр тужында тыштында көп улус мүргүп турган.

¹¹ Ого фимиам өртөгөн тагылдын он жанында Кайраканнын ангели турган бойы көрүнди. ¹² Захария оны көрөлө жүрексиреп, коркый берди. ¹³ Же ангел ого айтты:

– Коркыба, Захария: мүргүгенин угулды. Абакайын Елисавета сеге уул бала таап берер, оны Иоанн деп адаарын. ¹⁴ Уулын сеге кежик ле улу сүүнчи болор, онын туулганына көп улус сүүнер. ¹⁵ Кайракан алдында ол улу болор, аракы ла эзиртер суузын ичпес, Агару Тынды энезинин ичинде алынар. ¹⁶ Израильдин уулдарынын көбизин Кайраканга, олордын Кудайына, бурултар, ¹⁷ Кайраканнын ичкери алдынан Илиядый ок тынду ла күчтү барар, адалар жүрегин балдарына жандырайын деп, багынбастарды акту кижилер чилеп санандырайын деп, мынызыла Кайракан келерине калыкты белетейин деп.

¹⁸ – Мынын чынын канайып билетем? – деп, Захария ангелден сурады. – Мен карып калдым, абакайым да жажай берген кижиде.

¹⁹ Ангел каруу жандырды:

– Мен Кудайдын алдында турган Гавриил; сениле эрмектежерге, бу сүүнчилү жарды сеге жетирерге ийилгем. ²⁰ Сеге бу айтканым өйи жедип, бүтпей калбас. Же сен сөзиме бүтпедин, онын учун тилин тартылып калар, мынын чыны чыгар күн келгенче унчукпай жүрерин.

²¹ Бу өйдө улус Захарияны сакып, Өргөөдө не саадады болбогой деп, кайкажып турды. ²² Ол чыгып келди, же эрмектенип болбоды. Ого Өргөөдө көрүлте болгон деп, билип ийдилер. Улуска колыла имдеп, ол тил жок бойы артканча болды.

²³ Абыстап жүрген күндери түгенерде, ол жанып келди. ²⁴ Жаан удабай абакайы Елисавета барланып, беш ай жажынып, айдынып жүрген: ²⁵ «Улус аразында мен керегинде жүрген жаман эрмек-куучындарды токтодоп, бу күндерде Кайракан меге мыны этти».

Иисустын туулатаны керегинде табыш

²⁶ Елисаветанын барланганынан ала алтынчы айында Кудай Бойынын Гавриил деп ангелин Галилейдеги Назарет калага, ²⁷ Давид калдыгынын Иосиф деп кижизиле кол алыштырылган кыска ийди. Кыстын ады-жолы десе Мария болгон. ²⁸ Ангел ого кирип, айтты:

– Сүүн, Жакшылыкту! Кайракан сениле кожо!*

* Кезик жебрен түрбектерде кожумак бар: «Үй улус ортодо сен алкышту».

²⁹ Мария ангелди көрөлө, айткан сөзүн кайкап, бу мынайып эзендешкени не атасы болотон деп, санана берди. ³⁰ Ангел ого айтты:

– Коркыба, Мария! Сен Кудайдан жакшылык алдын. ³¹ Барланып, уул бала табарын, Оны Иисус деп адаарын. ³² Ол улу болор, Өрө Турганнын Уулы деп адалар. Кудай Кайракан Ого улу адазы Давидтин ширеезин берер, ³³ Ол Иаков калдыгын каан болуп үргүлжиге башкарап, Онын каандыгынын учы-куйузы жок болор.

³⁴ Же Мария ангелден сурады:

– Ол канайып болор? Мен өбөөнимле билишпес инем!

³⁵ Ангел ого каруу жандырып, айтты:

– Сеге Агару Тын түжер, сени Өрө Турганнын күчи көлөткө чилеп бүркеп ийер. Онын учун табатан балаң агару болор, Кудайдын Уулы деп адалар. ³⁶ Бат, бала таппас дешкен төрөөнниң Елисавета, ол до карыыр жөбинде барланып, алтынчы айга барып жат. Ол уул бала табар. ³⁷ Кудайдын сөзи бүтпей калбас.

³⁸ Мария:

– Мен Кайраканнын кулы эдим, сенин айтканынча болгой – деди.

Ангел жүре берди.

Мариянын Елисаветага жолыгын жүргени

³⁹ Бу күндерде Мария жолго көндүгип, туулык ороонго, Иудейдеги калага бачымдап барды. ⁴⁰ Захария-эшке келип, Елисаветала эзендешти. ⁴¹ Елисавета Мариянын эзендешкенин угарда, ичиндеги балазы кыймыктанды. Ол Агару Тынла толуп, ⁴² тын үнденип айтты:

– Үй улус ортодо сен алкышту! Карындап жүрген балаңды Кайракан алкады! ⁴³ Мен кем ондый, меге Кайраканымнын энези келетен? ⁴⁴ Эзендешкен үниң кулагыма угуларда, ичимдеги балам сүүнип секирди. ⁴⁵ Кайраканнын ого айтканынча болор деп бүткени, кежиктү.

Мариянын сарыны

⁴⁶ Мария айтты:

– Жулам менин Кайраканды улуркадат,
⁴⁷ тыным менин Аргадаачы Кудайыма сүүнет,
⁴⁸ Ол Бойынын кулы жобожыганын көргөни учун.
Бу өйдөн ала ончо үйелер
мени кежиктү деп айдар,
⁴⁹ күчтү Бойы меге улу керек эткени учун.

- Онын ады агару!
- ⁵⁰ Оны байлап, Онон айап жүрген улуска
үйеден үйеге быйаны једер.
- ⁵¹ Ол Бойынын колыла улу неме этти,
улуркактарды ончо санаазыла кожо тоскурып ийди.
- ⁵² Јагда отургандарды ширеезинен антарып,
базынчыкта жүргендерди көдүрди.
- ⁵³ Аштап жүргендерге јакшылык сыйлады,
байларды как куруга тайып ийди.
- ⁵⁴⁻⁵⁵ Ада-өбөкөлөриске: Авраамга ла онын калдыктарына
үргүлјиге быйаным јетирерим деп,
айдып салган сөзин Ол эске алынып,
Израильге – Бойынын кулына болужарга келди.
- ⁵⁶ Мария Елисавета-эште үч ай кире жүреле, јанып ийди.

Крестеечи Иоаннын туулганы

⁵⁷ Айы-күни једип, Елисавета уул бала тапты. ⁵⁸ Кайракан ого улу быйанын јетиргенин угала, айылдаштары ла төрөөндөри оныла кожо сүүнижип турдылар.

⁵⁹ Сегизинчи күнде баланы томдоорго* келгилеп, оны адазынын адыла Захария деп адаарга санандылар. ⁶⁰ Је энези:

– Јок, онын ады Иоанн болор – деди.

⁶¹ – Сенин угында ондый атту кижии јок! – дешкилеп, ⁶² уулын кем деп адаарга турганын, колло имдеп, адазынан сурадылар.

⁶³ Захария јалбак агаш сурап алала, «Онын ады Иоанн» деп бичиди. Ончолоры кайкашты. ⁶⁴ Бу тарый онын тили-оозы чечилип, Кудайды алкап, эрмектене берди. ⁶⁵ Айылдаштары сүрекей коркыды; кайкамчылу учурал керегинде куучын туулу Иудейге текши јайылды. ⁶⁶ Уккан улус ончозы оны көксине алынып, «Бу бала кем болгой не?» – дежип турдылар. Чындап та, Кайракан оныла кожо болгон.

Захариянын сарыны

⁶⁷ Иоаннын адазы Захария Агару Тынла толуп, јарчы болуп айда берди:

⁶⁸ – Кайраканга, Израиль Кудайына, баш болзын!

* Кору јерине кестирү эдерге.

- Ол Бойынын калыгына келип барган, ого толынты берген.
- ⁶⁹⁻⁷¹ Бойынын агару жебрен жарчылары ажыра
сөзин берип, бойыс аргаданатан, – өштүлеристен,
бисти жаман көргөндөрдүн колынан аргадайтан
күчтү Аргадаачыны Ол
Давид кулынын калдыгынанг биске жайап берди.
- ⁷² Ол адаларыска быйан берерим,
Бойымнын агару керезимди
сананып жүрерим деп, сөзин берген.
- ⁷³⁻⁷⁵ Өштүлөрдөнг бисти аргадаар болуп,
Ол улу адабыс Авраамга чертенген.
Онын эткениле, Онын алдында
агару ла чындык болорыс,
кемнен де жалтанбай, ончо күндеристинг туркунына
Ого жалчыланып жүрерис.
- ⁷⁶ Сен дезде, балам,
Өрө Турганнын жарчызы деп адаларын,
Кайраканга жолдор белетеерге,
Онын алдынанг келерин,
- ⁷⁷ кинчектери ташталганы ажыра
аргаданары керегинде
Онын калыгына билим берерин.
- ⁷⁸ Бисти сүүген ле биске быйанын берген Кудайыс
тенериден биске жарык тандак ийер –
- ⁷⁹ ол чыгып, карачкыда отурган,
өлүмнин көлөткөзинде жүрген ончо улусты
бойынын жарыгыла чалыдып ийер;
амыр-энчүге экелетен жолды
ол биске көргүзип берер.
- ⁸⁰ Бала дезде чыдап, тын-санаазы ойгорып, Израильге ачылар өйи
жеткенче, куба чөлдө жүрди.

2

Иисустын туулганы

¹Ол күндөрдө каган Август ончо жердеги улустын тын-тоозын алзын деп жакарган. ²Квириний Сирияны башкарып турарда, бу

баштапкы тооалыш болгон. ³Ончозы бичидерге, кажызы ла бойынын калазына бардылар.

⁴Иосиф Давид угынан, онын калдыгы болгон. Онын учун Галилейдеги Назарет каладан Иудейдеги Давидтин Вифлеем дейтен калазына барды. ⁵Оныла кожо кол алыштырган, барлу болгон Мария барды. ⁶Вифлеемде Мариянын бала табар ойи једип, ⁷тун уул бала тапты. Айылчы тјжер үйде ологорго јер табылбаган учун Оны чуулайла, өлөн салгышка салып койды.

⁸Ол јерде јаланда күдүчилер үүрлү койын коно каруулдап тургандар. ⁹Ологорго Кайраканнын ангели көрүнип, оморды Кайраканнын магынын јаркыны чалыдып ийди. Күдүчилер сүрекей коркыды. ¹⁰Је ангел ологорго:

– Коркыбагар! – деди. – Мен слерге Сүүнчилү Јар – ончо улуска улу сүүнчи экелип јадым. ¹¹Бүгүн Давид калазында слерге Аргадаачы туулды – Христос Кайракан! ¹²Бат слерге темдек: өлөн салгышта чуулу јаткан баланы көрөригер.

¹³Сақыбаган јанынан ангелге коштой тенгеринин көп черүлери көрүнип, Кудайды алкай бердилер:

¹⁴– Көк-тенериде Кудайга мак болзын, јерде амыр, улус ортодо Кудайдын јакшылыкту күүн-табы болзын!

¹⁵Ангелдер тенгери өрө чыга берерде, күдүчилер бой-бойларына айдышты:

– Вифлеемге барып, анда не болгонын, Кайраканнын биске айтканын көрөлик.

¹⁶Јылгырлап барала, Марияны, Иосифти ле өлөн салгышта јаткан баланы таап алдылар. ¹⁷Баланы көрөлө, Ол керегинде нени укканын куучындай бердилер. ¹⁸Күдүчилердин куучынын уккан улус ончолоры алан кайкажып турдылар. ¹⁹Мария дезе, бу сөстөрдү ончозын көксине алынып, чеберлеп турган.

²⁰Көргөни-укканы учун Кудайды алкап ла мактап, күдүчилер кайра бурулдылар: ончозы ангелдин айтканыла болгон.

²¹Сегис күннин бажында, баланы томдойтон ой једерде, Ол табылгалакта ангелдин адаганыла Ого Иисус деп ат бердилер.

Иисус Өргөдө

²²Моисейдин Јасагыла омордын арутанар күндери түгенерде, баланы Кайраканнын алдына тургузарга, Јерусалимге экелдилер.

²³Кайраканнын Јасагында анайда ла бичилген: *«Эр киндиктү болуп*

тун туулганнын кажызы ла Кайраканга молжолзын». ²⁴ Олор анайда ок Кайраканнын Јасагыла эки күүлечек эмезе күүленин эки балазын тайар учурлу болгон.

²⁵ Ол тушта Иерусалимде Симеон деп кижиге журтаган. Ол акту, ак санаалу кижиге болгон, Израильди Кудай аргадаар күнди сакып жүрген. Агару Тын онын бойында болгон. ²⁶ Кудай ийген Христосты көрбөйинченг өлбөзінг деп, ого Агару Тыннан күн-эртеде айдылып калган. ²⁷ Агару Тын Симеонды Өргөөгө экелди. Кудайдын жангын жандаарга, ада-энези Иисус баланы алып келерде, ²⁸ Симеон Оны колго алып, Кудайды алкайла, айтты:

²⁹ – Кайракан! Бойынгын айтканынчга,
эм кулынгды амырын алганча божодып јатканын бу.

³⁰ Менин көзим Сенин аргадажынды көрди.

³¹ Оны Сен ончо калыктар алдында белетегенг:

³² кара јандуларга ачылтаны,
Израиль калыгынга мак берип турган јарыкты.

³³ Иосиф ле Мария бала керегинде айтканын кайкап уктылар.

³⁴⁻³⁵ Симеон оморды алкайла, Иисустын энезине, Марияга, айтты:

– Бу баладан улам Израильде көп улус јыгылар, көбизи өрө турар, сенин де јуланнан үлдү өдөр. Бу бала Кудайдын билдизи болор, Ого удур көп улус туруп чыгар, онызыла омор жүрекеринде алып жүрген санааларын ачар.

³⁶ Өргөөдө анайда ок Ханна јарчы болгон. Ол Асир укту, Фануилдин кызы болгон; бойы бош карып калган. Барган кижизиле јети јыл јуртайла, тул калган. ³⁷ Онон ло бери сегизен төрт јашка јеткенче тул жүрген. Өргөөдөн ырабай, түни-түжи мүргүп, орозо тудуп, Кудайга јалчыланган. ³⁸ Бу өйдө ол базып келеле, Кудайга алкыш јетирип, Кудай Иерусалимди јайымдаарын сакып жүрген ончо улуска бала керегинде айдып турды.

³⁹ Иосиф ле Мария Кайраканнын жангын жандайла, Галилейдеги Назарет калазына јанып келдилер. ⁴⁰ Бала дезе чыдап, күчи кирип, ойгорып турган. Кудайдын јакшылыгы Онын Бойында болгон.

⁴¹ Иисустын ада-энези јылдын сайын Иерусалимге Пасха байрамга барып туратан. ⁴² Ол он эки јашту болордо, омор јанжыкканыла Иерусалимге байрамдап бардылар. ⁴³ Байрамнын күндери божордо, јанып ийдилер, Иисус дезе Иерусалимде артып калды. Ада-энези онызын билбей, ⁴⁴ Ол өскө улусла кожо келип јаткан деп бодогон. Күндик јерди өдөлө, төрөөндөрдін, көрүш-таныштардын

ортозынан бедирей бердилер. ⁴⁵ Таппай салала, Оны бедиреп, Иерусалимге бурулдылар.

⁴⁶ Иисусты үч күннинг бажында Өргөддөн таптылар. Ол үредүчилердин айтканын угуп, сурактар берип, олардын ортозында отурган. ⁴⁷ Уккан улус ончолоры Онын керсүзин ле карууларын кайкажып тургандар. ⁴⁸ Ада-энези Оны көрөлө, алан кайкадылар, энези Ого айтты:

– Балам! Бу Сен кайттын, не онойдо кылындын? Адан да, мен де Сени бедиреп, ал-сагышка түштис.

⁴⁹ – Мени не керек бедиредигер? – деп, Ол сурады. – Мен Адамнын айлында болотонымды билбедигер бе?

⁵⁰ Же олор Онын айтканын ондободылар.

⁵¹ Иисус ада-энезиле кожо барып, Назаретке келди, олорго сөсуккур жүрди. Энези десе Онын айткан сөстөрүн жүрегинде чеберлеп алып жүрди. ⁵² Иисус чыдап, ойгорып турды. Кудайдын да, улустын да Ого быйаны тыгып турган.

3

Крестеечи Иоаннын жарлыктаганы

¹ Бу керек Тиверий каган Римди он бежинчи жыл башкарып жадарда болгон. Ол тушта Понтий Пилат Иудейде, Ирод десе Галилейде бийлеген, онын Филипп карындажы Итурейде ле Трахонитида тергееде, Лисаний десе Авилинейде бийлеген. ² Ханна ла Каиафа улу абыстар болордо, куба чөлдө Захариянын уулы Иоаннга Кудайдан сөс болгон. ³ Ол Иордан-сууны сындай жерлерди эбирип, жарлыктап жүрген: «Кинчектеригер ташталзын деп, Кудайга баштанып, креске түжүгер!» ⁴ Исаия жарчынын түрбегинде бичилгенинче:

«Куба чөлдө кыйгырганнын үни бу:

„Кайраканга жол белетегер, Онын жолдорун түс эдигер!

⁵ *Не ле кобы-жик толо берзин,
не ле туу ла төн жабызанын,
бурулчыктар, орык жолдор түзелзин!*

⁶ *Ол тужында Кудайдын аргадажын кажы ла кижичи көрүп ийер“».*

⁷ Креске түжерге келген улуска Иоанн айдып турган:

– Жыланнын ач-үрени! Кудайдын келер өйдөги чугулынан кыйыжар жолды слерге кем көргүзип берди? ⁸ Чындаптан кинчектерди

алынып, Кудайга баштанганыгарды керекте көргүзигер! «Адабыс Авраам» – деп, ичигерде айдарга сананбагар! Айдып турум слерге: Кудай бу таштардан Авраамга балдарды жазап берер аргалу. ⁹ Малта да агаштардын тазылында жадыры: жакшы жиилек бүтпес агашты кезип, отко таштайтан.

¹⁰ – Бис нени эдетенис? – деп, улус сурап турарда, ¹¹ ологорго каруу жандырган:

– Эки чамчалу кижичамча жогына берзин. Аш-курсакту кижичамча анайда ок этсин.

¹² Креске түжерже албанчылар база келген.

– Үредүчи, бис нени эдетенис? – деп, ологор сурагандар.

¹³ Иоанн ологорго:

– Улустанг артык неме некебегер – деген.

¹⁴ Анайып ок жуучылдар:

– Бис нени эдетенис? – деп сурагандар.

Ол айткан:

– Кемди де тарындырбагар, төгүндөп бурулабагар, ишжалыгарла болорзыныгар.

¹⁵ Сакылтада жүрген улус: «Шак бу кижичамча Христос болды ба?» – деп, ончозы ичинде Иоанн керегинде сананып турган. ¹⁶ Же Иоанн ончозына айткан:

– Мен слерди суула крестеп жадым. Же менен күчтүзи келедири, мен Онын өдүгинин буузын да чечерге турбазым. Ол слерди Агару Тынла, отло крестеер. ¹⁷ Онын күреги колында, Ол идиргенин арутап, буудайын алмарына урар, саламын дезе, өчпөс отко таштап, өртөөр.

¹⁸ Иоанн улусты анайып ла көп өскө дө сөстөрлө бүдүндирип, Сүүнчилү Жар жарлап жүрген.

¹⁹ Төрт төчиннин бирүзин башкарган Ирод бойынын карындажынын абакайы Иродиаданы алганы учун, өскө дө жарабас кылыктары учун Иоанн оны бурулап турган. ²⁰ Ирод дезе, база бир жарабас керек эдип, Иоаннды түрмелеп койгон.

Иисустын креске түшкени

²¹ Улус ончозы креске түжүп турарда, Иисус база креске түжеле, мүргүп турарда, көк-тенери ачылып, ²² Агару Тын, эт-каннын кеберин алынып, күүле чилеп Онын үстине түжүп келди, тенериден үн угулды:

– Сен Менин сүүген Уулым, Сенде Менин жакшылыкту табым!

Иисустың ада-өбөкөлөри

²³ Иисус Кудайга жалчыланып баштаарда, одус жаш кирелү болгон. Оны улус Иосифтин уулы, Илийдин жеен уулы деп бодогон. ²⁴ Онын арткан ада-өбөкөлөри: Матфат, Левий, Мелхий, Ианнай, Иосиф, ²⁵ Маттафий, Амос, Наум, Еслим, Наггей, ²⁶ Мааф, Маттафий, Семей, Иосих, Иодай, ²⁷ Иоаннан, Рисай, Зоровавел, Салафиил, Нирий, ²⁸ Мелхий, Аддий, Косам, Елмодам, Ир, ²⁹ Иисус, Елиезер, Иорим, Матфат, Левий, ³⁰ Симеон, Иуда, Иосиф, Иоанам, Елиаким, ³¹ Мелеай, Меннай, Маттафай, Нафан, Давид, ³² Иессей, Овид, Вооз, Салы, Наассон, ³³ Аминадав, Админ, Арния, Есром, Фарес, Иуда, ³⁴ Иаков, Исаак, Авраам, Фарра, Нахор, ³⁵ Серух, Рагав, Фалек, Евер, Салы, ³⁶ Каинан, Арфаксад, Сим, Ной, Ламех, ³⁷ Мафусал, Енох, Иаред, Малелеил, Каинан, ³⁸ Енос, Сиф, Адам, Кудай.

4

Иисусты ченегени

¹ Иисус Агару Тын алынып, Иорданнан жанып келерде, Тын Оны куба чөлгө алып барды. ² Анда Ол төртөн күннинг туркунына көрмөскө ченетти, бу күндерде нени де жибеди, учында аштай берди. ³ Көрмөс Ого айтты:

– Сен Кудайдын Уулы болзон, бу ташка жакарып ий, калаш болло берзин.

⁴ Иисус каруу жандырып, айтты:

– *Кижн жангыс калаш жип тирү жүрер эмес** деп бичилген сөс бар.

⁵ Көрмөс Оны бийикке көдүрип, орчыланның ончо каандыктарын элес эттире көргүзип, ⁶ Ого айтты:

– Булардын ончозынын бажын билерин, магын Сеге берейин. Мынын ончозы меге берилген ине, кемге берейин дезем, берип жадым. ⁷ Анайдарда, меге бажырап болзон, ончозы Сенийи болор.

⁸ Иисус каруу жандырды:

– ******Бичилген сөс бар: «*Кудайың Кайраканга бажыр, жангыс Ого жалчылан*».

* Кезик жебрен түрбектерде кожумак бар: «*је Кудайдын не ле сөзиле тирү жүрер...*»

** Кезик жебрен түрбектерде: «*Менен кезде тайыл, сатана!...*»

⁹ Көрмөс Оны Иерусалимге апарып, Өргөөнүн канадына тургузала, айтты:

– Сен Кудайдын Уулы болзон, мыны төмөн калып ий. ¹⁰ Бичилген жок беди: «*Сени чеберлеп жүрзин деп, Бойынын ангелдерине жакарар.* ¹¹ *Будын ташка бүдүрилбезин деп, Сени кол бажына алып баргылаар*».

¹² Иисус каруу жандырды:

– *Кудайын Кайраканды ченебе* деп айдылган.

¹³ Ончо ченелтезин туузылтала, көрмөс бир кезекке Иисустан жүре берди.

Иисустын жарлыктаганы

¹⁴ Тыннан күч алынала, Иисус Галилейге бурулды. Ол керегинде табыш эбире жерлерге текши жайылды. ¹⁵ Олордын синагогаларында улус үретти, ончолоры Оны макка чыгарып турдылар.

¹⁶ Ол Назарет алтайына келди. Бойынын жаңынча суббот күнде синагогага кирип, Чийим кычырарга өрө турды. ¹⁷ Ого Исаия жарчынын түрбегин алып бердилер. Ол түрбекти жайа тудуп, мынайда бичилген жерди таап алды:

¹⁸ *«Кайраканнын Тыны – Менин Бойымда.*

*Ол Мени майлап,
түрени улуска Сүүнчилү Жар жетирзин деп,
олжого киргендерге жайым керегинде,
сокорлорго көстөри жарыйтаны керегинде
жарлазын деп ийген.*

Мени Ол базынчыкта жүргендерди божотсын,

¹⁹ *Кайраканнын быяанду жылы
једип келгенин жарлазын деп ийген».*

²⁰ Түрбекти түрүп, синагоганын жалчызына табыштырып, отура берди. Синагогадагылар ончолоры Онон көс албай турдылар.

²¹ Иисус олорго айдып баштады:

– Мында айдылган, слер уккан сөстөр бүгүн бүтти.

²² Ончолоры мынын чынын керелеп, Онын айткан жакшылык сөстөрүн кайкажып, «Бу Иосифтин уулы эмес беди?» – деп, сурап турдылар.

²³ Ол айтты:

– «Эмчи, бойынды бойың жас» деген кеп сөсти Меге айтпай кайдарыгар, «Бистинг укканыбысча, Капернаумда нени эткен

эдинг, мында, алтайында, база анайда эт» дешкейигер. ²⁴ Же чынын айдадым слерге: кандый да жарчыны алтайында жуутпай жадылар.

²⁵ База чынын айдып турум слерге: Илия тужында үч жыл алты ай тенери бөктөлип, ончо жерлерде ачана-торо болордо, Израильде көп тул үй улус болгон. ²⁶ Же Илия олордын кемизине де эмес, жаңыс Сидоннын жуугындагы Сарептада жаткан тул үй кижиге ийилген. ²⁷ Анайып ок Елисей жарчы тужында Израильде капкаш баалулу улус көп болгон, же Сириянын кижизи Нееманнан өскө, олордын бирүзи де аруталбаган.

²⁸ Мыны угала, синагогадагылар ончозы аткыйлана берди. ²⁹ Тура жүгүришип, Оны каладан алып чыгала, жардан ийде салып ийерге, кала турган кырдын үстине апардылар. ³⁰ Же Ол көп улустын ортозынча өдүп, жүре берди.

Оору-жоболду улусты жасканы

³¹ Иисус Галилей калазы Капернаумга келип, суббот күнде улус үретти. ³² Онын үредүзин кайкап турдылар, ненин учун десе Онын айткан сөстөринде жан бар болгон.

³³ Синагогада кара желбиске туттурган, өзөк-буурында шилемирлү кижиге болгон. Байа кижиге тын кыйгыра берди:

³⁴ – Эй, Сенин бисте не керегин бар, Назаретте жерлү Иисус? Сен бисти өлтүрерге келдин бе? Кем болгонунды билер турум, Сен – Кудайдын Агарузы!

³⁵ Же Иисус:

– Унчукпа, бу кижиден чык! – деп, кара желбиске жакарды.

Шилемир оору кижини улустын ортозына жыга басып, ого каршу жетирбей, өзөк-буурынан чыга берди. ³⁶ Ончолорунун куды чыгып, бой-бойлорына айдыжып турдылар:

– Бу не сөс? Ондо жан ла күч бар, Ол кара желбистерге жакарып ийгенде, олар чыга бергилейт!

³⁷ Иисус керегинде табыш эбире жерлерге текши жайылды.

³⁸ Синагогадан чыгала, Ол Симон-эшке кирди. Симоннын кайын энези десе эди изип-күйүп, оорып жаткан. Ого болушсын деп сурадылар. ³⁹ Иисус ого энчейип, ооруга жакарып ийди. Ол жазылып, бу тарый өрө туруп, олорго жалчыланып жүрди.

⁴⁰ Күн бадып барадарда, жүзүн-жүүр оору-жоболду улусты Иисуска экелип турдылар. Ол кажызына ла колун салып алкап, жазып турды.

⁴¹ – Сен – Кудайдын Уулы! – деп кыйгырганча, анайда ок ши-лемирлер де көп улустан чыгып турдылар. Ол десе, Мен Христос болгонымды билип турганыгарды айтпагар – деп, ологго жака-рып турды.

⁴² Түш боло берерде, Ол чыгып, аалга јерге јүре берди. Көп улус Оны бедиреп барды. Табала, олордон барбазын деп, сурап турды-лар. ⁴³ Је Ол айтты:

– Кудайдын Каандыгынын Сүүнчилү Јарын Мен өскө дө јер-лерге жарлаар учурлу. Менин ийилген керегим ол.

⁴⁴ Анайып Ол Иудейдин синагогаларында јарлыктап јүрди.

5

Баштапкы үренчиктер

¹ Бир күн Иисус Геннисарет көлдин жаказында јүрерде, улус Ку-дайдын сөзин угарга, кыстальжып турган. ² Ол көлдө турган эки ке-мени көрүп ийди. Балыкчылар десе, кемелеринен чыгып, шүүнде-рин чайбап, јунуп тургандар. ³ Ол Симондыйы болгон бир кемеге отуруп, јараттан эмеш кезде јүссин деп сурады. Онон улусты кеме-ден үреде берди.

⁴ Үредип божойло, Симонго айтты:

– Көлдин терен деген јерине јүс, анда шүүндегер.

⁵ Симон Ого айтты:

– Үредүчи! Бис түниле иштенип, неме тутпадыс, је Сенин айт-канынча, шүүнди таштайын.

⁶ Шүүндегилеп, ума јок көп балык туттылар, керек десе шүүнде-ри јыртылып турды. ⁷ Келип болушсын деп, өскө кемелеги нөкөр-лөрине кол јангыдылар. Олор јүзүп келдилер. Кеменин экилезин балыкла толтырарда, кемелер чөнүп баштады. ⁸ Мыны көрөлө, Симон-Петр Иисустын алдына чөгөдөп, айтты:

– Менен кезде бар, Кайракан, мен кинчектү кижидим!

⁹ Олор туткан балыктын көбине Симоннын ла оныла кожо бол-гондордын коркыжы келген, ¹⁰ анайда ок Симоннын нөкөрлөри – Зеведей уулдары Иаков ло Иоаннын. Је Иисус Симонго:

– Коркыба, – деди, – бүгүннен ала улус тударын.

¹¹ Олор кемелерин јаратка чыгарып, бар-јогын артырып койоло, Оны ээчий бастылар.

Капкаш баалуу кижини јасканы

¹² Иисус бир калада јүрерде, бастыра бойы капкаш баалуу кижиге келди. Иисусты көрөлө, Онын алдына көнкөрө жыгылып, жалына берди:

– Кайракан, мени арутайын дезен, арутап ийерин!

¹³ Иисус колын сунуп, ого тийеле, айтты:

– Арутайын, ару бол.

Ол ло тарый капкаш баалу сойылып, түже берди. ¹⁴ Кижиге неме айтпазын деп, Иисус ого јакыды.

– Абыска барып көрүн – деди. – Аруталганын учун Моисейдин јакарганыла тайылга эт, улуска кере болзын.

¹⁵ Је Иисус керегинде табыш там јайылды, Онын айткан сөзин угарга, оору-јоболын јастыраарга, ума јок көп улус келип турды.

¹⁶ Ол дезе, аалга јерлерге барып, мүргүүр болды.

Курулып калган кижини јасканы

¹⁷ Бир күн Иисус үредип турарда, Галилейдин ле Иудейдин ончо јерлеринен, база Иерусалимнен келген фарисейлер ле јасакчылар анда ок отургандар. Иисуста Кайраканнын улусты јазар күчи болгон.

¹⁸ Бир кезик улус курулып калган кижини төжөккө салганча экелдилер. Оны үйге кийдирерге, Иисустын алдына салып берерге албаданып турдылар. ¹⁹ Улустын көбине үйге кирип болбой салала, онын үстине чыгып, тежик эделе, оныла оору кижини улустын ортозына, Иисустын чике алдына төжөгиле катай түжүрип ийдилер. ²⁰ Иисус олордын бүдүп турганын көрөлө, айтты:

– Кижиге, кинчектерин ташталып туру.

²¹ Бичикчилер ле фарисейлер бойлары ортодо табыштылар: «Кудайды мынайып јамандап турган бу не кижиге? Кинчекти Кудайдан өскө кем таштаар аргалу?»

²² Иисус олордын ичиндеги санаазын биллип, айтты:

– Слер не анайда сананып јадыгар? ²³ Не деп айдарга јенил: «Кинчектерин ташталып туру» – деерге бе, эмезе: «Тур, базып јүр» – деерге бе? ²⁴ Је Кижиге Уулында јер үстинде кинчектерди таштайтан јан барын слерди билзин деп, анайда айттым – дейле, курулып калганга баштанды: – Сеге айдадым: тур, төжөгинди алып, айлынга јан.

²⁵ Онызы ол бойынча олардын алдына туруп, јаткан төжөгин алып, Кудайды мактап, јана берди.

²⁶ Ончолоры алан кайкажып, Кудайды мактадылар. Коркып калган бойлоры, айдыжып турдылар:

– Бүгүн бис санг башка кайкамчылу немелер көрдибис!

Левийди кычырып алганы

²⁷ Мынын кийнинде Иисус чыгып, Левий деп албанчы калан јуур јеринде отурганын көрөлө,

– Мени ээчий бас! – деди.

²⁸ Онызы ончо немезин артырып койоло, өрө туруп, Оны ээчий басты.

²⁹ Левий айлында Ого јаан күндү-күрее этти. Анда олорло кожо кыйын отурган көп албанчылар ла өскө дө улус болгон. ³⁰ Фарисейлер ле бичикчилер дезе кимиректенип, Онын үренчиктерине айдып турдылар:

– Слер албанчыларла, кинчектүлерле кожо не керек ичип-јип јадыгар?

³¹ Иисус олорго айтты:

– Эмчини кадык улус эмес, оору улус керексиир. ³² Мен Кудайга баштансын деп, актуларды эмес, кинчектүлерди кычырарга келгем.

Орозо керегинде сурак

³³ Бичикчилер ле фарисейлер Иисуска айттылар:

– Иоаннын үренчиктери улам сайын орозо тудуп, мүргүп јат, фарисейлердийи база. Сенийи дезе ичип-јип јадылар.

³⁴ Иисус олорго айтты:

– Колту кожо жүргенде, тойчыларды орозолодып болороор бо?

³⁵ Је колтуны олордон айрып алар күндер келер, ол тушта, ол күндерде олор орозо тудар.

³⁶ Онон олорго укаа сөс айтты:

– Јангы кийимненг тилим кезип, эски кийимге јамабайтан. Анайткажын, јангы кийим де јыртылар, јангы јамачы эски кийимге де јарабас. ³⁷ Јангы аракыны эски тажуурга урбайтан. Анайткажын, јангы аракы тажуурды јара тебер, аракызы да төгүлер, тажууры да үрелер.

³⁸ Карын, јангы аракыны јангы тажуурга уратан. ³⁹ Эски аракыны ичкен кижии ол тарыйында јангызын ичпес, эскизи артык – деер.

6

Суббот күн керегинде сурак

¹Суббот күнде Иисус аш салган кырала базып бараткан. Үренчиктери мажакты үзүп, уужайла, жип тургандар. ²Фарисейлердин кезиги айдышты:

– Суббот күнде этпести не керек эдип турганыгар?

³Иисус каруу жандырды:

– Давид бойы да, кожо жүргендери де аштайла, нени эткен эди, кычырбаган бедигер? ⁴Ол Кудайдын байзыгына киреле, ыйык калашты бойы алып жиген, кожо жүргендерине де берген. Байагы калашты дезе абыстардан өскө кемнинг де жиир учуры жок болгон.

⁵Онон айтты:

– Кижиге Уулы – суббот то күннинг бийи.

⁶База бир суббот күн Ол синагогага кирип, улус үретти. Анда онг колы кургап калган кижиге болгон. ⁷Бичикчилер ле фарисейлер Иисусты бурулаар шылтак бедиреп, оны суббот күнде жаскай деп, аяктап турдылар. ⁸Же Иисус олардын сагыжын билип, кургап калган колду кижиге айтты:

– Өрө туруп, улустың ортозына чык.

Байа кижиге туруп, ичкери өтти. ⁹Иисус оларго айтты:

– Мен слерден сурап угайын: суббот күнде нени эдер керек? Жакшыны ба, эмезе жаманды ба? Кижининг жүрүмин аргадаар ба, эмезе кыйар ба?*

¹⁰Оларды ончозын аяктап, байагы кижиге:

– Колыңды сун – деди.

Ол сунды, колы су-кадык боло берди. ¹¹Бичикчилер ле фарисейлер калжууруп, Иисусты канайып ийели деп, шүүшкилеп турдылар.

Он эки апостолды талдап алганы

¹²Ол күндерде Иисус мүргүүйин деп кырга чыгып, түниле Кудайга мүргүген.

¹³Таң адарда, үренчиктерин Бойына кычырып алып, олардын ортозынан он эки кижиге талдап, апостолдор деп адады. ¹⁴Олор:

* Кезик жебрен түрбектерде кожумак бар: «Олор унчукпай турдылар».

Симон, оны Петр деп адады, онын Андрей карындажы, Иаков ло Иоанн, Филипп ле Варфоломей; ¹⁵ Матфей ле Фома, Алфей уулы Иаков ло Зилот дейтен Симон; ¹⁶ Иаков уулы Иуда ла Иуда Искариот, сонгында садынып ийери ол болгон.

Кежик берип турган жакылталар

¹⁷ Иисус олорло кожо кырдан тўжўп, тўс жерге турды. Кўп ўренчиктери, база Иудей ичинен, Иерусалимнен, Тир ле Сидоннын талай жаказындагы жерлеринен камык улус кожо болгон. ¹⁸ Олор Иисусты угарга, оору-јоболынан жазыларга келгендер. Кара јелбистерге кыйнаткан бойлоры жазылып тургандар. ¹⁹ Ончолоры Ого тийип ийерге јўткўген, ненин учун дезе, Онон кўч чыгып, ончолорын жазып турган.

²⁰ Ол ўренчиктери јаар кўрўп, айтты:

– Тўренилер кежиктў:

Кудайдын Каандыгы слердийи.

²¹ Эмди аштап јўргендер кежиктў:

слер тойорыгар.

Эмди ыйлап јўргендер кежиктў:

слер каткыраыгар.

²² Кижиди Уулы учун улус слерди јаман кўрўп, айрып, айткылап, адыгарды јамандап турза, кежиктў болгоныгар ол. ²³ Ол кўнде сўўнигер, јыргагар, ненин учун дезе тенгеридеги кайралыгар улу! Олордын адалары јарчыларга анайып ок эдип јўрген эдилер.

²⁴ Слерге дезе, байларга, ачу-корон!

Слер једер коодыгарга јединип алганыгар.

²⁵ Эмди ўткўре тойу јўргендерге, ачу-корон!

Слер аштап торолорыгар.

Эмди каткырып јўргендерге, ачу-корон!

Слер ыйлап, сыктарыгар.

²⁶ Слерди ончо улус јакшылап айткажын, слерге ачу-корон! Олордын адалары тўгўн јарчыларга анайып ок эдип јўргендер.

²⁷ Је угуп турган слерге айдадым: ўштўлеригерди сўўп јўрўгер, слерди јаман кўргўндўргў јакшыгар јетирип јўрўгер; ²⁸ слерди кармаганларды алкап јўрўгер, слерди јамандагандар учун мўргўп јўрўгер. ²⁹ Јаагына тажыган кижиге база бир жаагынды тўгўп бер; катанчыгынды блаап јаткан кижиге чамчанды да аларга буудак ўтпе. ³⁰ Сенен сурап турган кажы ла кижиге – бер, сенийин алган

кижиден — кайра некебе. ³¹Слерге улус кандый болзын дезегер, бойыгар да ологор андый ок болугар. ³²Слерди сүүп тургандарды сүүп турган болзогор, слерге ненинг учун алкыш-бийан айдатан? Кинчектүлөр де олорды сүүп тургандарды сүүп жадылар. ³³Слерге якшызын јетирип тургандарга якшыгарды јетирип турган болзогор, ол учун слерге кандый алкыш-бийан? Кинчектүлөр де анайда эдип жадылар. ³⁴Ойто јандырып бергедий ижемјилү улуска төлүге берип турган болзогор, слерге кандый алкыш-бийан? Кинчектүлөр де кинчектүлөргө ордынча ойто аларым деп берип жадылар. ³⁵Је слер өштүлеригерди сүүп јүрүгер, кайра аларым деп сақыбай, якшыгарды јетиригер, төлүге беригер. Ол тушта слерге улу кайрал болор, Өрө Турганнынгу уулдары болорыгар, ненингу учун десе Ол якшызы јок то, јаман да улуска быйанзак. ³⁶Адагар улуска буурсак эди, слер де буурсак болугар.

³⁷Јаргылабагар, слерди де јаргылабас; бурулабагар, слерди де бурулабас; јаманды таштагар, слердийи де ташталар; ³⁸беригер, слерге де берилер: якшы кемле, тыктап, тепсеп, эдегеерге толо уруп бергилеер. Кандый кемјүле кемјииригер, анайып ла бойыгарга кемјилер.

³⁹Иисус ологорго анайда ок укаа сөс айтты:

— Сокор сокорды јединип јүрер бе? Экилези орого түжер эмес пе? ⁴⁰Ўренчик үредүчизиненг бийик болбос, је үренеле, үредүчизиндий ок болор.

⁴¹Карындажыннынгу көзиндеги тегенекти не көрүп жадын, бойыннынгу көзиндеги тоормошты десе сеспейдинг бе? ⁴²Эмезе, көзиндеги тоормошты бойынгу көрбөй жадып, «Карындаш, көзинненг тегенекти чыгарып ийейин» — деп, канайып айдарын? Эки јүстү! Озо бойыннынгу көзинненг тоормошты чыгар, ол тушта карындажыннынгу көзиненг тегенекти канайып чыгарарын көрүп аларын.

⁴³Јакшы агаштанг јаман јиилек бүтпейтен, јаман агаштанг јакшы јиилек бүтпейтен. ⁴⁴Не ле агашты бүткен јиилегиненг таныйтан. Смокваны тегенектенг јуубайтан, виноградты тегенектү кырчыннанг тербейтен. ⁴⁵Јакшы кижиге јүрегиндегге јакшыны чеберлегенг јериненг јакшызын алып чыгар; јаман кижиге десе јүрегиндегге јаманды чеберлегенг јериненг јаманын алып чыгар. Кижинингу јүрегиге неле толо, оозынанг чыгары ол.

⁴⁶Слер, айтканымды этпес бойыгар, Мени «Кайракан! Кайракан!» деп не айдадыгар? ⁴⁷Меге келип, айткан сөзимди угуп, оны

бүдүрүп жүргөн кижиге кемге түнгейин слерге айдып берейин: ⁴⁸ ол тура туткан кижиге түнгей. Байа кижиге жерди теренжиде казып, туранын төзүн ташка салган. Чайык чыгып, турага табарган, же оны жайрадып болбогон, ненин учун дезе ол чынык тудулган. ⁴⁹ Сөзимди угарын угуп, оны бүдүрбегени, туразын төзөлгө жокко, жердин бойына туткан кижиге түнгей. Турага суу табарарда, ол бу тарый антарыла берген, байагы туранын жемирлени коркышту болгон.

7

Жүс бажынын жалчызын жасканы

¹ Угуп турган улуска айдар сөзүн туузылтала, Иисус Капернаумга кирди. ² Жүс бажынын карузыган жалчызы ооруп, өлүп жаткан. ³ Ол Иисус керегинде угала, Оны келип, жалчызын жассын деп сурап, иудейлердин жаандарын ийди. ⁴ Олор Иисуска келип, сурап айттылар:

– Сен мыны ого эдеринге туруп жат: ⁵ ол калыгысты сүйүп жат, биске синагога тудуп берген.

⁶ Иисус олорло кожо барды. Ол жүс бажынын айлына жууктап келерде, онызы нажыларын ийип, айттырып ийди: «Кайракан, Бойынды жоботпо! Айлым ичине Сени кийдирерге турбас кижиге эдим. ⁷ Онын да учун Сега бойым барарга турбазым деп бодогом. Же сөс айт, жалчым жазылар. ⁸ Бажым билер бийлү де болзом, меге башкарткан черүчилдерим бар. Кажы бирүзин „бар“ дезем, барар; бирүзин „кел“ дезем, келер; жалчымды „оны эт“ дезем, эдер».

⁹ Иисус мыны угала, бу кижиге кайкады, кайра баштанып, кийинче келип жаткан улуска айтты:

– Айдып турум слерге: мынайда бүдүп турганды Израильден де таппадым.

¹⁰ Элчилер жанып келзе, жалчы жазылып калтыр.

Тул үй кижинин уулын тиргискени

¹¹ Мынын кийнинде Иисус Наин деп калага барды. Оныла кожо үренчиктери ле көп улус барып жаткан. ¹² Каланын каалгазына жууктап келерде, энезинин сок жангыс уулынын сөөгүн чыгарып жаткандар. Үй кижиге дезе тул болгон, оныла кожо каладан көп улус барып

јаткан. ¹³Оны көрөлө, Кайракан ого буурсап, «Ыйлаба» — деди. ¹⁴Базып келеле, межикке колыла тийди. Апарып јаткан улус токтой түшти.

Иисус:

— Уулчак, айдып турум сеге: тур! — деди.

¹⁵Өлгөн кижии өңдөйип, отуруп алды, оноң эрмектене берди. Иисус оны энезине берип ийди.

¹⁶Ончо улус сүрекей коркып,

— Ортобыстан улу Јарчы чыкты, Кудай Бойынын калыгына келип барды! — дежип, Кудайды алкап турдылар.

¹⁷Иисус керегинде табыш Иудей ичине, оны эбире ончо јерлерге таркады.

Крестеечи Иоаннын сурагы

¹⁸Иоаннын үренчиктери көргөн-укканын ончозын ого айдып бердилер. ¹⁹Иоанн үренчиктеринин экүзин кычырып алып, «Келер дегени Сен бе, айса өскөни сакыйлы ба?» — деп сурап угарга, Иисуска ийди.

²⁰Олор Иисуска келип,

— «Келер дегени Сен бе, айса өскөни сакыйлы ба?» — деп, сурап угарга, бисти Крестеечи Иоанн Сеге ийди — дедилер.

²¹Бу өйдө Иисус көп улусты оорудан ла јоболдон, кара јелбистерден јазып, көп сокорлордын көзин јарыдып ийген. ²²Ол Иоаннын үренчиктерине айтты:

— Барып, көргөн-укканыгарды Иоаннга айдыгар: сокорлордын көзи јарыйт, аксактар базып жүргүлейт, капкаш баалулу улус аруталат, үскерлер угат, өлгөндөр тирилет, түренилерге Сүүнчилү Јар јарлалат. ²³Эренгистелбей Меге бүткен кижии кежиктү.

²⁴Иоаннын элчилери жүре берерде, Ол улуска Иоанн керегинде айда берди:

— Куба чөлгө нени көрөргө жүрдигер? Салкынга јайкаткан кулузынды ба? ²⁵Је нени көрөргө жүрдигер? Торко-мандык кийген кижини бе? Је јазалду јараш кийим кийгендер, сайрап јаткандар кааннын өргөзинде жүргилейт. ²⁶Нени көрөргө жүрдигер? Јарчыны ба? Эје, айдып турум слерге: ол јарчыдан јаан. ²⁷Бу мынайда ол керегинде бичилген:

*«Бат, Сениң алдыннан ангелимди ийип јадым,
ол јолынды Сениң алдыннан белетеп койор».*

²⁸Айдып турум слерге: үй кижиден туулгандар ортодо Иоаннан жааны жок, же Кудайдын Каандыгында кичү дегени, онон жаан. ²⁹Уккан ончо улус, албанчылар да, Кудайдын чындыгын алынып, Иоаннга келип, креске түшкендер. ³⁰Фарисейлер ле жасакчылар дезе, бойло-рында Кудайдын табын жектеп, Иоаннга барып креске түшпегендер.

³¹Бу үйенин улузын кемге түндеп айдайын? Олор кемге түнгей? ³²Олор тепсенде отурып, мынайда кыйгырьжып турган балдарга түнгей: «Слерге сыбыскы тарткан эдибис, же слер бијелебедигер; слерге сыгыт сарын сарнаган эдибис, же слер ыйлабадыгар». ³³Крестеечи Иоанн келип, курсак жибесте, аракы ичпесте, «Онын өзök-буурында шилемир бар» – дейдигер. ³⁴Кижин Уулы келди, жиирин жиди, ичерин ичти. «Көргүлегер, курсакчыл ла аракызак кижин бу, албанчылардын ла кинчектүлердин наҗызы ол» – дейдигер. ³⁵Же Ойгорлык Ойгорлыктын ончо керектериле акталган.

Төлөттирбеген төлү керегинде

³⁶Фарисейлердин бирүзи Иисусты бойыла кожо курсак жизин деп сураган. Ол фарисей-эшке кирип, кыйын отурып алган. ³⁷Же бат, ол каланын үй кижизи, кинчектү бойы, Онын фарисей-эште отурганын угала, жараш ытту майлу ак балкаштан эткен ыракы экелди. ³⁸Онын кийинине, буды жанына туруп, ыйлап, Онын будын көзинин жажыла јунуп, чачыла арчып, окшоп, жараш ытту майла майлап турды.

³⁹Мыны көрөлө, Оны айлына кычырган фарисей ичинде айдынды: «Ол жарчы болгон болзо, Ого кем, кандый үй кижин тийип турганын билер эди, ол кинчектү үй кижин ине». ⁴⁰Же Иисус ого айтты:

– Симон! Мен сеге бир неме айдарга турум.

Ол:

– Айт, Үредүчи – деди.

⁴¹Иисус айтты:

– Төлүге береечиге эки кижин төлүлү болгон: бирүзи – беш јүс динарий, экинчизи – бежен. ⁴²Же олордын төлөөр акказы жок болордо, ол экилезин төлөттирбеген. Анайдарда, олордын кажызы оны артык сүүр?

⁴³– Мен бодозом, көбин төлөттирбегени – деп, Симон каруу јандырды.

Иисус:

– Сен чын сананып јадын – деди. ⁴⁴Онон үй кижиге бурулып, Симонго айтты: – Бу үй кижини көрүп турун ба? Мен сенин

айлынга келдим, сен будым јунар суу бербединг. Ол дезе, көзинин јажыла будымды јунуп, чачыла арчыды. ⁴⁵ Сен Мени окшободынг, ол дезе Мен келгеннен бери будымды окшоп божободы. ⁴⁶ Сен бажымды майлабадынг, ол дезе будымды јараш јытту майла сүркүштеди. ⁴⁷ Онын учун айдып турум сеге: ол көп сүүген учун, онын көп кинчектери ташталып туру. Кемнинг ас кинчеги ташталза, онын сүүри де ас.

⁴⁸ Онон үй кижиге:

– Кинчектеринг ташталып туру – деди.

⁴⁹ Иисусла кожо кыйын отурган улус: «Кинчекти де таштайтан бу кем андый?» – деп, ичинде айдынып турдылар. ⁵⁰ Је Ол үй кижиге айтты:

– Бүдүп турганынг сени аргадап алды. Амырынг алып, јүре бер.

8

¹ Мынын кийнинде Иисус Кудайдын Каандыгынын Сүүнчилү Јарын јарлап, калалар ла јурттар сайын јүрди. Оныла кожо он эки үренчик, ² кара јелбистерден ле оору-јоболдон Ол јаскан бир кезик үй улус јүргендер: өзөк-буурынаг јети шилемир чыккан Магдалина дейтен Мария; ³ Иродтын айлы-јуртын башкарган Хузанын абакайы Иоанна, база Сусанна ла өскө дө көп улус. Олор Иисуска ла үренчиктерге бары-јогыла болужып тургандар.

Аш үрендеечи керегинде

⁴ Көп улус јуулыжып, ончо калалардан Иисуска келгилеп турарда, Ол укаа сөс айтты:

⁵ – Аш үрендеечи бойынын үренин үрендеерге чыккан. Ол үрендеп турарда, үренин кезиги јол куйнуна түшкен. Оны тепсеп койгондор, тенеринин куштары чокып койгон. ⁶ Кезиги ташту јерге түшкен. Кылгазы өзүп, чык јокко кургап калган. ⁷ Кезиги тегенектү јерге түшкен. Тегенек өзүп, оны туй базып койгон. ⁸ Кезиги дезе јакшы јерге түшкен. Өскүлен болуп, үрендегенине көрө јүс катап көп түжүм берген.

Айдып божойло, үнин бийиктедип: «Кулакту кижиге уксын!» – деди.

⁹ Үренчиктери бу укаа сөстинг учурын сурадылар. ¹⁰ Ол айтты:

– Слерге Кудайдын Каандыгынын жажыттарын билери берилген, өскө улуска десе укаалап айдатан – *олор көрзө дө, көрбөй, укса да, айлабай жадылар.*

¹¹ Бу укаа сөстин учуры мындый: үрен – ол Кудайдын сөзи. ¹² Жол куйнуна түшкени – сөсти угуп тургандары. Олор бүдүп, аргадалбазын деп, олорго сонгында көрмөс келип, жүректеринен сөсти алып барат. ¹³ Ташту жерге түшкени – ол сөсти угала, сүүнип көксине алынган улус. Же олор, тазыл жок бойлоры, кыска өйгө бүдүп, ченелте болгондо, жана түшкилейт. ¹⁴ Тегенектү жерге түшкени – ол сөсти уккан улус. Же жадынды кичеейтени, жөөжөгө тартылатаны, сайрап жүрери олорды туй басып койот, олор өзүм алынып болбойт. ¹⁵ Жакшы жерге түшкени – ол сөсти угала, быйанду ла ару жүрегинде чеберлеп алып жүрген улус. Чыдамкай болгондо, олор түжүм берет*.

¹⁶ Жарыткышты камысканда, оны аяк-казанла бүркебейтен эмезе орыннын алдына тургуспайтан. Карын, үйге кирген улус жарыкты көрзин деп, неменин үстине тургузатан. ¹⁷ Жаргалбай калар жажыт жок, жарлалбай, тыштына чыкпай калар туйук неме жок. ¹⁸ Анайдарда, канайда угуп турганыгарды ажарыгар. Кемде бар, ого берилер, кемде десе жок, онын бар деп сананганы да айрылар.

Иисустын энези ле карындаштары

¹⁹ Иисуска энези ле карындаштары келди, же улустын көбине Ого жууктап болбой салдылар.

²⁰ – Энен ле карындаштарын Сени көрөргө, тышкары тургулары – деп, Ого жетирдилер.

²¹ Ол айтты:

– Кудайдын сөзин угуп, Онын сөзинче кылынып жүргендер – Менин энем ле карындаштарым ол.

Жотконды сыныктырганы

²² Бир күн Иисус үренчиктериле кожо кемеге отуруп, «Көлдин ол жанына кечели» – деди. Олор жүзүп ийдилер. ²³ Жүскилеп барадарда, Ол уйуктап калды. Кенетийин көлгө куйун түшти, кемеге суу кирип, олор жеткерде болдылар. ²⁴ Базып келип, Оны ойгозып, айттылар:

– Жааныбыс! Жааныбыс! Чөңүп барадырыс!

* Кезик жебрен түрбектерде кожумак бар: «Иисус анайда айдала, тын үнденип, „Кулакту кижин уксун!“ – деди».

Ол өрө туруп, салкынга ла толкуга жакарып ийерде, озор токтоп, тымый берди.

²⁵ – Слердин бүдүп турганыгар кайда? – деп, Ол үренчиктеринен сурады.

Коркып, кайкап калган үренчиктер бой-бойларына айдыжып турдылар:

– Салкынга да, сууга да жакарганда, озор Ого уккур болуп турганда, бу кем болотон?

Шилемирге туттурган кижини жасканы

²⁶ Озор Галилейдин одожындагы Гадара ороонына кечип чыктылар. ²⁷ Иисус жаратка чыгып келерде, Ого каланын бир кижизи туштады. Ол шилемирге туттурган кижини болгон, тапту узак ойгө кийим кийбеген, айылда эмес, сөөк салар куй-таштарда жаткан. ²⁸ Иисусты көрөлө, ол кийгырып, Онын алдына жыгылып, жаан үнденип, айтты:

– Иисус, Өрө турган Кудайдын Уулы, мени кайдайын деп турун? Сени жайнап турум: мени кыйнаба!

²⁹ Ол мынайып айткан, ненин учун десе, бу кижиден чыксын деп, Иисус кара желбиске жакарып ийген. Кара желбис оны узак ойгө кыйнап келген. Оны корулап, кынжылап, кижендеп те турза, же ол күлүни үзүп, шилемирге сүрдүрүп, аалга жерлерде жүрген.

³⁰ Иисус онын адын сураарда, ол: «Түмен черү» – деди, ненин учун десе онын өзөк-буурына көп шилемирлер кирген. ³¹ Таамынын түбине түжүгөр дебезин деп, озор жалына бердилер.

³² Анда ок кырда көп үүр чочколор одордо жүргүлеген. Шилемирлер озордын өзөк-буурына барып кирерге, Иисустан жөп сурадылар. Ол жөбин берди. ³³ Шилемирлер кижиден чыгып, чочколордын өзөк-буурына барып кирдилер. Үүр кажаттан көлгө калып, чөнгө берди.

³⁴ Күдүчилер не болгонын көрөлө, сыр-жүгүрикте барып, каладагы ла журттардагы улуска айттылар. ³⁵ Улус не болгонын көрөргө чыктылар. Иисуска келип көрзө, өзөк-буурынан шилемирлер чыккан байагы бир кижини кийим-тудумду, санаазы ордында, Иисустын будынын жанында отурды. Озордын коркыжы келди.

³⁶ Көргөн улус десе шилемирлү кижини канайда аргадалганын озорго айдып бердилер. ³⁷ Гадараны эбире жаткан улус ончозы сүрекей коркыганына Иисусты озордон жүре берзин деп сурадылар.

Ол кемеге отуруп, кайра жүзүп ийди. ³⁸ Өзөк-буурынан шилемирлер чыккан кижиге дезе кожо барарга суранган. Же Иисус оны божодып, айткан:

³⁹ – Айлы-журтыңа жанып, Кудай сеге нени эткенин айдып бар.

Онызы барып, Иисус ого кандый көпти эткенин кала ичине жарлап жүрди.

***Оору үй кижини жасканы
ла кызыкты тиргискени***

⁴⁰ Иисус буруларда, улус Оны жуудып алды, ненин учун дезе Оны ончозы сакып турган. ⁴¹ Же бат, синагоганын жааны Иаир деп кижиге келди. Ол Иисустун будынын алдына жыгылып, Оны айлыма кир деп, жайнап сурай берди, ⁴² ненин учун дезе онын он эки жаш кирелү кара жангыс кызычагы божоп жаткан. Иисус барып жандарда, улус Оны кыстап турды.

⁴³ Улустун ортозында эди-канынан он эки жыл кан келип, шыралап жүргөн үй кижиге болгон. Ол эмчилерди керип, ар-жөөжөзүн короткон, же оны кем де жазып болбогон. ⁴⁴ Же бат, байагы үй кижиге Иисустун кийинен базып келип, Онын кийиминин эдегине тийип ийди. Бу тарый кан келери токтой берди.

⁴⁵ – Меге кемигер тийди? – деп, Иисус сурады.

Ончолоры тийбедис дешкилеп турарда, Петр ла Иисусла кожо жүргендер айдышты:

– Үредүчи, улус Сени курчай туруп, кыстап жат. Айдарда, Меге кемигер тийди деп, незин сурайдың?

⁴⁶ Же Иисус:

– Меге кем де тийген, – деди, – Менен күч чыкканын сестим.

⁴⁷ Үй кижиге жажырып болбогону билеп, тыркыражып базып келеле, Онын алдына жыгылды, Ого не керектү тийгенин, канайып ол тарыйынча жазылганын ончо улус алдында Ого айдып берди.

⁴⁸ Иисус ого:

– Кызым, бүдүп турганын сени аргадап алды. Амырын алып, жүре бер – деди.

⁴⁹ Ол мынайда айдып турганча, синагоганын жаанынан бир кижиге келип,

– Кызычагың жада калды, Үредүчини жоботпо – деди.

⁵⁰ Же Иисус мыны угала, Иаирге айтты:

– Коркыба, жангыс бүт, ол аргадалар.

⁵¹ Үйге келеле, Петрдан, Иаков ло Иоаннанг, база кызычактын ада-энезинен өскө кижидирбеди. ⁵² Ончо улус ый-сыгытта болгон. Же Ол айтты:

– Ыйлабагар, ол өлбөгөн, уйуктап жат.

⁵³ Ол өлүп калганын билип, Иисусты шооттылар. ⁵⁴ Иисус дезе, оны колынан тудуп, үнин бийиктедип, айтты:

– Кызычак, тур!

⁵⁵ Онызы тыны ойто кирип, ол бойынча туруп келди. Иисус оны азыразын деди. ⁵⁶ Онын ада-энези аланг кайкадылар. Иисус дезе, не болгонын улуска айтпазын деп, ологро жакарды.

9

Он экүни ийгени

¹ Иисус он экүни алдырып, ологро ончо шилемирлердин бажын билер, оору-жоболды жазар күч ле жан берди. ² Кудайдын Каандыгы керегинде жарлазын, оору улусты жассын деп, оморды ийип, ³ айтты:

– Жолго неме албагар: тайак та, баштык та, калаш та, акча да; артык кийим алып жүрбегер. ⁴ Кажы бир айылга түшсегер, анда артып, оноортынан жолго атаныгар. ⁵ Слерди кайда жуутпаза, ол каладан барып жада, ологро удур кере эдип, будыгардан тоозынды кактагар.

⁶ Олор барып, журттарды эбирип, кайда ла Сүүнчилү Жар жарлап, оору улусты жазып жүрдилер.

⁷ Төрт төчиннин бирүзин башкарган Ирод Иисустын нени эдип жүргенин ончозын угала, аланг кайкады, ненин учун дезе кезиктери: «Бу Иоанн, ол тирилген», ⁸ кажылары: «Илия келген», өскөлөри: «Жебрен жарчылардын бирүзи тирилген» – дешкен. ⁹ Же Ирод айткан: «Иоаннын бажын мен кезе чаап койгом. Бу мындый кайкамчылу керектерди кем эдет болбогой?» Иродтын Оны көрөр күүни келип турган.

Беш мун кижини тойдырганы

¹⁰ Апостолдор жанып келеле, нени эткендерин Иисуска айдып бердилер. Иисус оморды жангыс бойлорын алганча, Вифсаида дейтен кала жаар жүре берди. ¹¹ Же улус билип, ээчий барды. Иисус оморды жуудып алып, оморло Кудайдын Каандыгы керегинде эрмектешти, эмдеерин керексиген улусты жасты.

¹²Эңир кирип бараткан. Он экү Ого базып келип, айттылар:
– Улусты божот, олар эбире јаткан јурттарга барып, конор-тү-
неер јер ле јиир курсак таап алзын, бу дезе аалга јер эди.

¹³Је Ол:

– Слер оморды азырагар – деди.

– Бисте беш болчок калаштан ла эки болчок балыктан өскө
неме јок – деп, үренчиктер каруу јандырды. – Айса барып, бу
улустын ончозына курсак садып алалы ба?

¹⁴Анда беш мун кире кижии болгон.

– Улусты беженнен јергелей отургызыгар – деп, Иисус оморго
јакыды.

¹⁵Анайда эдип, ончолорын отургызып ийдилер.

¹⁶Иисус дезе, беш болчок калашты ла эки болчок балыкты
алып, тенери өрө көрөлө, алкады, оморды сындырала, улуска үле-
зин деп, үренчиктерге берди. ¹⁷Ончозы јиди, тойды. Јигеннин
арткан-калганын он эки каламага јууп алдылар.

Иисус кем?

¹⁸Бир катап Иисус јангыскандыра мүргүп турарда, Ого үренчик-
тери келди. Иисус омордон сурады:

– Улус Мени кем дешкилейт?

¹⁹Омор каруу јандырдылар:

– Сени Крестеечи Иоанн дежет, кезиктери Илия, кезиктери
дезе јебрен јарчылардын бирүзи тирилген дешкилейт.

²⁰Ол сурады:

– Слер Мени кем дейдигер?

Петр:

– Сен – Кудайдын Христозы – деди.

²¹Је Ол мыны кижиге айтпазын деп, кату јакарала, ²²айтты:

– Кижии Уулы көп кыйналар учурлу, јаандар, улу абыстар ла би-
чикчилер Оны јектеп койор, Оны өлтүргилеп койор, үчинчи күн-
де дезе Ол тирилер учурлу.

²³Онон ончолорына айтты:

– Мени ээчий барайын дегенигер, бойынан бойы мойноп, бо-
йынын кере тартыратан агажын кажы ла күн алганча, Мени ээчий
барзын. ²⁴Јүрүмин аргадайын дегени, онызын јылыитар. Меге бо-
луп јүрүмин јылыйтканы дезе, онызын аргадап алар. ²⁵Јер-теле-
кейде не бардын ончозын табала, је бойын бойы өлтүрип эмезе

бойын жылытып салза, кижиге не туза? ²⁶ Кем Мененг, Менин айткан сөзимнен уйалар болзо, Кижиге Уулы Бойынын, Аданын ла агару ангелдердин магын алганча келгежин, ол кижиден уйалар. ²⁷ Чынын айдадым слерге: мында тургандардын кезиги Кудайдын Каандыгын көрбөйинче өлбөс.

Иисустың кубулганы

²⁸ Мынайда айтканның кийинде, сегис күннинг бажында Иисус Петрды, Иоанн ла Иаковты алганча, мүргүүрге кырга чыкты. ²⁹ Ол мүргүп турарда, чырайы кубулды, кийими агарып, мызылдай берди. ³⁰ Же бат, Оныла эки эр эрмектешип турды. Олор Моисей ле Илия болгондор. ³¹ Тенеринин магыла жаркындалганча келип, олор Иисустың Иерусалимде бүдүретен керектеринин учын куучындажып тургандар.

³² Петр ла оныла кожо болгон улус десе уйкуга жыга бастырып койгондор. Же ойгоноп келеле, Онын магынын жаркынын, Ого коштой эки эр турганын көрүп ийдилер. ³³ Байагы улус барарга жардарда, Петр Иисуска айтты:

— Үредүчи, биске мында макалу! Үч чадыр тудалы: бирүзин Сеге, бирүзин Моисейге, бирүзин десе — Илияга.

Нени айдып турганын ол бойы да билбес болгон.

³⁴ Айдып турганча, булут чыгып, оларды көлөткөлөп ийди. Булутка кирген бойлоры, коркый бердилер. ³⁵ Булуттан үн угулды:

— Бу Менин Уулым, Менин талдап алганым. Оны угугар!

³⁶ Үн угулбай барарда, Иисус ойто жагыскан артты. Үренчиктер мыны жажытта тудуп, нени көргөндөрүн ол күндөрдө кемге де айтпадылар.

Кара желбиске туттурган уулчакты жасканы

³⁷ Эртезинде олар кырдан түшкүлөп келерде, Иисусты көп улус уткып чыкты. ³⁸ Кенетийин улус ортодон бир кижиге:

— Үредүчи! — деп, кыйгырып ийди. — Сени жайнап, сурап турум, менин уулымды келип көр! Ол менин сок жагыс уулым болор!

³⁹ Желбис оны туткактаганда, ол кенетийин кыйгырып баштайт, тытпактадып, оозынан көбүк ажынып турат. Оны чек кыйнайла, жүк арайдан айрылат. ⁴⁰ Желбисти чыгара сүрүгөр деп, үренчиктеринди айбылагам, же олар болуп албады.

⁴¹ Иисус:

– Э-э, бүтпес, балыр үйе! – деди. – Слерге кожо канчазын жүрейин? Слерге канчазын чыдажайын? Уулыңды бери экел!

⁴² Онызы келип жатканча, шилемир оны жерге жыга базып, калтырада берди. Же Иисус кара желбиске жакарып, уулчакты жазала, адазына берип ийди. ⁴³ Кудайдын күчин ончолоры кайкажып турдылар.

Ончо улус Иисустын эдип жүргенин кайкажып турарда, Ол Бойынын үренчиктерине айтты:

⁴⁴ – Айтканымды лаптап угугар: Кижиге Уулы кижилердин колына берилер.

⁴⁵ Же олор бу сөстөрдү аайлабадылар, олорго бу сөстөр туйук болуп, онын учурын ондободылар. Сурап угарга десе коркып тургандар.

Кем улу-жаан?

⁴⁶ Кемизиге улу-жаан деп, үренчиктер ортодо блааш-тартыш болгон. ⁴⁷ Иисус десе, олордын жүрегинде алып жүрген сагыжын билип, бир баланы колго алып, Бойынын алдына тургузып, ⁴⁸ айтты:

– Меге болуп бу баланы жуудуп алганы, Мени жуудуп турганы ол. Мени жуутканы десе, Мени Ийгенди жуутканы ол. Ортогордо энг кичүгер, улу болоры ол.

⁴⁹ Айдарда, Иоанн айтты:

– Үредүчи! Сенин адыңды адап, шилемирлерди чыгарып турган кижини көрдибис. Ол бисле кожо жүрбей турган учун оны токтодып салдыс.

⁵⁰ Иисус:

– Токтотпогор – деди. – Слерге удура эмес кижиге слер учун ине.

Иерусалим жаар барган жолдо

⁵¹ Тенериге алылар күндери жууктап келдерде, Иисус Иерусалим жаар барар деп шүүп, ⁵² Бойынын алдынан элчилер ийди. Олор Ого керектү не-немени белетеп койорго, бир самар журтка келдилер. ⁵³ Же Оны жуутпадылар, ненин учун десе Ол Иерусалим жаар барып жаткан. ⁵⁴ Мыны көрөлө, үренчиктер Иаков ло Иоанн айттылар:

– Кайракан! Күүнинг бар болзо, тенгериден от түжүп, буларды өртөп салзын деп айдалы ба?

⁵⁵ Же Иисус олор жаар бурулып, олорды токтодып койды*. ⁵⁶ Айдарда, олор өскө журтка бардылар.

Иисусты ээчий канайып барар?

⁵⁷ Жолой бир кижини Иисуска айтты:

– Сен кайдаар да барзан, Сени ээчий барарым.

⁵⁸ Иисус ого айтты:

– Түлкү болзо ичегендү, куш болзо уйалу. Кижини Уулынын дезде баш та жөлөөр жери жок.

⁵⁹ Өскө кижиге дезде айтты:

– Мени ээчий бар.

Онызы:

– Кайракан! – деди. – Мен озо адамнын сөөгин жууп койорго барып келейин бе?

⁶⁰ Же Ол ого айтты:

– Өлгөн улус өлгөндөрүнүн сөөгин бойлоры жуузын. Сен дезде барып, Кудайдын Каандыгынын Сүүнчилү Жарын жарла.

⁶¹ База бир кижини айтты:

– Кайракан! Мен Сени ээчий барарым, же озо барып, айылдагы улусла жакшылажып алайын ба?

⁶² Же Иисус ого айтты:

– Салдага колун салала, кайра аяктанып турган кижини, Кудайдын Каандыгына ижемжизи жок.

10

Жетен эки үренчигин ийгени

¹ Мынын кийинде Кайракан база жетен эки** үренчик талдап алды. Бойы барайын деген ончо калалар ла журттар сайын олорды Бойынын алдынан экиден ийип, ² айтты:

* Кезик жебрен түрбектерде кожумак бар: «Бойыгарда кандый тын барын билбей жадыгар – деди. – Кижини Уулы дезде, кижинин тынын кыйарга эмес, аргадаарга келген».

** Кезик жебрен түрбектерде «жетен».

– Кезер кыра көп эди, ишчилер дезе, ас. Анайдарда, кыранын Бийине жайнагар, кыразына ишчилер ийзин. ³ Барыгар! Бат, слерди бөрүлер ортодо жүрер кураандарды чылап ийип жадым. ⁴ Таар да, баштык та, өдүк те албагар, жолдо улусла эзендешпегер. ⁵ Кажы бир айылга кирзегер, озо баштап: «Бу айылга амыр!» – дегер. ⁶ Анда амырдын кижизи бар болгожын, амырыгар ого једер, јок болгожын, бойыгарга бурулар. ⁷ Ол айылда артып, бары-јогын ичип-јигер, ненин учун дезе иштеп жүрген киж ижи учун кайралын алар учурлу. Айылдан айылга көчүп жүрбегер. ⁸ Кажы бир калага келзегер, слерди јуудып алып, неле күндүлезе, оны јигер. ⁹ Андагы оору улусты жазып, «Кудайдын Каандыгы слерге јууктап келди!» – деп, ологго айдыгар. ¹⁰ Кажы бир калага келзегер, слерди јуутпаза, оромго чыгала, айдыгар: ¹¹ «Слердин калагардан будыбыска јапшынган тоозынды да слерге кактап турубыс. Андый да болзо, Кудайдын Каандыгы слерге јууктап келгенин билип жүрүгөр!» ¹² Айдып турум слерге: бу калага көрө ол күн Содомго јенил болор!

¹³ Ачу-корон сеге, Хоразин! Ачу-корон сеге, Вифсаида! Слерде эдилген кайкалдар Тир ле Сидондо эдилген болзо, олог самтар кеп кийип, баштарына кубал сееп, туку качан Кудайга баштанар эди. ¹⁴ Онын учун Јаргы тужында Сидон ло Тирге слерге көрө јенил болор. ¹⁵ Сен де, Капернаум, тенериге јетире бийиктединген бойын, таамыга јетире јабызаарын. ¹⁶ Слерди угуп турганы, Мени угуп турганы ол. Слерди јектеп турганы, Мени јектеп турганы ол. Мени јектеп турганы дезе, Мени Ийгенди јектеп турганы ол.

¹⁷ Јетен эки үренчик сүүнчилү јанып келеле, айттылар:

– Кайракан, Сенин адынды адап јакарганыста, шилемирлер де биске багып турдылар!

¹⁸ Ол айтты:

– Сатана јалкын чылап тенериден келип түшкенин көрдим. ¹⁹ Бат, Мен слерге јыландардын ла скорпиондордын үстине базар, өштүлерди јенер јан берип жадым, слерге не де каршузын јетирип болбос. ²⁰ Је јелбистер слерге багып турганына сүүнбегер, ады-јолыгар тенериде бичилгенине сүүнигер!

²¹ Бу тужында Иисус Агару Тыннан сүүнчи алып, айтты:

– Ада, тенери ле јердин Кайраканы! Мыны ойгорлордон ло керсүлерден јажыраала, кичүлерге ачканын учун, Сеге баш болзын! Эйе, Ада, јакшылыкту табын андый болгон эди. ²² Адамнан

ончозы Меге берилген. Уулы кем болгонун Адазынан өскө кем де билбес, Уулынан өскө Адазы кем болгонун кем де билбес, анайда ок Уулы кемге ачар күүндү, ол билер.

²³ Онон үренчиктерине бурулып, оларго анылап айтты:

– Слердин көрүп турганыгарды көргөн көстөр кежиктү. ²⁴ Айдып турум слерге: көп жарчылар ла каандар көрүп жүргенеерди көрөйин дейле, көрбөй калгандар, угуп жүргенеерди угайын дейле, укпай калгандар.

Быйанду самар кижии керегинде

²⁵ Бир жасакчы өрө туруп, Иисусты ченеп, сурады:

– Үредүчи, мөнкү жүрүмдү болорго, нени эдейин?

²⁶ Иисус онон сурады:

– Жасакта не деп бичилген? Онон сен нени кычырдын?

²⁷ Байагы кижии каруу жандырды:

– *«Кудайың Кайраканды бастыра жүрегингле, бастыра жуланла, бастыра күчингле, бастыра санаанла сүйүп жүр»*. База: *«Бойыңды сүйүгендий, жуугыңды сүйүп жүр»*.

²⁸ Иисус ого айтты:

– Айтканың жолду. Анайда ла эдип жүр, жүрүм жүрерин.

²⁹ Же ол актанайын деп, Иисустан сурады:

– А менин жуугым кем?

³⁰ Иисус каруу жандырып, айтты:

– Бир кижии Иерусалимнен Иерихон жаар барып жадала, тонокчыларга туттурган. Тонкокчылар оны жылангаштап, жарым тындуга артырала, жүре бергендер. ³¹ Ол жолло бир абыс барып жаткан. Же оны көрөлө, көндүрө өдө берген. ³² Анайып ок бир левиит ол жерге келип, көрөлө, көндүрө өдө конгон. ³³ Бир самар кижии десе, жортып барадала, оны көрүп, ичи ачыган. ³⁴ Базып келеле, шырказын аракыла жүнүп, майла сүртеле, тангып берген. Эштегине миндиреле, айылчы түжер үйге экелип, оны кичееген. ³⁵ Эртезинде десе атанар башта эки динарий чыгарып, үйдин ээзине берип, айткан: «Бу кижини кичее. Артык акча коротсонг, бурулзам, төлөп берерим». ³⁶ Тонкокчыларга туттурган бу кижинин жуугы ол үчүнин кажызы болгон деп сананып турун?

³⁷ Жасакчы: «Ого быйаны жеткени» – деди. Айдарда, Иисус айтты:

– Бар, сен де анайда эдип жүр.

Мария ла Марфа

³⁸ Жолдо барадып, Иисус бир журтка келди. Анда Марфа деп үй кижиси Оны айлына кийдирди. ³⁹ Марфада Мария деп сыйын болгон. Онызы Иисустын будынын жанына отуруп, Онын сөзүн тындап турган.

⁴⁰ Марфа дезе, жаан күндү-күрөө эдерге кичеенип, базып келеле, айтты:

— Кайракан, сыйным мени иштезин деп, жангыскан артырып койгонун көрбөй турун ба? Оны меге болушсын дезен?

⁴¹⁻⁴² Иисус дезе ого каруу жандырды:

— Марфа! Марфа! Сен көпти эдерге кичеенип, шакпырап жадын, же жүк жангыс неме керек. Мария дезе жакшылыктуу үлүүзүн талдап алды, оны кем де айрып болбос.

11

Канайда мүргүйтени керегинде

¹ Иисус бир жерде мүргүп турган. Мүргүп божордо, үренчиктеринин бирүзи Ого айтты:

— Кайракан, Иоанн бойынын үренчиктерин үрөткени чилеп, бисти де мүргүүрге үрөт.

² Иисус олорго айтты:

— Мүргүп турганыгарда, мынайда айдыгар:

Ада!

Адын Сенин агарулалзын,

Каандыгын Сенин келзин!

³ Күнүн сайынгы калажысты кажы ла күн берип тур.

⁴ Кинчектеристи ташта, ненин учун дезе биске төлүлү не ле кижинин жаманын бис те таштап жадыс.

Жеткерге бисти кийдирбе*.

* Кезик жебрен түрбектерде: «Тенгеридеги Адабыс! Адын Сенин агарулалзын, Каандыгын Сенин келзин! Канайып тенгериде, анайып жерде де табын Сенин болзын. ³ Күнүн сайынгы калажысты кажы ла күн берип тур. ⁴ Кинчектеристи ташта, ненин учун дезе биске төлүлү не ле кижинин жаманын бис те таштап жадыс. Жеткерге бисти кийдирбе, же жаманнан бисти аргада».

Суранып жүрген најы керегинде

⁵ Иисус оной айтты:

– Кажы бирүгерде најы бар болзын. Ого түн аразында келип, мынайда айткан болдыгар: «Најым, меге төлүгө үч болчок калаш бер. ⁶ Айлыма јолго жүрген најым түшти, оны азыраар курсак јок». ⁷ Онызы дезе айыл ичиненг мынайда айтпай кайтсын: «Мени шакпыратпа. Эжигим бөктү, балдарым мениле кожо орында јаткылары. Туруп, сеге берип болбозым». ⁸ Айдып турум слерге: најы болгон адында ол туруп, калашты бербезе де, турумкай болзогор, ого туруп, нени сураганаарды ончозын алып берерге келижер. ⁹ Мен де айдып турум слерге: сурагар – слерге берилер, бедирегер – таап аларыгар; токулдадыгар – слерге ачып бергилеер. ¹⁰ Сураган кижии алат, бедирегени табат, токулдатканга ачып берер. ¹¹ Кемигер, ада болгон бойы, уулы балык сурагажын, балыктын ордына ого јылан алып берер? ¹² Јымыртка сурагажын, ого скорпион алып берер? ¹³ Анайдарда, јаман бойыгар, балдараарга јакшыны берерин билер болзогор, анчада ла Тенеридеги Ада Оной сурап турган улуска Агару Тынды берер!

Иисус на айса Веельзевул ба?

¹⁴ Бир катап Иисус тил јок шилемирди чыгарган. Шилемир чыгарда, тил јок кижии эрмектене берген, улус аланг кайкаган. ¹⁵ Кезиктери дезе айдышты:

– Ол шилемирлерди шилемир бийии Веельзевулдын күчиле чыгара сүрүп турбай.

¹⁶ Кажылары дезе, Оны ченеп, тенериден билди көргүс – дежип турдылар. ¹⁷ Је Иисус олардын ичиндеги сагыжын билип, айтты:

– Бойынан бойы бөлүнишкен каан јурты ээн калар; бойынан бойы бөлүнишкен биле јайрадылар. ¹⁸ Сатана бойынан бойы бөлүнзе, онын каандыгы чыдажып турар беде? Слер дезе Мени шилемирлерди Веельзевулдын күчиле чыгара сүрүп турбай – дейдигер. ¹⁹ Веельзевулдын күчиле шилемирлерди чыгара сүрүп турган болзом, слердин уулдарыгар кемнин күчиле чыгара сүрүп јат? Онын учун олар слерге јаргычылар болор. ²⁰ Је шилемирлерди

* Кезик јебрен түрбектерде: «Уулы калаш сурагажын, ого таш алып берер ада ортогордо табылар ба?»

чыгара сүрүп турганым Кудайдын күчинен болзо, слерге Кудайдын Каандыгы жеткени бу туру.

²¹ Күчтү кижини мылтык тудунып, айылын каруулдаза, онын жөө-жөзи бүдүн болор. ²² Ого бойынан күчтү кижини табарып, оны жензе, ол тушта онын иженген мылтыгын айрып, тоноп алганын үлөп берер.

²³ Мениле кожо эмези, Меге удур болгоны ол. Мениле кожо жуубаганы, кородып турганы ол.

²⁴ Кара желбис кижинин өзөк-буурынан чыкканда, энчү бедиреп, суу жок жерлерде тенип жүрөт. Таппай салала, «Чыгып барган айлыма бурулатам» – дейле, ²⁵ барып көрзө, айлы сибирилген, жуунадылган болот. ²⁶ Барып, бойынан жаман өскө жети желбис ээчиткенче келет, кирип, анда журтай бергилейт. Байагы кижиге мынызы башкызынан коомой болор.

²⁷ Ол мыны айдып турарда, улус ортодон бир үй кижини үнин бииктедип,

– Сени алып жүрген карын, Сени эмискен эмчек кежиктү! – деди.

²⁸ Же Ол айтты:

– Кудайдын сөзүн угуп, бүдүрүп жүргени кежиктү!

²⁹ Улус көптөн жуулыжып турарда, Ол айда берди:

– Кал, кинчектү үйе бу. Ол билдилер бедирейт. Же Ионанын билдизинен өскө, ого билди берилбес. ³⁰ Иона Ниневиянын калыгына билди болгондой, Кижини Уулы да бу үйеге билди болор. ³¹ Түштүктин абакай-кааны Жаргы болор күн бу үйенин улузыла кожо туруп, оларды бурулаар: ол Соломоннын ойгор сөзүн угайын деп, жака жерден келип жүрген эди. Же бат, мында Турганы Соломоннон жаан. ³² Ниневиянын улузы Жаргы болор күн бу үйенин улузыла кожо туруп, оларды бурулаар. Олор Ионанын жарлыктаганын угала, кинчегин алынып, Кудайга баштанган эдилер. Же бат, мында Турганы Ионадан жаан.

³³ Жарыткышты камысканда, оны туйук жерге эмезе табак алдына тургуспайтан. Карын, үйге кирген улус жарыкты көрзүн деп, оны неменин үстине тургузатан. ³⁴ Эт-кан жарыткыжы – көс. Көзүн ару болзо, ончо эди-канын да жарык болор, көстөн коомой болзон, эди-канын да карачкы болор. ³⁵ Ажыктап көр: ичиндеги жарык карачкы болуп калбазын! ³⁶ Эди-канын ончо жарык болзо, карачкы жери жок болзо, жарыткыш жарыгы сени жарыткандый, ончо бойын жарык болор.

**Фарисейлер ле јасакчылар
керегинде**

³⁷ Иисус айдып божоордо, бир фарисей Оны айлына ажанарга кычырды. Ол келип, кыйын отурды. ³⁸ Фарисей дезе, Онын ажанар алдында колын јунбаганын көрүп, кайкады. ³⁹ Је Кайракан ого айтты:

– Слер, фарисейлер, аяк-казанаардын тыштын арчып жадыгар, ичигер дезе тоношло, јаманла толо. ⁴⁰ Керсү эместер! Тыштын бүдүрген Бойы, ичин де бүдүрген эмес пе? ⁴¹ Ичигерде не барынан тиленип алган неме эдигер, ол тужында слерде ончозы ару болор!

⁴² Је слерге, фарисейлер, ачу-корон! Слер мятанын, рутанын, не ле маала ажынын онынчы үлүүзин берип жадыгар, је Кудайдын јаргызын ла сүүжин ундып жадыгар. Мыны да эдер, оны да ундыбас керек.

⁴³ Слерге, фарисейлер, ачу-корон! Слер синагогаларда ичкери өдүп отуарын, тепсендерде уткыдарын јакшызынып жадыгар.

⁴⁴ Слерге ачу-корон! Слер сөөк салар темдектелбеген оро ошкожыгар: улус онызын билбей, үстиле базап јүргүлейт.

⁴⁵ Јасакчылардан кем де Ого айтты:

– Үредүчи! Мынайда айдып, бисти де тарындырып жадын.

⁴⁶ Је Ол айтты:

– Јасакчы болгон слерге де ачу-корон! Слер улуска апарарга эп јок јүктер артадыгар, бойыгар дезе ологго сабарыгардын бирүзин де тийгиспейдигер!

⁴⁷ Слерге ачу-корон! Слер јарчыларга сөөк салар јерлер тудуп жадыгар, оморды дезе адаларыгар өлтүрген! ⁴⁸ Онызыла слер адаларыгардын эткен керегин јарадып турганыгарды керелейдигер: адаларыгар јарчыларды өлтүрген, слер дезе ологго сөөк салар јерлер тудуп жадыгар. ⁴⁹ Онын учун Кудайдын Ойгоры айткан: «Ологго јарчылар ла апостолдор ийерим. Омор булардын кажыларын өлтүрер, кажыларын дезе сүрүп ийер. ⁵⁰ Телекеј бүдерден ала төгүлген јарчылардын каны бу үйеден некелзин: ⁵¹ Авельдин канынан ала тагыл ла Өргөө ортозында өлтүрткен Захариянын канына јетире». Эйе, айдып турум слерге: мынызы бу үйеден некелер!

⁵² Слерге, јасакчыларга, ачу-корон! Слер билгирдин түлкүүрин алып алганыгар: ого бойыгар да кирбейдигер, кирейин деген улуска да буудак эдедигер.

⁵³ Иисус жүре берди. Онон ло бери бичикчилер ле фарисейлер Ого ачынып, көп сурактар берип, ⁵⁴ Оны бурулаарга, айткан сөзигенг жик табарга, умзанып турдылар.

12

¹ Ол өйдө түмөн улус жуулып, кысталыжып турарда, Иисус озо үренчиктерине айдып баштады:

– Фарисейлердин ачыткызынан чеберленигер, онызы эки жүстү болоры. ² Ачылбай калар туйук неме жок, жарталбай калар жажыт жок. ³ Онын учун карачкыда айтканыгар, жарыкта угулар, айыл ичинде кулакка айтканыгар, айылдын жабынчызынан жарлалар.

Кемнен коркыйтан

⁴ – Слерге дезе, најыларыма, айдып турум: эт-канды өлтүреле, өскө нени де эдер аргазы жоктон коркыбагар. ⁵ Же кемнен коркыйтанын слерге айдып берейин: өлтүреле, таамыга түжүрер жаңы бардан коркыгар. Эйе, айдып турум слерге: онон коркыгар! ⁶ Беш болчок боро кучыйакты эки оок жес акчага садатан эмес беди? Же Кудай олордын бирүзин де ундыбаган. ⁷ Слердин дезе бажыгардын кылы да ончозы тоололып калган. Анайдарда, коркыбагар: слер көп кучыйактардан баалу!

⁸ Айдып турум слерге: кем Мени жарадып турганын улус алдына айтса, оны Кижиге Уулы да жарадып турганын Кудайдын ангелдери алдына айдар. ⁹ Улус алдында кем Менен жана түшсе, Кижиге Уулы Кудайдын ангелдери алдында байагы кижиден жана түжер. ¹⁰ Кижиге Уулына удурас айтканы ташталар, Агару Тынды жамандап айтканы дезе, ташталбас.

¹¹ Слерди синагогаларга, жамылуларга ла жангарга алып келгезин, канайда коруланарыс, нени айдарыс деп санааркабагар. ¹² Агару Тын ол тушта нени айдарына слерди үредер.

Бир бай керегинде

¹³ Улустын ортозынан бир кижиге Иисуска айтты:

– Үредүчи, карындажыма айт, энчини мениле үлешсин.

¹⁴ Иисус ол кижиге:

– Слерди жаргылаарга эмезе энчигерди үлештирерге Мени кем туткан? – дейле, ¹⁵ улуска баштанды: – Ачаптанып неме жуурынан

чеберленигер, – кижинин жүрүми жөөжөзинин элбегинен камаанду эмес.

¹⁶ Онон укаа сөс айтты:

– Бир бай кижинин кыразында жакшы аш бүткөн. ¹⁷ «Эм канайдайын? – деп, ол сананган. – Ажымды урар жерим жок». ¹⁸ Онон айткан: «Мынайда эдедим: алмарларымды оодып, онон жаандарын тудадым, ончо ажымды, бар жөөжөмди ого жууп койодым. ¹⁹ Онон жулама айдадым: „Жулам! Белетеп алган курсагын, жөөп алган байлыгын узак ойгө жедер: амыра, ичип-жи, жырга“. ²⁰ Же Кудай ого айткан: «Сананбас! Бу тунде жуланды алып баргылаар. Белетеп алганын кемге жежер?»

²¹ Кудайга байыбай, бойына байлык жууган кижиле андый болуп жат.

Жүрүмгерди кичееп санааркабагар

²² Иисус үренчиктерине айтты:

– Онын учун айдып турум слерге: жүрүмгерди кичееп, нени жиирис, эди-каныгарды кичееп, нени кийерис дебегер. ²³ Жүрүм курсактан баалу, эт-кан кийимнен баалу. ²⁴ Кускундарды көрүгөр: оло аш чачпайдылар, кеспейдилер, жөөжө сугар жери де жок, алмарлары да жок, же Кудай оморды азырап жат. Слер десе куштардан канча кире артык! ²⁵ Кемигер кичеенип, жүрүмин бир де саатка узадып болор? ²⁶ Асты да болзо, бойыгарга эдип болбозыгарда, өскөзин не кичееп жадыгар? ²⁷ Чомур чечектердин өзүп турганын көрүгөр: иштебей де, иирбей де жадылар. Же айдып турум слерге: Соломон до бойынын бастыра магында омордын бирүзи де чилеп кийинбеген. ²⁸ Бүгүн өзүп, эртен отко ташталатан жалангын өлөнгин Кудай анайда кийиндирип турган да, слерди онон артык кийиндирер эмес пе, бүтпестер! ²⁹ Нени жиирин, эмесе нени ичерин бедиребегер, ого санааркабагар. ³⁰ Мынын ончозын бу телекейдин улuzu бедирейт. Адагар десе мынын ончозын керексинип турганыгарды билер. ³¹ Карын, Онын Каандыгын бедирегер, мынын ончозы слерге үзее-ри берилер.

³² Коркыба, ас үүр! Слерге Каандык берери – Адагардын жакшылык күүни андый. ³³ Жөөжөгөрди садып, быян эдип жүрүгөр. Бойыгарга элебес акчакап белетеп алыгар, корбос байлыкты тегериде жөөгөр, – ого уурчы же дип албас, оны күйе жибес. ³⁴ Жөөжөгөр кайда, жүрегеер де анда болор.

Белен болугар

³⁵ – Белигер курлу болзын, жарыткыштарыгар күйүп турзын. ³⁶ Бийи тойдонг келеле, эжикти токулдаткажын, тургуза ла ачып берерге сакыган кижидий болугар. ³⁷ Бийи јанып келеле, кулдары ойгу болгонын көргөжин, байагы кулдардын кежиктү болгоны ол. Чынын айдадым слерге: ол курчанып, кулдарын отургызып, базып келип, оморды бойы күндүлеер. ³⁸ Түннинг үч те аразында, таг алдында да келип, кулдары ойгу болгондорын көрөр болзо, ол кулдар кежиктү.

³⁹ Уурчы качан келерин айыл ээзи билген болзо, ойгу болуп, айылын тонотпос эди деп, билип јадыгар. ⁴⁰ Слер де белен болугар: Кижиди Уулы слер сакыбаган өйдө келер.

⁴¹ – Кайракан! Бу укаа сөсти јангыс биске айдып турун ба, айса ончо улуска ба? – деп, Петр Онон сурады.

⁴² Кайракан айтты:

– Јалчылардын бажын билип, оморго өйинде курсак берип турзын деп, бий көстөгөн бүдүмјилү ле керсү айыл башкараачы кем болотон? ⁴³ Бийи келип, кулы анайда эдип јүргенин көрөр болзо, байагы кул кежиктү. ⁴⁴ Чынын айдадым слерге: оны ончо јөөжөзине баш эдер. ⁴⁵ Је ол кул ичинде: «Бийим бачым келбес» – дейле, јалчыларды, јалчы кыстарды согуп, ичип-јип, аракыдап јатса, ⁴⁶ ол кулдын бийи сакыбаган күнде, сананбаган өйдө келер. Оны бойынан кезе чабар, онын салымы бүтпес улустын салымындый болор.

⁴⁷ Бийинин табын билип, белен эмес болгон, онын табыла этпеген кул көп соктырар; ⁴⁸ билбей јүрүп, кезедилер буруга калганы дезе ас соктырар. Кемге көп берилген, онон көп ок некелер, кемге көп бүдүмјилелген, онон көп ок суралар.

⁴⁹ Мен јерге от түжүрерге келгем, ол от јалбырап күйзе кайдат деп, күүнзеп турум! ⁵⁰ Мен креске түжүп, крестелер учурлу; оны сакып, кыйналып турганымды! ⁵¹ Мени јерге энчү экелерге келген деп туругар ба? Јок! – деп, айдып турум слерге. – Бөлүштирерге келгем! ⁵² Мынан ары үйде беш кижиди болзо, омор бөлүнижер: үчүзи – экүзине удур болор, экүзи – үчүзине удур болор. ⁵³ Адазы уулына, уулы адазына удур, энези кызына, кызы энезине удур, кайын энези келдине, келди кайын энезине удур бөлүнижер.

⁵⁴ Улуска дезе айтты:

– Күнбадыштан булут чыгып келгенин көрзөгөр, ол тарыйын: «Жанмырлаар» – дейдигер; айтканыгарча болуп жат. ⁵⁵Түштүк салкын соккондо, «Изү болор» дейдигер, айтканыгарча болуп жат. ⁵⁶Эки жүстүлөр! Жерге ле тенгериге көрүп, жылдын ойин билип жадыгар, эмди кандый ой келгенин десе билип болбойдыгар ба? ⁵⁷Чын дегенди билип аларга, бойыгарды бойыгар не жаргылабайдыгар?

⁵⁸Бурулаачы кижинге жандарга барып жатканда, жолой оныла жаражарга кичеен, сени ол жаргычыга алып барбазын, жаргычы сени түрменин ишчизине берип ийбезин, онызы десе сени түрмелеп койбозын. ⁵⁹Айдып турум сеге: калганчы оок акчаны төлөбөйинчен, оноортынан чыкпазын.

13

Кинчегин алынары керегинде

¹Бу ойдө Иисуска бир кезик улус келип, Өргөөдө Пилатка өлтүрткен Галилейдин улузы керегинде айдып бердилер. Пилат олордын канын тайып жаткан тындуларынын каныла колыштырган.

²Иисус айтты:

– Бу улус Галилейдин өскө улузынан көп кинчектү учун олорло андый болгон деп сананып туругар ба? ³Жок – деп, айдып турум слерге! Же кинчегерди алынып, Кудайга баштанбазагар, ончогор анайып ок өлүп каларыгар! ⁴Силоамдагы бакана антарыларда, ого баспактадып өлгөн он сегис кижии Иерусалимде журтаган улуста ончозынан көп төлүлү болгон деп сананып туругар ба? ⁵Жок – деп, айдып турум слерге! Же кинчегерди алынып, Кудайга баштанбазагар, ончогор анайып ок өлүп каларыгар.

⁶Онон мындый укаа сөс айтты:

– Бир кижинин виноград өскөн садында тарылган смоква агаш болгон. Ол бу агаштын жиилегин терерге келеле, неме таппаган. ⁷Айдарда, бойынын ишчизине айткан: «Бат, бу агаштан жиилек алайын деп, үчинчи жыл келип жадым, же бедиреп таппай турум. Оны ары кезип кой, жерди туза жок этпезин». ⁸Же онызы каруу жандырып, айткан: «Бийим, быжылча тургай. Мен оны күбүредип, өтөк төгүп салайын. ⁹Эзенде жиилек берер болор бо. Бербезе, кезип койгойын».

Суббот күнде кижини жазары

- ¹⁰ Суббот күн синагогалардын бирүзінде Иисус үредип турган.
- ¹¹ Анда јоболдын көрмөзине туттурала, он сегис жыл јобоп жүрген үй кижини болгон. Ол корчойып калган, арка-сыны түзелбейтен.
- ¹² Иисус оны көрөлө, Бойына кычырып алып,
– Үй кижини, оору-јоболдон айрылып жадын – дейле, ¹³ ого колын салып, алкады. Онызы бу тарый түзелип, Кудайды алкай берди.
- ¹⁴ Иисус суббот күнде јасты деп, синагоганын јааны чугулданып, улуска айтты:
– Иш эдетен алты күн бар. Јазыларга ол күндерде келип турар, суббот күнде келбегер.
- ¹⁵ Је Кайракан айтты:
– Эки јүстүлөр! Слердин кемигер де болзын, суббот күнде чарын эмезе эштегин чечип, сугарарга апарып јат па? ¹⁶ Авраамнын бу кызын сатана туку он сегис жыл күлүде туткан. Суббот күнде күлүзин чечип, оны јайымдаарга јарабас па?
- ¹⁷ Ол мынайда айдып турарда, Ого удурлашкан ончо улуска уяатту болды. Ончолоры Онын мактулу керектерин көрүп, сүүнижип турды.

Кудайдын Каандыгы неге түнгей

- ¹⁸ Иисус айтты:
– Кудайдын Каандыгы неге түнгей, Оны неге түндеп айдайын?
- ¹⁹ Ол горчицанын үренине түнгей. Оны кижини алып, садында отургускан. Ол өзүп, јаан агаш болуп калган, теңеринин куштары онын будактарына уяа тарткан.
- ²⁰ База айтты:
– Кудайдын Каандыгын неге түндеп айдайын? ²¹ Ол ачыткыга түнгей. Оны үй кижини алып, үч кемјү кулурга саларда, ончо тесте көдүрилип калган.
- ²² Иисус калаларга ла јурттарга табарып, үредип турды. Ол Иерусалим јаар барып јаткан.
- ²³ – Кайракан, аргаданып тургандар ас беди? – деп, бир кижини сурады.
Иисус дезе олорго айтты:
²⁴ – Тар эжиктен кирерге күүренигер. Айдып турум слерге: көп улус кирейин дейле, ого кирип болбос. ²⁵ Айыл ээзи туруп, эжигин

бөктөп ийзе, слер тыштында туруп, эжикти токулдадып: «Бийибис, биске ач!» — деп жайнаарыгар. Же ол слерге айдар: «Слерди билбезим, кайдан келген улус». ²⁶ Ол тушта слер айдынарыгар: «Сенин алдында ичип-жип жүрген эдибис, бистинг оромдорыста үредип жүрген эдин». ²⁷ Же ол слерге айдар: «Слерди билбезим, кайдан келген улус. Жаман кылынып жүргендер, ончогор менен кезде тайылыгар!» ²⁸ Авраам, Исаак, Иаков ло ончо жарчылар Кудайдын Каандыгында жүргендерин, бойыгар дезе, чыгара сүрдүрип ийгенигерди көрөр болзогор, анда ый ла тиш кыжырты болор. ²⁹ Күнчыгыштан ла күнбадыштан, түндүктен ле түштүктен келгилеп, Кудайдын Каандыгында кыйын отургылап алар. ³⁰ Эмди калганчы болгон кижиге, баштапкы болор, баштапкы болгоны, калганчы болор.

Иерусалим керегинде сыгыт

³¹ Ол күн бир кезик фарисейлер келип, Иисуска айттылар:

— Чыгып, мынанг ырбап бар, Ирод Сени өлтүрер күүндү.

³² Иисус ологорго каруу жандырды:

— Барып, ол түлкүге айдыгар: «Бат, бүгүн ле эртен шилемирлерди чыгарарым, оору-жоболды жазарым, үчинчи күнде дезе керегимди туузылтарым. ³³ Же бүгүн, эртен ле сонзуун Мен жолдо болор учурлу, ненин учун дезе жарчы Иерусалимненг өскө жерде өлтүртер аргазы жок».

³⁴ Жарчыларды өлтүрөөчи, сеге ийилген элчилерди ташла шыба-лаачы Иерусалим, Иерусалим! Куш бойынын балдарын канады алдына жуунаткандый, балдарыңды канча жуунадайын дебедим, же слер болбодыгар! ³⁵ Бат, айлыгар слерге ээн артып жат! Айдып турум слерге: өй жедип, «*Кайраканның адынанг келип жатканы алкышту!*» — деп айтпаганчар, Мени көрбөзигер.

14

Иисус фарисей-эште

¹ Бир катап суббот күнде Иисус фарисей бийдинг айлына кирип, ажанды. Оны ажыктап турдылар. ² Же бат, Онын алдына суулу оорудан шыралап жүрген кижиге келди.

³ Иисус жасакчыларга ла фарисейлерге баштанып, айтты:

— Суббот күнде улусты эмдеерге жараар ба?

⁴ Олор унчугышпады. Оору кижиге тийип, оны жазала, жандырып ийди. ⁵ Олорго дезе айтты:

— Кажы бирүгердин уулыгар* эмезе чарыгар кутукка түшке-жин, оныгарды суббот то күнде ол тарый чыгарып албас бедигер?

⁶ Олор нени айдарын билбей турдылар.

⁷ Айттырылган улус төр талдап тургандарын аярып, олорго укаа сөс айтты:

⁸ — Кем сени тойго кычырза, төргө отурба. Айттырылган улус ортодо сенен күндүлү кижиге бар болуп калбазын. ⁹ Оны да, сени де айттырган кижиге базып келип, сеге: «Бу жерди ол кижиге божот» — дебизин. Ол тушта сеге бу мынын уяадына чыдабай, эжиктин жанына барып, отурага келижер. ¹⁰ Же сени айттырса, келип, эжиктин жанына отуруп ал. Сени айттырган кижиге базып келип, «Найы, өрө өт!» — дезин. Ол тушта сениле кожо отурган улус алдында сеге күндү болор. ¹¹ Бойун бийик тутканы — жабыс көрдирер, бойун жабыс тутканы — бийикке чыгар.

¹² Айттырган кижиге де айтты:

— Түште бе, энгирде бе казан асканда, найыларыңды да, карындаштарыңды да, төрөндөрүңди де, бай айылдаштарыңды да айттырба. Олор качан бирде сени база айлына кычырар, жакшызын жандыра жетирер аргалу. ¹³ Же күндү-күрее эткенде, түрени, кенек, аксак, сокор улусты айттыр. ¹⁴ Бат ол тушта кежиктү болгонун ол: жандыра жакшызын олор сеге жетирип болбос, же актулар тирилгезин, сеге жакшы жетирилер.

¹⁵ Мыны угала, Оныла кожо кыйын отургандардын бирүзи Ого айтты:

— Кудайдын Каандыгында курсак жири кежиктү!

¹⁶ Иисус дезе ого айтты:

— Бир кижиге жаан күндү-күрее эдип, көп улус айттырган. ¹⁷ Ажарнар ой жедип келерде, ол кулын ийип, айттырылган улуска мынайда айтсын деген: «Келигер, ончо неме белен». ¹⁸ Олор, эрмектешип алган чылап, жаманын таштазын деп, сурай бергендер. Бирүзи айткан: «Мен жер садып алдым, оны барып көрөр керек. Жаманымды таштазын деп, сурап турум». ¹⁹ Экинчиси: «Мен беш эжер чар садып алдым, олорды жегип, кыра сүрүп көрөргө турум. Жаманымды таштазын деп, сурап турум» — деген. ²⁰ Үчүнчиси айткан: «Мен

* Кезик жебрен түрбектерде «эштегер».

кижи алдым, онын учун барып болбозым». ²¹ Кул келип, мыны бийине угускан. Айыл ээзи чугулданып, кулына жакарган: «Капшай барып, каланын жаан ла кичинек оромдоры сайын жүрүп, түрени, кенек, аксак ла сокор улусты бери экел». ²² Кул келип, айткан: «Бийим, жакарунды бүдүрип койдым, эмди де јер бар». ²³ Бий кулына база жакарган: «Јолдорды, чеден-кажаандарды кууп, туштаган ла кижини сөстө, айлымнын ичине улус толзын!» ²⁴ Айдып турум слерге: озо айттырган улустын бирүзи де ажымнанг јибес»*.

***Канайып Иисустын
үренчиги болор***

²⁵ Иисула кожо көп улус барып јаткан. Ол кайра баштанып, олорго айтты:

²⁶ – Меге келген кижии ада-энезин, алган эжин, бала-барказын, ага-карындажын, эје-сыйындарын, акту бойынын жүрүмин де јектеп, јаман көрбөзө, ол Менин үренчигим болор аргазы јок. ²⁷ Бойынын кере тартыратан агажын албай, Мени ээчип жүрер кижии, Менин үренчигим болор аргазы јок.

²⁸ Кажы бирүгер бакана тудар күүндү болзын. Ол озо отурып алып, оны бүдүре тударга не-немези јеткил бе деп, тоолоор эмес пе? ²⁹⁻³⁰ Онон башка, бакананы төзөйлө, бүдүрип болбостонг маат јок. Улус оны көрөлө, «Бу кижии тудуп баштайла, бүдүрип болбоды» деп, электеп каткырышпазын.

³¹ Кандый бир каан өскө каанга удур јуулажарга барып јаткан болзын. Он мунг черүлү бойы, јуулажып келип јаткан јирме мунг черүлү каанга удурлажар аргазы бар ба деп, озо баштап отурып алып, јөптөжөр эмес пе? ³² Јуулажар аргазы јок болзо, өштү ыраак тужында амыр-энчү сурап, ого элчилерин ийер. ³³ Анайып ок слер де, бойыгарда не барынанг мойнобозогор, Менин үренчиктерим болор учурыгар јок.

³⁴ Тус – јакшы неме. Је тус амтанын јылыйтса, канайып оны тусту эдер? ³⁵ Јерге де, өтөккө дө јарабас. Оны чыгара чачып јадылар. Кулакту кижии уксын!

* Кезик јебрен түрбектерде кожумак бар: «Айттырылганы көп, је талдалганы ас».

15

Жылыйган кой керегинде

¹Иисусты угарга, ончо албанчылар ла кинчектүлер Ого жууктап келдилер. Фарисейлер ле бичикчилер дезе кимиректенип турдылар:

²— Ол кинчектүлерди жуудып, олорло кожо ажанып жат.

³Je Иисус олорго мындый укаа сөс айтты:

⁴— Кажы бирүгерде жүс кой болзын, бир койыгар жылыйып калган болзын. Жылыйган койды таап алганча бедиреерге, тогузон тогус койын ол куба чөлдө артырып койор эмес пе? ⁵Таап алгажын, сүүнип, койды жардына артынып алар. ⁶Жанып келеле, најыларын ла айылдаштарын кычырып алып, олорго айдар: «Мениле кожо сүүнигер, жылыйган койымды таап алдым!» ⁷Айдып турум слерге: Кудайга баштанары керек жок тогузон тогус актуга көрө Ого баштанып турган кинчектү бир кижиге тенериде артык сүүниглеер.

Жылыйган акча керегинде

⁸— Ол эмезе, бир үй кижиде он мөнүн акча болзын, бир акчазын жылыйтып салган болзын. Жарыткышты күүдүрип алып, айлынын ичин сибирип, онызын таап алганча, кичеенип бедиреер эмес пе? ⁹Таап алгажын, үүре-желелерин, айылдаштарын кычырып алып, айдар: «Мениле кожо сүүнигер, жылыйган акчамды таап алдым!» ¹⁰Айдып турум слерге: Кудайга баштанып турган кинчектү бир де кижиге Кудайдын ангелдери алдында сүүнчи болуп жат.

Тенибер уул керегинде

¹¹Иисус база айтты:

— Бир кижиде эки уул болгон. ¹²Кичүзи адазына айткан: «Ада! Жөөжөгөрдөн једжер үлүүмди меге беригер». Адазы жөөжөни уулдарына бөлип берген. ¹³Саадабай кичү уул ончозын жууп, ыраак ороонго атанган. Анда ол салдым, балыр жүрүп, акчазын үреп койгон. ¹⁴Бары-јогын кородып саларда, ол ороондо ачана-торо башталып, немеге јединбей барган. ¹⁵Барып, бу орооннын улузынын бирүзине јалданарда, оны јалангына чочко кабыртып ийген. ¹⁶Чочконун јайынтызыла да болзо, кардын толтырайын дезе, оны да берери чыкпай турган. ¹⁷Санаа алынып, айдынган: «Адамнын

канча жалчылары курсакты јип түгезип болбой јат, мен дезе торо-лоп өлөргө јеттим! ¹⁸Туруп, адама барып, айдадым: „Ада, тенгериге удур ла слердин алдыгарда кинчек эттим. ¹⁹Уулыгар деп аданар учурым јок, мени жалчыларарга кожуп алыгар“».

²⁰Туруп, адазына барган. Оны адазы ыраагынан көрүп ийеле, ичи ачыган, удур јүгүрип келеле, мойнынан кучактап, окшой берген. ²¹Уулы: «Ада! – деген. – Тенгериге удур ла слердин алдыгарда кинчек эттим. Уулыгар деп аданар учурым јок». ²²Је адазы кулдарына јакарган: «Кийимнин болзо јакшызын экелип, балама кийдиригер, сабарына болзо јүстүк сугугар, будына болзо өдүк кийдиригер. ²³Семирткен бозуны экелип, сойыгар: јийлик, јыргайлык! ²⁴Бу уулым өлгөн бойы тирилди, јылыган бойы табылды». Онон јыргай бергендер.

²⁵Јаан уул дезе кырада болгон. Јанып келедип, айылдан кожон чыгып турганын угуп ийген. ²⁶Јалчылардын бирүзин алдырып ала-ла, анда не болуп турганын сураган. ²⁷Онызы айткан: «Карындажын јанып келген. Ол эзен-амыр јанып келди деп, адан сүүнип, семирткен бозуны сойгон». ²⁸Јаан уул өөркөйлө, айлына кирбеген. Адазы чыгып келеле, оны кычыра берген. ²⁹Је ол адазына айткан: «Бат, канча јылга улай слерге иштеп, айткан сөзигерден чыкпай јүрдим. Је најыларынла кожо јыргап ал деп, меге уулак та айдып бербедигер. ³⁰Баскын-тоскын үй улуска биригип, ар-јөөжөзин кородып койгон бу уулыгар јанып келерде, ого семирткен бозу сойдыгар!» ³¹Адазы дезе ого айткан: «Уулым, сен јаантайын мениле кожо, менин не барым – сенийи. ³²Бу карындажын өлгөн бойы тирилди, јылыган бойы табылды деп сүүнип, јыргаар керек».

16

Чындык байлык керегинде

¹Иисус Бойынын үренчиктерине дезе айтты:

– Бир бай кижиде айыл башкараачы болгон. Ол јөөжөзин кородып јат деп, байга јетиргендер. ²Онызын алдырала, айткан: «Бу сен керегинде нени угуп турум? Эткен ижинге јартамал эт, бу иште сенин артар учурын јок». ³Айыл башкараачы бойында айдынган: «Эм канайдайын? Бийим мени иштег јайладып јат. Јер казып болбозым, суранчыктап јүреринен уйалып јадым. ⁴Бу иштег чыгарып

салза, улус мени айылдарына жуудып алзын деп, нени эдерин билерим» – дейле, ⁵бийине төлүлү улусты тангынан алдыра берген. «Бийиме канчаны төлүлү эдин?» – деп, баштапкызынан сураган. ⁶Онызы: «Jүс бочко май» – деген. Айдарда, ого айткан: «Кол салган чаазынынды алып, отур, „бежен“ деп, капшай бичи». ⁷Онон: «Сен канча кирелү төлүлү эдин?» – деп, өскөзинен сураган. Онызы: «Jүс таар буудай» – деген. Айдарда, ого айткан: «Кол салган чаазынынды алып, „сегизен“ деп бичи». ⁸Санаа-укаалу эткени учун чынга турбас немелердин башкараачызын бий мактаган. Жердеги жүрүмнин уулдары бойы ошкош улус ортодо жарыктын уулдарына көрө санаалу.

⁹Мен де слерге айдып турум: чынга турбас байлыкка бойлорыгарга нөкөрлөр таап туругар. Онон, байлыгар корозо, слерди мөнгү айлы-журттарына жууткылап алзын. ¹⁰Аска бүдүмжилү болгоны, көпкө дө бүдүмжилү. Аска бүдүмжи жок болгоны, көпкө дө бүдүмжи жок. ¹¹Чынга турбас байлыкты слерге бүдүмжилеерге жарабас болзо, чындык байлыкты кем бүдүмжилеер? ¹²Кижинийине бүдүмжи жок болгоныгарда, бойыгардыйын слерге кем берер?

¹³Кандый да кул эки бийге бир уунда жалчыланып болбос: эмезе бирүзин жаман көрөр, экинчизин дезе сүүр; эмезе бирүзине кичеенер, экинчизин дезе керектебес. Кудайга ла жөбжөгө тен жалчыланып болбозыгар.

¹⁴Мыны ончозын фарисейлер де угуп, акчага ач бойлоры, Иисусты электеп каткырышты.

¹⁵Иисус ологорго айтты:

– Улус алдында акту болуп көрүнедигер, же Кудай жүрегеерди билер. Улус ортодо бийик баалалып турганы, Кудайга жескинчилү.

¹⁶Иоаннан озо Жасак ла жарчылардын сөзи жарлалган. Эмдиден ала дезе Кудайдын Каандыгы керегинде Сүүнчилү Жар жарлалат, кажы ла кижиге кирерге күч салат. ¹⁷Жасакта бир чийик жоголгончо, жер ле тенериге жоголорго женил. ¹⁸Үйиле айрылыжып, өскө кижиге алганы, онызыла кинчекке киргени ол. Айрылыжып калганды алганы, оныла кожо кинчек эткени ол.

Бай кижиге ле Лазарь

¹⁹Иисус онон айтты:

– Бир бай кижиге болгон. Каан чылап кийинип, күнүн сайын жыргап-сайрап жүрер. ²⁰⁻²¹База бастыра бойы ирин-баалулу Лазарь

деп түрени кижги болгон. Байдын столынан түшкенди јийин деп, онын каалгазынын јанында јадатан. Ийттер келип, баалузын јалап туратан. ²² Је бат, түрени јада калган, ангелдер оны Авраамга коштой апарып салгандар. Бай да јада калган, онын сөөгин јууп койгондор. ²³ Ол, таамыда кыйналып жүрген бойы, өрө көрзө, ыраагында Авраам жүрген, коштойында дезе – Лазарь. ²⁴ Бай кыйгыра берген: «Авраам адабыс! Меге буурсап, Лазарьды бери ийзен, сабарынын бажын сууга чыктыдып, тилимди соотсын. Бу от-јалбыштын изүзине кыйналып турум!» ²⁵ Је Авраам айткан: «Уулым, эске алынып ийзен, эзен жүреринде, сен ончо јакшыны алган, Лазарь дезе ончо јаманды. Эмди ол мында кооттоп јат, сен дезе кыйналып жадын. ²⁶ Ого үзеери, слердин ле бистинг ортобыста – алыс јер. Онын учун мынаартынан слерге барайын дегени, барып болбос, оноортынан биске келейин дегени, келип болбос». ²⁷ Айдарда, бай айткан: «Оны бистинг айылга ий деп, сурап турум сени, адабыс!» ²⁸ Беш карындажым бар эди. Бу кыйынду јерге түшпезин деп, ол барып, ологорго керелезин». ²⁹ Авраам айткан: «Олордо Моисей ле јарчылар бар, олорды уксын!» ³⁰ «Јок, Авраам адабыс, – деп, ол айткан, – өлгөн улустын бир-бирүзи ологорго барза, ологор Кудайга баштанар». ³¹ Је Авраам ого айткан: «Моисейди ле јарчыларды уккулабай турган болзо, ологорды кем де, керек дезе, тирилген кижги де, бүдүндирип болбос».

17

Кинчек ле бүдетени керегинде

¹ Иисус үренчиктерине айтты:

– Јаманга баштаачы немелер келбейинче болбос, је ологор кем ажыра келген, ого ачу-корон! ² Бу кичүлердин кажы бирүзин јаманга баштаган кижининг мойнына теерменнинг тажын буулап, оны талайга таштаган болзо, ого торт болор эди. ³ Мынан чеберленип жүрүгөр! Карындажын сеге јаман эткежин, каарып айт, кинчегин алынза, јаманын таштап кой. ⁴ Күнине јети катап јаман эделе, сеге јети катап келип, «Мен бурулу» дегежин, јаманын таштап кой.

⁵ – Кудайга бүдер күүнибисти тындыдарга болуш – деп, апостолдор Кайраканнан сурадылар.

⁶ Кайракан каруу јандырды:

– Бүдеригер горчицанын үренинче болуп, бу турган агашка: «Тазыл-тамырынгла кожо кодорылып, бойынды бойын талайга апарып отургус!» – деген болзогор, ол слерге багар эди.

⁷ Кажы бирүгер кыралап эмезе малдап жүрген кулду болзын. Байагы кул иштен жанып келзе, ого: «Капшай отурып ажан!» – деп айдар бедигер? ⁸ Карын, мынайда айдар жогоор бо: «Меге казан ас, мен ичип-жип отурганчам, курчанып алып, мени кичееп күндүле, онон бойын ичип-жиирин». ⁹ Жакаругарды бүдүрген кулыгарга алкыш-быйаныгарды айдар бедигер? ¹⁰ Анайып ок слер де, жакаруны бүдүреле, мынайда айдыгар: «Бис неге де турбас кулдар эдибис, бис жүк молжу-керегисти бүдүрдис».

¹¹ Иерусалим жаар жолдо Иисус Самар ла Галилейдин ортозынча барып жаткан. ¹² Бир журтка кирип жадарда, Ого капкаш баалулу он кижичурады. Олор ыраагында токтой түжүп, ¹³ кыйгырыжа бердилер:

– Иисус, Үредүчи! Биске буурса!

¹⁴ Олорды көрөлө, Иисус:

– Абыстарга барып көрүнигер – деди.

Олор барып жадала, арутала бердилер. ¹⁵ Олордын бирүзи дезе, бойынын жазылганын көрөлө, ойто бурулды. Тын үнденип Кудайды алкап, ¹⁶ Иисустын будынын алдына көнкөрө жыгылып, Ого алкыш-быйанын жетирип турды. Ол самар кижичи болгон.

¹⁷ – Аруталганы он кижичи эмес беди? Арткан тогузы кайда? – деп, Иисус сурады. – ¹⁸ Кудайга алкыш-быйанын жетирерге, өскө укту бу кижиден башка, олордын бирүзи де келбеди бе? – дейле, ¹⁹ ого айтты: – Тур, бар. Бүдүп турганын сени аргадап алды.

Кудайдын Каандыгынын келери

²⁰ Кудайдын Каандыгы качан келер деп, фарисейлер сураарда, Иисус каруу жандырды:

– Кудайдын Каандыгы танылу келбес. ²¹ «Ол мында!» эмезе «Туку анда!» дешпес, ненин учун дезе Кудайдын Каандыгы – өзөк-көксигерде.

²² Үренчиктерине дезе айтты:

– Кижичи Уулынын ого жүк бир де күнин болзо көрөр күүнигер келер ой болор, же оны көрбөзигер. ²³ Слерге: «Ол мында!», «Туку анда!» – дешкилеер. Тап эдип, олордын кийнинен жүгүрбегер.

²⁴ Жалт эделе, тенгеринин бир учынан экинчи учына жетире жарыдып ийген жалкынды, Кижичи Уулы Бойынын күнинде андый

болор. ²⁵Je озо баштап Ол көп кыйналар, бу үйенинг улузы Онон жана тўжер учурлу. ²⁶Нойдын күндеринде болгондой, Кижин Уулынын күндеринде андый ок болор: ²⁷Ной ковчегке кирердин киргенче, улус ичип-жип жаткан, кижин алары алып, кижиге барары барып турган. Онон чайык чыгып, ончозы чөнгүп калган. ²⁸Лоттын күндеринде база андый ок болгон: улус ичкен-жиген, садышкан, аш салган, агаш тарыган, туралар туткан. ²⁹Je Лот Содомнон жүре берген күн тенгериден от ло күкүр жаап, ончозы кырылып калган. ³⁰Кижин Уулы ачылар күн андый ок болор!

³¹Ол күн жабынчыда болгон кижин, не-немези десе айылдын ичинде болгожун, онызын алайын деп түшпезин; кырада жүргени, бурулбазын! ³²Лоттын абакайын сананып жүрүгөр! ³³Жүрүмин чеберлейин дегени, онызын жылытар, жүрүмин жылытканы, онызын тындандырып алар. ³⁴Айдып турум слерге, ол түнде эки кижин бир төжөктө жадар: бирүзин алып баргылаар, бирүзин десе артырып койгылаар; ³⁵эки үй кижин кол теермен тартар: бирүзин алып баргылаар, бирүзин десе артырып койгылаар*.

³⁷Айдарда, үренчиктер Онон сурадылар:

– Бу кайда болор, Кайракан?

Иисус айтты:

– Сөөк жаткан жерге кан-керделер жуулар.

18

Тул үй кижин ле жаргычы керегинде

¹Jaантайын мүргүп, чөкбөйтөннин билгилеп жүрзин деп, Иисус ологорго укаа сөс айтты:

²– Бир калада жаргычы болгон. Ол Кудайдан да коркыбайтан, улустан да уйалбайтан. ³Бу ок калада бир тул үй кижин болгон. Ол жаргычыга келип, «Мени өштүмнен корула» – деп, жайнап сурап туратан. ⁴Жаргычы узак ойгө жөпсинбей, онон бойында айдынган: «Мен Кудайдан коркыбас, улустан уйалбас та болзом, ⁵бу тул үй кижин меге амыр бербей турганда, оны корулайын, мени түйметпезин, база келбезин».

* Кезик жебрен түрбектерде кожумак бар: ³⁶«Кырада эки кижин жүрер: бирүзин алып баргылаар, бирүзин десе артырып койгылаар».

⁶ – Ак-чек эмес жаргычы нени айтканын уктыгар ба? – деп, Кайракан айтты. – ⁷ Кудай Бойына тўн-тўш жайнап турган талдалгандарын корулабас беди, оларды корулаарын саададып та турган болзо? ⁸ Айдып турум слерге: оларды саадабай корулаар. Же Кижин Уулы келеле, Ого бўдўп турганды жерден табар ба?

Фарисей ле албанчы керегинде

⁹ Бойлорын актузынып, өскөлөрүн жабыссынып турган кезик улуска десе Иисус укаа сөс айтты:

¹⁰ – Эки кижин мўргўўрге, Өргөөгө кирген: бирўзи фарисей, экинчиси десе – албанчы. ¹¹ Фарисей туруп, бойында мўргўген: «Э-э, Кудай! Мен өскө улустый тонокчы, кўжўрчи, балыр жўрўмдў эмесе бу албанчыдый эмес болгоныма, Сеге алкыш-быйан жетирип турум. ¹² Неделеде эки катап орозо тудуп, алганымнын онынчы ўлўўзин берип жадым». ¹³ Албанчы десе, ыраагында туруп, тегери өрө көрөргө дө тидинбей, же тожине согунып, айдынып турган: «Э-э, Кудай, меге, кинчектў кижиге, буурсак бол!»

¹⁴ Айдып турум слерге: фарисей эмес, бу кижин Кудайдын алдында көп акталып жанган. Бийиктединген кажы ла кижин – жабызадылар, жабызыдынганы – бийиктедилер.

Кудайдын Каандыгына кем кирер?

¹⁵ Кол тийгиссин деп, Иисуска кичў балдарды экелип турдылар. Ўренчиктери десе, мыны көрөлө, оларды жуутпай тургандар. ¹⁶ Же Иисус балдарды Бойына кычырып алып, айтты:

– Балдарды божодыгар, Меге келерге буудактабагар. Кудайдын Каандыгы мындылардыйы эди. ¹⁷ Чынын айдадым слерге: Кудайдын Каандыгын бала чылап алынбаган кижин ого кирбес.

¹⁸ – Быйанду Ўредўчи! Мөнкў жўрўмди энчиленерге, нени эдейин? – деп, бийлердин бирўзи Иисустан сурады.

¹⁹ Иисус ого айтты:

– Мени не быйанду дейдин? Кем де быйанду эмес, жангыс Кудай быйанду. ²⁰ *Чайдам болбо, кижин өлтўрбе, ууры этпе, төгўн керелебе, ада-эненди тооп жўр* деген жакылталарды билеринг.

²¹ Бий:

– Мыны ончозын жиит тужымнанг ала чек туткан эдим – деди.

²² Мыны угала, Иисус ого айтты:

– Сеге база бир неме жетпейт: не барынды садып ийип, түренилгерге үлөп бер. Ол тушта тенгериде эржинелү болорун. Онон келип, Мени ээчий бар.

²³ Же байагы кижини мыны угала, кунуга берди: ол коркышту бай кижини болгон. ²⁴ Иисус онын кунуга бергенин көрөлө, айтты:

– Бай улуска Кудайдын Каандыгына кирерге кандый күч! ²⁵ Бай кижиге Кудайдын Каандыгына киреринен, төөгө ийне үйдинен өдөргө жеңил.

Мыны уккан улус айттылар:

²⁶ – Айдарда, кем аргаданар аргалу?

²⁷ – Улустун эдип болбозун Кудай эдер аргалу – деп, Ол каруу жандырды.

²⁸ Петр айтты:

– Бат, айлы-журтыбысты артырып, Сени ээчиген эдибис.

²⁹ Иисус олорго айтты:

– Чынын айдадым слерге: айлы-журтын, эмезе ада-энезин, эмезе ага-карындыгын, эмезе алган эжин, эмезе бала-барказын Кудайдын Каандыгына болуп артырала, ³⁰ бу чакта чик-жок көпти албаган кижини жок, келер чакта дезе, – мөңкү жүрүмди.

³¹ Он эки үренигин тангынан кычырып алып, олорго айтты:

– Бат, Иерусалимди өрө чыгып отурус. Кижини Уулы керегинде жарчылардын ончо бичилгени бүдөр. ³² Эйе, Оны кара жандуларга берип ийгилеер, электегилеер, базынгылаар, Ого түкүргилеер, ³³ Оны камчылагылаар, онон өлтүргилеп койор. Же үчинчи күнде Ол тирилер.

³⁴ Же олар мынанг нени де аайлабадылар. Бу сөстөр олорго туйук болгон, олар айдылганын ондобогондор.

Сокорды жасканы

³⁵ Иисус Иерихонго жууктап келерде, жол куйнунда бир сокор суранчыктап отурган. ³⁶ Жаныла көп улус өдүп жатканын угала, ол бу не атасы – деп сурады. ³⁷ Ого:

– Назаретте жерлү Иисус өдүп жат – дедилер.

³⁸ Айдарда, сокор:

– Давид уулы Иисус, меге буурса! – деп, кыйгыра берди.

³⁹ Ичкертинде базап бараткан улус оны унчуктырбаста, ол там ары кыйгырды:

– Давид уулы, меге буурса!

⁴⁰ Иисус токтой түжүп, «Оны Меге экелигер» – деди. Сокор Ого базып келерде,

⁴¹ – Сеге нени эдейин? Сеге не керек? – деп, онон сурады.

Ол айтты:

– Кайракан, көзим жарызын деп турум!

⁴² Иисус ого:

– Көзин жарызын! – деди. – Бүдүп турганын сени аргадап алды.

⁴³ Бу тарый көзи жарып, ол Кудайды мактап, Иисусты ээчий басты. Мыны көрөлө, ончо улус Кудайды мактадылар.

19

Иисус Закхей-эште

¹ Иисус Иерихонго кирип, онын ичиле базып бараткан. ² Бу калада Закхей деп кижиге журтаган. Ол албанчылардын бийи, бай кижиге болгон. ³ Иисусты кем болгонын көрөргө күүнзеп, же кыскачак сынду болуп, улус ажыра көрүп албай турган. ⁴ Айдарда, озолой жүгүрүп барала, жаныла өтсө, Оны көрөргө, смоква агашка чыгып алды. ⁵ Иисус ол жерге једип келеле, сан өрө көрүп, айтты:

– Закхей, капшай түш! Меге бүгүн сенин айлынга түжер керек.

⁶ Ол мендей түжүп, Оны айлында сүүнчилү уткыды. ⁷ Ончозы мыны көрөлө, Ол кинчектү кижинин айлына кирди деп, арбаныжып турдылар.

⁸ Закхей дезе туруп, Кайраканга айтты:

– Кайракан! Јөөжөмнинг кабортозын түренгилерге берейин, кемди күүреген болзом, төрт катап көп јандырып берейин.

⁹ Иисус айтты:

– Бүгүн бу айылга аргадаш келди: бу да кижиге Авраам уулы.

¹⁰ Кижиге Уулы дезе, јылыганды таап, аргадаарга келген.

¹¹ Мыны уккан улуска Ол укаа сөс айтты. Ол Иерусалимге јуук болгон, онын учун Кудайдын Каандыгы удабас једип келер деп, олар санангандар.

¹² Иисус:

– Каандык алып, кайра јанарга, укту-төстү бир кижиге ыраак ороонго атанып јаткан – деди. – ¹³ Он кулын алдырып алып, ологон он мина акча берип, айткан: «Мен јанганчам, акчаны эбиртигер».

¹⁴ Жангыс жердин улузы оны көрбөс болгон, кийинен ары элчилер ийип, мынайда айттыргандар: «Ол бистин кааныбыс болзын деп турганыс жок».

¹⁵ Же ол кааннын ширеезин алала, жанып келген. Кем кандый кирелте алганын сурап угарга, мөнүн берген кулдарын бойына кычырзын деп жакарган. ¹⁶ Бирүзи келип, «Бийим, сенин мина акчан он мина экелди» — деген. ¹⁷ Ого айткан: «Жакшы, керсү кул! Аска бүдүмжилү болдын, он каламды башкар».

¹⁸ Экинчи кул келип, «Бийим, сенин мина акчан беш мина экелди» — деген. ¹⁹ «Сен де беш каламды башкар» — деп, ого айткан.

²⁰ Үчинчизи келип, айткан: «Бийим, сенин мина бу, оны арчуулга түүп, чеберлеп жүрдим. ²¹ Кату кижиде деп, сенен корккандым: салбаган немени алатан эдинг, үрендебеген немени кезетен эдинг». ²² Ого айткан: «Бойунгнын ок сөзигле сени жаргылаарым, жаман кул! Мени салбаган немени алатан, үрендебеген немени кезетен кату кижиде деп, сен билген эмейинг. ²³ Айдарда, мөнүнимди не керек эбиртпединг, мени келип, оны кирелтелү алзын деп?» ²⁴ Онон кожо жүрген улуска жакарган: «Онын миназын алыгар, он миналууга беригер!» ²⁵ «Бийибис, ондо тегин де он мина бар» — дешкендер. ²⁶ Олорго айткан: «Же мен слерге айдып турум: бардын барына берилер, жоктын не бары да айрылар. ²⁷ Мени каан болбозын деп жүрген өштүлөрүмди дезе, бери экелип, менин алдымда өлтүригер».

Иерусалимге киргени

²⁸ Мыны айдала, Иисус Иерусалимди өрө чыгып, онон ары барды. ²⁹ Елеон кырдын эдегинде турган Виффагия ла Вифанияга жууктап келерде, үренчиктердин экүзин ийип, ³⁰ айтты:

— Одоштой журтка барыгар. Ого кирип, бир де кижиде минбеген, буулап койгон эштектин кулунын көрүп ийеригер. Оны чечеле, бери экелигер. ³¹ Кем кижиде слерден: «Не керек чечип жадыгар?» — деп сураза, «Ол Кайраканга керек» — дегер.

³² Ийгендери барып, Онын айтканынча таап алдылар. ³³ Кулун эштекти чечкилеп жадарда, «Эштекти не керек чечип жадыгар?» — деп, ээлери сурады. ³⁴ Үренчиктер: «Ол Кайраканга керек» — дедилер. ³⁵ Кулун эштекти экелеле, кийимдерин онын белине арта салып, Иисусты ого миндирдилер. ³⁶ Жортып барадарда, улус кийимдерин жолго жайып турдылар.

³⁷ Ол Елеон кырды төмөн алган жолго жууктап келерде, ал-камык үренчиктер тын үнденип, сүүнижип, көргөн ончо кайкалдары учун Кудайды алкай бердилер:

³⁸ – Кайраканнын адынанг келип жаткан Каан алкышту! Тенгери-де энчү болзын, көк-тенериде турганга мак!

³⁹ Улустын ортозынанг кезик фарисейлер айттылар:

– Үредүчи, үренчиктеринди токтот.

⁴⁰ Же Ол каруу жандырды:

– Айдып турум слерге: олор унчукпай барза, таштар кыйгыры-жып чыгар.

⁴¹ Калага жууктап келеле, ого көрөлө ыйлап, ⁴² айтты:

– Э-э, энчү сеге нени экелерин ого жүк бу күнде билген болзон кайдат! Же оны бүгүн сенинг көзинг көрүп болбос. ⁴³ Сенин күнде-ринг једип, өштүлеринг сени эбире казыктар кадаар, курчап алар, ончо јанынанг кыстап келер. ⁴⁴ Кудай сеге келип жүрген өйди таны-баганын учун сени жемирип, балдарынгы сенде кырып салгылаар, сенде таш үстине таш та артырбас.

Өргөөни арутаганы

⁴⁵ Иисус Өргөөгө киреле, садыжып турган улусты сүрүп, ⁴⁶ олор-го айдып турды:

– Бичилген сөс бар: *«Менин айлым улус мүргүйтен айыл болор»*. Слер дезе оны тонокчылардын уйазы эдип алдыгар!

⁴⁷ Ол күнүн сайын Өргөөдө үредер болды. Улу абыстар, бичикчилер ле калыктын башчылары Оны өлтүрер эбин бедиреп жүрдилер. ⁴⁸ Же мыны канайда эдерин билбей тургандар, ненин учун дезе улус ончозы Оны угуп, Онон айрылбас болгон.

20

Иисустын јангы

¹ Иисус Өргөөдө улусты үредип, Сүүнчилү Јар жарлап жүрген күндердин бирүзинде улу абыстар, бичикчилер јаандарла кожо базып келеле, ² Ого айттылар:

– Биске айт, мыны кандый јангла эдип турганынды, андый јангы Сеге кем бергенин.

³ Иисус олорго каруу жандырды:

– Мен де слерден бир неме сурап угайын, Меге айдыгар:
4 Иоаннын крестеп жүргени тенериден болгон бо, эмезе кижилерден бе?

5 Олор десе бойлоры ортодо табыштылар: «„Тенериден“ дегей эди, ол тушта: „Ого не керек бүтпедигер?“ – деер. 6 „Кижилерден“ дезебис, ончо улус бисти ташла шыбалап өлтүрер, ненин учун десе Иоанн жарчы болгонуна бүткилеп жат». 7 «Кайдан болгону билбездис» – дедилер. 8 Иисус олорго айтты:

– Мыны кандый жанга эдип турганымды слерге Мен де айтпазым.

Жалданган ишчилер керегинде

9 Онон Иисус улуска мындый укаа сөс айтты:

– Бир кижини виноград-агаш тарыйла, оны ишчилерге табыштырып, узакка атана берген. 10 Бойынын өйинде виноградтын жиилегинен ого берзин деп, ишчилерге кулын ийген. Же олор ийген кулды токтопойло, как куру жандыргандар. 11 Виноград ээзи өскө кулын ийген, же онызын да токтоп, уятка түжүрөле, база как куру жандыргандар. 12 Үчүнчү кулын ийерде, оны шыркалап, сүрүп ийгендер. 13 Айдарда, виноград ээзи айткан: «Эм канайдайын? Карузыган уулымды ийедим, айса болзо, олор онон уялар». 14 Же ишчилер байагы уулды көрөлө, бойбойлоры ортодо шүүшкендер: «Адазынын энчизин алар уул бу. Оны өлтүрүп салалы, энчи бистийи болор». 15 Уулды виноград-агаштын тыштына чыгара таштап, өлтүрүп койгондор. Виноград-агаштын ээзи эм олорды канайдар деп туругар? 16 Келип, байагы ишчилерди өлтүрер, виноградты десе өскө улуска табыштырар.

Мыны угуп турган улус:

– Андый неме болбос! – дештилер.

17 Иисус олорго чике көрүп, айтты:

– Айдарда, «*Тура тудачылар жектеп койгон таш булуңнын төзіндеги таш болуп калды*» – деп бичилгени не болотон? 18 Бу ташка жыгылган не ле кижини чачылар; таш кемнин үстине түшсө, оны былчып койор.

19 Улу абыстар ла бичикчилер бу укаа сөстө олор керегинде айдылганын билип ийдилер. Иисусты каруулга алайын дейле, улустан коркыдылар.

Калан керегинде сурак

²⁰ Иисусты кетежип, Ого бир канча улус ийдилер. Олор ак-чек улус болуп көрүнүп, башчынын жаңына Оны табыштырып берерге, Онын сөзинен жик табар учурлу болгон. ²¹ Ийген улус барып, Ого айттылар:

– Үредүчи! Бис билерис, Сенин айткан сөзинг ле үредүүн чындык болгонун, улусты ылгаштырбай, Кудайдын жолына чын үредип турганынды. ²² Биске каганга калан төлбөргө жараар ба, эмезе жок по?

²³ Иисус олордын меке-сүмезин билип, айтты:

²⁴ – *Меге динарий акча көргүзигер: анда кемнин сүри ле ады?

Олор:

– Кагандыйы – дедилер.

²⁵ Ол айтты:

– Анайдарда, кагандыйын каганга беригер, Кудайдыйын – Кудайга.

²⁶ Улус алдында Онын сөзинен жик таап болбой, берген каруузына кайкажып, унчукпай тура калдылар.

Тирилиш керегинде сурак

²⁷ Өлгөндөр тирилбес дежетен бир кезик саддукейлер келип, Иисустан сурадылар:

²⁸ – Үредүчи! Моисей биске бичип берген эди, кемнин карындажы, үйлү бойы, бала жок өлгөжин, онын үйин карындажы алып, карындажынын угун улалтар учурлу деп. ²⁹ Жети карындаш кижиге болгон. Бирүзи кижиге алала, бала жок бойы жада калган. ³⁰⁻³¹ Үй кижини экинчи, үчүнчи карындажы алган, анайып жетилези алып, бала артырбай, ончолоры жада калгандар. ³² Онон үй кижиге де жада калган. ³³ Эм, айдарда, тирилгежин, бу жети эрдин кажызынын үйи болор ол? Оны жетилези алган эдилер.

³⁴ Иисус олорго каруу жандырды:

– Бу чактын улузы кижиге алып, кижиге барып жадылар. ³⁵ Же өлөлө тирилерге, келер өйдө жүрерге жедип алган жарамык улус кижиге де албас, кижиге де барбас; ³⁶ өлүп те болбос, ангелдер чилеп жүрер. Олор Кудайдын балдары болгылаар – тиргискен балдар. ³⁷ Күйүп жалбыраган тайа-жыраа керегинде куучынында Моисей Кайраканды

* Кезик жебрен түрбектерде кожумак бар: «Мени не ченеп туругар?»

Авраамның Кудайы, Исаактың Кудайы ла Иаковтың Кудайы деп адап, өлгөн улус тирилер деп көргүскөн. ³⁸ Же Кудай — Ол өлгөндөрдүн Кудайы эмес, Ол эзен жүргендердин Кудайы. Кудайга ончо улус тирү.

³⁹ Кезик бичикчилер:

— Якшы айттын, Үредүчи! — дештилер.

⁴⁰ Иисустанг кем де, нени де сураарга тидинбеди.

Христос кем?

⁴¹ Иисус десе ологго айтты:

— Улус ненин учун Христосты Давид уулы дешкилейт? ⁴² Са-рындар бичигинде Давид бойы мынайда айткан эмес беди:

«Кайракан Кайраканыма айткан:

⁴³ „*Өштүлеринди будыннын жанына салып бербейинчем, он жаныма отур*“».

⁴⁴ Анайдарда, Давид бойы Христосты Кайракан деп адап турганда, Ол канайып онын уулы болотон?

⁴⁵ Ончо улус угуп турарда, Ол үренчиктерине айтты:

⁴⁶ — Узун эдектү кеп кийип базып жүрерин сүүр бичикчилердий болбоско, бойыгарды тудуныгар. Олор тепсендерде уткыдарын, си-нагогаларда ичкери өдүп отуарын, той-жыргалда төрдө кыйын оту-рарын күүнзеп жадылар. ⁴⁷ Булар, тул үй улустын жөөжөзүн үптөп жип, улус көзинче удаан мүргүп турган бойлоры, там буруга калар!

21

Тул үй кижинин сыйы

¹ Иисус көрзө, Өргөдөги акча-жөөжөнүн кайырчагына бай улус сый салгылап турды. ² Анайда ок оноор эки оок јес акча тўжўрип ийген тул үй кижини көрөлө, ³ Ол айтты:

— Чынын айдадым слерге: бу јокту тул үй кижини ончозынан көп салды. ⁴ Сый эдип, ончолоры артыкташканын салган, ол десе, ан-дый јокту бойы, жүрерге керектү калганчызын салган.

Христостың келетени керегинде

⁵ Кезик үренчиктер Өргөөни туткан кеен-јараш таштар, Оны кееркеткен баалу-чуулу сыйлар керегинде эрмектежип турарда, Иисус айтты:

⁶ – Слердин мында көрүп турганыгардан таш үстине таш артпас күндөр келер. Ончозы жемирилип-сайалар.

⁷ – Үредүчи, бу качан болор? – деп, Онон сурадылар. – Мынын темдеги кандый болор?

⁸ Ол айтты:

– Чеберленигер, бойыгарды аскырбагар. Көп улус Менин адымды аданган келер, «Мен – Христос!» эмезе: «Өй жуук!» – деер. Олорды ээчий барбагар! ⁹ Жуу-чак ла түймеендер керегинде угар болзогор, чочыбагар: бу озо болор учурлу, же учы ол тарый болбос.

¹⁰ Иисус онон айтты:

– Калык калыкка, каандык каандыкка удур туруп чыгар. ¹¹ Алыстап тын јерсилкиништер, ачана-торо, оору-јобол, коркымчылу немелер болор, тенериден улу билдилер көрүнер. ¹² Же озо баштап Менин адым учун слерди истежип тудар, сүрер, синагогаларга апарып јаргылаар, түрмелеп койор, каандардын, бийлердин алдына апарып тургускылаар. ¹³ Олорго кере эдип, слерле андый болор. ¹⁴ Јүрегерге салып алыгар: бойыбысты корулап, нени айдарыбыс деп, күн-эртеде шүүбегер. ¹⁵ Мен слерге айдатан сөс лө ойгорлык берерим. Өштүлеригердин бирүзи де ого удурлажып та, удур сөс тө айдып болбос. ¹⁶ Слерди керек дезе ада-энелеригер, ага-карындаштарыгар, төрөөндөригер, најыларыгар өштүлерге берип ийер, кезигерди дезе өлтүрүп койор. ¹⁷ Слерди Менин адым учун ончолоры јаман көрөр. ¹⁸ Же бажыгардан кыл да јылыып калбас. ¹⁹ Чыдамкай болуп, јүрүмигерди аргадап алыгар. ²⁰ Иерусалимди черү курчап алганын көрөр болзогор, онын ээн калар өйи жууктап келди деп билигер. ²¹ Ол тужында Иудейде јүргендер кырларга качсын, Иерусалимде јүргендер онон чыгып барзын, онын тыштында јүргендер ого кирбезин, ²² ненин учун дезе бу күндөр бичилгени ончозы бүтсин деп, кезедетен күндөр болор. ²³ Ол күндөрдө барлуларга, бала эмискендерге ачу-корон! Јердин үстине улу түбек түжер, бу калыкка Кудай чугулданар. ²⁴ Кезиги кылыш мизинен өлгүлеер, кезигин өскө калыктарга олјого апаргылаар. Кара јандулар, бойынын өйи түгенгенче, Иерусалимди будыла тепсегилеер. ²⁵ Күнде, айда, јылдыстарда билдилер болор, талай күүлеп, толкулар шуултынан јердеги калыктар түймөп, алан кайкап калган јүрер. ²⁶ Јерге келип јатканды сакып, онон коркып, өлгүлеер, ненин учун дезе тенеринин күчтери косколор. ²⁷ Ол тушта *тенеринин булудында улу күчтү ле макту келип јаткан Кижин Уулын* көргүлеп ийер. ²⁸ Мынын

ончозы бүдүп баштаза, сыныгарды түзедигер, бажыгарды көдүригер, — жайымыгар жууктап келеткени ол болор — дейле, ²⁹ Иисус ологро укаа сөс айтты: — Смоквага ла ончо агаштарга көрүгер: ³⁰ Бүрлене бергенде, мыны көрүп, жай жууктап келди деп, бойыгар билип жадыгар. ³¹ Анайып ок слер де: мынын ончозы бүдүп турганын көрөр болзогор, Кудайдын Каандыгы жуук деп билигер. ³² Чынын айдадым слерге: мынын ончозы бу үйе баргалакта болор.

³³ Тенери ле жер жастыгар, же Менин сөстөрүм жастыкпас! ³⁴⁻³⁵ Бойыгарды тудуныгар, жүрегери калагы ла эзирик болоры, жадын-жүрүмнин сурактары олжолоп жоботпозын. Онон башка ол күн жер-үстинде жаткандардын ончозына сакыбаган жанынан келер, ологро тузак ошкыш болор. ³⁶ Келип жаткан ончо түбектен кыйып өдөргө, Кижин Уулынын алдына турарга, жаантайын сергек болуп, мүргүп жүрүгер.

³⁷ Иисус түште Өргөдө үрөткөн, түндери десе чыгып, Елеон кырда өткүрүп турган. ³⁸ Улус Оны угарга, эртен турадан ала Өргөдө келип тургандар.

22

Иуданын садынганы

¹ Ачыбаган калаш жийтен, Пасха дейтен байрам жууктап келеткен. ² Улу абыстар ла бичикчилер Иисусты тудуп өлтүрер эбин бедиреп, же калыктан коркып тургандар.

³ Же бат, он экүнин бирүзи Иуда Искариоттын өзөк-буурына сатана кирди. ⁴ Ол улу абыстарга, бийлерге барып, Иисусты ологро канайда садып ийерин эрмектешти. ⁵ Олор сүүнип, ого акча берер болдылар. ⁶ Иуда жөпсинип, улус жок тушта Иисусты ологро садып ийетен эптү учурал бедиреп жүрди.

Пасханын ажын жигени

⁷ Ачыбаган калаш жийтен байрамнын күни једип келди. Бу күнде пасханын кураанын сойотон болгон. ⁸ Иисус Петр ла Иоанды ийип, — Барып, биске пасханын ажын жиирге белетегер — деди.

⁹ — Бисти кайда белетезин деп турун? — ологро сурадылар.

¹⁰ Иисус ологро айтты:

— Бат, калага кирип јатсагар, слерге суулу јыракы апараткан кижин туштаар. Онын кирер айлына јетире оны ээчий барыгар.

¹¹ Айыл ээзине айдыгар: «Ўренчиктеримле кожо пасха жийтен кып кажызы – деп, Ўредүчи сурап жат». ¹² Ол слерге жунадып койгон ўстиндеги телкем кыпты көргүзер. Анда белетегер.

¹³ Олор барып, Онын айтканынча таап алып, пасханы белетеп койдылар.

¹⁴ Өй једип келерде, Ол кыйын отурды, Оныла кожо апостолдор.

¹⁵ Иисус олорго айтты:

– Кыйналарымнан озо бу пасханы слерле кожо жиирге тын санаган эдим! ¹⁶ Айдып турум слерге: бу пасха Кудайдын Каандыгында болгончо, Мен онон база жибезим.

¹⁷ Айак алып, алкыш јетиреле, айтты:

– Мыны алып, бойыгар ортодо ичип, эбиртигер. ¹⁸ Айдып турум слерге: Кудайдын Каандыгы келбейинче, виноград жиилегинен база ичпезим.

¹⁹ Калаш алып, алкыш јетирди, сындырала, олорго берип, айтты:

– Бу – слер учун берилип јаткан Менин эди-каным. Мени эске алынып, анайда эдип јүрүгер.

²⁰ Қурсак јиген кийинде айакты база анайда берип, айтты:

– Бу айак – слер учун төгүлип турган Менин канымдагы јангы кереес. ²¹ Је бат, Мени садып турганнын колы Менийиле кожо столдо. ²² Андый да болзо, Кижиди Уулы темдектеп койгон јолло барып жат. Је Оны садып јатканга ачу-корон!

²³ Олор бой-бойларынан суража бердилер:

– Бистинге кемибис оны эдер?

²⁴ Онон сөс блаашкылап, «Кемибис улу-јаан деп бодолор?» – дештилер. ²⁵ Је Иисус олорго айтты:

– Кара јандулардын каандары калыгын бийлейдилер, башчылары дезе бойлорын быян јетиреечилер дейдилер. ²⁶ Је ортогордо андый неме болбозын! Кемигер улу-јаан, кичүдий болзын, кемигер јамылу, јалчыдый болзын. ²⁷ Кемизи јаан: кыйын отурганы ба, эмезе јалчы ба? Кыйын отурганы эмес пе? Мен дезе ортогордо – јалчыдый!

²⁸ Мениле кожо ончо ченелтелерди өттигер. ²⁹ Адам Меге кереестегени чилеп, Мен де слерге Каандык кереестеп турум. ³⁰ Менин Каандыгымда Менин ажу-тузумды ичип-јиригер, Израильдин он эки угын јаргылаарга, ширеелерге отурып аларыгар.

³¹ Кайракан онон айтты:

– Симон, Симон! Бат, сатана слерди буудай чылап сееп койсын деп сураган. ³² Је Мен бүдүп турганын јылыбазын деп, сен

учун мўргўдим. Меге ойто келзен, карындаштарыннын бўдўп турганын тыныт.

³³Петр:

– Кайракан! – деди. – Сениле кожо мен тўрмеге де отуарга, өлөргө дө белен!

³⁴Же Иисус:

– Айдып турум сеге, Петр: бўгүн пөтүк эткелекте, Мени билбем деп айдып, Менен үч катап жана тўжерин – дейле, ³⁵олорго айтты: – Мен слерди таар да, акча да, өдүк те жок ийеримде, немеден тутадыгар ба?

Олор:

– Неден де тутабадыс – дедилер.

³⁶Айдарда, Ол айтты:

– Же эмди таарлу кижии онызын алзын, акказын да алзын. Кемде жок болзо, кийимин садып ийип, кылыш садып алзын. ³⁷Айдып турум слерге: *«Оны жазык эткендердин тоозына коштылар»* деп, Мен керегинде бичилгени бўдер учурлу. Эйе, Мен керегинде бичилгени ончозы бўдўп, учына једип барадыры.

³⁸Олор: «Кайракан, бат мында эки кылыш» – деерде, Ол: «Једер» – деди.

Елеон кырда мўргўгени

³⁹Иисус чыгып, Бойынын јанынча Елеон кырга барды. Ўренчиктери де Оны ээчий бардылар. ⁴⁰Једер јерге једип, Иисус ологорго айтты:

– Ченелтеге кирбеске, мўргўгер!

⁴¹Бойы дезе, таш мергези кире ырайла, чөгөдөп, мўргўй берди:

⁴²– Ада! Кўўнин бар болзо, бу аякты Менен јастыктыр. Андый да болзо, Менин табымча болбозын, је Сенийинче болгой!

⁴³Тенгериден Ого ангел көрўнип, тын-санаазын сергидип турды. ⁴⁴Ол тартыжуда болуп, там кичеенип мўргўди. Онын тери јерге тамчылаган кан ошкош болды.

⁴⁵Мўргўп божойло, ўренчиктерине келип, олордын кунуккан бойлоры уйуктап јаткандарын көрди.

⁴⁶– Не уйуктап јадыгар? – деп, Иисус олордон сурады. – Туруп, ченелтеге кирбеске, мўргўгер!

Иисусты каруулга алганы

⁴⁷ Иисус мынайда айдып турганча, көп улус көрүнип келди. Он экүнинг бирүзи, Иуда дейтени, оморды озолоп келип жатты. Иисусты окшоп ийерге, Ого жууктай басты. ⁴⁸ Иисус ого айтты:

– Иуда! Кижн Уулын окшошло садып турун ба?

⁴⁹ Ұренчиктер керектин аайын көрүп, айттылар:

– Кайракан, кылышла чабалы ба?

⁵⁰ Омордын бирүзи кылыжыла улу абыстын кулына жангып, он кулагын кезе чапты. ⁵¹ Иисус: «Болор, токтогор!» – дейле, кулдын кулагына колыла тийип, жазып ийди. ⁵² Оны тударга келген улу абыстарга, Өргөөнин каруулынын бийлерине ле жандарга дезе мынайда айтты:

– Тонокчыны тудайын дегендий, Мени тудуп аларга кылыштула казыкту келдигер. ⁵³ Күнүн сайын слерле кожо Өргөөдө болуп жүрдим, слер Меге тийбедигер. Же эмди – слердин өйигер ле карачкынын жангы.

⁵⁴ Оны тудуп алып, улу абыс-эшке экелдилер. Петр дезе ээчиде ыраагыла барган. ⁵⁵ Омор күрентиктин ортозына от салып, кожо отура берерде, Петр база омордын ортозына отурып алды.

⁵⁶ Бир жалчы үй кижн онын от жанында отурганын көрүп, лаптап аыктайла, айтты:

– Бу да кижн Оныла кожо жүрген.

⁵⁷ Же ол Онон жана тўжўп:

– Мен Оны билбезим, үй кижн – деди.

⁵⁸ Бир эмеш болордо, база бирүзи оны көрүп, «Сен де оморды-йы» – деди. Же Петр бу кижиге жок – деди.

⁵⁹ Бир саат кире өйдин бажында база кандый да кижн бүдүмжилү айда берди:

– Бу да кижн Оныла кожо болгоны чын. Ол Галилейдин кижн-зи эмей.

⁶⁰ Же Петр байагы кижиге:

– Нени айдып турун болбогой, билбезим – деди.

Бу тарый, ол айдып турганча, пөтүк этти. ⁶¹ Кайракан кайра баштанып, Петр жаар көрди. «Пөтүк эткелекте, Менен үч катап жана тўжерин» – деп, Кайраканнын ого айтканын Петр эске алды.

⁶² Күрентиктен чыгала, өксөп ыйлады.

⁶³ Иисусты тудуп турган улус Оны базынып, согуп, ⁶⁴ көзин тагып, сурап турдылар:

– Јарчы болуп танып, айт, Сени кем сокты?

⁶⁵ Ого өскө дө көп жаман сөстөр айттылар.

⁶⁶ Түш боло берерде, калыктын жаандары, улу абыстар, бичикчилер жуулыжып, Оны бойлорынын оток-күреезине алып келдилер.

⁶⁷ – Сен Христос болзон, биске айт – деп, олор сурадылар.

Ол дезе каруу жандырды:

– Слерге айтсам, бүтпезигер, ⁶⁸ суразам, каруузын айтпазыгар.

⁶⁹ Эмдиден ала *Кижиге Уулы күчтү Кудайдын он жанында отурар.*

⁷⁰ – Анайдарда, Сен – Кудайдын Уулы ба? – деп, ончолоры сурады.

Ол каруу жандырды:

– Мен деп, слер айтпай кайттыгар.

⁷¹ Олор:

– Биске база кандый кере керек? – дештилер. – Бис мыны бойыбыс Онын Бойынан уктыбыс.

23

Иисус Пилаттын ла Иродтын алдында

¹ Онон ончолоры өрө туруп, Иисусты Пилатка алып барала, ² бурулай бердилер:

– Бу кижиге бистинг калыктын күүн-санаазын булгап, каганга калан төлөөргө буудактап, Бойын Христос Каан деп аданып жат.

³ – Сен иудейлердин Кааны ба? – деп, Пилат Онон сураарда, Ол каруу жандырып,

– Сен айдып турун – деди.

⁴ Пилат улу абыстарга ла калыкка айтты:

– Бу кижиден бир де буру таппай турум.

⁵ Же олор жана баспай, айдып турдылар:

– Ол Иудей ичинде үредип, улусты түймедип жат. Галилейде баштаган эди, эмди бери келгени бу.

⁶ Пилат Галилей дегенин угала, «Бу Галилейдин кижизи бе?» – деп сурады. ⁷ Ол Иродтын жеринен деп билеле, Оны Иродко ийди. Ирод бу күндерде Иерусалимде ок болгон.

⁸ Иисусты көрөлө, Ирод сүрекей сүүнди: Оны узактан бери көрөйин деп жүрген. Ол Иисус керегинде көп уккан, Онын кандый бир

кайкалын көрөр болорым ба деп, иженип турган. ⁹Ол Иисуска көп сурактар берди, же бирүзине де каруу албады. ¹⁰Улу абыстар ла бичикчилер туруп, Оны тыңгыда бурулап турдылар. ¹¹Ирод дезе бойынын жуучылдарыла Оны базынып ла электеп, Ого жарык кеп катанчыктайла, Пилатка кайра ийди. ¹²Мынан озо өштөжип жүрген Пилат ла Ирод ол күннен ала наҗылажып алдылар.

¹³Пилат дезе, улу абыстарды, бийлерди ле улусты жууила, ¹⁴олорго айтты:

– Улусты булгап јат деп, бу кижини меге экелдигер. Је бат, слердин көзигерче шинжүлеп, бурулап айткан сөстөригерди керелеген немени бу кижиден таппадым. ¹⁵Ирод то Онон буру таппай, биске кайра ийген. Айдарда, Ол өлүмге тургадый неме этпеген. ¹⁶Мен Оны кезеделе, божодып ийерим*.

¹⁸Је ончозы кыйгырыжа берди:

– Ол өлзин! Биске Варавваны божот!

¹⁹Варавва дезе калада түймеен болгоны ла кижини өлгөни учун түрмелеткен.

²⁰Пилат Иисусты божодып ийерге, улуска катап баштанды.

²¹Је озор:

– Оны керип кой! Керип кой! – деп, кыйгырыжып турдылар.

Пилат озорго үчинчи катап айтты:

²²– Ол не јаман эткен? Мен Оны өлтүрер буру таппадым. Анайдарда, кезеделе, божодып ийедим.

²³Је озор Оны кере тартсын деп некеп, там ла там тыңгыда кыйгырыжып турдылар. ²⁴Пилат озордын некелтезин бүдүрер деп шүүди. ²⁵Түймеен болгоны ла кижини өлгөни учун түрмеде отурганды озордын сураганынча божодып, Иисусты дезе озордын табына берип ийди.

Керигени

²⁶Онон Иисусты алып бардылар. Кырада жүреле јанып келеткен Киринейдин Симон деп кижизин тудала, Иисустын кийнинен апарзын деп, керү агашты ого жүктендирип бердилер.

²⁷Иисусты ээчий ал-түмен улус, база ыйлашкан-сыкташкан үй улус барып јаттылар. ²⁸Ол дезе, булар јаар бурулып, айтты:

* Кезик јебрен түрбектерде 17-чи үлгер бар: «Пилат байрам күнге кижендүлердин бирүзин озорго божодор учурлу болгон».

– Иерусалим кыстары, Мен учун ыйлашпагар. Онын ордына бойыгар, бала-баркагар учун ыйлажыгар. ²⁹ «Бала таппастар, бала таппагандар, эмчегин эмиспегендер кежиктү!» деп айдар күндөр једип келедири. ³⁰ Ол тушта кырларга: «Ўстибиске антарылыгар!» – деп, төн-кырландарга: «Бисти көмүп салыгар!» – деп, айдып тура бергилеер. ³¹ Јажарып турган агашка анайда эдип турганда, кургак агашла не болор?

³² Оныла кожо кыйнап өлтүрерге эки тонокчыны апаргандар. ³³ Куу-Баш деген јерге келеле, Оны ла эки тонокчыны бирүзин онг, өскөзин сол јанына керип койдылар.

³⁴ Иисус дезе айтты:

– Ада! Олордын јаманын таштап кой. Олор нени эдип тургандарын билбей јадылар.

Шеребей чачып, Онын кийимин бойлары ортодо үлежип алдылар. ³⁵ Улус көрүп турган. Олорло кожо бийлер де шоодып, айдып тургандар:

– Өскө улусты аргадап жүрген эди, Ол Христос, Кудайдын талдап алганы болзо, Бойын Бойы аргадап алзын!

³⁶ Јуучылдар Оны база шоодып, базып келеле, уксус туттуруп,

³⁷ – Сен иудейлердин Кааны болзон, Бойынды Бойын аргадап ал! – дежип тургандар.

³⁸ Онын үсти орто «Бу – иудейлердин Кааны» деп грек, рим ле еврей сөстөрлү бичик илдилер. ³⁹ Керидип койгон тонокчылардын бирүзи Оны јамандап, айдып турды:

– Сен Христос болзонг, Бойынды, бисти де аргада!

⁴⁰ Экинчизи оны токтодып,

– Сен, анайып ок јаргылаткан бойын, Кудайдан коркыбайдын ба? ⁴¹ Бисти чын јаргылаган, эткен керектериске турарын алып јадыбыс. Ол дезе бир де јаманды этпеген – дейле, ⁴² Иисуска айтты: – Каандыгынга келзенг, мени эске ал, Иисус!

⁴³ Иисус ого айтты:

– Чынын айдадым сеге: бүгүн ок Мениле кожо райда болорын.

⁴⁴ Тал-түш кирезинде түштин үч саадына јетире ончо јерге карачкы түшкен: ⁴⁵ күн јоголо берген. Өргөдөги көжөгө ортозыла эки јара үзүле берген. ⁴⁶ Иисус тын үнденип,

– Ада! *Сенин колына тынымды берип турум!* – дейле, тыны кыйыла берди.

⁴⁷ Јүс бажы мыны көрөлө, Кудайды алкап, айтты:

– Бу кижичындаптан акту болгон!

⁴⁸Көрүгө жуулган улус не болгонын көрөлө, төштөрине согунып, жангылап турды. ⁴⁹Иисусты билген ончо улус, база Оны ээчий Галилейден келген үй улус ыраагынан көрүп тургандар.

Иисустын мөнкүзүн көдүргени

⁵⁰⁻⁵¹Иудей калазы Аримафейден Иосиф деп кижичы болгон. Ол, Кудайдын Каандыгын сакып жүрген керсү ле ак-чек кижичы бойы, оток-күрееге кирип те турган болзо, онын жобин жаратпайтан. ⁵²Же бат, Пилатка келеле, Иисустын сөөгин сурады. ⁵³Сөөкти түжүреле, кеден бөскө ороп, жылым кайада ойгон сөөк салар жерге апарып, салып койды. Анда кемнин де сөөги салылгалак болгон.

⁵⁴Пятница күн болгон, суббот күн келип жаткан. ⁵⁵Галилейден Иисула кожо келген үй улус Иосифтин кийнинен ок барып, Онын сөөги кайда, канайып салылганын көрүп турдылар. ⁵⁶Жанып келеле, жараш жытту май ла сүркүш белетеп, жакылтабыла суббот күнде амырадылар.

24

Тирилгени

¹Неделенин баштапкы күнинде эрте таңда, белетеп алган жараш жытту немелерин алганча, үй улус сөөк салган жерге келдилер. ²Же онын тажы антарылып калган жатты. ³Ичине киреле, Иисус Кайраканнын сөөгин таппадылар. ⁴Кайкап калган тургулаарда, кенетийин омордын алдына мызылдууш кийимдү эки эр тура түшти. ⁵Омор коркыганына жабыс энчейип ийерде, эрлер айттылар:

– Тирү кижини өлгөн улустын ортозынан не бедиреп туругар? ⁶Ол мында жок, тирилип калган. Туку Галилейде жүрерде, слерге Ол нени айтканын эске алынып ийзегер: ⁷«Кижичы Уулы кинчектүлөрдүн колына берилип, кере тартырап, үчинчи күнде дезе, тирилер».

⁸Онын айткан сөстөри санааларына кирип келди. ⁹Сөөк салган жерден бурулып, он бирге ле өскөлөринин ончозына тил жетирдилер. ¹⁰Омор Магдалина Мария, Иоанна, Иаковтын энези

Мария болгондор. Олорло кожо болгон өскө дө үй улус апостолдорго анайып ла айдып турдылар. ¹¹ Үй улуска кемизи де бүтпеди, мыны сананып тапкан неме дештилер. ¹² Же Петр туруп, сөөк салган жер жаар жүгүрди. Онын ичине карап, сөөкти оройтон кеден бөстөн өскө неме көрбөди. Не болгонын бойында кайкап, жанып ийди.

Эммаус жаар жолдо

¹³ Ол ло күн үрөнчиктердин экүзи Иерусалимнен он беристе киреде турган Эммаус деп журт жаар барадып, ¹⁴ не болгонын ончозын эрмектежип тургандар. ¹⁵ Олор эрмектежип, бойлоры ортодо шүүшкилеп турарда, Иисус Бойы жууктап келип, кожо базып ийди. ¹⁶ Же олордын көстөри бөктүдий болуп, Оны таныбадылар.

¹⁷ – Жолдо нени шүүжип барадыгар? – деп, Иисус олордон сурады.

Олор токтой түштилер, чырайлары бүркүк болгон. ¹⁸ Олордын бирүзи, Клеопа дегени, айтты:

– Бу күндерде Иерусалимде не болгонын ого келген улустан жагыс сен билбес болдың ба?

¹⁹ – Анда не болгон? – деп, Ол сурады.

Олор айттылар:

– Бис Назаретте жерлү Иисула не болгонын айдадыс. Ол Кудайдын да, ончо улустын да алдында сөстө лө керекте күчтүзүн көргүскен жарчы болгон. ²⁰ Же улу абыстарыс ла башчыларыс Оны өлтүрер эдип жаргылайла, керип койгондор. ²¹ Израильди жайымдаары Ол деп, иженген эдибис. Же бат, бу керектин болгоны үчинчи күн барып жат. ²² Бир кезик үй улузыс бисти кайкатты. Олор эрте танда сөөк салган жерге барала, ²³ Онын сөөгин таппай, биске келип, айткандар: «Биске ангелдер көрүнди, Оны тирү дешти». ²⁴ Айдарда, бистин улустын кезиги сөөк салган жерге барып көрөрдө, үй улустын айтканы чын болуп калган, же Онын Бойын көрбөгөндөр.

²⁵ Иисус олорго айтты:

– Э-э, сананбастар, жарчылар айткан сөстөргө бүдерге, оны жүрегерле ондоорго бачымдабайдыгар. ²⁶ Бойынын магына жедерге, Христос бу ончо шыраны өтпөс учурлу болгон бо?

²⁷ Моисейден ле ончо жарчылардан баштайла, Ол Бойы керегинде Чийимде айдылганын жартады.

²⁸ Олор Эммаус журтка жууктап келерде, Иисус оноң ары бараачын болды. ²⁹ Же үренчиктер Оны токтодып,

– Эңир кирип барадыры, бисле кожо артып кал – деп, сурап турдылар.

Ол үйге кирип, олорло кожо артып калды.

³⁰ Олорло кожо кыйын отуруп, калашты алып алкады, сындырала, үренчиктерге берди. ³¹ Олордын көстөри ачылып, Оны танып ийдилер. Же Ол үренчиктерине көрүнбес боло берди.

³² Олор бой-бойларына айдыштылар:

– Жолдо Ол бисле эрмектежип, Чийимди жартаарда, көксибисте жүректерис күйбеген беде?

³³ Олор бу бойынча туруп, Иерусалимге бурулдылар. Анда он бир апостолды ла олорло кожо жүргендерди таап алдылар. ³⁴ Үренчиктер айттылар:

– Кайраканның тирилгени чын, Ол Симонго көрүнгөн.

³⁵ Оноң байагы эки үренчик жолдо не болгонын, калаш сындырып жадарда, Оны канайда таныганын айттылар.

Тирилген Иисустың көрүнгени

³⁶ Олор мынайда айдып турганча, Иисус Бойы олордын ортозына тура түжүп,

– Слерге амыр болзын! – деди.

³⁷ Олор сүне көрүп турус дежип, куйка баштары жирирей берди.

³⁸ – Не түймей бердигер, жүректеригер ненин учун эренгистелишле толо? – деп, Ол сурады. – ³⁹ Менин колыма, Менин будыма көрүгер: бу Мен Бойым эдим. Мени тудуп-сыймап көрүгер: сүнеде эт-кан да, сөөк тө жок, Менде дезе бар болгонын көрүп туругар.

⁴⁰ Мынайда айдала, олорго колы-будын көргүсти. ⁴¹ Олор сүүнгенине бүдүп болбой, кайкажып турарда, Ол:

– Мында слерде жиир курсак бар ба? – деди.

⁴² Олор каарып койгон балык алып бердилер. ⁴³ Балыкты алып, олордын алдында жиди. ⁴⁴ Оноң айтты:

– Моисейдин Јасагында, жарчылардын чийиминде, сарындарда Мен керегинде айдылганы ончозы бүдер учурлу деп, слерле кожо жүрген тужымда айдып туратаным бу.

⁴⁵ Иисус олорго Чийимдерди ондоор сагыш ачып, ⁴⁶ айтты:

– Бичилгенинче, Христос кыйналар ла үчинчи күнде тирилер;

⁴⁷ Иерусалимнен баштайла, ончо калыктарда кинчектер ташталсын

деп, Кудайга баштанары Онын адында жарлалар. ⁴⁸Слер дезе мынын керечилери. ⁴⁹Адамнын берер болгонын слерге ийерим. Слер дезе, өрөртинен күч алганчагар, бу калада жүрүгөр.

⁵⁰Ўренчиктерин каладан алып чыгып, Вифанияга жеделе, колдорын сан өрө эдип, оморды алкады. ⁵¹Алкап туруп, омордон айрылып, теңериге кодүрилип баштады. ⁵²Ўренчиктер Ого бажырып, сүүнчизин бадырып болбой, Иерусалимге жанып келдилер. ⁵³Кудайды алкап, жаантайын Öргөдө болуп жүрдилер*.

* Кезик жебрен түрбектер «Аминь» деп сөслө түгенет.

ИОАНН БИЧИГЕН СҮҮНЧИЛҮ ЖАР

1

Лүрүмнин сөзи

¹Элден озо Сөс болгон, Сөс Кудайда болгон, Сөс Кудай болгон. ²Ол элден озо Кудайда болгон. ³Ончозы Онон бүдүп, жүрүп жат, Ол жогынан не де бүтпеген. ⁴Онын Бойында жүрүм болгон, ол жүрүм улуска жарык болгон. ⁵Жарык карачкыда жарыйт, карачкы оны бүркеп болбогон.

⁶Кудайдан ийилген кижиге табылган, онын ады-жолу Иоанн. ⁷Ол керелеерге, Жарыктын керечизи болорго келген, ончолоры Ол ажыра бүтсин деп. ⁸Ол бойы жарык болбогон, же Жарыктын керечизи болорго келген. ⁹Телекейге келип турган кажы ла кижини жарыдар чын Жарык болгон. ¹⁰Ол телекейде жүрген, телекей Онон бүткен, же телекей Оны таныбаган. ¹¹Бойынын улузына келген, же улузы Оны жуутпаган. ¹²Оны жуудып, Онын адына бүткен улуска десе Кудайдын балдары болор жан берген. ¹³Олор каннаг туулган эмес, эт-каннын күүнинен эмес, эр кижинин күүнинен эмес, Кудайдан туулгандар.

¹⁴Ол Сөс кижиге болуп калды, ортобыста жүрди. Бис Онын магын көрдибис, бу макты Ол Аданын сок жангыс Уулы болуп алган. Ол жакшылыкка, чынла толо болгон. ¹⁵Иоанн Оны керелеп, жарлаган:

«„Кийнимче келип жатканы менин алдымда болуп калды, ненин учун десе мененг озо бар болгон“ деп айтканым бу». ¹⁶ Онын толозынан ончобыс жакшылыкка жакшылык алдыбыс. ¹⁷ Жасак Моисейден берилген, жакшылык ла чын десе Иисус Христостонг болды. ¹⁸ Кудайды кем де, качан да корбөгөн. Оны биске Аданын өзөгинде жүрөөчи сок жангыс Уулы ачкан.

Иоаннын керези

¹⁹ Бат, Иоаннын керези.

Иоанн кем болгону сурап уксын деп, иудейлер Иерусалимненг абыстарды ла левиттерди ийерде, ²⁰ ол ачыгынча жарлаарынан мойнобой,

– Мен Христос эмезим – деп жарлаган.

²¹ – Айдарда, сен кем? Илия ба? – деп сурагандар.

Ол «жок» – деген.

– Жарчы ба? – дешкендер.

Ол «жок» – деген.

²² – Сен кем эдинг? – деп, ойто сурагандар. – Ийген улуска бис каруу берер учурлу. Бойынды бойын кем деп адайдын?

²³ Ол айткан:

– Исаия жарчынын айтканыла, *мен – «Кайраканга жол түзедип койыгар!» деп, куба чөлдө кыйгырганнын үни.*

²⁴ Ийилген улус десе фарисейлерден болгон. ²⁵ Олор онон сурагандар:

– Сен Христос эместе, Илия да, жарчы да эместе, улусты не крестейдин?

²⁶ – Мен суула крестеп жадым – деп, Иоанн каруу жандырган. – Же ортогордо Турганы бар, Оны слер билбезигер. ²⁷ Ол кийнимче де келип жаткан болзо, мен Онын өдүгининг буузын да чечерге турбазым.

²⁸ Бу керек Вифанияда, Иордан ары жанында болгон. Анда Иоанн улусты крестеп жүрген.

²⁹ Эртезинде Иоанн ого басып келеткен Иисусты көрөлө, айтты:

– Телекейдин кинчегин кедери алып жаткан Кудайдын Курааны бу. ³⁰ «Кийнимче Эр келедири, Ол менин алдыма турар болды, ненин учун десе Ол мененг озо бар болгон» деп, байа айтканым бу.

³¹ Мен Оны билбегем, же Израильге Ол ачылзын деп, улусты суула крестеерге келген эдим.

³² Иоанн керелеп, айтты:

– Тенгериден күүле чилеп түжүп келеле, Онын үстинде болуп жүргөн Тынды көргөм. ³³ Мен Оны билбес болгом, же суула кресте деп, мени ийген Бойы меге мынайда айткан: «Кемге Тын түжүп, Онын үстине туруп калганын көрөр болзон, Агару Тынла крестеечи Ол». ³⁴ Мен көрдим, Ол Кудайдын Уулы деп кереледим.

Баштапкы үренчиктер

³⁵ Эртезинде Иоанн база ла турган, үренчиктерининг экүзи кожо болгон. ³⁶ Базып отурган Иисусты көрөлө, ол айтты:

– Көргүлегер, бат, Кудайдын Курааны бу!

³⁷ Эки үренчик онын сөзүн угала, Иисусты ээчий бардылар.

³⁸ Иисус дезе кайра баштанып, олордын келип жатканын көрөлө, айтты:

– Слерге не керек?

Олор:

– Равви! – дедилер. Равви дегени, Үредүчи дегени. – Турган жерин кайда эди?

³⁹ Ол:

– Барып көрүгөр – деди.

Олор барып, турган жерин көрдилер, ол күн Ондо болуп жүрдилер. Төрт саат кирези түш болгон.

⁴⁰ Иоаннын айтканын угуп, Иисусты ээчий барган экүнинг бирүзи Симон-Петрдын карындажы Андрей болгон. ⁴¹ Ол Симон агазын озо табала, ого айтты:

– Бис Мессияны таптыс.

Мессия дегени, Христос дегени. ⁴² Ол Симонды Иисуска алып келди. Иисус дезе, Симон жаар көрөлө, айтты:

– Сен – Симон, Иоанн уулы. Эмди Кифа деп адаларын.

Кифа дегени, Петр дегени.

⁴³ Эртезинде Иисус Галилей жерине барар деп шүүди. Филиппти табала, ого айтты:

– Мени ээчий бас.

⁴⁴ Филипп дезе Андрей ле Петр жаткан Вифсаида деп каладан болгон. ⁴⁵ Ол Нафанаилди табала, айтты:

– Моисей Жасакта бичигенди ле жарчылар бичигенди таптыбыс. Ол Иисус, Назаретте жерлү Иосифтин уулы.

⁴⁶Je Нафанаил ого айтты:

– Назареттен јакшы чыгар беди?

Филипп:

– Барып көр – деди.

⁴⁷Иисус, Бойы јаар базып келеткен Нафанаилди көрөлө, ол керегинде айтты:

– Чын Израильдин кижизи бу, ондо меке јок.

⁴⁸– Сен мени кайдан билерин? – деп, Нафанаил сурады.

– Сени Филипп кычыргалакта, смоква агаштын төзинде турганынды көргөм – деп, Иисус каруу јандырды.

⁴⁹Нафанаил айтты:

– Равви! Сен – Кудайдын Уулы, Сен – Израильдин Кааны!

⁵⁰Иисус:

– Сени смоква агаштын төзинде турганынды көргөм деп, сеге айтканым учун бүдүп јадын. Мынан артыкты көрөрин – дейле, ⁵¹айтты: – Чынын, чынын айдадым слерге: тенгеринин ачылганын, Кудайдын ангелдери Кижиде Уулына көдүрилип, тўжўп јатканын көрөригер.

2

Канадагы той

¹Ўчинчи күнде Галилейдеги Канада той болгон. Иисустын энези анда ок болгон. ²Иисус ла Онын үренчиктери тойго база кычырылган. ³Аракы јетпей каларда, энези Иисуска:

– Олордо аракы јок – деди.

⁴– Нени эдетенимди сен айдатаң ба, үй кижиде? – деп, Иисус каруу јандырды. – Менин өйим јеткелек.

⁵Энези јалчыларга айтты:

– Ол слерге нени айтса, оны эдигер.

⁶Анда кажызына ла он сабат кире суу бадар алты таш бочко турган. Олор иудейлердин арутанатан чўм-јангын өткүрерге керектў болгон.

⁷Иисус јалчыларга:

– Бочколорды суула толтырыгар – деерде, олор бочколорго толтыра суу урдылар.

⁸– Эмди сузуп, той башкарган кижиге апарыгар – деди.

Олор апарып бердилер.

⁹Той башкараачы аракы боло берген суудан амзап көрөлө, – ол десе аракы кайдан келгенин билбеген, оны жаңыс суу сускан жалчылар билген, – колтуны бойына кычырып алып, ¹⁰ого айтты:

– Кажы ла кижичи озо аракынын жакшызын уратан, айылчылар ичип эзиргенде, кирелүзин. Сен десе жакшы аракыны эмдиге жети-ре чеберлединг.

¹¹Анайып, Иисус Галилейдеги Канада баштапкы кайкал этти, Бойынын магын ачты; үренчиктери Ого бүтти.

¹²Мынын кийинде Ол Капернаумга келди. Оныла кожо энези, карындаштары ла үренчиктери болгондор. Анда олор тоолу ла күн жүрдилер.

Кудайдын Өргөзүн арутаганы

¹³Иудей Пасха жууктап келерде, Иисус Иерусалимге келди. ¹⁴Ол Өргөдө чарлар, койлор, күүлелер садып турган, акча солып отурган улусты көрди. ¹⁵Армакчыдан камчы толгоп, Өргөдөн ончозын чыгара сүрди: койлорды да, чарларды да; солычылардын акчазын төгүп, столдорун антарды.

¹⁶Күүле садаачыларга айтты:

– Муныгарды алып чыгыгар, Адамнын айылын садулу айыл этпегер!

¹⁷«*Сенин айлыңа күнүркегеним Мени жалбыш чылап жиир*» – деп билчилгенин үренчиктер эске алдылар.

¹⁸Айдарда, иудейлер каруу жандырып, Ого айттылар:

– Анайда эдер жаңыг бар деп, биске кандый билди көргүзерин?

¹⁹– Бу Өргөни жемиригер, Мен оны үч күнге орныктырып койорым – деп, Иисус каруу жандырды.

²⁰– Бу Өргө төртөн алты жыл тудулган эди, Сен десе оны үч күнге орныктырарга ба? – деп, иудейлер айттылар.

²¹Иисус десе Бойынын эди-канынын Өргөзүн айткан. ²²Ол тирилерде, үренчиктери мыны Ол айтканын эске алып, Чийимге ле Иисус айткан сөскө бүде бергендер.

²³Ол Иерусалимде Пасха байрамда жүрерде, Онын жайаган билдилерин көрөлө, көп улус Онын адына бүтти. ²⁴Же Иисус Бойын олорго бүдүндирбей турган, ненин учун десе ончолорун билер болгон. ²⁵Кижинин ичинде не барын Бойы билер учун, кижини кижичи керелеп айдарын керектебей турган.

3

Иисус ла Никодим

¹Фарисейлер ортодо иудей бийлердин бирүзи Никодим деп кижиге болгон. ²Ол Иисуска тунде келеле, айтты:

– Равви! Сен Кудайдан келген Үредүчи деп билерис. Сен жайап жүрген билдилерди Кудайдын болужы жокко кем де жайап болбос.

³Иисус ого каруу жандырды:

– Чынын, чынын айдадым сеге: өрөртинен туулбаган кижиге, Кудайдын Каандыгын көрүп болбос.

⁴– Карган кижиге канайып туулатан? – деп, Никодим Ого айтты. – Эне ичине катап киреле, туулып болор бо?

⁵Иисус каруу жандырды:

– Чынын, чынын айдадым сеге: суудан ла Тыннан туулбаган кижиге, Кудайдын Каандыгына кирип болбос. ⁶Эт-каннан туулганы, эт-кан болор, Тыннан туулганы десе, тын болор. ⁷«Слерге өрөртинен туулар керек» деп, сеге айтканыма кайкаба. ⁸Салкын кайда согойын десе, согор. Онын шуултын угарын угуп жадын, же кайдан келип, кайдаар барып жатканын билбесин. Тыннан туулган кажы ла кижиле андый болотон.

⁹– Ол канайып болотон? – деп, Никодим сурады.

¹⁰– Израильдин үредүчизиге бойун, мыны билбес болдын ба? – деп, Иисус каруу жандырды. – ¹¹Чынын, чынын айдадым сеге: бис нени билгенисти айдадыс, нени көргөнисти керелейдис, слер десе кере сөзибисти жаратпай жадыгар. ¹²Слерге жердийин айтканыма бүтпегенерде, тенгеринийин айтсам, канайып бүдеригер? ¹³Тенгериден түшкен Кижиге Уулынан башка, тенгериге кем де чыкпаган. ¹⁴Куба чөлдө Моисей жыланды өрө көдүргендий, Кижиге Уулы анайып ок көдүрилер учурлу, ¹⁵Ого бүткен кажы ла кижиге мөңкү жүрүмдү болзын деп. ¹⁶Кудай телекейди сүүген бойынча, сок жагыс Уулын берген, Ого бүткен кажы ла кижиге өлүп калбай, мөңкү жүрүмдү болзын деп. ¹⁷Кудай Бойынын Уулын телекейдин жаргызын этсин деп телекейге ийген эмес, телекей Ол ажыра аргадалзын деп ийген. ¹⁸Ого бүткени жаргылатпас; бүтпегени десе, жаргылатканы ол, Кудайдын сок жагыс Уулына бүтпегени учун. ¹⁹Жаргынын учуры десе бу: телекейге жарык келген, же улус карачкыны жарыктан артык сүүген,

ненин учун десе олардын кылынып жүргени жаман болгон. ²⁰Жаман кылынып жүрген кижин, оным билдирбесин деп, жарыкты жаман көрүп, жарыкка барбай жат. ²¹Чыныла кылынып жүрген кижин десе, керектери Кудайдын болушу эдилгени көрүнсин деп, жарыкка барат.

Иисус ла Крестеечи Иоанн

²²Мынын кийинде Иисус үренчиктериле кожо Иудей жерине келди. Анда оларло кожо жүрүп, улусты крестеди. ²³Иоанн десе анайып ок Салимнин жуугындагы Енон деп жерде крестеген, ненин учун десе анда суу көп болгон. Бого келип, креске түжүп тургандар. ²⁴Бу керек Иоанн түрмелеткекте болгон.

²⁵Ол тушта Иоаннын үренчиктери иудейлерле аруталары керегинде сөс блашкандар. ²⁶Олор Иоаннга келип, айттылар:

– Равви, сениле кожо Иордан ары жанында болгон, сен керелеген Кижин база крестейт, ончолоры Ого барат.

²⁷– Кижиге тенгериден берилбесе, ол бойына нени де алынып болбос – деп, Иоанн каруу жандырды. – ²⁸«Мен Христос эмесим, же мен Онын алдынан ийилгем» деп айтканымды уккан керечилер слер бойыгар эдигер. ²⁹Сыргалжылу кижини колту дейтен. Колтунын најызы десе, ого коштой туруп, оны тындап, үнин угала, сүрекей сүүнет. Менин бу сүүнчим эмди бүтти. ³⁰Ол жаанаар, мен кичинее-рер учурлу. ³¹Өрөргинен Келип Турганы, ончозынан бийик эди. Жерден болуп жүргени десе, жердийи эди, ол жердийинче эрмектенет. Тенгериден Келип Турганы, ончозынан бийик. ³²Ол нени көргөнин, нени укканын керелейт, же Онын керелегенин жарадып турганы жок. ³³Онын керезин жаратканы, Кудай чындык деп, бойынын танмазын басканы ол. ³⁴Кудайдын ийгени, Кудайдын сөзүн айдат. Кудай десе Тынды кемжип беретен эмес. ³⁵Ада Уулын сүүп, ончоны Онын колына берген. ³⁶Уулына бүткени, мөңкү жүрүмдү, Уулына бакпаганы, жүрүм көрбөс: онын үстинде Кудайдын чугулы жүрет.

4

Иисус ла самар үй кижин

¹⁻³Иисус, Иоаннга көрө, көп үренчиктер таап крестеп жат деп, фарисейлерге табыш жетти. Улусты десе Иисус Бойы эмес, үренчиктери крестеген. Иисус бу керегинде билип алала, Иудей жерин

таштап, ойто Галилей јерине барды. ⁴Ого Самар јерин табарып барар керек болгон. ⁵Бат, Ол Сихарь деп самар калага келди. Бу кала Иаков бойынын уулы Иосифке берген јердин јуугында турган. ⁶Анда Иаковтын кутугы болгон. Иисус, јолдон арып-чылаган Бойы, кутуктын јанына отура тўшти. Тал-тўш кирези болгон. ⁷Суу сузуп алайын деп, бир самар ўй кижиге келди.

Иисус ого:

– Меге ичерге суу бер – деди.

⁸Онын ўренчиктери курсак садып аларга кала баргандар. ⁹Самар ўй кижиге айтты:

– Иудей Бойын менен, самар ўй кижиден, ичерге не суу сурайдын?

Иудейлер самарларла билишпейтен.

¹⁰– Кудайдын бергенин, «Меге ичерге суу бер» деп, сеге айдып турганы кем болгонын билген болзон, Онон бойын сураар эдинг, Ол сеге тирў суу берер эди – деп, Иисус каруу јандырды.

¹¹– Ўрөкөн! – деп, ўй кижиге Ого айтты. – Сузар немен јокто, кутук дезе терен болгондо, тирў суу Сенде кайдан келетен эди? ¹²Биске бу кутукты берген Иаков адабыстан Сен јаан болдын ба? Ол бойы, уулдары да, малы да мынанг ичип јўрген эдилер.

¹³– Бу суудан ичкени, ойто суузаар – деп, Иисус каруу јандырды. – ¹⁴Је Менин берер суумнанг ичери јажына суузабас. Берер суум дезе онын ичинде мөнгү јўрүмге агар суу чыгыды боло берер.

¹⁵– Ўрөкөн, – деп, ўй кижиге Ого айтты, – андый суудан меге бер, мен суузабайын, бого суу сузарга јўрбейин.

¹⁶Иисус айтты:

– Барып, эринди айдала, бого кел.

¹⁷– Менин эрим јок – деп, ўй кижиге каруу јандырды. Иисус:

– Эрим јок деп айтканын чын – деди. – ¹⁸Сен беш эрлў болгон. Эмдигизи сеге эр эмес, бу айтканын чын.

¹⁹– Ўрөкөн, – деп, ўй кижиге айтты, – Сен јарчы болгонынды көрўп турум. ²⁰Бистин адаларыс Кудайга бу кырдын бажында бажырган эди. Слер дезе јангыс Иерусалимде бажыраар керек дейдигер.

²¹Иисус айтты:

– Меге бўт, ўй кижиге: Адага бу кырдын бажында да эмес, Иерусалимде де эмес бажыраар ой келип јат. ²²Слер неге бажырып турганыгарды билбей јадыгар, бис дезе неге бажырып турганысты билерис, ненин учун дезе аргадаш иудейлерден болор. ²³Чыныла

бажырып жүрген улус Адага тынла, чынла бажыраар өй келип жат, же-
дип келди ок. Ада андый бажыраачыларды Бойына бедирейт ине.
²⁴ Кудай – ол Тын, Ого бажыраар тынла, чынла бажыраар учурлу.

²⁵ – Христос дейтен Мессия келерин билерим – деп, үй кижиге
айтты. – Ол келгенин, биске ончоны айдар.

²⁶ – Ол Мен эдим, бу сениле эрмектешип турган Бойым – деп,
Иисус каруу жандырды.

²⁷ Анайткан жерде Онын үренчиктери келди. Оны үй кижиле эр-
мектешип туру деп кайкадылар, же «Онон Сеге не керек?» эмезе:
«Оныла не эрмектешип турун?» – деп, кемизи де сурабады.

²⁸ Үй кижиге суу урар жыракызын артырып койоло, калага барып,
улуска айтты:

²⁹ – Меге нени ле кылынганымды айткан Кижини барып көрү-
гер, Христос Ол болбозун.

³⁰ Олор каладан чыгып, Иисус жаар ууландылар.

³¹ Бу өйдө үренчиктер Оны сурап турдылар:

– Равви, курсак жи!

³² Же Ол айтты:

– Менде курсак бар, онымды слер билбизгер.

³³ – Курсакты Ого кижиге экелип берди эмеш пе? – деп, үрен-
чиктер бой-бойларына айдышты.

³⁴ Иисус ологорго айтты:

– Менин курсагым – Мени Ийгеннин табыла эдери ле Онын
керегин бүдүрери. ³⁵ Эмди база төрт ай болзо, аш кезер өй же-
дер деп, слер айдып жүрген эмес бедигер? Же Менин слерге айдып тур-
ганым бу: кырларга көзигер салып көрзөгөр, олордын агарып,
кезерге бышканын! ³⁶ Аш кезери кайрал алат, ажын мөңкү жүрүмгө
уруп салат, аш чачканы ла аш кескени кожо сүүнзин деп. ³⁷ Бу
учуралда «Бирүзи чачат, өскөзи кезет» деген сөс чын. ³⁸ Мен слер-
ди бойыгар иштебеген кырада аш кезерге ийип жадым. Анда өскө
улус иштеген эди, слер дезе олордын ижине кирдигер.

³⁹ «Меге нени ле кылынганымды айткан» деп керелеген үй ки-
жинин сөзиле ол каланын көп самарлары Иисуска бүтти. ⁴⁰ Онын
учун самарлар Ого келеле, олордо артып калзын деп сурадылар.
Ол анда эки күн жүрди. ⁴¹ Онын айткан сөзин угала, онон көп улус
бүтти. ⁴² Байагы үй кижиге дезе айттылар:

– Эмди сенин сөзинген улам бүдүп турган эмезис. Бис Оны
бойыбыс уктыс, Ол чып ла чын телекейди Аргадаачы деп билдис.

Каанның жалчызынын уулын жасканы

⁴³Эки күннин бажында Иисус оноортынан чыгала, Галилей жаар барды. ⁴⁴Жарчы алтайында күндүзи жок жүретен деп, Ол Бойы да керелеп айткан.

⁴⁵Анайдарда, Ол Галилейге келерде, Оны Галилейдин улузы жуудып алдылар, ненин учун дезе, олар Иерусалимдеги байрамда болуп, Онын нени эдип жүргенин ончозын көргөндөр.

⁴⁶Оноң Иисус сууны аракы эткен Галилейдеги Канага ойто келди. Капернаумда каанның бир жалчызынын уулы оорып жаткан. ⁴⁷Ол Иисустын Иудейден Галилейге келгенин угала, Ого келип, өлүп жаткан уулын барып жассын деп, жайнап сурады.

⁴⁸– Билдилер ле кайкалдар көрбөйинче бүтпезигер – деп, Иисус ого айтты.

⁴⁹– Кайракан, уулым өлгөлөктө бар – деп, каанның жалчызы айтты.

⁵⁰Иисус:

– Жан, уулын эзен – деди.

Ол Иисустын айткан сөзине бүделе, жанып ийди. ⁵¹Жолой ого кулдары туштап, уулын эзен дешти. ⁵²Уулы канча саатта ондолгонун сураарда, оlor: «Кече биринчи саат түште эди изибей барган» – дедилер. ⁵³«Уулын эзен» деп, Иисустын ого айткан ойинде анайда боло бергенин ол билип ийди. Бойы да бүтти, айылдагы улузы да бүттилер.

⁵⁴Иудейден Галилейге келеле эткен бу кайкал Иисустын экинчи кайкалы болгон.

5

Суббот күнде оору кижини жасканы

¹Мынын кийинде иудей байрам болгон, Иисус Иерусалимге келген.

²Иерусалимде Кой каалгазынын жанында еврейлеп Вифезда деп суубуунты бар. Анда жабынтылу беш өткүш болгон. ³Ичинде көп оору улус: сокор, аксак, курулгак оорулу улус жаткан [суунын чайбаларын сакып. ⁴Кудайдын ангели дезе, кезик аразында байагы сууга түжүп, чайбалтып турган. Суу чайбалза, ого озолоп киргени

кандый да оорудан жазылатан болгон.]* ⁵Анда одус сегис жыл оорып жүрген кижиге болгон. ⁶Иисус онын жатканын көрөлө, оорыганы удап калганын билип, ого айтты:

– Жазылайын деп турун ба?

⁷– Эйе, Кайракан, – деп, оору кижиге каруу жандырды, – же суу чайбалганда, мени сууга кийдирер кижиге жок. Барып жатканчам, менен озо өскө кижиге кирип калган турар.

⁸– Тур, төжөгинди алып, базып жүр – деп, Иисус ого айтты.

⁹Байа кижиге ол тарый жазылды, төжөгин алып, база берди. Ол суббота күн болгон, ¹⁰онун учун иудейлер жазылган кижиге айттылар:

– Бүгүн суббота күн эди, сеге төжөк аларга жарабас!

¹¹Ол каруу жандырды:

– «Төжөгин ал, базып жүр» деп, мени жаскан Бойы айтты.

¹²Онон сурадылар:

– «Төжөгин ал, базып жүр» деп, сеге айткан кижиге кем болотон?

¹³Жазылган кижиге дезе ол кем болгону билбеген, ненин учун дезе Иисус анда турган улустун ортозына жылыып калган.

¹⁴Мынын кийинде Иисус ого Өргөдө туштап, айтты:

– Бат, сен жазылдың. Сеге мынанг жаман болбозун деп, база кинчек этпе.

¹⁵Бу кижиге барала, мени жасканы Иисус деп, иудейлерге айтты.

¹⁶Мыны суббота күнде эткени учун иудейлер Иисусты истей бердилер. ¹⁷Же Ол айтты:

– Адам Бойынын керегин эмдиге эдет, Мен де эдип ок жадым.

¹⁸Ол суббота күндү байлаардан болгой, Кудайды Адазынып, Бойын Кудайга тендеген учун иудейлер Оны там истеп, өлтүрерге турдылар.

¹⁹Бого каруу эдип, Иисус айтты:

– Чынын, чынын айдадым слерге: Адазынын эдип турганын көрбөйинче, Уулы Бойы Бойынанг нени де эдип болбос. Адазынын эдип турганын Уулы да эдет. ²⁰Ада Уулын сүүп, Бойынын не ле эдип турганын Ого көргүзет. Слерди кайкадып, мынанг да артыкты эдип көргүзөр. ²¹Ада өлгөндөрдү тиргизип, оларго жүрүм бергендей, Уулы да жүрүм берейин дегенге, жүрүм берет. ²²Ада кемнин де жаргызын этпей, не ле жаргы эдерин Уулынын табына салып берген, ²³Аданы тоогондой, ончозы Уулын тооп жүрзун деп.

* Көп саба жебрен түрбектерде 36-4-чи үлгөр жок.

Уулын тообогоны, Оны ийген Аданы тообогоны ол. ²⁴Чынын, чынын айдадым слерге: Менин сөзимди угуп, Мени Ийгенге бүткени, мөнкү жүрүмдү. Ол жаргылатпас – өлүмнөн жүрүмге кечкени ол. ²⁵Чынын, чынын айдадым слерге: ой jedип келедири, jedип келди ок: олгөндөр Кудай Уулынын үнин угар; угала, тирилер. ²⁶Канайып Ада Бойында Бойы жүрүмдү, анайып Бойында Бойы жүрүмдү болорын Уулына да берген. ²⁷Ол Кижин Уулы болгон учун, жаргы да эдерин Онын табына салып берген. ²⁸Бого кайкабагар, ненин учун десе сөөк салар jerде jаткандардын ончозы Онын үнин угар ой jedип келедири. ²⁹Ак кылынып жүргендери жүрүм жүрерге тирилер; жаман кылынып жүргендери буруга каларга тирилер. ³⁰Мен алдымнан Бойым нени де edип болбозым: канайып уккам, анайып жаргы edип жадым. Менин жаргым чындык, ненин учун десе Бойымнын табымла edип жүрейин деп турган эмезим, je Мени Ийгеннин табыла edип турум.

Кудайдын Уулын керелегени

³¹– Мен Бойымды Бойым керелеп турган болзом, Менин керелегеним чын эмес. ³²Мени өскөзи керелейт, онын Мени керелеген керези чын деп, Мен билерим. ³³Слер Иоаннга элчилер ийген edигер; ол чынды кереледи. ³⁴Мен кижин керезин керексип турган эмезим, je мынайда айтканым, слерди аргадалзын деп айтканым ол болор. ³⁵Иоанн күйүп, жалтырап турган жарыткыш болгон. Слер десе онын жарыгында бир кезекке сүүнип аларга сананганыгар. ³⁶Менде десе Иоанндыйынан жаан кере бар: нени edип турганымды Ада etтирип jат; нени edип турганым, Мени Ада ийген деп, керелеп турганы ол. ³⁷Мени ийген Ада Бойы Мени кереледи. Слер десе Онын үнин качан да укпаганыгар, Онын бүдүмин де көрбөгөнигер. ³⁸Слердин бойыгарда болуп турган Онын сөзи де слерде jок, ненин учун десе Онын ийген Бойына бүтпейдигер. ³⁹Слер Чийимдерди шинжүлөп, олардон мөнкү жүрүмдү болорго сананып жадыгар. Олор десе Мени керелеп турулар. ⁴⁰Je слердин Меге келер күүнигер jок, жүрүмдү болойын деп. ⁴¹Кижилерден Мен мак албай жадым. ⁴²Je Мен слерди билерим: слердин ичигерде Кудайга сүүш jок. ⁴³Мен Адамнын адында келдим, je слер Мени жуутпай жадыгар; өскөзи бойынын адында келзе, оны слер жуудып аларыгар. ⁴⁴Кудайдан мак бедиребей, бойыгардан бойыгар мак алып, канайып бүдеригер? ⁴⁵Мени Аданын алдында слерди бурулаар деп сананбагар, слерди бурулаары бар: слер иженип

жүрген Моисей. ⁴⁶Слер Моисейге бүткен болзогор, Меге де бүдер эдигер, ненин учун дезе ол Мен керегинде бичиген. ⁴⁷Je онын чийимдерине бүтпей турган болзогор, Менин айтканыма канайып бүдеригер?

6

Беш мун кижини тойдырганы

¹Мынын кийинде Иисус Галилей эмезе Тивериад дейтен талайдын ол жанына барды. ²Оору-жоболды жазып, кайкалдар жайап жүргенин көрөлө, Оны камык улус ээчиди. ³Иисус кырдын бажына чыгып, анда үренчиктериле кожо отурып алды. ⁴Иудейлердин Пасха байрамы жууктап келеткен. ⁵Ого көп улус келип жатканын көрөлө, Иисус Филиппке айтты:

– Буларды азыраарга, калашты кайдан садып алалы?

⁶Бойынын эдейин дегенин билип, Ол анайда ченеп сураган.

⁷– Олордын кажызына ла эмештен де једишсин деп, олорго эки јүс динарийдин калажы јетпес – деп, Филипп каруу јандырды.

⁸Үренчиктеринин бирүзи, Симон-Петрдын Андрей карындажы, Ого айтты:

⁹– Мында бир уулчакта беш болчок арба калажы ла эки балыгаш бар, је мындый көп улуска ол не болзын.

¹⁰Иисус айтты:

– Улусты кыйын отурзын дегер.

Ол јум өлөндү јер болгон. Анайдарда, беш мун кире кижикыйын отурды. ¹¹Иисус калаш алып, алкыш јетиреле, кыйын отурган улуска үледи. Анайып ок балыкты да кем канча кире күүнзегениле үледи. ¹²Улус јип тойордо, үренчиктерине айтты:

– Јигеннин арткан-калганын јууп алыгар, бир де неме кара јерге калбазын.

¹³Јиген улустан арткан беш болчок арба калаштын тилимдерин он эки каламага толтыра јууп алдылар. ¹⁴Улус Ол јайаган кайкалды көрөлө, айдышты:

– Телекейге келетен Јарчы чып-чын бу эмтир!

¹⁵Келип, Оны тудала, каан эдинип аларга тургандарын Иисус билип алала, јангыс Бойы кыр јаар ойто јүре берди.

Суунын үстиле басканы

¹⁶ Эңир кире берерде, Иисустын үренчиктери талайга түштилер. ¹⁷ Кемеге отуруп, талайдын ол жанындагы Капернаум жаар жүстилер. Карачкылай берди, Иисус десе ологго эмдиге жетире келбес болды. ¹⁸ Тын салкын согуп, талай толкуланып турган. ¹⁹ Беш-алты беристе кирези кайыктайла, Иисустын талай үстинче базып, кемеге жууктап келеткенин көрүп, коркый бердилер. ²⁰ Же Ол:

– Бу Мен эдим, коркыбагар! – деди.

²¹ Олор Иисусты кемезине отургызып алайын деерде, кеме ол бойынча жүзүп бараткан жаратта болуп калды.

Жүрүм берер тирү калаш

²² Эртезинде талайдын ол жанында артып калган улус ондо жүк бир кеме болгонун, Иисус үренчиктериле кожо ол кемеге отурбаганын, үренчиктер жаңыс бойлоры жүскенин көрдилер. ²³ Айдарда, Кайракан алкыш-бийанын жетирген кийинде олор калаш жиген жерге Тивериаданан бир канча кеме жүзүп чыкты. ²⁴ Анда Иисус та, үренчиктер де жок болгонун көрөлө, улус кемелерге отуруп, Иисусты бедиреп, Капернаумга жүзүп келдилер. ²⁵ Оны талайдын ол жанынан табала, сурадылар:

– Равви, Сен бого качан келдин?

²⁶ Иисус каруу жандырып, айтты:

– Чынын, чынын айдадым слерге: слер кайкалдар көргөнигер учун Мени бедиреп турган эмезигер, же калаш жип тойгоныгар учун. ²⁷ Үрелер курсак учун эмес, мөңкү жүрүм жүргүзер курсак учун иштегер. Оны слерге Ада Кудай танмалап койгон Кижин Уулы берер.

²⁸ – Кудайдын керегин бүдүрерге, нени эделик? – деп, олор сурадылар.

²⁹ Иисус каруу жандырды:

– Кудайдын кереги бат бу: Онын Ийгенине бүдүгер.

³⁰ – Көрөлө, бисти Сеге бүтсин деп, кандый билди көргүзерин? – деп, олор сурадылар. – Сен нени эдип жадын? ³¹ *Тенгери ден ологго калаш берген* деп бичилгениле, адаларыс куба чөлдө манна жиген эди.

³² Иисус ологго айтты:

– Чынын, чынын айдадым слерге: тенгери ден калашты слерге Моисей берген эмес, тенгери ден чын калашты слерге Менин Адам

берип јат. ³³Тенгериден тўжўп, телекейге јўрўм берер калаш Кудайдын калажы ол.

³⁴Олор:

– Кайракан, андый калашты јаантайын биске берип тур – дедилер.

³⁵Иисус олорго айтты:

– Мен – јўрўм берер калаш. Меге келген кижичакан да аштабас, Меге бўткен кижичакан да сузабас. ³⁶Је слер, Мени кўрўп јўрген бойыгар, Меге бўтпей јадыгар деп, Мен слерге айткам. ³⁷Адамнын берген ончолоры Меге келер. Меге келип јатканды кедери сўрбезим. ³⁸Бойымнын табымла эдип јўрейин деп, тенгериден тўшкен эмезим, Мени Ийгеннинг табыла эдип јўрейин деп, тенгериден тўшкеним ол. ³⁹Адамнын бергенинин незин де жылыйтпай, ончолорын калганчы кўнде тиргизерим – Мени Ийгеннинг табы ол. ⁴⁰Уулын кўрўп, Ого бўткен кажы ла кижичакан мўнкў јўрўмдў болзын деп, Менин Адамнын табы ол. Калганчы кўнде Мен оны тиргизерим.

⁴¹Ол Бойын «Мен – тенгериден тўшкен калаш» деп айтканына иудейлер арбаныжып, ⁴²айттылар:

– Бу Иосиф уулы Иисус эмес бедичакан? Бис Онын адазын ла энезин билер эмейис. «Мен тенгериден тўшкеним» деп, канайып айдат болбогой?

⁴³– Бойыгар ортодо арбанышпагар – деп, Иисус олорго айтты. –

⁴⁴Мени ийген Адам келдирген кижичакан, јангыс ол Меге келер аргалу. Калганчы кўнде Мен оны тиргизерим. ⁴⁵*Ончолорын Кудай ўредер* деп, јарчыларда бичилгени бар. Ададан угуп ўренген кижичакан Меге келер. ⁴⁶Мынайып айтканым, Аданы кўргўни бар деп айтканым эмес. Кудайдан Кем келген, Аданы кўргўни јангыс Ол. ⁴⁷Чынын, чынын айдадым слерге: Меге бўткени, мўнкў јўрўмдў. ⁴⁸Мен – јўрўм берер калаш. ⁴⁹Слердин адаларыгар куба чўлдў манна јиген эдилер, је олўп калгандар. ⁵⁰Је тенгериден тўшкен калаш андый эмес: оны јигени олбўс. ⁵¹Мен – тенгериден тўшкен тирў калаш. Бу калаштан јигени ўргўлјичакан эзен јўрер. Менин беретен калажым – Менин эди-каным, онымды телекейдин јўрўми учун берип јадым.

⁵²Айдарда, иудейлер бойлоры ортодо сўс блаажып, айттылар:

– Ол биске Бойынын эди-канын јиирге канайып беретен?

⁵³Иисус каруу јандырды:

– Чынын, чынын айдадым слерге: Кижн Уулынын эди-канын жибезегер, Онын канын ичпезегер, бойыгарда жүрүм жок болор. ⁵⁴ Менин эди-канымды жири, Менин канымды ичери, мөнкү жүрүм жүрери ол. Мен оны калганчы күнде тиргизерим. ⁵⁵ Менин эди-каным – чын курсак, Менин каным – чын суузын. ⁵⁶ Эди-канымды жири, канымды ичери Менин Бойымда жүрүп жат, Мен де онын бойында жүрүп жадым. ⁵⁷ Канайып Мен, тирү Ада ийген Бойым, Адамнын Бойынча тирү жүрүп жадым, анайып, Менин эди-канымды жигени, Менин Бойымча тирү жүрер. ⁵⁸ Бу калаш теңериден түшкен. Же ол маннаны, слердин адаларыгар чылап, жип өлгөниндий эмес: бу калашты жигени, мөнкү жүрүмдү болор.

⁵⁹ Мынайда Ол Капернаумдагы синагогада үредип айткан.

Мөнкү жүрүмнин сөстөри

⁶⁰ Көп үренчиктери мыны угала, айттылар:

– Кандый уур-күч сөстөр! Олорды кем угар аргалу?

⁶¹ Иисус үренчиктери арбанып турганын Бойынын ичинде биллип, олорго айтты:

– Бу слерге буудак болуп жат па? ⁶² Кижн Уулы озогы жерине чыгып баратканын көрөр болзогор, не болгой эди? ⁶³ Жүрүм берери – тын, эт-кан дезе, нени де эдип болбос. Слерге айдып турган сөстөрүм тын да, жүрүм де. ⁶⁴ Же ортогордо бүтпестери бар.

Иисус дезе бүтпестерин де, Оны садып ийери кем болорын да бажынан ала билер болгон. ⁶⁵ Онон айтты:

– Онын учун Мен слерге: «Аданан берилбейинче, кем де Меге келип болбос» дедим.

⁶⁶ Мынын кийнинде көп үренчиктери Онон жана түжүп, Оны ээчий жүрбес болды. ⁶⁷ Айдарда, Иисус он экүден сурады:

– Слер база Менен жүре берерге турган болороор бо?

⁶⁸ – Кайракан! – деп, Симон-Петр каруу жандырды. – Бис кемге баратан эдис? Сенде мөнкү жүрүмнин сөстөри бар. ⁶⁹ Сени Кудайдын Агарузы деп, бис бүттис те, билдис те.

⁷⁰ – Слерди, он экүни, Мен талдап алган эмес бедим? – деп, Иисус айтты. – Же слердин бирүгер – көрмөс!

⁷¹ Мынайда Ол Симон Искариот уулы Иуданы айткан. Оны садып ийери дезе он экүнин бирүзи ол болгон.

7

Иисус ла Онын карындаштары

¹ Мынын кийинде Иисус Иудейде жүрбейин деп, Галилей ичиле жүрди, ненин учун десе иудейлер Оны өлтүрөргө тургандар.

² Иудейлердин байкан тургузатан деп байрамы жууктап келерде, ³ карындаштары Ого айттылар:

– Мынан чыгып, Сенин эдип жүргенинди үренчиктерин де көрзин деп, Иудей жерине бар. ⁴ Жарлу болойын деген кижини, жазырып неме этпейтен. Сен андыйды эдип жүргөн болзон, Бойынды Бойун телекейге ач.

⁵ Карындаштары да Ого бүтпей турган учун анайып айткандар.

⁶ Иисус оларго каруу жандырып, айтты:

– Менин өйүм жеткелек, слерге десе кандый да өй келижер.

⁷ Телекей слерди жаман көрүп болбос, Мени десе жаман көрүп жат, ненин учун десе онын кылынып турганы жаман деп, Мен керелеп айдып жүрүм. ⁸ Слер байрамга барыгар, Мен бу байрамга эм тура барбазым, ненин учун десе Менин өйүм жеткелек.

⁹ Мынайда айдала, Ол Галилейде артып калды. ¹⁰ Же карындаштары байрамга жүре берерде, Ол до барды: көрүне эмес, жажытту чылап. ¹¹ Иудейлер Оны байрамнан бедиреп, «Ол кайда?» – деп, сурап турдылар. ¹² Улус ортодо Ол керегинде көп куучын жүрди. Кезиктери: «Ол жакшы кижини», өскөлөри: «Жок, Ол улусты аскырытып жат» дешкилеер болды. ¹³ Андый да болзо, иудейлерден коркып, Ол керегинде кем де ачыгынча айтпай турган.

Өргөөдө жарлыктаганы

¹⁴ Байрамнын ортозы киреде Иисус Өргөөгө кирип, үретти.

¹⁵ Иудейлер кайкап, айдышты:

– Бу үренбеген Бойы, Чийимдерди канайып билип туру болбогой?

¹⁶ Иисус айтты:

– Менин үредүүм Менийи эмес, Мени Ийгендийи. ¹⁷ Онын табыла кылынып жүрейин дегени, бу үредү Кудайдан ба, эмесе Мен Бойымнан таап айдып тургам ба деп, билип алар. ¹⁸ Бойынан таап айдаачы, бойы жакшы атка калайын деп сананат. Же Оны Ийгенге мак бедиреп жүргени чындык, мекези жок болгоны ол.

¹⁹ Моисей слерге Јасак берген эмес пе? Је слердин кемигер де Јасакты бүдүрбей јат. Мени ненин учун өлтүрерге турганыгар?

²⁰ – Сенин өзөк-буурында шилемир бар болды ба? – деп, улус каруу јандырды. – Сени кем өлтүрерге туру?

²¹ Иисус каруу јандырып, ологро айтты:

– Мен бир керек эттим, ончогор кайкап јадыгар. ²² Моисей слерге томдоорын берген – онызы Моисейден эмес те болзо, адалардан јандалып келген, – слер кижини суббот күнде томдоп јадыгар. ²³ Моисейдин јасагы бузулбазын деп, кижини суббот күнде томдодып турганда, суббот күнде кижинин бастыра бойын јасты деп, Меге кородоп јадыгар ба? ²⁴ Тыш кебериле јаргылабагар, је чындык јаргыла јаргылагар!

²⁵ Иерусалимнин бир кезик улузы айдышты:

– Өлтүрерге турган кижизи бу болор бо? ²⁶ Көрзөгөр дө, Ол ачыгынча айдат, Ого кем де неме айтпайт! Ол Христос деп, јаандар чынн билип алган болор бо? ²⁷ Је бу кижини кайдан болгонн билерис. Христос келер болзо, Ол кайдан болгонн кем де билбес.

²⁸ Айдарда, Иисус Өргөө ичинде үнденип, үредип айтты:

– Слер Мени билеригер, кайдан болгонн база билеригер, је Мен Бойымнан Бойым келген эмезим, Мени Ийгени чындык, слер Оны билбезигер. ²⁹ Мен Оны билерим, ненин учун дезе Мен Онон болуп турум, Мени ийгени Ол.

³⁰ Оны тудуп алар эбин бедиредилер, је кем де Ого тийбеди, ненин учун дезе Онын өйи јеткелек болгон. ³¹ Калык ортодон көп улус Ого бүдүп, «Христос келзе, мынын эткенинен артык кайкал эдер беди?» – дежип турдылар.

³² Улустын анайда эрмектежип турганы фарисейлерге угулган. Айдарда, улу абыстар ла фарисейлер Оны тудуп аларга, бойлорыннын јалчыларын ийгендер.

³³ Иисус дезе ологро айткан:

– Слерле кожо эмеш болорым, онон Мени Ийгенге јүре берерим. ³⁴ Мени бедиреригер, је таппазыгар, Мен кайда болзом, оноор келип болбозыгар.

³⁵ Айдарда, иудейлер бойы бойлорына айдыштылар:

– Бис таппас кандый јерге барарга туру бу? Еллин ортодо тарай јаткан улустарга барып, анда еллиндерди үредерге туру эмеш пе?

³⁶ «Мени бедиреригер, је таппазыгар, Мен кайда болзом, оноор келип болбозыгар» деп айткан сөзи не сөс болотон?

Агару Тын керегинде сөс

³⁷ Байрамның калганчы улу күнинде Иисус өрө туруп, үнденип айтты:

– Суузап турганы Меге келип, ичсин. ³⁸ Чийимде айдылганынча, Меге бүткен кижинин өзөгинен тирү суулар агып чыгар.

³⁹ Иисус мынайда Ого бүткен улус алынатан Тынды айткан. Олордо дезе, Иисустын ады макка чыккалакта, Тын жок болгон.

Иисустан улам бөлүниш

⁴⁰ Улустын кезиги, бу сөзин угала, айдышты:

– Чын, Ол Жарчы!

⁴¹ Өскөлөри:

– Ол Христос! – дедилер.

Кажылары дезе:

– Христос Галилейден келетен беди? – дешти. – ⁴² Христос Давидтин үренинен, Давидтин турган жери Вифлеемнен келер деп, Чийимде айдылбаган беди?

⁴³ Анайып, Иисустан улам жуулган улус ортодо бөлүниш болды.

⁴⁴ Олордын кезиктери Оны тудуп аларга сананды, же Ого кем де тийбеди.

⁴⁵ Жалчылар једип келерде, улу абыстар ла фарисейлер олордон сурадылар:

– Слер Оны не керек экелбедигер?

⁴⁶ – Ол Кжи чилеп кем де, качан да эрмектенбеген – деп, жалчылар каруу јандырдылар.

⁴⁷ – Слер де Онын мекезине кирип калган болдыгар ба? – деп, фарисейлер олорго айдышты. – ⁴⁸ Бийлердин эмезе фарисейлердин Ого бүткени бар беди? ⁴⁹ Је бу калык Јасак билбес, каргышка калган ол.

⁵⁰ Олордын бирүзи, башкыда Иисуска келип барган Никодим, олорго айтты:

⁵¹ – Озолуп кижинин бойынан укпайынча, нени кылынып туру деп билип албайынча, бистин Јасак кижини јаргылайтан беди?

⁵² – Сен де Галилейден болорын ба? – деп, олар айттылар. – Шинде, Галилейден јарчы бүтпейтенин билип аларын.

⁵³ Мынын кийнинде ончолоры айылдары сайын таркай берди.

8

Кинчектү үй кижини бурулабаганы

¹Иисус дезе Елеон кырга барды. ²Эртен тура Өргөөгө ойто келди. Улустың ончозы Ого келип турды. Иисус отурала, ололды үреткен.

³Бу өйдө бичикчилер ле фарисейлер өскө эрге биригеле туттурган бир үй кижини экелип, ортозына тургузала, ⁴Ого айттылар:

– Үредүчи, бу үй кижини өскө эрге биригип, туттурган. ⁵Моисей бойының Јасагында андыйларды ташла шыбалап өлтүрсин деп, биске јакыган эди. Сен не деерин?

⁶Олор Оны бурулап айдарга, сөзинен јик бедиреп, ченеп сурагандар. Је Иисус бөкөйип, сабарыла јерге чийип турды. ⁷Олор турумкай сурап турарда, бажын өрө көдүрип,

– Кемигерде кинчек јок, бу үй кижиге озо таш чачсын – дейле, ⁸ойто бөкөйип, јерге чийе берди.

⁹Олор мыны угала, јаан јаштуларынан баштайла, ээчий-деечий јүре бердилер. Артып калганы јангыс Иисус, база ортозында турган үй кижини болды. ¹⁰Иисус бажын өрө көдүрип, үй кижиден сурады:

– Үй кижини, олор ончозы кайда? Сени кемизи де бурулап јаргылабады ба?

¹¹– Јок, Кайракан! – деп, ол каруу јандырды.

– Мен де сени бурулап јаргылабайдым – деп, Иисус айтты. – Бар, база кинчек этпе.

Иисус – телекейге Јарык

¹²Иисус ойто ло олорго айда берди:

– Мен – телекейге Јарык. Мени ээчий барган кижини карачкыда базып јүрбес, оның бойында јүрүмнин јарыгы болор.

¹³– Сен Бойын Бойынды керелеп турун, – деп, фарисейлер айттылар, – Сенин керелеп айдып турганын чын эмес.

¹⁴Иисус каруу јандырды:

– Мен Бойымды Бойым да керелеп турган болзом, Менин керелегеним чын, ненин учун дезе Бойымның кайдан келгенимди,

кайдаар барып жатканымды билерим. Слер десе Мен кайдан келгенимди, кайдаар барып жатканымды билбезигер. ¹⁵Слер кижичилеп жаргылап жадыгар, Мен десе кемди де жаргылабай жадым. ¹⁶Мен жаргылап та турзам, Менин жаргым чын, ненин учун десе Мен жагыс Бойым эмес, Мениле кожо Мени ийген Ада. ¹⁷Эки кижинин керези чындык деп, слердинг Жасагаарда да бичилгени бар. ¹⁸Мен Бойымды Бойым керелеп турум, Мени ийген Ада Мени база керелеп туру.

¹⁹– Сенин Аданг кайда? – деп, олар сурадылар.

– Слер Мени де, Адамды да билбезигер – деп, Иисус каруу жандырды. – Слер Мени билген болзогор, Адамды да билер эдигер.

²⁰Иисус Өргөөдөги акча жуур жердинг жанында туруп, үредип турган тужында бу сөстөрдү айткан. Онын өйи жеткелек болуп, Оны кем де тутпады.

²¹Иисус база айтты:

– Мен барып жадым. Мени бедиреп жүреригер, же кинчектү болгоныгарча өлөригер. Кайдаар барып жаткам, оноор келип болбозыгар.

Айдарда, иудейлер айдышты:

²²– «Кайдаар барып жаткам, оноор келип болбозыгар» деп, нени айдып туру? Ол Бойын Бойы өлтүрерге турган эмеш пе?

²³Ол каруу жандырды:

– Слер мынанг, төмөнгилерден, Мен – өрөгилерден. Слер бу телекейден, Мен бу телекейден эмезим. ²⁴Онын учун слерге кинчектү болгоныгарча өлөригер дегем. Бу Мен дегениме бүтпес болзогор, кинчектү болгоныгарча өлөригер.

²⁵– Айдарда, Сен кем? – деп, олар сурадылар.

– Энг бажынанг ала слерге айдып жүргеним Мен эдим – деп, Иисус каруу жандырды. – ²⁶Слер керегинде көпти айдар, слерди жаргылаар аргам бар, же Мени ийген Бойы чындык, Ононг нени укканымды телекейге айдып турум.

²⁷Олорго Ада керегинде айтканын ондободылар. ²⁸Онын учун Иисус айтты:

– Кижичилеп Уулын көдүрзегер, бу Мен болгонымды, нени де Бойымнанг эдип турганым жок деп, же Аданын үреткенинче айдып жадым деп, ол тушта билеригер. ²⁹Мени ийген Бойы десе Мениле кожо: Ол Мени жагыскандыра артырбады, ненин учун десе Мен качан да болзо, Ого жараганынча кылынып турум.

³⁰Ол мынайда айдып турарда, Ого көп улус бүттү.

Чын слерди јайымдаар

³¹ Иисус Бойына бүткен иудейлерге айтты:

– Менин сөзимде болуп жүрзегер, Менин чын үренчиктерим болгоныгар ол. ³² Чынды билип аларыгар, чыннын бойы слерди јайымдаар.

³³ – Бис Авраамнын үрени эдибис, качан да, кемге де кул болбогоныс – деп, олор айттылар. – «Јайым болороор» деп, канайып айдадын?

³⁴ Иисус каруу јандырды:

– Чынын, чынын айдадым слерге: кинчек эдери, кинчектин кулы ол. ³⁵ Је кул айылда мөнкү жүрбес, уул мөнкү жүрер. ³⁶ Андый болгондо, Уул слерди јайымдаза, чын јайым болгоныгар ол. ³⁷ Слерди Авраам үрени деп билерим, је слер Мени өлтүрер күүндү, ненин учун дезе Менин сөзимге көксигерде јер бербей јадыгар. ³⁸ Мен Адамда нени көргөнимди айдып јадым, слер дезе адагардан нени укканаарды кылынып јадыгар.

Слердин адагар – көрмөс

³⁹ – Бистин адабыс Авраам – деп, олор каруу јандырдылар.

Иисус айтты:

– Слер Авраамнын балдары болгон болзогор, Авраамнын эдип жүргенин эдер эдигер. ⁴⁰ Эмди дезе Кудайдан уккан чынды слерге айткан Кижн Бойымды өлтүрерге јадыгар: Авраам онойдо этпеген.

⁴¹ Слер адагардын керегин эдип јадыгар.

Айдарда, олор айттылар:

– Бис чайдам эдеринен туулган эмезибис, Адабыс јангыс – Кудай!

⁴² Иисус каруу јандырды:

– Адагар слердин Кудай болгон болзо, слер Мени сүүр эдигер, ненин учун дезе Мен Кудайдан чыктым, келдим. Мен Бойымнан Бойым келген эмезим, Мени Ол ийген. ⁴³ Слер ненин учун Менин эрмегимди ондобой јадыгар? Менин сөзимди угатан аргагар јок учун. ⁴⁴ Слердин адагар – көрмөс, слер адагардын кычазын бүдүрерге јадыгар. Бажынан ала ол кижн өлтүрөөчи болгон, чынга јайылбаган. Онын бойында чын јок ине. Төгүнди айдып турган тужында бойындыын айдат, ненин учун дезе ол, төгүнчи бойы, төгүннин адазы да ол. ⁴⁵ Мен

чынды айдып тургамда дезе, Меге бütпей жадыгар. ⁴⁶ Слердин кемигер Мененг кинчек таап айдар? Мен чынды айдып турган болзом, Меге не керек бütпей жадыгар? ⁴⁷ Кудайдан болгоны, Кудайдын сөзин угат. Кудайдан эмес болгоныгар учун укпай жадыгар.

*Иисус Авраамнан озо
бар болгон*

⁴⁸ Иудейлер бого мынайда айттылар:

– Сени самар кижиде деп, өзөк-буурында шилемир бар деп, бистинг айдып турганыс чын эмес пе?

⁴⁹ Иисус каруу жандырды:

– Менде шилемир жок, же Мен Бойымнын Адамды тооп жадым, слер дезе Мени жамандап жадыгар. ⁵⁰ Мен Бойымнын магымды бедиребей жадым. Бедиреп, жаргылап Турганы бар. ⁵¹ Чынын, чынын айдадым слерге: Менин сөзимди чеберлеп жүрген кижиде үргүлжиде чакка өлүм көрбөс.

⁵² – Өзөк-буурында шилемир барын эмди билдире – деп, иудейлер айттылар. – Авраам да өлди, жарчылар да өлдилер, Сен дезе сөзимди чеберлеп жүрген кижиде үргүлжиде чакка өлүм көрбөс дейдин. ⁵³ Сен Авраам адабыстан жаан болдың ба? Ол өлди, жарчылар да өлдилер. Сен Бойынды кем деп бодойдың?

⁵⁴ Иисус каруу жандырды:

– Мен Бойымды Бойым мактап турган болзом, Менин магым неге де бодолбос. Же Мени Адам мактап жат, Оны слер бойлороордунг Кудайыгар дейдигер. ⁵⁵ Слер Оны билип албадыгар, Мен дезе Оны билип турум. Оны билбезим деп айдар болзом, слердий ок төгүнчиде болорым ол. Же Мен Оны билерим, Онын сөзин чеберлеп жүрүм. ⁵⁶ Слердин адагар Авраам Менин күнимди көрөтөнинде сүүнүп-жыргап жүрген. Ол көрди де, сүүндиде.

⁵⁷ – Сен, бежен жашка жеткелек Бойын, Авраамды көрдүң бе? – деп, иудейлер айттылар.

⁵⁸ – Чынын, чынын айдадым слерге: Авраам бар болгокто, Мен бар болгом – деп, Иисус каруу жандырды.

⁵⁹ Айдарда, Оны шыбалаарга таш алдылар. Же Ол жажынып, Өргөдөн чыга берди.

9

Энеден сокор туулганды жасканы

¹ Иисус барып жадала, энеден сокор туулган кижини көрүп ийди.

² – Равви, ол ненин учун сокор туулган? – деп, үрөнчиктер Онон сурадылар. – Кемизи кинчек эткен: ол бойы ба, эмезе ада-энези бе?

³ – Ол до, ада-энези де кинчек этпеген – деп, Иисус каруу жандырды. – Же Кудайдын керектери онын бойында көрүнзин деп, ол сокор туулган. ⁴ Күн өткөлөктө, Мени Ийгеннин керегин Мен эдер учурлу. Түн кирип жат, ол тушта кем де эдип болбос. ⁵ Мен телекейде тужымда, Мен – телекейге жарык.

⁶ Мынайда айдала, Ол жерге түкүрди, чилекейине тобрак чейеле, сокордын көзине сүртүп, ⁷ айтты:

– Силоам деп суубуунтыга барып, јунунып ал.

Силоам дегени, «ийилген» дегени.

Ол барып, јүзин јунды, көстү болуп келди.

⁸ Айылдаштары ла башкыда онын суранчыктап отурганын көргөн улус айдышты:

– Суранчыктап отураачы кижі бу эмес пе?

⁹ Кажылары: ол – дешти, кезиктери дезе: јок, ого түнгей кижі – дешти. Ол бойы: бу мен – деп турды.

¹⁰ – Көзин канайып јарыды? – деп, озор сурадылар.

¹¹ Онызы айтты:

– Иисус деген кижі чилекейине тобрак чейип, көзиме сүртеле, айткан: «Силоамга барып, јунунып ал». Мен барып јунундым, көстү болдым.

¹² Ол кайда деп сурагылаарда, билбезим – деди.

¹³ Сокор болгонды фарисейлерге алып бардылар. ¹⁴ Иисус чилекейине тобрак чейип, онын көзин јарытканы дезе суббот күнде болгон. ¹⁵ Көзи канайып јарыганын фарисейлер база сураарда, ол айтты:

– Ол көзиме чейинти салды, мен јунундым, көстү болдым.

¹⁶ Айдарда, фарисейлердин кезиги айдышты:

– Суббот күнди чекчилебес бу кижі Кудайдан эмес.

Кезиги айдышты:

– Андый кайкалдарды кинчектү кижі эдер беди?

Анайып, олар ортодо бөлүниш болды. ¹⁷ Сокор болгоннон ойто сурадылар:

- Ол кижини керегинде не деерин, Ол сенин көзинди ачкан ине?
- Ол жарчы – деп, онызы айтты.

¹⁸ Көзи жарыганнын бойынын ада-энезин алдырып албайынча, иудейлер онын сокор болгонына, көзи жарыганына бүтпей турдылар. Онын учун ада-энезин алдырып алып, ¹⁹ олардон сурадылар:

– Сокор туулган уулыбыс дегенигер бу ба? Эмди ол канайып көрөр боло берди?

²⁰ – Уулыбыс бу эди, сокор туулганы чын эди, онызын билерис.

²¹ Эмди канайып көрөр боло бергенин, онын көзин кем ачты болбогой, билбей жадыбыс. Бойынан сурагар, ол чыдап калган, бойы керегинде бойы айтсын.

²² Ада-энези иудейлерден коркып турган учун анайда айткандар. Иудейлер дезе Иисусты Христос деп айдарды синагогадан чыгарып саларга жөптөжип койгондор. ²³ Онын учун ада-энези: «Ол чыдап калган, бойынан сурагар» – деген.

²⁴ Сокор болгонды экинчизин алдырып, ого айттылар:

– Чынды айдып, Кудайды макта. Ол Кижини кинчектү деп, бис билерис.

²⁵ – Ол кинчектү бе, жок по, мен билбезим – деп, ол каруу жандырды. – Сокор болгон эдим, эмди көрүп турум, билерим жагыс ол.

²⁶ – Ол сениле нени этти? – деп, олар ойто сурадылар. – Көзинди канайып жарытты?

²⁷ – Мен слерге айтпай кайттым, же слер укпадыгар – деп, ол каруу жандырды. – База нени угайын деп туругар? Айса слер де Онын үренчиктери болорго туругар ба?

²⁸ Олар оны талап, айттылар:

– Сен Онын үренчиги, бис – Моисейдин үренчиктери. ²⁹ Моисейле Кудай тил алышканын билерис. Бу кижини дезе билбей турубус, кайдан болбогой ол.

³⁰ – Ол кайдан болгонын билбейтенигер кайкамчылу – деп, ол кижини каруу жандырды. – Ол дезе менин көзимди жарыткан. ³¹ Же бис билерис, Кудай кинчектүлөрдү укпайтан эди, Кудайды тооп, Онын күүниле эдип жүргендерди угатан эди. ³² Кем сокор туулганын көзин жарыткан деп, чак бүдерден бери угулбады. ³³ Ол Кудайдан эмес болзо, нени де эдип болбос эди.

³⁴ – Бастыра бойын кинчектү туулала, бисти үредип турун ба? – дейле, оны чыгара сүрүп ийдилер.

³⁵ Оны чыгара сүрүп ийгенин угала, Иисус оны таап алып, айтты:
– Кижн Уулына сен бүдүп жадын ба?

³⁶ – Кайракан, мени Ого бүтсин деп, Ол кем болгонын айтсан? – деп, ол сурады.

³⁷ – Сен Оны көрдин – деп, Иисус айтты. – Сениле эрмекте- жип турганы Ол.

³⁸ – Бүдүп турум, Кайракан! – дейле, ол Иисуска бажырды.

³⁹ Иисус айтты:

– Көрбөй тургандар көрзин деп, көрүп тургандар сокорсын деп, Мен бу телекейге жаргы эдерге келдим.

⁴⁰ Оныла кожо болгон фарисейлердин кезиги мыны угала, Ого айттылар:

– Бис те сокор бо?

⁴¹ Иисус каруу жандырды:

– Сокор болгон болзогор, слерде кинчек жок болор эди. Эмди десе слер көрүп жадыбыс деп айдып турганыгарда, кинчектү бойынча артканыгар ол.

10

Күдүчи ле онын койлоры

¹ – Чынын, чынын айдадым слерге: койдын кажаанына эжигинен кирбей, өскө жерден ажып турганы – уурчы ла тонокчы.

² Эжигинен кирип турганы – койдын күдүчизи. ³ Эжик сакчызы ого эжик ачат, койлор онын үнин угат, ол бойынын койлорын адыла адап, тышкары чыгарат. ⁴ Койлорун чыгарала, алдынан барат, койлор оны ээчий баргылайт, ненин учун десе онын үнин билгилеер. ⁵ Өскө кижини десе ээчибей, оног качкылаар, ненин учун десе өскө кижинин үнин билгилебес.

⁶ Бу укаа сөсти Иисус олорго айдып берген, же Онын айтканын ондободылар. ⁷ Иисус олорго база айтты:

– Чынын, чынын айдадым слерге: Мен – койлорго эжик. ⁸ Менен озо келгендер ончозы уурчылар ла тонокчылар болгон, же койлор оларды уксаган. ⁹ Мен – эжик. Менен кирген кижн аргадалар; кирер де, чыгар да, одор до табар. ¹⁰ Уурчы жагыс уурдайын,

өлтүрейин ле жайрадайын деп келет. Мен дезе жүрүм берерге, артыктай берерге келгем. ¹¹ Мен — жакшы күдүчи. Жакшы күдүчи койлор учун бойынын тынын салатан. ¹² Жалчы дезе күдүчи эмес, койлор до оныйы эмес. Жууктап келеткен бөрүни көрөлө, ол койлорды таштап, качат. Бөрү койлорды тутат, тоскурат. ¹³ Жалчы дезе, жалга ла болуп жүргенде, койлорды сананбайт. ¹⁴ Мен — жакшы күдүчи. Мен бойымдыларды билерим, бойымдылар да Мени билер. ¹⁵ Ада Мени билгендий, Аданы Мен де билерим. Койлорым учун Мен тынымды салып турум. ¹⁶ Бу кажаанда эмес база койлорым бар. Мен оморды да экелер учурлу. Омор Менин үнимди угар, жангыс үүр, жангыс Күдүчи болор. ¹⁷ Тынымды ойто алайын деп, онымды берип жатканым учун, Ада Мени сүүп жат. ¹⁸ Онымды Менин кижини блаап алып жаткан эмес, онымды Мен Бойым берип жадым. Тынымды берзем — Менин жаным, онымды ойто алзам — Менин жаным. Мындый жакылтаны Адамнан алгам.

¹⁹ Бу сөстөрдөн улам иудейлер ортодо база ла бөлүниш болды.

²⁰ — Ол, өзөк-буурында шилемирлү Бойы, жүүлип туру. Оны не угуп туругар? — деп, омордын көп сабазы айдышты.

²¹ — Бу сөс шилемирлүнин сөзи эмес — деп, өскөлөри айттылар. — Шилемир сокор улустын көзин жарыдып болор беде?

Иудейлер Иисуска удур

²² Ол тушта Иерусалимде Жангырар деген байрам жедип келген. Кыш өйи болгон. ²³ Иисус Өргөөнин күрентигиндеги Соломоннын дейтен жабу алдында базып жүрген. ²⁴ Иудейлер Оны күреелей алып, айттылар:

— Сен канчазын бисти кыйнаарын? Сен Христос болзонг, биске чике айт.

²⁵ Иисус каруу жандырды:

— Мен слерге айттым, же слер Меге бүтпей жадыгар. Адамнын адында нени эдип жүргеним, Мени керелеп турганы ол. ²⁶ Же слер бүтпей жадыгар, ненин учун дезе слер Менин койлорымнан эмезигер. ²⁷ Менин койлорым үнимди угуп жат, Мен оморды билерим, омор Мени ээчип жүргүлери. ²⁸ Оморго Мен мөнкү жүрүм берип жадым, омор үргүлжиге өлбөс, Менин колымнан оморды кем де блаап албас. ²⁹ Оморды Меге берген Адам ончозынан жаан: Адамнын колынан оморды кем де блаап болбос. ³⁰ Мен де, Ада да — жангыс.

³¹ Иудейлер Оны согорго ойто ло таш ала койдылар.

³² – Мен слерге Аданан көп жакшы керектер көргүстим – деп, Иисус айтты. – Олордын кажызы учун Мени ташла шыбалаарга туругар?

³³ – Сени жакшы керектеринг учун ташла шыбалаарга турган эмес, Бойынды, кижин Бойун, Кудай эдинип, Оны жамандап турганын учун – деп, иудейлер айттылар.

³⁴ Иисус каруу жандырды:

– Слердин Жасагарда мынайда бичилгени бар эмес пе: «*Мен айттым, слер – кудайлар*»? ³⁵ Кудайдын сөзи берилгендерди Чийим кудайлар деп адап турган да, – Чийим десе бузулбас, – ³⁶ «Кудайды жамандап жадын» деп, Ада талдап, телекейге Ийгенге айдаар ба, «Мен – Кудайдын Уулы» дегеним учун ба? ³⁷ Адамнын эдип жүргенин Мен этпей турган болзом, Меге бүтпегер. ³⁸ Онызын эдип турган болзом, Бойыма бүтпес болзогор, эдип жүргениме бүдүгөр. Адам Менин Бойымда деп, Мен де Онын Бойында деп, ол тушта билип, бүдеригер.

³⁹ Айдарда, Оны база тудуп аларга бедиреп турдылар, же Ол олордын колунан кыйыжа берди.

⁴⁰ Иисус Иордан ары жаны жаар, башкыда Иоанн улусты крестеп жүрген жерлерге ойто барып, анда артып калды. ⁴¹ Ого көп улус келип, «Иоанн бир де кайкал этпеген, же онын Ол керегинде айтканы ончозы чын болды» дешкилеп турды. ⁴² Анда Ого көп улус бүтти.

11

Лазарьдын өлгөнү

¹ Лазарь деп бир кижин оорыган. Ол Вифания деп журттан болгон. Бу журтта Мария ла онын сыйны Марфа жаткандар. ² Кайраканды баалуу-чуулу жараш жытту майла сүртүп, будын бойынын чачыла арчыганы бу Мария болгон; ооруй берген Лазарь десе онын карындажы.

³ «Кайракан, Сенин карузыган кижин оору жадыры» деп айдарга, эжелү-сыйынду Ого кижин ийдилер. ⁴ Иисус мыны угала, айтты:

– Ол оору өлөрине эмес, Кудайдын магына, ол ажыра Кудайдын Уулы макталарына.

⁵ Иисус десе Марфага, онын эжесине де, Лазарьга да карузып жүрген. ⁶ Лазарьдын ооруп жатканын угала, жүрген жеринде эки конды. ⁷ Мынын кийинде үренчиктерине айтты:

– Кайра Иудейге баралы.

⁸ – Равви, – деп, үренчиктери айттылар, – јуукта жаңы иудейлер Сени ташла шыбалап өлтүрөргө сананган јок беде. Сен ойто оноор барып жадын ба?

⁹ Иисус ологго айтты:

– Түште он эки саат эмес беде? Түште јүргени, бу телекейдин јарыгын көрүп турган бойы, бүдүрилбейт. ¹⁰ Түнде јүргени дезе, бойында јарык јок болуп, бүдүрилет.

¹¹ Мынайда айдала, онон:

– Лазарь најыбыс уйуктай берди, је Мен оны ойгозорго барып жадым – деди.

¹² Үренчиктери айттылар:

– Кайракан, ол уйуктай берген болзо, јазылар.

¹³ Иисус онын өлгөнин айткан, олог дезе тегин уйкузын айтты деп санангандар. ¹⁴ Айдарда, Иисус ологго чикезин айтты:

– Лазарь јада калды. ¹⁵ Слерди бүтсин деп, анда јок болбогони-ма слер учун сүүнип турум. Је ого баралы!

¹⁶ Игис дейтен Фома өскө үренчиктерге айтты:

– Бис те баралы, Үредүчиле кожо өлөли!

¹⁷ Иисус келзе, Лазарь сөөк салар јерде јаткалы төрт коныптыр. ¹⁸ Вифания дезе Иерусалимнен үч беристе кирези јуугында болгон. ¹⁹ Карындажы өлөрдө ачу-коронго түшкен Марфа ла Марияга коот эдерге көп иудейлер келген. ²⁰ Марфа Иисустын келип јатканын угала, уткып барды. Мария үйде отура калды.

²¹ – Кайракан, Сен мында јүрген болзонг, карындажым өлбөс эди! – деп, Марфа Иисуска айтты. – ²² Је Кудайдаг нени де суразаң, Кудај Сеге берер деп, эмди де билерим.

²³ – Карындажын тирилер – деп, Иисус ого айтты.

²⁴ – Тирилерин билип турум – тирилер тушта, калганчы күнде, – деп, Марфа каруу јандырды.

²⁵ Иисус айтты:

– Мен – Тирилери ле Јүрүм. Меге бүткени, өлзө дө, јүрер. ²⁶ Јүргени, Меге бүткени дезе үргүлјиге өлбөс. Бого бүдүп турун ба?

²⁷ – Эйе, Кайракан – деп, ол каруу јандырды. – Сени телекейге келип јаткан Христос, Кудајдын Уулы деп, бүдүп турум.

²⁸ Мынайда айдала барып, Мария эјезин туйка кычырды:

– Үредүчи мында, сени келзин дийт.

²⁹ Мария уккан бойынча, капшай туруп, Ого барды. ³⁰ Иисус јуртка киргелек болгон, Оны Марфа уткыган јерде артып калган.

³¹ Марияга коот эдип, үйде кожо отурган иудейлер, онын капшай туруп, чыга бергенин көрөлө, сөөк салган жер жаар ыйлаарга барган болор деп, ээчий бастылар. ³² Мария дезе, Иисус болгон жерге келип, Оны көрөлө, будына жыгылып, айтты:

– Кайракан, Сен мында жүрген болзон, карындажым өлбөс эди!

³³ Онын ыйлаганын, кожо келген иудейлердин ыйлашканын көрөлө, Иисус тыныла ачу-коронго түжүп, кыйналып, ³⁴ айтты:

– Онын сөөгин кайда жуудыгар?

– Кайракан, барып, көр – деп, озор каруу жандырдылар.

³⁵ Иисустын көзине жаш келди.

³⁶ Иудейлер айдышты:

– Көрзөгөр дө, Ол оны канайып сүүген эмеш!

³⁷ – Ол, сокордын көзин жарыткан Бойы, бу да өлбөзин деп эткедий болгон эмес пе? – деп, озордын кезиги айтты.

Лазарьды тиргискени

³⁸ Иисус ойто ло ичинде ачу-коронго алдырып, сөөк салган жерге базып келди. Онызы куй-таш болгон, оозын ташла жаап койгон.

³⁹ Иисус:

– Тажын алып ийигер! – деди.

Жада калган кижининг эжези Марфа Ого айтты:

– Кайракан, кижиде жытана бертир, төртинчи күн барып жат.

⁴⁰ Иисус Марфага айтты:

– Бүдөр болзон, Кудайдын магын көрөринг деп, Мен сеге айтпай кайттым.

⁴¹ Ташты алып ийдилер. Иисус сан өрө көрүп, айтты:

– Ада, Мени укканын учун Сеге алкыш жетирип турум. ⁴² Мени качан да болзо угарынды билгем, же мынайда бу турган улуска болуп айттым, Мени ийгени Сен болгонынга бүтсин деп.

⁴³ Анайда айдала, тын үнденип,

– Лазарь, бери чык! – деди.

⁴⁴ Өлгөн кижиде чыгып келди. Колы-буды чуулалган, жүзи арчуул-ла оролгон болды.

– Оны чечигер, барзын! – деп, Иисус озорго айтты.

⁴⁵ Марияга келген көп иудейлер Иисустын эткенин көрөлө, Ого бүттилер. ⁴⁶ Кезиги дезе, фарисейлерге барып, Онын эткенин айдып бердилер.

Иисусты өлтүрөргө ченешкени

⁴⁷Улу абыстар ла фарисейлер оток-күреени жууп, айттылар:

– Бис канайдалы? Бу кижиге көп билдилер жайап жат. ⁴⁸Ого жай берзебис, ончозы Ого бүдө берер. Римнинг улузы келип, жерибисти де, калыгысты да бактырып алар.

⁴⁹Олордын бирүзи, ол жылда улу абыс болгон Каиафа деп кижиге, олорго айтты:

– Слер эш-неме билбей жадыгар. ⁵⁰Бүткүл калык божогончо, калык учун бир кижиге олзө, слерге артык болорун ондобой жадыгар ба?

⁵¹Мыны ол бойынан айткан эмес, же ол жылда улу абыс болгон бойы, Иисустун эл учун өлөтөнүн озолондыра айдып койгон. ⁵²Жангыс эл учун эмес, же Кудайдын таралган балдарын бирге жууп алары учун өлөтөнүн.

⁵³Ол күннен ала Оны өлтүрер деп, жөптөжип алдылар. ⁵⁴Онын учун Иисус иудейлер ортодо ачыгынча жүрбей, куба чөлдин жуугындагы Ефраим деп калага барып, үренчиктериле кожо анда артып калды.

⁵⁵Иудейлердин Пасказы жууктап келерде, ороон ичинен көп улус Пасхадан озо арутанайын деп, Иерусалимге келди. ⁵⁶Олор Иисусты бедиреп, «Слер сананзагар, Ол байрамга келгей не?» деп, Өргөдө бойлоры ортодо эрмектежип турдылар. ⁵⁷Улу абыстар ла фарисейлер Оны тудуп аларга, Онын жүрген жерин билген кижиге онызын угуссын деп, жакару бердилер.

12

Иисустун эди-канын майлаганы

¹Пасхадан алты күн озо Иисус Бойы тиргискен Лазарь жаткан Вифания деп журтка келди. ²Анда Ого күндү-күрее эттилер. Марфа олорды күндүлеген. Лазарь десе Оныла кожо кыйын отургандардын бирүзи болгон. ³Мария нард дейтен өзүмнин чын бойынан белетелген баалу-чуулу бир фунт май алала, Иисустун будын майлап, бойынын чачыла Онын будын арчып ийди. Майдын жараш жыды үйдин ичине толо берди. ⁴Айдарда, Онын үренчиктеринин бирүзи, Оны садатан Иуда Искариот, айтты:

⁵ – Бу майды үч жүс динарийге садала, түренгилерге не үлөп бербес?

⁶ Мынайда ол түрени улуска килеп эмес, бойы уурчы учун айткан. Ол текши кайырчагашту жүрүп, ого салган акчадан бойына алып турган.

⁷ – Ого тийбе! Ол бу майды мөнкүмди көдүрер күнге чеберлеер учурлу болгон – деп, Иисус каруу жандырды. – ⁸Түренгилер слерле кожо жаантайын болор, Мен десе слерле кожо жаантайын болбозым.

⁹ Көп иудейлер Иисусты анда деп угала, жаңыс Ого болуп эмес, же Ол тиргискен Лазарьды да көрөргө келдилер. ¹⁰ Улу абыстар Лазарьды да өлтүрерге жөптөжип алдылар, ¹¹ ненин учун десе ого болуп иудейлердин көбизи келеле, Иисуска бүдүп тургандар.

Иерусалимге көдүригилү киргени

¹² Эртезинде байрамга келген көп улус, Иисус Иерусалимге келип жатканын угала, ¹³ пальма агаштын бүрлерин тудунганча, Ого уткый чыгып, кыйгырыжып турдылар:

– Осанна! *Кайраканнын адынан келип жатканы*, Израиль Кааны, алкышту!

¹⁴ Иисус десе, кулун эштек табала, ого минди, бичилгенинче:

¹⁵ *«Коркыба, Сион кызы!*

Бат, сенин Каанын

кулун эштекке минип, сеге келип жат».

¹⁶ Онын үренчиктери мыны озо баштап ондобогон, же Иисус макталарда, анайда Ол керегинде бичилгенин ле Ого анайда эткендерин эске алгандар. ¹⁷ Ол Лазарьды сөөк салар жерден кычырып, тиргизип алган деп, Оныла кожо болгон улус керелеп айдып жүрген.

¹⁸ Онын да учун Оны улус уткып чыккан: бу кайкалды эткени Ол деп, озор уккандар. ¹⁹ Фарисейлер десе бойлоры ортодо эрмектешти:

– Нени де эдип албай жатканыгарды көрүп туругар ба? Элдин ончозы Оны ээчип жат!

Бойынын өлүми керегинде айтканы

²⁰ Байрамда бажырарга келгендердин кезиги елдиндер болгон.

²¹ Озор Галилейдеги Вифсаидада жаткан Филиппке базып келеле, сурап айттылар:

– Бийибис, Иисусты көрөр күүнис бар.

²² Филипп барып, мыны Андрейге айтты, озор Андрей ле Филипп экү барып, мыны Иисуска айттылар.

²³ Иисус каруу жандырды:

– Кижини Уулунын макталар өйи жетти. ²⁴ Чынын, чынын айдадым слерге: буудайдын үрени жерге түжүп, өлбөзө, жаңыс бойы артып калар, өлзө, үрени көп бүдөр. ²⁵ Жүрүмин сүүгени, онызын жылытар, бу телекейде жүрүмин жек көргөни, онызын мөңкү жүрүмге чеберлеп алар. ²⁶ Меге жалчыланып жүргени, Мени ээчий барзын. Мен кайда болзом, жалчым да анда болор. Меге жалчыланып жүргенди Адам тоор. ²⁷ Эмди тыным түймеенле толо. Мен нени айдайын? «Ада, Мениле не болорынан аргада» дегей эдим, же Мен бо-го болуп келгем. ²⁸ Ада, адынды мактаткын!

Тенериден үн угулды:

– Мактаттым, база да мактадарым!

²⁹ Мыны угуп турган улус бу күкүрт – дешти, кезиктери десе. Оныла ангел эрмектешкен – дедилер.

³⁰ Иисус айтты:

– Бу үн Меге эмес, слерге болгон. ³¹ Эмди бу телекейдин жаргызы бүдөр, эмди бу телекейдин кааны чыгара сүрүлөр. ³² Мен жерден көдүрилзем, ончолорун Бойыма тартып аларым.

³³ Мынайда Ол кандый өлүмле өлөрүн айткан.

³⁴ Улус каруу жандырды:

– Бис Христосты үргүлжиге жүрер деп, Жасактан уккан эдибис. Кижини Уулу көдүрилер деп, канайып айдадын? Кижини Уулу дегенин кем?

³⁵ Иисус айтты:

– Жарык слерле эмеш болор. Слерди карачкы туй албазын деп, жарыкту тужыгарда базып жүрүгөр. Карачкыда жүргени, кайдаар барып жатканын билбес ине. ³⁶ Слерде жарык бар тушта, жарыкка бүдүгөр: жарыктын уулдары болорыгар.

Мынайда айдала, Иисус олардон келе барып, жылыып калды.

***Бүдетени ле бүтпейтени
керегинде***

³⁷ Иисус олардын алдына көп билдилер де жайаган болзо, Ого бүтпедилер. ³⁸ Бу десе Исаия жарчынын мынайда айткан сөстөри бүтсин деп болгон:

«Кайракан, бистен укканга кем бүтти?»

Кайраканнын күчи кемге ачылды?»

³⁹ Олор Исаиянын база мынайда айтканынча бүдүп болбодылар:

⁴⁰ *«Ол көстөрүн сокортты,
кулактарын түлөй этти.
Онын учун көстөриле көрбөйт,
жүрөктериле аайлабайт.
Меге де баштанбайт,
Мен оларды жазар эдим».*

⁴¹ Онын магын көргөн учун, Исаия мынайда айткан; мыны ол Иисус керегинде айткан.

⁴² Иисуска көп бийлер де бүткен. Олор бүтсе де, бисти синагогадан чыгарып салбазын деп, фарисейлерден коркып, бүткенин айтпай тургандар. ⁴³ Олор улуска мактадарын Кудайга мактадарынан артыксынган.

⁴⁴ Иисус үнденип, айтты:

– Меге бүткени, Меге бүткени ол эмес, Мени Ийгенге бүткени ол. ⁴⁵ Мени көрүп турганы, Мени Ийгенди көрүп турганы ол.

⁴⁶ Меге бүткен кижинин бирүзи де карачкыда артып калбазын деп, жарык Бойым телекейге келдим. ⁴⁷ Сөзимди угала, бүдүрбеген кижини жаргылабазым. Мен телекейди жаргылаарга келген эмес инем, телекейди аргадаарга келгем. ⁴⁸ Мени кезде дегеннин, сөзимди жаратпас кижинин жаргызын эдери бар: айткан сөзим, калганчы күнде оны жаргылаар. ⁴⁹ Мен Бойымнан айдып жүрген эмес инем, нени айдарымды Мени ийген Ада Бойы жакыган.

⁵⁰ Онын жакылтазы мөнкү жүрүм деп, билип турум. Андый болгондо, нени айдып турганым, Аданын Меге айтканыла айдып турганым ол.

13

Үренчиктердин будын жунганы

¹ Пасха байрамнын алдында Иисус бу телекейден Адага баратан өйи жеткенин билип, Бойынын улузын бу телекейде сүүп, оларды учына жетире сүүди. ² Энирде ажанар өйдө, Иисусты берип ийзин деп, көрмөс Симон Искариоттын уулы Иуданын жүрегине шүүлтени качан ок салып койгондо, ³ Иисус, Адазы ончозын Онын колына бергенин, Бойы Кудайдан келгенин ле ойто Кудайга барып жатканын билген. ⁴ Ажанып отургылаарда, өрө турды, катанчыгын чечип, коларткыш алала, курчанды. ⁵ Онон жунгушка суу урды,

ўренчиктердин будын јунуп, курчанып алган коларткыжыла арчый берди. ⁶Симон-Петрга базып келерде, онызы айтты:

– Кайракан, будымды Сен јунарын ба?

⁷– Эдип турганымды эмди билбей јадын, је соондо билип ала-рын – деп, Иисус каруу јандырды.

⁸– Сен будымды качан да јунбазың! – деп, Петр айтты.

– Сени јунбазам, Менин энчимде үлү јок болорын – деп, Иисус каруу јандырды.

⁹Симон-Петр айтты:

– Кайракан, јаңыс та будымды эмес, колымды да, бажымды да јун!

¹⁰– Јунулганнын јүк будын јунар керек, онын ончо бойы ару ине – деп, Иисус каруу јандырды. – Слер де ару эмейигер, је ончогор эмес.

¹¹Иисус Бойын садып јатканды билип, «Ончогор ару эмес» дегени ол. ¹²Олордын будын јунуп, Бойынын кийимин кийеле, ойто кыйын отуруп, айтты:

– Слерге нени эткенимди билип туругар ба? ¹³Мени слер Ўредүчи ле Кайракан дейдигер, айтканыгар чын: Мен ол болорым. ¹⁴Анайдарда, Мен, Кайракан ла Ўредүчи Бойым, будыгарды јунарымда, слер де бой-бойыгардын будыгарды јунужар учурлу. ¹⁵Слерди Менин эткенимнен көрүже эдип турзын деп, слерге јозок көргүстим. ¹⁶Чынын, чынын айдадым слерге: кул бийинен јаан эмес, элчи ийгенинен јаан эмес. ¹⁷Слер мыны билип, эдип турган болзогор, кежиктү болгоныгар ол. ¹⁸Слердин ончогорды айдып турган эmezим: талдап алгандарымды Бойым билерим. Је *Мениле кожо курсак јигени Меге чончойын көдүрди* деп, Чийимде айдылган сөс бүдер учурлу. ¹⁹Бу сөс бүдерден озо эмди слерге айдып турум, бүтсе, бу Мен болгоныма слерди бүтсин деп. ²⁰Чынын, чынын айдадым слерге: Менин ийер кижимди јуутканы, Мени јуутканы ол. Мени јуутканы дезе, Мени Ийгенди јуутканы ол.

Садып ийер кижини айтканы

²¹Мыны айдала, Иисус тыныла өкпөорип, кереледи:

– Чынын, чынын айдадым слерге: бирүгер Мени садып ийер.

²²Ўренчиктер оп-соп түшкилеп, бу кемди айдып туру болбогой деп, бой-бойларына көрүжип турдылар. ²³Ўренчиктеринин бирүзи,

байа бир Иисуска кару болгоны, Ого коштой кыйын отурган.
²⁴ Онын айткан кижизи кем болгонын суразын деп, Симон-Петр ого имдеп ийди. ²⁵ Онызы Иисуска энчейип, сурады:

– Кайракан, ол кем болотон?

²⁶ – Тилим калашты тепшиге сугуп, кажызына берзем, ол болор – дейле, Иисус калашты тепшиге сугуп, Симон Искариот уулы Иудага берди. ²⁷ Бу калашты алган кийинде Иуданын өзөк-буурына сатана кире конды.

– Эдип турганынды капшай эт – деп, Иисус ого айтты.

²⁸ Же Иисус ого не анайда айтканын кыйын отурган улустын кемизи де ондободы. ²⁹ Иудада акчалу кайырчагаш болгон учун кезиги сананды: «Биске байрамга не керек, садып экел эмезе түрени улуска нени-нени бер деген болор». ³⁰ Иуда тилим калашты алган бойынча, чыга берди. Түн болгон.

Жаңы жакылта

³¹ Ол чыга берерде, Иисус айтты:

– Кижиги Уулы эмди макталды, Онын Бойында Кудай да макталды. ³² Онын Бойында Кудай макталган болзо, Кудай да Оны Бойында мактадар, Оны саадабай мактадар. ³³ Балдарым, ортогордо узак болбозым. Мени бедиреп жүреригер, же «Барар жериме келип болбозыгар» деп, иудейлерге айтканымды эмди слерге де айдып турум. ³⁴ Слерге жаңы жакылта берип турум: бойы бойыгарды сүүп жүрүгөр. Мен слерди сүүгемдий, бойы бойыгарды сүүп жүрүгөр. ³⁵ Ортогордо сүүш болзо, слерди Менин үренчиктерим деп, ончолоры танып ийер.

Петрдын жана түжөрин айтканы

³⁶ – Кайракан, Сен кайдаар барып жаткан? – деп, Симон-Петр Онон сурады.

– Менин барар жериме эмди сен Мени ээчий барып болбозын, же соондо ээчий барарын – деп, Иисус каруу жандырды.

³⁷ Петр айтты:

– Кайракан, эмди не керек Сени ээчип болбойтом? Сен учун мен жүрүмимди берерим.

³⁸ Иисус каруу жандырды:

– Мен учун жүрүмимди берерин бе? Чынын, чынын айдадым сеге: пөтүк эткелекте, Менен үч катап жана түжөринг.

14

Иисус – Жол, Чындык ла Жүрүм

¹ – Жүректеригер түймебезин. Кудайга бүдүгөр, Меге де бүдүгөр. ²Адамнын байзыгында кыптар көп. Жок болгон болзо, слерге жер белетеп барып жадым деп айдар бедим? ³ Мен барып, слерге жерди белетеп койоло, ойто келерим. Мен кайда болзом, слер де ондо болзын деп, слерди Бойыма аларым. ⁴Менин кайдаар барып жатканымды дезе билеригер, жолды да билеригер.

⁵ – Кайракан, кайдаар барып жатканыңды билбезис – деп, Фома айтты. – Жолды да канайып билетен эдис?

⁶ Иисус каруу жандырды:

– Мен – Жол, Чындык ла Жүрүм. Мен ажыра келбейинче, Адага кем де келип болбос. ⁷Слер Мени билер болзогор, Аданы да билер эдигер. Эмдиден ала Оны билеригер, Оны көргөнигер.

⁸ – Кайракан! – деп, Филипп айтты. – Аданы биске көргүс, биске ол ло болор.

⁹ – Мынча өйгө слерле кожо жүрдим, сен, Филипп, Мени билбей турун ба? – деп, Иисус каруу жандырды. – Мени көргөни, Аданы көргөни ол. Айдарда, «Аданы көргүс» деп, не айдадын? ¹⁰ Мен Адада, Ада Менде деп, бүтпей турун ба? Слерге айдып турган сөзимди Бойымнан айдып турган эмезим. Менин Бойымда жүрген Ада Бойынын керектерин эдип турганы ол. ¹¹ Мен Адада, Ада Менде деп, Меге бүдүгөр. Бүтпей турган болзогор, эдип жүргениме көрө бүдүгөр. ¹² Чынын, чынын айдадым слерге: Меге бүткен кижиге эдип жүргенимди эдер, онон до артыкты эдер, ненин учун дезе Мен Адага барып жадым. ¹³ Менин адымда нени де суразагар, Ада Уулында макталсын деп, оныгарды бүдүрерим. ¹⁴ Менин адымда Мененг нени де сураар болзогор, оныгарды бүдүрерим.

Агару Тынды берер болгоны

¹⁵ – Мени сүүп турган болзогор, жакылталарымды бүдүреригер. ¹⁶ Мен Аданы буурсадарым, Ол слерге өскө Коот Эдеечини берер, үргүлжиге слерле кожо болзын деп – ¹⁷ Чындыктын Тынын. Оны телекей алынып болбос, ненин учун дезе Оны көрбөй, билбей жат. Слер дезе Оны билеригер, Ол слерле жүрүп жат, слердин бойыгарда

болор ине. ¹⁸Слерди өскүс артырбай, слерге келерим. ¹⁹База ла эмеш, телекей Мени көрбөй калар, слер десе Мени көрөригер, ненинг учун десе Мен эзен, слер де эзен жүреригер. ²⁰Мен Адамда, слер Менде, Мен де слерде болгонымды калганчы күнде билип аларыгар. ²¹Кемде Менин жакытталарым бар, оларды бүдүрүп турган, Мени сүүп турганы ол. Мени сүүгенди десе Адам да сүүр, Мен де оны сүүрим, ого Бойым ачыларым.

²²– Кайракан! – деп, Искариот эмес Иуда айтты. – Ненинг учун Сен телекейге эмес, биске ачылайын деп турган?

²³Иисус каруу жандырды:

– Мени сүүген кижини сөзимди бүдүрөр, Адам да оны сүүр. Бис ого келеле, оныла кожо болорыс. ²⁴Мени сүүбес кижини сөзимди бүдүрбей жат. Слердин угуп турган сөс десе, Менийи эмес, Мени ийген Аданийы. ²⁵Слерле кожо бу жүргөн Бойым мыны айттым. ²⁶Менин адымда Ада ийер Коот Эдеечи, Агару Тын десе, слерди ончого үредип, не ле айтканымды слерге эседер. ²⁷Слерге амыр берип, барып жадым. Бойымнын амырымды слерге берип жадым, телекей берип жаткандый эмес, Мен берип турум. Жүректеригер түймебезин, чочыбазын. ²⁸«Слерден барарым, слерге келерим» деп, Менин слерге айтканымды укканыгар. Слер Мени сүүген болзогор, Адага барып жатканыма сүүнер эдигер, Ада Менен жаан ине. ²⁹Эмди мыны болголокто слерге айттым, ол болгон соондо, слерди бүтсин деп. ³⁰База слерле көп эрмектешип болбозым: бу телекейдин кааны келип жат. Онын Менде үлүүзи жок. ³¹Же Аданы сүүп турганымды телекей билер учурлу. Бат онын учун Аданын Меге жакыганынча эдип турум. Туругар, мынанг баралы!

15

Иисус – виноград Өөнү

¹– Мен – виноградтын чын Өөнү, Адам десе – виноград Өскүреччи. ²Мендеги жиилеги бүтпес не ле сабалакты Ол кезип жат. Жиилеги бүткенди десе, жиилеги ононг көп болзын деп, арчып жат. ³Слер десе Менин слерге айткан сөзим ажыра аруталып калганыгар. ⁴Менин Бойымда болуп туругар, Мен де слердин бойыгарда болорым. Сабалак өөнинде болбозо, алдынан бойы жиилек өскүрүп болбос, анайып ок слер де Менде болбозогор, нени де өскүрүп албазыгар.

⁵ Мен — Өөн, слер — сабалактар. Кем Менде болуп турза, Мен де онын бойында болорым, ол көп жиилек өскүрер. Мен жокко нени де эдип болбозыгар. ⁶ Менде болуп турбазы сабалак чылап чыгара ташталып, кургап калар. Олорды жууп алып отко таштайдылар, олор күйүп каладылар. ⁷ Слер Менде болуп турзагар, Менин сөзим слерде болуп турза, не ле күүнзеп турганыгарды сурагар, слерге болор. ⁸ Көп жиилек өскүрип, Менин үренчиктерим боло берзегер, Адам онызыла макталар. ⁹ Мени Ада сүүгендий, Мен де слерди сүүйдим. Менин сүүжимде жүрүгөр! ¹⁰ Менин жакыталарымды бүдүрип жүрер болзогор, Менин сүүжимде жүреригер. Анайып Мен де: Мен Адамнын жакыталарын бүдүрип, Онын сүүжинде жүрүп жадым. ¹¹ Сүүнчим слерде болзын, сүүнчигер толо болзын деп, бу мыны слерге айттым. ¹² Бу — Менин жакылтам: Мен слерди сүүгемдий, бойы бойыгарды сүүп жүрүгөр. ¹³ Бойынын најылары учун жүрүмин бергенче сүүринен артык сүүш жок. ¹⁴ Менин жакыталарымды бүдүрип жүрер болзогор, Менин најыларым болгоныгар ол. ¹⁵ Эмди слерди кулдарым деп айтпай жадым, ненин учун дезе бийи нени эдип турганын кул билбес. Же Мен слерди најыларым деп айттым, ненин учун дезе Адамнан ончо укканымды слерге айдып бердим. ¹⁶ Слер Мени талдап алган эмезигер, Мен слерди талдап алдым. Слерди барып, жиилек экелип турзын, өскүргенигер жоголбой, бар болуп турзын деп, Менин адымда Адамнан нени де суразагар, оныгарды Ол слерге берзин деп, слерди туттым. ¹⁷ Бат, Менин слерге жакылтам: бойы бойыгарды сүүп жүрүгөр!

Телекей жаман көрөри

¹⁸ — Телекей слерди жаман көрүп турган болзо, Мени слерден озо жаман көргөнин билигер. ¹⁹ Слер телекейден болгон болзогор, телекей бойындыын сүүр эди. Же слер телекейден эместе, Мен слерди телекейден ылгап алгамда, слерди телекей жаман көрүп жат. ²⁰ «Кул бойынын бийинен жаан эмес» деп, слерге айткан сөзимди эзеп жүрүгөр. Мени истегенде, слерди де истеер, Менин сөзимди чебер тутканда, слердийин де чебер туткылаар. ²¹ Же мыны ончозын слерге Менин адым учун эткилеер, ненин учун дезе Мени ийген Бойын билбей жадылар. ²² Мен келип, олорго айтпаган болзом, кинчектү болбос эдилер, же эмди кинчегинен олордын актаныры жок. ²³ Мени жаман көргөни, Адамды да жаман көргөни ол. ²⁴ Менен башка кемнинг де этпегенин олордын ортодо бүдүрбеген болзом, кинчектү болбос эдилер. Эмди дезе, көргөн бу бойлоры

Мени де, Адамды да жаман көрдилер. ²⁵Je *Мени темей жаман көрдилер* деп, олардын жасагында бичилгени иле болды. ²⁶Аданан Мен ийер Коот Эдеечи – Аданан чыгып турган Чындыктын Тыны келгежин, Ол Мени керелеп айдар. ²⁷Башкыдан ала Мениле кожо жүрген бойыгар да Мени керелеп жүреригер.

16

¹– Слерди бүдүп турганыгарды артырбазын деп, слерге мыны айтканым бу. ²Синагогалардан слерди чыгара сүргүлеер, оног болгой, слерди өлтүрүп турган не ле киж и онызыла Кудайга жарамык эдип жадым деп сананар өй келедири. ³Аданы да, Мени де билбегени учун анайда кылынгылаар. ⁴Je Мен слерге мыны айттым, өй једип келгежин, слерге мыны айтканымды эске алыгар деп. Слерле кожо жүргеним учун башкыда мыны слерге айтпагам.

Чындыктын Тыны керегинде

⁵– Эмди дезе Мени Ийгенге барып жадым. «Кайдаар барып жадын?» деп, слердин кемигер де сурап турганаар јок, ⁶карын, Менин айтканым жүрегеерге кунук толтырды. ⁷Je чынын айдадым слерге: Менин барганым слерге торт. Мен барбазам, Коот Эдеечи слерге келбес ине, барзам, Оны слерге ийерим. ⁸Ол келеле, кинчек, ак-чек ле жаргы не болгонын телекейге ачар. ⁹Кинчек дегени – Меге бүтпегени; ¹⁰ак-чек дегени – Мен Адага барып жадым, эмди база Мени көрбөзигер; ¹¹јаргы – бу телекейдин кааны бурулалган дегени. ¹²Айдатаным база көп эди, је слер эмди оны бадырып болбозыгар. ¹³Ол, Чындыктын Тыны, келгежин, слерге ончо чындыкты көргүзер: Ол Бойынан айдар эмес, укканын айдар, келер өй керегинде јетирер. ¹⁴Ол Мени мактадар, ненин учун дезе Менийинен алып, слерге јетирер. ¹⁵Аданын не бары – Менийи. Онын учун «Менийинен алып, слерге јетирер» дедим. ¹⁶Удабай слер Мени көрбөй каларыгар, база удабай Мени көрөригер.

Кунук сүүнчиге болор

¹⁷Ўренчиктердин кезиги бойы бойлорына айдышты:
– «Удабай слер Мени көрбөй каларыгар, база удабай Мени көрөригер» деп, база: «Мен Адага барып жадым» деп, Онын биске айтканы не болотон?

¹⁸ Анайдарда, озор айдыжып турдылар:

– Удабай дегени не? Нени айдып туру болбогой, билбей жадыс.

¹⁹ Иисус Бойынанг озордыг сурайын дегенин билип, айтты:

– «Удабай слер Мени көрбөй каларыгар, база удабай Мени көрөригер» деп айтканым не болотонун бойы бойыгардан суражып турганыгар ол бо? ²⁰ Чынын, чынын айдадым слерге: слер ыйлай, сыктай береригер, телекей дезе, сүүнер. Слер кунугып жүреригер, же слердинг кунук сүүнчи болуп барар. ²¹ Үй кижги бала табарда, айы-күни жеткен учун, оорып, кыйналып жат. Же балазын тапканда, ак-жарыкка кижги чыкты деп сүүнип, кыйыншыразын ундып койот. ²² Анайып слер де эмди кунукчылду, же слерди база көрөр тужымда жүрегеер сүүне берер, сүүнчигерди кем де блаап албас. ²³ Ол күн нени де Мененг сурабазыгар. Чынын, чынын айдадым слерге: Менинг адымда Адананг нени де сураар болзогор, слерге берер. ²⁴ Эмдиге жетире Менинг адымда нени де сурабаган эдигер. Сурагар, сүүнчигер толо болзын деп, аларыгар.

Мен телекейди жендим

²⁵ – Мыны слерге Мен укаалап айттым, же эмди укаалап айтпай, Ада керегинде ачыгынча айдар ойим келип жат. ²⁶ Ол күн Менинг адымда суранарыгар. Слердинг учун Аданы буурсадарым дебейдим. ²⁷ Ада слерди Бойы сүүп жат ине, ненинг учун дезе, слер Мени сүүп, Мени Кудайданг келген деп бүттигер. ²⁸ Мен Адананг чыгып, телекейге келдим, эмди телекейди ойто артырып, Адага барып жадым.

²⁹ Үренчиктери Ого айттылар:

– Бат, эмди Сен ачыгынча айдып, бир де укаа сөс айтпай жадын. ³⁰ Эмди Сенинг ончо билеринди, кижги Сененг сөс сураарын керектебей жатканынды көрүп турубис. Онынг учун Сени Кудайданг келген деп, бүдүп жадыбыс.

³¹ – Эмди бүдүп жадыгар ба? – деп, Иисус айтты. – ³² Бат, жеригер сайын тозып, Мени жангыскан артыратан ойигер келип жат, жедип келди ок, же Мен жангыскан эмезим, Ада Мениле кожо. ³³ Менинг Бойымда амырыгар болзын деп, мыны слерге айттым. Телекейде кыстадып жүреригер, же сүрнүкпегер: Мен телекейди жендим.

17

Иисустың мўргўўли

¹ Мынайып айткан кийнинде Иисус тенгери өрө көрүп, айтты: – Ада! Өйим жетти. Бойыңнын Уулыңды мактат, Уулың да Сени мактатсын деп. ² Сен ончо улусты Онын жангына салып берген эдинг, ол бергениннин ончозына мөңкү жүрүм берзин деп. ³ Мөңкү жүрүм десе – ол жангыс чын Кудай Бойыңды, Сен ийген Иисус Христосты билери. ⁴ Сени жерде мактаттым, Меге этсин деп жакып салганыңды бүдүрдим. ⁵ Ада! Телекей бүдөрдөң озо Мен Сениле жүрөримде Менде болгон макла эмди Мени Сен макта. ⁶ Сениң Меге телекейден алып берген улузыңа адыңды ачтым. Олор Сенийи болгон эди, оларды Меге Сен берген; олар сөзүңди чеберлеп алган эдилер. ⁷ Меге бергенин ончозы Сенен деп, эмди олар билип алдылар. ⁸ Меге берген сөзүңди десе Мен ологго айдып бердим; олар онымды көксине алынып, Мени Сенен келген деп, чындаптан билип алдылар, Мени ийгени Сен деп бүттүлөр. ⁹ Мен олар учун мўргўп турум, телекей учун эмес, Меге берген улузың учун мўргўп турум, нениң учун десе олар Сенийи. ¹⁰ Не барым – Сенийи, не Сенийлерин – Менийи. Мен олар ажыра макталдым. ¹¹ Эмди Мен телекейде эмезим, олар десе, телекейде. Мен Сеге барып жадым. Агару Ада! Бойыңнын адыңда оларды чеберле, байа Сениң Меге бергендеринди. Бис бир болуп тургандый, олар до бир болуп турзын. ¹² Олорло кожо жүргөн тужымда Сениң адыңда Мен оларды корулап жүргөн эдим, байа Меге бергендеринди Мен чеберлеген эдим. Өлүмнүн уулынан башка, олардын кемизи де өлүп калбады. Анайып Чийим бүтти. ¹³ Эмди десе Сеге барып жадым, мыны телекейде жүргөн Бойым айдып турум, Мениң сўүнчим оларды толтырсын деп. ¹⁴ Сөзүңди ологго берип ийдим, же канайып Мен телекейден эмес, анайып олар до телекейден эместе, телекей оларды жаман көрди. ¹⁵ Оларды телекейден ал деп, мўргўп жаткан эмес эдим, оларды жаманнан корула деп турум. ¹⁶ Олар телекейден эмес, канайып Мен де телекейден эмезим. ¹⁷ Оларды чынла жарыдып ий: Сениң сөзүң – чыннын бойы. ¹⁸ Канайып Сен Мени телекейге ийген эдинг, анайып Мен де оларды телекейге ийдим. ¹⁹ Олар до бойың Сеге чындап берзин деп, Мен Бойымды Сеге ологго до болуп берип

турум. ²⁰Жангыс олор учун мүргүп турган эмезим, олордын сөзинен Меге бүткендер учун мүргүп турум. ²¹Ончозы жангыс болзын. Канайып Сен, Ада, Менде эдинг, Мен де Сенде, анайып олор до Бисте жангыс болзын, Мени ийгени Сен болгонынга телекей бүтсин деп. ²²Меге берген магынды Мен олорго бердим, канайып Бис жангыс, анайып олор до жангыс болзын деп. ²³Мен олордын бойында, Сен Менин Бойымда. Олор до бирликке јединзин, Мени ийгени Сен болгонынды, Мени сүүгендий, олорды да сүүгенинди телекей билзин деп. ²⁴Ада! Мен кайда болзом, Меге бергендерин анда ок Мениле кожо болзын деп турум. Сенин берген магымды олор көрзин, Сен дезе телекей бүдөрдөң озо Мени сүүген эдинг. ²⁵Чындык Ада! Телекей Сени билип албады, Мен дезе Сени билдим, Мени ийгени Сен деп, булар да билип алдылар. ²⁶Мен олорго адынды ачтым, база да ачарым, Мени сүүген сүүжин олордо болзын, Мен де — олордо.

18

Иисусты каруулга алганы

¹Мыны айдала, Иисус үренчиктериле кожо чыгып, Кедрон деп өзөктин ол жанында өскөн садка Бойы да, үренчиктери де кирдилер. ²Оны садып јаткан Иуда бу јерди билер болгон, Иисус үренчиктериле кожо анда улам сайын јуулыжып туратан. ³Је бат, Иуда рим черүчилдерди, улу абыстардан ла фарисейлерден Öргөөнин каруулчыктарын алып, бого келди. Олор ончозы јарыткыштарлу ла мылтыктарлу болгондор. ⁴Иисус дезе, Бойыла не болорын биллип, олорго базып келеле, сурады:

— Кемди бедиреп туругар?

⁵— Назаретте јерлү Иисусты — деп, олор каруу јандырдылар.

— Бу Мен болорым — деп, Иисус айтты.

Оны садып јаткан Иуда база олорло кожо турган. ⁶Иисус: «Бу Мен болорым» — деерде, олор тескерлеп, јерге јыгылдылар.

⁷— Кемди бедиреп туругар? — деп, Иисус такып сурады.

Олор:

— Назаретте јерлү Иисусты — дедилер.

⁸Иисус айтты:

— Бу Мен болорым деп, слерге айтпай кайттым. Мени бедиреп турган болзогор, олорды божодыгар, баргылазын.

⁹ Анайып, «Меге бергендериннинг кемизин де жылытпадым» деген Онын сөзи бütти.

¹⁰ Симон-Петр десе, кылышту болгон бойы, онызын суура тартып, улу абыстын кулына жангып, он кулагын кезе чапты. Ол кулдын ады Малх болгон.

¹¹ – Кылыжынды кынга сук! – деп, Иисус Петрга айтты. – Аданын Меге берген айагын ичпес болгон бедим?

***Улу абыстагы шылу.
Петрдын жана түшкени***

¹² Анайдарда, черүчилдер, мун бажы ла иудей каруул Иисусты тудуп, күлүп алдылар. ¹³ Озо баштап Оны Ханнага алып келдилер. Ханна десе ол жылда улу абыс болуп турган Каиафанын кайын адазы болгон. ¹⁴ Калык учун жангыс кижичи олзө торт деп, иудейлерге жөп берген Каиафа ол болгон.

¹⁵ Иисусты ээчиде Симон-Петр ла база бир үренчик барды. Бу үренчик улу абысла таныш болуп, Иисула кожо улу абыстын күрентигине кирди. ¹⁶ Петр десе эжиктин тыштында турган. Онон улу абысла таныш байа бир үренчик чыгып келеле, эжикчи үй кижиге айдып, Петрды алып кирди. ¹⁷ Айдарда, эжикчи жалчы Петрга айтты:

– Бу Кижинин үренчиктеринин бирүзи сен болорун ба?

Ол «жок» – деди.

¹⁸ Кулдар ла жалчылар соок болордо, от салала, жылынып турдылар. Петр анайып ок олорло кожо жылыныжып турды.

¹⁹ Улу абыс десе Иисустан Онын үренчиктери ле Онын үредүзи керегинде сурады.

²⁰ – Мен телекейге ачыгынча айдып жүрдим – деп, Иисус каруу жандырды. – Мен жаантайын иудейлер жуулыжатаран синагогада ла Öргөдө үредип жүрдим, туйукка бир де неме айтпадым. ²¹ Менен не сурайдын? Мени олорго нени айдып жүрген деп, уккан улустан сура. Олор айтканымды билер.

²² Ол мынайда айдарда, коштой турган жалчылардын бирүзи Онын жүзине согуп, айтты:

– Сен улу абыска каруунды анайда айдып турун ба?

²³ – Менин айтканым жаман болзо, жаманым көргүс – деп, Иисус каруу жандырды. – Жакшы болзо, Мени не соктын?

²⁴ Ханна Оны улу абыс Каиафага күлүлү ийе берди.

²⁵ Симон-Петр десе жылынып турган.

– Сен де Онын үренчиктеринен болорунг ба? – деп, онон сурадылар.

Ол жана тўжўп, жок – деди.

²⁶ Улу абыстын кулдарынын бирўзи, Петр кулагын кезе чапкан кижинин төрөөни, айтты:

– Оныла кожо садга турганынды көргөн эмес бедим?

²⁷ Петр база ла жана тўшти. Бу тарый пөтүк этти.

Чындыктын кааны

²⁸ Эрте тагда Иисусты Каиафадаг рим башчынын өргөөзине алып бардылар. Олор пасханы быјарлалбай јиирге, бойлоры өргөөгө кирбеди. ²⁹ Пилат ологго чыгып келеле, айтты:

– Бу Кижини не деп бурулап турганаар?

³⁰ – Јаманды этпеген болзо, Оны сеге бербес эдибис – деп, олор каруу јандырдылар.

³¹ – Оны алып, бойыгардын јасагаарла јаргылагар – деп, Пилат айтты.

– Кижини кыйнап өлтүрер јан бисте жок – деп, иудейлер каруу јандырдылар.

³² Иисустын кандый өлүмле өлөтөнин билдиртип айткан сөзи бүдетен учун андый болгоны ол.

³³ Пилат өргөөгө ойто кирип, Иисусты бойына кычырып алып, айтты:

– Сен иудейлердин Кааны ба?

³⁴ – Сен мыны бойыгнан айдып турун ба, эмезе Мен керегинде сеге өскө улус айтты ба? – деп, Иисус сурады.

³⁵ – Мен иудей бедим? – деп, Пилат каруу јандырды. – Меге Сени бойыннын калыгын ла улу абыстар берип ийдилер. Сен нени эттин?

³⁶ Иисус айтты:

– Менин Каандыгым бу телекейден эмес. Каандыгым бу телекейден болгон болзо, Мени иудейлерге берилбезин деп, Менин јалчыларым Мен учун тартыжар эди. Је эмди Менин Каандыгым мынан эмес.

³⁷ – Андый болгондо, Сен каан ба? – деп, Пилат сурады.

Иисус айтты:

– Мени каан деп, сен айттын. Чынды керелейин деп, Менин туулганым, телекейге келгеним бу. Кем чыннан, Менин үнимди угуп јат.

³⁸ – Чын дегенин не? – деп, Пилат сурайла, иудейлерге ойто чыгып келди.

– Бу Кижиден кандый да буру таппай турум – деп, ол айтты. –
³⁹ Кижендүлөрдүн бирүзүн Пасха байрамга божотсын деген жаңыгар бар эди. Иудейлер каанын слерге божодойун ба?

⁴⁰ – Оны эмес, Варавваны! – деп, олар ойто ло кыйгырыжа берди. Варавва дезе тонокчы болгон.

19

Иисусты өлтүрөр эдип жаргылаганы

¹ Пилат Иисусты алып, камчылатты. ² Черүчилдер тегенекти өөрөлө, Онын бажына салып, кубакай-кызыл катанчык кийдирдилер.

³ Ого базып келип,

– Иудейлердин Кааны эзендик болзын! – дешкилеп, жүзине согуп турдылар.

⁴ Пилат ойто чыгып келеле, айтты:

– Бат, Онон бир де буру таппай турганымды слерди билзин деп, Оны слерге чыгарып жадым.

⁵ Айдарда, Иисус тегенек венукту ла кубакай-кызыл катанчыкту чыгып келди.

– Көргүлегер, бат бу Кижиде! – деп, Пилат ологорго айтты.

⁶ Улу абыстар ла жалчылар Оны көрөлө, кыйгырыжа бердилер:

– Оны керип кой, керип кой!

– Оны бойыгар алып керигер – деп, Пилат ологорго айтты. – Мен Онон буру таппай турум.

⁷ – Бисте Жасак бар, – деп, иудейлер каруу жандырдылар, – Жасакла болзо, Ол Бойын Кудайдын Уулу эдингени учун өлөр учурлу.

⁸ Мыны угала, Пилат там коркыды. ⁹ Өргөозине ойто кирип, Иисустан сурады:

– Сен кайдан?

Же Иисус каруу бербеди.

¹⁰ – Меге айдар күүнүн жок по? – деп, Пилат айтты. – Сени божодып та ийзем, табым, кере тартырсам да, табым. Мыны Сен билбей турун ба?

¹¹ Иисус каруу жандырды:

– Сеге өрөртинен берилбеген болзо, Менин бажымды билер жангын жок болор эди. Онын учун кинчектин жааны Мени сеге берип ийгеннин бойында.

¹² Бу өйдөң ала Пилат Оны божодып ийер арга бедиреп жүрди, иудейлер десе кыйгырыжып турдылар:

– Сен Оны божодып ийсен, каганга нажы эмезин! Бойын каан деп жарлап турганы, каганга удур туруп чыкканы ол.

¹³ Пилат бу сөсти угала, Иисусты алып чыгып, жаргы эдетен жерге отуруп алды. Бу жерди «Таш тергее», еврейлеп Гаввафа дейтен. ¹⁴ Пасха байрамнын алдындагы пятница күн, тал-түш кире-зи болгон.

– Көргүлегер, бат бу слердин кааныгар! – деп, Пилат иудейлерге айтты.

¹⁵ Же озор кыйгырыжа бердилер:

– Ол олзин! Олзин! Оны керип кой!

– Кааныгарды керип койойын ба? – деп, Пилат айтты.

– Каганнан башка бисте каан жок – деп, улу абыстар каруу жандырдылар.

¹⁶ Оны кере тартсын деп, Пилат Оны олорго берип ийди.

Керигени

Анайдарда, Иисусты алып бардылар. ¹⁷ Бойынын керү агажын жүктенип алып, Ол «Куу-Баш», еврейлеп Голгофа деп жерге чыкты. ¹⁸ Анда Оны керип койдылар, Оныла кожо эки жаанына база эки кижини, ортозына Иисусты керип койдылар. ¹⁹ Пилат бичик бичийле, керү агашка илди. Бичилгени мындый болды: «Назаретте жерлү Иисус, иудейлердин Кааны».

²⁰ Бу бичикти иудейлердин көбизи кычырган, ненин учун десе Иисусты кере тарткан жер калага жуук болгон, ол еврей, рим, грек тилдерле бичилген. ²¹ Иудей улу абыстар десе Пилатка айттылар:

– «Иудейлердин Кааны» деп бичибе, «Мен – иудейлердин Кааны» деп айтканын бичи.

²² – Нени бичигем, оны бичигем – деп, Пилат каруу жандырды.

²³ Черүчилдер Иисусты керийле, Онын кийимин алып, төрт башка – бойларынын тоозыла – үлежип алдылар. Анайып ок катанчыгын алдылар. Ол жик жок, тудуштай согуп эткен болгон.

²⁴ Озор бой-бойларына айдышты:

– Мыны жартпайлы, кажыбыска жежер деп, шеребей чачалы.

Анайып, Чийимде мынайда айдылганы бүтти: «*Кийимимди бойлоры ортодо үлежип, кийген кебим учун шеребей чачтылар*».

Черүчилдер анайда ла эттилер.

²⁵ Иисустын керү агажынын жанында Онын энези, энезинин сыйны Мария – Клеопанын эмеени, база Мария Магдалина турдылар. ²⁶ Иисус энезин ле ого коштой турган сүүген үренчигин көрөлө, энезине айтты:

– Үй кижиге, сенин уулың бу.

²⁷ Онон үренчикке:

– Сенин энең бу – деди.

Онон ло бери бу үренчик оны бойында жүргүскөн.

²⁸ Мынын кийинде Иисус не ле бүдери бүтти деп билип, айтты:

– Суузап турум!

Анайып, Чийимде айдылганы бүтти.

²⁹ Анда толтыра укусту жыракы турган. Айдарда, укусла чыктыдылган шиндиретен немени иссоптын сабалагына саптап, Онын эрдине тийгистилер. ³⁰ Иисус суузынды амзап,

– Бүтти! – дейле, бажын эңилтип, тыны үзүле берди.

³¹ Ол пятница күн болгон. Улустын сөөгү суббот күнде керү агашта тура калбазын деп, – ол суббот күн десе улу күн болгон, – олардын жодолорун сый соголо, сөөктөрдү түжүрзин деп, иудейлер Пилаттан жөп сурадылар. ³² Черүчилдер келеле, Иисусла кере тартылган улустын бирүзинин, онон экинчизинин жодозын сый соктылар. ³³ Иисуска келип, Онын өлүп калганын көрүп, жодозын сый сокподылар. ³⁴ Же черүчилдердин бирүзи Онын кабыргаларына жыдала сайып ийерде, ол тарыйын кан ла суу ага берди.

³⁵ Мыны көргөн кижиге керелеген, онын керелегени чын. Чынды айдып турганын ол билер, слерди де бүтсин деп. ³⁶ Анайып, *Онын үйе-сөөгү сынбас* деп, Чийимде айдылган сөс бүтти. ³⁷ Чийимдин база бир жеринде айдылганы бар: «*Жыдала сайган кижизиге жаар көргүлөөр*».

Иисустын мөңкүзүн көдүргени

³⁸ Мынын кийинде Аримафейден Иосиф деп кижиге Иисустын сөөгүн түжүрүп алайын ба деп, Пилаттан сурады. (Ол Иисустын үренчиге болгон, же иудейлерден коркып, онызын жажытта туткан.) Пилат жөбин берди. Онызы барып, Иисустын сөөгүн түжүрүп алды.

³⁹ База Никодим келди. Башкыда ол түнде Иисуска келип жүргөн. Никодим одус килограммга шыдар жараш жытту майдын ла алоэнинг

чейинтизин экелди. ⁴⁰Олор Иисустын сөөгин алала, иудейлердин сөөк жуур жангыла жараш жытту чейинтиле сүртүп, кеден бөслө ороп ийдилер. ⁴¹Онын кере тартырган јеринде сад болгон, ичинде дезе кижии сөөгиги салылгалак жангы јер. ⁴²Иудейлердин пятница күнине болуп Иисустын сөөгин жуугынча ол јерге салып койдылар.

20

Иисустын тирилгени

¹Неделенин баштапкы күнинде танбүрүнкийде Мария Магдалина сөөк салган јерге келип, таш ол јерден антарылып калганын көрди. ²Ол Симон-Петрга ла Иисус сүүген база бир үренчикке жүгүргенче келип, айтты:

— Кайраканды сөөк салар јерден алгылап бартыр, Оны кайда салгылады болбогой, билбей турубыс.

³Петр байагы үренчикле кожо сөөк салган јер јаар бардылар. ⁴Олор экилези кожо жүгүргендер, је бу үренчик Петрдан түрген жүгүрген, сөөк салган јерге озо јеткени ол болды. ⁵Энчейип, кеден чуулар јатканын көрди, је сөөк салган јердин ичине кирбеди. ⁶Оны ээчий Симон-Петр келди, сөөк салган јерге кирип, кеден чуу јатканын көрди; ⁷база Онын бажындагы арчуулы кеден бөстөн башка, бойынын јеринде түрүп койгонын көрди. ⁸Озо јеткен үренчик кирип көрди, бүтти. ⁹Је Ол тирилер деп, Чийимде айдылганын олор айылабай тургандар. ¹⁰Айдарда, үренчиктер јанып келдилер.

Иисустын Мария Магдалинага көрүнгени

¹¹Мария дезе сөөк салган јердин јанында ыйлап турган. Ыйлап туруп, сөөк салган јерге энчейип, ¹²карап көрзө, Иисустын сөөгиги јаткан јерде ак кийимдү эки ангел отурды — бирүзи баш јанында, бирүзи бут јанында.

¹³— Ый кижии, сен не ыйлап турун? — деп, олор сурадылар.

— Кайраканымды алып бартырлар, Оны кайда салган болбогой, билбей јадым — ¹⁴дейле, ол кайа көрзө, Иисус турды, је Оны Иисус деп таныбады.

¹⁵— Ый кижии, сен не ыйлап турун? — деп, Иисус ого айтты. — Кемди бедиреп турун?

Мария Оны садтын ишчизии болор деп, Ого айтты:

– Өрөкөн, сен Оны алып чыккан болзон, Оны кайда салганынды меге айдып бер, мен Оны алайын.

¹⁶ – Мария! – деп, Иисус айтты.

Ол бурулып келип, еврейлеп:

– Раввунí! – деди. Бу сөс «Ўредүчи» дегени.

¹⁷ – Мени тутпа – деп, Иисус ого айтты. – Мен Адама чыккалак инем. Же карындаштарыма барып, мынайда айт: «Мен Адама, слердин де Адагарга, Кудайыма, слердин де Кудайыгарга чыгып жадым».

¹⁸ Мария Магдалина барып, Кайраканды көргөнин, мыны ого Ол айтканын үренчиктерге жетирди.

Үренчиктерине көрүнгени

¹⁹ Ол күн, неделенин баштапкы күнинин энгиринде үренчиктер иудейлерден коркып, эжигин кўрчектейле отуларда, Иисус келип, олардын ортозына тура тўжўп,

– Слерге амыр болзын! – деди.

²⁰ Мынайда айдала, оларго Бойынын колдорын ла кабыргаларын көргүсти.

Кайраканды көрөлө, үренчиктер сүүне бердилер.

²¹ – Слерге амыр болзын! – деп, Иисус такып айтты. – Канайып Мени Ада ийген, анайып Мен де слерди ийип турум.

²² Мынайда айдала, чыгара тынып,

– Агару Тынды алыныгар – деди. – ²³ Кемнин кинчегин таштасагар, оныйы ташталар, кемде артырсагар, артып калар.

²⁴ Он экўнин бирүзи, Игис дейтен Фома дезе, Иисус келип жүрерде, оларго кожо болбогон.

²⁵ – Бис Кайраканды көрдибис – деп, өскө үренчиктер ого айттылар. Же ол айтты:

– Онын колындагы кадунун ордын көрбөзөм, сабарымды ого сукпазам, кабыргаларына колым сугуп көрбөзөм, бүтпезим.

²⁶ Сегис күннин бажында үренчиктер база үйде болгондор, Фома да оларго кожо болды. Иисус эжик бөктүлүде келип, олардын ортозына туруп,

– Слерге амыр болзын! – дейле, ²⁷ Фомага айтты: – Сабарынды бери сунуп, колымды көр, колынды сунуп, кабыргаларыма сугуп көр. Бүтпес болбо, бүдер бол.

²⁸ – Менин Кайраканым, менин Кудайым! – деп, Фома айтты.

²⁹ – Сен Мени көргөңинг учун бүттинг. Көрбөй бүткендери кезиктү – деп, Иисус ого айтты.

³⁰ Иисус үренчиктеринин алдында мынан да башка көп билдилер жайаган, олар бу түрбекте бичилбеген. ³¹ Иисус – ол Христос, Кудайдын Уулы болгонына слерди бүтсин деп, Ого бүделе, Онын адында слерди жүрүмдү болзын деп, мынын бичилгени бу.

21

¹ Мынын кийнинде Иисус Тивериад талайдын жаказында Бойынын үренчиктерине база көрүнди. Көрүнгени мындый болгон.

² Симон-Петр, Игис дейтен Фома, Галилейдеги Канадан Нафанаил, Зеведейдин уулдары ла Иисустын үренчиктеринин база экүзи кожо болгондор.

³ – Мен балыктап барадырым – деп, Симон-Петр ологорго айтты. Арткандары:

– Бис те сениле кожо барарыс – дедилер.

Барып, кемеге отурдылар. Же ол түн неме тутпадылар.

⁴ Таң адып келерде, Иисус жаратта турган. Же үренчиктер Оны Иисус деп таныбадылар.

⁵ – Балдар, слерде жиир неме бар ба? – деп, Иисус олордон сурады.

Олор:

– Жок – дедилер.

⁶ – Шүүнигерди кеменин онг жанына таштагар, балык тудулар – деп, Ол айтты.

Олор шүүнин таштайла, балыктын көбине онызын чыгарып болбодылар.

⁷ – Бу Кайракан! – деп, Иисустын сүүген үренчиги Петрга айтты.

Бу Кайракан деп угала, Симон-Петр кийимин курчанып, – ол жылаңаш болгон, – талайга калып ийди. ⁸ Өскө үренчиктер дезе балыкту шүүнин тартканча, кемелү жүзүп келдилер. Жаратка жетире ыраак жок, эки жүс кол карызы кире болгон. ⁹ Олор жаратка чыгып келеле, от одырып койгонын, онын үстинде жаткан балыкты, база калашты көрдилер.

¹⁰ – Жаңы туткан балыгардан экелигер – деп, Иисус ологорго айтты.

¹¹ Симон-Петр кемеге кирип, жүс бежен үч болчок жаан балыкту шүүнин жаратка чыгарды. Андый көп балыктан шүүн жыртылбады.

¹² – Келип, ажаныгар – деп, Иисус айтты.

Үренчиктер Оны Кайракан деп таныйла, «Сен кем?» деп сураарга бирүзи де тидинбеди. ¹³ Иисус базып келип, калаш алып, ологро берди, балыкты база. ¹⁴ Мынайып, тирилгели Иисус үренчиктерине үчинчи катап көрүнгөн.

Иисус ла Петр

¹⁵ Олор ажанып отуларда, Иисус Симон-Петрга айтты:

– Иоанн уулы Симон, сен Мени олордон артык сүүп жадын ба?

– Эйе, Кайракан, Сени сүүп турганымды билеринг – деп, Петр каруу жандырды.

– Кураандарымды кабыр – деп, Иисус ого айтты.

¹⁶ Онон экинчи катап сурады:

– Иоанн уулы Симон, сен Мени сүүп жадын ба?

– Эйе, Кайракан, Сени сүүп турганымды билеринг – деп, Петр каруу жандырды.

Иисус ого айтты:

– Койлорымды кабыр.

¹⁷ Иисус онон үчинчизин сурады:

– Иоанн уулы Симон, сен Мени сүүп жадын ба?

Оны сүүп турган ба деп, Ол үчинчизин сураган учун Петрга ачу боло берди.

– Кайракан, Сен ончозын билеринг – деп, ол Иисуска айтты. – Сени сүүп турганымды билеринг.

Иисус ого айтты:

– Койлорымды кабыр. ¹⁸ Чынын, чынын айдадым сеге: жаш болорында, бойың курчанып алып, кайдаар барайын дезен, анаар баратан эдин. Же карыыр чагында колыңды өрө көдүрүп, өскө кижиге курчадарың, барбайын деген жерге јединдирип барарың.

¹⁹ Кандый өлүмле Петр Кудайды мактадарың билдиртип, Иисус мынайып айтканы бу.

Мынайда айдала, ого:

– Мени ээчий бар – деди.

²⁰ Петр кайа баштанып, кийнинен Иисустың сүүген үренчиги келип јатканын көрди. Бу үренчик энгирде ажанып отургылаарда,

Иисуска энчейип, «Кайракан, Сени кем садып ийер?» деп сураган эди.

²¹ Оны көрөлө, Петр Иисуска айтты:

– Кайракан, оныла не болор?

²² – Мен келгенчем ол жүрзин дезем, ондо сенин не керегин бар? – деп, Иисус каруу жандырды. – Сен Мени ээчий бар.

²³ Анайып, ол үренчик өлбөс деп, карындаштар ортодо сөс жүрген. Же Иисус оны өлбөс деген эмес, «Мен келгенчем ол жүрзин дезем, ондо сенин не керегин бар?» – деген. ²⁴ Ол үренчик ончозын керелеп бичип койгоны бу. Онын керелегени чын деп, билип турубыс.

²⁵ Иисустын мынанг башка эткени көп. Же оны ончозын бичигежин, бичиген түрбектерди телекей бойына бадырып албас эди деп, сананып турум*.

* Кезик жебрен түрбектер «Аминь» деп сөслө түгенет.

АГАРУ АПОСТОЛДОРДЫН НЕНИ ЭДИП ЖҮРГЕНИ

1

¹Баштапкы бичигимде, Феофил, Иисус нени эдип, неге үредип баштаганынан ала ²талдап алган апостолдорына Агару Тынла алкыш сөзүн береле, тенгериге көдүрилген күнге жетире көдүрезин бичиген эдим. ³Ол кыйын-шыразынын кийнинде олорго тирү Бойы көрүнүп, мынызынын чынын көп катап керелеген. Кудайдын Каандыгы керегинде бүдүмжилү керелеп ле айдып жүргенин апостолдор төртөн күнге улай көргөндөр. ⁴Олорды жууп алып, жакыган:

– Иерусалимди таштап барбагар, же Мененг укканыгарча Аданын береечи болгонын сакыгар. ⁵Бат, Иоанн суула крестеген, слер дезе удабастан Агару Тынла крестедеригер.

Иисустын тенгериге көдүрилгени

⁶Олор кожо жуулыжып келип, Иисустан сурап тургандар:

– Кайракан, Израильге каандыкты шак бу өйдө орныктырып жадын эмеш пе?

⁷– Бойынын жангыла Ада тургускан өйди ле күндерди билери слердин керегеер эмес – деп, Иисус олорго айткан. – ⁸Je слерге Агару Тын түшкежин, күч алынып, Иерусалимде, Иудей ле Самар ичинде, жердин жаказына да жетире Менин керечилерим болорыгар.

⁹Мынайда айдала, олордын көзинче тенгериге көдүрилип, бутка көмүлип, көрүнбей барган. ¹⁰Ол өрө чыгып отурган тужында

тенери дөөн көрүп тургулаарда, кенетийин олордын алдына апагаш кийимдү эки эр тура түжүп, ¹¹ мынайда айткандар:

– Галилей эрлери! Тенери дөөн көрүп алган не тургулараар? Бу Иисус, слерден тенериге көдүрилген Бойы, Онын тенери өрө чыгып отурганын көргөнигер чилеп ок келер.

Жаңы апостолды талдап алганы

¹² Онон апостолдор Елеон дейтен кырдан түжүп, Иерусалимге бурулдылар. Кыр каланын жуугында, суббот күннин жолында турган. ¹³ Үйгө кирип, үстиндеги кыпка чыгала, ого токтодылар. Анда Петр ла Иоанн, Иаков ло Андрей, Филипп ле Фома, Варфоломей ле Матфей, Алфей уулы Иаков ло Симон Зилот, база Иаков уулы Иуда болгондор. ¹⁴ Олор улам сайын жуулыжып, бирлик күүн-санаалу мүргүгендер. Олорло кожо анайда ок бир кезик үй улус, Иисустын энези Мария ла Онын карындаштары болгондор.

¹⁵ Ол күндердин бирүзінде жуунга жүс жирме кире кизи келген. Петр карындаштардын өзөгине туруп, мынайда айтты:

¹⁶ – Эрлер, карындаштар, Иисусты тудуп алган улуска жол баштаачы Иуда керегинде Давид ажыра Агару Тын судурлаган Чийим бүдер учурлу болгон. ¹⁷ Иуда бистердин тообуска кожулып, Кудайга иштеерге тудулган эди. ¹⁸ Же ол жаман керек учун алган баала жер садып алып, бажыла сан төмөн келип түжеле, ичи энтерилип, ичеге-карыны жайрай берген. ¹⁹ Бу болгоны Иерусалимде жаткан ончо улуска жарлалган. Онын учун байа жер олордын тилинде Акелдама – «Кан жери» деп адалган. ²⁰ Сарындар түрбегинде дезе бичилген: «*Айлы-журты ээн калзын, анда кизи журтабазын*», база: «*Жамызын болзо өскө кизи алзын*». ²¹⁻²² Анайдарда, биске эрлердин бирүзи кожулып, бисле кожо Иисустын тирилгенинин керечизи болоры керектү. Бу кизи Иисус Кайракан ортобыста жүрерде, Иоанн улусты креске түжүргенинен ала Иисус бистен тенериге көдүрилген күнге жетире бисле кожо жүргендердин бирүзи болор учурлу.

²³ Эки кизини ададылар: Варсава дейтен Иосифти, оны база Иуст дежер, онон Матфийди. ²⁴⁻²⁵ Мүргүйле, айттылар:

– Сен, Кайракан, ончо улустын жүрегинде не барын билеринг. Анайдарда, бойынын жерине жүре берген Иуданын ордына Кудайга жалчыланып жүрер ле апостолдын ижин эдер

салымды үлөшсин деп, бу экүнинг кемизин талдап алганынды көргүзип бер.

²⁶ Онон шеребей чачтылар. Шеребей Матфийге түшти, ол он бир апостолдын тоозына кожулды.

2

Апостолдорго Агару Тын түшкени

¹ Беженинчи күн* једип келерде, үренчиктер ончозы кожо болгондор. ² Кенетийин тенериден тын салкын соккондый шуулт угулып, озор отурган үйдин ичин толтырып ийди. ³ Олорго от-јалбыш ошкош айрыланып турган тилдер көрүнип, кажызынын ла үсти сайын бирден токтой түшти. ⁴ Ончолоры Агару Тынла толуп, айдатаны Тыннан берилип, өскө тилдерле эрмектене бердилер.

⁵ Ол өйдө Иерусалимде ак-јарыктын төрт талазынан келген кудайзак иудейлер болгон. ⁶ Бу мындый шуулт болордо, көп улус јуулып, түймеже бердилер, ненин учун дезе олордын кажызынын ла төрөл тилиле үренчиктердин эрмектенип турганын уккандар. ⁷ Олор алан кайкажып, айдыжып турдылар:

– Бат бу эрмектенип турган ончо улус Галилейден эмес пе? ⁸ Олордын төрөл тилисле эрмектенип турганын кажыбыс ла канайып угат болбогой? ⁹ Ортобыста Парфиянын, Мидиянын, Еламынын улузы, Месопотамияда, Иудей ле Каппадокияда, Понт ло Асияда, ¹⁰ Фригия ла Памфилияда, Египетте, Ливиянын Киринаяга одоштой јерлеринде јаткан улус, Римнен келген иудейлер де, иудей јангын алган кара јандулар да, ¹¹ Криттин ле Аравиянын улузы бар ине. Олор бистин тилисле Кудайдын улу керектерин канайда айдып турганын угадыс.

¹² Ончолоры алан кайкажып, алаатып, «Бу не атасы болотон?» – деп, бой-бойларына айдыжып турдылар. ¹³ Кезиктери дезе шоодып, «Олор тату аракы ичкен» дешкилеп турды.

* Пасханын кийнинде беженинчи күн, ол туштагы иудейлер аш кезер байрамды байрамдайтан.

Петрдын калыкка баштанганы

¹⁴Петр десе, он бир апостолло кожо өрө туруп, үнин бийикте-
дип, олорго баштанды:

– Иудей эрлери ле Иерусалим эл-јоны! Мыны билип жүрүгөр,
айтканымды жазап тындагар. ¹⁵Слердин санаагарча булар эзирик
эмес, эмди жүк тогузынчы саат эрген тура. ¹⁶Је бу көрүп турганы-
гар Иоиль жарчыдан күн-эртеде айдылып калган:

¹⁷ *«Калганчы күндерде ончо улуска Тынымнан урултарым, –
деп, Кудай айдат, –
ол тушта уулдарыгар слердин, кыстарыгар слердин
јарчы болуп айдып жүрер,
јаштарыгар слердин көрүлте көрөр,
каргандарыгарга слердин түш түжселер.*

¹⁸ *Кулдарыма да, кул үй улузыма да
ол күндерде Тынымнан урултарым,
олор јарчы болуп айдып жүрер.*

¹⁹ *Өрө тенгериде кайкалдар,
төмөн јерде билдилер көргүзерим:
кан, от ло түдүн.*

²⁰ *Күн карачкы, ай кан боло берер.
Онон Кайраканнын улу ла јаркынду күни једип келер.*

²¹ *Кайраканнын адын бойына кычырып сураганы, аргадалар».*

²²Израиль эрлери! Бу сөстөрдү угугар: Назаретте јерлү Иисус күч-
ле, кайкалдарла, билдилерле Кудайдан слерге керелелген Эр болгон.
Бу мыны ончозын слер ортодо Кудай Ол ажыра јайаган, оморды
слер бойыгар билеригер. ²³Кудайдын темдектегениле, озолондыра
көргөниле Ол слерге берилген. Слер десе, јарамастулардын колыла
Оны кадап, өлтүрип койгоныгар. ²⁴Је Кудай Оны өлүмнин олјозы-
нан јайымдап, тиргискен, ненин учун десе Оны өлүмнин тудар ар-
газы јок болгон. ²⁵Давид Ол керегинде айткан јок беди:

*«Кайраканды бойымнын алдымда тудуш көргөм.
Мени эренистелбезин деп, Ол јаантайын он јанымда.*

²⁶ *Мынан улам жүрегим болзо сүүнген,
тилим болзо улуркаткан,
бастыра бойым ижемјиде жүрет,*

²⁷ *ненин учун десе менин јуламды таамыда артырбазын,
Бойыннын агаруна чирирге бербезин.*

²⁸ *Сен меге жүрүмнүн жолдорун айдып берген,
Бойыннын алдында мени сүүнчиле толтырарын».*

²⁹ Эрлер, карындаштар! Улу адабыс Давид керегинде слерге тидим айдарга жөп беригер. Ол жада калган, сөөгин жууп койгон, сөөгин жууган жер бисте бүгүнгө жетире бар. ³⁰ Анайдарда, ол, жарчы болгон бойы, *Кудай онын калдыктарынан онын ширеезине отургызар болуп ого чертенгенин* билип, ³¹ озолондыра көрүп, Христостын тирилери керегинде айдып, *Ол таамыда артырылбаган, эди-каны чирибеген* деген. ³² Бу Иисусты Кудай тиргискен, бис ончобыс онын керечилери. ³³ Ол Кудайдын он жанына көдүрилген, берер болгон Агару Тынды Ададан алала, эмди нени көрүп, угуп турганыгарды жайаган. ³⁴ Давид тенгериге чыкпаган, же бойы айткан:

*«Кайракан Кайраканыма айткан:
он жаныма отур,*

³⁵ *өштүлөргүндү будын алдына салып бербейинчем».*

³⁶ Анайдарда, Израиль калыгы, Кудай слер кериген байа Иисусты Кайракан ла Христос эдип койгонун бек билип ал!

³⁷ Мыны угала, сыраңгай жүректерине табарып, Петрга ла арткан апостолдорго айттылар:

– Бис нени эделик, эрлер, карындаштар?

³⁸ Петр дезе ологорго айтты:

– Кинчектеригер ташталзын деп, кинчегерди алынып, Кудайга баштаныгар, Иисус Христостын адына болуп кажыгар ла креске түшсин, сый эдип Агару Тыннан аларыгар. ³⁹ Мыны Кудай слерге ле бала-баркагарга, кем слерден ыраакта, кемди де болзо Бойына кычырза, – ончозына берер болгон.

⁴⁰ Ол өскө дө көп сөстөрлө керелеп, жакып, айдып турды:

– Слерди жаманга экелерден аргаданыгар!

⁴¹ Онын сөзин жуудып, креске түштилер. Ол күн үч мун кире кижжи кожулды.

Сүре ле кожо

⁴² Олор жаантайын апостолдордын үредүзин угуп, бирлик болуп, калаш сындырып, мүргүп, кожо болгондор. ⁴³ Кажы ла кижжи ширтилдеп жүрген, апостолдор дезе көп кайкалдар ла билдилер эдип тургандар.

⁴⁴ Кудайга бүткендер ончозы кожо жүрген, не-немези текши болгон. ⁴⁵ Нени ээленгенин, не барын садып, кемге не керек, үлеп тургандар. ⁴⁶ Кажы ла күн жангыс санаалу болуп, Өргөөдө жуулыжып,

айылдар сайын калаш сындырып, ачык жүректүгө сүүнижип, ажанып, ⁴⁷Кудайды алкап тургандар. Олорды бастыра калык сүүген, Кайракан дезде аргадап тургандарды олорго күнүн сайын кожор болды.

3

Петрдын кенекти жасканы

¹Мүргүйтен өйдө, үчинчи саат түште Петр ла Иоанн экү Өргөө барып жаткан. ²Энеден аксак бойы туулган бир кижичи болгон. Оны күнүн сайын экелип, Өргөөнүн Кызыл дейтен каалгазынын жанына отургызып койотон, ол дезде Өргөөгө кирген улустан суранчыктайтан.

³Петр ла Иоанн Өргөөгө кирерге жатканын көрөлө, ол суранчыктай берди. ⁴Петр Иоаннла кожо оны аяктап, айтты:

– Бис жаар көр!

⁵Булардан неме же джер болор бо деп, байа кижичи олор жаар лаптап көрө берди. ⁶Же Петр:

– Алтын-мөнгүн менде жок эди, же не барымды сеге берип турум: Назаретте жерлү Иисус Христостун адына болуп туруп, базып жүр – дейле, ⁷он колынан тудуп, тургусты. Бу тарый онын таманы ла үйе-сөөгичи тыгып, ⁸тура жүгүреле, бутка туруп, база берди. Базып барадып секирип, Кудайды алкап, олорло кожо Өргөөгө кирди. ⁹Онын базып жүргенин, Кудайды алкап турганын ончо улус көрди. ¹⁰Өргөөнүн Кызыл каалгазынын жанында суранчыктап отураачы кижичи бу деп таныгылап, оныла болгон керектен куйка баштары жимиреп, кайкап божобой турдылар.

Петрдын сөзи

¹¹Бу кижичи Петр ла Иоанн артпай турган учун Соломоннун дейтен жабу алдына олорго кайкап калган улус жүгүрип келди.

¹²Мыны көрөлө, Петр улуска айтты:

– Израиль эрлери, бого незин кайкап туругар? Акту бойыстын күчисле эмезе кудайзагысла оны бастырып ийгенис чилеп, бисти незин аяктап туругар? ¹³*Авраамнын Кудайы, Исаактын Кудайы ла Иаковтын Кудайы, ада-өбөкөлөрүстун Кудайы*, Бойынын Иисус Уулын макка чыгарды. Оны слер садып ийгенигер, Оны жайымдаарга жаткан Пилат алдында Онон жана түшкенигер. ¹⁴Же слер Агарудан ла Актудан жана түжүп, кижичи өлтүрөөчү слерге берзин

деп сураганыгар, ¹⁵ жүрүмнин Баштамызын десе, өлтүрүп койгоныгар. ¹⁶ Онын адына бütкенис учун слердин көрүп турган ла билер бу кижигер Онын адыла бек-чыдым болуп калды. Ол ажыра болгон бүдүш ончогордын алдыгарда ого су-кадык болорын берген.

¹⁷ Же мен билерим, карындаштар, жаандарыгар чылап, онойдо билбей эткенигерди. ¹⁸ Кудай десе, Христос кыйналар деп, ончо жарчылардан канайып озолондыра айткан эди, анайып ла бүдүрүп койгон. ¹⁹ Анайдарда, кинчегерди алынып, Кудайга баштаныгар, кинчектеригер арчылсын деп, ²⁰ Кайраканнын адынан соот-жыргалдын өйлөри келзин деп, озо жарлалган Христос Иисусты слерге ийзин деп.

²¹ Кудай Бойынын агару жебрен жарчылары ажыра айтканыла, ончо неме орныгар өйгө жетире Оны тенгери жуудып алар учурлу болгон. ²² Моисей адаларга айткан: *«Кудай Кайракан слерге карындаштарыгардан мендий ок жарчыны тудар. Ол слерге нени айтса, Онын сөзин угуп жүрүгөр.»* ²³ *«Ол жарчынын сөзин укпаган не ле кижичи калык ортозынан кырылып калар.»* ²⁴ Самуилден ала онын кийнинде сөс айткан ончо жарчылар бу күндер келерин жарлагандар. ²⁵ Слер — жарчылардын ла бистин адаларысла Кудай жөптөгөн кереестинг уулдары. Авраамга Ол мынайда айткан: *«Сенин үренинде жер-үстининг ончо ук-калыктары алкалар.»* ²⁶ Кудай Бойынын Иисус Уулын тиргизеле, слерге Оны ончозынан озо ийген, кажыгарды ла жаман керектереден кыйыштырарга слерди алказын деп.

4

Петр ла Иоанн жаргы алдында

¹ Олор улуска сөзин айдып турганча, абыстар, Өргөдөги каруулдын жааны ла саддукейлер базып келдилер. ² Бу экү улусты үредип, Иисус ажыра тирилетенин жарлап турганына чукулданып, ³ оморды тудала, энир кирип калган учун, эртенге жетире деп, түрмелеп койдылар. ⁴ Сөсти уккан көп улус Кудайга бütти, андыйлардын тоозы беш мунга шыдарлашты.

⁵ Эртезинде бийлер, жаандар ла бичикчилер Иерусалимде жуулышты. ⁶ Анда база улу абыс Ханна, Каиафа, Иоанн, Александр ла улу абыстар угынан ончо улус болгон. ⁷ Петр ла Иоаннды ортозына тургузала, шылай бердилер:

– Мыны кандый жанла, кемнинг адыла эттигер?

⁸ Айдарда, Петр Агару Тынла толуп, ологорго айтты:

– Калыктын бийлери ле жаандар! ⁹ Оору кижиге жетирген быйан керегинде, ол канайып аргадалган деп, бисти бүгүн шылагылап турган болзо, ¹⁰ слер ле Израильдин бастыра калыгы билигер: слер кериген, Кудай тиргискен Назаретте жерлү Иисус Христостын адыла бу кижиге алдыгарда су-кадык туру. ¹¹ Иисус – «слер, тура тудачылар, жектеп койгон, же булуннын төзи болуп калган Таиш». ¹² Өскө кем де аргадап болбос, ненин учун десе улуска берилген, бис аргаданар өскө ат-жол тенери алдында жок.

¹³ Петр ла Иоаннын ачык-жарыгын көрүп, ологор бичик билбес тегин улус болгондорун билеле, кайкажып, Иисусла кожо жүрген деп, ологорды танып турдылар. ¹⁴ Жазылган кижиге ологорло кожо турганын көрүп, айдар немезин таппадылар. ¹⁵ Ологорды оток-күреден кезде чыксын деп жакарала, бойлоры ортодо шүүшкилеп, ¹⁶ айттылар:

– Бу улусты канайдарыс? Ологордын көскө иле кайкал эткенин Иерусалимде жаткан кажы ла кижиге билер, оны күжүрөп болбозыс. ¹⁷ Же калык ортодо бу болгону там жайылбазын, Иисус керегинде кижиге неме айтпазын деп, ологорды кезеделе.

¹⁸ Ологорды алдырала, Иисус керегинде чек айтпазын ла үрөтпезин деп жакардылар. ¹⁹ Же Петр ла Иоанн каруу жандырып, айттылар:

– Шүүп көрзөгөр, слерди Кудайдан артык укса, Кудайдын алдында чын болор бо? ²⁰ Нени көргөнисти ле нени укканысты айтпас аргабыс жок.

²¹ База катап кезеделе, бу болгону учун ончозы Кудайды алкап турарда, ологорды каруузына тургузар шылтап таппай, божодып ийдилер. ²² Жазылыштын кайкалы эдилген кижиге десе төртөн жашты ажып калган.

Апостолдордын жүргүзүлүшү

²³ Божодып ийерде, Петр ла Иоанн бойынын улузына келип, улу абыстар ла жаандар ологорго не дешкенин ончозун айдып бердилер. ²⁴ Ологор десе, тындап угала, бир сагышла Кудайга баштанып, үнин бийиктедип, айттылар:

– Башчы! Сен тенерини ле жерди, талайды ла ологордо не барын жайаган. ²⁵ Сен Бойыннын кулын, улу адабыс Давидтин тилиле Агару Тыннан мынайда айткан эдин:

*«Ненин учун калыктар түймейт,
Израиль калыгы темей умзанат?»*

²⁶ *Анайып ок жердин каандары көдүрилип,
башчылар Кайраканга ла Онын Майлалганына
удура үүрлештилер».*

²⁷ Ирод ло Понтий Пилат өскө калыктарла, Израильдин калыгыла кожо Сен майлаган агару Уулын Иисуска удура бу калада чын-даптан үүрлешкендер. ²⁸ Табына ла жангына келиштире темдектеп койгонын бүтсин деп, олордын үүрлешкени бу. ²⁹ Эмди, Кайракан, олордын кекенгенин көр, Бойыннын кулдарына сөзинди тидим айдарга бер, ³⁰ Агару Уулын Иисустын адыла оору улус жазылзын, билдилер ле кайкалдар эдилзин деп, күчинди көргүс.

³¹ Мүргүп божоордо, жуулышкан жери жайкана берди, ончолоры Агару Тынла толуп, Кудайдын сөзин тидим айдып турдылар.

Ончозы ортокто

³² Кудайга бүткен ончо улустын жүреги ле тыны тудуш болгон; алкы-жөөжөзин кемизи де менийи дебейтен, үзеи ортокто болгон. ³³ Апостолдор десе Иисус Кайраканнын тирилгенин улу күчле керелеп жүргендер. Олордын ончозына Кудайдын улу жакшылыгы једип турган. ³⁴ Олор ортодо немеге јединбей жүргени јок болгон, ненин учун десе јерлү кижии јерин, туралузы туразын садып, онын акчазын экелип, ³⁵ апостолдорго берип тургандар. Оны кижии сайын, кем нени керектеген, үлеер болгондор.

³⁶ Кипрде чыккан левит укту Иосиф деп кижии болгон. Апостолдор оны Варнава — «коот уулы» дежетен. ³⁷ Је бат, ол, јерлү бойы, онызын садып ийип, акчазын экелип, апостолдорго берди.

5

Анания ла Сапфираныг меке-төгүни

¹ Анания деген бир эр десе, эмееи Сапфирала кожо јеринин јарымын садала, ² баазынын кезигин эмееине билдире јажырып, кезигин экелип, апостолдорго берген. ³ Је Петр айтты:

— Анания, Агару Тынга төгүндееин, јердин баазынан јажырайын деп, сатанага жүрегине кирер јөпти не бердин? ⁴ Сенин барын бар

тужында сений болбогон бо? Садып тапканын сенин табында болбогон бо? Андый немени жүрегине не алдын? Сен улусты эмес, Кудайды төгүндеген.

⁵ Бу сөстөрдин кийинде Анания барып түжеле, тыны үзүлө берди; уккан улустын куды чыкты. ⁶ Жиит уулдар өрө туруп, онын сөөгин жуурга белетеп, алып чыгала, жууп койдылар.

⁷ Үч саат кире өйдин бажында онын эмеени, не болгонын билбес бойы, кирип келди. ⁸ Петр онон сурады:

– Айт меге, жерди мынчага саттыгар ба?

– Эйе, анчага – деп, ол каруу жандырды.

⁹ Же Петр ого айтты:

– Кайраканнын Тынын ченеер деп эрмектешип алган немегер не? Бат, эриннин сөөгин жуугандар эжиктен кирип жадылар, олор сени де алып чыгар.

¹⁰ Бу ла тушта ол Петрдын бут алдына келип түжеле, тыны үзүлө берди. Жиит уулдар кирип келеле, онын өлгөнүн көрүп, алып чыгала, эринин жанына жууп койдылар. ¹¹ Бастыра серкпенин ле мыны уккандардын ончозынын айдары жок коркыжы келди.

Кудайдын билдилери

¹² Апостолдор калык ортодо көп билдилер ле кайкалдар эдип жүргендер. Ончолоры бир сагышту болуп, Соломоннын жабузында болуп тургандар. ¹³ Туш-туура улустан олорго кожуларга кем де тидинбес болды, калык дезе олорды алкап турган. ¹⁴ Кайраканга бүдүп турган эр де, үй де улустын тоозы там көптөөр болды. ¹⁵ Петр өдүп баратса, онын жүк көлөткөзи де болзо кажы бирүзине тийгей деп, оору улусты тышкары чыгарып, орын-төжөккө салып турдылар. ¹⁶ Анайда ок оору-жоболдуларды ла кара желбистерге каптыргандарды алганча, эбире калалардан Иерусалимге көп улус жуулар болды. Экелген улузы ончозы жазылып турган.

Апостолдорды истегени

¹⁷ Улу абыс ла чындыкка жарабас үредүлү саддукейлердин тоозына киреечи ончо улус ичи күйүп, ¹⁸ апостолдорды тудала, текши түрмеге сугуп койдылар. ¹⁹ Же түнде Кайраканнын ангели түрменин эжигин ачып, олорды чыгарып, айтты:

²⁰ – Барыгар, Өргөөдө туруп алып, улуска Жүрүм керегинде солун-табыш айдыгар.

²¹ Олор мыны угала, эртен тура Өргөөгө кирип, үредип турдылар. Улу абыс ла оныла кожо жүргендер десе келеле, оток-күреени ле Израильдин жаандарынын отогын жууп, апостолдорды экелзин деп, түрмеге улус ийдилер. ²² Же барган жалчылар оларды түрмеден таппады. Бурулып, тил жетирип, ²³ айттылар:

– Түрмени быжулап бөктөптир, эжик жанында каруулчыктар турган эмтир, же ачып ийерде, ичинде кижиге жогыла.

²⁴ Бу сөстөрдү угала, Өргөөнүн каруулынын жааны ла улу абыстар ол не атасы болотон деп, алан кайкажып турдылар. ²⁵ Же кем де келип, оларго айтты:

– Бат, слердин түрмелеп койгон эрлеригер Өргөөдө туруп, улус үредип жат!

²⁶ Айдарда, каруулдын жааны жалчыларды ээчиткенче барып, оларды албан жогынан экелди, ненин учун десе ташла шыбалаар деп, улустан коркыгандар.

²⁷ Оларды экелеле, оток-күреенин алдына тургустылар. Улу абыс сурады:

²⁸ – Ол ат-жол керегинде үретпегер деп, слерди кату жакарып, токтотпой кайттыбыс. Слер десе, бойыгардын үредүгерди Иерусалим ичине таркадып, бу Кижинин каны учун бисти бурулаарга жадыгар.

²⁹ Петр ла апостолдор десе каруу жандырдылар:

– Кудайга улустан артык багар керек. ³⁰ Слер Иисусты агашка илип, өлтүрип койгоныгар, же ада-өбөкөлөрстин Кудайы Оны тиргизип алган. ³¹ Израиль кинчегин алынып, Кудайга баштанып, кинчектери ташталзын деп, Кудай Ого, жүрүмнин Баштамызына ла Аргадаачыга, жан ла күч берген. ³² Онын керечилери – бистер ле Ого сөсуккур улуска Кудай берген Агару Тын.

³³ Мыны угала калжуурып, оларды өлтүрерге турдылар. ³⁴ Айдарда, оток-күрееге киреечи Гамалиил деп фарисей, калыкта тоомжулу жасакчы, өрө туруп, апостолдорды чүрчө чыгарыгар – деди. ³⁵ Оларго десе айтты:

– Израиль эрлери! Бу улусты канайдатаныгарды жакшы сананып көрүгер. ³⁶ Жуукта жангы бойын кандый да улу кижиге деп адап, Февда деген кижиге табылган эди. Ого төрт жүс кире кижиге кожулган. Оны өлтүрип койгондор, ээчип жүргендер ончозы жер сайын тозып, жылы-йып калды. ³⁷ Онын кийнинде улустын, не-неменин тоозын алар күндерде Галилейдин Иуда деп кижиге табылып, калыкты баштап апарды. Оны база өлтүргилеп койды, ээчип жүргендер ончозы

таркады. ³⁸ Онын учун эмди айдып турум слерге: бу улуска тийбегер, ары божодып ийигер. Бу баштанкай эмезе бу керек улустан болзо, – ол жайрадылар. ³⁹ Же Кудайдан болзо, оорды эркитеп болбозыгар, Кудайдын оштүлери болуп калдыгар.

⁴⁰ Олор Гамалиилдин сөзине кирдилер. Апостолдорды алдырала камчылап, Иисустын адынанг неме айтпагар деп жакарала, божодып ийдилер. ⁴¹ Апостолдор дезе, Кайраканнын ады учун базындырага жарадыбыс деп сүүнгилеп, оток-күрееден чыгып бардылар.

⁴² Кажы ла күн Öргөдө лө айылдар сайын улус үредерин токтотпой, Иисус Христос керегинде Сүүнчилү Жар айдып жүрдилер.

6

Жети болушчыны көстөгөни

¹ Ол күндерде, үренчиктердин тоозы арбындап турарда, күнүн сайын аш-курсак үлегенде, тул үй улузысты керектебей туру деп, еллиндер еврейлерди бурулап, комудал угустылар. ² Айдарда, он эки апостол камык үренчиктерди жууула, айттылар:

– Улустын курсак-тамагын кичеерге болуп Кудайдын сөзин артырага жарабас. ³ Онын учун, карындаштар, бойыгар ортодон жакшы ады чыккан, Тынла, ойгорлыкка толо жети кижини талдап алыгар. Олорго бу ишти молжойлы, ⁴ бойлорыс дезе, тудуш мүргүп, сөскө иштеп жүрели.

⁵ Мындый шүүлте жуулышкан улустын ончозына жарады. Олор Кудайга бек бүткен ле Агару Тынла толо эр Стефанды, Филиппти, Прохорды, Никанорды, Тимонды, Парменди, Антиохиянын кижизин – иудей жангын алган Николайды талдап, ⁶ апостолдордун алдына тургустылар. Булар дезе мүргүйле, олорго колдорун салып, алкадылар.

⁷ Кудайдын сөзи жайылып, Иерусалимде үренчиктердин тоозы тапту көптөп, абыстардан да сүрекей көп улус Кудай жангына багып турдылар.

Стефанды каруулга алганы

⁸ Стефан дезе, жакшылыкка, күчле толо бойы, калыкта улу кайкалдар ла билдилер жайап жүрген. ⁹ Бу өйдө либертиндердин, киринейлердин ле александрийлердин дейтен синагоганын, Киликия

ла Асиянын синагогаларынын кезик улузы түймөп чыккан. Олор Стефанла сөс блаажып, ¹⁰ онын ойгорлыгына ла ол ажыра айткан Тынга удурлажып болбой тургандар. ¹¹ Айдарда, кезик улусты мынайда айдарга жажытту сөстөп алдылар: «Ол Моисейди ле Кудайды жамандап турганын уктыбыс». ¹² Байа улус калыкты, жаандарды ла бичикчилерди күйбүредип, Стефанды табарып тудала, оток-күреге алып бардылар. ¹³ Төгүн керечилер таап алдылар, олор мынайда айдып турдылар:

– Алдыгарда турган кижилер бу агару жерди ле Жасакты жамандап божобойт. ¹⁴ Назаретте жерлү Иисус бу жерди жемиреле, Моисейдин биске берген чүм-жандарын кубултар деп, онын айтканын уктыбыс.

¹⁵ Оток-күреде отурган ончо улус Стефан жаар көрө бердилер – онын чырайы ангелдин чырайынды болгон.

7

Стефаннын оток-күрее алдында айткан сөзи

¹ – Андый бедилер? – деп, улу абыс Стефанга сурады.

² Же ол айтты:

– Эрлер, карындаштар ла адалар! Угугар! Харранга көчөрдөн озо Месопотамияда Авраам адабыска мактын Кудайы көрүнип, ³ айткан: «*Жеринди ле төрөөн-туугандарыңды артырып койоло, Мен айдып берген жерге бар*». ⁴ Айдарда, ол халдейлер жеринен чыгып, Харранга көчүп алган. Адазы жада калган кийинде Кудай оны эмди слер жаткан жерге көчүргөн. ⁵ Мынан энчи эдип сөөмчө дө жер бербеген, же келер өйдө *ого ло онын калдыгына бу жерди ээленерге берерим* деп, ондо бала-барка жок тушта сөзүн берген. ⁶ Кудай айткан: «*Онын калдыктары өскө жерде туш улус болор, оларды төрт жүс жыл кулданып кыстагылаар*. ⁷ *Же Мен оларды кулданган калыкты жаргылаарым*» – деп, Кудай айткан, – «*мынын кийинде олар чыгып, Меге бу жерде бажыргылаар*». ⁸ Онон Кудай Авраамга томдоорынын керезин берген. Анайып, уулы Исаак тууларда, сегизинчи күнде оны томдогон, Исаак десе – Иаковты, Иаков десе – он эки уулын, бистин абаларды.

⁹ Абалар Иосифке күйүнеле, оны Египетке садып ийген. Же Кудай оныла кожо болгон, ¹⁰ ончо түбектен айрып, ого быян ла ойгорлык берген. Онын учун Египет кааны фараон оны Египеттин ле акту бойынын айлы-журтынын бажына тургускан. ¹¹ Онон Египет

ле Ханаан ичинде ачана-торо башталып, бойыла кожо улу кыйыншыра экелген. Ада-өбөкөлөрис курсагына јединбей барган. ¹² Иаков Египетте калаш барын угала, оноор ада-өбөкөлөристи баштапкы катап ийген. ¹³ Олор экинчизин барарда, Иосиф агаларына таныткан, онын угы-төзин фараон билип алган. ¹⁴ Иосиф улус ийип, Иаков адазын ла бар-јок төрөөн-туугандарын алдырып алган, олор ончозы јетен беш кижиге болгон. ¹⁵ Иаков Египетке көчүп, анда ол бойы да, ада-өбөкөлөрис те үле-коногы јеткенче жүргендер. ¹⁶ Олордын сөөгин Сихемге апарып, Еммордын уулдарынан мөңүнниң баазыла Авраам садып алган јердеги куй-ташка жуугандар.

¹⁷ Кудайдын Авраамга берген сөзи бүдөр өй жууктаган сайын, Египетте бистинг калык арбындап турган. ¹⁸ Египетте јанга Иосифти билбес өскө каан келгенче андый болгон. ¹⁹ Ол бистинг калыкка удур сүмелү кылынып, ада-өбөкөлөристи кыстап, кижик-балтыр балдары тирү артпазын деп, албанла таштаттырып турган. ²⁰ Бу өйдө Моисей туулган, ол јап-јараш бала болгон. Моисейди үч ай адазы-эште азырагандар. ²¹ Оны таштап ийерде, фараон кызы бойына алып, уулын чылап таскаткан. ²² Моисейди Египеттинг калыгынын ончо ойгорлыгына үредип койгондор, ол айдар да, тудар да эр болгон.

²³ Төртөн јажы толордо, ол бойынын карындаштарына – Израильдин уулдарына барып келер деп шүүген. ²⁴ Олордын бирүзин ачындырып турганын көрөлө, онын адаанын алып, Египеттинг кижизин өлтүрип ийген. ²⁵ Кудай онын колыла аргадаш берип турганын карындаштар аайлаар болбой деп сананган, је олар аайлабаган. ²⁶ Эртезинде јакалажып тургандарын көрөлө келип, эптештирип, айткан: «Слер карындаштар эдигер, не ачыныжып турганыгар?» ²⁷ Је бойынын жуук кижизин ачындырып турганы, Моисейди ийде салып, айткан: *«Сени јааныбыска ла јаргычыбыска кем тургусты?»* ²⁸ *Кече Египеттинг кижизин өлтүргенинг чилеп, мени де өлтүрерге турун эмеш пе?»* ²⁹ Мыны угала, Моисей ырбап, Мадиама јеринде туш јердинг кижизи болуп калган. Анда ол эки уулду болгон.

³⁰ Төртөн јылдын бажында Синай кырдын куба чөлинде күйген тегенектү тайа-јыраанын жалбыжында ого ангел көрүнген. ³¹ Моисей мыны көрөлө, кайкай берген. Лаптап ајыктаарга жууктада базып келедерде, ого Кайраканнын үни угулган: ³² *«Мен – ада-өбөкөлөринг Кудайы, Авраамнын, Исаактын ла Иаковтын Кудайы».*

Моисей ширтилдеп, көрөргө тидинбей турган. ³³ Кайракан ого айткан: *«Будыннан өдүгинди суур, сен турган жер агару жер эди. ³⁴ Мен Египетте калыгымды кыстаганын көрүп, онту-калагын угуп, жайымдаарга түштим. Эмди бар, Мен сени Египет жаар ийейин».*

³⁵ *«Сени жааныбыска ла жаргычыбыска кем тургусты?»* дейле жектеген бу Моисейди, бат оны, тайа-жыраада ого көрүнгөн ангелден Кудай башчы ла аргадаачы эдип ийген. ³⁶ Египет жеринде, Кызыл талай жаказында, онон төртөн жыл куба чөлдө кайкалдар ла билдилер жайап, калыгын чыгарган кижилер ол. ³⁷ *«Кудайыгар слерге карындаштарыгардан мендий ок жарчыны тудар»* деп, Израильдин уулдарына айткан кижилер шак ол Моисей. ³⁸ Ол куба чөлдө ада-өбөкөлөрисле кожо болгон. Синай кырда ого ангел баштанган; шак ол биске берерге тирү сөстөр алган. ³⁹ Же ада-өбөкөлөрис ого бакпай, оны жектеп, жүректериле Египетке тартылып, ⁴⁰ Ааронго айткандар: *«Бисти Египет жеринен чыгарган Моисей кайткан болбогой, билбей турубыс. Онын учун бисти баштап апарар кудайлар эдип бер».* ⁴¹ Ол күндө ада-өбөкөлөрис бозунун алтын сүрин жазап, чалуга неме тайып, бойларынын колы эткеннин алдында сүүнижип тургандар. ⁴² Кудай десе олардон кайра баштанып, оларды айга-күнге, жылдыстарга бажыарга берип ийген, жарчылардын түрбегинде билчигенинче:

«Израиль журты!

Төртөн жылга куба чөлдө

Меге берү ле тайылга эткен бедин?

⁴³ *Бойыгарла кожо Молохтын чадырын*

ла Ремфан кудайыгардын чолмонын алганыгар:

бажыарга бойларыгар эткен сүрлерди.

Онын учун Мен слерди Вавилоннон ары көчүрерим».

⁴⁴ Куба чөлдө ада-өбөкөлөристе керенин чадыры болгон. Ол Кудайдын Моисейге көргүскен кеберинче эдилген. ⁴⁵ Оны ада-өбөкөлөрис бойына алала, Иисус Навинге баштадып, олардын алдынан Кудай сүрген калыктардын жерине кийдиргендер. Анайда Давидтин күндөрине жетире болгон. ⁴⁶ Давид Кудайдын алдында жакшылык алып, Иаковтын Кудайына айыл-журт табайын деп мүргүтөн. ⁴⁷ Соломон десе Ого байзын тудуп берген. ⁴⁸ Же Өрө турган Кудай кижинин колы туткан өргөөлөрдө жатпай жат, жарчынын мынайда айтканынча:

⁴⁹ *«Тенгери – Меге ширее,*

жер – Менин бут алдым.

*Меге кандый байзын тудуп береригер? – деп,
Кайракан айдат, –
эмезе Мен амыраар јер кайда?*

⁵⁰ *Мыны ончозын Менин колым јайаган эмес пе?»*

⁵¹ Слер – өчөш-кедер, јүреги ле кулагы томдолбогон улус! Канайып ада-өбөкөлөригер, анайып слер де јаантайын Агару Тынга удурлажып јадыгар. ⁵² Ада-өбөкөлөригер јарчылардын кемизин истебеди? Олор Актунын келерин озолодо билип јарлагандарды өлтүргендер. Эмди дезе слер Онын Бойын садып, өлтүрип койдыгар. ⁵³ Слер ангелдерден Јасак алала, Оны чеберлебедигер.

Стефанды өлтүргени

⁵⁴ Мыны угуп, олор ичинде калјуурып, Стефанга тиштерин кыјырадып турдылар. ⁵⁵ Ол дезе, Агару Тынла толо берген бойы, тенери өрө ајыктап, Кудайдын магын ла Кудайдын он јанында турган Исусты көрөлө, ⁵⁶ айтты:

– Бат, мен ачык тенерини ле Кудайдын он јанында турган Киж Уулын көрүп турум!

⁵⁷ Олор дезе чынгырыжып, кулактарын туй тудала, Стефанга тап эттилер. ⁵⁸ Оны каланын тыштына чыгарала, ташла шыбалай бердилер. Керечилер дезе Савл деп уулдын будынын јанына кийимдерин салып койдылар. ⁵⁹ Стефанды ташла шыбалап турдылар, ол дезе, эреп-јайнап, айдып турды:

– Иисус Кайракан, тынымды Бойынга ал!

⁶⁰ Онон чөгөдөп, тын үнденип, айтты:

– Кайракан, бу кинчекти олорго јетирбе!

Анайда айдала, божой берди.

8

Кудайга бүткендерди истегени

¹ Савл дезе Стефанды өлтүргенин јарадып турган. Ол күн Иерусалимдеги серкпеге удур коркышту истежү башталган. Апостолдордон өскөзи ончозы Иудей ле Самар јерлери сайын тозо бергендер.

² Кудайга чындык эрлер Стефаннын сөөгин јууп, улу ый-сыгыт эткендер. ³ Савл дезе, серкпени кыйнап, айыл-јурттарга кирип, эр ле үй улусты тудуп, түрмелеп турган.

Самар јеринде

⁴Тозуп баргандар десе кайда ла базып жүрүп, Кудайдын сөзин жарладылар. ⁵Филипп десе, Самар калазына келип, ологорго Христос керегинде жарлыктады. ⁶Ал-түмен улус Филипп жайаган кайкалдарды угуп ла көрүп, онын айтканын ајарулу тындаар болды. ⁷Немеге туттурган көп улустын өзөк-буурынан кара желбистер кыйгы-кышкыла, онту-калакла чыгып, көп јоболдулар ла аксак-бүксектер јазылып тургандар. ⁸Байа калада улу-јаан сүүнчи болгон.

⁹Калада анайда ок Симон деп бир эр жүрген. Мынан озо ол бойын кандый да улу кижиде деп адап, илби-тармазыла Самар калыгын кайкаткан. ¹⁰Оны јаанду-јашту тындап, айдыжып тургандар:

– Бу – Кудайдын күчи, улу күч!

¹¹Ол илби-тармазыла ологорды узак өйгө кайкадып келген учун, оны угуп тургандар. ¹²Је Кудайдын Каандыгы ла Иисус Христос-тын ады керегинде Сүүнчилү Јар жарлаган Филиппке бүделе, эр де, үй де улус креске түшти. ¹³Симон бойы да бүтти, креске түжеле, Филипптен айрылбас, улу күчтер ле билдилер јайалып турганын көрөлө, кайкаар болды.

¹⁴Иерусалимде жүрген апостолдор Самар јеринин улузы Кудайдын сөзин јуудып алганын угала, ологорго Петрды ла Иоаннды ийдилер. ¹⁵Бу экү келип, Агару Тынды алынзын деп, ологор учун мүргүдилер, ¹⁶ненин учун десе Ол кемизине де түшкелек болгон, ологор јүк Иисус Кайраканнын адына болуп креске түшкендер. ¹⁷Айдарда, ологорго колдорын салып алкаарда, ологор Агару Тын алындылар. ¹⁸Симон десе, апостолдор кол салып алкаарда, Агару Тын берилип турганын көрөлө, ологорго акча экелип, ¹⁹айтты:

– Меге де бу јангы беригер, кол салып алкаган кижим Агару Тын алзын деп.

²⁰Је Петр ого айтты:

– Мөнүн сениле кожо өлүмге болзын, ненин учун десе Кудайдын сыйын акчала садып аларым деп сананган. ²¹Бистин ижибисте сеге үлүү де, талдаш та јок – жүрегин Кудайдын алдында акту эмес. ²²Анайдарда, бу јаман санаанды кубултып, Кайраканга мүргү, жүрегиннинг кара санаазын Ол таштаар болор бо. ²³Ичине ачу өт толгонын, төгүнге кижендеткенинги көрүп турум.

²⁴ Симон десе, каруу жандырып, айтты:

– Слердин айтканыгардын нези де меге жетпезин деп, мен учун Кайраканга мўргүгер.

²⁵ Олор десе, Кайраканнын сөзин керелеп жарлыктайла, Иерусалим жаар кайра бурулдылар, жолой көп самар журттарда Сүүнчилү Жар жарладылар.

Филипп ле эфиоп

²⁶ Кайраканнын ангели Филиппке айтты:

– Туруп, түштүк жаар, Иерусалимнен Газа түшкен жолго бар. Ол ээн.

²⁷ Филипп туруп, барды. Же бат, акталап койгон бир эфиоп эр – кандакиянын*, Эфиопиянын абакай-каанынын сайыды, онын акча-жөөжөзин коручы кижиге Кудайга бажыарга Иерусалим жүреле, ²⁸ жанып бараткан. Ол бойынын эки көлөсөлү жуучыл абразында Исаия жарчыны кычырып отурган. ²⁹ Тын Филиппке айтты:

– Ол абрага жууктап, коштой бас.

³⁰ Филипп жууктап келеле, байа кижиге Исаия жарчыны кычырып турганын угала, ³¹ сурады:

– Кычырып турганынды аайлап жадын ба?

– Меге кижиге жартабайынча, канайып аайлайтан эдим? – дейле, ол Филиппти абрага чыгып, кожо отурсын деп сурады.

³² Чийимнен ол кычырган жер десе мындый болгон:

«Оны сойорго жаткан койды чылап экелгендер.

Кайчылаган улус алдында үн жок жаткан кураан чылап,

Ол кынгыс этпейт.

³³ *Онын базындырганында Онын жаргызы болгон.*

Же Онын угы-төзүн айдып берер кижиге жок,

ненин учун десе Онын жүрүмү жерден алылып жат».

³⁴ Акталап койгон кижиге Филиппке баштанып, айтты:

– Сурап турум сени, айтсаң меге, жарчы кем керегинде айдат: бойы керегинде бе айса кандый бир өскө кижиге керегинде бе?

³⁵ Айдарда, Филипп оозун ачып, бу Чийимнен баштайла, ого Иисус керегинде Сүүнчилү Жар жарлады. ³⁶ Жорыгын улалтып, сууга келдилер.

* Бу ороонды көп нургуны үй улус башкарган, Египеттин каандарын «фараондор» дегени чилеп, оларды «кандакиялар» дежетен.

– Бат, суу; креске түжерге кем меге буудактап жат? – деп, акталап койгон кижиге айтты*.

³⁸ Онон абраны токтотсын деп жакарды. Эжү, Филипп ле акталап койгон кижиге, сууга кирдилер, Филипп оны крестеди. ³⁹ Олор суудан чыгып келерде, Кайраканнын Тыны Филиппти алып барды, акталап койгон кижиге оны база көрбөди. Ол сүүнип, онон ары атанды**. ⁴⁰ Филипп десе Азотто болуп калды. Кесарияга жеткенче, ончо калаларды табарып, Сүүнчилү Жар жарлады.

9

Савлдын Кудайга баштанганы

¹ Савл десе, Кайраканнын үренчиктерине каны-жинин јудунып, олорды өлтүрерге кекенгенче болгон. Ол улу абыска келип, ² бу Јолдо турган эр де, үй де улустын кемизин тапса, Иерусалимге кижендү экелерге, Дамасктагы синагогаларга самаралар сурап алды. ³ Барып, Дамаскка јууктап келерде, кенетийин оны тенгериден јаркын чалдып ийди. ⁴ Ол јерге јыгылып, ого айткан үн укты:

– Савл, Савл, сен Мени не истейдин?

⁵ – Сен кем, Кайракан? – деп, ол сурады.

Кайракан десе айтты:

– Мен – сеге истеткен Иисус***. ⁶ Је туруп, кала бар, нени эдетенин сеге айдылар.

⁷ Савлла кожо јүрген улус десе талымжырап калган турдылар: олор үнди укса да, кемди де көрбөгөн. ⁸ Савл јерден өрө турала, көзи ачык бойы, нени де көрүп болбоды. Оны јединип, Дамаскка экелдилер. ⁹ Ол үч күн көрбөй, неме јибей, ичпей јүрди.

* Кезик јебрен түрбектерде кожумак бар: ³⁷ «Филипп: „Акту јүрегиннен бүдүп турган болзон, јараар“ – деди. Онызы айтты: „Христос Кудайдын Уулы деп, бүдүп јадым“».

** Кезик јебрен түрбектерде: ³⁹ «Олор суудан чыгып келерде, Агару Тын акталап койгон кижиге түшти, Кайраканнын ангели Филиппти алып барды, акталап койгон кижиге оны база көрбөди. Ол сүүнип, онон ары атанды».

*** Кезик јебрен түрбектерде кожумак бар: «„Сеге јыдага удур барарга күч“. Ол сертилдеп ле куйка бажы јимиреп, айтты: „Кайракан, меге нени этсин деерин?“»

¹⁰ Дамаскта Анания деп бир үренчик болгон. Кайракан ого көрүлтеде: «Анания!» – деди.

– Эйе, бу мен, Кайракан – деп, онызы каруу жандырды.

¹¹ Кайракан айтты:

– Туруп, Көнү дейтен оромго барып, Иуда-эштең Тарстың Савл деп кижизин сурап ук. Ол эмди мүргүп жат. ¹² Ол мындый көрүлте көргөн: Анания деп эр кирип келеле, көзи ачылзын деп, ого кол салып, алкаган.

¹³ Же Анания каруу жандырды:

– Бу кижини керегинде, Иерусалимде Сенин агаруларыңа канча жаманы жеткенин көп улустан уккам. ¹⁴ Сенин адыңды бойына кычырган улусты ончозын тудар жаңы онын мында да бар. Андый жанды ол улу абыстардан алган.

¹⁵ Же Кайракан айтты:

– Бар! Калыктар да, каандар да, Израильдин уулдары да алдында адымды жарладайын деп, Менин талдап алганым ол. ¹⁶ Менин адым учун канча кире шыралайтанын Мен ого көргүзүп берерим.

¹⁷ Анания барып, байа айылга кирди, Савлга колын салып алкап, айтты:

– Савл карындаш! Келип жаткан жолыңда сеге көрүнгөн Иисус Кайракан мени ийди, көзин ачылып, сени Агару Тынла толзын деп.

¹⁸ Бу тарый онын көзинен кайзырык түшкөн чилеп, көзи ачылды. Ол өрө туруп, креске түшти. ¹⁹ Курсак жийле, тыны кирди.

Савлдын Дамаскта жарлыктаганы

Савл үренчиктерле кожо Дамаскта бир канча күн жүрүп, ²⁰ ол ло тарый синагогаларда Иисусты Кудайдын Уулы деп, жарлай берди.

²¹ Уккан улус ончозы кайкап, айдыжып турдылар:

– Бу ат-жолго баштанып турган улусты Иерусалимде кырган кижини бу болбос по? Олорды тудуп күлүйлө, улу абыстарга апарып берерге, бери де келгени бу эмес пе?

²² Савл десе, там тыгып, бу Кижини Христостун бойы деп чынын керелеп, Дамаскта жаткан иудейлерди туйуктандырып турды.

²³ Тапту көп күндөр өдөрдө, иудейлер оны өлтүрөр деп жөптөштилөр. ²⁴ Же Савл булардын туйка жөптөжүзүн билип алды. Олор десе, оны өлтүрөргө, каалгалардын жанында түн-түш тозып тургандар.

²⁵ Түндө онын үренчиктери десе оны каламага отургызып, стенени төмөн түжүрүп ийдилер.

Савл Иерусалимде

²⁶ Савл Иерусалимге келеле, үренчиктерге кожуларга ченешти. Же ол үренчик болгонына бүтпей, онон ончолоры коркып тургандар. ²⁷ Айдарда, Варнава оны алганча апостолдорго келип, канайып ол жолдо Кайраканды көргөнин, Кайракан ого не дегенин, канайып ол Дамаскта Иисустын адында тидим жарлыктаганын айдып берди. ²⁸ Савл олорло кожо болуп, Иерусалимнен барып, ойто келип, Кайраканнын адында тидим жарлыктап жүрди. ²⁹ Еллиндерле база эрмектежип, сөс блаажар болды, олор десе Савлды өлтүрерге турдылар. ³⁰ Карындаштар мыны билеле, оны Кесарияга апарып, Тарс жаар аткарып ийдилер.

³¹ Анайдарда, Иудей, Галилей ле Самар ичиндеги серкпелер энчүде жүрүп, тынгып, Кайраканнын алдында айап, Агару Тыннан коот алып, арбындап турдылар.

Петр Энейди жасканы

³² Петр ончолорын эбирип, Лиддада жаткан агаруларга база келди. ³³ Анда ол сегис жыл төжөктө жаткан курулгак оорулу Эней деп бир кижини тапты. ³⁴ Петр ого айтты:

— Эней, сени Иисус Христос жазып туру. Төжөгиннен тур.

Ол бу тарый туруп келди. ³⁵ Оны Лиддада ла Сарондо жаткан ончо улус көрүп, Кайраканга баштанды.

Петр үй кижини тиргискени

³⁶ Иоппияда Тавифа («еерен») деп үренчик үй кижини болгон. Ол көп жакшынак керектер эдип, жокту-гойуга быйаны једип турган. ³⁷ Бу күндерде ол оорыйла, јада калган. Оны јунала, үстиндеги кыпка салып койгондор. ³⁸ Лидда Иоппияга јуук болгондо, Петрдын анда жүргенин үренчиктер угала, олорго саадабай келзин деп, ого эки кижини ийдилер.

³⁹ Петр туруп, олорло кожо барды. Једип келерде, оны үстиндеги кыпка апардылар. Тул үй улус ончозы Петрдын алдына туруп, кожо жүрерде Јеерен көктөгөн чамчаларды ла јикпелерди ого көргүзип, ыйлажып турдылар. ⁴⁰ Же Петр ончолорын кыптан чыгарып, чөгөдөп, мүргүй берди. Онон кижинин сөөгине баштанып,

— Тавифа, тур! — деди.

Ол көзин ачып, Петрды көрөлө, отура берди. ⁴¹Петр ого колын сунуп, тургусты. Агаруларды ла тул үй улусты кычырала, онын эзен-амыр болгонын көргүсти. ⁴²Бу болгоны Иоппия ичине угулып, көп улус Кайраканга бүтти. ⁴³Петр Иоппияда тапту узак жүрди. Ол тере илеечи Симон деп кижинин айлында жаткан.

10

Онон айап, чынчына кылынып жүрген кижини Ого жарап жат

¹Кесарияда Италий дейтен полктын жүс бажы Корнилий деп эр болгон. ²Ол, айылдагы улузыла кожо Кудайга чындык, Онон айап жүрер бойы, калыкка буурсап, көп быйан жетирип, Кудайга тудуш мүргүп жүретен.

³Бир күн үч саат кирези түште ол Кудайдын ангелин көрүлтеде жап-жарт көрүп ийди. Ангел ого кирип келеле, «Корнилий!» деди.

⁴Корнилий ол жаар көстөп, коркыжы келип, айтты:

– Не, Кайракан?

Ангел каруу жандырды:

– Кудай мүргүгенинги угуп, быйанынды көрүп жат. Ол сени ундыбаган. ⁵Эмди Иоппия жаар Петр дейтен Симонго улус ий.

⁶Ол талай жанында туралу тере илеечи Симон-эште айылдап жат*.

⁷Оныла эрмектешкен ангел жүре берерде, Корнилий бойына жуук эки жалчызын ла кожо жүрер чындык жуучылын алдырды. ⁸Не болгонын ончозын олорго айдып, Иоппия жаар ийди.

⁹Эртезинде, ийген улус жолдо тушта, калага жууктап барадарда, тал-түш кирезинде Петр туранын үстине мүргүүрге чыкты. ¹⁰Ол аштамсырап, ажанар күүни келди. Курсак аскылап жатканча, көрүлтеге алдырды. ¹¹Көрзө, тенери ачык эмитир, төрт булунгынан буулаштырган жаан-элбек кеден ошкош неме жерге түжүп жатты.

¹²Онын ичинде жердин базып-жылып жүрер жүзүн-жүүр тындулары, андар, тенеринин куштары болгон. ¹³Үн ого айтты:

– Тур, Петр, буларды сойып жи!

¹⁴Же Петр айтты:

* Кезик жебрен түрбектерде кожумак бар: «Ол сеге сөстөр айдар, оныла сен ле айылдагы улузын аргадалар».

– Канайтса да жибезим, Кайракан! Бу жажыма бир де быјар айса ару эмес неме жибегем.

¹⁵ Ұн ого база айтты:

– Кудайдын арутаганын быјар дебе.

¹⁶ Мынайда үч катап бололо, ол ло тарый ончозы тенериге ойто көдүриле берди.

¹⁷ Ол көргөн көрүлте не атасы деп, Петр ичинде кайкап турарда, бат, Корнилийдин ийген улузы Симон-эшти сурулап табала, каалганын жанына токтой түштилер. ¹⁸ Кыйгырып, Петр дейтен Симон мында айылдап турган ба деп сурадылар. ¹⁹ Петр көрүлте керегинде сананып турганча, Тын ого айтты:

– Бат, үч кижиде сени бедиреп туру. ²⁰ Тур, жерге түжүп, бир де эренистелбей, олорло кожо бар. Мен оларды ийген инем.

²¹ Петр улуска түжүп, айтты:

– Слердин бедиреп турган кижигер мен болорым. Не керектү жүрүгөр?

²² Олор каруу жандырдылар:

– Бисти жүс бажы Корнилий ийген. Ол Кудайга чындык ла Онон айап жүрген эр, оны иудейлердин ончозы тооп жат. Сени айлына кычырып, айдар сөзинди уксын деп, агару ангелден жакару алган.

²³ Айдарда, Петр оларды айлына кийдирип, күндүледи.

Эртезинде десе туруп, оларло кожо чыкты. Иоппиядагы карындаштардын кезиги оныла ок бардылар. ²⁴ Соңы күн Кесарияга келдилер. Корнилий десе төрөөн-туугандарын ла жуук најыларын жууыла, оларды сакып отурган. ²⁵ Петр үйге кирип жадарда, Корнилий уткып, онын бут алдына жыгылып, бажырды. ²⁶ Же Петр оны тургузып,

– Тур, мен бойым база кижиде – деди.

²⁷ Оныла эрмектешкенче үйге кирип, көп улус жуулганын көрди.

²⁸ Олорго айтты:

– Иудей кижиге өскө укту кижиле билижери эмесе ого келери жарабазын билеригер. Же Кудай мени бир де кижини быјар айса ару эмес деп адабазын деген. ²⁹ Онын учун мени кычыргылаарда, мойнобой келдим. Анайдарда, сурап турум: не керектү мени кычырдыгар?

³⁰ Корнилий каруу жандырды:

– Төрт күн мынанг озо, шак бу өйдө, үч саат түште мен айлымда мүргүп тургам. Кенетийин менин алдыма жылтыркай кийимдү эр тура түжүп, ³¹ мынайда айткан: «Корнилий! Кудай мүргүүлинди угуп, буурсап эткен быйанынды эзине алды. ³² Иоппия жаар Петр

дейтен Симонго улус ий. Ол талайдын жанында жаткан тере илеечи Симон-эште айылдап жат»*. ³³ Онын учун сеге ылтам улус ийгем. Же бат, келгенин жакшы. Биске айтсын деп, сеге Кайраканнын жакарганын ончозын угарга, эмди ончобыс Кудайдын алдында турубус.

³⁴ Айдарда, Петр айдып баштады:

– Кудай улустын чырай-бүдүжине көрбөй турганын эмди чындаптан ондоп жадым. ³⁵ Же кандый ла калыкта Онон айап, чынынча кылынып жүрген кижиге Ого жарап жат. ³⁶ Ол Иисус Христос ажыра энчү керегинде Сүүнчилү Жар жарлап, Израиль уулдарына сөс ийген. Иисус – Ол ончолорынын Кайраканы. ³⁷ Иоанн креске түжетенин жарлыктаган соңында Галилейден баштайла, Иудей ичинде не болгонын билеригер: ³⁸ Назаретте жерлү Иисус керегинде, канайып Кудай Оны Агару Тынла, күчле майлаганын. Ол быйанду керектер эдип, көрмөстин базынчыгында улусты көдүр резин жазып, базып жүрген, ненин учун десе Кудай Оныла кожо болгон. ³⁹ Бис десе иудейлер ороонында ла Иерусалимде Ол нени эткенинин ончозынын керечилери. Оны агашка илип, өлтүрүп койгондор. ⁴⁰ Учунчи күнде Кудай Оны тиргизип, Ого көрүнип турарын берген – ⁴¹ ончо калыкка эмес, же Кудайдын ажындыра туткан керечилерине, Ол тирилген соңында Оныла кожо ичип-жип жүрген бистерге. ⁴² Ол тирүлөрдүн ле өлгөндөрдүн Кудай тургускан Жаргычызы болгонын улуска жарлыктазын ла керелезин деп, биске жакарган. ⁴³ Ого бүткөн не ле кижинин кинчеги Онын адыла ташталар деп, Ол керегинде ончо жарчылар керелеп жадылар.

⁴⁴ Петр айдып турганча, онын сөзүн уккан ончо улуска Агару Тын түшти. ⁴⁵ Петрла кожо келген томдолгондор ортодон бүдүп тургандар Агару Тыннын сыйы кара жандуларга да урулды деп, алан кайкадылар, ⁴⁶ ненин учун десе, олар өскө тилдерле эрмектенип, Кудайды улуркадып тургандарын уккандар. Онон Петр айтты:

⁴⁷ – Бу улус Агару Тынды бис чилеп ок алган. Айдарда, сууга кирип, креске түшпезин деп, оларды кем токтодор?

⁴⁸ Айдарда, Иисус Христостын адында креске түжүгөр – деди. Онон Петрды тоолу күнге артып калзын деп сурадылар.

* Кезик жебрен түрбектерде кожумак бар: «Ол келип, сеге айдар».

11

Петрдын Иерусалимге бурулганы

¹Апостолдор ло Иудейде жүрген карындаштар Кудайдын сөзин кара жандулар да жуудып алганын уктылар. ²Петр Иерусалимге келерде, томдолгондор оны каарып, ³айттылар:

– Сен томдолбогон улустын айлына кирип, кожо ажанган.

⁴Айдарда, Петр не болгонын жүргеери айда берди:

⁵– Иоппия калада мүргүп турала, көрүлтеге алдыргам: төрт булунгынан тудулып, жаан-элбек кеден ошкош неме тенгериден түжүп келеделе, меге жеткен. ⁶Мен оноор көрүп, аяктап турала, жердин базып жүрер тындуларын, андарды, жылып жүрер тындуларды ла тенгеринин куштарын көрүп ийгем. ⁷Меге айткан үн уккам: «Тур, Петр, буларды сойып жи». ⁸Je мен айткам: «Канайтса да жибезим, Кайракан! Быjar айса ару эмес неме оозыма качан да кирбеген». ⁹Тенгериден үн экинчизин айткан: «Кудайдын арутаганын ару эмес деп жарлаба». ¹⁰Мынайда үч катап боллоло, онон ончозы тенери өрө ойто көдүриле берген. ¹¹Je бат, бу ла тушта Кесариядан меге ийилген үч кижичи мен болгон турага баскылап келген. ¹²Тын меге эмеш те эренистелбей, олорло кожо бар деген. Бу алты карындаш мениле кожо барган. Байа кижинин айлына келдибис. ¹³Ол биске бойынын айлында турган, ого мынайда айткан ангелди көргөни керегинде куучындаган: «Иоппия jaар улус ийип, Петр дейтен Симонды алдырып ал. ¹⁴Ол сеге сөс айдар, ол сөстөр сени ле айылдагы улусынды аргадаар».

¹⁵Мен айдып баштаарымда, башкыда бистерге де чилеп, олорго Агару Тын түшкен. ¹⁶Ол тушта Кайраканнын мынайда айткан сөзин эске алгам: «Иоанн суула крестеген, слер дезе Агару Тынла крестедеригер». ¹⁷Анайдарда, Иисус Христос Кайраканга бүткен бистерге ок чылап, Кудай олорго андый ок сый берген болзо, Кудайга удурлажатан мен кем андый?

¹⁸Мыны угала, томдолгондор токунап, Кудайды алкап, айттылар:

– Кудай кара жандуларга да жүрүм аларга, Ого баштанар арга берген туру.

Антиохияда серкпе тӱзӱгӱни

¹⁹ Бу ӱйдӱ Стефаннан улам истежӱден тоскон улус Финикия, Кипр ле Антиохияга жеттилер. Олор иудейлерден башка сӱсти кемге де жарлыктабай жӱргендер. ²⁰ Кезиги Кипрдин ле Киринейдин улусы болгон. Олор Антиохияга келеле, еллиндерле де эрмектежип, Иисус Кайракан керегинде Сӱнчилӱ Жар жарлап турдылар. ²¹ Кайраканнын кӱчи олорло кожо болгон, ума жок кӱп улус бӱдӱп, Кайраканга баштанган.

²² Мынын табыжы Иерусалимдеги серкпеге жедерде, Варнаваны Антиохияга яар ийдилер. ²³ Варнава жедип барала, Кудайдын жакшылыгын кӱрӱлӱ сӱӱнип, Кайраканга акту жӱрегинен чындык болзын деп, ончозын сергидип турды. ²⁴ Ол жалакай, Агару Тынла толгон, Иисуска тын бӱткен эр болгон. Анайып, Кайраканга кӱп улус бӱтти. ²⁵ Онон Варнава Савлды бедиреп, Тарс барды. ²⁶ Оны табала, Антиохияга экелди. Олор бӱткӱл бир жыл серкпеле туштажып, кӱп улусты ӱреттилер. Антиохияда ӱренчиктер эн баштап христиандар деп адалгандар.

²⁷ Ол кӱндерде Иерусалимнен Антиохияга жарчылар келди. ²⁸ Олордын Агав дегени туруп, бастыра телекейде улу ачана-торо болор деп, Тынла кӱн-эртеде билип айтты. Андый ачана-торо Клавдий тужында болгон. ²⁹ Айдарда, ӱренчиктер кажызы ла Иудейде жаткан карындаштарга арга-кӱчи жеткенче болужар болуп жӱптӱштилер. ³⁰ Анайда ла эдип, жууп алганын Варнава ла Савдан серкпегедеги жаандарга ийдилер.

12

Ирод-каан серкпени истегени

¹ Бу ӱйдӱ Ирод-каан серкпенин бир кезик улусына жаман эдерге, олорды истеп баштаган. ² Онын жакарганыла, Иоаннын Иаков карындажын кылышла сайып ӱлтӱрип койгондор. ³ Мынызы иудейлерге жарап турганын кӱрӱлӱ, база Петрды тудуп алды. Ол тушта ачыбаган калаш быжыратан байрам кӱндер болгон. ⁴ Оны тудала тӱрмелеп, тӱрт кижиден турган тӱрт бӱлӱк черӱчилдерди каруулдадып койды. Оны пасханын кийнинде калык алдына чыгарарга турган. ⁵ Анайдарда, Петрды тӱрмеде каруулдагандар, серкпе дезе ол учун Кудайга кичеенип мӱргӱген.

Петрдын кайкамчылу жайымдалганы

⁶Ирод оны жаргылаарга алып чыгайын деген күннинг түнинде Петр эки черүчилдин ортозында эки кыңыла кыңылаткан уйуктап жатты. Каруулчыктар десе эжиктин жанында түрмени каруулдап тургандар. ⁷Кенетийин Кайраканнын ангели көрүнип, түрмеде жарык чалый берди. Ангел Петрдын кабыргазына түртүрүп, оны ойгозып,

– Капшай тур! – деерде, кыңы колынан түже берди.

⁸– Курчанып, өдүгинди кий – деп, ангел айтты.

Ол анайда ла этти. Ангел:

– Катанчыгынды жабынып, мени ээчий бар – деди.

⁹Петр чыгып, онын кийнинен барды. Ол ангелдин эдип турганы чын болгону билбей, көрүлте көрүп турум деп сананган.

¹⁰Баштапкы, оного экинчи каруулды өдөлө, озор кала жааргы темир каалгага басып келдилер. Каалга озордын алдына бойы ла ачыла берди. Озор чыгып, бир оромды өдөрдө, кенетийин ангел жоғолуп калды. ¹¹Петр билинип келеле, айтты:

– Эмди чыннан көрүп турум: Кайракан Бойынын ангелин ийип, мени Иродтын колынан ла иудей калык сакыган ончо немеден аргадаган.

¹²Мыны билеле, ол Марк дейтен Иоаннын энези Мария-эшке келди. Анда көп улус жуулыжала, мүргүп турган. ¹³Петр каалгадагы эжикке токулдадарда, Рода деп жалчы кыс угарга басып келди.

¹⁴Петрдын үнин танийла, сүүнген бойынча каалганы ачпай, үйге кийдире жүгүрүп, Петр каалганын жанында туру деп жарлады.

¹⁵Озор десе:

– Санаан ордында эмес – дешти.

Же ол чын деп, жана баспай турды. Озор десе:

– Бу онын ангели – дешкилеп турды.

¹⁶Петр токулдатканча болгон. Каалганы ачып, оны көрөлө, алан кайкадылар. ¹⁷Озор унчукпазын деп, Петр колыла имдеп, Кайракан оны түрмеден канайда чыгарганын куучындап,

– Бу керегинде Иаковко ло карындаштарга айдыгар – дейле, чыгып, өскө жерге ууланды.

¹⁸Тан адарда, Петрла не болгон деп, жуучылдар тын шакпырады. ¹⁹Ирод десе оны бедиреп таппады, каруулчыктарды шылайла өлтүрсин деп жакарды. Оного Иудейден Кесария жаар атанып, анда артып калды.

Иродтын өлүмү

²⁰ Ирод Тир ле Сидоннын улузына чукулданып турган. Олор дезде биригичеле, ого келдилер. Кааннын Власт деп көдөчизин бойлорынын жанына тартып алала, амыр-энчү сурадылар, ненин учун дезде олордын жери кааннын жеринен азыранып турган.

²¹ Эрмектежи алган күнде Ирод, каан кийимин катанып, ширееге отуруп, олорго сөс айтты.

²² – Бу Кудайдын үни, кижинийи эмес! – деп, улус кыйгырыжып турды.

²³ Кудайга мак жетирбеген учун Кайраканнын ангели оны ол бойынча жыга соккон; ол курт-конгыска челдедип, тыны кыйылып калган.

²⁴ Кудайдын сөзи дезде тыгып, таркап турган. ²⁵ Варнава ла Савл ижин бүдүреле, Марк дейтен Иоанны кожо алганча, Иерусалимненг кайра бурулдылар.

13

Варнава ла Савлдын Кипрде жарлыктаганы

¹ Антиохиянын серкпезинде мындый жарчылар ла үредүчилер болгон: Варнава, Нигер дейтен Симеон, Киринейдин кижизи Луций, Ирод башчыла кожо таскаган Манаил ле Савл. ² Олор Кайраканга бажырып, орозолоп турарда, Агару Тын айтты:

– Меге Варнава ла Савлды бөлүп беригер, олорды Мен кычырган керекти бүдүрзин деп.

³ Айдарда, олор орозолоп мүргүйле, Варнава ла Савлга кол салып алкап, божодып ийдилер.

⁴ Агару Тыннан ийилген бу экү Селевкияга келдилер, онон ары Кипр жаар жүстилер. ⁵ Саламинге келеле, иудей синагогаларда Кудайдын сөзүн жарлыктадылар. Иоанн олорло кожо жүрүп, болужып турган.

⁶ Бастыра ортолыкты Пафка жетире өдөлө, илбичи ле төгүн жарчыга, Вариисус деп иудейге туштадылар. ⁷ Ол керсү эр проконсул* Сергий Павелле кожо болгон. Проконсул Варнава ла Савлды бойына кычырып алып, Кудайдын сөзүн угарга күүнзеген. ⁸ Элима-илбичи

* Губернатор.

дезе (онын грек ады) проконсулды Кудай жангынан кыйыштырарга ченежип, ологро удурлажып турган. ⁹Je Савл, оны база Павел дежер, Агару Тынла толуп, ого кезе, чике көрүп, ¹⁰айтты:

– Сен – көрмөс уулы, не ле чыннын өштүзи! Ичинг не ле куурмакла, не ле жаманла толгон. Кайраканнын көнү жолдорын мыйрыйтатанын токтодорын ба? ¹¹Эмди, бат, Кайраканнын күчи сеге удур, сен сокорып, өй жеткенче күн көрбөзинг.

Бу ла тушта ого карануй ла карачкы түшти. Ол ары-бери кармадап, жедекчи бедиреп турды. ¹²Проконсул не болгонды көрлө, Кайраканнын үредүзин кайкап, Кудайга бүтти.

Антиохияда жарлыктаганы

¹³Павел ле оныла кожо жүргендер Пафтаг жүзеле, Памфилиядагы Пергияга келдилер. Je Иоанн олардон айрылып, Иерусалимге бурулды. ¹⁴Олор дезе, Пергиядан ары барып, Писидиядагы Антиохияга келдилер. Суббот күнде синагогага кирип, отура бердилер. ¹⁵Жасак ла жарчылардын түрбектери кычырылган сонгында синагоганын жаандары ологро кижии ийип, мынайда айттырдылар:

– Эрлер, карындаштар, улуска үредү сөзигер бар болзо, айдыгар.

¹⁶Павел өрө туруп, колын жагып, айтты:

– Израильдин эрлери ле Кудайдан айап жүргендер, угугар! ¹⁷Бу калыктын Кудайы ада-өбөкөлөрости талдап алган, бу калык Египет жеринде жүрерде, оны көдүрип-улуркадып, колынын күчиле ол жерден чыгарган. ¹⁸Олорды төртөн жылга жуук куба чөлдө азыраган эди. ¹⁹Ханаан жеринде жети калыкты кырала, жерин Бойынын калыгына энчиге үлеген. ²⁰Мынын кийнинде төрт жүс бежен жылга жуук өйдин туркунына ологро Самуил жарчыга жетире жаргычылар берген. ²¹Онон калык олардо каан болзын деп сураарда, Кудай ологро Вениамин угынан Кис уулы Саул эрди төртөн жылга берген. ²²Оны жайладала, ологро каан эдип Давидти туткан. Ол керегинде керелеп, айткан: «*Жүрегиме жараган эрди, Иессей уулы Давидти таптым, ол Менин нени ле эдейин дегенимди бүдүрер*». ²³Сөзин бергениле, Кудай онын үренинен Израильге Аргадаачы Иисусты экелген. ²⁴Ол сырангай келер алдында Иоанн бастыра Израиль калыгы Кудайга баштанып, креске түшсин деп жарлыктаган. ²⁵Бойынын ижин божодоло, Иоанн айткан: «Слер мени кем деп бодоп турганыгар? Оныгар мен эмезим. Je бат, Ол менин кийнимче келедири, мен Онын өдүгинин буузын да чечерге турбазым».

²⁶ Эрлер, карындаштар, Авраам угынын балдары, ортогордо Кудайдан айап жүргендер! Слерге бу аргадаштын сөзи ийилген. ²⁷ Иерусалимде жаткандар ла олордын бийлери Иисусты таныбай жаргылап, кажы ла суббот күнде кычырылып турган жарчылардын сөстөрүн бүдүргөн ине. ²⁸ Өлтүрер бир де шылтак таппай, Оны өлтүрзин деп, Пилатты сурагандар. ²⁹ Ол керегинде бичилгенин ончозын бүдүреле, Оны агаштан түжүрүп, сөөк жуур жерге салып койгондор. ³⁰ Же Кудай Оны тиргизип алган. ³¹ Оныла кожо Галилейден чыгып, Иерусалим келген улуска Ол көп күндердин туркунына көрүнгөн. Эмди олор калык алдында Онын керечилери. ³² Бис слерге Сүүнчилү Жар айдып турубыс: Кудай Иисусты тиргизеле, ада-өбөккөлөргө берген сөзин биске, балдарына, бүдүргөн, ³³ экинчи сарында бичилгенинче: *«Сен – Менин Уулым, Мен бүгүн Сени туудым».*

³⁴ Ол чирибизин деп, Оны тиргискени керегинде Кудай мынайда айткан: *«Слерге Давидтин агару, чындык байлыгын берерим».* ³⁵ Онын учун Ол өскө жерде айдат: *«Бойыннын агарун чирип калатанын болдыртпазын».* ³⁶ Же Давид бойынын үйезинде Кудайдын табын бүдүреле, жада калган, ада-өбөкөлөрине биригип, чирип калган. ³⁷ Кудайдын Тиргискени дезе, чирибеген. ³⁸ Онын учун, эрлер, карындаштар, Иисуска болуп кинчектер ташталары слерге жарлалып турганын билигер. ³⁹ Ол ажыра бүдүп турган кажы ла кижин, Моисейдин Жасагы ажыра жайымдалып болбогон не ле немеден жайымдалат. ⁴⁰ Анайдарда, жарчылардын мынайда айтканы слерле болбозын деп чеберленигер: ⁴¹ *«Кудайдын үнин укнастар! Көрүгөр, кайкагар, жоготуп-тайылып калыгар, ненин учун дезе слердин күндеригерде Мен керек эдип жадым, кем слерге айтса, бого бүтпес эдигер».*

⁴² Олор синагогадан чыгып жадарда, бу айтканыгарды келер субботто айдыгар ок – дедилер. ⁴³ Жуун божоордо, көп иудейлер ле Кудайга чындык, иудей жангын алган кара жанду көп улус Павел ле Варнаванын кийнинен бардылар. Олор буларла эрмектежип, Кудайдын жакшылыгында болуп жүрүгөр деп, бүдүндирип турдылар.

⁴⁴ Ээчий субботто калада жаткандардын ончозына жуугу Кудайдын сөзин угарга жулды. ⁴⁵ Же иудейлер көп улусты көрөлө адаркап, Павелдин айтканына удурлажып, жамандап турдылар. ⁴⁶ Айдарда, Павел ле Варнава тидим айттылар:

– Кудайдын сөзи элден озо слерге жарлыкталар учурлу болгон. Же слер оны жектеп, бойыгарды бойыгар мөнгү жүрүмге жарабас эдип турганыгар учун кара жандуларга баштанып жадыбыс. ⁴⁷ Анайда

биске Кайракан жакыган жок беди: «*Жердин жаказына жетире аргадаш экелзин деп, Сени кара жандуларга жарык эттим*».

⁴⁸ Мыны угуп, кара жандулар сүүнүп, Кайраканнын сөзүн макка чыгарып турдылар. Мөңкү жүрүмгө тудулган улус ончозы Кудайга бүтти. ⁴⁹ Кайраканнын сөзи ороон ичине таркап турды.

⁵⁰ Же иудейлер Кудайга чындык абакайларды ла каланын жарлу улусун сайгактап ийдилер, олор дезе, Павел ле Варнавага удур астежү баштап, бойынын жеринен чыгара сүрдилер. ⁵¹ Олор буттарынан тоозынды олорго кактап, Иконияга келдилер. ⁵² Үрөнчиктер дезе сүүнчиле, Агару Тынла толтырылып турдылар.

14

Павел ле Варнава Иконияда

¹ Иконияда андый ок болды. Олор иудейлердин синагогазына кирип, сөс айдарда, ума жок көп иудейлер де, еллиндер де Кудайга бүттилер. ² Багынбаган иудейлер дезе кара жандуларды карындаштарга удур сайгактап ийдилер. ³ Андый да болзо, апостолдор анда тапту узак жүрүп, Кайракан керегинде тидим айдып турдылар. Кайракан дезе, Бойынын жакшылыкту сөзинин чынын керелеп, олордын колыла билдилер ле кайкалдар жайаар болды. ⁴ Калада жаткандар эки жара бөлүнди: кезиги иудейлердин, өскөлөри дезе апостолдордын жанында болгондор. ⁵ Кара жандулар ла иудейлер бойларынын бийлериле кожо Павел ле Варнаваны уятка түжүрүп, ташла шыбалаарга жүткүп турарда, ⁶ олор мыны билип, Ликаониянын Листра ла Дервия калаларына ла олорды эбире жерлерге ырбап, ⁷ анда Сүүнчилү Жар жарлап жүрдилер.

Листрада ла Дервияда

⁸ Листрада буды баспас бир эр отурган. Энеденг аксак туулган бойы, ол качан да баспаган. ⁹ Ол Павелдин айтканын угуп отурган. Павел ого кадай көрүп, ол бүдүп турганын, аргадалар аргалу болгонын билеле, ¹⁰ тын үнденип, айтты:

– Будынга түс тур!

Онызы тура жүгүрүп, база берди.

¹¹ Павелдин эткенин көрөлө, улус ликаондоп кыйгырыжып чыкты:

– Кижн бӯдӯмн алынган кудайлар биске тӯшти!

¹² Олор Варнаваны Зевс, Павелди дезе, сӯс айтканы ол учун, Гермес деп турдылар.

¹³ Каланын ары јанында Зевстин оргӯзи турган. Онын абызы каалганын јанына букалар ла венотор экелип, улусла кожо тайылга эдерге турган. ¹⁴ Је Варнава ла Павел апостолдор мыны угала, кийимдерин јырта тартып, кыйгы-кышкыла улустын озõгине тап эдип киреле, ¹⁵ айттылар:

– Эрлер, слер нени эдип тураар? Бис слердий ок улус эднбис. Слерди бу тогӯн кудайлардан тенери ле јерди, талайды ла олодро барын јайаган тирӯ Кудайга баштанзын деп, слерге Сӯнчилӯ Јар јарлап јадыбис. ¹⁶ Откõн уйелерде Ол ончо калыктарга бойынын јолыла јӯрер јõп берген. ¹⁷ Је Ол Бойы керегинде керелеп, быйан эдип, тенериден слерге јанмыр јаадырып, тӯжӯм, аш-курсак берип, јӯректереерди сӯнчиле толтырган.

¹⁸ Мынайда айдып, биске тайылга этпегер деп, улусты јӯк арайдан бӯдӯндирип салдылар. ¹⁹ Антиохиядан ла Икониядан иудейлер келеле, улусты сайгактап ийдилер. Павелди ташла шыбалап, олӯп калган болор деп, каланын ары јанына чыгарып, анда артырып койдылар. ²⁰ Уренчиктер оны эбнре јуулыжып келерде, ол туруп, кала барды. Эртезинде дезе Варнавала кожо Дервия јаар јӯре берди.

Антиохияга бурулганы

²¹ Олор бу калага Сӯнчилӯ Јар јарлап, тапту кõп улусты уренчиктер эттилер. Кайра јанарда, Листраны, Иконияны ла Антиохияны табарып, ²² уренчиктердин тынын тынгыттылар. Кудайга јаантайын чындык болзын деп јакып, «Бис Кудайдын Каандыгына кõп шыра одӯп кирер јангду» – деп, уредип турдылар. ²³ Кажы ла серкпеде јаандарды кол салып кõстõйлõ, Павел ле Варнава орозолоп мӯргуйле, ололды бойлары бӯткен Кайраканга берип койдылар. ²⁴ Онон Писидияны табарып, Памфилияга келдилер. ²⁵ Пергияда Кайраканнын сõзин јарлыктайла, Атталияга тӯштилер. ²⁶ Онон чыгала, Антиохия јаар јӯстилер. Анайып, керекке Кудайдын јакшылыгы берилип, оны бӯдӯрип койдылар.

²⁷ Једип келеле, серкпени јууп, Кудай олорло нени эткенин ончозын, канайып Ол кара јангдуларга бӯдеринин эжигин ачканын айттылар. ²⁸ Анда уренчиктерле кожо узак јӯрдилер.

15

Иерусалимдеги жуун

¹Иудейден келген кандый да улус карындаштарды үредип турдылар:

– Моисейдин чүм-жангыла томдотпозогор, аргаданып болбозыгар.

²Павел ле Варнава олорло жөпсинбеди, мынызы жаан блааш-тартышка экелди. Айдарда, Павел, Варнава, бир кезик өскөзи де бу суракла апостолдорго ло серкпедеге жаандарга Иерусалим барсын деп шүүштилер. ³Анайдарда, серкпе олорды аткарып ийди, олор Финикия ла Самарды табарып, кара жандулардын Кудайга баштанганын жолой куучындап, ончо карындаштарды айдары жок сүүндирип турдылар.

⁴Иерусалимге једип келеле, серкпеге, апостолдорго ло серкпедеге жаандарга уткыдып, Кудай олорло нени эткенин, канайып кара жандуларга бүдеринин эжигин ачканын ончозын айдып бердилер.

⁵Је фарисейлердин үредүзиле башкарынып, бүдүп турган кезик улус өрө туруп, айттылар:

– Кара жандуларды томдоп, Моисейдин Јасагын бүдүрерин некеер керек.

⁶Апостолдор ло серкпедеге жаандар бу керектин аайына чыгарга јуулдылар. ⁷Узак шүүжүнүн кийнинде Петр өрө туруп, айтты:

– Эрлер, карындаштар! Кара жандулар менен Сүүнчилү Јардын сөзин угуп, бүтсин деп, Кудай баштамы күндерден ала ортогордо талдаш эткенин билеригер. ⁸Кижинин жүрегинде не барын билеечи Кудай биске чилеп, олорго Агару Тын сыйлап, кере берген. ⁹Јүректерин бүдетениле аругап, бистер ле олор ортодо бир башкаланыш этпеген. ¹⁰Айдарда, ада-өбөкөлөрис те, бис те апарып болбогон уур јүкти үренчиктердин мойнына артып, эмди Кудайды не керек ченеп јадыгар? ¹¹Је Иисус Кайраканнын јакшылыгыла олор чылап аргадаларыс деп, бүдүп јадыбыс.

¹²Ончолоры тымып, Варнава ла Павелди уга бердилер. Бу экү бойлоры ажыра Кудай кара жандулар ортодо кандый билдилер ле кайкалдар јайаганын куучындап тургандар. ¹³Олор унчукпай барарда, Иаков айдып баштады:

– Эрлер, карындаштар, айтканымды угугар! ¹⁴Кудай башталганынан ала кара жандулардан Бойынын адына учурлалган улус

талдап алганын Симон жартап берди. ¹⁵ Ол керегинде жарчылардын да сөстөри керелейт:

- ¹⁶ *«„Мынын кийинде бурулып,
Давидтин антарылган чадырын такыптап тударым,
жайрадылганын орныктырып тургузарым,
¹⁷ ортозында Менин адым адалар арткан улус
ла ончо калыктар Кайраканды бедирезин деп“.
Бу ончо керектерди эдип турган Кайракан анайда айдат».*

¹⁸ Бу ончо керектер Ого чак бүдөрдөн бери жарлу.

¹⁹ Онын учун Кудайга баштанып турган кара жандуларды бис буудактабас учурлу деп бодоп турум. ²⁰ Же чалуга тайган малдын эдин жибезин, балыр жүрүм жүрбезин, бууп өлтүргөн тындунын эдин ле кан жибезин деп*, ологго бичиир керек. ²¹ Моисейдин бичигени жебрен үйелерден бери калалар сайын жарлыкталып, кажы ла суббот күн синагогаларда кычырылат ине.

Апостолдордын самаразы

²² Онон апостолдор ло серкпедеге жаандар ончо серкпеле бойлоры ортодон эрлер талдап, Павелле, Варнавала кожо Антиохия жаар ийер деп шүүштилер: Варсава дейтен Иуданы ла Силаны. Бу эки эр карындаштар ортодо башчылар болгон.

²³ Олорло мындый самара ийдилер: «Апостолдор, серкпедеге жаандар ла карындаштар Антиохиядагы, Сириядагы ла Киликиядагы кара жанду карындаштарга эзен-амырын жетирип туру!

²⁴ Бистин бир кезик улузыс бистен жакылта албай, бойлорынын сөстөриле слерди түймедип**, тын-жулагарды өкпөөрткөнүн уктыбыс. ²⁵ Онын учун ончобыс жөп болуп, эрлер талдап, бистин сүүген Варнавала, Павелле кожо оморды слерге ийер деп шүүштис. ²⁶ Бу экү Иисус Христос Кайраканыстын ады учун жүрүмин берген улус эди. ²⁷ Анайдарда, Иуда ла Силаны ийдис, омор мыны ок слерге сөслө жетирер. ²⁸ Агару Тын ла бис мындый некелтеден башка, слерди неле де жоботпос деп шүүштис: ²⁹ чалуга тайганнын эдин, кан, бууп өлтүргеннин эдин

* Кезик жебрен түрбектерде кожумак бар: «...бойлорына этпейин дегенди өскө улуска этпезин деп...»

** Кезик жебрен түрбектерде: «...слер томдолор ло Жасакты бүдүрер учурлу деп айдып...»

жибегер, балыр жүрүм жүрбегер*. Бойыгарды мынанг чеберлеп, жакшы эдеригер. Су-кадык жүрүгөр».

³⁰ Анайдарда, ийилгендер Антиохияга келеле, улусты жууп алып, самараны табыштырып бердилер. ³¹ Олор самараны кычырала, бу үредү-жакылтага сүүнип турдылар. ³² Иуда ла Сила, жарчылар болгон бойлоры, карындаштарды көп сөстөрлө үредип-жакып, Кудайга бүдер күүн-санаазын тыныттылар. ³³ Бир кезек ой жүрген кийинде карындаштар олорды апостолдорго амырын алганча жандырып ийдилер**.

³⁵ Павел ле Варнава дезе, Антиохияда жүрүп, көп өскө улусла кожо үредип, Кайраканнын сөзин жарлыктап турдылар.

Павел ле Варнаваның айрылышканы

³⁶ Бир канча күннинг бажында Павел Варнавага айтты:

— Кайра бурулып, Кайраканнын сөзин бис жарлаган кажы ла каладагы карындаштарга жолыгып, кандый жаткандарын көрөли.

³⁷ Варнава бойыла кожо Марк дейтен Иоанны аларга сананган. ³⁸ Же Павел олорды Памфилияда артырып койгон, олорло кожо керекке барбаган кижини албас керек деп бодоп турган. ³⁹ Мынан улам олор ортодо тын жөпсинишпестер болуп, бой-бойлорынан айрылыжып калдылар. Варнава Маркты алып, Кипр жаар жүсти. ⁴⁰ Павелди дезе карындаштар Кайраканнын жакшылыгына берип койдылар. Ол бойына Силаны талдап, жолго көндүкти. ⁴¹ Сирия ла Киликияны табарып, серкпелерди тындып жүрди.

16

¹ Павел Дервияга, оноң Листрага жетти. Анда Тимофей деп үренчик болгон. Энези бүдүп турган иудей кижы, адазы дезе еллин болгон. ² Тимофей керегинде Листрада ла Иконияда жүрген карындаштар керелеп тургандар. ³ Павел оны жолго кожо барзын деп күүнзеп, ол жерлерде жүрген иудейлерге болуп оны томдоды, ненин учун дезе, онын адазы еллин деп, ончозы билер болгон.

* Кезик жебрен түрбектерде: «Бойыгарга этпейин дегенди өскө улуска этпегер».

** Кезик жебрен түрбектерде: ³⁴ «Же Сила артып калар деп шүүди».

⁴ Олор калаларды табарып, Иерусалимде апостолдор ло серкпедеги жаандар чыгарган жөптөрдү бүдүрсин деп, жакып тургандар. ⁵ Серкпелер бюджетениле тыгып, тоозыла күнүн сайын арбындап турган.

Павелди Македонияга кычырганы

⁶ Агару Тын олорго Асияда сөс жарлыктаарга болдыртпады. Олор Фригия ла Галатия ороонды өдөлө, ⁷ Мисияга једип, Вифиния јаар барарга ченештилер, је Иисустын Тыны олорды божотподы. ⁸ Мисияны өдөлө, Троадага түштилер.

⁹ Түнде Павелге көрүлте болды. Македониянын кандый да эри: – Македонияга келип, биске болуш! – деп, оны сурап турды.

¹⁰ Бу көрүлтенин кийнинде Кудай бисти олорго Сүүнчилү Јар јарлаарга кычырган туру деп, бу тарый Македония атанар шүүлте эттис.

Лидиянын Кудайга баштанганы

¹¹ Троаданан чыгып, Самофракияга көнү келдис, эртезинде десе Неапольго. ¹² Оноортынан чыгала, Македониянын баштапкы бөлүгинде Римнин колониязы болгон Филиппыга келдис. Анда тоолу күн жүрдис. ¹³ Суббот күнде каладан чыгып, бистин санаабысла, улус мүргүйтен тура турган суунун жаказына келдис. Анда јуулган үй улусла отуруп эрмектештис. ¹⁴ Мында ок Фиатир каладан келип, кубакай-кызыл бөслө садыжып турган Лидия деп бир үй кичи болгон. Ол, Кудайды байлап жүрген бойы, угуп турарда, Павелдин айтканын көксине алынзын деп, Кайракан онын жүрегин ачты. ¹⁵ Ол айылдагы улузыла кожо креске түжеле, бисти сурап, мени Кайраканга бүдүмјилү деп турган болзогор, айлыма кирип, менде јадыгар деп, сөстөп алды.

Павел ле Силаны түрмелегени

¹⁶ Бир күн улус мүргүйтен турага барып јатсабыс, биске ырымдаачы тынга каптырган бир јалчы үй кичи туштады. Ол ырымдап, бойынын ээлерине јаан кирелте экелип турган. ¹⁷ Павелди ле бисти ээчип, ол кыйгырып турды:

– Бу улус – Öрө турган Кудайдын кулдары! Олор слерге аргаштын јолын јарлап јадылар!

¹⁸ Мынайда ол канча күнге улай айдып келди. Павелдин коронына тийип, кайа көрүп, тынга айтты:

– Иисус Христостын адыла сеге жакарып турум: бу кижиден чык!
Тын бу тарый чыга берди.

¹⁹ Онын ээлери кирелте алар ижемји жылыйганын көрөлө, Павел ле Силаны тудуп, тепсенге жандага алып бардылар. ²⁰ Олорды колониянын жаандарына экелип, айттылар:

– Бу улус, иудей бойлоры, бистинг каланы шакпырадып, ²¹ бистерге, Римнин улузына, алынарга да, бүдүрерге де жарабас чүм-жанбарды жарлап жат.

²² Калык база олорго удур туруп чыкты. Колониянын жаандары дезе олордын кийимин ушта тартып, шыйдамдазын деп жакардылар. ²³ Олорды көп соголо, түрмелеп, жазап каруулдазын деп, каруулчыкка жакардылар. ²⁴ Ол андый жакару алала, олорды ич түрмеге сугуп, буттарын кижендеп койды.

Павел ле Силанын кайкамчылу жайымдалганы

²⁵ Түн аразы киреде Павел ле Сила Кудайга мүргүп, сарнагандар. Кижендүлөр дезе олорду угуп тургандар. ²⁶ Кенетийин тын жер силкинип, керек дезе түрменин төзи жайкана берди. Бу тарый ончо эжиктер ачылып, ончозынын кижендери когызай берди. ²⁷ Каруулчык ойгоноп келеле, түрменин эжиктери ачык болгонын көрүп, кижендүлөр кача берген болор деп, кылышты ала койып, сайынарга жаады. ²⁸ Же Павел тын кыйгырып ийди:

– Бойыңа жаман неме этпе, ончобыс мында инебис!

²⁹ Ол от некеп, кийдире жүгүреле, Павел ле Силанын алдына сертилдеп жыгылды. ³⁰ Олорды мынаар чыгарып, айтты:

– Бийлерим, аргаданарга нени эдейин?

³¹ – Иисус Кайраканга бүт. Ол тушта сен де, айылдагы улузын да аргадаларыгар – деп, олор каруу жандырдылар.

³² Павел ле Сила ого ло онын айлындагы ончо улуска Кайраканнын сөзүн жарлыктадылар. ³³ Ол ло күн түнде түрменин каруулчыгы олордын шырказын јунуп, бойы да, айылдагы улузы да бу бойынча креске түшти. ³⁴ Онон олорды айлына экелип, күндүкүрөө этти, Кудайга бүттим деп, айылдагы улузыла кожо сүүнди.

³⁵ Таң адып келерде, Павел ле Силаны божотсын деп, колониянын жаандары каланын жалчыларын ийди. ³⁶ Түрменин каруулчыгы бу керегинде Павелге јетирип, айтты:

– Колониянын жаандары слерди божотсын деп, улус ийди. Анайдарда, эмди чыгып, амырды алганча барыгар.

³⁷ Же Павел ологорго айтты:

– Бисти, Римнин улузын, ончо улус көзинче жаргылабай сого-ло, түрмелеп койгондор. Эмди туйказынан сүрүп жаткан ба? Жок туру! Келип, бисти бойлоры чыгарсын.

³⁸ Каланын жалчылары бу сөстөрдү колониянын жаандарына айдып бардылар. Олор Павел ле Сила Римнин улузы деп угала, коркый бердилер. ³⁹ Келеле, олордын алдына жаманын таштазын деп сурап, түрмеден чыгарала, каладан жүре берзин дедилер. ⁴⁰ Олор десе түрмеден чыгала, Лидия-эшке келдилер. Анда карындаштарды көрөлө сергидип, жолго көндүктилер.

17

Павел ле Сила Фессалоникада

¹ Олор Амфиполь ло Аполлонияны табарып өдөлө, Фессалоникага келдилер. Анда иудей синагога болгон. ² Павел бойынын жанынча ого кирип, үч субботко улай ологорго Чийимдерден айдып, ³ Христос кыйналар ла тирилер учурлу болгон деп, менин слерге жарлап турган Иисус – Ол Христос деп, жартап ла көргүзип турган. ⁴ Олордын кезиги бүдүп, Павел ле Силага кожуды, анайып ок Кудайга чындык сүрекей көп еллиндер ле ас эмес абакайлар. ⁵ Же иудейлер күйүнип, тепсенген бир кезик кулугурларды табала, жуулыжып алып, каланы күйбүреде бердилер. Иасон-эшке келеле, Павел ле Силаны улуска алып чыгарга, некеп турдылар. ⁶ Же олорды таппай салала, Иасонды ла бир кезик карындаштарды каланын жандарына апарып, кыйгырыжып турдылар:

– Калыкты түйметкен бу улус бери де келди! ⁷ Иасон десе олорды айлына кийдирген! Олор ончозы каганнын жакаруларын бузып, өскө кижини, Иисусты каан деп адап жадылар.

⁸ Жуулган улус ла каланын жандары мыны угала чочып, түймеже бердилер. ⁹ Иасоннон ло өскөзинен де ордына неме алала, олорды божодып ийдилер.

Верияда

¹⁰ Карындаштар десе саадабай түнде Павел ле Силаны Верия жаар аткардылар. Верияга келеле, олор иудей синагогага бардылар.

¹¹ Мындагы улус Фессалоникадазынан керсү болгон: олор Павелдин

жарлыктаганыла ба деп билерге, күнүн сайын Чийимди шинжүлөп, сөсти кичеенип жуудып алдылар. ¹² Олордын көбизи бүтти, анайып ла ас эмес елдин абакайлар ла эрлер. ¹³ Же Павел Кудайдын сөзин Верияда база жарлыктаганын Фессалониканын иудейлери билеле, бери де келип, калыкты түймедип, сайгактай бердилер. ¹⁴ Айдарда, карындаштар Павелди талай жаар ылтам аткардылар. Сила ла Тимофей десе артып калдылар.

Павел Афиныда

¹⁵ Павелди үйдөшкөн улус оны Афиныга жетирдилер. Сила ла Тимофей ого капшай келзин деп, Павелден жакылта алала, жолго көндүктилер. ¹⁶ Павел олорды Афиныда сакып, кала чалуларла толо болгонын көрүп, онын бойында тыны чукулданып турды. ¹⁷ Ол синагогада иудейлерле, Кудайды байлаган улусла, күнүн сайын тепсенде туштаган улусла эрмектежип, шүүжип жүргөн. ¹⁸ Кезик айлаткыштар: эпикурлар ла стоиктер оныла туштажып тургандар. Кезиги айдышты:

– Бу калырууш нени айдарга туру?

Кажылары:

– Ол өскө кудайлардын жарлыкчызы болгодый – дешти.

Павел Иисус ла тирилетени керегинде Сүүнчилү Жар жарлаганы учун, олор анайда айткандар.

¹⁹ Оны ареопагга* экелип, сурадылар:

– Сен жарлыктаачы бу кандый-андый жаңы үредү болгонын билер учурыс бар ба? ²⁰ Кулагыска сан башка немелер айдадың. Онын учун ол не атасы деп, билерге турубус.

²¹ Афинынын улузы ла анда жаткан өскө жердин улузы десе кандый бир жаңы неме керегинде айдып эмесе угуп ой өткүрерин артыксынатан.

²² Павел ареопагтын алдына туруп, айтты:

– Афины эрлери! Слердин анчада ла кудайзак болгоныгарды ончозынан көрүп турум. ²³ Мен базып жүрүп, слердин агарулыктарды аяктап, керек десе «Жарты жок Кудайга» деп бичиктү тагылга учурадым. Оны, слердин билбей жадып байлап турганыгарды, слерге жарлыктап турум.

²⁴ Телекейди ле анда не барын жайаган Кудай – тенери ле жердин Кайраканы. Ол кижинин колы туткан өргөөлөрдө журтабай

* Каланын энг тоомжылуу улузы жуулатан жер.

јат. ²⁵ Кижинин колы иштейтени Ого керек јок: Ол Бойы ончозына јүрүм, тыныш ла бастыразын сыйлап јат. ²⁶ Јер-үстинде јүрзин деп, Ол јангыс каннан бастыра кижиликти јайап, олордын јүрер өйин ле јадар јеринин кыйузын темдектеген. ²⁷ Кудай Бойын бедирезин деп јат, Оны сескилегей не, тапкылагай не. Андый да болзо, Ол кажыбыстан ла ыраак эмес. ²⁸ Бис Онын Бойында јүрүмдү, кыймыктанып, јүрүп јадыс ине, слердин үлгерчилердин кезиги айткан чылап: «Бис Онын угы-төзинен».

²⁹ Анайдарда, Кудайдын угы-төзинен болорыста, Кудайлык алтынга, эмезе мөнгүнге, эмезе ташка – чүмдешле јайалган, кижиде шүүп тапкан сүрге кеберлеш деп, бис сананбас учурлу. ³⁰ Кудайды билбегенис учун Ол бисти бурулабай, эмди ончо улусты кайда ла кинчегин алынып, Ого баштансын деп јакарат. ³¹ Ол чындыкла јаргылайтан күнди темдектеп койгон. Телекейди Ол Бойы туткан Кижиден јаргылаар; Оны тиргизеле, ончозына кере берген.

³² Өлгөндөрдиг тирилери керегинде угала, кезиги шоодып-электеди, кезиги айтты:

– Ол керегинде сени база бир тушта угарыс.

³³ Павел олордон јүре берди. ³⁴ Је кезик улус ого биригип, Кудайга бүтти. Олордын ортозында ареопаг кижизи Дионисий, Дамарь деп атту үй кижиде ле өскөзи де болгондор.

18

Павел Коринфте

¹ Мынын кийинде Павел Афиныны артырып, Коринф келди.

² Понтто алтайлу Акила деп бир иудейди тапты. Эш-нөкөри Прискиллала кожо ол јуукта јангы Италиядан келген, ненин учун десе Клавдий ончо иудейлерди Римди таштап барзын деп јакарган. Је бат, Павел олорго келди. ³ Эткен-тутканы јангыс – байкан эдер устар болордо, Павел олордо артып, кожо иштеди. ⁴ Кажы ла суббот күн синагогада сөс айдып, иудейлерди ле еллиндерди бүдүндирип турды.

⁵ Македониядан Сила ла Тимофей келерде, Павел сөскө башкартып, Иисус – ол Христос деп, иудейлерге кереледи. ⁶ Је олор удурлажып, јамандап турарда, Павел кийимин кактап, айтты:

– Слердин каныгар слердин бажыгарга болзын. Мен ару. Эмди кара јандуларга барып јадым.

⁷ Онон чыгып, синагогага коштой айылга келди. Анда Кудайды байлап жүрген Тит Иуст деп кижиге жаткан.

⁸ Синагоганын жааны Крисп айылдагы улузыла кожо Кайраканга бүтти. Павелди уккан коринфтердин көбизи база бүдүп, креске түштилер.

⁹ Түндө Павелге көрүлгө болуп, Кайракан ого айтты:

– Коркыба, айдып тур, тымыба. ¹⁰ Мен сениле кожо инем. Сеге кем де жаманын жетирип болбос, ненин учун десе бу калада Менде көп улус бар.

¹¹ Павел оморды Кудайдын сөзине үредип, анда бүдүн жарым жыл жүрди.

¹² Галлион Ахаиянын проконсулы болордо, иудейлер Павелге удурга үүрлөжип, оны жаргыга алып келеле, ¹³ айттылар:

– Бу кижиге Кудайды Жасакла эмес байлаарына улусты үредип жат.

¹⁴ Павел айдарга жеткелекте, Галлион иудейлерге баштанды:

– Иудейлер! Кандый бир каршулу эмесе жаман керек болгон болзо, менде слерди угар шылтак болор эди. ¹⁵ Же блааш-тартыш сөс, ат-жолдор ло слердин Жасагар керегинде өдүп турган болзо, аайына бойыгар чыгыгар: мында мен жаргычы болор күүним жок.

¹⁶ Анайда айдала, оморды жаргыдан сүрүп ийди. ¹⁷ Айдарда, ончозы синагоганын жааны Сосфенди тудала, жаргынын туразынын жанында сого бердилер, же Галлион оны бир де керекке албады.

Павелдин Антиохияга бурулганы

¹⁸ Павел Коринфте тапту узак жүреле, карындаштарла жакшылажып, Сирия жаар жүсти. Прискилла ла Акила оныла кожо болгондор. Павел, Кудайга чертүү бойы, Кенхреада чачын тоорды.

¹⁹ Ефеске жеделе, Прискилла ла Акиланы анда артырып, бойы десе синагогага кирип, иудейлерле эрмектешти. ²⁰ Омор узакка артып калзын деп сураарда, болбоды. ²¹ Же оморло жакшылажала*, Кудайдын табы болзо, слерге ойто буруларым дейле, Ефестен жүзүп ийди**. ²² Кесарияда бололо, Иерусалимге келди, серкени уткыйла, Антиохия жаар барды. ²³ Анда бир кезек жүреле,

* Кезик жебрен түрбектерде кожумак бар: «...жууктап келеткен байрамды мен кыйалта жогынан Иерусалимде өткүрер учурлу...»

** Кезик жебрен түрбектерде: «Акила ла Прискилла десе Ефесте артып калдылар».

јолго кӧндүкти. Галатия ороонды ла Фригияны ээчий-деечий табарып, ончо үренчиктердин бүдетен күүн-санаазын тындып турды.

Аполлостың Ефесте ле Ахаияда жарлыктаганы

²⁴Ефеске Александрияда алтайлу Аполлос деп бир иудей келди. Аполлос чечен тилдү эр, Чийимдерди јакшы билер кижии болгон. ²⁵Ол, Кайраканның јолының баштамызына үредилген бойы, Иоанның креске түжүретенин јүк билип, тыныла күйүп, Иисус керегинде чын-чике айдып ла үредип јүрген. ²⁶Ол синагогада тидим айдып баштады. Оныйын угала, Прискилла ла Акила оны айлына кычырып, ого Кудайдың јолын мынан чике јартап бердилер. ²⁷Аполлос Ахаияга барарга турарда, карындаштар оны сергидип, андагы карындаштарга самаралар бичип, оны јуудып алзын деп сурадылар. Ол оноор једип барала, Кудайдың јакшылыгыла бүде бергендерге көп болушты. ²⁸Ол ончо улус алдында иудейлердин шүүлтезин јектеп, Иисус – ол Христос деп, Чийимдерле чынын керелеп турган.

19

Павел Ефесте

¹Аполлос Коринфте болгон өйдө Павел төң јерлерди өдөлө, Ефеске келди. Анда бир канча үренчиктер табала, ²олордон сурады:

– Кудайга бүделе, Агару Тынды алындыгар ба?

– Агару Тын барын укпадыс та – деп, олар каруу јандырдылар.

³Айдарда, Павел сурады:

– Слер канайда креске түшкенигер?

– Бис Иоанның крезине түшкенис – деп, олар каруу јандырдылар. ⁴Павел айтты:

– Иоанн улуска кинчектеригерди алынып, Кудайга баштаныгар деп айдып, оларды креске түжүрген. Олорго кийнинен келип јатканга – Иисуска бүдүгер деген.

⁵Олор мыны угала, Иисус Кайраканның адында креске түштилер. ⁶Павел кол салып алкаарда, олорго Агару Тын түжүп, өскө тилдерле эрмектенип, јарчы болуп айда бердилер. ⁷Булар бастыразы он эки кире кижии болгон.

⁸ Павел синагогага кирип, Кудайдын Каандыгы керегинде сөс блаажып ла бүдүндирип, үч айга тидим жарлыктаган. ⁹ Же кезик улус катурканып, жуун алдында Кайраканнын жолун жамандап, бүтпей барды. Айдарда, Павел олордон жүре берди. Үренчиктерди бойыла кожо алып, Тираннын сургалында кажы ла күн эрмек-куучын өткүрөр болды. ¹⁰ Анайып эки жылдын туркунына болды, онын учун Асияда жаткан ончо иудейлер де, еллиндер де Кайраканнын сөзүн уктылар.

¹¹ Кудай дезе Павел ажыра сан башка кайкамчылу ийде-күчтү керектер жайаар болды. ¹² Керек дезе, ол кийген арчуулдарды ла курларды алып, оору улуска тийгискенде, олор жазылып, кара желбистер чыгып тургандар.

¹³ Онон болгой неме билер бир кезик тенибер иудейлер де өзөк-буурында кара желбистер бар улустын алдында Иисус Кайраканнын адын адап, айдар болдылар:

– Павел жарлыктаачы Иисустын адыла слерге жакарып турубус!

¹⁴ Булар иудей укту улу абыс Скеваның жети уулы болгон. ¹⁵ Же кара желбис олорго айтты:

– Иисусты билетен эдим, Павел де меге таныш, а слер кемдер?

¹⁶ Өзөк-буурында кара желбистү кижилер олорго чурап барала, ончолорынын той-токтогун берди, олор байа айылдан керек дезе куу-жыланаш ла каны-жини жайраган чыга жүгүрдилер.

¹⁷ Бу болгоны Ефесте жаткан ончо иудейлерге де, еллиндерге де угуларда, ончолорынын коркыжы келди, Иисус Кайраканнын ады улуркадылды. ¹⁸ Кудайга бүткендерден көп улус келип, бойлорынын керектерин ачып ла жарлап турдылар. ¹⁹ Илбизиндеп жүргендердин тапту көбизи түрбектерин чогул, ончо улус көзинче өртөдилер. Баазын чотоп көрөрдө, бежен мун мөңүн акчага турар болды.

²⁰ Кайраканнын сөзи анайып элбеде жайылып, күч алынып турды.

²¹ Мынын кийинде Павел Македония ла Ахаияны өдөлө, Иерусалимге барар деп, тынга баштадып шүүп, айтты:

– Анда бололо, меге Римди де көрөр керек.

²² Болушчыларынын экүзин – Тимофей ле Ерасты Македония жаар ийип, бойы кезек өйгө Асияда артып калды.

Ефестеги түймеен

²³ Бу өйдө Кайраканнын жолуна удур жаан түймеен болды.

²⁴ Мөңүн эдимдердин узы Димитрий деп кижилер мөңүннен Артемиданын өргөөзинин сомдорун эдип, устарга жакшы иштеп алар

арга берип турган. ²⁵Ол буларды ла андый ок өскө дө устарды жууйла, айтты:

– Најылар! Бу иштен аргалу жадыныс камаандузын билеригер.

²⁶Кижинин колыла эдилгени кудайлар эмес деп айдып, бу Павел бойынын үредүзиле жангыс та Ефесте эмес, је Асия ичинде көп улусты жаман керекке баштап алганын көрүп ле угуп жадыгар.

²⁷Биске онын јеткер-чочыдузы жангыс та ижибисти кыйа көрүп баштаарында эмес, је улу абакай кудай Артемиданын өргөөзин неге де бодобой баргылаар, бастыра Асия ла телекей бажырган кудайыс улу болгон учурын јылыйттар.

²⁸Мыны угала, оло казырланып,

– Ефес Артемидазы улу! – деп, кыйгырыжа бердилер.

²⁹Кала күйбүреп, Павелдин эки јолдожын – Македониянын улузын Гаий ле Аристархты тудуп, улус жуулатан јер јаар ончозы бир кижидий јүткүдилер. ³⁰Павел улустын өзөгине барып кирейин деерде, үренчиктер оны божотпой турдылар. ³¹Анайда ок Асиянын кезик јаандары, Павелдин најылары, ого улус ийип, жуунга барбазын деп сурадылар.

³²Ол өйдө бирүзи бир, экинчизи эки деп кыйгырыжып турды, ненин учун дезе жууннын аайы-бажы јок болгон. Не керектү жуулганын көбизи билбес те болгон. ³³Ол тушта иудейлер Александр деп кижини ичкери чыгаргандар. Кезиктери улус ортодон ого јөп айдып турдылар. Александр колыла јангып, улуска сөс айдарга сананды. ³⁴Је ол иудей кижиге болгонын билеле, ончозы бир үнле: «Ефес Артемидазы улу!» – деп, кыйгырыжып чыкты. Мынайда эки саат кире кыйгырдылар. ³⁵Каланын качызы ололды токунадала, айтты:

– Ефес эрлери! Ефес кала улу Артемиданын ла тенериден түшкен онын сүр-кеберинин коручызы болгонын ак-јарыкта кем билбес? ³⁶Мында блааш-тартыш јок болзо, слерге токыналу болор, изү тарыйын неме этпес керек. ³⁷Слер дезе өргөөни де тонобогон, абакай кудайысты да јамандабаган бу эрлерди экелдигер. ³⁸Димитрий ле оныла кожо өскө дө устар кем кижиге комудалду болзо, јаргы ла проконсулдар бар: бой-бойларына комудазын. ³⁹База кандый-бир неме бедиреп турган болзогор, оныгар учурлу жуунда көрүлер. ⁴⁰Бу жуун учун актанып болбозыс, бир де шылтак јокко бүгүн болгон түймеен учун бисти бурулаар чочыду бар.

Мынайда айдала, ол жуулган улусты божодып ийди.

20

Павел Македония ла Грецияда

¹Түймеен токтоордо, Павел үренчиктерди алдырып, оларды үредип жакыйла, жакшылажып, Македония жаар атанды. ²Андагы жерлерди өдүп, бүдүп тургандарды көп сөстөрлө тынгыдып, Елладага келди. ³Анда үч ай жүрүп, Македонияла бурулар деп шүүди, ненин учун дезе ол Сирия жаар жүзүп баратса, иудейлер оны өлтүрерге тургандар. ⁴Оны Вериянын кижизи Пирр уулы Сосипатр, Фессалоникадан Аристарх ла Секунд, Дервиянын кижизи Гаий, Тимофей, Асиядан Тихик ле Трофим үйдежип жүргендер. ⁵Олор озолоп барала, бисти Троядада сакыгандар. ⁶Бис дезе, ачыбаган калаш быжырып жийтен күндердин кийнинде Филиппыдан жүзүп чыгала, беш күннен ологго Троядага једип бардыс. Анда јети күн жүрдис.

Павелдин уулды тургискени

⁷Суббот күннин кийнинде үренчиктер калаш сындырарга јуулышты. Эртезинде атанар деп, Павел олорло эрмектежип, тун ортозына јетире сөс айтты. ⁸Бис јуулган үстиндеги кыпта көп жарыткыш күйүп турган. ⁹Павелдин эрмек-куучыны удап барадарда, көзнөктө Евтих деп бир уул үргүлөп отурган. Учында уйкуга јыга соктырып, үчинчи каттан антарыла берди. Оны јерден көдүрдилер; ол божоп калтыр. ¹⁰Павел тужүп, онын үстине јаба јадып, айтты:

— Түймешпегер, онын жулазы бойында.

¹¹Өрө чыгып, калаш сындырып, ажанды; таң атканча тапту эрмектежеле, јолго көндүкти. ¹²Бу тужында уулды эзен-амыр бойын экелип, айдыжы јок сүүнип, токунап калдылар.

Трояданан Милет јаар јорыктаганы

¹³Бис дезе керепле Асс жаар озо јүстис. Павелди анда отургызып аларга турганыс, ол бойы оноор јойу барар деп шүүп, анайда јакарган. ¹⁴Биске ол Ассста туштаарда, оны керепке алып, Митилинага келдис. ¹⁵Оноортынан жүзүп чыгала, эртезинде Хиоско тендештис, соңы күн дезе Самоско јеттис, база бир күннен Милетке

келдис. ¹⁶Асияда саадап калбаска, Павел Ефести табарбас деп шүүген. Ол, аргалу болзо, Беженинчи дейтен күнде Иерусалимде болорго бачымдап турган.

Серкпедеге жаандарла айрылышканы

¹⁷Павел Милеттен Ефес жаар улус ийип, серкпедеге жаандарды бойына алдырды. ¹⁸Олор једип келерде, айтты:

— Асия келгели, баштапкы күннен ала слерле кожо кажы ла күн канайда жүргенимди билеригер: ¹⁹бастыра бойым јобожып, көстин јажын төгүп, иудейлердин кара санаазынан улам меге једишкен ченелтелерди өдүп, Кайраканга иштедим. ²⁰Слерге не де керегинде јарлыктагамда, слерди ончо улус алдында ла айылдар сайын неге де үреткемде, тузалу бир неме божотподым. ²¹Кудайга баштанатаны, Иисус Христос Кайраканыска бүдетени керегинде канайып иудейлерге, анайып еллиндерге де кереледим. ²²Је бат, эмди Тыннын күүнине багып, Иерусалим жаар жүрүп отурум, анда меге не туштаарын билбей јадып. ²³Билетеним јангыс: мени кыңы ла ачу-корон сакып јат деп айдып, Агару Тын ончо калалар сайын меге керелейт. ²⁴Је мен жүрүмимди эмеш те баалабай јадым, Иисус Кайраканнан алган ижимди ле керегимди — Кудайдын улу јакшылыгынын Сүүнчилү Јарын јарлыктайтанын бүдүрип божодотон ло болзом. ²⁵Каандыкты јарлыктап, ортогордо базып жүрген бойымнын чырайымды кемигер де база көрбөс деп, эмди мен билерим. ²⁶Онын учун бүгүн слерге керелеп турум: ончозынын канынан мен ару, ²⁷ненин учун дезе, бир де јажырбай, Кудайдын амадузын слерге јарлыктагам.

²⁸Бойыгарды ла ончо үүрди чеберлеп корыгар! Күдүчилер үүрин кичеегени чилеп, слер де Бойынын каныла Ол јөөгөн Кудайдын Серкпезин — Агару Тын слерди ондо јааны эдип туткан Серкпени кичеегер. ²⁹Јүре берзем, слерге казыр бөрүлер кирип, үүрге килебезин билерим.

³⁰Ўренчиктерди баштап алып, бойынын кийнинен апарарга, күн-тескери неме айдар улус слердин де ортогордон табылар. ³¹Онын учун ойгу болугар! Үч јылга кажыгарды ла көстин јажыла тун-түш токтобой үреткенимди ундыбагар.

³²Эмди слерди, карындаштар, Кудайдын ла Онын сөзинин јакшылыгы алдына тургузып јадым. Ол слерди тынгыдар ла бойын Кудайга берген улус ортодо энчи берер аргалу. ³³Мен кемнен де мөнгүн де, алтын да, кийим де алайын дебедим. ³⁴Меге ле мениле

кожо жүрген улуска керектү немелерди бу кызыл колымнын күчиле иштеп алганымды бойыгар билеригер. ³⁵ Мынайда иштеп, аргачыдал жок улусты жөмөөр керек, Иисус Кайраканнын Бойынын «Алып турганы эмес, берип турганы онон артык жежиктү» деген сөзин ундыбас керек деп, слерге ончо жанынан көргүстим.

³⁶ Мынайда айдала, ол чөгөдөп, олорло кожо мүргүди. ³⁷ Ончолоры ыйлап, Павелдин мойнына артылып, оны окшоп турдылар. ³⁸ Анчада ла чырайымды база көрбөзигер дегенине санааркадылар. Онон оны керепке жетире үйдежип койдылар.

21

Иерусалим жаар жолдо

¹ Олордон айрылып, жүзүп чыгала, көнү жолло Коско, эртезинде Родоско, оноортынан Патарага келдис. ² Финикия жаар барып жаткан кереп таап, ого отуруп, жүзүп ийдис. ³ Кипр көрүнип келерде, оны түштүктөй өттис, Сирия жаар ууланып, Тирдин жарадына токтодыс, ненин учун десе анда керептин кожын түжүрер керек болгон. ⁴ Үренчиктер табала, олардо жети кондыбыс. Олор Павелди Иерусалим барбазын деп, Тынла айдыжып турдылар. ⁵ Бу күндерди өткүреле, чыгып бардыс. Бисти ончолоры үйлери, бала-барказыла кожо керек десе каланын ары жанына жетире үйдештилер. Талайдын жарадында чөгөдөп, мүргүдис. ⁶ Бой-бойысла жакшылажала, керепке отурдыс, олар десе айлына жандылар.

⁷ Жүзүп божойло, Тирден Птолемаидага једип келдис. Анда карындаштарды уткыйла, олардо бир кондыбыс. ⁸ Эртезинде атанып, Кесарияга келдис. Сүүнчилү Јардын жарлыкчызы, јети болушчынын бирүзи Филипп-эшке кирип, ондо артып калдыс. ⁹ Ол Кудайдын сөзин јарлап жүрген төрт кысту болгон. ¹⁰ Анда көп күндерге саадап калдыс. Бу өйдө Иудейден Агав деп бир јарчы келди. ¹¹ Биске кирип, Павелдин курын алала, бойынын колы-будын күлүп, айтты:

– Агару Тын мынайда айдат: «Бу курдын ээзи болгон эрди иудейлер Иерусалимде мынайда ок күлүйле, кара јандулардын колына берер».

¹² Мыны угала, бис те, јербойынын да улусы Павелди Иерусалим барбазын деп сурадыбыс. ¹³ Је Павел каруу јандырды:

– Слер кайттыгар? Сыктажып, жүрегимди шыркалап, канайып туругар? Мен күлүдерден болгой, Иисус Кайраканнын ады учун Иерусалимде өлөргө дө белен.

¹⁴Ол жөпкө кирбей турарда, бис токунап,

– Кайраканнын табы болгой – дештис.

¹⁵Бу күндердин кийнинде шыйдынала, Иерусалим бардыс.

¹⁶Кесариядан бисле кожо үренчиктердин кезиги барып, Мнасон-эшке токтоорго, бисти ого апаргандар. Ол эртеги үренчиктердин бирүзи, Кипрдин кижизи, болгон.

Иерусалимде

¹⁷Иерусалимге келеристе, карындаштар бисти сүүнчилү уткыды. ¹⁸Эртезинде Павел бисле кожо Иаковко барды. Серкпедеги жаандар база ончозы келди. ¹⁹Павел оморды уткыйла, онын иштеп жүргениле кара жандулар ортодо Кудай нени жайганын жүргеери айда берди. ²⁰Мыны угала, омор Кудайды алкап, Павелге айттылар:

– Көрүп турун ба, карындаш, иудейлерден канча түмен кижжи Кудайга бүткенин, омор ончозы Жасакка жайылган улус. ²¹Кара жандулар ортодо жаткан ончо иудейлерди балдарын томдобоозын, чүм-жандарла жүрбезин деп, Моисейдин Жасагынан туура барарына үредип турган деп, сен керегинде оморго айткандар. ²²Айдарда, бис канайдалы? Улус жуулатан эмтир, омор сени келген деп, угуп ийер эмей. ²³Сен бистин айтканыбысча эт. Бисте Кудайга черттү төрт кижжи бар. ²⁴Оморды алып, кожо арутал, баштарын кайчылап алзын деп, омор учун төлөп бер. Ол тушта сен керегинде омордын укканы чын эмес, сен бойын да Жасакты бүдүрүп жүргенчен деп, ончозы билип алар.

²⁵Кудайга бүткен кара жандулар керегинде айткажын, оморго бис самара ийип, чалуларга тайганнын эдин, кан, бууп өлтүрген тындунын эдин жибей, балыр жүрүм жүрбей, бойлорын чеберлезин деп жакыганыс.

²⁶Айдарда, Павел бу улусты алып, оморло кожо аруталды. Эртезинде Öргөөдө кирип, аруталыштын күндери качан туузыларын ла омордын кажызы ла учун качан тайылга эдилерин жарлады.

Павелди каруулга алганы

²⁷Аруталыштын жети күни туузылып жадарда, Асиянын иудейлери Павелди Öргөөдө көрөлө, улусты түймедип, оны тудала, ²⁸кыйгырыжа бердилер:

— Израильдин эрлери, болужыгар! Бу кижии кайда ла ончо улусты калыкка, Јасакка ла бу јерге удурә үредип туру. Эм болбосто Öргөөгө еллиндерди кийдирип, бу агару јерди быртыткан.

²⁹ Олор мынын алдында калада оныла кожо Ефестин Трофим деп кижизи жүргенин көргөндөр, онын учун Павел оны Öргөөгө кийдирген деп санангандар.

³⁰ Кала көдүрөзи көйлөп чыкты, көп улус жүгүрижип келди. Павелди тудала, Öргөөдөн мынаар алып чыктылар, ол ло тарый эжиктерди бөктөп ийдилер. ³¹ Олор Павелди өлтүрөргө турарда, бастыра Иерусалим түймөп јат деп, рим черүчилдердин мун бажына табыш јетти. ³² Ол тургуза ла јуучылдарды ла жүс баштарын алып, олор јаар ууланды. Мун бажын ла јуучылдарды көрөлө, Павелди сокпой бардылар. ³³ Айдарда, мун бажы Павелге базып келеле, оны каруулга алып, эки кыңыла кыңылазын деп јакарды, ол кем, нени эткен деп сурады. ³⁴ Улус аразынан бирүзи бир, экинчизи эки деп, кыйгырыжып турдылар. Тал-табыштан улам чынын билбей салала, ол Павелди шибееге апарзын деп јакарды. ³⁵ Павел шибеенин текпиде болордо, улуска кыстадып, јуучылдарга оны кол бажына алып апарарга келишти. ³⁶ Көп улус кийнинен ээчий барып,

— Оны өлтүрер! — деп, кыйгырыжып турган.

³⁷ Шибееге кирер алдында Павел мун бажына айтты:

— Сеге бир неме айдарга јараар ба?

— Сен гректеп билерин бе? — деп, онызы айтты. — ³⁸ Айдарда, јуукта јангы түймеен баштап, төрт мун тонокчыны куба чөлгө алып чыккан Египеттин кижизи сен болорын ба?

³⁹ Павел каруу јандырды:

— Мен — иудей, Киликиянын тапту јарлу калазы Тарстын кижизи. Улуска баштанарга јөбин бер деп, сени сурап турум.

⁴⁰ Мун бажы јөбин берди. Павел текпиште туруп, улуска колун јангыды. Ын-шын боло берерде, олорго еврейлеп айдып баштады.

22

Павел Иерусалимниң еврейлерине баштанганы

¹ — Эрлер, карындаштар ла адалар! Эмди слердин алдыгарда боһымды корулап айдарымды угугар.

² Павел еврейлеп баштанганын угала, там тымыдылар. ³ Ол айтты:

– Мен – Киликиядагы Тарста туулган, же бу калада сургадылган иудей. Менин үредүчим Гамалиил болгон, ол мени адалардын Жасагына быжу үреткен. Бүгүңги слер чилеп, Кудайга кичеенип беринип жүрүм. ⁴Мен Кайраканнын жолун тың истегем, эр де, үй де улусты кижендеп, түрмелегем. ⁵Мынайып жүргенимди улу абыс ла ончо жаандар керелеп айдар. Олордон Дамасктагы карындаштарга самаралар алала, анда болгон улусты кижендеп, кездерге Иерусалимге экелейин деп, барып жаткам. ⁶Мен жолдо тужымда, Дамаскка жууктап келедеримде, тал-түш киреде кенетийин тегериден мени эбире улу жарык чалыдып ийген. ⁷Жерге жыгылып, «Савл, Савл, Мени не истежип турун?» – деп, меге айткан үн уккам. ⁸«Сен кем, Кайракан?» – деп, мен сурагам. «Мен – сен истеечи Назаретте жерлү Иисус» – деп, Ол каруу жандырган. ⁹Мениле кожо жүргендер жарыкты көргөн, же меге Айдаачынын үнин укпаган. ¹⁰«Мен нени эдейин, Кайракан?» – деп сурагам. Кайракан дезе айткан: «Туруп, Дамаск бар. Анда сени этсин деп темдектелгени ончозы айдылар». ¹¹Байагы жаркыннан улам нени де көрбөгөм, жолдошторым мени јединип, Дамаскка экелгендер.

¹²Јасакла жүрген, јербойынын ончо иудейлери ортодо јакшы ады чыккан Анания деп бир эр ¹³меге келип, жууктай базып, айткан: «Савл карындаш, көзин ачылзын!» Бу ла тарый оны көрүп ийгем. ¹⁴Ол айткан: «Сени ада-өбөкөлөристин Кудайы талдап алган, Онын табын билип алзын, Актуны көрүп, Онын үнин Бойынан уксын деп. ¹⁵Сен нени көргөнин ле нени укканын керегинде ончо улус алдында Ого керечи болорын. ¹⁶Эмди не табыланып турун? Туруп, креске түшкөн бол, Онын адын бойыңа кычырып, кинчектерин ташталзын деп сура».

¹⁷Мен Иерусалимге бурулып, Öргөдө мүргүп турала, көрүлтеге алдырып, ¹⁸Кайраканды көрүп ийгем. Ол меге айткан: «Јылгырлап, Иерусалимнен капшай чыгып бар, ненин учун дезе олор Мен керегинде керенди жуутпас». ¹⁹Мен айткам: «Кайракан, Сеге бүткендерди түрмелеп, синагогаларда сокконымды олор билер. ²⁰Сенин керечин Стефаннын каны төгүлип турарда, мен бойым анда ок туруп, мыны жарадып, оны өлтүрип јаткан улустын кийимин каруулдагам». ²¹Кайракан меге айткан: «Бар, Мен сени ыраакка, кара јандуларга ийерим».

Павел – Римнин кижизи

²² Олор Павелди бого јетире уктылар, је бу сөстөрдин кийнинде кыйгырыжа бердилер:

– Јер-үстинде мындый кижиде јок болзын! Ого јүрөргө жарабас!

²³ Олор кыйгырыжып, кийимдерин мергедеп, кейге тоозын чачып турдылар. ²⁴ Олордын Павелге мынайда кыйгырыжып турганынын шылтагын билерге, оны шибееге кийдирип, камчылап туруп шылазын деп, мун бажы жакарды. ²⁵ Је Павелди кайышла кере тартып ийерде, ол анда турган јүс бажына айтты:

– Римнин кижизин, јетпезине јаргы јогынан, камчылаарга слерге јараар ба?

²⁶ Јүс бажы мыны угала, мун бажына базып келип, јетирди:

– Нени эдейин деп турган? Бу кижиде – Римнин кижизи.

²⁷ Айдарда, мун бажы Павелге базып келеле, сурады:

– Айт меге, сен Римнин кижизиде бе?

– Эйе – деп, ол каруу јандырды.

²⁸ Мун бажы айтты:

– Римнин кижизиде болорго, мен јаан акча төлөгөм.

– Мен дезе Римнин кижизиде болуп туулгам – деп, Павел айтты.

²⁹ Бу ла тушта оны кыйнайын дегендер онын јана болдылар. Мун бажы дезе, Римнин кижизин кыңылаганын билеле, коркый берди.

³⁰ Эртезинде иудейлер Павелди не деп бурулап турганын чокым билип аларга, оны кыңыдан јайымдады. Улу абыстарды ла ончо оток-күреени јуулзын деп жакарып, Павелди экелеле, олардын алдына тургусты.

23

Павел оток-күрее алдында

¹ Оток-күреенин улузына чике көрүп, Павел айтты:

– Эрлер, карындаштар! Мен бүгүнге јетире Кудайдын алдында јүрегим ачык јүргөм.

² Улу абыс Анания дезе Павелге коштой турган улуска:

– Онын эрдине согыгар – деди.

³ Айдарда, Павел ого айтты:

– Сени Кудай согор! Тыштын сенин ак, ичин кара. Сен Јасак-ла јаргылаарга отуруп јадын, бойын десе, Јасакты бузып, мени соктырып јадын.

⁴ Коштой тургандар айдышты:

– Кудайдын улу абызын јамандап турун ба?

⁵ Павел каруу јандырды:

– Карындаштар, оны улу абыс деп билбедим. Бичилген сөс бар: *«Калыктын башчызын јаман айтпа»*.

⁶ Мындагы улустын бир жарымы саддукейлер, экинчи жарымы фарисейлер деп билеле, Павел оток-күреде тынғыда айда берди:

– Эрлер, карындаштар! Мен фарисей, фарисей уулы. Мени өл-гөндөр тирилерине иженип жүргеним учун јаргылап јадылар.

⁷ Ол мынайда айдарда, фарисейлер ле саддукейлер ортодо өөн-бөкөн чыгып, јуун бөлүне берди: ⁸ саддукейлер тирилиш јок, ангел де, тын да јок дейтен, фарисейлер десе бу ончозы бар дейтен. ⁹ Јаан кыйгы-кышкы чыкты. Фарисейлер јанынан бичикчилер өрө туруп, сөс блаажып, айдып турдылар:

– Бу кижиден јаман неме таппай турубис. Ого тын эмесе ангел айткан болзо, не болор?

¹⁰ Өөн-бөкөн көнжип турарда, мун бажы Павелди јара тарткы-лап ийеринен аяап, јуучылдарды төмөн түшсин, Павелди оло-рдын ортозынан алып, шибееге апарсын деп јакарды.

¹¹ Эртезинде түнде Кайракан Павелге көрүнип, айтты:

– Јалтанба, Мен керегинде Иерусалимде керелегенин чилеп, сеге Римде де керелеер керек.

Иудейлердин јөптөжүзи

¹² Таң адарда, иудейлер јөптөжип, Павелдин бажын баспайынча курсак јибес, неме ичпес болуп чертендилер. ¹³ Анайып чертенген-дери төртөннөн ажыра кизи болгон. ¹⁴ Олор улу абыстарга ла јаандарга келип, айттылар:

– Павелдин бажын баспайынчабыс неме јибес болуп бойлорыс ор-тодо чертендис. ¹⁵ Анайдарда, слер оток-күрееле кожо онын керегин чикелей көрөччи болуп, оны слерге экелзин деп, бүтүн ок мун бажын сурагар. Бис десе, ол јууктаарга јеткелекте, оны өлтүрерге белен.

¹⁶ Бу туйка јөптөжү керегинде Павелдин јеени угала келип, ши-бееге кирип, ого тил јетирди. ¹⁷ Павел јүс бажынын бирүзин бо-йына кычырып, айтты:

– Бу уулды мун бажына апар, онын ого айдар сөзи бар.

¹⁸ Онызы уулды мун бажына экелип, айтты:

– Кижендү Павел мени бойына кычырып алала, бу уулды сеге экелзин деп сураган, онын сеге айдар сөзи бар.

¹⁹ Мун бажы уулды колынан алып, туура јединеле, сурады:

– Сен меге нени айдайын деген эдин?

²⁰ Онызы каруу јандырды:

– Павелдин керегин чикелей көрөөчи болуп, эртен оны оток-күрееге экелзин деп, иудейлер сени сураарга эрмектешип алган.

²¹ Је сен оморды укпа, омордын төртөннөн ажыра кижизи Павелди тозуп алган. Онын бажын баспайынча курсак јибес, неме ичпес болуп бойлоры ортодо чертенген. Эмди омор белен, сенин јакарунды сакып јадылар.

²² Айдарда, мун бажы уулды божодып, јакарды:

– Мыны меге угусканынды кижиге айтпа.

Павелди Кесария јаар аткарганы

²³ Онон јүс бажынын экүзин алдырала, айтты:

– Тогус саат энирде Кесария јаар барзын деп, эки јүс јуучылды, атту јетен черүчилди ле эки јүс адучыны белетеп койыгар. ²⁴ Анайда ок Павелди миндиреле, башчы Феликске эзен-амыр јетирерге кош тартар мал беригер.

²⁵ Мынан башка, мындый самара бичиди: «²⁶ Клавдий Лисий улу башчы Феликске эзен-амырын јетирип туру!

²⁷ Бу кижини иудейлер тудала, өлтүрерге јаткан. Мен јуучылдарла келип, ол Римнин кижизи деп билеле, оны аргадап, ²⁸ не деп бурулап турганын билерге, омордын оток-күреезине экелдим. ²⁹ Омордын јасагы јанынан бир кезик сурактарла јөпсинбегени учун оны бурулап турган эмтир. Је оны өлтүргедий эмезе түрмелегедий бир де буру јок болуптыр. ³⁰ Бу кижини өлтүрерге турган деп, меге табыш једерде, оны сеге ылтап ийдим. Бурулаачы улусты да сенин алдында ого удур айтсын деп јакардым. Су-кадык јүр».

³¹ Јуучылдар јакаруны бүдүрерге, Павелди түнде Антипатридага апардылар. ³² Эртезинде оны атту улусла аткарып, бойлоры шибееге бурулдылар.

³³ Атту улус Кесарияга келип, башчыга самараны јетирип, Павелди табыштырып бердилер. ³⁴ Башчы самараны кычырала, ол кажы јердин деп сурады. Киликиядан деп угала, айтты:

³⁵ – Бурулаачы улузын келзе, сени сурап угарым.

Онон Павелди Иродтын өргөөзинде каруула тутсын деп јакарды.

24

Павелди бурулаганы

¹Беш күннинг бажында улу абыс Анания бир кезик жаандарла, сөс айдып билеечи кандый да Тертулл деп кижиле кожо келип, башчы алдына Павелге комудал угустылар.

²⁻³Оны алдырып келерде, Тертулл бурулашты баштап, мынай-да айтты:

– Айланайын, Феликс! Сенин шылтуунда орооныс амыр-энчү жадыры, бу калыктын жүрүмин жарандыарга сен көпти эдип жадын. Оны бис ончо жанынан жарадып, сеге кайда ла алкыш-бийанысты айдадыс. ⁴Je сени база жоботпоско, биске буурсак бойын, айтканысты кыскарта уксын деп, сурап турубис. ⁵Бу кижиле булгак чыгараачы, ол телекейде журтаган ончо иудейлер ортодо түймеен көдүрүп, назорейлердин кыймыгузын башкарып турганынын жартына чыктыс. ⁶Онон болгой Öргөөни быжарсыдарга тидинген, je оны тудуп алганис*. ⁸Оны шылайла, не деп бурулап турганысты онын бойынан билип алар арган бар.

⁹– Эйе, андый – дешкилеп, иудейлер онын бурулап айтканын лаптадылар.

Римнин башчызы алдында

Павелдин айткан сөзи

¹⁰Айтсын деп, башчы Павелге им-темдек көргүзерде, ол каруу жандырды:

– Бу калыкты узак жылдарга чындык жаргылап келгенинги билип, керегимди сүүнип корулаарым. ¹¹Кудайга бажыарга Иерусалимге келгеним он эки күн өтпөгөнүн билип алар арган бар. ¹²Öргөөдө дө, синагогаларда да, кала да ичинде кандый бир кижиле сөс блаажып эмезе калыкты күйбүредип турганымды олоор көрбөгөн. ¹³Эмди мени не деп бурулап тургандарынын чынын сеге керелеп болбой жадылар. ¹⁴Je мен Жасакта ла жарчылардын чийиминде

* Бу үзүк кезик жебрен түрбектерде жок: «Оны бистин жасакла жаргылаарга сананган эдибис, ⁷je мун бажы Лисий келип, бу кижини бистен албанла айрып, бурулаачы улузын база сеге барзын деп жакарган».

айдылганына ончозына бүдүп, озор төгүн деп адап турган үредүле адаларыстын Кудайына иштеп жүргеним чын деп, сего ачыгынча айдып турум. ¹⁵ Мен озор чылап ок, актулар да, акту эместер де тирилерине бүдүп, Кудайга иженедим. ¹⁶ Онын учун бойым да Кудайдын ла улустын алдында жаантайын жүрегим ачык жүрейин деп кичеенедим.

¹⁷ Узак жылдардын кийнинде калыгыма быян жетирейин, берү эдейин деп, Иерусалимге бурулгам. ¹⁸ Бу тужында мени Öргөддө аруталып калганымды көргөндөр. Анда калык та, тал-табыш та жок болгон. ¹⁹ Мени көргөн улус десе Асиянын кандый да иудейлери. Меге удур айдары бар болзо, озор мында сенин алдында туруп, мени бурулаар учурлу болгон. ²⁰ Ол эмезе оток-күрее алдында турарымда, менен не жазык тапкандарын бойлоры айтсын. ²¹ Айса болзо, озордын өзөгинде туруп, тын үнденип, өлгөндөрдүн тирилери керегинде айткан сөзим учун жаргылап жадыгар?

²² Же Феликс, бу Жол керегинде чикелей билер бойы, озордын керегин туура салып, айтты:

— Мун бажы Лисий келзе, слердин керегееди көрөрим.

²³ Ол Павелди каруулдазын, же бир эмеш жай берип, жуук улузынын кемизине де оны кичеерин буудактабазын деп, жүс бажына жакарды.

²⁴ Бир канча күннин бажында Феликс иудей утку Друзилла деп абакайыла кожо келип, Павелди алдырала, онын Христос Иисуска бүдетени керегинде айтканын угуп турган. ²⁵ Же Павел чындык, тудунатаны ла келер жаргы керегинде айдып турарда, Феликстин коркыжы келип, айтты:

— Эмди бар, керек болзонг, сени бойыма алдырып аларым.

²⁶ Бу ла өйдө ол Павел ого акча берер деп иженген. Онын да учун ого улам сайын улус ийип, эрмектежип турган. ²⁷ Же эки жылдан Феликсти Порций Фест солыган. Феликс иудейлердин күүннин жандырбаска, Павелди каруулда артырып койгон.

25

Павел каганнын жаргызын некегени

¹ Башчынын жамызына тургалы үч күннин бажында Фест Кесариядан Иерусалим жаар атанды. ²⁻³ Иерусалимде улу абыстар ла иудейлердин баштапкы болгон улузы Павелди бурулап, ого комудал

угустылар. Быйан эдип, оны Иерусалимге алдыртсын деп сурап, Фестти бүүндирип турдылар. Бойлоры десе Павелди жолдо тозоло өлтүрөр болуп эрмектешип алгандар.

⁴Фест каруу жандырды:

– Павелди Кесарияда каруулда туткылап жат, мен бойым да уда-бас оноор атанарым. ⁵Аргалу дегенигер мениле кожо атансын, ол кижинин жаманы бар болзо, оны бурулазын.

⁶Олордо сегис-он күн кире жүреле, Фест Кесарияга бурулды. Эртезинде жаргычынын јерине отуруп, Павелди экелзин деп јаркарды. ⁷Ол кирип келерде, Иерусалимнен келген иудейлер оны чундап, көп лө кату бурулап, је онын чынын керелеп болбой турдылар. ⁸Павел десе, бойын корулап, мынайда айтты:

– Мен иудейлердин Јасагына да удур, Öргөөгө дө удур, каганга да удур бир де јазык этпедим.

⁹Фест иудейлердин күүнин жандырбаска Павелден сурады:

– Иерусалим барадын эмеш пе, менин турушканымла бу бурулаштар јанынан сего жаргынын јөбин чыгарсын деп?

¹⁰Је Павел айтты:

– Мен каганнын жаргызы алдында турум, мен мында ок жаргылар учурлу. Иудейлерге менин бир јаманым јетпеген, онызын сен јакшы билерин. ¹¹Мен акту эмес болзом, өлүмге тургадый кандый бир неме эткен болзом, өлүмнен кыйыжарга турганым јок. Је бу улустын бурулажында чын јок болзо, күүнине болуп мени ологро кемнин де берер аргазы јок. Каганнын жаргызын некеп турум!

¹²Айдарда, Фест бойынын оток-күреезиле шүүжип, каруу жандырды:

– Каганнын жаргызын некеген эдинг, каганга ок атанарын.

Павел Агриппа-кааннын алдында

¹³Бир канча күннин бажында Кесарияга Фестти уткырга Агриппа-каан ла Вереника келди. ¹⁴Анда олог узак жүрген учун, Фест каанга Павелдин керегин јетирип, айтты:

– Феликс мында каруулда кандый да бир кижини артырып койгон. ¹⁵Мен Иерусалимде болорымда, иудей улу абыстар ла јаандар комудал угузып, оны жаргылазын деп некегендер. ¹⁶Је мен ологро каруу жандырдым: «Öскө улустын күүнине болуп кижини жаргылаар јан Римнин кижилеринде јок. Озо баштап бурулаткан кижини бурулаачы улусла көстөжип, бурулашка удур коруланар арга алар учурлу».

¹⁷ Онын учун озор мениле кожо бери келерде, мен удатпай, эрте-зинде ок жаргычынын јерине отурып, байа кижини экелзин деп јакардым. ¹⁸ Бурулаачы улус оны чундай алып, менин сананганымча, јаман керек эткен деп бурулап айтпадылар. ¹⁹ Је озор акту бойлорынын Кудай јангын јандайтаны ла олүп калган кандый да бир Иисус керегинде оныла кандый да сөс блаашкандар, айла Павел Оны тирү деп, чынын керелеп турган. ²⁰ Бу сурактын аайына чыгарында күчсинип, ол Иерусалим барып, бу јанынан анда жаргылардага туру эмеш пе деп сурадым. ²¹ Је Павел керегин Август көрзин деп некеген учун оны каганга ийгенчем, каруула тутсын деп јакардым.

²² Агриппа Фестке айтты:

— Ол кижини мен бойым да угар күүним бар.

— Эртен ле оны угарын — деп, Фест каруу јандырды.

²³ Эртезинде Агриппа ла Вереника улуркаган келип, мун бажы бийлериле, каланын јарлу улузыла кожо жаргы эдер јерге кирерде, Фесттин јакарузыла Павелди экелдилер.

²⁴ Фест айтты:

— Агриппа-каан ла бисле кожо мында отурган эрлер! Иерусалимде де, мында да меге сүрекей көп иудейлер келип, ого комудал угускан кижини көрүп туругар. Озор кыйгырыжып, ол јүрбес учурлу дешкендер. ²⁵ Је ол олүмге тургадый бир де неме этпегенин биллип ийгем, бойы Августтын жаргызын некеген учун оны ийер деп шүүгем. ²⁶ Ол керегинде менин каганга чокым бичиирим јок, онын учун шиндеп көрөлө, бичиир неме болзын деп, оны слердин алдыгарга, анчада ла сенин алдына, Агриппа-каан, тургустым. ²⁷ Мен бодозом, кижендүни бурузын көргүспей ийерге јарабас.

26

Павелдин Агриппа-каан алдында айткан сөзи

¹ Агриппа Павелге айтты:

— Сеге бойын учун айдар јөп берилип јат.

Айдарда, Павел колын сунуп, бойын корулаачы сөзин айда берди:

² — Агриппа-каан! Иудейлердин ончо бурулажына удур бүүгүн сенин алдында коруланар аргам бар учун бойымды кежиктү кижидеп бодойдым, ³ анчада ла сен иудейлердин ончо чүм-јандарын ла

блааш-тартышту шүүлтелерин жакшы билер кижиге учун. Онын учун мени чыдажып ук деп, сени сурап турум.

⁴Озо Иерусалимде калыгым өзөгінде өткөн жүрүмүмди жиит туштан ала ончо иудейлер билер. ⁵Олор мен керегинде туку качаннан бери билер. Күүндери бар болзо, бистин жандаштагы катуудан катуу ууламжыла фарисей болуп жүргенимди керелеер аргалу. ⁶Эмди Кудайдан ада-өбөкөлөриске берилген сөскө иженип жүргеним учун жаргы алдында турум. ⁷Онын бүткенин көрөргө иженип, он эки үйебис Кудайга түн-түш кичеенип бажырып жат. Шак бу ижемжи учун, каан, иудейлер мени бурулап жадылар. ⁸Кудай өлгөн улусты тиргизип турганына ненин учун бүтпей жадыгар?

⁹Назаретте жерлү Иисустын адына удур меге көпти эдер керек деп, мен бойым да сананган эдим. ¹⁰Мыны ок мен Иерусалимде эдип жүрдим. Улуу абыстардан жан алып, көп агаруларды түрмелегем, оларды өлтүргилеп турарда, жараткам. ¹¹Ончо синагогалар сайын оларды көп катап кезедип, албадап, Иисусты жамандадып жүргем. Кансырап калжуурганымга оларды керек десе өскө дө калаларда истегем.

¹²Бого болуп улуу абыстардан жан ла жакылта алала, Дамаск бардарымда, ¹³тал-түште жолдо, каан, тенгериден күн чалузынан жаркындауу жарыкты көргөм. Ол мени, база кожо барып жаткан улусты жарыдып ийген. ¹⁴Ончобыс жерге барып түжеристе, меге еврейлеп айткан үн уккам: «Савл, Савл, Мени не истейдин? Сеге жыдага удур барарга күч». ¹⁵«Сен кем, Кайракан?» – деп, мен сурагам. «Мен – сен истеечи Иисус – деп, Кайракан каруу жандырган. – ¹⁶Же өрө тур, будыңа тур. Сени жалчы эдип, нени көргөнүңнүн, нени сеге ачарымнын керечизи эдип тударга, сеге көрүңгеним бу. ¹⁷Иудей калыктан ла кара жандулардан аргадап, эмди сени оорго ок ийип жадым. ¹⁸Көстөрүн ачарга, карачкыдан жарыкка, сатанынын жан-табынан Кудайга баштангылазын деп, кинчектери ташталзын деп, Меге бүдүп жандайла, бойун Кудайга берген улус ортодо энчилү болгылазын деп, сени ийип жадым».

¹⁹Онын учун, Агриппа-каан, тенгериден көргөнүме багып, ²⁰озо Дамаскта ла Иерусалимде жаткандарга, онон Иудей орооны ичине ле кара жандуларга жарлыктагам, кинчектерин алынып, Кудайга баштангылап, бу баштанганына тургадый керектер жайагылазын деп. ²¹Бу учун иудейлер мени Өргөдө тудала, өлтүрерге ченешкен. ²²Же Кудайдан келип турган болушла бүгүңгө жетире чыдажып,

кичүге де, улуга да керелеп жадым. Бойымнан бойым нени де айтпай, жарчылардын ла Моисейдин болотон жаңду дегенин айдып жүрүм: ²³Христос кыйналып шыралаар деп, өлгөн улус ортодон эн баштап тирилер деп, бойынын калыгына ла кара жаңдуларга жарыкты жарлаар деп.

²⁴Ол анайда коруланып турарда, Фест тын үнденип, айтты:

– Эдиреп жадын сен, Павел! Көпти билетенин сени жүүлтип жат.

²⁵– Мен эдиребей жадым, күндүлү Фест – деп, Павел каруу жандырды. – Менин айдып турганым чындык ла жолду. ²⁶Ол керегинде каан билер, мынын учун онын алдында мен тидим айдып жадым. Онын ажарузынан бир де неме кыйбаганына бүдүп турум, ненин учун дезе бу ончозы туйук жерде болгон эмес. ²⁷Жарчыларга бүдүп жадын ба, Агриппа-каан? Бүдүп турганынды билерим.

²⁸Же Агриппа Павелге айтты:

– База ла эмеш, сен мени христиан болзын деп, бүдүндирип аларын.

²⁹Павел каруу жандырды:

– Ас беди, көп беди, жаңыс та сен эмезин, же бүгүн мени угуп турган ончо улус бу кынжыдан башка, мендий ок болзын деп, мен Кудайды эреп-жайнаар эдим.

³⁰Каан ла башчы, Вереника ла кожо отурган улус өрө турдылар.

³¹Олор чыгып, бу кижини өлүмгө тургадый эмезе түрмеге отургадый неме этпей жат деп, бойлоры ортодо айдыштылар. ³²Агриппа дезе Фестке айтты:

– Каганнын жаргызын некебеген болзо, бу кижини жайымдагадый болгон*.

27

Рим жаар жолдо

¹Бисти Италия жаар жүзер шүүлте эдилерде, Павелди ле кижендү бир кезик өскө дө улусты Август полкынын жүс бажы Юлийге табыштырдылар. ²Асиянын жараттарын кыйкай жүзүп жаткан Адрамитинг керебине отуруп, жолго көндүктис. Бисле кожо Македониянын

* Кезик жебрен түрбектерде кожумак бар: «Онын учун башчы оны каганга ийер болды».

Фессалоника калазынан Аристарх деп кижиге болгон. ³Эртезинде Сидонго токтодыс. Юлий Павелге кижиге күүндү болуп, оны нөкөрлөрине ийип, олардон болуш алар жөбин берди. ⁴Оноортынан атанала, терс салкын соккон учун Кипрдин ыжык жаныла жүстис. ⁵Киликиянын ла Памфилиянын жараттарын кыйкай талайды кечеле, Ликиянын Мира калазына келдис. ⁶Анда жүс бажы Александриянын Италия жаар жүзүп бараткан керебин табала, бисти ого отургызып ийди.

⁷Узак ла араай жүзүп, Книдке арайдан жеттис. Салкын көнү жүзерге бербесте, Криттин Салмона жаартынан ыжык жериле жүстис. ⁸Критти сындай жүк арайдан өдөлө, Ласея каланын жуугындагы Якшынак Токтоду деп бир жерге келдис.

⁹Бис көп ой жылытканыс, онон ары жүзерге жеткерлү болгон, ненин учун дезе орозо до өдүп калган. Айдарда, Павел оларды бүдүндирип, ¹⁰айтты:

– Эрлер! Бистин жорыгыс жаңыс та кошко ло керепке эмес, же жүрүмиске де жеткерлү ле жаан чыгымду болорын көрүп турум.

¹¹Же жүс бажы Павелдин айткан сөзине көрө керепти баштап апараткан кижиге ле керептин ээзине артык иженип турган. ¹²Бу токтодуда кыштаар айалга жок учун көп сабазы мынан жүзүп, аргалу болзо, Криттин Финик деп токтодузына једип, кыштап алар керек дежип тургандар. Ол түштүк-күнбадыш ла түндүк-күнбадыш салкыннан жаблак јер болгон.

¹³Јенгил түштүк салкын согордо, ол ло керек деп сананып, талайчылар якорьды көдүрип, Критти жараттай жүстилер.

¹⁴Же удабай Критке «түндүк-күнчыгыш» дейтен јоткон табарды. ¹⁵Кереп куйунга алдырып, удур жүзүп болбой турды, бис салкыннын табына салдырып ийдис. ¹⁶Клавда дейтен бир кичинек ортолыкты өдө коноло, керептин кийнинде колбогон кемени жүк арайдан аргадап алдыс. ¹⁷Оны көдүреле, армакчыларла керепти орой бууладылар. Тайыс-чайрам жерге табарарынан коркып, байканды түжүрип, анайда ла айланыжып турдыс. ¹⁸Эртезинде јоткон калаптанып турарда, керептен кошты чыгара чача бердилер. ¹⁹Үчинчи күнде бойыстын колысла керептин јепселдерин чачтыс. ²⁰Канча күнге күн де, жылдыстар да көрүнбей, јоткон коркыштанганча болды. Арт-учында аргаданар кандый да ижемјибис жылыып калды. ²¹Узактаң бери кем де оозына курсак албаган. Айдарда, Павел олардын ортозына туруп, айтты:

– Эрлер! Менин сөзимди угуп, Криттен барбас керек болгон. Мындый жеткер де, чыгым да болбос эди. ²²Je эмди слерди омок-сергек болорына кычырып турум. Слердин кемигер де өлбөс, жүк кереп жайрадылып-сайалар. ²³Мен Онын болуп турган ла Ого иштеген Кудайдан бу түнде меге ангел келип, ²⁴мынайда айткан: «Коркыба, Павел! Сен каган алдына барып турар учурлу. Je бат, Кудай сеге кожо жүзүп отурган улусты ончозын берди». ²⁵Онын учун омок-сергек болугар, эрлер: меге айдылганыла болор деп, мен Кудайга бүдүп жадым. ²⁶Бис кандый бир ортолыкка чыгара ташталар учурлу.

²⁷Адриа талайла айланышканыстан ала он төртинчи түн кирди. Түн аразы киреде талайчылар кандый да жерге жууктап келедирип деп бодой бердилер. ²⁸Суунын терегин кемжиирде, жирме кулаш эмтир; бир эмеш жүзеле катап кемжиирде, он беш кулаш болды. ²⁹Ташту жерге табарбайлы деп коркып, керептин кийни жанынан төрт якорьды түжүрип, таң адарын тынгыскылу сакый бердилер. ³⁰Талайчылар качарга ченежип, керептин тумчугынан якорьлорды таштаарга турган улус болуп, кемени талайга түжүрерде, ³¹Павел жүс бажына ла жуучылдарга айтты:

– Бу улус керепте артып калбаза, аргаданып болбозыгар.

³²Айдарда, жуучылдар кемени туткан жоон армакчыларды кезип ийерде, ол сууга жүре берди.

³³Таң адар алдында Павел ончозын курсак жизин деп сөстөп, айтты:

– Курсак жибей бүгүн он төртинчи күн сакып жадыгар. ³⁴Онын учун слерди курсак жизин деп сурап турум, онызы слерге аргаданарга күч кожор, бирүгердин де бажынан кыл түшпес.

³⁵Мынайда айдала, ол калаш алып, ончозы алдында Кудайга алкыш жетирип, сындырала, жий берди. ³⁶Ончолоры сергип, база курсак жидилер. ³⁷Керепте бис ончобыс эки жүс жетен алты кижилер болгонус. ³⁸Тойоло, керепти жеңилжиредип, талайга буудайды чача бердилер.

³⁹Таң адарда, жерди таныбай турдылар, же кумак жаратту кандый да булунды көрүп ийдилер. Аргалу болзо, ого токтоорго ченежип көрөр — дедилер. ⁴⁰Якорьлорды кезип, талайга божодып ийдилер; тискиннинг буузын чечип, алын байканды салкын аай көдүрип, жарат жаар жүстилер. ⁴¹Je кереп кумакту тайыс жерге учурап, түжүп калды. Тумчугу бадалып, кыймык жок тура калды. Кийни жанын дезе күчтү толкулар оодып турды. ⁴²Кижендүлөрдүн кажы бирүзи эжинип чыгала кача бербезин деп, жуучылдар оларды өлтүрер шүүлте

эдип турдылар. ⁴³Je жүс бажы Павелди аргадаарга, олардын бу мындый умзаныжын токтодып салды. Эжинип билер улус сууга озо калып, јерге чыксын, ⁴⁴арткандары дезе кем јалбак агаштан, кем керептинг оодыгынанг тудунып аргадансын деп јакарды. Анайып ончозы аргаданып, јерге чыктылар.

28

Мелитте токтогону

¹Аргаданала, ортолыктын ады Мелит* болгонын билип алдыс. ²Јербойынын улузы биске сан башка кижизегин көргүсти. Јашту сыркыруун күн болгон учун олар от салып, ончобысты бойлорына кычырды. ³Павел бир кучак чырбаал јууп экелеле, отко салып турарда, изүден чыгып келген јылан онын колына илинип калды. ⁴Онын колында илинип калган јыланды көрөлө, јербойынын улузы бой-бойлорына айттылар:

– Бу кижі јарт ла кижі өлтүрөөчи. Ол талайга барбаган да болзо, чындык Јаргы ого јүрүм јүрөргө бербей јат.

⁵Je Павел јыланды отко түжүрө кактап ийди, јылан ого бир де каршу јетирбеди. ⁶Олар дезе Павел тижө берер эмезе эмди ле өлүп, јерге барып түжер деп бодогон. Je узак сакып, оныла јаман неме болбой турганын көрөлө, шүүлтезин өскөрттип, оны кудай дежип турдылар.

⁷Бу јерди эбиреде ортолыктын јааны Публиј деп кижинин јери болгон. Ол бисти айлына кычырып, үч күн бойынын најыларын чылап күндүледи. ⁸Публијдинг адазы калтырак ооруга табартып, ич оору тийип, төжөктө јаткан. Павел ого кирип мүргүди, колын салып алкап, јазып ийди. ⁹Бу болгоннын кийинде ортолыкта јаткан өскө дө оору улус келип, јазылып турдылар. ¹⁰Олар биске быйанын айдып, күндүлеп, атанар алдында бисти не керектү немеле јеткилдеди.

Римге келгени

¹¹Үч айдын бажында Александриянын ортолыкта кыштаган «Диоскуры» деп керебиле јүзүп ийдис. ¹²Сиракузыга токтоп, анда

* Эмдиги Мальта.

үч кондыс. ¹³ Оноортынан чыгала, Ригияга жеттис. Бир күннин бажында түштүк салкын согордо, экинчи күнде ПUTEОЛГО келдис. ¹⁴ Анда карындаштар таап алып, оlorдын сураганыла оlorдо жети күн бололо, Рим жаар бардыс. ¹⁵ Андагы карындаштар бис керегинде угала, Аппий тепсени ле Үч айылчылык деп жерлерге жетире уткып чыккандар. Оlorды көрөлө, Павел Кудайга алкыш жетирип, санаазы сергиди. ¹⁶ Римге келеристе*, Павелге тангынан, же оны каруулдайтан жуучылла кожо жадар жөп бердилер.

Павелдин Римде жарлыктаганы

¹⁷ Үч күннин бажында Павел иудейлер ортодогы баштапкы улусты бойына кычырды. Оlor жуулыжып келерде, айтты:

– Эрлер, карындаштар! Калыкка эмезе адалардын чүм-жандарына удур нени де этпей, кижендедип, Иерусалимнен Римнин кижилеринин колына берилгем. ¹⁸ Оlor мени шылайла, өлүмге тургадый кандый да буру таппай, божодып ийерге санангандар. ¹⁹ Же иудейлер жөпсинбей турарда, меге эрик жокто каганнын жаргызын некеерге келишкен. Анайда мен калыгымды кандый бир неме жанынан бурулаарга эткен эмезим. ²⁰ Бат бу шылтактан улам слерди көрүжип эрмектежерге кычырганым бу. Израильдин ижемјизи учун мен бу киженле киженделген инем.

²¹ Оlor дезе Павелге айттылар:

– Бис Иудейден сен керегинде кандый да самара албадыс, карындаштардын кемизи де келип, тил жетирбеди эмезе сен керегинде бир жаман айтпады. ²² Же санаа-шүүлтенди бойынгнан угарга турубыс, ненин учун дезе бу үредү керегинде кайда ла сөс блаашкылап турганын билерис.

²³ Туштажар болуп эрмектежеле, ол күн Павел токтогон жерге көп улус келди. Эрген турадан ала энирге жетире ол Кудайдын Каандыгы керегинде оlorго айдып ла керелеп, Моисейдин Жасагынан ла жарчылардын чийиминен Иисус керегинде оlorды бүдүндирип турды. ²⁴ Кезигин ол бойынын сөстөриле бүдүндирди, өскөлөри дезе бүтпес болды. ²⁵ Бойлоры ортодо жөп эмес болуп, Павел мынайда айдарда, оlor чыгып, жүрүп баштады:

– Агару Тын Исаия жарчыдан слердин адаларга жакшы айткан:

* Кезик жебрен түрбектерде кожумак бар: «...јүс бажы кижендүлерди жуучылдардын бийине табыштырды...»

- ²⁶ *«Бу калыкка барып, мынайда айт:
кулактарыгарла угарыгар, же аайлабазыгар,
көстөригерле көрөригер, же көрбөзигер.*
- ²⁷ *Бу улустын жүреги неме сеспей барган,
кулактарыла арайдан угат,
көстөрин де жумуп алган, —
көстөриле көрбөскө,
кулактарыла укпаска,
жүректериле ондобоско,
Мени оларды жассын деп баштанбаска».*
- ²⁸ Анайдарда, билип жүрүгөр, Кудайдын аргадажы кара жандуларга ийилген деп: олар ок угар*.

Адакы сөс

³⁰ Павел бойы жалдап алган турада бүткүл эки жыл жадып, ого келип турган улусты ончозын жуудып, ³¹ тидим, туду жогынан Кудайдын Каандыгын жарлыктап, Иисус Христос Кайракан керегинде үредип жүрди.

* Кезик жебрен түрбектерде: ²⁹ «Ол мыны айдарда, иудейлер бойлоры ортодо көп сөс блаажып, жүре бердилер».

ПАВЕЛ АПОСТОЛДЫҢ РИМДЕГИ СЕРКПЕГЕ САМАРАЗЫ

1

Ончо калыктарга Сүүнчилү Жар

¹Христос Иисустың кулы, кычырылган Павел апостолдон.

Мен Кудайдың Сүүнчилү Жарын жарлаарга тудулган эдим. ²Бу Жар керегинде башкыда Ол Бойының жарчылары ажыра Агару Чийимде сөзин берген. ³⁻⁴Бу Жар Оның Уулы – Иисус Христос Кайраканыс керегинде. Ол Давидтин угынан кижичилеп туулган ла агарулыктын тынынын күчиле тирилгени ажыра Кудайдың Уулы деп ачылган. ⁵Ол ажыра јакшылык алып, апостолдор боло бергенис, ончо калыктар Оның адына болуп Кудайга бүдүп, Ого уккур болзын деп. ⁶Бу калыктардың ортозында слер де, Иисус Христостыйы болорго кычырылган улус, јүрүп јадыгар.

⁷Слерге, Римде јүрген, Кудай сүүп турган, Оның агару калыгы болорго кычырылган ончо улуска, Кудай Адабыстан ла Иисус Христос Кайраканнан јакшылык ла амыр јетсин.

⁸Элден озо Иисус Христос ажыра ончогор учун Кудайымга алкыш-бийаным айдып турум, ненин учун дезе бүдүп турганыгар керегинде бастыра телекейде јарлалат. ⁹Кудай менин керечим: Оның Уулы керегинде Сүүнчилү Жар јарлап, Ого тынымла бажырып јүрүм. Слерди туркаары эске алынып, ¹⁰мүргүп, Кудайдың

табыла качан бирде слерге келер аргалу болойын деп, жаантайын сурайдым. ¹¹Агару Тыннан алган жайалтаны берейин, слерди тынгдайын деп, слерди көрүксип жадым. ¹²Өскөртө айтса, ортогордо болзом, бүдүп турганыс ажыра бой-бойыстан көкүдү аларыс, слер менен, мен слерден аларым.

¹³Слерди билзин деп турум, карындаштар: слерге көп катап келерге жазангам, же эмдиге жетире буудактарга учурагам. Слерге келип, өскө калыктардын ортозында чылап, слердин де ортогордо ижимнин турултазы болзын дегем. ¹⁴Мен еллиндерге ле өскө улуска, ойгорлорго ло неме билбестерге жарлыктаар учурлу. ¹⁵Анайдарда, мен керегинде айтса, слерге де, Римде жүрген улуска, Сүүнчилү Жар жарлаарга белен.

¹⁶Мен Сүүнчилү Жардан уйалбай жадым, ненин учун десе ол – Кудайдын күчи, ол бүдүп турган ончо улусты аргадайт: озо баштап иудейлерди, анайда ок еллиндерди. ¹⁷Бу Жар улусты бүткени ажыра ла онон көп бүдерине экелип, Кудай канайда актап турганын көргүзөт, бичилгенинче: *«Акту кижси бүдүй, тирү жүрер»*.

Улустын кинчеги

¹⁸Кудайды тообой, жаман эдип, жаманыла чындыкты жаба базып турган улуска тенгериден Кудайдын чугулы келип жат. ¹⁹Олор Кудай керегинде билетенин билип жадылар, ненин учун десе мыны олорго Кудай ачкан. ²⁰Көскө көрүнбес немелер – Онын мөнкү күчи ле кудайлыгы телекей жайалганнан ала иле көрүнөт. Олор Онын жайаганы ажыра аайлалат. Онын учун бу улус бойлорын актап, нени де айдып болбос. ²¹Олор Кудайды билип алып, Оны Кудайды чылап мактабадылар, Ого алкыш-бийанын айтпадылар. Карын, бойлорун куру санаа-шүүлтелерге берип койдылар. Мынан улам неме аайлабас жүректери карачкыга алдырган. ²²Бойлорун ойгор деп адап, тенеке болуп калдылар. ²³Өлбөс Кудайга бажырардын ордына өлүмдү кижидий, куштардый, төрт санду тындулардый ла жылып, жорголоп жүрер тындулардый сүр-кеберлерге бажырадылар.

²⁴Онын учун Кудай олорды жүректери күүнзеген быjarга берип койгон. Олор эди-кандарын бойлоры быjarсыдып, ²⁵Кудайдын чындыгын меке-төгүнге солыгандар, жайалган немелерди байлап, олорго бажыргандар. Жайаачыбыс десе үргүлжи чакка алкышту, аминь. ²⁶Бу учун Кудай олорды уйатту кычаларына берип койгон: олордын үй улузы эр улусла ары жанынан берилген колбуны жектеп,

ого удур кылынып жадылар. ²⁷ Анайда ок эр де улус үй улусла ары жанынан берилген колбуны жектеп, бой-бойлорун сүрекей күйнзейдилер: эр улус эр улусла уйатту немелер эдип, бойлорынын азып тургандары учун бойлорында бойлоры кезедү алып жадылар.

²⁸ Кудайды билип аларын керектебеген учун Кудай оларды сантескери санаага берип койгон. Онын учун олар этпести эдедилер. ²⁹ Олор чын эмес керектерле толо: ачыркайдылар, балыр кылык кылынадылар, күйүнедилер, өлтүредилер, өөркөждилер, мекелейдилер, коомойлоп жадылар, коптойдылар; ³⁰ куурмактажып жадылар, Кудайды жаман көрдилер, бойлорун тудунбайдылар, улуркайдылар, жакшыркайдылар, жаманды эдейин деп жүредилер, ада-энелеринин сөзин укпайдылар; ³¹ тенексийдилер, сөзине турбайдылар, улуска килебейдилер, быйан этпейдилер. ³² Анайда кылынып турган улус Кудайдын чындык жасагыла өлүмгө турар деп билип, жагыста анайда кылынып турган эмес, же анайда кылынып турган улусты жарадып жадылар.

2

Ончозына Кудайдын жаргызы

¹ Анайдарда, кижиге, сен өскө улусты жаргылап жадын ба? Сен кем де болсон, акталбазын. Өскө улусты жаргылап турганынла бойынды бойын жаргылайдын ине, ненин учун дезе, өскө улусты жаргылап, бойын олор чылап ок кылынадын. ² Бис билерис, анайда кылынып турган улуска Кудайдын чындык жаргызы барын. ³ Кижиге, анайда кылынып турган улусты жаргылап, бойын олор чылап ок кылынып, Кудайдын жаргызынан кыйыжарым деп сананып турун эмеш пе? ⁴ Ол эмезе, Онын улу быйанзагын, жымжак ла чыдамкай болгонын жектеп жадын ба? Онын быйанзагы сени кинчегинди алынарына экелип турганын аайлабай жадын ба? ⁵ Же сен кедер, жүрегин Кудайга баштанбаган. Кудайдын чугулы келер ле Онын чындык жаргызы ачылар күнге бойына бойын чукул жууп жадын. ⁶ Ол кажы ла кижиге эткен керектерине көрө берер. ⁷ Жаантайын жакшы керектер эдип, макка, күндүгө ле өлбөскө жүткүп турган улуска мөңкү жүрүм берер. ⁸ Бойын сүйүп, чындыкка бакпай, жаманга беринип турган улуска – чукул ла аткыйланыш ийер. ⁹ Жаманды эдечи не ле кижиге ачу-корон ло кыйын-шыра ийер: озо баштап

иудейге, анайда ок еллингге. ¹⁰Жакшыны эдеечи не ле кижиге мак, күндү ле амыр ийер: озо баштап иудейге, анайда ок еллингге. ¹¹Кудай улусты ылгабай жат ине.

¹²Жасагы жок улус кинчек этсе, Жасак жокко ло өлүп калар. Жасакту улус кинчек этсе, Жасакла жаргыладар. ¹³Кудайдын алдында Жасакты угуп турган улус акту эмес, же Жасакты бүдүрип турган улус акталар. ¹⁴Жасагы жок кара жандулар бүткен бүдүмиле Жасакка келижерин эдип жүрзе, оордо Жасак жок то болзо, бойлорына бойлоры жасак болуп жадылар. ¹⁵Мынызыла оор Жасактын некелтелери жүректеринде бичилгенин көргүзедилер. Мыны ок оордын санаазы керелейт: оор бойлорында шүүп, бойлорун бирде бурулайдылар, бирде актайдылар. ¹⁶Иисус Христос ажыра Кудай кижилердин жажытту керектерин жаргылаар күнде андый болор. Анайда мен Сүүнчилү Жарда жарлыктаган эдим.

Иудейлер ле Жасак

¹⁷Бат сен иудей деп аданадын, Жасакка иженедин, Кудайла мактанадын. ¹⁸Онын табын билерин, Жасактан үренип, эн артык дегенин ылгаштырып билерин; ¹⁹сен сокорлордын жедекчизи, карачкыда жүргендерге жарык, ²⁰керсү эместердин таскадаачызы, неме билбестердин үредүчизи болгонына бүдүп жадын, ненин учун десе Жасак сеге толо билим ле чындык берет. ²¹Анайдарда, өскө улусты үредип, бойынды бойын үретпейдин бе? «Ууры этпе» деп жарлап, бойын урданып жадын ба? ²²«Чайдам кылынба» деп айдып, бойын чайдам кылынадын ба? Чалулардан жескинген бойын, агарунын байын бузадын ба? ²³Жасакла мактанадын, же Жасакты бузуп, Кудайды уятка түжүредин. ²⁴Айдарда, бичилгенинче, *слерден улам кара жандулар ортодо Кудайдын ады жамандалат.*

²⁵Жасакты бүдүрип турган болзон, томдош тузалу, же Жасакты бузуп турган болзон, томдолгонын болбогон немедий. ²⁶Анайдарда, томдолбогон кижини Жасактын некелтелерин бүдүрип турган болзо, Кудай оны томдолгон деп бодобос беди? ²⁷Бүткен бүдүмиле томдолбогон, же Жасакты бүдүрип турган кижини сени жаргылабас беди? Сенде бичилген Жасак бар, сен томдолгон, же Жасакты бузуп жадын. ²⁸Чырайыла иудей болгоны, иудей эмес, эт-канда эдилген томдош — ол томдош эмес. ²⁹Же чын иудей — ол ич жаны андый болгоны, чын томдош жүректен эдилгени. Ол бичилген Жасакла эмес, же Тынла эдилген. Андый кижини улус эмес, Кудай мактаар.

3

Кудай чындык, кижги – төгүнчи

¹Анайдарда, иудей болорынын артыгы незинде, ол эмезе томдоштон кандый туза бар? ²Ончо жанынан артык. Элден озо неде дезде, олорго Кудайдын сөзи бүдүмжилелген. ³Олордын кезиги чындык эмес болзо, не? Мынызы Кудайдын чындыгын жоголтып болор бо? ⁴Жок туру! Кудай чындык, не ле кижги – төгүнчи, бичилгенинче: «*Ончо сөстөринде Сен акту болорун, жаргылазан, жеңип аларын*». ⁵Же чын эмес эдип турганыс Кудайдын чынын иле эдип турган болзо, не деерибис? Ол биске чугулын ийип, чын эмес эдип турган болор бо? (Мыны улустын шүүгени чилеп айдадым.) ⁶Жок туру! Ол чындык эмес болзо, телекейди канайып жаргылайтан? ⁷Же менин меке-төгүним Кудайдын чындыгын там иле эдип, Ого мак экелип турган болзо, мени кинчектүни чилеп не учун жаргылайтан? ⁸Айса, жакшы боло берзин деп, жаманды эдерис пе? Анайда бисти кезик улус жамандап, бого үредип жадыгар деп бурулайдылар. Андый улус жаргыга турары жолду.

⁹Анайдарда, не деерибис? Бис өскөлөринең артык айалгада ба? Эмеш те эмес. Иудейлерди де, еллиндерди де, ончозын кинчек бийлеп жат деп көргүскен инебис, ¹⁰бичилгенинче:

«Бир де акту кижги жок, бир де.

¹¹ *Айлап турган кижги жок, кем де Кудайды бедиребейт.*

¹² *Ончозы жолдон аскан, ончозы эш-немеге жарабас.*

Кем де жакшыны этпейт, кем де, бир де кижги.

¹³ *Олордын сөстөри өлүм ле чириш экелет.*

Тилдериле төгүндөп жадылар,

эриндеринде – жыланның короны.

¹⁴ *Оосторы ачу сөстөрлө, каргышла толо.*

¹⁵ *Буттары кан төгөргө жылгыр.*

¹⁶ *Жолдорунда бускалан ла кату-жобол артырып жадылар.*

¹⁷ *Амырдын жолдорун билгилебес.*

¹⁸ *Кудайдан айабай жадылар».*

¹⁹Бис билерис, Жасак ого багып турган улуска айдып турганын. Анайып айдар неме табылбай, бастыра телекей Кудайдын алдында бурулу боло берет. ²⁰Жасактын некеп турганын эткениле Кудайдын алдында кем де актанып болбос. Жасак ажыра кинчек ачылат ине.

***Јасакла эмес, Кудайга бүткенисле
аргадаларыс***

²¹ Је эмди Јасактан камаан јокко акту болор јолды Кудай улуска көргүзип берген. Ол керегинде Јасак ла јарчылар керелейт. ²² Кудай дезе Иисус Христоско бүткени ажыра бүдүп турган ончо улусты Бойынын алдында акту эдет. Мында башказы јок, ²³ ненин учун дезе, ончо улус кинчек эдип, Кудайдын магын керексинип јадылар. ²⁴ Ончозы Кудайдын јакшылыгыла тегинге акталадылар, ненин учун дезе оморды Иисус Христос јайымга садып алган. ²⁵ Кудай Оны тайылгага учурлаган, улус Ого бүткени ажыра Онын канынын шылтузында кинчектери ташталып, быйан алзын деп. Бойынын чындыгын көргүзерге, Онын анайда эткени ол. Башкыда эдилген кинчектерге ајару этпей, ²⁶ эмдиги де өйдө Бойынын чындыгын көргүзерге, чындык болорго ло Иисуска бүдүп турган улусты акту эдерге, Ол чыдашкан.

²⁷ Анайдарда, мактанар немебис кайда? Јоголтылып калган. Јасакты бүдүргени ажыра ба? Эткен керектер ажыра ба? Јок, Кудайга бүткени ажыра. ²⁸ Кижии Јасакты бүдүретенинен камаан јокко, бүткениле акталат деп бодоп јадыбыс ине. ²⁹ Кудай јангыс иудейлердийи бе? Ол кара јандулардыйи да эмес пе? Эйе, Ол кара јандулардыйи да. ³⁰ Кудай јангыс эмей. Ол бүдүп турган учун томдолгон до кижини, бүдүп турган болзо, томдолбогон до кижини актаар. ³¹ Анайдарда, бүдүп турган болзобыс, Јасакты јоголтып турганыс ол бо? Јок туру! Карын, Јасакты јөптөп јадыбыс.

4

Авраамнын Кудайга бүткени

¹ Айдарда, улу адабыс Авраам керегинде не деерибис? Бойи неге јединген? ² Ол эткен керектериле акталган болзо, мактанар аргазы бар. Је Кудайдын алдында эмес. ³ Чийим не дийт? — «*Авраам Кудайга бүткен, онын учун Кудай оны акту кижии деп адаган*». ⁴ Је иштеп турган кижиге јал — ол быйан эмес, карын, ол оны алар учурлу. ⁵ Иш этпей, је кинчектүни актаачы Кудайга бүдүп турган кижии, бүткени учун акту деп ададып јат. ⁶ Анайда Давид те эткен керектеринен камаан јокко Кудай акту деп адаган кижини кежиктү дийт:

«⁷ *Јарамас керектери таиталган, кинчектери јабылган улус кежиктү.* ⁸ *Кудай кинчектерин тоого албай турган кижиси кежиктү.*»

⁹ Анайдарда, бу кежик томдолгон улустыйы ба, эмезе томдолбогон до улустыйы ба? Бис дезе Авраам бүде бергени учун оны Кудай акту кижиси деп адаган дейдис. ¹⁰ Качан адаган? Томдолордон озо бо, эмезе сонгында ба? Сонгында эмес, томдолордон озо. ¹¹ Ол сонгында томдолгон. Бу темдек ол томдолордон озо бүткени учун акталганын көргүскен. Анайып Авраам бүдүп турган ончо улустын адазы боло берген. Олор томдолбогон до болзо, бүдүп турган учун, Кудай олорды да акту улус деп адап јат. ¹² Ол анайда ок томдолгон до улустын адазы боло берген. Олор јангыс та томдолгон эмес, је улу адабыс Авраамнын изиле барып, ол томдолордон озо бүткени чилеп бүткендер.

¹³ Кудай Авраамга ла онын калдыктарына телекейди энчи эдип берерим деген. Ол бу энчини Јасакты бүдүргени учун эмес, је бүдүп, акталганы ажыра берер болгон. ¹⁴ Јасакпыла јүрген улус энчи алып турган болзо, бүдетени темей, берген сөстө учур јок болор эди, ¹⁵ ненин учун дезе Јасак бойыла кожо Кудайдын чугулын экелет. Кайда Јасак јок, ол анда бузулбайт. ¹⁶ Онын учун Кудайдын берген сөзин Ого бүдүп алып јадылар. Бу сөс Авраамнын ончо калдыктарына Кудайдын быяны ла ижемјилү эп-арга болуп јат. Јангыс та Јасакты бүдүрүп турган улуска эмес, је Авраам бүткени чилеп бүдүп турган улуска. Авраам – ончобыска адабыс. ¹⁷ Бичилгенинче: «*Сени көп калыктардын адазы эдип койдым*». Ол өлгөн улуска јүрүм береечи, јок немени бар деп айдаачы Кудайга бүдүп, Онын алдында адабыс болуп јат.

¹⁸ Иженери јок то болзо, ол иженип ле бүдүп, «*Сенин калдыктарын андый көп болор*» – деп айдылганынча, көп калыктардын адазы боло берген. ¹⁹ Јүс јашка јууктажып калган кижинин эди-каны өлүмтик деп, Сарра карган, бала таппас деп аайлап та турза, ол Кудайга бүткенче болгон. ²⁰ Ол Кудайдын берген сөзине аланзыбай, бүтпей турганын көргүспеген. Карын, онон тын бүдүп, Кудайды мактап, ²¹ Ол күчтү, берген сөзин бүдүрер деп, бек бүткен. ²² Онын учун Кудай оны акту кижиси деп адаган. ²³ «Акту кижиси деп адаган» деген сөстөр јангыс та ого эмес, ²⁴ је биске де бичилген. Бис те, Иисус Кайраканысты тиргискен Кудайга бүдүп турган бойлорыс, акту деп ададарыс. ²⁵ Иисус бисти акталзын деп, јазыктарыс учун өлүмге берилип, тирилген.

5

Кудайла амыр

¹Анайдарда, бүдүп турганысла акту бололо, Иисус Христос Кайраканыс ажыра Кудайла амыр жүрүп жадыбыс. ²Христос биске бүдүп турганыс ажыра жакшылыкка кирер арга берген. Бу жакшылыкта жүрүп, Кудайдын магында туружарыска иженип турганысла мактанып жадыбыс. ³Жангыс та мыныла эмес, же кыйын-шырала да мактанып жадыбыс, ненин учун десе кыйын-шыра бисти чыдамкай эдип турганын билерис. ⁴Чыдажып турганыста, Кудай бисти ченейт, ченелгени – ижемжи берет. ⁵Ижемжи уйатка салбас, ненин учун десе биске берилген Агару Тын ажыра сүүш жүрекериске урулат.

⁶Темдектелген өйдө чине жок тужыбыста Христос Кудайга бүтпес бис учун өлгөн ине. ⁷Акту кижиче учун кем де өлөт эмеш пе. Айса болзо, жакшы кижиче учун кем де өлөргө тидинер? ⁸Же Кудай бисти сүүп турганын кинчектү тужыбыста Христос бис учун өлгөниле көргүзөт. ⁹Онын учун, анчада ла эмди, Онын каныла акталган бойлорыс, Ол ажыра Кудайдын чугулынан аргадаларыс. ¹⁰Өштүлөр болгон бойлорыс, Кудайла Онын Уулынын өлүми ажыра жарашкан болзобыс, анчада ла эмди, Оныла жарашкан сонгында, Онын Уулынын жүрүми ажыра аргадаларыс. ¹¹Жангыс та бу эмес, же Иисус Христос Кайраканыс ажыра Кудайдыгы болгонысла мактанып жадыбыс. Ол бисти Кудайла жараштырган.

Адам ла Христос

¹²Кинчек телекейге бир кижиче ажыра келген, кинчек ажыра өлүм келген. Анайып ончо улус өлүмдү боло берген, ненин учун десе ончозы кинчек эткен. ¹³Кинчек телекейде Жасактан озо до болгон. Же Жасак жок тушта кинчек тоого алылбайт. ¹⁴Өлүм десе баштапкы кижиче Адамнан ала Моисейге жетире бийлеген. Ол Кудайдын жакылтазын бускан Адам чылап кинчек этпеген улусты да бийлеген. Адам – эмди болотоннын теми.

¹⁵Же жазыктын эткенин Кудайдын сыйы эткениле түндеерге жарабас. Бир кижинин жазыгынан улам көп улус өлгөн болзо, анчада ла Кудайдын жакшылыгы ла сыйы бир Кижинин – Иисус Христостын жакшылыгы ажыра көп улуска артыктай берилет. ¹⁶Кудайдан

сый нени эдип турганын, бир жазык нени эдип турганын тундеерге жарабас. Бир кижинин жазыгы учун бурулаарга жаргы болгон, Кудайдан сый көп жазыктардан улусты акту эдерге берилген. ¹⁷ Бир кижиге эткен жазыктан улам өлүм бир кижиге ажыра бийлеген болзо, анчада ла Кудайдын жакшылыгынын байлыгын ла акталарга сый алып, тегинге акталып турган улус бир Кижиге – Иисус Христос ажыра жүрүмдө бийлеер. ¹⁸ Онын учун бир кижинин жазыгы ончо улуска жаргы экелгени чилеп, бир Кижинин акту кереги ончо улусты актап, оларго жүрүм берет.

¹⁹ Бир кижинин уккур эмези көп улусты кинчектү эткени чилеп, бир Кижинин уккур болгону көп улусты акту эдер. ²⁰ Жасак келерде, жазык көптөй берген. Кинчек көптөй берерде, жакшылык там көптөгөн, ²¹ кинчек бойыла кожо өлүмдө экелип, бийлей бергени чилеп, Кудайдын да жакшылыгы Иисус Христос Кайраканан ажыра бисти акту эдип, мөңкү жүрүм берерге бийлезин деп.

6

Кинчекке өлгөнүс, Христоско тирү

¹ Айдарда, не деерибис? Жакшылык арбындазын деп, кинчек эдип жүрерис пе? ² Жок туру! Бис кинчекке өлүп калганан. Айдарда, канайып кинчек эдип жүрерис? ³ Ончобыс Христос Иисусла бирлик болорго креске түжеристе, Оныла кожо өлөргө креске түшкенисти билбей туругар эмеш пе? ⁴ Креске түжүп, Онын өлүминде кожо туружаачылар боло берип, Оныла кожо бойыбысты көмдис. Ол Аданын мактулу күчиле тирилгени чилеп, бис те жаңы жүрүмдө жүрели деп, анайда эткенис ол. ⁵ Ол чылап өлүп, Оныла кожо бириккен болзобис, Ол чылап тирилерис.

⁶ Бис билерис, жебрен кижиге болгон бойыбыс Оныла кожо кере тартылганын, кинчектү бойыбыс жок болзын деп, кинчекке кул болбойлы деп. ⁷ Өлүп калган кижиге кинчектен жайымдалганы ол ине. ⁸ Христоско кожо өлгөн болзобис, Оныла кожо жүрерис деп, бүдүп жадыбыс. ⁹ Бис билерис, тирилген Христос база өлбөс: өлүм Оны бийлебей жат. ¹⁰ Ол өлөрдө, кинчекке бир катап өлгөн, же жүрүп турганы Кудайга жүрүп жат. ¹¹ Анайып слер де, бойыгарды кинчекке өлүп калганыгар, же Христос Иисус ажыра Кудайга тирү деп бодогор.

¹²Анайдарда, кинчек өлүмдү эди-каныгарда бийлебезин деп, онын кычаларына бакпагар. ¹³Эди-каныгардын үйелерин жаманнын жепсели эдип, кинчекке бербегер. Онын ордына жүрүмге тирилген бойыгарды Кудайга беригер. Эди-каныгардын үйелерин слерди актайтан жепсел эдип Ого беригер. ¹⁴Кинчек слерди бийлебес, ненин учун дезе слерди Жасак эмес, жакшылык башкарат.

Кинчектин кулдары эмезис

¹⁵Анайдарда, не? Жасакка эмес, жакшылыкка башкартып жүрүп жадыбыс дейле, кинчек эдетенис пе? Жок туру! ¹⁶Кемге бойыгарды бактыртып, кулга берип турган болзогор, ол кижиге кул боло берип турганыгарды билбей туругар эмеш пе? Ол эмезе өлүмге барарга багадыгар, ол эмезе акталайын деп багадыгар. ¹⁷Башкыда кинчектин кулдары болгоныгар, же Кудайга баш, бойыгарды учурлаган үредүге бастыра жүрегерден бактыгар. ¹⁸Кинчектен жайымдалып, чын эдип жүрерге, Кудайдын кулдары боло бердигер.

¹⁹Бойыгар аайлап болбос учун мыны улустын шүүгени чилеп айдып турум. Башкыда жарамас керектер эдерге, эди-каныгардын үйелерин быjarга ла жарамаска кул эдип берген эдигер. Анайда эмди де, чындык керектер эдерге, бойыгарды Кудайга учурлайын деп, үйелеригерди бактырыгар.

²⁰Кинчектин кулдары болорыгарда, чынга бакпаганыгар. ²¹Ол тушта эткен керектеригердин турултазы кандый болгон? Эмди ол керектер учун слерге уйатту, ненин учун дезе оlorдын турултазы – өлүм. ²²Же эмди кинчектен жайымдалып, Кудайдын кулдары боло берип, агарулалып жадыгар. Мынын турултазы – мөнкү жүрүм. ²³Кинчектин жалы – өлүм ине, Кудайдан сый – Христос Иисус Кайраканыс ажыра мөнкү жүрүм.

7

Жасактан жайымдалдыс

¹Слерге, карындаштар, Жасакты билер улуска, айдып турум: кижиге тирү жүргенче, оны Жасак башкарып турганын билбейдигер эмеш пе? ²Айылду үй кижиге тирү жүрген өбөөниле Жасакла колбогон. Же өбөөни жада калза, ол өбөөниле колбогон Жасактан жайымдалат. ³Онын учун, өбөөни тирү жүрерде өскө кижиге барза, балыр

жүрүмдү үй кижиге болор. Же өбөөни жада калза, ол Жасактан жайым, өскө кижиге барып, балыр жүрүмдү үй кижиге болбос.

⁴Анайып слер де, карындаштарым: Христостун эди-каны ажыра Жасакка өлдигер. Слер тирилген Христостун болорго өлдигер. Анайып, Кудайга жарамыкту керектер эдер аргагар бар. ⁵Бүткен бүдүмисле жүреристе, Жасак ажыра ачылган кинчектү кычалар биске өлүмди экелерге, үйелеристе бойынын ижин эткен. ⁶Же эмди Жасакка өлөлө, бисти киженде туткан Жасактан жайымдалдыс. Бис бичилген Жасакка эмес, Тынга башкартып, Кудайга жангыдан жалчыланып жадыбыс.

Жасак ла кинчек

⁷Айдарда, не деерибис? Жасак – ол кинчек пе? Жок туру! Же Жасак эмес болзо, кинчек ол не дегенин билбес эдим. Жасак: «Күүнзебе...» – дебеген болзо, андый күүнзешти билбес эдим. ⁸Кинчек десе жакылтага тайанып, бойымда жүзүн-базын күүнзештерди ойгоскон. Жасак жокко кинчек жүрбей жат ине.

⁹Мен качан да Жасак жокко жүргем. Же жакылта табыларда, кинчек тынданып келген, ¹⁰мен десе өлүп калгам. Жүрүм берер жакылта меге чындаптан өлүм экелгени жарталган. ¹¹Кинчек десе жакылтага тайанып, мени төгүндөп, онын болужыла өлтүрүп койгон. ¹²Онын учун Жасак агару, жакылта агару, чын ла жакшы.

¹³Анайдарда, жакшы меге өлүм экелди эмеш пе? Жок туру! Карын, мыны кинчек эткен, ол кинчек чилеп ачыларга, жакшы ажыра меге өлүм экелген. Кинчек канча кире жаман болгону жакылта ажыра көргүзөргө, анайда болгону ол. ¹⁴Жасак тынга деп, бис билер инебис. Мен, эт-канду кижиге, кинчекке садылгам. ¹⁵Нени эдип тургам, аайлабайдым. Эдейин дегенди, этпейдим, нени көрөр күүним жок, оны эдедим. ¹⁶Этпейин дегенди эдип турган болзом, Жасак жакшы деп, жөпсинип жадым.

¹⁷Онын учун мыны мен эдип турган эмезим, же менде жүрген кинчек эдет. ¹⁸Мен билерим, менде, менин бойымда жакшы жүрбей жат. Менде жакшыны эдер күүн бар, же оны эдерге менде жакшы жок. ¹⁹Эдейин деген жакшыны, этпейдим, этпейин деген жаманды, эдедим. ²⁰Этпейин дегенди эдип турган болзом, мыны мен эдип турган эмезим, же менде жүрген кинчек эдип турганы ол.

²¹Анайдарда, жасакты көрүп турум: жакшыны эдейин деген бойымда жангыс жаман бар. ²²Ичимдеги кижиге Кудайдын Жасагына

сүүнип жат, ²³је эди-каным өскө жасакла жүрүп жат. Ол санаам жаралдып турган жасакка удур тартыжып, эди-канымдагы кинчектү жасакка мени олжолоп жат. ²⁴Бараксанды сени! Өлүмгө экелеечи бу эт-каннан мени кем жайымдаар? ²⁵Кудайымга алкыш-быйаным, Ол мыны Иисус Христос Кайраканыс ажыра эткен.

Анайдарда, мен бойым бойымнын санаамла Кудайдын Жасагына кул, је эди-канымла кинчектин жасагына кул.

8

Тынла агарулаган жүрүм

¹Анайдарда, эмди Христос Иисустын Бойында жүрген улусты жаргы бурулап болбос*. ²Христос Иисус ажыра жүрүм берип турган Тыннын жасагы мени кинчектин ле өлүмнин жасагынан жайымдаган. ³Эт-каннан улам күчин жылыткан Жасактын эдип болбогонун Кудай эткен. Ол кинчектү эт-каныбыстый эт-канду болгон Уулын кинчек учун тайылга эдип ийип, эт-кан эдип турган кинчекти бурулаган. ⁴Эт-канга эмес, Тынга башкартып жүрген бойыбыста Жасактын чындык некелтелери бүтсин деп, Кудайдын мынайда эткени бу.

⁵Эт-канга башкартып жүрген улус эт-каннын күүнин бүдүрейин деп, Тынга башкартып жүрген улус Тыннын күүнин бүдүрейин деп, сананып жадылар. ⁶Санаагарда эт-кан башкарып турган болзо, – ол өлүм, санаагарда Тын башкарып турган болзо, – ол жүрүм ле амыр, ⁷ненин учун десе эт-каннын күүнин бүдүрейин деп умзанып жүрген кижиге – Кудайга өштөш. Ол Кудайдын Жасагына бакпайт, ого багып та болбойт. ⁸Эт-канга башкартып жүрген улус Кудайга жарабас.

⁹Кудайдын Тыны бойыгарда жүрген болзо, слер эт-канга эмес, Тынга башкартып жүрүп жадыгар. Кемде Христостын Тыны жок, ол Оныйы эмес. ¹⁰Је Христос бойыгарда жүрген болзо, эди-каныгар кинчектен улам өлүмтик, тын десе акталганыгардан улам жүрүп жат. ¹¹Христосты тиргискен Кудайдын Тыны бойыгарда жүрген болзо, Оны тиргискен Кудай бойыгарда жүрген Тыныла слердин де өлүмдү эди-каныгарды тындандыгар.

* Кезик јебрен түрбектерде: «Христос Иисула кожо эт-канга эмес, Тынга башкартып жүрген улусты жаргы бурулап болбос».

¹² Анайдарда, карындаштар, бисте эт-кан алдында молју жок, ого бис башкартып жүрбес учурлу. ¹³ Эт-канга башкартып жүрзегер, өлүп каларыгар, эт-каннын кинчектү керектерин Тынла өлтүрсегер, тирү жүреригер. ¹⁴ Кудайдын Тынына башкартып жүрген ончо улус Кудайдын балдары болуп жадылар. ¹⁵ Слер ойто коркып жүрбес учурлу, слер кулданыштын тынын албадыгар, је слерди Кудайга балазынып турган Тынды алдыгар. Бу Тынла «Авва, Ада!» деп, кыйгырып жадыбыс. ¹⁶ Ол ок Тын бистинг тынла кожо бисти Кудайдын балдары деп керелейт. ¹⁷ Балдары болзобыс, Кудайдын берер болгонын аларыс. Мыны Христосло кожо аларыс. Оныла кожо шыралап турган болзобыс, Оныла кожо макталар инебис.

Келер өйдөги мак

¹⁸ Эмдиги шырабыс, бис алар макка көрө, неге де турбас деп бодоп турум. ¹⁹ Кудай Бойынын балдарын макка көдүрерин ончо жайалган энчикпей сакып жат ине. ²⁰ Кандый ла жайалган баштангы айалгазын бойынын күүниле эмес, Кудайдын табыла жылыткан. ²¹ Же жайалган иженет, бойы да өлүмнинг кулданыжынан жайымдалар деп, Кудайдын балдарынын жайымын ла магын үлежер деп.

²² Бис билер инебис, ончо жайалган эмдиге јетире кожо онтоп, кыйналып жат. ²³ Јаңыс та жайалган эмес, је бис те, Тыннан баштапкы үрендер алган бойлорыс, Кудай бисти качан балазынарын, эди-каныбысты жайым эдерин сакып, ичибисте онтоп жадыбыс. ²⁴ Бис иженип турганыста, аргадалганыс ол. Көрүп турганына иженип турган болзонг, ол ижемји эмес. Көрүп турган немеге кем иженер? ²⁵ Же көрбөй турган немеге иженгенисте, ол тушта чыдажып сакып жадыбыс.

²⁶ Анайда ок Тын да бисти, чине јок бойыбысты, тынгыдат. Бис билбес инебис, не деп, канайып мүргүйтенин. Же Тын Бойы сөслө чыгара айдып болбос эттире улу тынып, бис учун жайнап жат. ²⁷ Кудай жүректеристи шиндеп, Тыннын санаазын билер, ненинг учун дезе Тын агарулар учун Кудайдын табыла сурап жат. ²⁸ Бис билерис, Кудайды сүүп турган, Онын табыла кычырылган улуска ончозы јакшыга иштеп жат. ²⁹ Кудай озолодо билип алган улузын Бойынын Уулынын сүр-кеберине түнгей болзын деп темдектеп койгон, Онын Уулы көп карындаштар ортодо тун туулганы болзын деп. ³⁰ Озолодо темдектеп койгон улусты кычырып алган; кычырып алган улусты актап койгон; актап койгон улусты макка көдүрген.

***Христостын сүүжин
кем де айрып болбос***

³¹База нени айдар? Кудай бис учун болзо, кем биске удурат?
³²Ол Бойынын Уулын чеберлебей, ончобыс учун өлүмгө берип,
Оныла кожо биске ончозын сыйлап бербес беди? ³³Кудайдын
талдап алган улузын кем бурулап болор? Олорды Кудай актап жат.
³⁴Кем жаргылап болор? Өлгөн лө тирилген Христос Кудайдын он
жанында жүрүп, бис учун сурап жат.

³⁵Бисти Христостын сүүжинен кем айрып койор? Ачу-корон
бо, эмезе кысталан ба? Истежү бе, эмезе торо бо? Түрени бе, эме-
зе жеткер бе, эмезе кылыш па? ³⁶Бичилген жок беди:

«Сен учун бисти кажы ла күн өлтүредилер.

Бисти сойотон койлорго бодойдылар».

³⁷Je мыны ончозын бисти сүүп турган Кудайдын болужыла женип
жадыбыс. ³⁸Мен бүдүмжилү, өлүм де, жүрүм де, ангелдер де, өрөги
жандар да, эмди болуп турганы да, келер өйлөрдө дө болотоны,
кандый да ийде-күч, ³⁹тенгеридези де, алыс жердези де, жайалган-
нын бирүзи де бисти Христос Иисус Кайраканыстын Бойындагы
Кудайдын сүүжинен айрып болбос.

9

Кудай ла Онын калыгы

¹Христос алдында чынды айдадым, төгүндебей жадым. Онызын
Агару Тынга башкарткан санаам керелейт: ²меге сүрекей эрикчил,
жүрегимде токтобос сус. ³Каны жангыс карындаштарым учун мен
бойым каргышка калып, Христостон айрыткан болзом кайдадым.
⁴Олор Израильдин улузы: олорды Кудай балазынып алган, олорго
Бойынын магын ачкан, кереестер ле Жасак берген, Ого бажырып
жүрерин ле Бойынын сөзин берген. ⁵Олор улу адалардын калдык-
тары, олордын ортозынан кижичилеп Христос туулган. Ол ончо-
зынын үстинде турган, үргүлжи чакка алкышту Кудай. Аминь.

⁶Je бу Кудайдын берген сөзи күчин жылытып салган дегени
эмес. Израильден туулган ончо улус Израильдийи эмес ине.
⁷Анайда ок Авраамнын ончо калдыктары онын балдары эмес. Je
мынайда айдылган: *«Исаактан туулганы калдыгын деп адалар».*

⁸ Өскөртө айтса, жүк эт-каннан туулган балдар Кудайдын балдары эмес, же Онын берген сөзиле туулган балдар чын калдыктар деп бодолор. ⁹ Бат, берген сөс бу: *«Бу ок өйдө келерим, Сарра уулду болор»*.

¹⁰ Же бу ончозы эмес. Ревеккала база андый болгон. Ол бир кижиден – улу адабыс Исаактан эки уулду болгон. ¹¹⁻¹² Олор туулгалак, бир жакшыны эмезе бир жаманды эткелек болордо, Ревеккага айдылган: *«Жаан уул кичүзине жалчы болор»*. Анайып Кудайдын табы талдаш ажыра бүдет, бу талдаш эткен керектерден эмес, Онын кычырузынанг камаанду. ¹³ Бичилгенинче: *«Иаковты сүүй бергем, Исавты көрбөй баргам»*.

¹⁴ Айдарда, не деерибис? Кудай чын эмес эдет эмеш пе? Жок туру! ¹⁵ Ол Моисейге айткан ине: *«Быйан эдетениме, быйан эдерим, буурсайтаныма, буурсарым»*. ¹⁶ Онын учун ончозы кижининг күүнинен эмес, онын кичеенип турганынанг эмес, быйан эдип турган Кудайданг камаанду. ¹⁷ Ол Чийимде фараонго айдат ине: *«Сен ажыра күчимди көргүзерим, адым жер-үстинде жарлалар. Онын учун сени көдүргеним ол»*. ¹⁸ Анайдарда, Ол быйан эдейин дегенге, быйан эдет, катуландырайын дегенди, катуландырат.

Кудайдын чугулы ла быйаны

¹⁹ Сен меге айтпай кайдарын: «Ол база не учун бурулап турган? Онын табына кем удурлажар?» ²⁰ Же сен кем андый, кижиде, Кудайла сөс блаажарга? «Мени не керек андый эттин?» – деп, эдилген неме оны эткен кижиге айдар беди? ²¹ Той балкаштын узы бир чейинтиле чүмдү жыракы ла тегин жыракы эдер жангы жок по?

²² Кудай дезе Бойынынг чугулын ла күчин көргүзерге күүнзеп, Онын чугулын алып турган ла өлүмге жаргылаткан улуска килеп, узак чыдашкан. ²³ Ол анайда ок макка белетелген, Онын быйанын алып турган улуска Бойынынг магынынг байлыгын көргүзерге күүнзеген. ²⁴ Ол улус бис эдибис. Ол бисти жангыс та иудейлерден эмес, же кара жандуларданг да кычырып алган. ²⁵ Бу керегинде Ол анайда ок Осия жарчы ажыра айдат:

*«Менин эмес калыкты, Менин калыгым деп адаарым,
сүүбегенди, сүүгеним деп адаарым.»*

²⁶ *Менин калыгым эмезигер деп айдылган жерде
олорды тирү Кудайдын уулдары деп адагылаар».*

²⁷ Исаия дезе Израиль керегинде жарлап жат: *«Израильдинг уулдарынынг тоозы талайдынг кумагынды да болзо, жүк арткан-калганы»*

аргадалар. ²⁸ Кайракан жерде Бойынын сөзүн жылгыр ла жана баспай бүдүрүп койор». ²⁹ Исаиянын озолодо айтканынча: «Саваоф Кайракан калдыктарыска килебеген болзо, Содомдый болор, Гоморрага түнгейлежер эдибис».

Христос – бүдүрилтер таш

³⁰ Айдарда, не деерибис? Акту болорго жүткүбеген кара жандулар акталгандар, Кудайга бүткени ажыра акталгандар. ³¹ Израильдин улузы десе, Жасак ажыра акту болорго жүткүп, бого јединип болбогондор. ³² Ненин учун? Бүткени ажыра эмес, эткен керектери ажыра акту болорго жүткүгендери учун. Олор бүдүрилетен ташка бүдүрилгендер. ³³ Бичилгенинче:

*«Бат, Сиондо таш салып јадым – ого бүдүрүлгилеер,
кайа-таш салып јадым – онон улам жыгылгылаар.
Је Ого бүдүп турган не ле кижиге уйатту болбос».*

10

¹ Карындаштар! Израильдин улузы аргадалзын деп, бастыра жүрегимнен күүнзеп, олор учун Кудайга мүргүп турум. ² Олор Кудайга чындык болорго сүрекей күүнзейдилер деп, керелеп турум, је мыны Ого не јараарын билбей эдип јадылар. ³ Онын учун Кудай улусты канайда актап турганын билбей, акту болорго бойлоры јединерге ченежип, Ол актазын деп, Ого бакпагандар. ⁴ Христос – ол Жасактын бүдүп калганы. Ол бүдүп турган кажы ла кижини актайт.

⁵ Моисей Жасак ажыра акту болоры керегинде бичийт: *«Жасактын јакыталарын бүдүрген кижии жүрүм жүрер»*. ⁶ Бүткени ажыра акту болоры керегинде Чийим мынайда айдат: *«Христосты јерге экелерге, тенериге кем чыгар деп, бойынды сураба»*. ⁷ Ол эмезе: *«Христосты өлгөн улус ортодон өрө алып чыгарга, алыс јерге кем түжер?»* – деп. ⁸ Чийим не дийт? –

*«Кудайдын сөзи сеге јуук,
ол тилинде ле жүрегинде».*

Улус бүтсин деп, бис јарлыктап турган сөс бу. ⁹ Иисус – ол Кайракан деп, тилинле јарлап, Оны Кудай тиргискен деп, жүрегинле бүдер болзонг, аргадаларын. ¹⁰ Акталайын деп, жүрегиле

бүдөдилер, аргадалайын деп, тилиле жарлайдылар. ¹¹ Чийим айдат ине:

«Ого бүдүп турган не ле кижиге уйатту болбос».

¹² Иудей ле еллин ортодо башказы жок, ненин учун десе ончозынын Кайраканы жангыс, Ого баштанып турган кажы ла кижиге Ол Бойынын байлыгынан берип жат. ¹³ Кайраканга баштанган кажы ла кижиге аргадалар ине.

Израиль Сүүнчилү Жарды алынбаган

¹⁴ Же Кемге бүтпей турган, Ого канайып баштанат? Кем керегинде укпаган, Ого канайып бүдет? Жарлыктап турган кижиге жокко канайып угат? ¹⁵ Ийилбесе, канайып жарлыктайт? Чийим айдат: *«Сүүнчилү Жар жарлап базып жүрген улус кандый кеен.»* ¹⁶ Же Сүүнчилү Жарды ончо улус бойына алынбаган. Исаия айдат ине: *«Кайракан! Бис айткан сөстөрди угала, кем бүткен?»*

¹⁷ Анайдарда, кижиге Жарды угуп турганда, бүдүп баштайт, Христос жарлалып турганда, угат. ¹⁸ Же мен сурайдым: «Олор укпады эмеш пе?» Уккан эмей! Бичилгенинче:

*«Олордын үни жер-үстине жайылган,
олордын сөстөри орчыланннын кыйузына жеткен».*

¹⁹ База сурайдым: «Израиль билбеди эмеш пе?» Моисей баштапкы болуп айткан:

*«Калык эместер ажыра слерди күнүркедерим.
Санаа-укаазы жок калык ажыра слерди ачындырарым».*

²⁰ Исаия да чике айдат:

*«Мени бедиребеген улус Мени таап алды,
Мени сурулабаган улуска ачылдым».*

²¹ Израиль керегинде айдат: *«Бакпас, кедер калыкты кычырып, кере түүжине колым сундым».*

11

Кудай Бойынын калыгын жектебеген

¹ Анайдарда, сурап турум: Кудай Бойынын калыгын жектеп койды эмеш пе? Жок туру! Мен бойым да Израильдин кижизи, Авраам калдыгы, Вениамин угынан болорым. ² Озолодо билер болгон калыгын Кудай жектебеген. Ол эмесе Илия Кудайга баштанып,

Израильге комудап турарда, Чийим не деп турганын билбезигер бе? — ³«*Кайракан! Жарчыларыңды өлтүрдилер, тагылдарыңды жемирдилер; мен жангыскан арттым, менин де тынымды бедиреп жадылар*».

⁴Кудай ого нени ачкан? — «*Ваалдын алдына чөгөдөбөгөн жети мун эрди Бойыма чеберлеп алдым*». ⁵Анайып эмди де, Кудай Бойынын жакшылыгыла талдап алган арткан-калганы чеберлеп алган. ⁶Олор жакшылыкка талдалган болзо, эткен керектериле талдалбаган. Онон башка, жакшылык чын эмес болор эди.

⁷Айдарда, не? Израиль нени бедиреген, ого јединбеген. Јүк талдалган улус ого јединген, арткан улус — катуланган. ⁸Бичилгенинче:

*«Кудай санааларын өчөмиктеп, жүректерин мокорткон.
Бу да күнге жетире көстөри көрбөй јат,
кулактары укпай јат».*

⁹Давид те айдат:

*«Тойлоп-јыргаганы ологго тузак, чакпыдагы јем болзын,
бу учун олог јыгылзын, кезедү алзын;*

¹⁰*көрбөскө, көстөри карачкылансын,
арка-белдери жүргүлјиге бүгүлип калзын».*

¹¹Анайдарда, сурап турум: олог чек јыгыларга, бүдүрилди эмеш пе? Јок туру! Је ологдын јыгылганы кара јандуларга аргадаш экелген, ол ажыра Израиль күнүркезин деп. ¹²Ологдын јыгылганы телекейге байлык экелип турган болзо, түрегени кара јандуларга байлык экелип турган болзо, анчада ла орныкканы оног көп байлык экелер.

¹³Слерге, кара јандуларга, айдадым: Кудай мени кара јандуларга ийгени учун, Ол макталзын деп, бастыра күчимди саларым.

¹⁴Айса болзо, каны жангыс карындаштарымды күнүркедип, кезигин аргадап болорым. ¹⁵Ологдын јектелгени телекейди Кудайла јараштырган болзо, Кудай јуудып алза, не болор? Өлгөндөргө жүрүм болор. ¹⁶Калаштын баштапкы бөлүги агару болзо, ончо калаш агару; тазыл агару болзо, будактары да агару.

¹⁷Май-агаштын кезик будактары сынып калган. Сен, јерлик май-агаштын корбозы, ологдын ордына кондырылган. Сен тазылла бирлик боло берип, май-агаштын јулугыла азыранып јадың. ¹⁸Айдарда, бу будактар алдында мактанба. Сенде мактанар шылтак јок, ненин учун дезе тазылдан сен тудунып јадың, тазыл сенен тудунып турган эмес.

¹⁹ Сен айдарың: «Мени кондырылзын деп, будактар сындырылган». ²⁰ Якшы. Олор бүтпеген учун сындырылган, сен бүдүп турганың учун жүрүп жадын. Анайдарда, оморкобо, же коркып жүр. ²¹ Кудай агашта өскөн будактарга килебеген болзо, сеге килеер деп сананып туруң ба?

²² Анайдарда, Кудай якшы ла кату болгоңын көрүп жадын. Ол түжүп калганга кату, же сеге якшы. Оның якшызында жүрүп турган болзон, Ол сеге якшы. Оноң башка, сен де кезе чабыларың. ²³ Же байагылар да бүде берзе, кондырылар, оморды ойто кондырар күч Кудайда бар. ²⁴ Сен ар-бүткенинче жерлик май-агаштан кезе чабылып, якшы май-агашка ар-бүткенге удур кондырылган болзон, анчада ла төрөл будактарга бойының агажына кондырыларга женил болор.

²⁵ Бойыгар керегинде бийик сананбагар деп, бу жажытты билип алыгар деп турум, карындаштар: кара жандулардың Кудай темдектеп койгон тоозы Ого келбегенче, Израильдин улузы кезек өйгө катуланган. ²⁶ Анайдарда, бастыра Израиль аргадалар, бичилгенинче:

*«Сионноң Жайымдаачы келип,
Иаковтон кинчекти ырадар.*

²⁷ *Кинчектерин чечсем,
олорго бу Мениң керезим болор».*

²⁸ Олор Сүүнчилү Жарды алынбай, слерге болуп Кудайдың өштүлери болуп жадылар, же омор Кудайдың талдап алган калыгы болуп артып жадылар, ненин учун дезе оморды Кудай улу адаларга болуп сүүп жат. ²⁹ Ол Бойына кычырып алган улус керегинде шүүлтезин кубултпай жат, оморго берген сыйларын кайра албай жат.

³⁰ Слер де качан да Кудайга уккур эмес болгоңыгар, же эмди, омордың уккур эмезинен улам, Ол слерге быян эткен. ³¹ Эмди омор до уккур эмес, Кудай слерге быян эткени чилеп, бойлорына да быян этсин деп. ³² Ончо улуска быян эдерге, ончозын Кудай уккур эместин олжозына алган.

³³ Э-э, Кудайдың байлыгы кандый улу, ойгоры ла билими кандый терен! Оның шүүлтелерин шингдеер, Оның жолдорун аайлаар арга жок. ³⁴ *Кайраканның санаазын кем билип алган? Ого кем жөн айдып берген?* ³⁵ *Кайра жандырсын деп, Ого кем нени-нени берген бе?* ³⁶ Ончозын Ол жайаган ине, ончозы Оның шылтузында ла Ого болуп жүрет. Ого үргүлжи чакка мак. Аминь.

12

Кудайга учурлалган жүрүм

¹Анайдарда, карындаштар, Кудайдын буурсаганына болуп жайнап турум: агару ла Кудайга жараар тирү тайылганы чылап, эди-каныгарды Ого беригер. Ого анайып бажырганыгар чын болор. ²Бу телекейге эптешпегер, же санаагарды жаңыртып, бойыгарды кубултыгар. Анайып, Кудай слерден нени күүнзеп турганын, не Ого жакшы, не жарап турганын, Онын толо кеми не болгонын билип аларыгар.

³Меге берилген жакшылыкка кажыгарга ла айдып турум: бойыгар кандый болгоныгардан бийик сананбагар. Карын, кажыгарга ла Кудайдан бүдери канча кире берилгенинче кеминде сананыгар. ⁴Бистин бир эт-каныбыста көп үйелер бар, же олар ончозы бир түней керек этпей жат. ⁵Анайып бис те: бис көп тө болзобыс, Христостын Бойында – бир эт-кан, же бойы бойыбыска үйелер болуп жадыбыс. ⁶Кудай Бойынын жакшылыгыла биске башка-башка жайалталар берген. Кемге Кудайдын сөзин айдары берилген, бүдери канча кире берилгенинче айтсын. ⁷Кемге карындаштарга болужары берилген, болушсын. Кемге үредери берилген, үретсин. ⁸Кемге көкүдери берилген, көкүтсин. Кемге үлежер жайалта берилген, ачык-жарык үлөшсин. Кемге жан берилген, кичеенип башкарсын. Кемге быйан эдери берилген, мыны жакшы күүн-санаалу этсин.

⁹Сүүжигер ару болзын. Жаманды көрөр күүнигер жок болзын, жакшыдан тудуныгар. ¹⁰Бой-бойыгарды карындаштар чылап эрке сүүгер, бой-бойыгарга баштапкы болуп күндү эдигер. ¹¹Мында жаантайын кичеенкей болугар, тынла жалбыштаныгар, Кайраканга жалчыланыгар. ¹²Ижемји слерге сүүнчи экелзин. Ачу-корондо чыдамкай болугар, жаантайын мүргүгер. ¹³Кудайдын улузы не-немеден тутакту жүрзе, үлежигер, күндүзек болугар. ¹⁴Слерди истеечилерди алкагар. Алкагар, кармабагар. ¹⁵Сүүнип жүргендерле кожо сүүнигер, ыйлап жүргендерле кожо ыйлагар. ¹⁶Бой-бойыгарга санаагар жаңыс болзын, улуркабагар, же жобожыган улуска тартылыгар, бойыгарды ойгор деп сананбагар. ¹⁷Кемге де жаман учун жаманды бербегер. Ончо улус алдында жакшыны эдерге кичеенигер.

¹⁸ Аргалу болзогор, ончо улусла амыр жүрүгөр. ¹⁹ Бойыгар учун өчүркебегер, кару улусым, Кудайдын чугулына жер беригер. Бичилген жок беги: «*Мен өч аларым, Мен жандыра берерим*» – деп, Кайракан айдат. ²⁰ Карын, *өштүн аштап турган болзо, азыра, суузап турган болзо, суу ичир. Мынайда эдип, онын бажына костор жуурын.* ²¹ Жаманга жеңдирбе, же жаманды жакшыла жең.

13

Жанга багары

¹ Кажы ла кижичи жандарга баксын, ненин учун дезе Кудай тургуспаган жан жок. Бар жандарды ончозын Кудай тургускан. ² Онын учун жанга удурлашкан кижичи Кудайдын тургусканына удурлажып турганы ол. Удурлажып турганы, бойлорун жаргыга түжүрөт. ³ Жакшыны эдип жүрген улус эмес, жаманды эдип жүрген улус жандардан коркыыр учурлу. Жаннан коркыбайын деп турган болзон, жакшыны эт, ол сени мактаар. ⁴ Жанда отурган кижичи Кудайдын жалчызы ине, ол сего жакшыны эдерге иштеп жат. Жаманды эдип жүрген болзон, коркы: ол кылышты тегин алып жүрбей жат. Ол Кудайдын жалчызы, жаманды эдип жүрген улустын жаргызын эдет. ⁵ Онын учун жандарга багар керек, жангыс та кезедү аларым деп коркып эмес, же жүрек айдып турганыла багар керек. ⁶ Мынын учун калан да төлөйдигер. Олор Кудайга жалчыланып, жаантайын молжулу керегин бүдүрөт ине.

⁷ Кажызына ла нени беретен, оны беригер: кемге калан, – ого калан, кемге албан, – ого албан, кемнен коркыйтан, коркыгар, кемге күндү эдетен, эдигер.

Сүүш – ол Жасакты бүдүрери

⁸ Кемге де, нени де төлүлү болбогор. Сок жангыс төлүгөр бой-бойыгарды сүүйтен төлү болзын, ненин учун дезе өскө кижини сүүп турганы, Жасакты бүдүргени ол. ⁹ Жакылталар: *чайдам кылымба, өлтүрбө, ууры этпе, өскө кижинийин күүнзебе* – булар ла өскөлөри де бу сөстөрдө салынган ине: «*Бойынды бойын сүүгендий, жуугынды сүүп жүр*». ¹⁰ Сүүп турган кижичи жуук кижизине жаманды этпес. Онын учун сүүри – ол Жасакты бүдүрери.

¹¹ Анайда эдигер, ненин учун дезе слер эмдиги өйди билеригер: слерге уйкудан ойгонор өй келген. Бис бүде берген туштазына

көрө эмди аргадалатан күнибис жуук. ¹²Түн өдүп калды, түш жууктап келди. Анайдарда, карачкынын керектерин таштап, жарыктын мылтык-жепселин кийели. ¹³Бойыбысты түштин жарыгында чылап тудуналы: ыргабайлы, аракыдабайлы, балыр, кал кылык кылынбайлы, өөркөшпөйли, күйүнбейли. ¹⁴Куйагаар Иисус Христос Кайракан болгой. Эт-канды кичееп, онын кычазын бүдүрбегер.

14

Бой-бойгарды жаргылабагар

¹Кудайга бүдеринде чинези жетпей турган кижини бойыгарга жуудып алыгар, көрүм-шүүлтези керегинде оныла сөс блаашпагар.

²Кезик кижини ончозын жиирге жараар деп бүдет, чине жоги, жагыс маала-ажын жийт. ³Жип турганы, жибей турганды жаман көрбөзүн. Жибей турганы, жип турганды жаргылабазын, ненин учун десе оны Кудай жуудып алган. ⁴Өскө кижинин жалчызын жаргылайтан сен кем андый? Ол жакшы эдет пе, бүдүрилет пе, онызын бийи билер. Бүдүрилзе, ол ойто тургузылар, ненин учун десе бийде оны тургузар күч бар.

⁵Кезик кижини бир күн арткан күндерден аңылу деп бодойт. Өскө кижиге ончо күндер түнгей. Кажы ла кижини ого бойынын санаазы билип турганыла этсин. ⁶Күндерди аңылап турган кижини Кайраканга болуп аңылайт. Курсак жип турган кижини Кайраканга болуп жийт, ненин учун десе Кудайга алкыш-бийанын айдат. Курсак жибей турган кижини Кайраканга болуп жибей, Кудайга алкыш-бийанын айдат. ⁷Кемибис те бойына болуп жүрбейт, кемибис те бойына болуп өлбөйт ине. ⁸Жүрген болзобус, Кайраканга болуп жүрүп жадыбус. Өлүп жаткан болзобус, Кайраканга болуп өлүп жадыбус. Анайдарда, жүргенис пе, өлүп жатканыс па, — бис Кайракандыйы. ⁹Онын учун өлгөн дө, тирү де улусты бийлеерге, Христостын өлгөнү ле тирилгени ол.

¹⁰Сен десе карындажынды не жаргылайдын? Эмезе сен? Карындажынды не жаман көрүп жадын? Ончобус Кудайдын жаргызы алдына турарыбус. ¹¹Бичилген жок беде: «*Мен бар, — деп, Кайракан айдат, — Менин алдыма кажы ла тизе чөгдөдөр, кажы ла тил Мени Кудай деп, ачыгынча айдар*». ¹²Анайдарда, кажыбус ла бойы учун Кудайдын алдына каруу берер. ¹³Онын учун бойы бойыбысты

жаргылабайлы. Карын, карындажыска бүдүрилер эмесе жыгылар шылтак болбойлы деп сананыгар.

¹⁴ Мен билерим, меге Иисус Кайракан бүдүмжи берип жат: ончо неме бойы алдынан ару эмес болбой жат. Же кандый бир немени ару эмес деп бодогон кижиге ол ару эмес. ¹⁵ Кандый бир курсакты жип, мынызыла карындажынды өөркөдип турган болзон, сен сүүш айтканынча этпей жадын. Анайып курсагынла карындажынга жаман эдип жадын, Христос бу карындажын ок учун өлгөн ине. ¹⁶ Жакшы деп бодогоноорды кижиге жамандабазын. ¹⁷ Кудайдын Каандыгы ол ичип-жийтени эмес ине. Же ол – Агару Тын ажыра берилип турган чындык, амыр ла сүүнчи. ¹⁸ Христоско мынайда жалчыланып турган кижиге Кудайга жарап жат, оны улус жарадып жат.

¹⁹ Анайдарда, биске амырды экелип, бой-бойыбысты тынгыдып турганга жүткүйли. ²⁰ Кудайдын эдип турганын курсакка болуп буспа. Ончо курсак ару. Же өскө кижини бүдүрилтип жип турган кижиге жаман. ²¹ Карындажынды бүдүрилтип турган болзо, эт жибезен, аракы ичпезен, өскөзин де этпезен торт.

²² Бүдүп турган болзон, бойында бойын Кудайдын алдында бүт. Чын деп бодогонун эдип, бу учун бойын жаргылабай турган кижиге кежиктү болгоны ол. ²³ Эренистелип, же курсакты жип турган кижиге жаргылайт, ненин учун десе ол мыны бүтпей эдет. Бүтпей эдип турган ончо неме – ол кинчек*.

15

Бойыгарга жараарынча этпегер

¹ Бис, Кудайга бүдеринде күчтү улус, бүдеринде чине жок улустын жүгин апарыжар учурлу, бойыска жараарынча этпес учурлу. ² Кажыбыс ла жуук кижибиске жараарынча эдип, ол Кудайга бүдеринде өссин деп, ого жакшыны эдер учурлу. ³ Христос то Бойына жараарынча этпеген, карын, бичилгенинче: *«Сени жамандаган улустын жамандажы Меге түшкен»*.

⁴ Башкыда ончо бичилгени бисти үредерге бичилген. Бис олодон чыду ла көкүдү алып, ижемжибисти жылытпазыбыс. ⁵ Чыду ла

* Синод көчүриштеги 24-26 үлгерлер көп жебрен түрбектерде чилеп, 16-чы бажалыктын учунда берилет.

көкүдү берип турган Кудай дезе, Христос Иисуска жараарынча, санаагарды жангыс этсин, ⁶ санаагар жангыс болуп, бир үнле Кудайды, Иисус Христос Кайраканыстын Адазын, мактазын деп.

⁷ Онын учун Кудай макталсын деп, слерди Христос жуудып алганы чылап, бой-бойыгарды жуудып туругар. ⁸ Кудайдын чындыгына болуп Христос иудей калыкка жалчы боло бергенин слерге айдып турум. Анайып Ол улу адаларга берген сөсти бүдүрген. ⁹ Кара жандуларга дезе, олор Кудайды мактазын деп, быйан эдип жалчы боло берген, бичилгенинче:

*«Онын учун Сени кара жандулар ортодо мактаарым,
Сега сарындар сарнаарым».*

¹⁰ База айдылган:

«Онын калыгыла кожо жыргагар, кара жандулар!»

¹¹ База:

*«Кайраканды мактагар, ончо кара жандулар!
Оны макка чыгарыгар, ончо калыктар!»*

¹² База Исаия айдат:

*«Ол Иессейдин тазылынан чыгып,
калыктарды башкарага келер.
Ого калыктар иженер».*

¹³ Ижемји берип турган Кудай Ого бүткенигер ажыра слерди не ле сүүнчиле, амырла толтырсын, Агару Тыннын күчиле ижемжигер там көптөзин деп.

Павелдин ижи

¹⁴ Бойым да слерге бүдүмжилү, карындаштарым: слер жакшыла толо, ончозын билип, бой-бойыгарды үредер аргагар бар. ¹⁵ Же мен слерге бир кезик немелерди эске алындырарга тидим бичидим, ненин учун дезе Кудайдан меге берилген жакшылыкка ¹⁶ Христос Иисустын абызы болуп, кара жандулар ортодо абыстап, Сүүнчилү Жар жарлап жадым. Олор Агару Тынга учурлалып, Кудайга жаарар тайылга боло берзин деп, мыны эдип жадым.

¹⁷ Анайдарда, Кудайга эткен керектеримле Христос Иисус ажыра мактанар аргам бар. ¹⁸ Кара жандуларды Кудайга уккур болорына экелерге, Христос мен ажыра нени эткен, жүк оны тидим айдып жадым. Ол мыны сөслө, керекле, ¹⁹ билдилердин ле кайкалдардын күчиле, Кудайдын Тынынын күчиле эткен. Анайып Иерусалимнен ала Иллирикке жетире Христостын Сүүнчилү Жарын жарлыктаар

аргалу болгом. ²⁰Айла, Христостын адын улус уккалак јерлерде јарлыктаарга кичеенгем, өскө кижил салган төскө неме тутпайын деп, ²¹бичилгенинче:

*«Христос керегинде кемдерге јарлалбаган, олој көрөр,
кемдер укпаган, олој аайлаар».*

²²Слерге көп катап келерге санангам, је јүзүн-башка шылтактардан улам келишпеген. ²³Эмди, бу ороондордо мен јарлыктабаган јер артпаган учун, слерге көп јылдардын туркунына келерге күүнзегеним учун ²⁴Испания јаар атанып, слерге келерим. Слерле јолој көрүжерим деп, иженип турум. Бир кезек өйгө дө болзо слерле кожо болуп, сүүнип алзам, оноң ары барарга мени јолго шыйдырыгар.

²⁵Эмди агаруларга болужайын деп, Иерусалим барып јадым.

²⁶Керек неде дезе, Македониянын ла Ахаиянын серкпелери Иерусалимдеги јокту агаруларга болуш јетирерге күүнзегендер. ²⁷Мыны бойлоры эдерге күүнзегендер. Је олој мыны эдер учурлу болгон. Иудейлер Тыннан берилген байлыкла өскө калыктарла үлешкен болзо, өскө калыктар олојго јердеги байлыкла болужар учурлу.

²⁸Бу јақылтаны бүдүрип, јууганымды олојго јетирзем, Испания јаар атанып, јолој слерди табарарым. ²⁹Слерге келзем, Христостын алкыжын толтыра экелерим деп, билип јадым.

³⁰Иисус Христос Кайраканыска болуп, Агару Тын берип турган сүүшке болуп слерди сурап турум, карындаштар: мен учун Кудайга мўргүп, менин тартыжуумда мениле кожо болугар. ³¹Ол мени Иудейдеги бүтпестерден айрызын деп, Иерусалимге јалчыланып эткенимди ондогы агарулар јаратсын деп, ³²Кудайдын табы болзо, мени слерге сүүнчилү келип, слерле кожо амырап алзын деп мўргүтер. ³³Амырдын Кудайы ончогорло кожо болгой. Аминь.

16

Эзен айттырыштар

¹Слерди Фивала таныштырып турум. Ол бистинг эјебис, Кенхреадагы серкпенин болушчызы. ²Оны агарулар чылап, Кайраканын улусы чылап јуудып, немеден тутакту болзо, болужыгар. Ол бойы көп улуска, меге де болушкан.

³Прискиллага ла Акилага эзен айдыгар. Олој мениле кожо Христос Иисуска иштеп јүрген улус. ⁴Олојдын јүрүми мен учун

жеткердин алдында болгон. Олорго жангыс та мен эмезим, же жүзүн-башка калыктардын ончо серкпелери быйанду. ⁵Анайда ок олордын айлындагы серкпеге эзен айдыгар.

Сүүген Епенет карындажыма эзен айдыгар. Ол Асияда Христоско бүткен баштапкы кижиге болор.

⁶Мариамга эзен айдыгар. Ол слерге көп иштеген.

⁷Угы жангыс Андроникке ле Юнияга эзен айдыгар. Бу улус мениле кожо кижендү болгондор. Олор апостолдор ортодо жарлу улус, менен озо Христостыйы боло бергендер.

⁸Кайраканнын Бойында сүүген Амплий карындажыма эзен айдыгар.

⁹Бисле кожо Христоско иштеп жүрген Урбанга, база сүүген Стахий карындажыма эзен айдыгар.

¹⁰Христоско чындык болгоны ченелген Апеллеске эзен айдыгар. Аристовулдын айылдагы улузына эзен айдыгар.

¹¹Угы жангыс Иродионго эзен айдыгар. Наркисстинг айлындагы улузынан Кайракандыйы болгондорго эзен айдыгар.

¹²Трифенага ла Трифосага эзен айдыгар. Бу үй улус Кайраканга көп иштеген эдилер. Сүүген Персида эжебиске эзен айдыгар. Ол база Кайраканга көп иштеген эди.

¹³Кайракан талдап алган Руфка, база менин де энейим боло берген онын энейине эзен айдыгар.

¹⁴Асинкритке, Флегонтко, Ермга, Патровко, Ермийге ле олорло кожо жүрген өскө дө карындаштарга эзен айдыгар.

¹⁵Филологко, Юлияга, Нирейге ле онын эезине, Олимпанга ла олорло кожо жүрген ончо агаруларга эзен айдыгар.

¹⁶Бой-бойыгарла агару окшошло эзендежигер.

Слерге Христостын ончо серкпелери эзен айдып турулар.

¹⁷Слерди сурап турум, карындаштар: слер алган үредүге удурлажып, слерди бөлүп, бүдеринде буудак эдип турган улустан чеберленигер ле олордон кыйыжыгар. ¹⁸Андый улус Христос Кайраканьска эмес, боро кардына болуп иштеп жадылар. Олор тату, жараш сөстөр айдып, сүмеленип билбес улусты аскырадылар. ¹⁹Кайраканга уккур болгоныгарды ончо улус билер. Онын учун слер учун сүүнип турум. Же жакшы керектерге ойгор болугар, жаман керектерге ару болугар деп күүнзейдим. ²⁰Амырдын Кудайы саадабай будыгардын алдына сатананы жыга бассын. Иисус Кайраканьстын жакшылыгы слерле кожо болгой.

²¹Слерге мениле кожо иштеп жүрген Тимофей, угы жангыс Луций, Иасон ло Сосипатр эзен айдып турулар.

²²Бу самараны бичип алган мен де, Тертий, слерле Кайракан ажыра бирлик бойым, слерге эзен айдып турум.

²³Слерге Гайй эзен айдып туру. Ол мени ле ончо серкпени бойынын айлында жуудып алган кижиге болор.

Слерге каланын керектерин башкарып турган Ераст ла Кварт карындаш эзен айдып турулар*.

²⁵Кудайды алкайлы! Сүүнчилү Жарым ажыра, Иисус Христостын Жары ажыра чактарда жажырылган жажытты ачып, Ол слерди тынгыдар аргалу. ²⁶Же эмди ончо калыктар Кудайга багып, бүүде берзин деп, бу жажыт жарчылардын чийимдери ажыра мөнгү Кудайдын жакарганыла ачылган. ²⁷Ого, сок жангыс ойгор Кудайга, Иисус Христос ажыра үргүлжиге чакка мак! Аминь.

* Кезик жебрен түрбектер 24-чи үлгерле божойт: «Иисус Христос Кайраканыстын жакшылыгы слерле кожо болгой. Аминь».

**ПАВЕЛ АПОСТОЛДЫҢ
КОРИНФТЕГИ СЕРКПЕГЕ
БАШТАПКЫ САМАРАЗЫ**

1

¹Кудайдын табыла Христос Иисустын апостолы болорго кычырылган Павелден ле Сосфен карындаштан – ²Кудайдын Коринфтеги серкпезине.

Слерге, Христос Иисус ажыра Кудайга учурлалган улуска, бистин ле слердин Иисус Христос Кайраканыстын адына кайда ла баштанып тургандарла кожо агару болорго кычырылган улуска, ³Адабыс Кудайдан ла Иисус Христос Кайраканнан жакшылык ла амыр жетсин.

⁴Слер учун, слерге Христос Иисус ажыра берилген Кудайдын жакшылыгы учун Кудайыма жаантайын алкыш-быйан айдадым. ⁵Слерге Христос ажыра Кудайдын сөзи ле билим артыктай берилген ине. ⁶Христостын керези слердин бойыгарда бек боло берген, ⁷анайып, Кудайдан сыйды жеткилинче алала, Иисус Христос Кайраканыстын ачыларын сакып жадыгар. ⁸Ол слерди учына жетире тындыдар. Ол тушта Иисус Христос Кайраканыстын күнинде жек жок болорыгар. ⁹Кудай чындык, Ол слерди Бойынын Уулы Иисус Христос Кайраканысла бирлик болзын деп кычырган.

Серкпедегі бөлүништер

¹⁰ Иисус Христос Кайраканыстың адыла слерди сурап турум, карындаштар: бой-бойыгарла эптү-жөптү жүрүгөр, ортогордо бөлүниш болбозын, слерди бир санаа ла бир амаду бириктирзин.

¹¹ Карындаштарым, бой-бойыгарла өөркөжип турганыгар деп, Хлоянын айылдагы улузынан уктым. ¹² Менин аайлаганымла кажыгар ла: «Мен – Павелдийи», «Мен – Аполлостыйы», «Мен – Кифанийы», «Мен – Христостыйы» – дежип жадыгар. ¹³ Христос бөлүнди эмеш пе? Павел слер учун кере тартылды эмеш пе? Эмезе Павелдин адына болуп креске түштигер бе? ¹⁴ Кудайга баш, Крисп ле Гаийден башка, кемигерди де креске түжүрбегениме. ¹⁵ Бойымнын адыма креске түжүргем деп, кем де айдып болбос. ¹⁶ Эйе, Стефаннын айылдагы улузын креске түжүргем. База кемди креске түжүргеним санаама кирбейт. ¹⁷ Христос мени улусты креске түжүрзин деп эмес, Сүүнчилү Жар жарлазын деп ийген ине. Же мен кижинин ойгор сөстөрүн айдып жарлабас учурлу, Христостын креси күчин жылытпазын деп.

***Христос – Кудайдын күчи
ле ойгорлыгы***

¹⁸ Крес керегинде сөс – өлүмнин жолыла барып жаткан улуска жүүлиш ине, биске дезе, аргадаштын жолыла барып жаткан улуска, – ол Кудайдын күчи. ¹⁹ Бичилген жок бедиде:

*«Ойгорлордын ойгорлыгын жоголторым,
керсүлердин санаазын жектеерим».*

²⁰ Ойгор кайда? Билимчи кайда? Бу телекейде шүүлтечи дегени кайда? Кудай бу телекейдин ойгорлыгын жүүлиш этпеди бе?

²¹ Телекей бойынын ойгорлыгыла Кудайды билип албаган, мында Кудайдын ойгорлыгы. Ол бүдүп турган улусты жарлыкташтын „жүүлижиле“ аргадаарга күүнзеген. ²² Иудейлер де кайкалдар некейдилер, еллиндер де ойгорлыкты бедирейдилер, ²³ бис дезе кере тартылган Христосты жарлыктайдыс. Ол – иудейлерге бүдүрилтер таш, кара жандуларга – жүүлиш, ²⁴ кычырылган улуска да, иудейлерге де, еллиндерге де Ол – Кудайдын күчи ле Кудайдын ойгорлыгы. ²⁵ Кудайдан „жүүлиш“ дегени, кижинин ойгорлыгынан ойгор, Кудайдан чине жок дегени, кижинин күчинен күчтү.

²⁶Бойыгарга көрүгөр, карындаштар, Кудай слерди кычырып аларда, кандый болгоныгарды. Ортогордо ойгор улус көп болгон бо, күчтү ле укту-төстү улус көп болгон бо? ²⁷Je Кудай ойгорлорды уйатка түжүрерге, телекейде ойгор эмес дегенди талдап алган, күчтүни уйатка түжүрерге, телекейде чине жок дегенди талдап алган; ²⁸учурлу дегенди жоголторго, телекейде учур жок дегенди, жектеткенди, неге де турбас дегенди талдап алган, ²⁹Кудайдын алдында кем де мактанып болбозын деп. ³⁰Онын шылтузында слер де Христос Иисустын Бойында жүрүп жадыгар. Оны Кудай ойгорлыгыс эткен, Ол ажыра бисти акту, агару эткен, жайымдаган. ³¹Онын учун анайда ла бичилген: *«Мактанып турган кижги, Кайраканла мактансын»*.

2

Тын ончозын шиндеп жат

¹Слерге келеримде, карындаштар, Кудайдын жажыды керегинде чечен эмезе ойгор сөстөрлө жарлайын деп келбедим. ²Ортогордо жүрзем, Иисус Христостонг, жетпезине кере тартылган Бойынан башка, нени де билбейин деп шүүгем. ³Мен слерге чине жок, айап, тын ширтилдеп калган келгем. ⁴Менинг айткан сөстөримде ле жарлыктаганымда кижининг ойгорлыгынын бүдүмжилү сөстөри жок болгон, же менинг сөстөримнинг чыны Тыннын күчинде ачылган, ⁵бүдүп турганыгар кижининг ойгорлыгына эмес, Кудайдын күчине төзөлзин деп.

⁶Ойгорлыкты дезе толо кемине жеткен улус ортодо жарлап жадыбыс, же бу телекейдинг ойгорлыгын да эмес, бу телекейдинг жоголып жаткан жандарынын ойгорлыгын да эмес. ⁷Je бис Кудайдын жажытты, жажырылган ойгорлыгын жарлап жадыбыс. Бисти макталзын деп, бу ойгорлыкты Ол өйлөр башталгалакта озолодо темдектеп койгон. ⁸Оны бу телекейдинг жандарынын кемизи де билип албаган. Билип алган болзо, мактулу Кайраканды кере тарткылабас эди. ⁹Je анайда ла бичилген: *«Оны сүүп турган улуска Кудай нени белетеп койгонун көс көрбөгөн, кулак укпаган, ол кижининг санаазына кирбеген»*.

¹⁰Биске дезе бу жажытты Кудай Бойынын Тыныла ачкан. Тын ончозын, Кудайдын жажыдынын теренгин де шиндейт. ¹¹Кижининг

ичинде не барын кем билер? Оны жангыс кижинин бойында жүрген тыны билер. Анайып ок Кудайдын тыны билер. ¹²Бис десе Кудайдан биске берилгенди билерге, бу телекейдин тынын эмес, Кудайдан Тын алдыбыс. ¹³Мыны кижинин ойгорлыгы үреткен сөстөрлө эмес, бисти Тын үреткен сөстөрлө жарлап жадыбыс. Тыннан болгон немелерди тынла жүрген улуска жартайдыс. ¹⁴Сезимиле жүрген кижиде десе Кудайдын Тыны ого айтканды жуутпайт. Мыны ол тенекшиш деп бодоп, аайлап болбойт, ненин учун десе бу керегинде тыннын болу жыла шүүр керек. ¹⁵Тынла жүрген кижиде — ончозы керегинде шүүйт, же ол кижиде керегинде кем де шүүп болбос. ¹⁶*Кем Кайраканнын санаазын билип алган, кем Ого жөн айдып берер аргалу?* Бис десе, Христос чылап сананып жадыбыс.

3

Ончобыс бир керек эдип жадыбыс

¹Бат онын учун, карындаштар, слерге тынла жүрген улуска чылап айдып болбодым. Же мен слерге эт-канла жүрген улуска чылап, Христоско бүдеринде жаш балдарга чылап айттым. ²Мен слерди сүтле азырадым, кату курсакла эмес. Кату курсакты жип болбос эдигер, эмди де болуп албай жадыгар, ³ненин учун десе эмди де эт-канла жүрүп жадыгар. Күйүнижип, өөркөжип турган болзогор, эт-канла жүргенигер ол эмес пе, кижинийинче кылынып жүргенигер ол эмес пе? ⁴Бирүгер: «Мен — Павелдиди», өскөгөр: «Мен — Аполлостыйы» — дегенде, эт-канла жүргенигер ол эмес пе? ⁵Аполлос ол не кижиде? Павел ол не кижиде? Олор жүк жалчылар. Олордын шылтузында Кудайга бүде бердигер, кажыгарга ла Кайраканнан канча кире берилгенинче бүттигер. ⁶Мен тарыдым, Аполлос сугарды, же өскүргени Кудай болды. ⁷Онын учун тарып та, сугарып та турганы учурлу эмес, жангыс өскүрип турган Кудай учурлу. ⁸Тарып турганы ла сугарып турганы бир керек эдип жадылар, же кажызы ла канча кире күчин салып иштегениле жал алар. ⁹Бис Кудайга кожо иштеп жүрген инебис, слер — Кудайдын кыразы, Кудайдын тудуп турганы.

¹⁰Кудайдан меге берилген жакшылыкка, ойгор тудуучы чылап, төс салдым, өскө кижиде ого тудуп жат. Же кажы ла кижиде бойы

канайып тудуп турганын көрзин. ¹¹Салылганнан башка, өскө төсти кем де салып болбос. Бу төс – Иисус Христос. ¹²Кем бу төскө алтынла, мөнүнле, баалу-чуулу таштарла, агашла, өлөңлө эмезе саламла тутса, ¹³кажы ла кижинин эткен кереги ачылар. Мыны көргүзетен күн келер, ненин учун десе кажы ла кижинин эткен кереги отто ачылат, ол кандый болгонын от ченеер. ¹⁴Кемнинг тутканы отко күйүп калбаза, жал алар. ¹⁵Кемдийи күйүп калза, ого чыгым болор. Же бойы аргадалар, оттон чыкканы чылап аргадалар.

¹⁶Слер – Кудайдын Өргөөзи деп, слердин бойыгарда Кудайдын Тыны жүрү деп, билбейдигер эмеш пе? ¹⁷Кудайдын Өргөөзин жоголтотон кижини Кудай жоголтып койор. Кудайдын Өргөөзи агару ине, ол Өргөө – слер.

¹⁸Кем де бойын бойы төгүндөбезин. Кемигер бу телекейде чындаптан ойгор болорго сананып жүрген, оныгар ойгор болорго, тенеке боло берзин. ¹⁹Бу телекейдин ойгорлыгы – Кудайдын алдында тенекешиш ине. Бичилген жок беди: *«Кудай ойгорлорды олардын ок тузагыла тудуп жат»*. ²⁰База: *«Кайракан ойгорлордын шүүлтелерин билер. Олор куру»*.

²¹Анайдарда, кем де улусла мактанбазын, ончозы слердийи: ²²Павел беди, эмезе Аполлос, эмезе Кифа, эмезе телекей, эмезе жүрүм, эмезе өлүм, эмезе эмдиги өй, эмезе келер өй – бу ончозы слердийи. ²³Слер – Христостыйы, Христос – Кудайдыйы.

4

Христостын апостолдоры

¹Анайдарда, бисти Христостын жалчылары деп, Кудайдын жажыттары учун каруулу улус деп, кажы ла кижини сананар учурлу. ²Андый улустан чындык болоры некетет. ³Мени слер жаргылараар ба эмезе өскө улус жаргылаар ба, бу мени санааркатпай жат. Мен бойымды бойым да жаргылабайдым. ⁴Бойымды бурулу деп бодобой до турган болзом, же мынызыла актанбай жадым. Мени жаргылаары – Кайракан. ⁵Онын учун Кайракан келбейинче, өйинен озо бир де жаргылабагар. Ол карачкыда жажырылганды жарыдып ийер, жүректе алып жүрген санааларды иле эдер. Ол тушта кажы ла кижини Кудайдан бойынын кайралын алар.

⁶ Мыны, карындаштар, бойым ла Аполлос керегинде слерге болуп айттым. «Бичилгенге үзеери нени де этпес» деген сөстөрди бистен аайлаарга үренигер деп күүнзейдим. Ол тушта бир кижиле оморкоп, өскөзин јектебезигер. ⁷ Чындап та, сени кем анылады? Сенде Кудайдан албаган не бар? Алган болзон, албаган чылап, не мактанадын?

⁸ Слер тойдыгар ба? Байыдыгар ба? Бис јокко каандар болуп калдыгар ба? Слерди чындаптан каандар боло берзин деп күүнзеер эдим! Ол тушта бис те слерле кожо каандар болор эдибис. ⁹ Је сананзам, Кудай бисти, апостолдорды, өлүмге јаргылаган калганчы улусты чылап, ончозынын алдына тургузып койгондый. Биске бастыра телекей – ангелдер де, улус та көрүп јадылар. ¹⁰ Бис Христоско болуп тенек, слер – Христостын шылтузында ойгор. Бис чине јок, слер – күчтү. Слерди мактайдылар, бисти – јаман көрөдилер. ¹¹ Онон болгой эмдиге јетире торолоп, суузап јадыбыс, самтар кийимдү јүрүбис, соктыртып јадыбыс, јадар јерис јок, ¹² кызыл колыстын күчиле иштеп јадыбыс. Бисти арбайдылар, бис алкайдыс. Бисти сүредилер, бис чыдажадыс. ¹³ Бисти јамандайдылар, бис коот сөстөр айдадыс. Бис телекейге сүре-чөптий, бис эмдиге јетире таштанчыдый.

¹⁴ Слерди уйалтайын деп эмес, сүүген балдарымды чылап санандырайын деп, мыны бичип турум. ¹⁵ Слерди түмен үредүчилер Христос керегинде үреткен де болзо, је адалар көп эмес. Слерге Сүүнчилү Јар јарлап, слерди Христос Иисуска туудым. ¹⁶ Онын учун слерди сурап турум: менен тем алыгар*. ¹⁷ Бого болуп слерге Тимофейди ийдим. Ол Кайраканга чындык ла менин сүүген уулым эди. Христос Иисуска болуп канайда јүрүп турганымды, кайда ла, кажы ла серкпеде канайда үредип јүргенимди ол слерге эске алындырар.

¹⁸ Слерге келбезимде, кезигер јакшыркай берген. ¹⁹ Је Кайраканнын табы болзо, слерге удабас келип, јакшыркактардын сөстөрин эмес, олор нени эдер аргалузын ченеп көрөрим. ²⁰ Кудайдын Каандыгы сөстө эмес, күчте ине. ²¹ Нени күүнзейдигер? Слерге камчылу келейин бе, эмезе сүүштү ле јобожыган келейин бе?

* Кезик јебрен түрбектерде: «Христостон тем алып турганым чылап, менен тем алыгар».

5

Эски ачыткыны жок эдип кырыгар

¹Слерде балыр кылык табылган деп, чын табыш бар. Андый кылык кара жандуларда да болбогон: кем де бойынын үйинин ордына адазынын үй кижизиле журтайт. ²Слер десе жакшыркап жадыгар. Андый керек эткен кижини бойыгардан чыгарзын деп ыйлаган болзогор, торт болор эмес пе? ³Мен ортогордо бойым жок то болзом, же тынымла слерле кожо жүрүп, слерде болгоным чылап, андый керек эткен кижини жанынан мындый жөп чыгардым: ⁴Иисус Кайраканыстын адына болуп жуулзагар, мен де тынымла, Иисус Кайраканыстын күчиле слерле кожо болуп, ⁵оны сатанага берип ийели, эди-каны өлүп калзын, же тыны Кайраканын күнинде аргадалзын.

⁶Слердин мактанар немегер жок. Бир эмеш ачыткы ончо тестени көпшидип турганын билбесеер бе? ⁷Анайдарда, слерге жаны тесте болорго, эски ачыткыны жок эдип кырыгар. Слер ачыткы жок калаш эдигер, ненин учун десе, пасха курааныбыс – Христос тайылып калган. ⁸Онын учун эски ачыткы, кинчектин ле жаманнын ачыткызы бар калашла байрамдабайлы. Карын, арунын ла чындыктын ачыткы жок калажыла байрамдайлы.

⁹Балыр жүрүмдү улуска бирикпегер деп, слерге самарада бичиген эдим. ¹⁰Же мен бу телекейдин балыр жүрүмдүлери, эмесе ачыркактары, эмесе тонокчылары, эмесе чалуга бажыраачылары керегинде айтпадым. Онон башка слерге бу телекейди таштап барарга келижер эди. ¹¹Карын, мен карындаш деп аданып, бойы балыр жүрүм жүрүп, ачыркап, чалуга бажырып, жамандап, аракыдап, тоноп турган улуска слерди бирикпезин деп бичидим. Андый улусла кожо ажанбагар да.

¹²Туш улусты жаргылайтаны менин керегим беди? Слер бойыгардын улузыгарды жаргылап жадыгар ине. ¹³Туш улусты Кудай жаргылайт. *Жаман кижини бойыгардан ырадыгар.*

6

Карындаштар ортодо өөркөш болбозын

¹Өскө карындашла сөс блаашту керек бар болуп, агаруларда эмес, чындык эместерде жаргылажарга кемигер тидинет болбогой? ²Агарулар телекейди жаргылаарын билбей туругар эмеш пе? Телекейди жаргылайтан болзогор, оок-тобыр керектердинг аайына чыгар аргагар жок болды ба? ³Ангелдерди де жаргылаарысты билбей туругар эмеш пе? Жадын-жүрүмдеги керектерди айтпай да жадым. ⁴Жадын-жүрүмдеги керектер жанынан блааш-тартыжу боло бергенде, оны серкпедде кем де эмес улустын жаргызына не бередигер? ⁵Слерди уйалтайын деп айдып турум: бойынын карындаштарынын аайына чыгар ойгор кижиге ортогордо жок болды эмеш пе? ⁶Же карындаш карындажыла жаргылажат, жетпезине бүтпестердинг алдына.

⁷Анайдарда, бой-бойыгарла жаргылажып турганыгар – ол слердинг бүткүлинче жендирткенигер. Тарынып артсагар, артык болор эмес пе? Слерден айрып турза, артык болор эмес пе? ⁸Карын, бойыгар жаман эдип, айрып жадыгар, жетпезине карындаштарла анайда кылынып жадыгар. ⁹Чындык эместер Кудайдын Каандыгын энчиленбес деп, билбей туругар эмеш пе? Аспагар: балыр жүрүмдүлөр, чалуга бажыраачылар, чайдам кылыктулар, бодулар, үй улула чылап кожо журтап турган эр улус, ¹⁰уурчылар, ачыркактар, аракызактар, жамандаачылар, тонокчылар Кудайдын Каандыгынан жер албас. ¹¹Слердинг кезигер андый болгон. Же Иисус Христос Кайраканнын адыла, Кудайыстын Тыныла аруталдыгар, бойыгарды Кудайга учурладыгар, акталдыгар.

Эт-кан – Кайраканга

¹²Меге ончозын эдери жарадылган, же ончозы туза экелбей жат. Меге ончозын эдери жарадылган, же мени не де бийлебес учурлу. ¹³Курсак – карынга, карын – курсакка. Же Кудай онызын да, мынызын да жоголтып койор. Эт-кан балыр жүрүмге эмес, ол – Кайраканга, Кайракан – эт-канга. ¹⁴Кудай Кайраканды тиргискен, Ол Бойынын күчиле бисти де тиргизер. ¹⁵Эди-каныгар – Христостын

эди-канынын үйелери деп, билбей туругар эмеш пе? Анайдарда, Христостын эди-канынын үйелерин алып, оны балыр жүрүмдү үй кижинин үйелери эдетем бе? Жок туру! ¹⁶ Балыр жүрүмдү үй кижиге бириккени, оныла бир эт-кан боло бергенин билбей туругар эмеш пе? Айдылган жок беди: «*Экү бир эт-кан боло берер*». ¹⁷ Кайраканла биригип турган кижини Оныла бир тын болуп жат. ¹⁸ Балыр жүрүмнөн качыгар! Кижини кандый да кинчек этсе, ол эт-канга каршы жетирбей жат. Балыр жүрүмдү кижини акту бойынын эди-канына удур кинчек эдет. ¹⁹ Эди-каныгар – бойыгарда жүрүп турган ла слерге Кудайдан берилген Агару Тыннын Өргөзү деп, билбей туругар эмеш пе? Слер бойыгардыйы эмес. ²⁰ Слерди жаан баала садып алгандар. Анайдарда, эди-каныгар Кудайдын магына болзын*.

7

Айыл-журтту болоры керегинде

¹ Мере бичигенигер керегинде айдарым бу. Эр кижиге кижини албаза торт. ² Же балыр кылык көптөгөнүнөн улам кажы ла эр кижини үйлү болзын, кажы ла үй кижини өбөөндү болзын. ³ Өбөөни үйи алдында, үйи өбөөни алдында бойынын молжулу керегин бүдүрер учурлу. ⁴ Үйи бойынын эди-канына ээ эмес, онын ээзи – өбөөни. Анайда ок өбөөни де бойынын эди-канына ээ эмес, онын ээзи – үйи. ⁵ Бой-бойыгардан кыйышпагар. Жангыс кезек өйгө, экү жөптөжөлө, бойыгарды мүргүүлге учурлаарга кожо болбозогор кем жок. Же мынын кийинде ойто кожо болугар. Онон башка, бойыгарды тудунып болбозыгардан улам слерди сатана ченеерден маат жок. ⁶ Же мен мыны жарадып айдадым, жакарып эмес. ⁷ Ончо улус мендий болзын деп күүнзеер эдим, же кажы ла кижини бойы Кудайдан сыйлу: бирүзінде мындый, өскөзінде андый сый бар.

⁸ Кижини албаган ла тул калган улуска айдып турум: ологорго мен чилеп жангыскан жүрзе торт. ⁹ Же тудунып болбой турган болзо, кижини алгылазын. Кычанын одына алдырганча, кижини алза торт ине.

* Кезик жебрен түрбектерде: «Анайдарда, Кудайдыйы болгон эди-каныгар ла сүнегер Кудайдын магына болзын».

¹⁰Je алышкан улуска мен эмес, Кайракан жакарат: үйи өбөөниле айрылышпас учурлу. ¹¹Айрылышса, жангыскан жүрзин эмезе өбөөниле эптешсин. Өбөөни де үйиле айрылышпазын.

¹²Арткан улуска Кайракан эмес, мен айдып турум: кандый бир карындаш Кудайга бүтпес үйлү болзо, үйи оныла журтаарга жөп болзо, айрылышпазын, ¹³бүтпес өбөөндү үй кижиге де, өбөөни оныла журтаарга жөп болзо, айрылышпазын. ¹⁴Бүтпес эр кижиге үйи ажыра, бүтпес үй кижиге өбөөни ажыра Кудайга учурлалат. Онон башка, балдарыгар ару эмес болор эди, эмди омор агару. ¹⁵Бүтпес кижиге айрылышпазын турган болзо, айрылышсын. Бу учуралда бүдүп турган эр кижиге эмезе үй кижиге колбулу эмес. Кудай бисти амырга кычырган. ¹⁶Кайдан билерин, үй кижиге, өбөөниңди аргадап болбозун ба? Эмезе сен, эр кижиге, кайдан билерин, үйинди аргадап болбозун ба?

¹⁷Je кажы ла кижиге Кайраканнын ого бергенинче жүрзин, Кудай кычырып аларда кандый болгон, андый болуп артсын. Мындый жакаруларды ончо серкпелерге берип жадым. ¹⁸Томдолгон кижиге Кудайдын кычырузун алынган болзо, томдолгонун жагырбазын. Томдолбогон кижиге алынган болзо, томдолбозун. ¹⁹Томдолыш – ол не де эмес, томдолбогону – ол не де эмес, же Кудайдын жагылталарын бүдүргени учурлу. ²⁰Кажы ла кижиге кандый болордо кычырылган, андый болуп артсын. ²¹Кул тужында кычырылган болзон, санааркаба. Je жайым болор аргалу болзон, бу арганы тузалан. ²²Кайракан кычырып алган кул Кайраканда жайым алат ине. Анайып ок жайым тужында кычырылган кижиге – Христостун кулы. ²³Слерди жаан баала садып алгандар. Улустун кулдары боло бербегер! ²⁴Карындаштар, кажы ла кижиге кандый болордо кычырылган, Кудайдын алдында андый болуп артсын.

²⁵Кыстар керегинде айтса, Кайраканнан жакару албадым, же жөп берип жадым. Меге, Кудайдан быян жеткен кижиге, бүдере жаар. ²⁶Эмдиги уур-күчтерден улам кижиге кандый, андый болуп артса торт деп бодойдым. ²⁷Үйинге колболгон бо? Айрылышпа эбин бедиребе. Үй кижиге жок арттын ба? Үй кижиге бедиребе. ²⁸Je кижиге де алзан, кинчек эптезин. Кыс бала кижиге барза, кинчек эптепес. Je андый улус кижинийинче кыйналар. Мен слерди мынан айрып күүндү.

²⁹Слерге айдайын деп, карындаштар: ой ас артып жат, онын учун үйлү улус үй жоктой болор учурлу, ³⁰ыйлап жүрген улус – ыйлабай

жүргендий; сүүнип жүрген улус – сүүнбей жүргендий; садып алып турган улус – албай тургандый; ³¹бу телекейдин немелериле тузаланып турган улус – тузаланбай тургандый, ненин учун дезе бу телекейдин сүр-кебери жоголып жат.

³²Мен слерде санааркаш жок болзын деп күүнзейдим. Кижин албаганы, Кайраканга канайып жарайын деп, Кайракандыйын сананат. ³³Кижилүзи үйиме канайып жарайын деп, жердийин сананып, ³⁴эки жара үзүлүп жат. Кижиге барбаганы эмезе кыс эди-каныла да, тыныла да агару болорго, Кайраканга канайып жарайын деп, Кайракандыйын сананат. ³⁵Мыны ончозын слердин жайымыгарды асталарга болуп эмес, слерге ок тузалу болзын деп айдадым. Мен слерди туура тартылбай, жаантайын Кайраканга жарамыкту жүрзин деп күүнзейдим.

³⁶Кызы жакшы жедип, жаңыскан жүргени жакшы эмес деп бодоп турган кижин эдейин дегенин этсин. Кинчек болбос, алышсын. ³⁷Же кем турумкай жүрөктү, оны не де албадабай турган болзо, бойынын күүнин башкарып, кижин албайын деп, жүрегинде бек сананып алган болзо, ол жакшы эдет. ³⁸Онын учун кижин алып турганы жакшы эдет, кижин албай турганы онон артык эдет.

³⁹Өбөөни тирү жүрөрдө, үйи Жасакла колболгон. Өбөөни жада калза, кемге барар күүндү, ого барар. Жаңыс ол кижин Кайракандый болор учурлу. ⁴⁰Менин шүүлтемле жаңыскан артса, кежиктү болор. Же менин бойымда ок Кудайдын Тыны бар деп, бодоп жадым.

8

Чалуларга тайган курсак керегинде

¹Эмди чалуларга тайган курсак керегинде. Ончобыста билим бар деп билерис. Же билим кижини жакшыркадат, сүүш – тынгыдат. ²Нени де билерим деп сананып турган кижин билер учурлузын билбей жат. ³Кудайды сүүп турган кижин Кудайды билип алган*.

* Гректеп мынайда аайлаарга жараар: «Кудайды сүүп турган кижини Кудай билип алган».

⁴Анайдарда, чалуларга тайган курсак керегинде. Чалу телекейде не де эмес деп, бир Кудайдан башка, өскө кудай жок деп билерис.

⁵Тенгериде беги, жерде беги, кудайлар деп адалганы бар. Андый кудайлар көп, бийлер де көп. ⁶Же бисте бир Ада Кудай. Ол ончозынын Жайаачызы, Ого болуп жүрүп жадыбыс. Бисте бир Кайракан – Иисус Христос. Ончозы Ол ажыра жайалган, Ол ажыра жүрүп жадыбыс.

⁷Же андый билим ончо улуста эмес. Кезик улус бу жууктарга жетире чалуларга бажырып, бого темигип калган учун тайган курсакты жигенде, ол чалуларга учурлалган деп сананып жадылар. Олордын санаазы чын шүүр аргазы жок болуп, быјартыдым деп бодоп жадылар. ⁸Курсак бисти Кудайга жууктатпай јат. Ажанбай турган болзобыс, нени де жылыптаидыс, ажанып турган болзобыс, кирелте албайдыс.

⁹Же чеберленигер, бу јайымыгар чине јокторго буудак болбозын. ¹⁰Сен, андый билимдү бойын, кара јандулардын өргөөзинде ажанып отурган болдын. Сени чине јок кижии көрүп ийеле, бойынын санаазыла чалуларга тайган курсакты јиирге тартылбас па? ¹¹Сенин билиминен чине јок карындажын өлөр. Христос бу карындажын ок учун өлгөн ине. ¹²Анайып карындаштарыгарга удур кинчек эдип, олордын чине јок санаазын шыркалап, Христоско удур кинчек эдип жадыгар. ¹³Онын учун, курсак карындажымды бүдүрилтип турган болзо, оны бүдүрилтпеске, үргүлјиге эт јибезим.

9

Ончозын Сүүнчилү Јарга болуп эдип жадым

¹Мен јайым эмезим бе? Мен апостол эмезим бе? Иисус Кайраканысты көрбөдим бе? Кайраканла бир болуп жүргенигер – менин ижимнин турултазы эмес пе? ²Өскө улуска апостол эмес болзом, је слерге – апостол. Апостол болорго тудулганымды керелеген танма – Кайраканла бир болуп жүрген бойыгар.

³Мени јаргылап тургандарга бойымды коруп айдар сөзим бу. ⁴Бисте јиир, ичер јан јок по? ⁵Өскө апостолдор чылап, Кайраканнын карындаштары эмезе Кифа чылап, бүдүп турган үйлерлү

болуп, жолдо кожо алып жүрер жангыбыс жок по? ⁶ Эмезе жангыс менде ле Варнавада иштебес жан жок по?

⁷ Кандый жуучыл бойынын чодыла черүде туруп жат? Виноградты тарыйла, онон алып жибей турган кижиге бар ба? Уй кабырып, онын сүдинен ичпей турган кижиге бар ба? ⁸ Мыны кижиге чилеп шүүп айдып турган болорум ба? Мыны ок Жасак айдып турган эмес пе? ⁹ Моисейдин Жасагында бичилген жок беди: «*Теермен айландырып турган чардын оозун танба*». Кудай чарлар керегинде сананып туру эмеш пе? ¹⁰ Эмезе биске мыны айдып туру ба? Мынайда биске бичилген эмей, ненин учун дезе кыра тартып турган кижиге, иженип тартар учурлу; теермендеп турган кижиге, үлүүмдиге аларым деп, иженип теермендеер учурлу. ¹¹ Слердин бойыгарда Тыннын үренин үрендеген болзобус, тужум чилеп, слерден болуш алзабыс, ол көп пө? ¹² Өскө улуста слерден болуш алар жан бар болзо, бисте андый жан онон көп эмес пе? Же бис бу жанга тузаланбадыс. Карын, Христостун Сүүнчилү Жарын жарлаарга буудак этпеске, ол керегинде унчукпадыс.

¹³ Өргөөнүн ишчилери Өргөөдөн азыранып турганын, тагылдын жанында иштеп жүрген улус тайганнан үлүү алып турганын билбейдигер эмеш пе? ¹⁴ Анайда Кайракан да жарган, Сүүнчилү Жар жарлыктап жүрген улус жүрүмгө керектүзүн жарлыкташтан алзын деп.

¹⁵ Же мен мыныла бир де тузаланбадым. Мыныла тузаланайын деп бичиген эмезим. Кем-кем мактанарымды жоготкончо, өлүп калсам, меге торт болор. ¹⁶ Сүүнчилү Жар жарлап жүрген болзом, мактанарым жок ине, ол менин молжуум. Оны жарлабазам, меге ачу-корон болор! ¹⁷ Мыны бойымнын күүнимге эдип жүрген болзом, жал алар эдим. Бойымнын күүнимге эмес болзо, меге бүдүмжилелген ишти эдип жадым. ¹⁸ Менин жалым неде? Жарлыкчынын жангыла тузаланбай, жалы жокко Сүүнчилү Жарды жарлап жүргенимде.

¹⁹ Ончозынан жайым бойым, улусты Кудайга көптөн таап аларга, ончозына кул боло бергем: ²⁰ иудейлерди Кудайга таап аларга, иудейлерге иудейдий болгом; Жасакка багып жүрген улусты таап аларга, оларго Жасакка багып жүрген кижидий болгом; ²¹ Жасакты билбес улусты таап аларга, оларго Жасакты билбес кижидий болгом. Кудайдын Жасагын билип, Христоско багып жадым. ²² Чине жок улусты таап аларга, чине жок улуска чине жок кижидий болгом.

Кезиктерин де болзо аргадап аларга, ончозына ончозынды бол бергем. ²³ Мыны ончозын Сүүнчилү Жарга болуп онын бөлүги боло берерге эдип жадым.

²⁴ Маргаанда көп улус жүгүрүп жат, же кайралды бир кижин алып турганын билбизгер бе? Кайралды аларга, анайып жүгүригер! ²⁵ Маргааннын ончо туружаачылары көп немеден мойноп жадылар. Олор чалдыгар венукты аларга болуп мыны эдедилер, бис чалдыкпас венукты аларга болуп. ²⁶ Онын учун амадулу кижин чилеп жүгүрүп, кейди темей жүдуруктабай, ²⁷ же эди-канымды согуп, оны бойыма кул эдип жадым. Өскө улуска жарлыктап, бого бойым жарамыкту артайын деп, анайда эдедим.

10

Биске озолодо айтканы

¹ Слерди билзин деп турум, карындаштар, адаларыс ончозы булуттын алдында болгонын, ончозы талайды өткүрө өдө бергенин. ² Ончозы булут ла талай ажыра өдүп, Моисейле бир болорго креске түшкен. ³ Ончозы тыннын бир ок курсагын жиген, ⁴ тыннын бир ок суузынын ичкен. Олор кожо барып жаткан тыннын Кайа-Тажынан ичкен ине. Кайа-Таш Христос болгон. ⁵ Же олордын көбизи Кудайдан жараду албай, куба чөлдө өлүп калган.

⁶ Жаманга олор чылап тартылбазын деп, бу биске тем болгоны ол. ⁷ Анайда ок олордын кезиги чилеп, чалуларга бажырбагар, бичилгенинче: «*Калык отуруп, жиген, ичкен, оноң туруп, сооттой берген*». ⁸ Олордын кезиги чилеп, балыр кылынбайлы. Олор балыр кылынып, бир күнге жирме үч мунгы өлүп калган. ⁹ Олордын кезиги ченегени чилеп, Христосты ченебейли. Олор жыланга чактырып, өлүп калган. ¹⁰ Олордын кезиги арбанганы чылап, арбанбагар. Олорды Жоголтоочы-Ангел өлтүрүп койгон. ¹¹ Бу ончозы биске тем эдип олорло болгон; бистерге, калганчы чакта жүрген улуска, үредү болзын деп бичилген. ¹² Онын учун, бек туруп жадым деп сананып жүрген кижин, жыгылбаска чеберлензин. ¹³ Слерге улусла болуп турган ченелте түшкен. Кудай чындык, Ол күчигер жетпес ченелтелерди болдыртпас, же ченелте тужында оны өдүп чыгар арга берер.

¹⁴ Анайдарда, кару улузым, чалуга бажыратаннан качыгар!
¹⁵ Слерге керсү улуска чылап айдып турум. Нени айдып турганымды бойыгар сананып көрүгөр. ¹⁶ Алкыштын айагын алкап турганыста, Христостын каныла бириккенис ол эмес пе? Калашты сындырып турганыста, Христостын эди-каныла бириккенис ол эмес пе? ¹⁷ Бу калаш бирү, бис көп тө болзобус, бир эт-кан боло бередис, ненин учун дезе ончобус бир калашты үлежип жадыбыс.

¹⁸ Израильдин калыгына көрүгөр: тайганды жип тургандары тагылла бириккени ол эмес пе? ¹⁹ Мен нени айдып турум? Чалуга тайганда кандый бир учур бар деп пе, эмезе чалунын бойында кандый бир учур бар деп пе? ²⁰ Жок эмей. Же кара жандулар тайылга эткенде, Кудайга эмес, шилемирлерге тайып жадылар. Мен дезе слерди шилемирлерге бирикпезин деп турум. ²¹ Кайраканнын айагын да, шилемирлердин айагын да ичип болбозыгар, Кайраканнын курсагын ла шилемирлердин курсагын жип болбозыгар. ²² Эмезе Кайраканды ачындырарга турубыс эмеш пе? Бис Онон күчтү болдыс эмеш пе?

Ончозын Кудай макталзын деп эдигер

²³ Меге ончозын эдери жарадылган, же ончозы туза экелбей жат. Меге ончозын эдери жарадылган, же ончозы тынгыдар арга бербей жат. ²⁴ Кем де бойына туза бедиребезин, же өскө кижиге бедирезин.

²⁵ Эттин базарында садылып турганын ончозын бир де шиндебей жигер, санаагар амыр болзын. ²⁶ *Жер ле ондо бар ончо неме Кайракандыйы.* ²⁷ Кудайга бүтпей турган улустын кемизи слерди айлына кычырза, слер барар күүндү болзогор, алдыгарга салып бергенди бир де шиндебей жигер, санаагар амыр болзын. ²⁸ Же кем слерге: «Бу чалуга тайылган курсак» – дезе, мыны айткан кижиге болуп жибегер, санаазы токыналу болзын деп. ²⁹ Слердин санаагар керегинде эмес, өскө кижинийи керегинде айдып турум. Ненин учун менин жайымымды өскө кижинин санаазы жаргылаар учурлу? ³⁰ Курсакты алкыш-быйанду жип турган болзом, алкыш-быйаным айдып турган курсак учун мени не жамандайтан?

³¹ Анайдарда, жип пе, ичип пе, нени де эдип турган болзогор, Кудай макталзын деп эдигер. ³² Иудейлерге де, еллиндерге де,

Кудайдын серкпезине де бүдүрилер шылтак болбой, ³³ мен чилеп эдигер. Мен ончо улуска ончозында јараарга кичеенип, бойыма туза бедиребей, карын, көп улуска туза бедиреп, озор аргадалзын деп јадым.

11

Кем кемге баш?

¹ Христостон тем алып турганым чылап, менен тем алыгар. ² Слерди мактап турум, менийин ончозын ундыбаганыгар учун, мен слерге берген үредүден кыйбай жүргенигер учун. ³ Анайда ок слерди билзин деп турум: кажы ла эр кижиге баш – Христос, үй кижиге баш – өбөөни, Христоско баш – Кудай. ⁴ Бажын јабынып алып мүргүп эмезе судурлап турган кажы ла эр кижиге бойынын бажын уятка түжүрет. ⁵ Бажын јабынбай мүргүп эмезе судурлап турган кажы ла үй кижиге бойынын бажын уятка түжүрет. Ол бажын јүлүдип койгон үй кижидий. ⁶ Үй кижиге јабынбаска турган болзо, чачын кайчылазын. Је кайчыладып эмезе јүлүдип койгоны үй кижиге уятту болзо, јабынзын. ⁷ Анайдарда, эр кижиге бажын јабынбас учурлу, ненин учун дезе ол – Кудайдын сүр-кебери ле маги, үй кижиге – өбөөнинин магы. ⁸ Эр кижиге үй кижиден табылган эмес, үй кижиге эр кижиден табылган. ⁹ Эр кижиге үй кижиге јайалган эмес, үй кижиге эр кижиге јайалган. ¹⁰ Онын учун үй кижиге бажын јабынар учурлу. Мынызы дезе, ол јагнын алдында жүрген деп, ангелдерге темдек болор. ¹¹ Андый да болзо, Кайраканла бир болуп турганда, эр кижиге үй кижини, үй кижиге эр кижини толтырат. ¹² Үй кижиге эр кижиден чилеп, эр де кижиге үй кижиден табылат, је ончозы Кудайдан болуп јат.

¹³ Бойыгар сананып көрүгер, бажын јабынбай Кудайга мүргүүрге үй кижиге јакшы ба? ¹⁴ Эр кижиге узун чачту жүрзе, мынызы ого уят деп, слерди ары јанынан берилгени үретпей јат па? ¹⁵ Је үй кижиге узун чачту жүрзе, мынызы ого күндү. Чач ого јабынчынын ордына берилген ине. ¹⁶ Кем сөс блаажарга күүнзезе, ого айдарым бу: бисте де, Кудайдын серкпелеринде де өскөртө этпей јат.

***Кайраканның ажын жири
керегинде***

¹⁷ Слерге база айдып, мактабазым, нениң учун дезе көп сабазында јакшыга эмес, јаманга јуулыжып јадыгар. ¹⁸ Јуунга јуулышканыгарда, ортогордо бөлүниш болуп јат деп, меге угулат. Бого кезектей бүдүп јадым. ¹⁹ Ортогордо жүзүн-башка шүүлтелер де болор учурлу, Кудай кемигерди јарадып турганы јарталзын деп. ²⁰ Анайдарда, кожо јуулышканыгарда, оны Кайраканның ажын жиирге јуулыштыгар деп айдарга јарабас, ²¹ нениң учун дезе кажыгар ла бойының ажын жиирге мендейт. Анайып бирүгер аштап артат, өскөгөр ичинип алат. ²² Јип, ичерге слерде айыл-јурт јок по? Эмезе Кудайдың Серкпезин јектеп, јоктуларды базынып јадыгар ба? Слерге нени айдар? Мактайтан ба? Бу учун слерди мактабазым.

²³ Слерге бергенимди Кайраканның бойынан алдым: садып ийген түнде Иисус Кайракан калаш алып, ²⁴ алкыш јетирген, сындырала, айткан: «Бу – слерге сындырылып јаткан эди-каным. Мени эске алынып, анайда эдип жүрүгер». ²⁵ Анайда ок курсак јигеннин кийнинде аякты да алып, айткан: «Бу аяк – Менин канымдагы јангы кереес. Бу аяктан кажы ла сайын ичсегер, Мени эске алыныгар. ²⁶ Кажы ла сайын бу калашты јип, бу аякты ичип турганыгарда, Кайракан келбейинче Оның өлүмин јарлап јадыгар».

²⁷ Анайдарда, Кайраканның бу калажын јип эмезе аяагын ичип, мыны јарамыкту эмес эдип турган кижии, Оның эди ле каны алдында бурулу болор. ²⁸ Кижии бойын ченезин, анайып бу калаштан јизин, бу аяктан ичсин, ²⁹ нениң учун дезе, Кайраканның эдиканын сананбай јип, ичип турган кижии бойының јаргызын јип, ичип јат. ³⁰ Мынан улам ортогордо чине јок ло оору улус көп, көбизи өлүп јат. ³¹ Је бойыбысты бойыбыс јаргылаган болзобыс, јаргылатпас эдибис. ³² Телекейле кожо јаргылабаска, Кайракан бисти јаргылап, кезедип јат.

³³ Анайдарда, карындаштарым, курсак жиирге јуулыжып, сакыжыгар. ³⁴ Аштап турганыгар айлында ажанып алзын. Слерге јаргыга јуулышпаска анайда эдигер. Келзем, өскө сурактардың аайына чыгарым.

12

Агару Тынның жайалталары

¹Слерди Тынның жайалталары керегинде билзин деп турум, карындаштар. ²Кара жанду болорыгарда, слерди тил жок чалуларга не де тартып тургандый, ологорго бажыраарга барып туратаныгарды билеригер. ³Онын учун слерге айдып турум: Кудайдын Тыныла айдып турган бир де кижИ Иисуска анафема* дебес. Бойында Агару Тын жүрбей турган бир де кижИ Иисусты Кайракан деп адап болбос.

⁴Жайалталар жүзүн-башка, же олорды бир Тын башкарат. ⁵Кудайга жалчыланып жүрери жүзүн-башка, же оны бир Кайракан башкарат. ⁶Кажызынын ла эдип жүргени жүзүн-башка, же мыны ончозын ончо улустын бойында бир ле Кудай эдет. ⁷Же кажыбыста ла Тынның эдип турганы ончобыска тузага болуп жат. ⁸Бир кижиге Тынла ойгорлыктын сөзи берилет, өскөзине ол ло Тынла билимнин сөзи берилет. ⁹Бирүзине ол ло Тынла Кудайга бүдүп жүрери берилет. ¹⁰Өскөзине ол ло Тынла ооруны жазар жайалта берилет. ¹⁰Кезигине кайкалдар жайаар күч, кезигине судурлаары, кезигине тындарды ылгаштыраары, кезигине өрөртинен тилдер, кезигине бу тилдерле айтканды жартаары берилет. ¹¹Же мыны ончозын бир ле Тын эдип, бу жайалталарды кажызына ла Бойынын күүнзегениле үлейт.

Слер – Христостын эди-каны

¹²Эт-кан бирү, же ондо көп үйелер. Олор көп тө болзо, ончозы бир эт-кан болуп жадылар. Анайда Христос то керегинде айдарга жараар. ¹³Бис ончобыс – иудейлер ле еллиндер, кулдар ла жайым улус бир эт-кан боло берерге, бир Тынла креске түжүп, ончобыс ол ок Тынла толтырылганыс.

¹⁴Эт-кан бир үйеден эмес, көп үйелерден туруп жат. ¹⁵Бут: «Мен кол эмезим, онын учун эт-кандыйы эмезим» – десе, мынан улам ол эт-кандыйы болбой барар ба? ¹⁶Кулак: «Мен көс эмезим, онын учун эт-кандыйы эмезим» – десе, мынан улам ол эт-кандыйы болбой барар ба? ¹⁷Ончо эт-кан көс болзо, ол канайып угар

* Гректен «каргышка кал» дегени.

эди? Ончо эт-кан кулак болзо, ол канайып жыт алар эди? ¹⁸ Же Кудай Бойынын күүнзегениле ончо үйелерди бир эт-канда кондырган. ¹⁹ Ончозы бир үйе болгон болзо, эт-кан кайда болор эди? ²⁰ Же эмди үйелер көп, эт-кан – бир. ²¹ Көс колго: «Сен меге керек жок» – деп айдып болбос, эмезе баш буттарга: «Слер меге керек жок» – деп. ²² Карын, эт-канда күч жок деп бодолып турган үйелер сырангай керектү болуп калат. ²³ Эт-канда ас күндүде деп бодолып турган үйелерди артык кичеейдис. Уйатту деп бодолып тургандарына көп кичеемел эдедис. ²⁴ Бүдүми жараш үйелер мыны керексинбей жадылар. Же күндү жетпей турган үйелерге көп күндү эдилзин деп, Кудай эт-канды анайда бүдүргөн. ²⁵ Эт-канда бөлүниш болбозын деп, ончо үйелер бой-бойын тең кичеезин деп. ²⁶ Бир үйе шыралап турган болзо, оныла кожо ончо үйелер шыралап жадылар, бир үйе макталып турган болзо, оныла кожо ончо үйелер сүүнип жадылар.

²⁷ Слер де – Христостын эди-каны, тангынанг – үйелер. ²⁸ Кудай Серкпедде, баштапкызында, апостолдорды туткан, экинчизинде – жарчыларды, үчинчизинде – үредүчилерди. Ононг арыгыларына кайкалдар жайаар күч берген, анайда ок ооруны жазар, болужар, башкалар, өрөртиненг тилдерле айдар жайалталар берген. ²⁹ Ончозы апостолдор бо? Ончозы жарчылар ба? Ончозы үредүчилер бе? Ончозы кайкал жайаачылар ба? ³⁰ Ончозында ооруны жазар жайалта бар ба? Ончозы өскө тилдерле айдат па? Ончозы бу тилдерле айтканды жартайт па?

³¹ Мынанг жаан жайалталарды аларга күүнзегер. Мен слерге эн артык жолды көргүзерим.

13

Сүүш ончозынанг бийик

¹ Улустын, ангелдердинг де тилдериле айдып турган болзом, же менде сүүш жок болзо, мен – шынгыраган жес эмезе табыштанган кимвал*. ² Судурлаар жайалталу болзом, ончо жажыттарды билер болзом, меге ончо билимдер берилген болзо, бүдүп, кырларды да

* Эки жес аяактан турган күүлик ойноткы, оморды бой-бойларына согуштырып жадылар.

жылдырып ийер аргалу болзом, же менде сүүш жок болзо, – мен не де эмезим. ³Не барымды үлөп берзем, эди-канымды өртөөргө берип ийзем, же менде сүүш жок болзо, – бу меге кандый да туза экелбес.

⁴Сүүш узак чыдажат, быйан эдет, сүүш күйүнбейт, сүүш мактанбайт, жакшыркабайт; ⁵улуска кату эмес, бойындыйын бедиребейт, ачынбайт, жаманды тоолобойт. ⁶Сүүш жаманга сүүнбейт, ол чындыкла кожо сүүнет. ⁷Не де болзо, сүүш ончо жаманды таштайт, ончозына бүдет, жаантайын иженет, ончозын чыдажып өдөт.

⁸Сүүш качан да түгенбейт, судурлаштар токтоп то калза, тилдер унчукпай да барза, билим керек жок то болуп калза. ⁹Бистин билерис кезектей, судурлап турганыс кезектей ине. ¹⁰Толо кемдүзи једип келзе, кезектейи јоголып калар. ¹¹Бала тужымда бала чылап айткам, бала чылап санангам, бала чылап шүүгем. Эр кемине једип келеле, бала тужымдазын артырып койгом. ¹²Эмди кўскўденг чилеп, боромтык сўрди кўрўп јадыбыс, ол тушта чике-јарт кўрўрис. Эмди кезектей билерим, ол тушта Кудай мени билип алганы чылап, толо билип аларым.

¹³Эмди бу үчү јўрет: бўдўш, ижемји ле сүүш. Је олордын эн јааны – сүүш.

14

Јайалталар серкпени өскўрерге берилген

¹Сүүшке јўткўгер, тыннын јайалталарын, анчада ла судурлаштын јайалтазын аларга кўўнзегер. ²Өскў тилле айдып турган кижилулуска эмес, Кудайга ајдат ине, ненин учун дезе оны кем де аайлабайт – ол тынла јажыттарды ајдат. ³Судурлап турган кижилулап, улуска өзөргө болужып, олорды јөмөп, көкүдип јат. ⁴Өскў тилле айдып турган кижилулап бойына өзөргө болужат; судурлап турган кижилулап серкпеге өзөргө болужат. ⁵Ончогор өскў тилдерле айтсын деп кўўнзейдим, же судурлазагар, торт болор. Судурлап турган кижилулап, өскў тилдерле айдып турган кижилулап бийик, серкпе өссин деп болужарга, өскў тилдерле айдылганы јарталып турган учуралдан башка.

⁶Эмди слерге келип, карындаштар, өскө тилдерле айда берген болзом, менен слерге кандый туза болгой эди? Слерге нени де айдып бербес эдим, нени де ачпас эдим, бир де билим бербес эдим, нени де судурлабас эдим, неге де үретпес эдим. ⁷Анайып тын жок то немелер – шоор эмезе жадаган бир түнгей үнденип турган болзо, нени шоорлоп эмезе жадагандап турганын канайып билип алар? ⁸Амыргы аайлап болбос эттире үнденип турза, жуу-согушка кем белетенер? ⁹Анайып слер де: аайлап болбос сөстөр айдып турган болзогор, нени айдып турганыгарды улус канайып аайлаар? Слер салкынга айдарыгар.

¹⁰Телекейде сүрекей көп жүзүн-башка сөстөр бар, олордын кажызы ла учурлу. ¹¹Анайдарда, бу сөстөрдиг учурын аайлабай турган болзом, айдып турган кижиге мен – өскө орооннын кижизи, айдып турган кижиге де меге – өскө орооннын кижизи. ¹²Анайып слер де: Тыннын жайалталарын аларга күүнзеп, серкпе өссин деп болужарга, олорто байыдынарга кичеенигер.

¹³Онын учун өскө тилле айдып турган кижиге тилдерди жартаарынын жайалтазын аларга мүргүүр учурлу. ¹⁴Андый тилле мүргүп тургамда, тыным мүргүп жат ине, же санаам мында турушпай жат. ¹⁵Нени эдейин? Тынла мүргүүрим, санаамла да мүргүүрим; тынла сарнаарым, санаамла да сарнаарым. ¹⁶Кудайды тынла алкан, слердин жууныгардагы билбес кижиге алкыжынга каруу эдип, «Аминь!» деп, канайып айдар? Нени айдып турганынды ол билбес. ¹⁷Сен алкыш-бийанды жакшы айдып жадын, же өскө кижиге оноң үредү албай жат.

¹⁸Кудайга алкыш-бийаным, өскө тилдерле ончогордон артык айдып жадым. ¹⁹Же серкпедде өскө тилле түмен сөстөр айтканчам, өскөлөрүн үредерге, санаамнан беш сөс айдайын.

²⁰Карындаштар! Санаагарла балдар болбогор. Жаманга балдар болугар, санаагарла – эр кемине жеткен улус болугар. ²¹Жасакта билчилген:

*«Бу калыкка өскө тилдерле,
өскө ороондордын улузы ажыра айдарым,
же ол до тушта Мени уккылабас – деп, Кайракан айдат».*

²²Анайдарда, өскө тилдер бүдүп турган улуска эмес, бүтпей турган улуска билди болуп жат; судурлаш – бүтпей турган улуска эмес, бүдүп турган улуска берилип жат. ²³Ончо серкпе жуулыжып келзе, ончозы өскө тилдерле айда берзе, билбес эмезе бүтпей турган улус

кирип келзе, санаагар ордында эмес деп айтпас па? ²⁴Ончозы судурлап турза, бүтпей турган кижиге эмезе билбес кижиге кирип келзе, Кудай онын кинчектерин слер ажыра иле эдип, жаргылаар. ²⁵Анайып, онын жүрегинин жажыттары ачылар. Ол көнкөрө жыгылып, Кудайга бажырып, угузар: «Чындаптан Кудай ортогордо».

²⁶Анайдарда не, карындаштар? Жуулыжып келгенигерде, кажыгарда ла сарын бар, үредү бар, Кудайдан ачылта бар, кем де өскө тилле айдат, өскөзи оны жартайт. Бу ончозы серкпеге өзөргө болушкай. ²⁷Өскө тилле айдып турган улус бар болзо, эки, көп лө салза үч кижиге айтсын. Айла ээчий-деечий айтсын, бир кижиге жартазын. ²⁸Жартаар кижиге жок болзо, өскө тилле айдаачы кижиге жуунда унчукпазын, бойына ла Кудайга айтсын. ²⁹Эки эмезе үч жарчы айтсын, арткандары олардын айтканын шүүшсин. ³⁰Отургандардын бирүзине ачылта болзо, айдып турганы унчукпай барзын. ³¹Ончозын үредерге ле ончозын көкүдерге ончогор ээчий-деечий судурлаар аргалу инегер. ³²Жарчылар бойынын тынын башкараар аргалу, ³³ненин учун десе Кудай – ол аайы жоктын эмес, амырдын Кудайы. Агарулардын ончо жуундарында чылап, ³⁴үй улус серкпелерде унчукпас учурлу. Олорго айдарга жарабас, олор уккур болор учурлу. Мынайда Жасак та айдат. ³⁵Неге үренип аларга турган болзо, айлында өббөндөринен суразын. Серкпеге сөс айдары үй кижиге уят ине.

³⁶Эмезе Кудайдын сөзи слерден чыкты эмеш пе? Эмезе жагыс слерге жетти бе? ³⁷Бойын жарчы эмезе тынла жүрүп жадым деп бодоп турган кижиге аайлаар учурлу: слерге бичип турганым – ол Кайраканнын жакылталары. ³⁸Мыны жектеп турган кижиге бойы жектелер.

³⁹Анайдарда, карындаштар, судурлаарга жүткүгөр, же өскө тилдерле айдарга буудак этпегер. ⁴⁰Же ончозы чын ла аайлу-башту болзын.

15

Христос тирилген

¹Мен слерге жарлаган Сүүнчилү Жарды эске алындырып турум, карындаштар. Оны слер алдыгар, ондо бек туруп жадыгар. ²Мен слерге жарлаган сөстөн бек тудунып турган болзогор, бу Жар ажыра аргадалып жадыгар. Андый эмес болзо, калас бүттигер.

³ Баштапкызында, бойым алганымды, слерге бердим: бичилгенинче, Христос кинчектерис учун өлгөн; ⁴ бичилгенинче, Онын мөңкүзи көдүрилген, Ол үчинчи күнде тирилген; ⁵ Кифага, онон он экүге көрүлген. ⁶ Онон бир уунда беш жүстен ажыра карындаштарга көрүлген. Олордын көбизи эмдиге жетире тирү, кезиги жада калган. ⁷ Онон Иаковко, анайда ок ончо апостолдорго көрүлген. ⁸ Адакыда меге, ара чыккандый кижиге, көрүлген. ⁹ Мен ончо апостолдордын жабызы инем, апостол деп адаларга турбазым, ненин учун дезе Кудайдын Серкпезин истегем. ¹⁰ Же Кудайдын жакшылыгыла мен эмди кем, ол болорым. Онын меге эткен жакшылыгы темей болбогон: олордын ончозынан көп күчимди салып иштегем. Мен де эмес, мениле кожо болгон Кудайдын жакшылыгы иштеген. ¹¹ Онын учун слерге мен беги, өскө апостолдор беги келгени башказы жок. Же бис анайда жарлыктайдыс, слер анайда бүттигер.

¹² Анайдарда, Христос тирилген деп жарлыктап жүрген болзобус, өлгөндөр тирилбес деп, кезигер канайып айдыжат болбогой? ¹³ Өлгөндөр тирилбес болзо, Христос то тирилбеген. ¹⁴ Христос тирилбеген болзо, калас жарлыктап жадыбыс, калас бүдүп жадыгар. ¹⁵ Онон болгой, Кудай Христосты тиргискен деп керелеп, Кудай керегинде төгүн керечилер болуп калар эдибис, ненин учун дезе, өлгөндөр тирилбей турган болзо, Кудай да Оны тиргиспеген. ¹⁶ Өлгөндөр тирилбей турган болзо, Христос то тирилбеген ине. ¹⁷ Христос тирилбеген болзо, бүдүп турганыгар калас: эмдиге кинчектүге жүрүп жадыгар. ¹⁸ Онын учун Христосло бир болуп өлгөн улус үргүлжиге өлүп калганы ол. ¹⁹ Жангыс бу жүрүмде Христоско иженип турган болзобус, бис — ончозынан эн кежик жок улус.

²⁰ Же Христос тирилген. Ол өлгөн улустан баштапкы тирилген. ²¹ Өлүм кижиге ажыра келгени чилеп, кижиге ажыра өлгөндөр дө тирилер. ²² Ончо улус баштапкы кижиге Адамла бир болуп өлүп турганы чылап, ончозы Христосло бир болуп тынданар. ²³ Же кажызы ла ээчий-деечий: баштап Христос, онон, Ол келзе, христостыйлар. ²⁴ Онон Ол Каандыкты Ада Кудайга табыштырза, не ле баштагыны, не ле өрөгиге жангыс ла күчти жоголтсо, учы болор. ²⁵ Ол ончо өштүлөрдү Бойынын буды алдына салбайынча, каан болуп башкараар. ²⁶ Калганчы өштү — өлүм жоголтылар. ²⁷ *Кудай ончозын Онын буды алдына бактырган ине.* Ончозы бактырылган деп айдылган болзо, Ого ончозын бактырган Кудай керегинде

айдылбай турганы жарт. ²⁸ Ончозы Ого бактырылза, ончозын Ого бактырган Кудайга Уулы Бойы багар. Ол тушта Кудай ончозына ончозы болор.

²⁹ Анайдарда, өлгөндөргө болуп креске түжүп турган улус нени эдип жадылар? Өлгөндөр чек тирилбей турган болзо, ологорго болуп креске түжүп алып кайдатан? ³⁰ Бис те неге болуп жаантайын жеткердин алдында жүрүп жадыбыс? ³¹ Мен күнүн сайын өлүп жадым. Бу керегинде Христос Иисус Кайраканысла бир болуп слерле мактанар аргалу болгонымды угузып турум. ³² Кижичилеп шүүп айдар болзо, Ефесте андарла неге болуп тартышкам? Меге онон кандый туза? Өлгөндөр тирилбей турган болзо, *жийли, ичели, ненин учун де-зе эртен өлүп каларыс!*

³³ Аспагар! Жаман колбулар кижинин жакшы кылык-жангын үрөп жат. ³⁴ Санаа алыныгар, кинчек этпегер. Мыны слерди уйалтарга айдып турум: кезигер Кудайды билбес.

Жердин ле тегеринин бүдүмдери

³⁵ Же кем де сураар: «Өлгөндөр канайып тирилер? Олордын эдиканы кандый болор?» ³⁶ Керсү эмес! Үрендеп турганын өлбөйинче, тынданбас. ³⁷ Үрендеп турганда, өзүмнин бойын эмес, тегин үренди, буудайдын ба эмезе өскөзинин бе үренин үрендеп жадым. ³⁸ Же Кудай Бойынын күнзегениле ого бүдүм берип жат, кажы ла үренге – бойынын бүдүмин. ³⁹ Ончозынын эдиканы түнгөй эмес: кижинин эдиканы тындулардын эдиканынан аңыланат, куштардыйы – балыктардыйынан. ⁴⁰ База тегеринин бүдүмдери ле жердин бүдүмдери бар. Же тегеринин бүдүмдеринде бойынын жаркыны, жердийинде – бойынын. ⁴¹ Күнде бойынын жаркыны, айда – бойынын, жылдыстарда – бойынын. Жылдыс жылдыстан база жаркыныла аңыланат.

⁴² Анайып ок өлгөндөр тирилгенде болуп жат: чирип калары үренделет, чирибези туруп келет; ⁴³ тоомжы жогы үренделет, мактулузы туруп келет, күч жогы үренделет, күчтүзи туруп келет; ⁴⁴ ар-бүткеннен берилген эт-кан үренделет, тыннан берилген эт-кан туруп келет. Ар-бүткен де, тын да берген эт-кан бар. ⁴⁵ Анайып ла бичилген: «*Баштапкы кижичи Адам жүрүм жүрөечи боло берген*». Калганчы Адам жүрүм жайаачы Тын боло берген. ⁴⁶ Же озо баштап тынла жүргени эмес, ар-бүткенинче жүргени табылган. Онон тынла жүргени табылган. ⁴⁷ Баштапкы кижичи жерден, тобрактан бүткен, экинчи

кижи тенгериден келген. ⁴⁸Тобрактаң кижикандый, тобрактан улус андый. Тенгериден кижикандый, тенгериден улус андый. ⁴⁹Тобрактаң кижинин сур-кеберин алып жүргенис чилеп, тенгериден кижинин сур-кеберин алып жүрерис.

⁵⁰Онын учун слерге айдып турум, карындаштар: эт ле кан Кудайдын Каандыгын энчиленип болбос, чирип калары чирибезин энчиленип болбос. ⁵¹Угугар, слерге жажытты айдып турум: ончобыс олбозис, же ончобыс кубуларыс – ⁵²кенетийин, бир элесте, калганчы амыргы үндензе. Амыргы үнденер, олгөндөр чирибеген бойлары тирилер, бис кубуларыс. ⁵³Чирип калары чирибези боло берер, олүмдүзи олбос боло берер учурлу. ⁵⁴Чирип калары чирибес боло берзе, олүмдүзи олбос боло берзе, бичилген сөс бүдер: «*Өлүм жөндирткен!*», ⁵⁵«*Өлүм, сенин жөүүн кайда? Өлүм, сенин чактырман кайда?*» ⁵⁶Өлүмнин чактырмазы – кинчек, кинчектин күчи – Јасактаң. ⁵⁷Је Кудайга баш, Ол биске Иисус Христос Кайраканыс ажыра жөү берген.

⁵⁸Анайдарда, сүүген карындаштарым, уур иштеп жүргенигер Кайракан алдында калас эмезин билеп, турумкай болугар, јана баспагар, Кайраканга иштеерине бастыра бойыгарды беригер.

16

Калганчы јакылталар

¹Эмди агаруларга болужары керегинде. Галатиядагы серкпелерге этсин деп јакарганымды слер де эдигер. ²Келзем, акча јуубаска, неделенин баштапкы күнинде* кажыгар ла не барынан канча кире берер аргалу, кымакайлап, чеберлеп алзын. ³Слерге келзем, талдап алган улузыгарга самаралар берип, болужыгарды Јерусалимге јетирзин деп, оморды ийерим. ⁴Меге де барарга јараар болзо, омор мениле кожо барар.

⁵Слерге Македонияны өтсөм келерим, ненин учун дезе Македония ажыра барып јадым. ⁶Айса болзо, слерде эмеш жүрерим эмезе кыштап та каларым. Онон ары атанзам, мени јолго шыйдырыгар. ⁷Эмди слерле јол айас көрөжер күүним јок. Кайракан јаратса, слерде бир канча өйгө жүрерим деп, иженип турум.

* Субботын кийниндеги күн.

⁸Ефесте Беженинчи күнге жетире жүрерим. ⁹Анда меге жаан ла једимдү иштер эдетен аргалар ачылып јат, удурлажып турган улус та көп.

¹⁰Тимофей келзе, слерде јеткер јок айалгада жүрзин деп кичее-нигер. Ол мен ле чилеп Кайраканнын керегин эдет ине. ¹¹Онын учун оны кем де јектебезин, ол меге келзин деп, амырды күүнзеп, јолго шыйдыгар. Мен оны карындаштарла кожо сакып јадым.

¹²Эмди Аполлос карындаш керегинде. Карындаштарла кожо слерге барзын деп, оны сүрекей сурагам. Је ол эмди барарга чек күүнзебеди. Ого эптү өйдө келер.

¹³Сергек болугар, Кудайга бүдүп, бек болугар, эрлер болугар, күчтү болугар. ¹⁴Нени де этсегер, сүүп эдигер.

¹⁵Стефаннын айылдагы улузын билеригер, олар Ахаияда Кудайга ончозынан озо баштанганын, агаруларга болужарга бойлорын учурлаганын. Онын учун слерди сурап турум, карындаштар: ¹⁶андый улуска, бисле кожо уур иштеп жүрген ончо улуска багыныгар.

¹⁷Стефаннын, Фортунаттын ла Ахаиктин келгенине сүүнип турум. Олор меге слерди солып јадылар. ¹⁸Олор мени ле слерди сергиттилер. Андый улусты баалап жүрүгөр.

¹⁹Слерге Асиядагы серкпелер эзен айдып турулар. Слерге Акила ла Прискилла, олордын айлындагы серкпези, Кайраканла бир болуп, жаан эзен айдып турулар. ²⁰Слерге ончо карындаштар эзен айдып турулар. Бой-бойыгарла агару окшошло эзендежигер.

²¹Эмди акту бойымнын колымла бичип турум: «Павелден эзен. ²²Кайраканды сүүбей турган кижиге анафема! Маран-афа!»* ²³Иисус Кайраканнын јакшылыгы слерле кожо болгой. ²⁴Менин де сүүжим Христос Иисус ажыра ончогорло кожо болгой**.

* «Кел, Кайракан!»

** Кезик јебрен түрбектер «Аминь» деп сөслө түгенет.

ПАВЕЛ АПОСТОЛДЫҢ
КОРИНФТЕГИ СЕРКПЕГЕ
ЭКИНЧИ САМАРАЗЫ

1

¹Кудайдын табыла Христос Иисустын апостолы Павелден ле Тимофей карындаштанг – Кудайдын Коринфтеги серкпезине, анайда ок Ахаия ичинде журтаган ончо агаруларга.

²Слерге Адабыс Кудайдан ла Иисус Христос Кайраканнанг жакшылык ла амыр жетсин.

Кудайга коот учун баш болзын!

³Кудайга, Иисус Христос Кайраканыстын Адазына, баш болзын! Ол буурсак Ада, не ле коот береечи Кудай. ⁴Ол бисти ончо уур-күчтеристе кооттоп жат. Анайып бис те, уур-күчтерде жүрген улусты Ол бисти кооттоп турган коотло кооттоор аргабыс бар. ⁵Христоско болуп кыйындарыс көптөйт, анайып ла Христос ажыра биске берилген коот көптөйт. ⁶Кыйналып жүрген болзобыс, слерди коот алзын ла аргадалзын деп кыйналадыс. Коот алып турган болзобыс, слердин коодыгарга болуп алып жадыбыс. Бу коотты, бис өдүп турган кыйындарды чыдажып өдүп турганыгарда, алып жадыгар. ⁷Слерге бек иженип, кыйындарысты да, коотты да үлежип турганыгарды билип жадыбыс.

⁸ Онын учун, карындаштар, Асияда бисле болгон уур-күчтеристи билигер дейдис. Көдүрүп алып чыгарып болбос кату-јоболго учурап, тирү артарыска иженбегенис. ⁹ Је бис өлөр учурлу деп, бойыбыста бойыс сананганыс. Бойыбыска бойыс иженбезин, өлгөн улусты тиргизеечи Кудайга ижензин деп, мынайда болгоны бу. ¹⁰ Ол бисти андый коркышту өлүмнен аргадаган, мынан да ары аргадаар. Ол база аргадаар деп, Ого иженедис. ¹¹ Слер де бис учун мүргүп, биске болужып јадыгар. Анайып бис учун көп улустын мүргүгенин угуп, биске берген јакшылыгы учун көп улус Кудайга алкыш-бийанын јетирер.

Биске Кудай керечи

¹² Бат неле мактанып јадыбыс: бис бу телекейде, анчада ла ортогордо Кудайдан алган ачык-јарыгысла эдип, кижинин ойгорлыгыла эмес, Кудайдын јакшылыгыла јүргенис деп, биске күүн-санаабыс керелейт. ¹³ Кычырар эмезе аайлаар аргагар барын, учына јетире аайлаарыгар деп иженип турганымды слерге бичийдис. ¹⁴ Слер кезектей аайладыгар: бис слерле мактанып турганыс чылап, слер де бисле Иисус Кайраканыс келер күнде мактанарыгар.

¹⁵ Менде андый бүдүмји бар болуп, слерди ойто катап сүүндирерге, слерге озо келерге умзангам. ¹⁶ Слерди табарып, Македония барайын, Македониядан слерге бурулайын деп санангам. Слер меге Иудей јаар атанарга болужар эдигер. ¹⁷ Анайда умзанып, сананбай эттим эмеш пе? Эмезе акту бойымнын күүнимле эдип, та «эйе», та «јок» деп, бир уунда айдып турган болорым ба? ¹⁸ Кудай чындык, Ол биске керечи, бис слерге та «эйе», та «јок» деп, бир уунда айтпадыс. ¹⁹ Слерде мен, Силуан ла Тимофей јарлыктаган Кудайдын Уулы Иисус Христос «эйе» ле «јок» болбогон. Је Онын Бойында «эйе» болгон. ²⁰ Кудай канча да кире көп сөс берзе, Онын Бойында «эйе» болуп јат. Онын учун Кудай макталзын деп, Ол ажыра «аминь»* дейдис.

²¹ Кудай Бойы дезе бисти слерле кожо Христостын Бойында тындып, майлап јат. ²² Ол бисти танмалап койгон, берер болгонын аларыска бүдүмјилү болзын деп, јүректериске Тын берген.

* «Андай ла болзын».

²³ Кудайды керечиге кычырып, жүрүмимле чертенип турум: слерди чеберлеп аларга, Коринфке база катап келбедим. ²⁴ Бис Кудайга бүдүп жүргенигерди башкарып турганыс бу эмес, же бис сүүнчигерге болуп слерле кожо иштейдис. Слер десе бүдүп, бек туруп жадыгар.

2

¹ Слерди ойто ачуркандырбаска келбейин деп, бойымда бойым шүүдим. ² Слерди ачуркандырып турган болзом, мен ачуркандырган слерден өскө кем мени сүүндирер? ³ Онын учун бу керегинде слерге бичип турум, келзем, сүүндирер учурлу улус мени ачуркандырбазын деп. Мен десе бүдүмжилү: менин сүүнчим – ол ончогорго до сүүнчи. ⁴ Слерге жаан ачу-коронго түжүп, жүрегим сыстап, көстинг жажын көл төгүп бичийдим. Ачуркандырайын деп эмес, слерди кандый тын сүүп турганымды билип алзын деп бичидим.

Бурузын таштаза торт

⁵ Мени ачуркандырган кижини мени эмес, же кезектей, көпчитпей айтса, ончогорды да ачуркандырганы ол. ⁶ Ого көбигерден алган андый кезедү жедер. ⁷ Ол тын кунукка алдырбазын деп, слерге онын бурузын таштап, кооттогону артык болор. ⁸ Онын учун оны сүүп турганыгарды көргүзигер деп, сурап турум. ⁹ Ченелтени чыдажып өткөнигер бе, ончозында уккур ба деп билерге бичигеним ол. ¹⁰ Же кемнинг бурузын таштап турган болзогор, оныйын мен де таштап жадым. Мен де, таштайтан буру бар болзо, оны слерге болуп Христостын алдында таштагам, ¹¹ сатана бисти төгүндеп болбозын деп. Бис онын умзаныштарын билер эмейис.

Христос ажыра женү

¹² Христос керегинде Сүүнчилү Жар жарлайын деп, Троядага келеримде, Кайракан меге эжикти ачкан. ¹³ Же мен токунап болбой тургам – анда Тит карындажымды таппагам. Бат онын учун олорло жакшылажып алала, Македония жаар жүре бергем.

¹⁴ Же Кудайга баш болзын, Ол биске жаантайын Христосло кожо женүни байрамдаарга берип, Бойы керегинде билимди жараш жытты

чылап бис ажыра кайда ла таркадат. ¹⁵Бис – аргадалып јаткан улус ортодо ло өлүп јаткан улус ортодо Кудайга Христостын јараш јыды. ¹⁶Кезик улуска бис – өлүмнинг өлүмдү јыды, өскөлөрине – јүрүмнинг јүрүмдик јараш јыды. Бу керекке кем јараар? ¹⁷Көп улус чылап, Кудайдын сөзиле садышпай јадыбыс ине. Је бис Кудайдан ийилген улус чылап, Онын алдына Христостын шылтузында ачык-јарык айдадыс.

3

Јангы керестин јалчылары

¹Слерле ойто катап таныжары биске керектү болды эмеш пе? Кезик улуска чылап, бис керегинде айдылган самаралар слерге керектү болды эмеш пе? Ол эмезе андый самараларды слер бичиригер бе? ²Слер бойыгар – бистин самарабыс. Ол бистин јүрекеристе бичилген, оны кажы ла кижилер, кычырар аргалу. ³Слер – Христостын самаразы деп, бойыгарла көргүзип јадыгар. Ол јалчыланыш ажыра бичилген, ол чернеле эмес, тирү Кудайдын Тыныла, таштын јалбагында* эмес, јүректе бичилген.

⁴Бисте андый бүдүмји Христос ажыра Кудайдын алдында бар. ⁵Бойыстан чылап, нени де эдер аргабыс бар деп, бойыбыс сананбайдыс, је бистин аргабыс – Кудайдан. ⁶Ол биске јангы керестин јалчылары болор арга берген. Бу керес таныктарла эмес, Тынла бичилген. Танык өлтүрет, Тын јүрүм берет ине.

⁷Таштарда чертилген таныктарга јалчыланыш өлүмге экелип турган. Андый да болзо, бу јалчыланыш макла јаркындалып, Израильдин уулдары Моисейдин јүзине көрүп албай турган, ненин учун дезе, јоголып јаткан макла да болзо, онын јүзи јаркындалган. ⁸Тынга јалчыланыш онон јаан мак экелип турган эмес пе? ⁹Бурулаарына экелип турган Јасакка јалчыланыш макла јаркындалган болзо, анчада ла актаарына экелип турган јалчыланыш бойынын магыла онон чик-јок артыктаар. ¹⁰Эмдиги артыктап турган мактан улам башкыда мактулу болгоны мактулу эмес болуп калат.

* Эртеги Керестин ойинде Кудайдын јакыталары јалбак таштарда бичилген.

¹¹ Жоголып жаткан немелер жаркындалып турган болзо, анчада ла жоголбойтон немелер онон тын жаркындалат.

¹² Анайдарда, бисте андый ижемји бар болуп, ачык-жарык айдып жадыбыс. ¹³ Бис Моисей чилеп этпейдис. Ол жүзин көжөгөлө жапкан, жоголып жаткан мактын учын Израильдин уулдары көрбөзин деп. ¹⁴ Же олордын сагыжы мокоргон. Олор эртеги кереести кычырганда, бу ок көжөгө эмдиге жетире алылбай артат, ненин учун дезе ол Христос ажыра алылат. ¹⁵ Олор Моисейдин Јасагын кычырып турганда, бу көжөгө эмдиге жетире жүректеринде жатканча. ¹⁶ Же кижн Кайраканга баштанып турганда, көжөгө алылып жат. ¹⁷ Кайракан – ол Тын, Кайраканнын Тыны жүрген јерде – јайым. ¹⁸ Ончобыстын дезе жүстерибис ачык болуп, күскү чилеп Кайраканнын магынын жаркынын көргүзип, Ого түнгейлежип, кубуладыс, Онын магыла там ла там жаркындаладыс. Мыны Кайракан эдет, Ол – Тын.

4

Бис – эрјинелү той балкаш јыракылар

¹ Онын учун, Кудайдын быйаныла анайда јалчыланып, чөкөбөйдис. ² Же бис туйук ла ујатту керектерди јектеп, сүмеленип этпей, Кудайдын сөзин өскөртпөј јадыбыс. Карын, чындыкты ачып, Кудайдын алдында не улус болгонысты кажы ла кижн бойы жүрегинде шүүр арга берип турубис. ³ Сүүнчилү Јарыбыс јабылу болзо, ол өлүмнин јолыла барып жаткан улуска јабылу. ⁴ Бу чактын «кудайы» бүтпестердин сагыжын сокорткон, олорго Сүүнчилү Јардын јарыгы жаркындалбазын деп, олор Христостын магын көрбөзин деп. Христос дезе Кудайдын сүр-кебери эди. ⁵ Бис бойыбысты јарлыктабайдыс ине, је Иисус Христос ол Кайракан деп јарлыктайдис. Бис – Иисуска болуп слердин кулдарыгар. ⁶ «Карачкыдан јарык жаркындалзын» деп айткан Кудай жүректеристи јарыдып, биске Христос ачкан Кудайдын магын билип алар јарык берген.

⁷ Же бис жүк андый эрјине чеберлелип турган той балкаш јыракылар эдибис. Онын учун бу артыкташкан күч бистийи эмес, Кудайдыйы болгоны јарт. ⁸ Бисти ончо јанынан кыстайдылар, је бис

кыстатпайдыс. Бис күч айалгаларда жүрүп жадыбыс, же чөкөбөйдис. ⁹ Бисти истейдилер, же Кудай бисти артырбай жат. Бисти жыга согодылар, же бис өлбөйдис. ¹⁰ Иисус чылап, эди-каныбысты жаантайын өлүмге берип жадыбыс, Ол ок чылап, эди-каныбыста жүрүм алалы деп. ¹¹ Бис, тирү улус, Иисуска болуп жаантайын өлүмнин жеткеринде жүрүп жадыбыс ине, Онын жүрүми де өлүмдү эди-каныбыста ачылзын деп. ¹² Онын учун өлүм бистин бойыбыста, жүрүм слердин бойыгарда жүрет.

¹³ *Мен бүткөм, онын учун айткам* деп бичилгенинче, бойыбыста бүдүп жүреринин ол ок тыны бар. Бис те бүдүп, онын учун айдып турубис. ¹⁴ Бис билерис: Иисус Кайраканды тиргискен Кудай Иисула кожо бисти де тиргизип, слерле кожо Бойынын алдына тургузар. ¹⁵ Бу ончозы слерге болуп эдилет, Кудайдын элбек жакшылыгы көп улуска једип, оморды Кудайга там алкыш-быйанду этсин деп. Анайып Кудай макталгай.

¹⁶ Онын учун чөкөбөйдис. Тыш бойыбыс чирип те турган болзо, ич бойыбыс күнүн сайын жаңырат. ¹⁷ Кыска өйгө јенил кыйыныбыс биске кеми јок, артыкташкан ла мөнкү мак экелет. ¹⁸ Көрүнип турганына эмес, же көрүнбей турганына көрөдис, ненин учун дезе көрүнип турганы – удурум, көрүнбей турганы – мөнкү.

5

Бисте Кудайдан тенериде айыл-јурт бар

¹ Бис билерис: јердеги айлы-јуртыбыс – чадырыс јемирилзе, бисте Кудайдан айыл-јурт бар. Ол тенериде, мөнкү, ол кижинин колыла тудулбаган. ² Онын учун тенеридеги айлы-јуртыбыс жабынчыбыс болзын деп тын күүнзеп, онтоп жадыбыс. ³ Кийимдү де болзобис, јылангаш болуп калбайлы. ⁴ Бис бу чадырда жүрүп, уур жүктин алдында онтойдыс, бу чадырды бойыбыстан уштыырга турганыс учун эмес, өлүмдүни жүрүм јуда салзын деп, тенеридеги чадырга кирерге турганыс учун. ⁵ Бого болуп бисти Кудай јайап, бисти мында бүдүмјилү болзын деп, биске Тын берген.

⁶ Анайдарда, бис жаантайын токыналу ла бүдүмјилү болуп, биллип жадыбыс: эди-каныбыста жүрген тужыбыста Кайраканнаг

ыраакта жүрүп жадыбыс. ⁷ Бис бүдүп турганысла жүрүп жадыбыс ине, көрүп турганысла эмес. ⁸ Бис токыналу ла бүдүмжилү, ары торт эт-каннан чыгып, Кайраканда жүрерге күүнзейдис. ⁹ Онын учун айлы-журтыбыста жүргенис пе, онон чыгып жатканыс па, Кайраканга жараарга тын күүнзеп жадыбыс. ¹⁰ Кажы ла кижини эт-канда жүрүп, жакшыны эмезе жаманды эткениле аларга, ончобыс Христостын жаргызы алдында турар учурлу инебис.

Кудайла жаражыгар

¹¹ Анайдарда, Кайраканнан аяарын билип, улусты бүдүндирип жадыбыс. Кудайга бис ачык. Не улус болгонысты жүректеригерде шүүрге слерге де ачык деп, иженип турубис. ¹² Слердин алдыгарда бойыбысты ойто катап көргүзип турганыс бу эмес. Же слерге бисле мактанар арга берип турубис, жүрегинде барыла эмес, тыш немелерле мактанып жүрген улуска айдар сөзигер бар болзын деп. ¹³ Санаабыс ордында эмес болзо, онызы Кудайга, санаабыс ордында болзо, онызы слерге. ¹⁴ Бисти Христостын сүүжи ээлеп жат ине. Бис мынайда шүүйдис: бир кижини ончозы учун өлгөн болзо, ончозы өлүп калган. ¹⁵ Христос дезе ончозы учун өлгөн, жүрген улус бойлорына болуп жүрбизин, олар учун өлөлө тирилгенге болуп жүрзин деп.

¹⁶ Онын учун мынан ары кемди де кижинин кемжүзиле билбизис. Башкыда Христосты кижини чилеп билген болзобис, эмди билбизис. ¹⁷ Анайдарда, Христостын Бойындагы кижини – ол жаңы жайаан. Жебрендеси өдүп калган, эмди ончозы жаңы. ¹⁸ Мыны ончозын Кудай эткен. Ол бисти Христос ажыра Бойыла жараштырып, өскөлөрүн Бойыла жараштырсын деп, биске жалчыланын берген. ¹⁹ Анайып, Кудай улустын жазыктарын тоого албай, Христос ажыра телекейди Бойыла жараштырып, биске жараштырар сөс берген.

²⁰ Анайдарда, бис – Христоско болуп элчилер. Кудай Бойы бис ажыра кычырып жат. Христоско болуп сурап турубис, Кудайла жаражыгар! ²¹ Бис Онын Бойында Кудай актаган улус боло берзин деп, Ол кинчектү эместе биске болуп кинчек учун тайылга эдип койгон.

6

Кудайдын јакшылыгын алыныгар

¹ Кудайга кожо иштеп турган бойлорыс, слерди јайнап турубис: Кудайдын јакшылыгын темей албагар. ² Ол айдат ине:

*«Сени јарамыкту өйдө уктым,
сеге аргадаштын күнinde болуштым».*

Бат эмди јарамыкту өй, бат эмди аргадаштын күни једип келди.

³ Јалчыланып жүргенистен кем де јик таппазын деп, кемге де кандый да буудак этпейдис. ⁴ Карын, ончозында бойыбысты Кудайдын јалчылары деп көргүзедис: узакка чыдажып турганыста, түбекке түшкенисте, не-немеден тутакту жүргенисте, уур-күч айалгаларга учураганыста, ⁵ бисти согуп, түрмелеп, истежип турганда, уур иштеп, уйкузы јок түндерди өткүрүп, торолоп турганыста; ⁶ бис бойыбысты Кудайдын јалчылары деп, арубысла, билимисле, турумкайысла, быянзагысла, Агару Тынла, ару сүүжибисле, ⁷ чындыктын сөзиле, Кудайдын күчиле, он ло сол колыбыста тунган чыннын мылтык-јепселиле көргүзедис. ⁸ Биске күндү де эдип, уйатка да түжүрүп турганда, јамандап та, мактап та турганда, бойлорысты Кудайдын јалчылары деп көргүзедис. Бисти төгүнчи деп бодойдылар, је бис чындык. ⁹ Бисти таныбайдылар, је бис танылу. Бисти өлгөн деп бодойдылар, је бат, бис тирү. Бисти кезедедилер, је бис өлбөйдис. ¹⁰ Бисти ачуркандырадылар, је бис јаантайын сүүнип јүредис. Бис јокту, је көп улусты байыдадыс. Бисте не де јок, је ончо немелерди ээлейдис.

¹¹ Бис слерге ачыгынча айтканыс, Коринфтин улузы, слерге жүрекерис кенде ачык. ¹² Јүрекеристе слерге јаантайын јер бар, је слер биске жүрекеригерди јаап јадыгар. ¹³ Балдарыма чылап айдып турум: биске андый ок каруу эдип, жүрекеригерди ачыгар!

Бис – тирү Кудайдын Өргөөзи

¹⁴ Кудайга бүтпес улусла кожо бир комутка јегинбегер. Акту ла јарамас ортодо текши не де болор аргазы бар ба? Јарыкта карачкыла текши не бар? ¹⁵ Христос ло Велиар* ортодо эп-јөп болор

* Еврей сөс. Көрмөстин база бир ады.

аргазы бар ба? Эмезе бүдүп турган кижиде бүтпес кижиле кандый үлүү бар? ¹⁶ Кудайдын Өргөөзине чалулар келижер бе? Бис – тирүү Кудайдын Өргөөзи, Кудайдын мынайда айтканынча:

«Мен слерге келип журтай берерим, ортогордо жүрерим.

Мен слердин Кудайыгар болорым,

слер Менин калыгым болорыгар».

¹⁷ *«Онын учун олордын ортозынан чыгып, олордон бөлүнигер, – деп, Кайракан айдат, – ару эмеске тийбегер,*

Мен слерди жуудып аларым».

¹⁸ *«Мен слерге Ада болорым, слер Менин уулдарым ла кыстарым болорыгар – деп, күчтүден күчтү Кайракан айдат».*

7

Кудайга баштандырып турган ачурканыш

¹ Кару улузым, биске андый сөс берилген. Анайдарда, Кудайдан айап, бойыбысты бүткүлинче агару жүрүмгө учурлап, эт-канды ла тынды быжарсыдып турган ончо немелерден арутаналы.

² Жүректеригерде биске јер беригер! Бис кемге де јаман јетирбедис, кемге де коромјы этпедис, кемнен де бойыбыска туза бедиребедис.

³ Слерди каарайын деп, мыны айдып турган эмезим. Мен башкыда да айткам ине: слер бистин жүректеристе, өлүп јатсабыс та, жүрзебис те бис слерле кожо. ⁴ Слерге сырангај ачыгынча айдадым: слерле сүрекеј мактанадым. Көп кыйналып та жүрген болзобис, бүткүлинче кооттонып, сүүнчиле толодым. ⁵ Македонияга келеристе, бойыбыста бир де энчү болбогон. Ончо јанынан кыстадып, тыштынан табарулар алганыс, жүректеристе түймеен болгон. ⁶ Је Кудай базынчыкта жүрген улусты кооттоп јат, Ол бисти де Титтин келгениле кооттогон. ⁷ Јаңыс та Титтин келгениле кооттонгон эмезис, је слер оны кооттогноорды угала, кооттондыбыс. Мени санап эригип, ыйлап жүргенигер, менин јаныма бек тура бергенигер керегинде айдарда, онон тын сүүнгем.

⁸ Онын учун самарамла слерди ачуркандырган болзом, санааркабай јадым. Санааркаар да эдим, ненин учун дезе самара слерди

кыска да өйгө болзо ачуркандырган. ⁹Эмди дезе сүүнип жадым, ачурканганыгар учун эмес, оныгар слерди Кудайга баштандырганы учун. Слер Кудайга болуп ачуркандыгар. Анайып слерге бир де коромжы этпедис. ¹⁰Кудайга болуп ачурканган кижичи аргадалайын деп, Кудайга санааркабай баштанат. Же телекейдийине ачурканганда, онызы ого өлүмди экелет. ¹¹Көрзөгөр, Кудайга болуп ачурканганыгар слерге нени этти: канайып кичеенкей болуп калдыгар, канайып бойыгарды актаарга жүткүдигер, канайып санааркадыгар, канайып айап жүрдигер, канайып жүрегерге жуук алындыгар, канайып бурулу кижини кезедерге күүнзедигер. Мынын ончозыла бойыгарды ару деп көргүстигер.

¹²Анайдарда, слерге бичиген де болзом, жаман да эткен кижиге болуп эмес, жаман да эдилген кижиге болуп эмес, карын, Кудайдын алдында биске болуп кандый кичеенкей болгоныгарды бойыгар көрзин деп бичидим. ¹³Мынызыла бис кооттондыбыс. Жаңыс та кооттонгон эмезис, же онон артык Титтин сүүнчизиле сүүндибис. Ончогордын шылтузында ол токынал алган. ¹⁴Онын алдында слерди мактап, уятка калбадым. Карын, слерге ончозын чынды айткан эдибис, анайда ок онын алдында слерди мактаганыс база чын болуп калган. ¹⁵Ончогордын уккур болгоныгарды, оны айап ла тооп жуудып алганыгарды эске алынганда, ол слерге жүрегиле там тартылат. ¹⁶Ончозында слерге бүдүмжилү болор аргам барына сүүнип турум.

8

Кысканбазы ла агаруларга жалчыланы

¹Карындаштар! Македониянын серкпелерине Кудай берген жакшылыкты билигер деп турубыс: ²олор ачу-коронло улу ченелтелер өдүп жадылар, же сүүнчиле артыктай толо. Түрениде жүрүп жадылар, же улуска күүнзегиле бай. ³Олор бойлоры күүнзеп, аргакүчи жеткенин, арга-күчи жетпезин де берген деп, керелеп турум. ⁴Олор жакшылыкту болуп, агаруларга болужарында туружалы деп, бисти сүрекей сурагандар. ⁵Же неге иженгенистен көпти эдип, бойлорын бойлоры бергендер. Олор бойлорын озо Кайраканга, онон, Кудайдын табыла, биске де бергендер. ⁶Онын учун

слерде бойы баштаган быйанду керекти түгессин деп, Титти сураганыс. ⁷ Слерде ончозы артыктай: бүдедигер, слерде Кудайдан сөс лө билим бар, ончозында кичеенип жадыгар. Слерде бистен алган сүүш бар. Андый болгондо, бу да јакшылыкта артыктай болугар.

⁸ Мен јакарбай јадым, је өскө улустын кичеенгенин айдып, сүүжигердин чындыгын ченейдим. ⁹ Слер Иисус Христос Кайраканыстын јакшылыгын билер эмейигер. Ол бай болгон, је слерге болуп јоксыраган, Бойынын јоктузыла слерди байызын деп. ¹⁰ Слерге јөп айдып турум. Бу керек слердин тузагарга болор. Оны јангыс та эдип баштаган эмезигер, је былтырдан бери эдерге күүнзедигер. ¹¹ Оны эмди түгезигер. Нени тын күүнзеп јадыгар, анайып тын күүнзеп түгезигер. ¹² Берерге күүнзеп турган болзогор, слерде барынан алып јадылар, слерде јогынан эмес. ¹³ Өскө улуска јенил, слерге дезе уур-күч болбос, тен болор учурлу. ¹⁴ Эмди бойыгардын артыкташканынан олодо не јетпезин берер аргагар бар. Онон олодо артыктажып турза, оло слерде не јетпезин берер. Анайып тен болор. ¹⁵ Бичилгенинче:

*«Көп јууган кижиде артыгы јок болгон;
ас јууган кижиде јетпези јок болгон».*

¹⁶ Кудайга баш болзын, Ол Титтин јүрегине слерге андый кичеemel эдер күүн салган. ¹⁷ Титти сураган да болзом, ол бойы тын күүнзеп, слерге бойынын күүниле барды. ¹⁸ Оныла кожо анайда ок бир карындашты ийдис. Сүүнчилү Јарга иштеп јүргени учун оны ончо серкпелер јададып јадылар. ¹⁹ Мынан башка, бу быйанду ишти бүдүрсин деп, оны серкпелер бисти үйдежип јүрзин деп туткандар. Бис Кайраканнын магына иштеп, мыны тын күүнзеп эдип јадыбыс. ²⁰ Андый көп сыйларла нени эдип турганыгар јанынан кем де каарып айдып болбозын деп кичеенедис. ²¹ Јангыс та Кайраканнын алдында эмес, улустын да алдында јакшы кылынарга кичеенедис. ²² Олорло кожо база бир карындажысты ийдис. Онын кичеенкей болгоны көп айалгаларда ченелген. Эмди ол слерге тын бүдүмјилү болуп, там кичеенет. ²³ Тит керегинде айтса, ол менин јолдожым ла слерде кожо иштеп турган кижим болор. Арткан карындаштарыс керегинде айтса, оло — серкпелердин элчилери, оло ажыра Христос макталат. ²⁴ Анайдарда, ончо серкпелер олоды сүүп турганыгарды көрүп, слерле јолду мактанып турганысты билип алгай.

9

¹Агаруларга болужатаны керегинде слерге база бичири артык – ²болужарга күүнзеп турганыгарды билерим. Македониядагы карындаштар алдына слерди мактап, Ахаия былтырдан бери болужарга белен деп, ологро айдарымда, слердин кичеенип турганыгар көп карындаштарды бого күүнзеткен. ³Je мен карындаштарды ийгем, слерди мактаганым бу учуралда темей болуп калбазын деп, менин айтканымча, слерди белен болзын деп. ⁴Мениле кожо Македониядан карындаштар келзе, белен эмеzigerди көрбөзин. Ол тушта слерге бүдүмжилү болуп, уйатка каларыс. Слер керегинде айтпай да жадым. ⁵Онын учун мынайда шүүдим: карындаштар слерге күн-эртеде барала, мынанг озо берер болгон сыйыгарды белетеп койзын деп сураар керек. Ол тушта сыйыгарды албанла эмес, бойыгардын күүнигерле берип турган болорыгар.

⁶Мыны сананып жүрүгөр: кысканып үрендеп турган кижиде ас түжүм жууп алар; кысканбай үрендеп турган кижиде көп түжүм жууп алар. ⁷Кажы ла кижиде жүреги ого айтканынча, ачурканбай, албан жокко берзин. Сүүнип берип турган кижини Кудай сүүп жат ине. ⁸Кудай слерге не ле жакшылыкты артыктай берер аргалу, слерди жаантайын ла ончозында жеткилдү болуп, не ле быйанду керекти артыктай этсин деп. ⁹Бичилгенинче:

*«Кысканбай, түренилерге үлөп берген,
онын акту керектери үргүлжү чакка жүрөт».*

¹⁰Үрендеечиге үрен, жизин деп, калаш берип турганы десе, слерге де артыктай үрен берип, акту керектеригердин түжүмин арбынду эдер. ¹¹Анайып ончозында бай боло берип, кысканбай берер аргалу болорыгар. Кысканбас болгоныгар көп улусты бис ажыра алган сыйлар учун Кудайга алкыш-быйанын жетирерге күүнзедер. ¹²Анайып жалчыланып жүргенигер жангыс та агарулардын керексингенин жеткилдеп турган эмес, карын, анайда ок көп улусты Кудайга арбынду алкыш-быйан жетирерге күүнзедет. ¹³Олор бу жалчыланыштын турултазын көрүп, Кудайды алкап жадылар. Христостун Сүүнчилү Жарына уккур болуп, оны жүрүмигерде бүдүрүп, ологро, ончозыла кысканбай үлежип

јадыгар. ¹⁴ Олор слер учун слерге жүректери тартылып мүргүүр, ненин учун дезе слерге Кудай Бойынын арбынду јакшылыгын берген. ¹⁵ Кудайдын сөслө айдып болбос сыйы учун Ого баш болзын!

10

Бис Кудайдын мылтык-јепселиле јуулажадыс

¹ Мен, Павел, ортогордо жүргемде јобош, слерден ыраакта жүргемде кату бойым, јобош ло јымжак Христоско болуп слерди сурап турум: ² слерге келзем, мени катуландырбагар, ненин учун дезе кижинин аайлаганыла кылынып јадыс деп, бис керегинде сананып жүрген кезик улуска кату да болорым. ³ Бис телекейде жүрүп, бу телекей чилеп эмес јуулажадыс, ⁴ ненин учун дезе кижинин эмес, Кудайдын мылтык-јепселиле јуулажадыс. Ол шибеелерди јайрадар күчтү. ⁵ Кудайды билип аларга удурлажып турган түп-шүүлтелерди ле улуркашты јайрадып, не ле умзанышты Христоско уккур эдерге олјолойдыс. ⁶ Бис, сырангай уккур боло берзегер, уккур эмес не ле кижини кездерге белен.

⁷ Слер керектин тыш јанын көрүп јадыгар ба? Бойын Христостыйы деп бүдүмјилү кичи сананып көрзин. Ол Христостыйы болзо, бис те Христостыйы. ⁸ Бисте бар јанла артыктај мактанып турган болзом, ујатка калбас эдим. Бу јанды биске Кайракан берген ине, слерди тынгытсын деп, ујадатсын деп эмес. ⁹ Слерди самараларла коркыдып турум деп, мен керегинде санангылабазын. ¹⁰ Кем де ајдат: «Самараларда ол кату ла күчтү. Је бойы көрүнип келгенде, чине јок, айткан сөзи неге де турбас». ¹¹ Андый кичи билип жүрзин: ортогордо јок тужыбыста самараларда кандый эдибис, ортогордо жүргенисте керекте андый ок болорыс.

¹² Бойлорын бойлоры көргүстире тургузаачы улусла бойлорысты тендеерге эмезе түнгейлеерге тидинбейдис. Олор аайлабай, бойлорын бойлорынын кемјүзиле кемјип, бойлорын бойлорыла түнгейлеп јадылар. ¹³ Бис дезе кемјүзи јок мактанбазыс. Је Кудай биске берген керектердин кемјүзиле мактанарыс. Бис бу керектерле

слерге јеткен инебис. ¹⁴Слерге келбеген болзобыс, мактанганыс өйинен өткүре болор эди. Је бис Христостын Сүүнчилү Јарын жарлап, слерге јеткенис. ¹⁵Бис кемјүзи јокко, өскө улустын иштери-ле мактанбай јадыс, је бүдүп турганыгар тынгыган сайын ортогордо онон көп керектер эдерис деп, иженип турубис. ¹⁶Ол тушта слерден арыгы јерлерде Сүүнчилү Јарды жарлап, өскө улус эткен керектерле мактанбазыс. ¹⁷*Мактанып турган кижиле, Кайраканла мактансын.* ¹⁸Бойын бойы мактап турган кижиле эмес, карын, Кайраканга мактатканы јарамыкту ине.

11

Төгүн апостолдор керегинде

¹Керсү эмес болгоныма бир эмеш чыдамкай болгон болзогор кайдат! Је слер меге чыдажып јадыгар. ²Мен слерди Кудайдын күнүркежиле күнүркеп јадым, ненин учун дезе слерди бир Кижиле – Христосло кол алыштыргам, Ого ару ла јек јок кысты чылап табыштырайын деп. ³Евала болгоны чылап слерле болот по деп коркыйдым. Оны јылан бойынын сүмезиле төгүндеп койгон. Анайып слердин де санаагар үрелип, Христостын Бойында ачык-јарык ла ару болуп артпай барарыгар деп коркыйдым. ⁴Кандый да кижиле келип, бис јарлыктабаган өскө Иисусты јарлыктаганда, бого чыдажып јадыгар ине. Бистийинен башка өскө тынды, эмезе өскө Сүүнчилү Јарды алып турганыгарда, чыдажып јадыгар.

⁵Мен эн улу апостолдордон бир де јүдек эмезим деп сананып јадым. ⁶Айса болзо, тилим чечен эмес, је менде билим бар. Мыны слердин алдыгарда ончозында иле көргүстис. ⁷Айса болзо, слерди бийиктедерге, бойымды јабызатканым кинчек пе? Јал албай, слерге Кудайдын Сүүнчилү Јарын жарлаган инем. ⁸Слерге јалчыланайын деп, өскө серкпелерден болуш алып, ологор коромјы эткем дебей. ⁹Слерге келеримде, не-немеден тутакту да јүрген болзом, кемге де јүк болбодым. Не керектү немеле Македониядан келген карындаштар болушкан. Мен качан да слерге јүк болбоско кичеенгем, мынан да ары кичеенерим. ¹⁰Христостын чындыгы менин бойымда: мактанып турганымды Ахаиянын талаларында менен кем де айрыбас. ¹¹Ненин учун анайып кылынып јадым? Слерди сүүбей турганым учун болор бо? Сүүп турганымды Кудай билер.

¹²Je эдип жүргенимди оноң ары эдерим. Бис чилеп эдип турус деп, мактанар шылтак бедиреген улуска шылтак бербезим. ¹³Бу улус – төгүн апостолдор, куурмакчы ишчилер. Олор жүк Христостын апостолдорынын бүдүмин алынадылар. ¹⁴Бого кайкаар неме жок. Сатана бойы жарыктын ангелинин бүдүмин алынат. ¹⁵Анайдарда, онын жалчылары да чыннын жалчыларынын бүдүмин алынып турган болзо, бого незин кайкаар? Je олордын учы-түби эткен керектериле болор.

*Павел, апостол болгон бойы,
кыйналат*

¹⁶База айдарым: мени керсү эмес деп бодобогор. Бодоп турган болзогор, мени керсү эмес кижини чилеп жуудып, база эмеш мактанарга беригер. ¹⁷Айдып турганым, Кайраканнан эмес чилеп айдып турганым ол. Je мынайда бүдүмжилү мактанып, мыны керсү эмес кижичилеп айдадым. ¹⁸Көп улус кижинин керектериле мактанып турганы чылап, мен де мактанарым. ¹⁹Слер, керсү бойыгар, керсү эмес улуска күүнзеп чыдажып жадыгар ине. ²⁰Кем кижичилерди кулданганда, түрөткенде, слерден алып турганда, алдыгарда жакшыркаганда, жүзигерге соккондо, чыдажып жадыгар. ²¹Кезик улуска уйатту болзын деп айдарым: бого күчич жетпеген. Кем незиле мактанарга тидинзе, – керсү эмес чилеп айдадым, – мен де тидинерим. ²²Олор еврейлер бе? Мен база. Израильдин калыгы ба? Мен база. Авраамнын калдыктары ба? Мен база. ²³Христостын жалчылары ба? Jүүлгек кижичилеп айдадым: мен олордон көп жалчыланып жадым. Олордон көп уур иштегем, көп түрмелеткем, кеминен көп соктыргам, көп катап өлүмнин кырында болгом. ²⁴Иудейлерден беш катап одус тогус камчы алгам, ²⁵үч катап чыбыктаткам. Бир катап ташла шыбалаткам, жүзүп барадарымда, керептер үч катап оодылып, арайдан калгам, түнди, түшти ачык талайда өткүргем. ²⁶Улайын жорыктап жадым, мени жаантайын жеткер сакыйт: сууларда, тонокчылардан, алтайы жангыс улустан, кара жандулардан, калада, куба чөлдө, талайда, төгүн карындаштар ортодо. ²⁷Жоболтолу иштеп жадым, улайын уйуктабайдым, торолойдым, суузайдым, улайын курсак жибейдим, соокко тоңодым, кийим жок жүредим. ²⁸Мынын ончозынан башка, күнүн сайын ончо серкпелер керегинде сананып, ологорго кичеemel эдип жадым. ²⁹Кем де уйадайт, мен

уйадабай жадым эмеш пе? Кем де бүдүрилип, жыгылат, ол учун жүрегим сыстабайт па?

³⁰Мактанар учурлу болзом, чине жогымла мактанарым. ³¹Кудай, Иисус Кайраканнын Адазы, төгүндөбей турганымды билер. Ого үргүлжи чакка баш болзын!

³²Дамаскта Арета каанда иштеген башкараачы мени тудуп аларга, каланы каруулдаган. ³³Же мени стенедеги көзнөктөн каламала түжүрүп ийгендер. Мен онын колынан уштылгам.

12

Павелдин көрүлтелери ле ачыталары

¹Тузазы жок то болзо, мактанарга келижет. Кайракан берген көрүлтелерге ле ачыталарга көчөйин. ²Христостыйынын бир кижин билерим. Бу кижин он төрт жыл мынан озо ала койылып, үчинчи тенгериге көдүрилген. Ол эт-канду болгон бо, эт-кан жок болгон бо, онызын билбезим, жангыс Кудай билер. ³Эйе, андый кижини билерим. Эт-канду ба, эмезе эт-кан жок болгон бо, онызын билбезим, жангыс Кудай билер, – ⁴ол райга апарылып, кижин айдып болбос сөстөр уккан. ⁵Андый кижиле мактанарым. Бойымла мактанбазым, жангыс чине жогымла мактанарымнан башка. ⁶Мактанайын дезем, керсү эмес болбозым, ненин учун дезе чынды айдарым. Же мен тудунып жадым. Мененг нени көрүп эмезе нени угуп турганына көрө, мен керегинде кижин артык сананбазын деп турум.

⁷Кудайдан көп ачыталар алганымла жакшыркабазын деп, эдиканыма «тегенек» – сатананын элчизин берилген. Ол мени жакшыркабазын деп, кыйнаарга берилген. ⁸Оны мененг айрызын деп, Кайраканды үч катап жайнагам. ⁹Же Ол меге айткан: «Сеге Менин жакшылыгым жеткил, ненин учун дезе сен чине жок тужында Менин күчим толо кемине жедет». Онын учун чине жогымла онон көп күүнзеп мактанарым, менин бойымда Христостун күчү жүрзин деп. ¹⁰Онын да учун Христоско болуп чине жок тужымда, жамандаткамда, не-немеден тутакту жүргемде, истеткемде, уур-күчтерге учурагамда, болорзынып жадым. Чине жок тужымда күчтү инем.

Бойыгарды бойыгар ченегер

¹¹ Мен керсү эмес болуп калдым. Слер мени андый эттигер. Је слерге мени мактаар керек болгон. Мен неге де турбас та болзом, энг улу апостолдор мененг незиле де артык эмес. ¹² Мен апостол болгоным не ле чыду, билдилер, кайкалдар ла күчтер ажыра көргүзилген. ¹³ Айдарда, өскө серкпелерге көрө слерге не јетпей јат? Айса болзо, слерге јүк болбогоным јетпей турган болор бо? Бу учун бурумды таштагар.

¹⁴ Бат, слерге үчинчи катап барарга белетенип јадым. Мен слерге јүк болбозым. Меге слердийи эмес, слер бойыгар керек. Ада-энезине балдары јөөр эмес, карын, ада-энези балдарына јөөр учурлу ине. ¹⁵ Мен не барымды күүнзеп кородып, слерге болуп бойымды бойым кородып койорым. Слерди тын сүүп јадым, слер мени ас сүүп жадыгар ба?

¹⁶ Слерге уур јүк болбогон болойын, је мен, сүмелү бойым, слерди куурмактап алгам. ¹⁷ Је слерге ийген улузымнынг кемизи де ажыра слерден бойыма нени де алдым ба? ¹⁸ Мен Титти сурап, оныла кожо карындаштардын бирүзин ийген эдим. Тит слерден бойына нени де алды ба? Бир санаа-шүүлтелү болуп эдип јүрбедис пе? Бир јолло баспадыс па?

¹⁹ Айса болзо, бу ончо өйдин туркунына слердин алдыгарда актанып јадыбыс деп сананып јүрген болороор бо? Кару улузым, бис, Христостын улузы, Кудайдын алдында айдып, мыны ончозын слерди тынгыдарга эдип јадыбыс. ²⁰ Слерге келзем, слерди көрөйин дегенимдий эмес болуп каларыгар деп, анайда ок мени көрөйин дегенеердий эмес болуп каларым деп, коркып јадым. Сөс блаажып, күйүнижип, чугулданыжып, керижип, јамандажып, коптожып, оморкожып, аайы-бажы јок јүргенигерди көрөрим бе? ²¹ Слерге ойто келзем, Кудайым слердин алдыгарда мени базынар ба? Ол тушта башкыда кинчек эдип, быјар, балыр, јөй јүрүм јүрүп, кинчегин алынбаган көп улус учун кородоп ыйлаарым.

13

¹ Слерге үчинчи катап барып јадым. *Не ле керек эки эмезе үч киж* керелегенде көрүлет. ² Экинчи катап келип турарымда, кинчек эткен улуска, арткан ончо улуска озолондыра айткам, эмди слерде

жок тужымда база айдып турум: ойто келзем, ологорго килебезим. ³ Мен ажыра чындаптан Христос айдып туру ба деп, слерге көргүзерин тын күүнзеп жадыгар. Ол слерге чине жок эмес, же Ол слердин бойыгарда күчтү. ⁴ Оны чине жок тужымда керип койгон ине, же Ол Кудайдын күчиле тирү. Бис те Христос чылап ок чине жок, же слерге жалчыланалы деп, Кудайдын күчиле Оныла кожо жүрерис.

⁵ Чындаптан бүдүп турганыгар ба деп, бойыгарды бойыгар ченегер, бойыгарды бойыгар шиндегер. Эмезе бойыгарда Иисус Христос жүрүп жат деп, бойыгарды бойыгар билбейдигер бе? Андый эмес болзо, ченелтени өдүп албаган болороор бо? ⁶ Бис дезе ченелтени өткөнисти билип аларыгар деп, иженип турум. ⁷ Слерди бир де жаманды этпезин деп, Кудайга мүргүйдис. Ченелтени өткөнис деп, бойыбысты көргүзерге мынайда эдип турган эмезис, же оны өдүп албаганыс деп билдирзе де, жакшыны эдигер деп күүнзейдис. ⁸ Бистин күчибис чындыкка удур эмес, чындык учун ине. ⁹ Бис чине жок, слер күчтү тужыгарда сүүнип жадыбыс. Ол учун, слерди түзелзин деп мүргүйдис. ¹⁰ Онын учун ортогордо жок тужымда мыны бичип турганым ол. Слерге келзем, жангы тузаланып, кату болор күүним жок. Бу жангы Кайракан тутсын деп берген, жайратсын деп эмес.

Адакы жакытталар

¹¹ Адакыда, карындаштар: сүүнигер, толо кемине једигер, бой-бойыгарды көкүдигер, санаагар жангыс болзын, амыр-әнчү жүрүгер. Ол тушта сүүштин ле амырдын Кудайы слерле кожо болор.

¹² Бой-бойыгарла агару окшошло эзендежигер. Слерге ончо агарулар эзен айдып турулар.

¹³ Иисус Христос Кайраканнын жакшылыгы, Кудайдын сүүжи ле Агару Тыннын бирлиги ончогорло кожо болгой*.

* Кезик јебрен түрбектер «Аминь» деп сөслө түгенет.

ПАВЕЛ АПОСТОЛДЫН
ГАЛАТИЯДАГЫ
СЕРКПЕЛЕРГЕ
САМАРАЗЫ

1

¹Кижилерден эмес, кижиде ажыра эмес, же Иисус Христос ажыра, Оны тиргискен Ада Кудай ажыра апостол Павелден, ²анайда ок мениле кожо жүрген ончо карындаштардан – Галатиядагы серкпелерге.

³Слерге Ада Кудайдан ла Иисус Христос Кайраканнан жакшылык ла амыр жетсин. ⁴Ол бисти жаманга алдырткан бу телекейден айрырга, кинчектерис учун Бойын берген. Мыны Кудайдын, бистин Адабыстын, табыла эткен. ⁵Ого үргүлжи чакка мак. Аминь.

Өскө Жар жок

⁶Кайкап жадым, слерди Христостын жакшылыгыла кычырып алган Кудайдан ылам жана болуп, өскө Сүүнчилү Жарга баштандыгар. ⁷Өскө Жар жок, жүк Христостын Жарын өскөртөргө күүнзеп, слерди түймедип турган улус бар. ⁸Же бис те, тенериден ийилген ангел де слерге жарлаганыстан өскөни жарлай берген болзо, каргышка калзын! ⁹Бис алдында айтканыс, эмди база айдадым: слер алган Сүүнчилү Жардан өскөни жарлап жүргени, каргышка калзын!

¹⁰ Эмди меге кемнинг жарадузы керек? Улустыйы ба, эмезе Кудайдыйы ба? Айса, улуска жараарга кичеенип жүрген болдым ба? Улуска жараарга кичеенген болзом, Христостын кулы болбос эдим.

¹¹ Слерди билзин деп турум ине, карындаштар: мен жарлаган Сүүнчилү Жар кижинийи эмес. ¹² Оны кижиден албадым, ого мени кижиди үрөтпеди, же оны меге Иисус Христос ачты.

¹³ Иудейлердин чүм-жангыла башкыда канайып жүргенимди уккан эмейигер. Мен Кудайдын серкпезин күүн-кайрал жок истегем ле жоголтком. ¹⁴ Иудейлердин чүм-жангын бүдүреринде жажыт улус ортодо меге једери жок болгон. Анчада ла адалардын жанжыгуларыла жүрерге кичеенгем. ¹⁵ Мени энемнин өзөгинен бөлүп, Бойынын јакшылыгыла кычырып алган Кудай ¹⁶ калыктар ортодо мени жарлазын деп, менин бойымда Уулын ачарда, улусла јөптөшпөгөм, ¹⁷ мененг озо апостолдор боло берген улуска јолыгайын деп, Иерусалимге барбагам. Мынын ордына Аравия барып, ойто Дамаскка бурулгам.

¹⁸ Онон, үч жылдын бажында, Кифага* јолыгайын деп, Иерусалимге барып, анда он беш күн кире жүргем. ¹⁹ Өскө апостолдорды көрбөгөм, жүк Кайраканнын карындажы Иаковты көргөм. ²⁰ Слерге бичип турганым – чын, онын керечизи – Кудай.

²¹ Онон Сирия ла Киликия ороондор јаар жүре бергем. ²² Христостын Иудейдеги серкпелеринде акту бойымды билгилебес болгон. ²³ Олор жүк улустын мынайда айдышканын уккандар: «Бу кижиди башкыда бисти истеп, Кудайга бүдерин јоголткон, же оны эмди жарлап јат». ²⁴ Мыны угуп, мен учун Кудайды алкап тургандар.

2

¹ Онон, он төрт жылдын бажында, Варнавала кожо ойто Иерусалим чыккам. Бойымла кожо Титти база алгам. ² Барганым не дезе, меге Кудайдан андый ачылта болгон. Кара јандулар ортодо мен жарлап жүрген Сүүнчилү Жарды ондогы бүдүп турган улуска, анчада ла энг тоомјылу деп бодолгон улуска, айдып бергем. Калас кичеенип тургам ба, айса кичеенгем бе деп билейин дегем. ³ Же олор мениле кожо жүрген Титти де, ол еллин де болзо, томдолзын деп

* Петр апостолдын арамей ады. Таш эмезе кайа дегени.

албадабадылар. ⁴Мыны жүк төгүн карындаштар күүнзеп тургандар. Олор Христос Иисус ажыра алган жайымысты кайып көрөгө лө бисти кулданарга ортобыска киргендер. ⁵Je бис ологго эмеш те бакпадыс, Сүүнчилү Jarдын чындыгы слерге чеберлелзин деп.

⁶Эн тоомжылу улус керегинде айтса, олог не улус, кемдер болгоны меге башказы жок: Кудай улусты ылгабай жат. Бу улус менин Jарыма нени де кошпогондор. ⁷Карын, Петрды еврейлерге чилеп, мени кара жандуларга Сүүнчилү Jar жарлазын деп, бүдүмжи эдилгенин көргөндөр. ⁸Петрды еврейлер ортодо апостол эткени, мени де кара жандулар ортодо апостол эткен жок беде. ⁹Меге Кудайдан жакшылык берилгенин көрүп, текши керек эдип жадыс деп, серкенин тайанчыгы деп бодолгон Иаков, Кифа ла Иоанн меге ле Варнавага колын бергендер. Бис кара жандуларга, олог еврейлерге барар болуп жөпсинип, ¹⁰жүк жоктуларды ундыбай жүрзин деп сурагандар. Мыны мен кичеенип эдип жүргем.

***Еврейлер, кара жандулар чылап ок,
Кудайга бүткениле аргадалат***

¹¹Je Кифа Антиохияга келерде, мен ачыгынча ого удур болгом, ненин учун десе ол бурулу кылык эткен. ¹²Иаковтон бир кезик улус келерден озо кара жандуларла кожо ажанатан. Je байагы улус jedип келерде, томдошко жайылган улустан айап, кара жандулардан жана базып, бөлүне берген. ¹³Оныла кожо өскө дө иудейлер экижүстенген. Варнава база экижүстенип баштаган. ¹⁴Je бат, олог Сүүнчилү Jarдын чындыгынча этпей турганын көрөлө, Кифага ончо улус көзинче айткам: «Сен, иудей бойын, иудей чилеп эмес, кара жанду чылап жүрүп турган болзон, иудейлер чилеп жүрзин деп, кара жандуларды не албадап турган?»

¹⁵Бис бүткен бүдүмисле иудейлер, кара жанду кинчектүлер эмес. ¹⁶Je бис билерис, кижиде Jасакты бүдүргениле эмес, жүк Иисус Христоско бүткениле акталат. Онын учун Jасакты бүдүргенисле эмес, Христоско бүткенисле акталарга, бис те Христос Иисуска бүттибис. Jасакты бүдүргениле кем де акталып болбос ине. ¹⁷Je бис Христос ажыра акту болорго жүткүп, бойларыс та кинчектү болуп калганысты көрзөбис, Христос кинчек эттирип жат эмеш пе? Jок туру! ¹⁸Жайратканымды орныктырып турган болзом, Jасакты бузаачы деп, бойымды көргүзип жадым ине. ¹⁹Jасакка эмес, Кудайга

болуп жүрерге, Жасак ажыра өлүп калгам. Бойымды Христоско кожо кере тарткам. ²⁰Эмди мен жүрүп турган эмезим, же менин бойымда Христос жүрет. Эт-кандуда жүрүмүмдү алза, Кудайдын Уулына бүткенимле жүрүп жадым. Ол мени сүйүп жат, мен учун Бойун берген. ²¹Кудайдын жакшылыгын жектеерим бе? Же Жасакла акталгадый болзо, Христос калас өлгөн!

3

*Жасакла эмес,
бүдүп турганысла акталарыс*

¹Э-э, санаа-укаа жок галаттар! Слерди кем тармалады? Кере тартылган Христосты бойыгардын көзигерле көргөндий болдыгар жок беди.

²Жүк мыны слерден сурап угар күүним бар: Жасакты бүдүргенигер учун Тынды алдыгар ба, эмезе Сүүнчилү Жарды угала, бүткенигер учун ба? ³Слер андый санаа-укаа жок болдыгар эмеш пе? Тынла жүрүп баштадыгар, эмди бойыгардын күчигерле туузылтып жадыгар. ⁴Көпти шыралап өткөнигер калас болды эмеш пе? Бу калас болор аргазы жок. ⁵Анайдарда, слерге Тын берип, ортогордо кайкалдар жайап турган Кудай мыны Жасакты бүдүрүп жүргенигер учун эдет пе, эмезе Сүүнчилү Жарды угала, бүткенигер учун ба? ⁶Авраам анайып *Кудайга бүткен, онын учун оны Кудай акту кижиде адаган.*

⁷Билип жүрүгер, бүдүп турган улус – Авраамнын уулдары. ⁸Кудай кара жандуларды Ого бүдүп турганы ажыра актаар деп, Чийимде судурлалып, Авраамга озолодо Сүүнчилү Жар айдылган: *«Сен ажыра ончо калыктар алкалар»*. ⁹Онын учун бүдүп турган ончо улус бүдүп турган Авраамла кожо алкалып жадылар. ¹⁰Же Жасакка иженген ончо улус каргышту жүрүп жат. Бичилген жок беди: *«Жасактын бичигинде бичилгенди ончозын бүдүрбей турган не ле кижиде, каргышка калганы ол»*. ¹¹Жасакла Кудайдын алдында кем де акталып болбозы жарт, ненин учун дезе, *акту кижиде бүдүп, тирү жүрер*. ¹²Жасак Кудайга бүдерила бир де колбу жок. Же *Жасакты бүдүрүп турган кижиде оныла тирү жүрер*.

¹³Христос бисти Жасактын каргыжынан жайымдаган, бистинг ордыбыска каргышты бойына алынган. Бичилген жок беди: *«Агашка*

кере тартылган не ле кижги, каргышка калганы ол. ¹⁴ Авраамнын алкыжы Христос Иисус ажыра кара жандуларга да берилзин деп, Кудай берер болгон Тынды Ого бütкенис ажыра бисти де алзын деп, мынайда болгоны бу.

Јасак ла берген сös

¹⁵ Карындаштар! Кижги чилеп шүүп айдадым: кижги де јараткан кереести кем де јектеп те, ого нени де кожуп болбос. ¹⁶ Је Авраамга ла онын калдыгына Кудай сözин берген. Кöp чилеп, «калдыктарына» деп айдылбаган, је јангыс чылап, «калдыгынга» деп айдылган. Ол дезе Христос эди. ¹⁷ Мыныла айдайын дегеним бу: төрт јүс одус јылдын бажында табылган Јасак Кудай јараткан кереести ле ондо берилген сости токтодып болбос. ¹⁸ Энчини Јасактан алып турган болзо, оны берген сösлө алып болбос ине. Је мыны Кудай Авраамга Бойынын сösиле сыйлаган.

¹⁹ Анайдарда, Јасак не керек? Ол сонгында јазыктардан улам Кудай берер болгон калдык једип келер öйгө јетире берилип, ангелдер ажыра, ортокчынын болужыла тургузылган. ²⁰ Је Ортокчы экүнни ортодо керек. Кудай дезе јангыс.

²¹ Анайдарда, Јасак Кудайдын берген сösине удурлаш па? Јок туру! Улус јүрүм бергедий Јасак алган болзо, Јасакла акталар эди. ²² Је Чийим ончозын кинчектин олјозында деген, Иисус Христоско бütкени ажыра берер болгонын Кудай бүдүп турган улуска берзин деп.

²³ Кудайга бүдетен öй келгелекте дезе бүдетени ачыларга јетире Јасактын каруулына алылганыс. ²⁴ Онын учун бүдүп акталзын деп, биске Јасак Христоско экелетен таскадаачы чылап берилген. ²⁵ Је бүдетен öй једип келерде, таскадаачынын башкартузынан чыга бергенис.

Кулдар ла Кудайдын уулдары

²⁶ Ончогор Христос Иисуска бүдүп, Кудайдын уулдары болуп јадыгар ине. ²⁷ Ончогор Христостын Бойында креске тўжүп, Христоско тўнгейлештигер. ²⁸ Эмди иудей де, кара јанду да јок; кул да, јайым кижги де јок; эр де, үй де кижги јок – ончогор Христос Иисустын Бойында бир бүдүн. ²⁹ Је Христостыйы болзогор, слер – Авраамнын калдыгы, Кудайдын берген сösиле энчиленеечилер.

4

¹База айдарым: бала тужы өткөлөктө, энчилеенеечи ончозына ээ де болзо, кулдан незиле де ангыланбайт. ²Je Адазы темдектеп койгон ойгө жетире ол кичееп көрүп жүрген кижиге ле айылдын башкараачыларына багат. ³Анайып бис те: бала тужыбыс өткөлөктө, бу телекейди башкараачы жасактардын кулданыжында жүргенис. ⁴Je темдектелген ой jedип келерде, үй кижиденг туулган, Жасактын бийленижинде жүрген Уулын Кудай биске ийген, ⁵Жасактын бийленижинде жүргендерди жайымдап, бисти балазынайын деп. ⁶Слер Кудайдын уулдары учун Ол жүректериске Уулынын Тынын, «Авва! Ада!» деп кыйгыраачы Тынды, ийген. ⁷Онын учун сен эмди кул эмезинг, сен – уулы; уулы болзонг, сен – Кудайдын энчилеенеечизи.

⁸Je Кудайды билбес тужыгарда ар-бүткендеги кудайлар да эмес немелердинг кулдары болгоныгар. ⁹Эмди десе Кудайды билеригер, чынынча айтса, Кудай слерди билип алган. Андый болзо, бу телекейди башкараачы күч жок ло түрени жасактарга не ойто буруларга жадыгар, ологорго бойыгарды ойто кулданышка берип жадыгар? ¹⁰Чокым күндерге, айларга, өйлөргө лө жылдарга ајару эдедигер. ¹¹Слерге күчимди салып, калас иштеген болорым ба деп, слер учун коркып турум.

Бис – жайым үй кижининг балдары

¹²Слерди жайнап турум, карындаштар, мендий болугар! Мен де слердий инем. Слер меге бир де жаман этпедигер. ¹³Слерге баштапкы катап Сүүнчилү Јар јарлаарымда, эди-канымда чине јок болгонын билеригер. ¹⁴Эди-канымнын чине јогы слерге ченелте болгон, је менен јескинбедигер. Карын, мени Кудайдын ангелин чилеп, Христос Иисусты чылап уткыдыгар. ¹⁵Ол тушта кандый кежиктү болгон эдигер! Бойым керечи болгом: аргалу болзо, көс-төригерди чупчып, меге берип ийер эдигер! ¹⁶Эмди не? Слерге чынды айдып, өштүгер боло бердим эмеш пе?

¹⁷Бу улус слерди бойларына тартып аларга жадылар, је оны јакшыга эмес эдедилер. Слерди ологорго тартылсын деп күүнзеп, бисти айрыштырарга жадылар. ¹⁸Јангыс та слерле кожо жүреримде эмес, је јаантайын быйанду керектерге тартылып турганыгар јакшы.

¹⁹ Балдарым! Христоско түңейлешпегенчер, бала таап јаткан үй кижичилеп, слер учун ойто кыйналып јадым! ²⁰ Эмди слерде болуп, өскөртө куучындажар эдим, ненин учун дезе слерле не боло бергенин алаг кайкап турум.

Авраамнын эки уулы

²¹ Слер, Јасактын бийленижинде јүрерге күүнзегендер, меге айдыгар: Јасакты аайлап јадыгар ба? ²² Бичилген јок беде: «Авраам эки уулду болгон. Бирүзи кул үй кижиден, экинчизи јайым үй кижиден туулган». ²³ Је кулдын уулы эт-каннан туулган, јайым кижинин уулы Кудайдын берген сөзиле туулган. ²⁴ Мында бултаартып айтканы бар. Бу эки үй кижичи эки кереесле түңейлештирилип јат. Бирүзи – Синай кырда јөптөлгөни, ол – Агарь. Онын балдары кулданышка туулат. ²⁵ Агарь, Аравиядагы Синай кыр, эмдиги Иерусалимге келижет, ненин учун дезе ол бойынын балдарыла кожо кулданышта. ²⁶ Тенгеринин Иерусалими – јайым. Ол бистин энебис. ²⁷ Бичилген јок беде:

«Сүүн, барланбаганы, бала таппаганы!

*Кыйгыр, јырга, бала таап кыйналбаганы,
ненин учун дезе,*

јангыскан үй кижинин балдары айылдузынан көп».

²⁸ Слер, карындаштар, Исаак ошкожыгар – берген сөслө туулган балдар. ²⁹ Је ол тушта эт-каннан туулганы, тыннан туулганды истегени чилеп, эмди де истеп јат. ³⁰ Чийим не дийт? – «Кул үй кижини ле онын уулын сүр, ненин учун дезе кулдын уулы јайым кижинин уулыла кожо энчилебес». ³¹ Онын учун, карындаштар, бис кулдын эмес, јайым кижинин балдары!

5

Јайымыгарды бербегер

¹ Јайым јүрзин деп, бисти Христос јайымдаган. Анайдарда, бек туругар, кулданышка бойыгарды комуттадарга бербегер.

² Бат мен, Павел, слерге айдып турум: бойыгарды томдоорго берзегер, слерге Христостон бир де туза болбос. ³ Томдолып турган не ле кижиге база катап керелеп турум: ол ончо Јасакты бүдүрер учурлу. ⁴ Слер, бойыгарды Јасакла актап турган улус,

Христос жок арттыгар, јакшылыкты јылыйттыгар. ⁵ Бис дезе, тынла иженип, Кудайга бұткенис ажыра акталарыс деп, сакып јадыбыс. ⁶ Томдолгоны ба, томдолбогоны ба, Христос Исустын алдында учур жок ине. Је сўш ажыра болуп турган Кудайга бўдери учурлу.

⁷ Слер јакшы баштадыгар. Чындыкка бакпазын деп, слерди кем токтотты? ⁸ Андый бўдундиру слерди Кычырып алганынан эмес. ⁹ Бир эмеш ачыткы ончо кулурды ачыдат. ¹⁰ Слер керегинде меге Кайракан бўдүмји берип јат: слер башкалап сананбазыгар. Слерди тўймедип турганы дезе, кем де болзо, кезедилер. ¹¹ Карындаштар, эмди де томдошты јарлап јўрген болзом, мени не учун истеп јадылар? Ол тушта крес буудак болбос эди. ¹² Слерди тўймедип турган улус дезе бойындазын кескей.

¹³ Јайым јўрге кычырылдыгар ине, карындаштар. Јайымыгар јўк эт-каннын керексигенин јеткилдеер арга болбозын. Карын, бой-бойыгарга сўшле јалчыланыгар. ¹⁴ Ончо Јасак бир сўстө салынган: «*Бойынды сўгендий, јуугынды сўп јўр*». ¹⁵ Кўрўгер! Челдежип, јижип турган болзогор, кырыжып койдыгар.

Тыннын ла эт-каннын керектери

¹⁶ Айдып турум: тынла јўрўгер, эт-каннын кыказына бакпазыгар. ¹⁷ Эт-кан тынга удурлашты кўнзейт, тын – эт-канга удурлашты. Олор бой-бойларына удурлажып јадылар. Анайдарда, эдейин дегенди этпейдигер. ¹⁸ Је тынга башкартып турган болзогор, слерди Јасак бийлеп болбос.

¹⁹ Эт-каннын керектери иле: балыр јўрўм, быјар, токтодынбазы, ²⁰ чалуга бажырыш, илбизин, оштөш, кериш-чугаан, кўнўркеш, чугул, оон-бөкөн, бөлўниш, јайрадуга экелеечи төгүн ўредў, ²¹ јаман кўрўш, аракыдаш, той-јыргал ла бого тўнгей немелер. Озолондыра айткан эдим, эмди де айдып турум: мынайда кылынып јўргендер Кудайдын Каандыгын энчиленбес.

²² Тынла дезе туулат: сўш, сўнчи, амыр, узакка чыдажыш, быянзыш, буурсаш, бўдүмји, ²³ јобожыш, тудуныш. Мыны ончозын јаргылаар Јасак жок.

²⁴ Је Христос Исустыйы болгон улус бойларынын эди-канын кўнземелиле, кыказыла кожо кере тартып койгон. ²⁵ Тынла јўрўп турган болзобыс, јўрўмисти Тын башкарар учурлу.

²⁶ Јакшыркабайлы, сайгакташпайлы, кўйўнишпейли.

6

Бой-бойыгардын жүктеригерди апарыжыгар

¹ Карындаштар! Кандый-бир кинчекке туттурган кижини слер, тынла жүргендер, түзедигер. Же мыны јобоштын тынында эдигер. Бойыгар кинчекке туттурбаска, кажыгар ла бойыгарга ајарынкай болугар. ² Бой-бойыгардын жүктеригерди апарыжыгар. Анайып Христостын Јасагын бүдүрип койорыгар. ³ Кем де эмес бойы, та кем деп бодонгон кижини, бойын бойы аскырат. ⁴ Кажы ла кижини бойынын керектерин ченезин, ол тушта өскө улустаган эмес, бойы бойында јараду алар. ⁵ Кажы ла кижини бойынын жүгин апарар ине.

⁶ Сөслө үредү алып турган кижини үредүчизиле ончо јакшыла үлешсин.

⁷ Аспагар! Кудайды электеер арга јок. Кижини нени үрендеер, оны јууп алар. ⁸ Эт-канына болуп үрендеечи, эт-каннан чирип турганды јууп алар; Тынга болуп үрендеечи, Тыннан мөңкү жүрүмди јууп алар. ⁹ Јакшыны эдип, јобобойлы. Уйдашпасабыс, бойынын өйинде түжүмди јууп аларыс. ¹⁰ Анайдарда, эм тура өй бар тушта, ончо улуска јакшыны эдели, анчада ла бүдүп турган улузуска.

¹¹ Бу јаан таныктарды көрүп туругар ба? Олорды мен слерге акту бойымнын колымла бичидим.

¹² Слерди томдонсын деп албадап тургандар улуска јараар күүндү. Олор мыны Христостын креси учун сүрдүрбеске болуп эдидилер. ¹³ Олор, томдолгон до болзо, бойлоры Јасакты бүдүрбейдилер, слерди дезе тыш керектеригерле мактанарга, томдолсын деп күүнзейдилер. ¹⁴ Мен дезе неле де мактанар күүним јок, Иисус Христос Кайраканыстын крезинен башка. Бу крестинг шылтузында меге телекей кере тартылган, мен телекейге кере тартылгам. ¹⁵ Кижини томдолгон бо, томдолбогон бо, бир де учур јок ине. Же ол Кудайдын јаны јайалганы боло бергени учурлу. ¹⁶ Бу ээжиле жүрүп турган улуска, Кудайдын Израилине амыр ла быйан јетсин.

¹⁷ Адакыда айдарым бу: мени кем де јоботпозын, ненин учун дезе эди-канымда Христостын сорбуларын алып жүрүм.

¹⁸ Иисус Христос Кайраканыстын јакшылыгы слердин тыныгарла болгой, карындаштар. Аминь.

ПАВЕЛ АПОСТОЛДЫҢ ЕФЕСТЕГИ СЕРКПЕГЕ САМАРАЗЫ

1

¹Кудайдын табыла Христос Иисустын апостола Павелден – Ефесте журтаган агаруларга, Христос Иисустын Бойында чындык улуска.

²Слерге Кудай Адабыстанг ла Иисус Христос Кайраканнанг јакшылык ла амыр јетсин.

Христос ажыра алкыштар

³Кудай, Иисус Христос Кайраканыстынг Адазы, алкалсын! Ол бисти тенеридеги ончо тын алкыжыла Христостын Бойында алкаган. ⁴Сүүште јүрзин деп, Онын алдында агару ла јек јок болзын деп, Ол бисти телекей јайалардан озо Христостын Бойында талдап алган. ⁵Адазынын күүнин бүдүрген ле Ого јараарынча эткен Христос ажыра Кудай бисти Бойына балазынарын озолондыра темдектеп алган. ⁶Онын улу јакшылыгы учун алказын деп, Ол мыны эткен. Бу јакшылыкты биске сүүген Уулынын Бойында сыйлаган. ⁷Онын Бойында ла Онын каны ажыра биске јайым берилген, кинчектерис ташталган. Кудай мыны Бойынын јакшылыгынын байлыгыла эткен. ⁸Бу јакшылыкты Ол биске артыктай ийип, ончо ойгорлык ла ондош берген. ⁹Ол Христос канайып акту бойынын күүниле эткенин көргүзип, бу ажыра Бойынын күүнининг јажыдын

ачкан. ¹⁰Öй једип келерде, Ол мыны эткен. Онын амадузы – ончозынын бажында Христосты эдип, Онын Бойында тенгеридезин ле јердезин ончозын бириктирери. ¹¹Онын Бойынан энчи алзын деп, Ол биске озолондыра темдектеген, ненин учун дезе, Кудай ончозын Бойынын умзанганыла, күүниле эдет, ¹²элден озо Христоско иженип јүрген бойлорыс Кудайдын магын алказын деп. ¹³Онын Бойында слер де чындыктын сөзин – слердин аргадажыгар керегинде Сүүнчилү Јарды угала, Ого бүдереерде, Кудай слерге танма тургускан. Мынызы – слерге берер болгон Агару Тын. ¹⁴Ол энчибисти аларыс деп, биске бүдүмји эдип, Кудайдыйы болгон улус јаымдалсын ла Онын маги алкалсын деп берилген.

Павелдин мүргүүли

¹⁵Бат онын учун мен де, Иисус Кайраканга бүткенигер ле ончо агаруларга сүүжигер керегинде угала, ¹⁶слер учун Кудайга јаантайын алкыш јетирип, слерди эске алынып, мүргүп јадым: ¹⁷Иисус Христос Кайраканыстын Кудайы, мактын Адазы, Бойын билип алзын деп, слерге ойгорлыктын ла ачылтанын Тынын берзин, ¹⁸јүректеригердин көстөрин жарытсын, Ол слерди не ижемјиге кычырып алганын, агарулар алып турган Онын мактулу энчизинин байлыгы кандый болгонын билип алзын деп; ¹⁹Ого бүдүп јүрген бистердин бойыбыста иштеп турган Онын күчи кандый улу-јаан болгонын билип алыгар деп, мүргүп јадым. ²⁰Бу ок күчле Кудай Христостын Бойында иштеп, Оны тиргизип, тенгериде Оны Бойынын он јанына отургыскан. ²¹Кудай Оны ончо башталгалардан ла өрөги јандардан, күчтүлерден ле каандыктардан бийик эткен; Онын ады-јолын јангыс та бу чактагы эмес, је келер өйлөрдөги ат-јолдордон бийик эткен. ²²Кудай ончозын Онын буды алдына бактырып, Оны ончозынан бийик, Серкпенин Бажы эткен. ²³Серкпе дезе Христостын Эди-Каны, Ол оны толо эдип, ончозын ончозында толтырат.

2

Өлүмнен – жүрүмге

¹Слер керегинде айтса, јазыктарыгардан ла кинчектеригерден улам өлүп калган болгоныгар. ²Ол тушта ологро алдыртып, бу телекейдин јолдорыла барганыгар, кейде бийлеген башкараачыга

бакканыгар. Ол – тын, ол эмди Кудайга удурлажып турган улустын бойында иштейт. ³Олордын ортозында ончобыс ол тушта эт-каннын кычазыла жүргенис, эт-каннын ла санаанын күүнин бүдүргенис, арткан улус чылап, бүткен бүдүмисле «чугулдын балдары» болгоныс. ⁴Je быйаныла бай Кудай бисти Бойынын улу сүүжиле сүүген. ⁵Ол ончобысты, жазыктардан улам өлүп калган бойлорысты, Христосло кожо тындандырган, – слер база жакшылыкка аргадалдыгар, – ⁶Ол бисти Христос Иисусла кожо тиргизип, тенгериде Оныла кожо отургыскан. ⁷Мынызыла Христос Иисустын Бойында биске жакшылыгынын ла быйанзагынын учы-куйузы жок байлыгын келер чактарда ачар күүндү болгон. ⁸Слер Кудайга бүдүп, Онын жакшылыгыла аргадалган инегер. Бу кайрал эмес, оны Кудай тегин берген. ⁹Эткен керектеригер де учун аргадалбадыгар, кем де мактанбазын деп. ¹⁰Бис Кудайдын жайааны инебис, быйанду керектер этсин деп, Ол бисти Христос Иисус ажыра жайаган. Мыны Кудай биске озолондыра темдектеп койгон.

Христостың Бойында бирлик

¹¹Онын учун слер качан да эт-каннын керектериле жүрген кара жандулар болгоныгарды ундыбагар. Слерди «томдолбогон улус» дежетен. Анайда бойлоры кижинин колыла томдолгон улус айдыжатан. ¹²Ол өйдө Христос жок жүргенигер, Израильдин калыгына өскө жердин улузы болгоныгар. Кудайдын кереези ле Онын берген сөзи слерге өскө болгон. Слер бу телекейде ижемжи ле Кудай жок жүргенигер. ¹³Эмди десе слер, качан да Кудайдан ыраак болгон бойыгар, Христос Иисустын Бойында Онын каны ажыра жуук боло бердигер. ¹⁴Ол бистин амырыс ине. Ол экүден бирү эткен, бисти бөлүүчи өштөжүнин бөлүнтизин Бойынын Эди-Каныла бускан, ¹⁵Жасактын ээжилерин ле некелтелерин токтоткон. Онын амадузы – эки кижиден Бойында Бойы бир жангы кижини жайап, амырды жеткилдеери; ¹⁶Бойыла өштөжүни жоголтып, керү агаш ажыра бир эт-канда экүни Кудайла жараштыраары. ¹⁷Ол келип, слерге, ыраак та, жуук та болгондорго, амырды жарлыктаган. ¹⁸Онын учун олор до, бис те Христос ажыра Адага бир Тында кирер аргабыс бар.

¹⁹Анайдарда, слер өскө жердин улузы да, көчүп келген улус та эмезигер, же агаруларла кожо жангыс жердин улузы, Кудайдын улузы

боло бердигер. ²⁰Слер анайда ок апостолдор ло жарчылар салган төскө турагарды тудуп жадыгар. Бу төстин баш тажы – Христос Иисус. ²¹Ол тудулып жатканды тудуштырат, онызы көдүрилип, Кайраканнын агару Өргөөзи боло берет. ²²Оныла кожо кажыгар ла Кудайдын Тыны жүрген тура боло бередигер.

3

Павелдин кара жандуларга жалчыланыжы

¹Бого болуп мен, Павел, кара жандулар болгон слер учун Христос Иисустын кижендүзи боло бергем. ²Слер уккан эмейигер, слерге болуп меге берилген Кудайдын жакшылыгы канайда иштеп, тудуп турганын. ³Меге ачылта болуп, Онын жажыдын билери берилген. Ол керегинде өрө кыскарта бичиген эдим. ⁴Мыны кычырып, Христостын жажыдын канайып ондоп турганымды билип аларыгар. ⁵Бу жажытты кижиликтин башкыдагы үйелерине билери берилбеген, ол эмди Тын ажыра Кудайдын агару апостолдорына ла жарчыларга ачылган. ⁶Ончо калыктар да бир эт-каннын үйези боло берип, ол ок энчини алзын деп, Сүүнчилү Жарда Христос Иисус ажыра Кудай берген сөс олордыйы да боло берзин деп, бу жажытты ачканы ол. ⁷Меге сыйлалган жакшылыкка бу Сүүнчилү Жардын жалчызы болуп калгам. Бу Онын күчинин ижи ажыра болгон. ⁸Меге, агару улус ортодо неге де турбас кижиге, Христостын сагышла билип албас байлыгын өскө калыктарга жарлазын деп, бу жакшылык берилген. ⁹Анайда ок Кудай нени эдерге умзанганынын жажыды неде болгонун ончозына ачары берилген. Бу жажыт дезе ончоны жайаган Кудайдын Бойында чактардын башталганынан ала жажырылган. ¹⁰Эмди теңеридеги жаандарга ла жандарга Кудайдын ойгорлыгы ончо жүзүндериле Серкпе ажыра ачылзын деп, бу жакшылык берилген. ¹¹Мыны Кудай Бойынын мөнгү умзаныжы аайынча эдип, Христос Иисус Кайраканыстын Бойында бүдүрген. ¹²Оныла бирлик болуп, Ого бүдүп, Кудайга жүректерис ачык ла бүдүмжилү кирер аргабыс бар. ¹³Онын учун слерди сурап турум: слерге болуп кыйналып жүргемде, сүригер түшпезин, ненин учун дезе, бу слердин магыгар.

Христостын сүүжи

¹⁴Бого болуп Ада алдында чөгөдөп жадым*. ¹⁵Онын ады-жолунанг тенеридеги ле жердеги не ле ук-төс бойынын ады-жолун алган. ¹⁶Ол слерге Бойынын магынын байлыгынан күч берип, Бойынын Тыны ажыра слердин өзөгөрдү бек этсин деп, ¹⁷Кудайга бүткенигер ажыра Христос жүректенигерде жүрзин деп, ¹⁸тазылыгар ла төзигер сүүш болзын деп, мүргүп турум. Ол тушта ончо агаруларла кожо Христостын сүүжининг элбегин ле узунун, бийигин ле теренгин ондоор, ¹⁹ол кижининг билиминен бийик те болзо, билер аргалу болорыгар. Ол тушта Кудайдын толо кемине једеригер.

²⁰Кудай дезе бистинг бойыбыста иштеп турган күчиле нени сураганыстан эмезе сананганыстан чик-жок көпти эдер аргалу. ²¹Ого Серкпе ле Иисус Христос ажыра үйеден үйеге үргүлји чакка мак! Аминь.

4

Эт-кан бирлиги

¹Анайдарда, мен, Кайраканга болуп кижендү бойым, слерди јайнап турум: слерди Кудай кычырып алган кычыруга турар эдип жүрүгөр. ²Јаантайын јобош ло јымжак болугар, бой-бойыгарды сүүп жүрерге кичеенигер. ³Бойыгар ортодо амырды чеберлеп, Тыннын бирлигин корулап аларга ончо күчигерди салыгар. ⁴Эт-кан јангыс, Тын јангыс, ненин учун дезе слерди Кудай кычырып алган ижемји јангыс. ⁵Кайракан јангыс, Кудайга бүдетени јангыс, креске түжетени јангыс. ⁶Ончозынын Кудайы ла Адазы јангыс. Ол ончозынын бажында, ончозы ажыра ла ончозында.

⁷Је бистинг кажыбыска ла Христостын берип турган кемиле јакшылык берилген. ⁸Онын учун айдылган: «*Ол улусты олјологондорды олјолоп, бийикке көдүрилип, кижилерге сый берген*». ⁹Је «көдүрилген» дегени ол не болотон? Ол башкыда јердин эн теренине түшкен дегени эмес беди? ¹⁰Ол түшкени, ончозын бүдүрип койорго, Ол ок ончо тенерилерден бийик көдүрилгени. ¹¹Ол кезигин апостолдор,

* Кезик јебрен түрбектерде: «Бого болуп Иисус Христос Кайраканыстын Адазы алдында...»

кезигин – жарчылар, кезигин – жарлыкчылар, кезигин – күдүчилер ле үредүчилер эдип тургускан. ¹²Агарулар Кудайдын керегине жүрерге ле Христостын Эди-Канын – Серкпени тындыарга белен болзын деп, Ол мынайда эткен. ¹³Кудайга бүдеринде ле Онын Уулын билип аларында ончобыс бирликке жетсин деп, Христостын толо кемине једип, эр кемине табышкан улус болзын деп, мынайда эдилген. ¹⁴Ол тушта база кичү балдар болбозыс, салкындый кубулчан не ле үредү бисти түймедип, баштап апарбас. Бу үредү аскырышка экелип турган кижинин төгүннинен ле сүмезинен улам табылат. ¹⁵Карын, чынды сүүште айдып, Ого ончозында тунгейлежип, өзөрибис. Ол – Христос, Бажы эди. ¹⁶Онын шылтузында ончо эткан – Серкпе бириктирилген, онын ончо үйелери бой-бойыла бек колбулу, оlorдын кажызы ла бойынын ижин эдер аргалу кемиле эдет, ончо эт-кан өзүп, сүүште тудулат.

Башкыдагы жүрүм ле жаңы жүрүм

¹⁷Анайдарда, Кайраканнын алдында айдып ла керелеп турум: бойларынын сандыртту санаазыла жүрген кара жандулар чылап база жүрбегер. ¹⁸Оlorдын санаазы карачкыда, оlor Кудайдын жүрүминен бөлүлген, ненин учун дезе Оны билип алар күүндери јок, жүректери катуланган. ¹⁹Оlor нени де сеспей барып, бойло-рын балыр жүрүмге берип, не ле быјар керектерди тойор-канарын билбей эдип жадылар. ²⁰Слер дезе Христосты билип алдыгар, мынызы слерди өскөгө үредет. ²¹Оны уктыгар, Онын Бойынан үрендигер, ненин учун дезе чындык Иисустын Бойында. ²²Башкыдагы жүрүмигерди артыарга, төгүнчик кычаларга алдырып, чирип јаткан бойыгардагы јебрен кижиден мойноорго үрендигер. ²³Анайда ок санаагарды тынла јаңыртып, ²⁴Кудайга тунгейлеп, чындаптап акту ла агару эдип јайалган жаңы кижини бойыгарга алынарга үрендигер.

²⁵Онын учун меке-төгүннен мойногор, *кажыгар ла бойыгардын жуук кижигерге чынды айдыгар*, ненин учун дезе, бис бой-бойыбыска – бир эт-каннын үйелери. ²⁶*Чугулданып, кинчек этпегер*. Күн ашкалакта, чугулыгар өчүп калгай. ²⁷Көрмөскө јер бербегер. ²⁸Ууры эткен кижиде мынан ары ууры этпезин. Карын, не-немеден тутакту жүрген кижиле үлежерге, тузалу неме эдип, акту бойынын колыла иштезин. ²⁹Оозыгардан бир јаман сөс чыкпазын, је жүк јакып айдарга тузалу ла угуп турган улуска јакшылык береечи

сөстөр чыксын. ³⁰ Кудайдын Агару Тынын кунуктырбагар. Жайымдалар күнге деп, слерге Онын танмазы тургузылган. ³¹ Не ле ачыныш, чукулданыш, аткыйланыш, кыйгырыш, жамандаш өскө дө жаманла кожо слерден ыразын. ³² Же бой-бойыгарга быйанзак, буурсак болугар. Кудай Христостын Бойында жаманыгарды таштаганы чылап, слер де бой-бойыгардын жаманыгарды таштагар.

5

Жарыктын балдары чылап жүрүгөр

¹ Анайдарда, сүүген балдар чылап, Кудайга түнгейлежип, ² сүүште жүрүгөр. Анайып Христос то бисти сүүп, жараш жытту берү чилеп, Кудайга жараар тайылга чылап, бис учун Бойын берген. ³ Балыр жүрүм дезе, быjar, ачыркаш деген немелер ортогордо адалбас та учурлу. Андый немелер агаруларга жарабас. ⁴ Анайда ок слерге багай, кей сөстөр айдарга, улус шоодорго жарабас. Онын ордына Кудайга алкыш жетиригер. ⁵ Билип жүрүгөр дейдим, балыр жүрүмдү, быjar улус, акча-жөөжөгө чалуга чылап бажырып турган улус Христостын ла Кудайдын Каандыгында энчи албай жат. ⁶ Андый улус Кудайга удурлажат, ологорго Онын чугулы келип жат. Слерди кей сөстөрлө кижиде мекелебезин.

⁷ Олордын эдип жүрген керектеринде кожо турушпагар. ⁸ Слер качан да карачкы болгон эдигер, эмди слер – Кайраканнын Бойындагы жарык. Андый болгондо, жарыктын балдары чылап жүрүгөр. ⁹ Жарык* быйанзак болорын, чындыкты ла чынды тууйт ине. ¹⁰ Кайраканга не жарап турганын билип алыгар. ¹¹ Карачкынын нени де туубас керектеринде турушпагар. Карын, олорды иле эдигер. ¹² Олордын жажытту эдип турганын айдарга да уйатту ине. ¹³ Иле эдилеп турган ончо неме жарыкта ачылат. ¹⁴ Жарыкка ачык ончо неме жарык бойы эди. Онын учун айдылган:

«Ойгон, уйуктап жатканы! Тирил!

Сени Христос жарыдар».

¹⁵ Анайдарда, эдип жүргенигерди ажарыгар! Санаа-укаазы жок улус чылап эмес, керсү улус чылап эдип жүрүгөр. ¹⁶ Ойди баалагар, ненин учун дезе күндер төгүнчик. ¹⁷ Онын учун санаа-укаа жок болбогор,

* Кезик жебрен түрбектерде: «Тын».

је Кайраканнын күүни незинде болгонын ондоп алыгар. ¹⁸Ичин-бегер, мынызы слерди јайрадып јат. Онын ордына Тыннан толтырыныгар. ¹⁹Кожо сарындар, мак јангарлар, тыннан берилген јангарлар айдыгар. Јангарлап, Кайраканды бастыра јүрегерден мактагар. ²⁰Иисус Христос Кайраканыстын адында ончозы учун Ада Кудайга јаантайын алкыш јетиригер. ²¹Христостон айап, бой-бойыгарга багыгар.

Ўйлери ле эрлери

²²Ўй улус, эрлеригерге Кайраканга чылап багыгар. ²³Христос Серкпенин – эт-каннын аргадаачызы ла бажы чылап, эри ўйинин бажы болуп јат. ²⁴Серкпе Христоско багып турганы чылап, ўйлери де эрлерине ончозында багар учурлу.

²⁵Эрлер, Христос Серкпени сүүгени чилеп, слер де ўйлеригерди сүүгер. Ол Серкпе учун Бойын берген, ²⁶оны Кудайдын сөзиле јунуп, арутап, Ого учурлайын деп. ²⁷Бойынын алдында мактулу Серкпе болуп тура берзин, ондо эмеш те кир, једикпес, бого тўней өскө дө немелер јок болзын, је ол агару ла јек јок болзын деп, Ол күүнзеген. ²⁸Анайып эрлер де ўйлерин сүүр учурлу, акту бойлорынын эди-канын чылап. Ўйин сүүгени, бойын бойы сүүгени ол. ²⁹Кем де качан да бойынын эди-канын јаман көрбөгөн. Карын, оны азырайт, кичеейт, Христос Серкпени чилеп, ³⁰ненин учун дезе, бис – Онын эди-канынын ўйелери*. ³¹*Бат онын учун кижги адазын ла энезин артырып, ўйине јапшынар. Экү бир эт-кан боло берер.* ³²Бу улу јажыт. Мен Христос ло Серкпе керегинде айдадым. ³³Анайып кажыгар ла бойын бойы чылап, ўйин сүүзин. Ўйи дезе эрин тооп јүрзин.

6

Балдар ла ада-энелер

¹Балдар, Кайраканга болуп ада-энегерге уккур болугар, онызы чын болор. ²*«Аданды ла эненди тооп јүр»*, бу – Кудайдын мынайда

* Кезик јебрен түрбектерде: «...ненин учун дезе, бис – Онын эди-канынын ўйелери, Онын эди-канынан ла Онын ўйе-сөөктөринен болорыс».

берген сөзи бар баштапкы жакылта: ³«*Ол тушта сеге жакшы болор, жерде узак жаш жажаарын*».

⁴Слер де, адалар, балдарыгарды ачындырбагар! Же Кайракан канайып үреткен ле жакыган эди, оморды анайып чыдадыгар.

Кулдар ла бийлер

⁵Кулдар, аяп ла ширтилдеп, жүректеригер ачык болуп, жердеги бийлеригерге Христоско чылап багыгар. ⁶Жалканчыктар чылап, улус көрзин деп эмес, же бастыра жүрегинен Кудайдын күүнин бүдүрүп жүрген Христостын кулдары чылап багыгар. ⁷Кижилерге эмес, Кайраканга чылап кичеенип жалчыланып жүрүгөр. ⁸Билип жүрүгөр, не ле быйанду керек учун Кайракан кайралдаар, оны кул эмезе жайым кижиге де эткен болзо.

⁹Слер де, бийлер, кулдарла база анайда тудуныгар, оморго кату болбогор. Ундыбагар, омордо до, слерде де тенгериде Кайракан барын. Ол улусты ылгабай жат.

Кудайдын мылтык-жепселин алыгар

¹⁰Адакыда айдайын дегеним: Кайраканнын Бойында, Онын ийдезиле, күчиле тыгыдыныгар. ¹¹Көрмөстинг куурмакту керектерине удур турарга, Кудайдын мылтык-жепселин жүктенип алыгар. ¹²Бис кижинин бойына удур тартыжып турган эмезибис, же бис башталгаларга удур, өрөги жандаларга удур, карачкынын башчыларынын бу телекейине удур, тенгеридеги жаманнын тындарына удур тартыжып жадыбыс. ¹³Онын учун жаман күн жеде конзо, оморго удур турар аргалу болорго, ончозын өдөлө, туруп чыдаарга, Кудайдын мылтык-жепселин алыгар. ¹⁴Анайдарда, бек туругар! Чындыкла курчаныгар. Слердин актугар слердин көө-куйагаар болгой. ¹⁵Амыр керегинде Сүүнчилү Жар жарлаарга белен болгоныгар бутка кийген өдүк болгой. ¹⁶Мынан башка, бүдеринин куйагын алыгар, оныла жаманнын кызыган ончо согоондорын өчүрүп ийеригер. ¹⁷База аргадаштын темир бөрүгин алыгар, база тыннын кылыжын – Кудайдын сөзин.

¹⁸Мүргүп, жаантайын Кудайдан сурагар. Слерге Тыннын берип турганынча, нени керексип турганыгарды ончозын сурап, мүргүгөр. Бого болуп сергек, турумкай болугар, ончо агарулар учун сурагар. ¹⁹Мен де учун сурагар, айдып баштазам, Кудай меге керектү сөстөр берзин деп, Сүүнчилү Жардын жажыдын ачыгынча

јарлазын деп. ²⁰ Мен анайда ла јарлаар учурлу. Мен онын кижендү элчизи инем.

²¹ Менин айалгаларымды слерди де билзин деп, слерге ончозын Тихик јетирер. Ол менин сүүген карындажым ла Кайраканнын чындык јалчызы эди. ²² Бистин керектерис керегинде айдып, јүректеригерди сергитсин деп, оны слерге ийип јатканым бу.

²³ Слерге, карындаштар, Ада Кудайдаг ла Иисус Христос Кайраканнаг амыр, сүүш ле бүдери болгой. ²⁴ Иисус Христос Кайраканысты өлбөс сүүшле сүүп јүрген ончо улуска јакшылык болгой*.

* Кезик јебрен түрбектер «Аминь» деп сөслө түгенет.

ПАВЕЛ АПОСТОЛДЫН ФИЛИППЫДАГЫ СЕРКПЕГЕ САМАРАЗЫ

1

¹Иисус Христостын кулдары Павелден ле Тимофейден – Филиппыда журтаган, Христос Иисустыйы болгон, епископтор ло диакондор башкарган ончо агаруларга.

²Слерге Кудай Адабыстан ла Иисус Христос Кайраканнан якшылык ла амыр јетсин.

Павелдин мўргўўли

³Кажы ла сайын слерди эске алынгамда, слер учун Кудайымга алкыш-бийан айдадым. ⁴Ончогор учун јаантайын сурап, сўўнип мўргўйдим, ⁵ненин учун дезе баштапкы кўннен ала эмдиге јетире Сўўнчилў Јарды јарлаар керекте мениле кожо туружып јадыгар. ⁶Мен бўдўп јадым: слердин јўрегереде быйанду керек баштаган Кудай оны Иисус Христос келер кўнге јетире тўгезип койор. ⁷Ончогор керегинде санааларым андый ла болор учурлу, ненин учун дезе слер менин јўрегимде. Кижендў де тужымда, Сўўнчилў Јарды ко-рып, онын чынын кўргўзип те тургамда, меге Кудай берген јакшылыкты алып јадыгар. ⁸Кудай менин керечим, мен слерди сўрекей сўўп јадым, бу сўўш Иисус Христостын озўгинен чыгат.

⁹ Мүргүп турум, чынды билип аларында, не ле сезимде сүүжигер там ла там өссин деп; ¹⁰ ченейле, эн артыгын талдап алып, Христос келер күнде ару, бузук жок болугар деп; ¹¹ Кудай макталзын ла алкалзын деп, Иисус Христостын болужыла жаантайын быйанду керектер эдигер деп.

Јүрүм – Христос

¹² Слерди билзин деп турум, карындаштар: мениле не болгоны Сүүнчилү Јарды ичкерледерине камаанын јетирген. ¹³ Анайып, Христоско болуп кижендү јүргеним каганнын өргөозинин ончо каруулына ла көп өскө улуска јарлала берген. ¹⁴ Менин киженимнен Кайраканнын Бойындагы карындаштардын көп сабазы көдүринги алып, Кудайдын сөзин там тидим ле јалтанбай јарлыктап баштагандар. ¹⁵ Чындап, кезиктери Христосты күйүнип ле сөс блаажарга күүнзеп јарлыктайдылар, өскөлөри – быйанды эдерге күүнзеп. ¹⁶ Олор Сүүнчилү Јарды корулаарга тургузылганымды биллип, мыны сүүп эдип јадылар. ¹⁷ Байагылар дезе кижендү јүргениме үзеери ачу-корон кожорго, бойлорын көргүзерге күүнзеп, Христосты акту јүректен эмес јарлыктайдылар.

¹⁸ Мынан не? Христосты канайып та јарлыктаза, экијүстенип те, акту јүректен де јарлыктаза, мен ого до сүүнип јадым. Мынан да ары сүүнерим, ¹⁹ ненин учун дезе мынызы слердин мүргүтенеерле, Иисус Христостын Тынынын болужыла меге аргадаш экелерин билерим. ²⁰ Мен сақып ла иженип јадым: уйаларым жок болор, карын, ачык-јарык болорым. Эмди де, жаантайын чылап, јүрүмим ажыра ба, эмезе өлүмим ажыра ба Христос менин бойымда улуркадылар. ²¹ Меге јүрүм – ол Христос ине, өлзөм дө кирелтелү болорым. ²² Эт-кандуда јүрүп, тузалу иш эдип турган болзом, нени талдап аларын билбей турум. ²³ Мен эки јандай кыстадып койгом: өлүп, Христосло кожо болор күүним бар, ненин учун дезе мынызы чик-жок артык. ²⁴ Је эт-кандуда јүрерим слерге керектү. ²⁵ Мен мында бүдүмјилү ле билип јадым: слердин једимигерге ле Кудайга бүдериндеги сүүнчиге болуп ончогорло кожо артып каларым. ²⁶ Слерге ойто келзем, Христос Иисула оморкоор онон көп арга берерим.

²⁷ Христостын Сүүнчилү Јарына јарамыкту болуп јүрүгер. Келзем, көрөйин деп, эмезе келбезем, угайын деп: Сүүнчилү Јарга бүдери учун бирлик күүн-санаалу тартыжып, бир тында турганыгарды, ²⁸ слерге удурла улустап бир де јалтанбай јүргенигерди. Мынызы

олорго жайрадунын иле темдеги болор, слерге – аргадаштын. Мыны Кудай эдер. ²⁹⁻³⁰Слерге Христоско болуп Ого жангыс та бүүдери эмес, же тартыжып, Ол учун кыйналары берилген ине. Бу тартыжуну өдүп турганымды билеригер, эмди де мен керегинде угадыгар.

2

Уккур болуп, жобожып, бийиктедилген

¹Анайдарда, слерде Христостын Бойында көкүдү бар болзо, сүүштен токынал бар болзо, Агару Тынла бирлик бар болзо, быянсыш ла буурсаш бар болзо, ²сүүнчимди толо эдигер: шүүлтегер жангыс, сүүжигер жангыс болугар, тыныгар жангыс, санаагар жангыс болугар. ³Сөс блаажарга күүнзеп эмезе бийиркеп, нени де этпегер, карын, бойыгар керегинде жобош сананып, өскө улусты бойыгардан бийик деп бодогор. ⁴Кажыгар ла бойындынын эмес, же кажыгар ла өскө дө улустынын сананзын. ⁵Слердин шүүлтегер Христос Иисустын шүүлтезиндий болор учурлу. ⁶Ол, бүткен бүдүмиле Кудай бойы, Кудайга тенг болорун ууры деп бодобогон. ⁷Же Бойын кем де эмес эдип, кулдын бүткен бүдүмин алынган, кижилерге түнейленип, бүдүмиле кижидий боло берген. ⁸Өлөргө, керү агашта да өлөргө жетире уккур болуп, жобожыдынган. ⁹Онын учун Кудай да Оны бийиктедип, Ого ончо ат-жолдон бийик ат-жол берген. ¹⁰Иисустын ады-жолы алдында ончозы – тенгеридези, жердези, жердин алдындазы чөгөдөзин ¹¹ле Иисус Христос Ада Кудайдын магына Кайракан болгонун ончо тилдер жарлазын деп.

Кудай бисти ууландырат

¹²Анайдарда, кару улузым, жангыс та слерле кожо болгомдо эмес, эмди, слерле кожо эмес тужымда жаантайын чылап онон уккур болугар; аяп ла ширтилдеп, бойыгарды аргадап, ижигерди улалтыгар, ¹³ненин учун дезе, Кудай слердин бойыгарда күүн жайап, слерди ууландырып, Бойынын жакшылыкту күүниле эдет. ¹⁴Нени де этсегер, комудабай ла эренистелбей эдигер, ¹⁵⁻¹⁶кинчектү ле балыр жүрүмдү үйе ортодо жек жок ло ару болорго, Кудайдын жек жок балдары болорго. Жүрүм берип турган сөстөн бек тудунып, телекейдеги жарыткыштар чылап жаркындалыгар. Ол тушта темей кичеенбегем ле темей уур иштебегем деп, Христос келер күнде

слерле мактанарым. ¹⁷Je мен слердин тайылгага урулта чылап урулып, слердин бүдүп, абыстап жүргенигерге болужып турган болзом, сүүнип жадым ла ончогорло кожо сүүнип жадым. ¹⁸Бого слер де сүүнигер, мениле кожо сүүнигер.

Тимофей ле Епафродит

¹⁹Иисус Кайраканнын табы болзо, слерге удабас Тимофейди ийерим деп, иженип турум. Слердин керектеригер кандый болгонын билеле, токунаар эдим. ²⁰Менде Тимофейден башка, слерге чын килемји эдип турган, мениле жагыс шүүлтелү кижиге жок ине. ²¹Ончо улус бойындынын бедиреп жадылар, Иисус Христостыйын эмес. ²²Ол дезе Сүүнчилү Жарга иштеп, уулы адазына болушканы чылап, меге болужып, чындык болгонын көргүскен деп билеригер. ²³Анайдарда, мениле не болорун билип алзам, оны ол ло тарый ийерим деп, иженип турум. ²⁴Бойым да слерге удабас келерим деп, меге Кайракан бүдүмжи берип жат.

²⁵Слерге Епафродит карындажымды ийер керек деп бодоп турум. Ол мениле кожо иштеп, кожо тартыжу өдүп турган кижиге деп билеригер. Оны меге слер ийген эдигер, ол керексигенимде меге болушсын деп. ²⁶Je ол оору деп, слерге табыш жедерде, тын санааркап, ончогорды көрөргө сүрекей күүнзеп жат. ²⁷Чындап та, ол өлөрдин бери жанында оору болгон, же Кудай ого буурсаган; жагыс та ого эмес, меге де буурсаган, кунугыма кунук кожулбазын деп. ²⁸Онын учун оны ойто көрөлө, слерди сүүнзин, ас кунугайын деп, тын күүнзеп ийип жадым. ²⁹Анайдарда, оны Кайракан жууткандый чылап, сүүнип жуудып, андый улусты тооп жүрүгөр. ³⁰Бойыгар меге жетирип болбогон болушты жетирерге, ол Христостын кереги учун өлүмнин кырында, жүрүми жеткерде болгон ине.

3

Христоско бүткени ажыра акталары

¹Анайдарда, карындаштар, Кайраканнын Бойында сүүнигер. Слерге ол ло керегинде бичийтени меге күч эмес, же слерди бу козулап алар.

²«Ийттерден» чеберленигер, жаман эдип турган улустан чеберленигер, эт-кандагы томдоштон чеберленигер, ³ненин учун дезе

чындаптан томдолгон улус – ол бис, Кудайга Тынла бажырып, Христос Иисула мактанып, тыш керектерге иженбей жүрген бойлорыс. ⁴Кем де тыш янын бүдүрүп, ого ижемји салып турган болзо, мен оноң көп иженер эдим. ⁵Мен сегизинчи күнде томдолгом, Израиль калыгынан, Вениамин угынан бүткөм. Су-еврей боло-рым, фарисей бойым, Жасакты кыйбай бүдүргөм, ⁶бойымнын жүткүмелимле Серкпени истегем, Жасактагы чындыкла жек жок болгом. ⁷Же ол тушта нени кирелте деп бодогом, оны эмди Христосты билип алала, коромји деп бодоп жадым. ⁸Эйе, Христос Иисус Кайраканымды билип алатанына көрө ончозын коромји деп бодойдым. Ого болуп ончозын жылытып, Христос менийи болзын деп, ончозын чөпкө бодогом. ⁹Жасакты бүдүргөним ажыра эмес, Христоско бүткөним ажыра акталарга, Онын Бойында жүрейин деп жүткүйдим. Бу акташты кижинин бүткөни ажыра Кудай берип жат. ¹⁰Христостың кыйынын үлежип, Ол өлгөни чилеп өлүп, Онын Бойын, Оны тиргискен күчти билип аларга күүнзеп, ¹¹тирилишке жединерим деп, иженип жадым.

Амадуга жүткүш

¹²Мен бого жедингеним эмезе толо кемдү болуп калганым учун мынайда айдып турган эмезим, же мен амадуга жүткүйдим, бу амадуга болуп Христос мени жуудып алган. ¹³Карындаштар, мен бойымды жедингем деп бодобойдым, жүк кийнимдезин ундып, ичкеризине ууланып, ¹⁴амадуга – Христос Иисустың Бойында Кудай кычырып турган кайралга жүткүйдим. ¹⁵Анайдарда, эр кемине жеткенис анайда сананар учурлу. Кандый-бир неме керегинде башка сананып жүрген болзогор, мыны да Кудай слерге ачар. ¹⁶Же бис неге жедин алганыс, ол ээжиле жүрер учурлу.

¹⁷Менен тем алыгар, карындаштар, бис слерге берген темле жүрүп турган улуска аярыгар. ¹⁸Көп улус Христостың керү агажынын өштүлери чилеп жүрет ине. Олор керегинде слерге улайын айткам, эмди керек десе көстөрүм де жашталып айдып турум. ¹⁹Олордын учы – жайраду, олордын кудайы – ич-карын, олордын мактанып турганы олорго уят болор; олор жердийин сананып жадылар. ²⁰Бистин орооныс – тенгериде. Оноортынан Аргадаачыны – Иисус Христос Кайраканды сакып жадыбыс. ²¹Ол бистин неге де турбас эди-каныбысты кубултып, Бойынын мактулу эди-канына кеберлеш эдер. Ол мыны Бойына ончозын бактырып турган күчле эдер.

4

Алкыш сөстөр

¹Анайдарда, кару ла күүним салган карындаштарым, сүүнчим ле кайралым, Кайраканнан бек тудуныгар, кару улузым.

²Еводияны жайнап турум, Синтихияны жайнап турум: Кайраканга болуп жүрген улус чылап, ол ло керегинде сананыгар. ³Эйе, сени де, мениле кожо чындык иштеп жүрген нөкөримди, сурап турум: бу үй улуска болуш. Олор экү мениле, Климентле кожо, ады-жолдоры жүрүмнин бичигинде бичилген өскө дө ишчилерле кожо Сүүнчилү Жарды жарлап, уур иштеп жүрген эдилер.

⁴Кайраканнын Бойында жаантайын сүүнигер, база айдадым: сүүнигер! ⁵Күүнзек болгоныгарды ончо улус көрзин. Кайракан жуук. ⁶Не де керегинде санааркабагар, же жаантайын мүргүп ле сурап, алкыш айдып, Кудайдын алдында керексигенеерди ачыгар. ⁷Ол тушта Кудайдын не ле сагыштан бийик амыры жүректеригерди ле сагыжыгарды Христос Иисустын Бойында чеберлеер.

⁸Адакыда, карындаштар, нези чын, нези ак-чек, нези чындык, нези ару, нези улуска жарап турган, нези баалу, нези мактаарга ла тоорго жарамыкту – ол керегинде сананыгар. ⁹Менен неге үренгенигер, нени алганыгар, нени укканыгар ла нени көргөнигер, оны эдигер. Ол тушта амырдын Кудайы слерле кожо болор.

Килемји ле болуш учун алкыш-бийан

¹⁰Меге ойто килемји эдип баштаганыгарга Кайраканла кожо сүрекей сүүндим. Слер башкыда да килемји эткенигер, же слерде арга жок болгон. ¹¹Керексинип жүргеним учун мыны айдып турган эмезим. Мен бойымда барыла болорзынарга үренип алгам, ¹²немеден тутакту да жүрерге, жеткилдү де жүрерге билерим. Мен ончозы ажыра өткөм дө, ончозына белен де: тойорго ло торолоорго, жеткилдү жүрерге ле немеден тутакту жүрерге. ¹³Меге күч берип турган Христостын болужыла ончозын эдер аргам бар.

¹⁴Андый да болзо, менин кыйынымды үлежип, жакшы эттигер. ¹⁵Слер билеригер, Филиппыдагы карындаштар: Македониядан чыгала, Сүүнчилү Жарды жарлыктап баштаарымда, жаңыс слерден

башка, бир де серкпе мениле кирелтени ле чыгымды үлешпеген. ¹⁶Немеден тутакту болорымда, Фессалоника да јаар бир, эки ка-тап болуш ийгенигер. ¹⁷Мен болуш бедиреген учун мыны айдып турган эмезим, је слердин бойыгарда Кудайдын јайалтазы көптө-зин деп күүнзейдим. ¹⁸Мен ончозын алгам, керек дезе артыктай. Слер Епафродитле меге керектүзинен көпти ийдигер, эмди менде ончозы бар. Слердин сыйыгар – ол јараш јытту берү, Кудайга ја-раар тайылга. ¹⁹Менин Кудайым немеден тутакту болгоныгарды Христос Иисус ажыра берер. Ол мыны Бойынын мактулу байлы-гынан берер. ²⁰Кудайыска ла Адабыска үргүлји чактарга баш бол-зын! Аминь.

²¹Мен ле мениле кожо јүрген карындаштар Христос Иисусты-йы болгон ончо агаруларга эзен айдып турубыс. ²²Анайда ок мындагы ончо агарулар, анчада ла каганнын улузы слерге эзен айдып турулар.

²³Иисус Христос Кайраканыстын јакшылыгы ончогорло кожо болгой*.

* Кезик јебрен түрбектер «Аминь» деп сөслө түгенет.

ПАВЕЛ АПОСТОЛДЫН
КОЛОССЫДАГЫ
СЕРКПЕГЕ
САМАРАЗЫ

1

¹Кудайдын табыла Христос Иисустын апостолы Павелден ле Тимофей карындаштан – ²Колоссыдагы агаруларга, Христостын Бойындагы чындык карындаштарга.

Слерге Адабыс Кудайдан якшылык ла амыр жетсин.

Алкыш-бийанду мўргўл

³Слер учун мўргўп, Кудайга, Иисус Христос Кайраканыстын Адазына, жаантайын алкыш-бийан айдадыс, ⁴ненин учун дезе Христос Иисуска бўткенигер ле ончо агаруларга сўўжигер керегинде укканыбыс. ⁵Слер бўдўп ле сўўп жадыгар, ненин учун дезе слерге тенгери де не чеберлелген, ого иженедигер. Онызын слер башкыда Сўўнчилў Жардын чындык сўзинде укканыгар. ⁶Бу сўс слердин бойыгарда жўрўп, бастыра телекейде чилеп, бойынын ўренин тууйт. Слер Кудайдын якшылыгын угуп, оны чындаптан билип алган кўннен ала бу сўс слердин де бойыгарда ўзўп жат. ⁷Кудайдын якшылыгы керегинде Епафрастан укканыгар. Ол бистин сўўген, кожо иштеген кижибис, слерге болуп Христостын чындык жалчызы эди. ⁸Слерге Тыннан берилген сўўш керегинде биске жетирген кижил ол.

⁹ Онын учун бис те, слер керегинде уккан күннен ала, слер учун токтобой мүргүп, сурап жадыбыс: слерге Кудай Бойынын табын толо билерге бергей, слерди тыннын ойгорлыгыла, ондожыла толтыргай; ¹⁰ ончозында Кайраканга жараарынча эдип, Ого жарамык жүргейигер, не ле быйанду керекте түжүмдү болгойыгар, Кудайды биллип аларында өзүп тургайыгар. ¹¹ Бого болуп Ол слерди Бойынын улу күчине келиштире ончо жандай тынгыткай, узакка чыдамкай ла турумкай эткей. ¹² Адага сүүнип, алкыш-быйан айдыгар. Ол слерге жарыктын каандыгындагы агарулардын энчизинен алар арга берген. ¹³ Ол бисти карачкынын бийлежинен жайымдап, Бойынын сүүген Уулынын Каандыгына көчүрген. ¹⁴ Онын Уулынын Бойында жайым боло бергенис – кинчектерден жайымдаш алганыс.

Кижиле Христос

¹⁵ Ол – көрүнбес Кудайдын сүр-кебери, Ол – тун туулганы, ончо жайалганнын башталганы. ¹⁶ Ол ажыра ончозы жайалган: тенериде де, жерде де, көскө илинери де, илинбези де, ширеелер де, башкарулар да, башталгалар да, өрөгү жандар да. Ончозы Ол ажыра ла Ого жайалган. ¹⁷ Ол ончозынан озо бар болгон, Онын Бойында ончозы бой-бойыла тудушталган. ¹⁸ Ол эт-каннын – Серкпенин Бажы. Ол – башталга, ончозында баштапкы болорго, Ол – тун туулганы, өлгөндөр ортодо баштапкы тирилгени. ¹⁹ Онын Бойында ончозы толо болзын деп, Кудай күүнзеген ине. ²⁰ Ол Бойы ажыра, Бойынын керү агаштагы каны ажыра амыр жайап, жерде ле тенериде жүргендерди ончозын Кудайла жараштырган.

²¹ Слер качан да жаман керектеригерден улам Кудайла ортогор ыраган, Онын өштүлери болгоныгар. ²² Эмди десе Христос Бойынын жердеги эди-каны ажыра, Бойынын өлүми ажыра слерди Кудайла катап жараштырган. Кудайдын алдында слерди агару, жек жок ло буру жок тургузарга, Онын анайда эткени ол. ²³ Же слер бүдеринде бек болор ло эренгистелбес учурлу, слерге Сүүнчилү Жар берген ижемјиден кыйбас учурлу. Бу Жарды слер укканыгар, ол тенери алдында жүргендерге ончозына жарлалган, мен, Павел, бу Жардын жалчызы боло бергем.

Серкпенин жалчызы

²⁴ Эмди слер учун шыралагамда, сүүнип жадым. Эди-канымла шыралап, Христостын шыраларын толтырадым. Мен Онын Эди-Каны деген Серкпе учун шыралайдым. ²⁵ Мен Кудайдын умзанганын

бүдүрейин деп, бу Серкпенин жалчызы боло бергем. Кудай Бойыннын сөзин слерге толо жарлазын деп, меге бүдүмжилеген. ²⁶ Онын сөзи көп чактардын ла үйелердин туркунына жажырылган жажыт болгон, эмди дезе Онын агаруларына ачылган. ²⁷ Кудай ологго бу жажыттын ончо калыктар ортозындагы мактулу байлыгын ачарга күүнзеген. Бу жажыт – слерге мактулу ижемжи берип турган, слердин жүрегерде жүрген Христос. ²⁸ Бис Оны жарлыктап жадыбыс, кажы ла кижини Христостын Бойында толо кемине жеткен эдип Кудайдын алдында тургузалы деп, кажы ла кижини ончо ойгорлыкка үредип ле бүдүндирип жадыбыс. ²⁹ Бого болуп менин бойымда иштеп турган Онын улу күчинин шылтузында тартыжып, күчим кысканбай иштеп жадым.

2

¹ Слер учун, Лаодикиядагы карындаштар учун, чырайымды көрбөгөн ончо карындаштар учун канайда тын тартыжып жүргенимди билигер деп турум. ² Олордын жүректери коот алзын, сүүште бириккилезин, Кудайдын жажыдын – Христосты билип, толо бүдүмжилү болзын деп, мыны эдип турганым ол. ³ Христостын Бойында дезе ойгорлыктын ла билимнин ончо эрјинези жажырылган. ⁴ Кем де слерди чынга бодолду сөстөрлө мекелебезин деп, мыны айдып турганым бу. ⁵ Слерле кожо эмес те болзом, је санаамла слерле кожо жүрүп жадым, слердин аайлу-башту жүргенигерди ле Христоско бек бүткенигерди көрүп, сүүнип жадым.

Христос ажыра толо жүрүм

⁶ Онын учун Христос Иисус Кайраканды канайып алынганыгар, анайып Онын Бойында жүрүгер. ⁷ Слерди үреткенинче, Онын Бойында тазылданып, жүрүмигерди тözөгөр, бүдеринде тынғыдыныгар, жүректеригер алкыш-бийанла толзын. ⁸ Ажарынып жүрүгер, ойгор айдыныштарла, куру төгүнле слерди кем де баштап алып апарбазын. Олор кижинин үредүзине, телекейди башкарган јасактарга тözөлгөн, је Христоско эмес, ⁹ ненин учун дезе Онын Бойында Кудайдыйы ончозы толо жүрүп јат, ¹⁰ слер де Онын Бойында толо кемине јеттигер. Ол ончо башталганын ла јаннын бажы эди. ¹¹ Слер Онын Бойында томдолдыгар. Слерди кижинин колы

томдободы, је слерден кинчектү эт-каннын бойы алылган. Андый томдошты Христос эткен. ¹²Креске түжүп, Оныла кожо бойыгарды көмдигер. Креске түжүп ок, Оны тиргискен Кудайдын күчине бүткенигер ажыра Оныла кожо тирилдигер. ¹³Слерди де, кинчектерден улам, эди-каныгар томдолбогоннон улам өлүп калган бойыгарды, Кудай Оныла кожо тындандырып, ончо кинчектеригерди таштаган. ¹⁴Ол Јасактын некелтелерине төзөлип бичилген төлүлери кырып, оны јолыбыстан кедери алып, керү агашка кадап койгон. ¹⁵Башталгалардын ла өрөги јандардын күчин айрып, оморды уйатка салып, јенгенин байрамдаган.

¹⁶Анаидарда, нени јип, нени ичип турганыгар, байрам күндерди, ай јангырганын ла суббот күндерди темдектеп турганыгар ба, јок по, слерди кижии јаргылабазын. ¹⁷Бу јүк келетен немелердин көлөткөзи эмей, эмди бары – Христостыйы. ¹⁸Јобожыдынары, ангелдерге бажырып јүрери керегинде төгүн сөстөрлө слерди кем де меке-лебезин. Андый улус көргөни керегинде айдып, кижинин санаазыла калас мактанып јадылар. ¹⁹Омор Башла колбуны јылытып койгондор. Баштан үйелердин ле учуктардын шылтузында ончо эт-кан јеткилделип, бирге биригип, Кудайдын күүниле өзөт.

Христосло кожо өлөри ле јүрери

²⁰Христосло кожо өлүп, бу телекейди башкарып турган јасактардан јайымдалган болзогор, эмдиге телекейде јүргенигер чилеп, оморго не башкартып турганыгар: ²¹«Мыны этпе», «оны јибе», «ого тийбе» – деп? ²²Бу ончозы – кижинин јакылталары ла үредүзи. Омор удурум, ²³башбилинип Кудайды тоорында, јобожыдынарында, эт-канды јободорында кандый да ойгор деп көрүнөт, је омордо туза јок, омор јүк кижинин күүнин бүдүрерине экет.

3

¹Анаидарда, Христосло кожо тирилген болзогор, тенгеридезине, Кудайдын он јанында Христос отурган јерге, јүткүгер. ²Тенгеридези керегинде сананыгар, јердези керегинде эмес. ³Слер өлүп калган инегер, эмди слердин јүрүмигер Христосло кожо Кудайдын Бойында јабылган. ⁴Христос – слердин јүрүмигер, Ол ачылза, слер де Оныла кожо макта ачыларыгар.

Эски ле жаңы жүрүм

⁵ Онын учун жердеги бойыгардын эт-каныгарды өлтүригер: ба-
лыр жүретенин, быјарды, кычаны, јаман кўўнди, ачыркашты.
Ачыркаш – ол чалуга бажырыш. ⁶ Бу ончозынан улам Кудайга
бакпай турган улуска Онын чугулы келип јат. ⁷ Качан да, мын-
дый керектер эдип жүреригерде, бу улус чылап кылынып жүрген
эдигер. ⁸ Эмди дезе, мыны ончозын кедери эдигер: чугулданыш-
ты, аткыйланышты, өчти, керишти, багај куучындарды. ⁹ Бой-
бойыгарга төгүн неме айтпагар, слер јебрен кижини ончо керек-
териле кожо бойыгардан алып, таштап койгон инегер. ¹⁰ Слер
бойыгарга жаңы кижини кийип алдыгар. Бу жаңы кижі Кудайды
билип, бойынын Јайаачызынын сўр-кеберине тўнгейлежип, жаңы-
рып јат. ¹¹ Мында эмди еллин де, иудей де, томдолгоны да, томдол-
богоны да, туш кижі де, скиф те, кул да, јайым кижі де јок. Јүк
Христос бар, Ол – ончозы, Ол – ончозында.

¹² Анайдарда, Кудайдын талдап алгандары, Онын агару ла
сўўген улузы чылап, быйансышты, буурсашты, быйанзак, төп,
јобош, узакка чыдамкај болорын кийимди чилеп кийип алы-
гар. ¹³ Бой-бойыгарга чыдамкај болугар, кем кемигерге кому-
далду болзо, јаманын таштагар. Кайракан јаманыгарды ташта-
ганы чылап, слер де бой-бойыгардын јаманыгарды таштагар.
¹⁴ Мынын ончозынын ўстине бойыгарга сўўшти кийигер, сўўш
ончозын толо кеминде бириктирет. ¹⁵ Јўректеригерде Христос-
тын амыры башкаргай. Слерди Кудай кычырган, амырга бо-
луп бир эт-кан эдип бириктирген ине. Алкыш-быйанду болу-
гар. ¹⁶ Христостын сўзи ончо байлыгыла слердин бойыгарда
јўргей. Бой-бойыгарды ончо ойгорлыкла ўредигер ле бўдўнди-
ригер; јўректеригерде Кудайга алкыш-быйанду болуп, Ого са-
рындар, мак јанарлар, тыннан берилген јанарлар айдыгар.
¹⁷ Нени айдып эмезе нени эдип турганыгар, ончозын Иисус
Кайраканнын адына болуп эдигер, Ол ажыра Ада Кудайга ал-
кыш-быйан айдыгар.

Бой-бойы ортодогы колбулар

¹⁸ Ўй улус, эрлеригерге багыгар. Кайраканнын алдында анай-
да эдери чын болор. ¹⁹ Эр улус, ўйлеригерди сўўгер, олорды
ачуркандырбагар.

²⁰ Балдар, ада-энегерге ончозында сөсуккур болугар. Онызы Кайраканга жарап жат. ²¹ Адалар, балдарыгарды ачындырбагар, олор санааркабазын.

²² Кулдар, жердеги бийлеригерге ончозында багыгар. Мыны олорго жараарга болуп олордын көзинче этпегер, карын, Кайраканнан айап, акту жүректен эдигер. ²³ Нени де этсегер, ончозын бастыра күүнигерден эдигер, кижилерге чилеп эмес, Кайраканга чылап эдигер. ²⁴ Мынын ордына Кайраканнан энчи алатаныгарды билетен инегер. Слердин Бийигер – Христос, слер Ого жалчыланып жадыгар. ²⁵ Кем десе жаманды эдип турган, ордына жаманды алар: Кудай улусты ылгабай жат.

4

¹ Слер де, бийлер, кулдарга чынынча, чындыгынча эдип жүрүгөр. Слерде де тенгериде Бий барын ундыбагар.

Алкыш сөстөр

² Жаантайын мүргүгөр, мүргүүлде сергек болугар, алкыш-бийан айдыгар. ³ Анайда ок бис те учун мүргүгөр. Кудай биске сөс айдар ла Христостын жажыдын жарлаар арга бергей. Бого болуп мен кижендү жүрүп жадым. ⁴ Мен канайып айдар учурлу, анайып бу жажыт керегинде мени ачыгынча айткадый болзын деп мүргүгөр. ⁵ Кудайга бүтпес улусла керсү тудуныгар, ончо бар айалганы тузала-ныгар. ⁶ Сөзигер жаантайын жакшылыкту ла чечен болзын. Кажы ла кижиге канайып каруу жандыратанын билип жүрүгөр.

Эзен айттырыштар

⁷ Мен керегинде ончозын слерге сүүген Тихик карындаш айдып берер. Ол Кайраканга чындык ишчи, мениле кожо иштеп жүрген кижиге болор. ⁸ Бистин айалгаларысты слерди билзин деп, жүректеригер коот алзын деп, оны слерге ийгеним ол. ⁹ Оныла кожо чындык ла сүүген Онисим карындаш барып жат. Ол слердин улустаган. Олор мындагы айалгаларды слерге ончозын айдып берер.

¹⁰ Мениле кожо киженде Аристарх слерге эзен айдат. База Варнаванын агалу-ийиндү Марк карындажынан слерге эзен. Марк керегинде жакаруларды алган эдигер: слерге келзе, жуудып алыгар. ¹¹ Анайда ок Иуст деген Иисустан слерге эзен. Томдолгондордон

жангыс олор мениле кожо Кудайдын Каандыгына болуп иштеп жадылар. Олор меге коот болгондор.

¹²Слердин улустанг Христос Иисустын кулы Епафрас эзен айдат. Слерди толо кеминде болзын деп, Кудайдын табын бүдүреринде туркаары болуп жүрзин деп мүргүп, ол слер учун жаантайын тартыжат. ¹³Ол слерге болуп, Лаодикиядагы ла Иерапольдогы карындаштарга болуп күчин кысканбай иштейт деп, керелеп турум. ¹⁴Бистин сүүген эмчибис Лука ла Димас слерге эзен айдадылар. ¹⁵Лаодикиядагы карындаштарга, анайда ок Нимфага, онын айылдагы серкпезине эзен айдыгар.

¹⁶Бу самара слерде кычырылза, ол Лаодикиядагы да серкпеде кычырылзын. Слер Лаодикиядан келер самараны кычырыгар. ¹⁷Архиппке айдыгар: «Сен, Архипп, Кайраканнан алган ишти кыйалтазы жогынан бүдүр».

¹⁸Мен, Павел, бу сөстөрди акту бойымнын колымла бичип турум: «Менин күлүүмди ундыбагар. Кудайдын жакшылыгы слерле болгой»*.

* Кезик жебрен түрбектер «Аминь» деп сөслө түгенет.

ПАВЕЛ АПОСТОЛДЫН
ФЕССАЛОНИКАДАГЫ
СЕРКПЕГЕ
БАШТАПКЫ САМАРАЗЫ

1

¹Павелден, Силуаннан ла Тимофейден – Фессалоникада Ада Кудайдыйы ла Иисус Христос Кайракандыйы болгон серкпеге. Слерге јакшылык ла амыр јетсин.

*Фессалоникадагы бүдүп тургандардын
јозогы*

²Мүргүүбисте слерди эске алынып, ончогор учун Кудайга јаантайын алкыш јетирип јадыбыс. ³Кудайга бүдүп, эдип јүргенигерди, сүүшке болуп иштеп, јобоп јүргенигерди, Иисус Христос Кайраканыска иженип, турумкай болгоныгарды Кудайдын ла Адабыстын алдында туркаары сагыжыста алып јүредис.

⁴Кудай слерди сүүп јат, карындаштар, Ол слерди талдап алганын билерис. ⁵Сүүнчилү Јар слерге јангыс та сөслө эмес, је күчле, Агару Тынла, толо бүдүндирүле јарлалган. Ортогордо слерге болуп канайда кылынып јүргенисти бойыгар да билеригер. ⁶Слер бистен ле Кайраканнан тем алдыгар; көп кыстадып, Агару Тыннан берилген сүүнчиле сөсти јуудып алдыгар. ⁷Онын учун Македонияда

ла Ахаияда бүүдүп турган ончо улуска тем боло бердигер. ⁸Слерден Кудайдын сөзи жангыс та Македонияда ла Ахаияда угулган эмес, же Кудайга бүүдүп турганыгардын табыжы ончо жерлерге жайылган. Онын учун биске мыны айдары керек жок. ⁹Слерге барып келгенисти улус бойы айдыжат ине, анайда ок чалулардан Кудайга канайып буруганарды, тирүү ле чын Кудайга кулга жүргенигерди, ¹⁰тенгериден Онын Уулын, тиргизилген Иисусты сакып турганыгарды. Ол бисти келип жаткан чугулдан айрып жат.

2

Кудайга жараарынча эдип турубыс

¹Слерге барып келгенис темей эмезин бойыгар билеригер, карындаштар. ²Же башкыда Филиппыда шыралап ла базындырып, жаан удурлажуны өдүп, Кудайдын шылтузында слерге Онын Сүүнчилү Жарын ачык-жарык жарлыктаганысты база билеригер.

³Бистин жарлыктаганыста азыш та, кара санаа да, куурмак та жок ине. ⁴Карын, Кудай бисти ченейле, жарамыкту деп бодоп, Сүүнчилү Жарды бүүдүмжилеген улус чылап айдып жадыбыс. Бис улуска эмес, жүректеристи ченеп турган Кудайга жараарынча эдип турубыс. ⁵Слер билеригер, слерге качан да жарамсыбаганысты, бойыбыска нени де алар деген умзаныш жок болуп айтканысты. Кудай бого керечи! ⁶Бисти улус мактазын дебей жадыс – слер де, өскөлөри де. ⁷Христостын апостолдоры чылап, слерге некелтелүү келгедий болгоныс. Карын, ортогордо балдар чылап жүргенис; балдарын эркелеткен энедий болгоныс.

⁸Слерди анайда сүүп, слерге жангыс та Кудайдын Сүүнчилү Жарын эмес, жүрүмисти де берерге белен болгоныс, ненин учун дезе биске кару болгоныгар.

⁹Ижибисти ле жоболтобысты санаада алып жүрген эмейигер, карындаштар. Кемигерди де күчсиндирбеске, түн-түш иштеп, слерде Кудайдын Сүүнчилү Жарын жарлыктадыс.

¹⁰Бүүдүп турган слердин алдыгарда агару, чындык ла жек жок кылынып жүрдис. Онын керечилери – слер ле Кудай. ¹¹Кажыгарды ла адазы балдарын чылап көрүп жүргенисти билеригер: ¹²Кудайга жарамыкту кылынзын деп, слерди кычырдыс, сөстөдис, бүүдүндирдис. Ол слерди Бойынын Каандыгына ла магына кычырат.

¹³ Онын учун бис те Кудайга туркаары алкыш јетирип јадыбыс. Бистен Кудайдын сөзин угала, јуудып алган эдигер; оны кижинин сөзин чилеп эмес, је Кудайдын сөзин чилеп јуудып алдыгар. Бу сөс чындаптан андый. Ол слерде, бүдүп турган бойыгарда, ижин эдет. ¹⁴ Иудей јеринде Христос Исустыйы болгон Кудайдын серкпелериле чилеп, слерле база андый болгон ине, карындаштар. Олор иудейлерден чилеп, слер де бойыгардын јерлештеригерден шыра көрдигер. ¹⁵ Иудейлер Исус Кайраканды ла јарчыларды өлтүргендер, бисти сүргендер, Кудайга јараарынча этпейдилер, ончолорына удурлажадылар; ¹⁶ кара јандулар аргадалзын деп, сөс айдарга турзабыс, буудактап јадылар. Бу ажыра кинчектеринин кемин јаантайын толтырадылар. Је учы-түбинде ологорго чугул јеткен.

Павел серкпеге ойто келип барарга јүткийт

¹⁷ Бис дезе, карындаштар, кезек өйгө слерден айрыдып койгонус, чырайыгарды көрбөй, је јүрегисле айрытпай јүргенис. Слерге тартылып, чырайыгарды көрөргө там күүнзегенис. ¹⁸ Онын учун слерге келерге күүнзегенис; мен, Павел, көп катап келерге күүнзегем, је бисти сатана буудактаган.

¹⁹ Исус Кайраканус алдында ижемјибис кем, сүүнчибис кем, мактанып турган кайралыс кем болуп баады? Онын келгенинде слер эмес бедигер? ²⁰ Эйе, слер бистин магыбыс ла сүүнчибис.

3

¹ Онын учун, мынан ары чыдажып болбой, Афиныда јангыс бойлорыс артсабыс торт деп шүүп, ² слерге Тимофей карындажысты ийдис. Ол Христостын Сүүнчилү Јарын јарлыктаарында бисле кожо Кудайга иштеп јүрү. Бис оны бүдүп турганыгарда слерди тынгытсын ла көкүтсин деп, ³ бу кысталанда кем де эренистелбезин деп ийгенис. Биске анайда темдектелгенин бойыгар билер инегер. ⁴ Ол до тушта, слерде болорыста, шыралаарыс деп, слерге озолондыра айтканыс. Андый ла болуп калды, оны билеригер. ⁵ Онын учун, мынан ары чыдажып болбой, бүдүп турганыгар керегинде угуп келзин деп, Тимофейди ийгем. Ченеечи слерди јолдон астыктырар деп, ижибис темей калар деп јалтангам.

⁶ Эмди дезе, Тимофей слерден бурулып, бүдүп турганыгар ла сүүжигер керегинде биске јакшы табыш экелди. Бисти јаантайын

жакшылап эске алынып жүргенигерди, бис слерди чилеп, слер де бисти көрүксип турганыгарды айтты. ⁷Онын учун ончо кату-жоболдо ло кысталанда бүткенигер ажыра көкүдү алдыбыс, карындаштар. ⁸Кайраканга чындык артып жүрген тужыгарда, эмди бис тирү инебис. ⁹Слер учун, Кудайыс алдында слердин шылтугарда сүүнип жүрген ончо сүүнчибис учун, Ого кандый алкыш жетиргедий эдибис? ¹⁰Чырайыгарды көрөргө лө бүдүп турганыгардын жетпезин толтырарга, түн-түш турумкай мүргүп жадыбыс.

¹¹Ада Кудай Бойы ла Иисус Кайраканыс слер жаар биске јол ачкай. ¹²Слерди дезе Кайракан бой-бойыгарга, ончо улуска сүүшле толтыргай ла ажыра толтыргай. Андый ок сүүшле бис слерге толгон эмейис. ¹³Иисус Кайраканыс ончо агаруларыла кожо келеринде Кудайыс ла Адабыс алдында слер јек јок ло агаруда болзын деп, Ол жүректеригерди тынгыткай. Аминь.

4

Кудайга учурлалган жүрүм

¹Анайдарда, карындаштар, канайда жүретени ле Кудайга жарайтаны керегинде бистен үредү алган эдигер. Слер анайда ла жүрүп жадыгар. Је мында мынанг көп једимдерге једигер деп, Иисус Кайраканнын адынанг сурап ла кычырып турубыс. ²Иисус Кайракан ажыра слерге кандый жакылталар бергенисти билер инегер.

³Кудай слерди агару болзын, балыр жүрүм жүрбей тудунзын деп күүнзейт. ⁴Кажыгар ла бойынын эдин агаруда ла күндүде чеберлейтенин билер учурлу, ⁵Кудайды билбес кара јандулар чылап, кычагардын күүнине салдырбас учурлу. ⁶Карындажыгар јанынан јаман кылынбагар, бу керекте бойыгарга туза бедиребегер. Бу ончозы учун Кайракан өч алат. Ол керегинде башкыда слерге айтканыс ла керелегенис. ⁷Кудай бисти быјарга эмес, агаруга кычырган ине. ⁸Анайдарда, бакпай турган кижиге, кижиге бакпай турган эмес, слерге Бойынын Агару Тынын берген Кудайга бакпай јат.

⁹Карындаштык сүүш керегинде дезе слерге бичийтени керек јок. Кудай бой-бойыгарды сүүрге үредип койгон ине. ¹⁰Анайда ла эдип, Македония ичиндеги ончо карындаштарды сүүп жадыгар. Је слерди кычырып турубыс, карындаштар: бой-бойыгарды там тыныда сүүгер, ¹¹јобош жүрерге, бойыгардыйын эдерге, акту бойыгардын

колыгарла иштеерге там кичеенигер. Ол керегинде слерге айткан эдибис. ¹²Туш улус алдында јакшы тудунып, немеден тутабар деп, мыны айдып турганыс ол.

Кайракан келер

¹³Карындаштар, слерди өлгөндөр керегинде билзин деп турубис, ижемјизи јок өскө улус чылап, слерди ачуланбазын деп. ¹⁴Иисус өлөлө тирилген деп бүдүп турган болзобис, Иисуска бүдүп өлгөн улусты Кудай Оныла кожо экелер деп, бүдүп јадыбыс ине. ¹⁵Мыны слерге Кайраканнын сөзиле айдып турубис: бис, Кайраканнын келеринде јүрүп, артып калар улус, өлгөндөрдү бир де озолобозыс. ¹⁶Јакару угулар – архангелдин үни ле Кудайдын амыргызынын табыжы. Кайракан Бойы тенериден түжер, Христостын Бойындагы өлгөн улус озо тирилер. ¹⁷Онон бис, тирү арткан улус, Кайраканла кейде туштажарга, олорло кожо булутка ала койыларыс. Анайып јаантайын Кайраканла кожо болорыс. ¹⁸Онын учун бу сөстөрлө көкүдигер.

5

Ойгу ла эрүүл бололы

¹Өйлөр лө күндер керегинде слерге бичийтени керек јок, карындаштар. ²Кайраканнын күни түнде уурчы чылап келерин бойыгар да быжу билеригер. ³«Амыр, кайдан да јеткер јок» дешкилеп турза, олорго сакыбаган јанынан јайраду табарар. Ол барлу үй кижиге табарып толголткон оорудый болор. Олор мынан бир де кыйыжып болбос. ⁴Слер дезе, карындаштар, карачкыда эмезигер, ол күн слерге уурчы чылап једе конбос. ⁵Слер ончогор – жарыктыйы ла түштийи инегер. Бис түндийи де, карачкынын да эмезис. ⁶Анайдарда, өскөлөри чилеп уйуктабайлы, је ойгу ла эрүүл бололы. ⁷Уйуктап турган кижилер түнде уйуктаидылар, ичип тургандары түнде ичинип аладылар. ⁸Бис дезе, түштийи бойыбыс, эрүүл бололы. Бойыбыска бүдетенин ле сүүшти алалы, ол көө-куйагыс болор; аргадаларыс деп, бойыбыска ижемјини алалы, ол темир бөрүгис болор. ⁹Кудай бисти чукул көрзин деп эмес, Иисус Христос Кайраканыс ажыра аргадаш алзын деп туткан. ¹⁰Ойгу ба, айса уйуктап јатканыс па, Оныла кожо јүрзин деп, Ол бис учун өлгөн. ¹¹Онын учун, эмди эдип турганыгар чылап, бой-бойыгарды көкүдип, бой-бойыгарды тындыдыгар.

Жакшыны эдигер, Тынды өчүрбегер

¹² Слерди, карындаштар, сурап турубыс: Кайраканга болуп жол көргүзип, санандырып, ортогордо иштеп жүргендерди тоогор. ¹³ Олорды сүүп, эдип жүрген ижи учун эн бийик күндү эдигер. Ортогордо амыр болзын. ¹⁴ Анайда ок слерди, карындаштар, кычырып турубыс: аай-баш жок улусты санандырыгар, бортыктарды көкүдигер, жүдектерди жөмөгөр, ончо улуска узакка чыдамкай болугар. ¹⁵ Кемге де жаманнын ордына жаманды жандыра бербегер. Карын, бой-бойыгарга ла ончо улуска жаантайын быянзак болугар.

¹⁶ Жаантайын сүүнип жүрүгөр. ¹⁷ Туркаары мүргүгөр. ¹⁸ Ончозы учун алкыш жетиригер. Слерге, Христос Иисусла бирлик болуп жүргендерге, Кудайдын табы андый.

¹⁹ Тынды өчүрбегер. ²⁰ Судурлап айдылганды жектебегер. ²¹ Ончозын ченеп көрүгөр, жакшыданг тудуныгар. ²² Не ле бүдүм жаманнан кыйыжыгар.

²³ Амырдын Кудайы Бойы десе слерди толо агарулазын; Иисус Христос Кайраканыс келеринде тыныгар, жулагар ла эдигер бүткүл, жек жок болуп чеберлелзин. ²⁴ Слерди кычырып турганы чындык, Ол мыны жайаар.

²⁵ Карындаштар, бис те учун мүргүгөр. ²⁶ Ончо карындаштарды агару окшошло уткыгар. ²⁷ Кайраканла слерди сурап турум: бу самараны ончо карындаштарга кычырыгар.

²⁸ Иисус Христос Кайраканыстын жакшылыгы слерле кожо*.

* Кезик жебрен түрбектер «Аминь» деп сөслө түгенет.

ПАВЕЛ АПОСТОЛДЫН
ФЕССАЛОНИКАДАГЫ
СЕРКПЕГЕ
ЭКИНЧИ САМАРАЗЫ

1

¹ Павелден, Силуаннан ла Тимофейден – Фессалоникада Ада Кудайдыйы ла Иисус Христос Кайракандыйы болгон серкпеге.

² Слерге Ада Кудайыстан ла Иисус Христос Кайраканнан жакшылык ла амыр жетсин.

*Кайракан агаруларда
макталарга келер*

³ Бис Кудайга слер учун жаантайын алкыш жетирер учурлу, карындаштар. Онызы чын, ненин учун дезе, бӱдӱп турганыгар там тыгып, кажыгардын ла бой-бойыгарга сӱӱжигер арбындап јат. ⁴ Онын учун Кудайдын серкпелеринде бис бойыс слерле мактанып јадыбыс – ончо истежӱлерди ле кысталандарды ӱдӱп, чыдамкай болгоныгарла, бӱдӱп турганыгарла. ⁵ Мынызы Кудайдын јаргызы чындык болгонын керелейт: слер Кудайдын Каандыгына јарамыкту деп бодолорыгар. Ого болуп шыралап јадыгар. ⁶ Кудай чындык болгонды эдип, слерди кыстап турган улусты кыстаар, ⁷ слерге, бисле кожо кыстадып тургандарга, токынал

берер. Мынызы Иисус Кайракан Бойынын күчинин ангелдери-
ле кожо от жалбыжында тенгериден ачылза болор. ⁸Ол Кудайды
билип албагандардан ла Иисус Кайраканыстын Сүүнчилү Жары-
на бакпастардан өч алар. ⁹Олор мөнгү өлүмле кезедилер: Кай-
раканнын чырайынан ла Онын күчинин магынан ырадылар.
¹⁰Ол Бойынын агарулары ортодо макталайын деп, ончо бütкен-
дер ортодо кайкадайын деп келген ол күнде андый болор. Слер
база ондо болорыгар, ненин учун дезе бистин керебиске бütти-
гер. ¹¹Бого болуп слер учун жаантайын мүргүп, Кудайыс Онын
кычырузына слерди жарамыкту этсин деп, слерди жакшыга күүнле
толтырсын деп, Бойынын күчиле бүдеринин ижин этсин деп,
сурап жадыбыс. ¹²Ол тушта Иисус Кайраканыстын ады слердин
бойыгарда макталар, слер Кудайыстын ла Иисус Христос Кай-
раканыстын жакшылыгыла Онын Бойында макталарыгар.

2

Жарамас жажыды качан ок иште

¹Карындаштар, Иисус Христос Кайраканыстын келери ле Ол
бисти Бойына жууры керегинде айтса, сурап турубис: ²оп-соп түш-
пегер, тыннан да, сөстөн дө түймебегер; бис ийгендий, Кайракан-
нын күни качан ок једип келген деп бичилгендий самарадан да
түймебегер. ³Слерди кем де канайып та төгүндебезин. Кудайдан ја-
на түжүш болбойынча, кинчектин кижизи, јайраду уулы ачылба-
йынча, ол күн келбес. ⁴Ол ончозына удурлажар, Кудай деп адалган-
нан эмезе улус неге бажырып турганнан ончозынан бийиктединер.
Онон болгой Кудайдын Öргөозинде отурып алып, бойын Кудай
деп јарлаар.

⁵Мен слерде болорымда, мыны слерге айдып јүргеним санаа-
гарга кирбейт пе? ⁶Ого бойынын өйинде ачыларын не тудуп тур-
ганын эмди билип жадыгар. ⁷Жарамас жажыды качан ок иште ине, је
озо баштап эмди тудуп турганы кедери алылар учурлу. ⁸Ол тушта
јарамастузы ачылар. Оны Иисус Кайракан Бойынын тыныжыла
өлтүрер, Бойынын келгенинин ачылганыла јоголтор. ⁹Жарамас-
тузынын келери — ол сатананын ижи. Ол төгүн ончо күчле, бил-
дилерле, кайкалдарла келер; ¹⁰јайрадылып јаткандарды не ле деп
төгүндеп, чындык эмеске экелер. Олор аргадалайын деп, чыннын

сүүжин жуутпаганы учун жайрадылып жадылар. ¹¹ Бу учун Кудай ологго азыштын күчин ийер, олог төгүнге бүтсин деп, ¹² чынга бүтпеген, же төгүннен соот тапкан ончо улус жаргылалсын деп.

***Сөслө слерге табыштырып берген үредүден
бек тудуныгар***

¹³ Кайракан слерди сүүп жат, карындаштар. Бис десе слер учун Кудайга жаантайын алкыш жетирер учурлу. Ол слерди Тынла агаруланым ла чынга бүдүп аргадалзын деп, баштапкыларды чылап талдап алган ине*. ¹⁴ Бого Ол слерди бис жарлыктаган Сүүнчилү Жар ажыра кычырган, Иисус Христос Кайраканыстын магына слерди једингедий болзын деп. ¹⁵ Анайдарда, карындаштар, бек болугар, сөслө эмесе самарабысла слерге табыштырып берген үредүден тудуныгар.

¹⁶ Бисти сүүген, Бойынын јакшылыгыла мөнкү токынал ла јакшылыкту ижемји берген Иисус Христос Кайраканыс Бойы, Кудай Адабыс ¹⁷ јүрекеригерди токынаткай, слерди ончо быйанду керекте ле сөстө тыныткай.

3

¹ Адакыда, карындаштар, бис учун мүргүгер, слерде де чилеп, Кайраканнын сөзи ылтам тарказын ла макталсын деп, ² јарабас кылыкту ла јаман улустан айрылалы деп, ненин учун десе Кудайга ончозы бүтпейдилер. ³ Же Кайракан чындык, Ол слерди тындып, јаманнан чеберлеер. ⁴ Бис Кайракан ажыра слерге бүдүмјилү: слерге јакарганысты бүдүрип јүредигер ле бүдүреригер. ⁵ Кайракан десе Кудайдын сүүжине ле Христостын чыдузына јүрекеригерге јол көргүскей.

Иштеер күүни јок кижии ажанбас

⁶ Иисус Христос Кайраканыстын адыла слерге јакарым турубис, карындаштар: аай-баш јок јүрүп, бистен алган үредүле јүрбей турган не ле карындаштан кыйыжыгар. ⁷ Бистен канайда тем алатанын бойыгар билер инегер. Бис слерде аай-баш јок јүрбеген эдибис.

* Кезик јебрен түрбектерде: «Ол слерди Тынла агаруланым ла чынга бүдүп аргадалзын деп, бажынан ала талдап алган».

⁸Кемнинг де калажын тегин жибедис, же кемигерди де кўчсиндирбеске, бойыска килебей, тўн-тўш иштеп жүрдис. ⁹Бисте жан болбогон учун эмес, карын, бойысты тем эдип көргүзерге, анайда эткенис.

¹⁰Слерде болорыста, жакарганыс: иштеер кўўни жок кижичи ажанбас.

¹¹Же кезигер аай-баш жок жүрүп, нени де этпей, сандырап жадылар деп угадыс. ¹²Андый улусты Иисус Христос Кайраканнын адынан жакарып ла кычырып турубис: токыналу иштеп, бойынын калажын жизин. ¹³Слер дезе, карындаштар, быйанды эдип, чылабагар.

¹⁴Кем кижичи бу самарадагы сөзибисти укпаза, ол кижини аяруга алыгар, оны уйалтарга, оныла колбу тутпагар. ¹⁵Же өштүге бодобогор, карындашты чылап санандырыгар.

¹⁶Амырдын Кайраканы Бойы жаантайын ла ончо эп-аргала слерге амыр бергей. Кайракан ончогорло кожо!

¹⁷Мен, Павел, бу уткуулды бойымнын колымла бичип турум. Кажы ла самарамды анайда темдектеп, анайда ла бичип жадым. ¹⁸Иисус Христос Кайраканыстын жакшылыгы ончогорло кожо*.

* Кезик жебрен түрбектер «Аминь» деп сөслө түгенет.

ПАВЕЛ АПОСТОЛДЫҢ
ТИМОФЕЙГЕ
БАШТАПКЫ САМАРАЗЫ

1

¹Аргадаачы Кудайыс ла ижемјибис Христос Иисустыҥ јакарганыла Христос Иисустыҥ апостолы Павелден. ²Тимофейге, бӯдӯп јӯреринде чып-чын уулга.

Сеге Ада Кудайдан ла Христос Иисус Кайраканыстан јакшылык, быйан ла амыр јетсин.

Төгүн үредүчилер керегинде озолодо айтканы

³Македония јаар ууланып јадала, сени Ефесте артып калзын, кезик улусты кычырсын деп сурагам, өскө үредү таркатпазын деп, ⁴сананып тапкан куучындарга ла учы-куйузы јок угы-төзине бойлорын берип салбазын деп. Мынызы көп сабазында бӯдӯп јӯреринде Кудай башкараына эмес, блааш-тартышка экелет. ⁵Ол кычырунын амадузы – акту јӯректен, ару санаадан ла экијүстенбей бӯдӯп јӯреринен табылган сӯүш. ⁶Бу амадудан кезик улус јана болуп, куру эрмек-куучынга јайылган. ⁷Олор Јасактын үредүчилери болор кӯүндү, бойлоры дезе нени айдып та, неге бӯдүмјилеп те тургандарын аайлабай јадылар.

⁸Јасакла чын тuzаланып турза, ол јакшы деп, бис билерис.

⁹Анайда ок билерис, Јасак акту улуска учурлалбаган, ол јазык

эткендерге ле бакпастарга, ак-чек эместерге ле кинчектүлерге, Кудайы жок кижилерге ле быjarсыгандарга, адазын ла энезин өлтүрөөчилерге, кижн өлтүрөөчилерге учурлалган; ¹⁰баскындарга, үй улусла чылап билишкен эр улуска, кижининг тынын кулданаачыларга, төгүнчилерге, төгүндөп керелөөчилерге, кемжикпеген үредүге удурла ончо немеге учурлалган. ¹¹Бу үредү алкышту Кудайдын мактулу Сүүнчилү Жарына келижет; Ол мыны меге ижемжилеген.

Кудайдын быяны учун алкыш

¹²Меге күч берген Христос Иисус Кайраканыска алкыш-быяным. Ол мени чындык деп бодоп, ишке тургускан. ¹³Башкыда Оны жамандагам, истегем ле тарындыргам, же меге быян эдилген, ненин учун дезе билбей ле бүтпей жадып анайда эткем. ¹⁴Кайраканыстын жакшылыгы дезе мени Христос Иисуска бүдериле, сүүшле артыктай толтырган.

¹⁵Бат, жуудып аларга жарамыкту чындык сөстөр: Христос Иисус телекейге кинчектү улусты аргадаарга келген, олардын баштапкызы мен эдим. ¹⁶Иисус Христос Бойынын ончо узак чыдузын озо мен ажыра көргүссин деп, бого болуп меге быян эдилгени ол. Мынызыла мөнкү жүрүм аларга Ого бүдетен улуска тем эткен. ¹⁷Чактардын Каанына, өлбөс, көрүнбес, бирлик Кудайга, үргүлү чакка күндү ле мак. Аминь.

¹⁸Тимофей уулым, сен керегинде жарчылар ажыра айдылган сөстөргө келиштире бу жакылтаны сеге берип турум. Бу сөсти тугаланып, жакшы жуучыл чылап тартыш. ¹⁹Кудайга бүдүп, ару санаалу бол. Кезик улус ару санааны жектеп койгон, олардын Кудайга бүткени талайда кереп чилеп оодылган. ²⁰Олардын тоозында Именей ле Александр. Кудайды жамандабаска үренип алзын деп, оларды көрмөскө берип ийгем.

2

Серкпенин Кудайга бажылары

¹⁻²Элден озо сурап турум: Кудайга беринип, Оны тооп, токыналу ла тымык жүрүм жүрерге, ончо улус учун, каандар ла жанда тургандар учун жайнагар, мүргүгер, сурагар, алкыш-быян айдыгар. ³Мынызы Аргадаачы Кудайыска жакшы ла жарап жат. ⁴Ол ончо улус аргадалып, чынды билип алзын деп жат. ⁵Кудай жангыс ине, Кудай

ла улус ортодогы Ортотчы да жангыс, ол — кижы Христос Иисус. ⁶Ол ончо улус учун толынты эдип, Бойын берген; мынызы — бойынын ойининг керези. ⁷Бого болуп мен жарлыкчыга ла апостолго, бүүдеринде ле чында калыктардын үредүчизине тургузылгам. Чынды айдадым, төгүндебей жадым.

⁸Анайдарда, эр улус чугулданбай ла эренгистелбей, ару колдорын көдүрүп, кандый да жерде мүргүзүн деп турум. ⁹Анайда ок үй де улус жарамыкту кийинсин деп турум; төп болзын ла тудунып билзин, чачын өөргөниле, алтынла, эржинеле, баалу-чуулу кийимле кееркединбезин, ¹⁰карын, Кудайга беринген кандый ла үй кижы эдетен быйанду керектерле кееркединзин. ¹¹Үй кижы унчукпай, сөсуккур болуп үренсин. ¹²Үй кижиге үредерге эмезе эр кижини башкарага жаратпай жадым, ол тымык жүрер учурлу, ¹³ненин учун дезе озо Адам жайалган, онон — Ева. ¹⁴Адам төгүндөткен эмес, үй кижы сырангай төгүндедип, жазык эткен. ¹⁵Же үй кижы бала тапканыла аргадалар, бүдүп ле сүүп, агару болуп ла чын сананып жүрзе.

3

Серкпедеге башкараачылар

¹Чын айдылган сөс: епископтын ижине жүткүген кижы жакшы иш күүнзеп жат. ²Же епископ жек жок, бир үйлү, эрүүл, көгүстү, ак санаалу, күндүзек болор, үредип билер учурлу; ³аракызак эмес, кырмакчы эмес болор, карын, жымжак, амырды сүүр, акчага үстүкпес учурлу; ⁴акту бойынын айлы-журтын жакшы башкараар, бала-барказын сөсуккурда тудар, ологго тоомжылу болор учурлу. ⁵Акту бойынын айлы-журтын башкарып билбес кижы Кудайдын Серкпезин канайып кичеер? ⁶Ол Кудайга жуукта жангы баштанган улустан эмес болор учурлу, сайыркап, көрмөслө кожо жаргыга кирбезин деп. ⁷Ол анайда ок тил-ооско илинбеске ле көрмөстинг чакпызына түшпеске, тыш улустан жакшы керелү болор учурлу.

⁸Диакондор анайда ок жарамыкту улус болор учурлу: экидилденбес, аракыга тартылбас, уйатту астам бедиребес, ⁹бүүдерининг жажыдын ару санаада чеберлеер. ¹⁰Андый улус озо ченелзин, онон, жек жок болзо, иштезин.

¹¹Анайда ок үй де улус жарамыкту, копчы эмес, эрүүл, ончозында чындык болор учурлу. ¹²Диакон бир үйлү болор, бала-барказын

ла айлы-јуртын јакшы башкарау учурлу. ¹³Јакшы иштегени јакшы айалгага, Христос Иисуска бүдеринде ачык-јарык болоруна једет ине.

Улу Јазыт

¹⁴Удабастан сеге келерим деп, иженип турум. ¹⁵Саадап калзам, Кудайдын туразында бойын канайда тудунатанын сени билзин деп, мыны бичип турганым бу. Онын туразы – тирү Кудайдын Серкпези, чыннын баганазы ла төзи. ¹⁶Кудайга беринеринин јажыды көп керелелген: Кудай эт-канду келген, Тыннын Бойында акталган, ангелдерге көрүлген, калыктарда јарлыкталган, телекейде бүдүлген, макта көдүрилген.

4

Тимофейге алкыш сөстөр

¹Калганчы өйлөрдө кезик улус бүдеринен јана болор деп, Тын јарт айдат. Олор аскыраачы тындарга ла шилемирдин үредүзине бойлорын берип койор. ²Андый үредү эки жүстү төгүнчилерден келип јат. Олордо уйалар јүс јок. ³Олор айыл-јуртту болорын болдыртпайдылар, кезик курсакты јибей тудунсын деп албадайдылар. Кудай бүткен ле чынды билип алган улус алкыш-быйанын айдып јизин деп, курсакты јайаган ине. ⁴Кудайдын ончо јайаганы јакшы, алкыш-быйанла алылып турган ончо неме јектелбес учурлу, ⁵ненин учун дезе ол Кудайдын сөзиле, мүргүülle агарулалат.

⁶Мыны карындаштарга айдып, Кудайга бүдеринин сөстөриле, сен ээчий барган јакшы үредүле жүрүп јадын деп, бойынды көргүзөринг. Анайып Христос Иисустын јакшы јалчызы болорын. ⁷Карган эмеендердин сананып тапкан јескинчилү куучындарынан кыйыжып тур; бойынды Кудайга беринеринде тазыктыр. ⁸Эт-канды тазыктыратаннын тузазы ас; Кудайга беринеринде дезе ончозы тузалу, ондо эмдиги ле келер жүрүмге берген сөс бар. ⁹Менин айдып турганым чын, оны јуудып аларга јарамык. ¹⁰Бис уур иштеп, базындырышка чыдажып јадыбыс, ненин учун дезе тирү Кудайга иженедис. Ол ончо улусты, анчада ла бүдүп турган улусты аргадайт.

¹¹Улусты бого кычырып, анайда үрет. ¹²Јиит те болзон, сени кем де керекке албай калбазын. Карын, бүдүп турган улуска сөстө,

кылык-јанда, сүүште, бүдүп жүреринде, ару жүрүмде јозок бол. ¹³Кел-бейинчем, Чийимди кычыр, бүдүмјиле, үрет. ¹⁴Јаандар сеге кол салып алкап турарда, јарчылардын сөстөриле айдылып, сеге берилген јайалтаны керекке албай калба. ¹⁵Мыны ончозын кичее, ого бастыра бойынды бер, једиминди ончо улус көрзин деп. ¹⁶Бойыңа ла үредүге ајарыңкай бол, мында турумкай бол. Анайда эдип, бойыңды да, сени угуп турган улусты да аргадап аларың.

5

Бир кезик јөн айдып бергени

¹Јажай берген эр кижини каарып айтпа, је аданга чылап айт; јиит уулдарга карындаштарыңа чылап; ²јажай берген үй улуска энелерге чилеп; јиит кыстарга сыйындарыңа чылап. Мыны ару санаалу болуп эт. ³Тул үй улусты, чыннан тул үй улусты, тооп жүр. ⁴Кандый бир тул үй кижини балдарлу эмезе јеен балдарлу болзо, омор элден озо акту бойының билезин тооп жүрерге, јаандарына каруу эдип, оморды кичеерге үренсин. Онызы Кудайга јарап јат. ⁵Чыннан тул калып, јангыскан арткан үй кижини Кудайга ијенип, болуш сурап, Ого тун-түш мүргүп јат. ⁶Сайрап жүргени дезе тирүге өлүп калганы ол. ⁷Оморды бого үрет, каарып айдар шылтак јок болзын деп. ⁸Бойының улузын, анчада ла айылдагы улузын кичебей турган кижини дезе бүдүп жүреринен јана түжүп, бүтпес кижиден јаман болгоны ол.

⁹Ас ла салза алтан јашка јеткен, бир эрлү болгон тул үй кижини тоого кирер аргалу. ¹⁰Ол быйанду керектериле јарлу болор учурлу: бала-барка азыраган, күндүзек болгон, агарулардын будын јунган болзо, шыралап жүрген улуска болушкан, бойын быйанду керек эдерге учурлаган болзо.

¹¹Јиит тул үй улусты тоого кийдирбе, ненин учун дезе, сезими ээлеп, Христостон туура апарганда, омор кижиге барар күүндү. ¹²Башкыда берген сөзин јектегени учун омор јаргыга калар. ¹³Мынан башка, иш этпей, айылдар керип жүрерине үренип калгылайт. Јаңыс та иштебей жүрген эмес, је калырууш болгылайт, өскө улустың керектерине киришкилейт, айтпасты айдып жүргүлейт. ¹⁴Онын учун тул келин кижиге барзын, бала тапсын, айылдын ижин этсин, өштүге јаман айдар шылтак бербезин

деп, күүнзеп турум. ¹⁵Кезиги жолдон астыгып, сатананы ээчий барган ине.

¹⁶Бүдүп турган үй кижинин билезинде тул улус бар болзо, олорго болушсын, олор серкпеге жүк болбозын, серкпе чыннап тул үй улуска болужар аргалу болзын.

¹⁷Жакшы башкарып турган жаандар ангылу күндүдө болзын, анчада ла жарлыктап ла үредип жүргендери. ¹⁸Чийимде айдылган: «*Теермен айландырган чардын оозын танба*»; база: «*Иштеп жүргени жалына турар*». ¹⁹Эки эмезе үч керечи жөмөбөгөн болзо, жаанды бурулап айтканды укпа. ²⁰Кинчек эдечилерди ончо улус алдында илезине чыгар, арткан улус айап жүрзин деп.

²¹Кудайдын ла Христос Иисустын алдында, талдап алган ангелдердин алдында айдып, кычырып турум: бу жакаруларды озолдо шүүнбей бүдүр, нени де этсен, улусты ылгабай эт.

²²Кемге де жылгырлап кол салып алкаба, өскө улустын кинчегинде турушпа. Бойынды ару тут.

²³Ич-карынын улам сайын оорып турган учун жаңыс суу ичпе, же эмештен арака ичип тур.

²⁴Кезик улустын кинчектери олордын алдында жаргыга барып, иле көрүнөт; кезигинин кийнинен барып жадылар. ²⁵Анайда ок быйанду керектер иле. Иле эмес болзо, туйукта болор аргазы жок.

6

¹Кудайдын ады ла үредү жамандалбазын деп, базынчыкта жүрген кулдар бийлерин жаантайын күндүгө турар эдип тоор учурлу. ²Бүдүп турган бийлерлү кулдар бийлерин немеге бодобой калбазын, олор – карындаштар. Карын, олорго там кичеенип иштезин, ненин учун десе олор бүдет, олорды Кудай сүүйт, бойлорын быйанду керектерге учурлагандар. Бого үредип, бүдүмжиле.

Кудайга беринери – байыыр арга эмес

³Өскө үредү таркадып, Иисус Христос Кайраканыстын чын сөзиле, Кудайга беринери керегинде үредүле жөпсинбей турган кижиге ⁴сайыркап жат, нени де билбес, сөс блаашпайынча ла блаажып-таргышпайынча жүрүп болбой жат. Мынан улам күйүниш, өөн-бөкөн, жамандаш, жаман серениш, ⁵куру сөс блаажыш болуп

јат. Андый керектерде санаазы кемжик, чынды јектеген улус туружып, Кудайга беринери ол байыыр арга деп сананып јадылар.

⁶Је улу байлык — Кудайга беринип, не барыла болорзынары. ⁷Бис телекейге нени де экелбеген инебис, бу телекейден нени де чыгарып болбозыс. ⁸Курсакту ла кийимдү болзобыс, мыныла болорзыналы. ⁹Байыырга сананган улус дезе ченелтеге кирип, чакпыга тјжүп, эш-кереги јок ло каршулу көп кычага алдырып јадылар; онызы улуска јаманды ла өлүмди экелет. ¹⁰Ончо јаманнын тазылы — акчага үстүгери. Кезик улус ого беринип, бүдүп јүреринен астыгып, бойларына бойы көп кыйын-шыра экелгендер.

***Бүдүп јүреринин
бийанду тартыжузын өткүр***

¹¹Сен дезе, Кудайдын кижизи, мынанг кыйыш, акту болорго, Кудайга беринерине, бүдүп јүрерине, сүүшке, чыдамкай, јобош болорына јүткү; ¹²бүдүп јүреринин бийанду тартыжузын өткүр, мөнкү јүрүмнен тудун. Сен Кудайга чындык болгонунды көп улус алдында керелеген инен. ¹³Ончозына јүрүм береечи Кудайдын алдында ла Понтий Пилат көзинче Кудайга чындык болгонун керелеген Христос Иисус алдында сени кычырып турум: ¹⁴Иисус Христос Кайраканыс ачыларына јетире јакылтаны ару ла јек јок бүдүр. ¹⁵Мыны бойынын ойинде алкышту ла сок јангыс Башчы, каандардын Кааны, кайракандардын Кайраканы ачар. ¹⁶Ол сок јангыс, өлбөс; Ол кем де кирип болбос жарыкта јүрет. Оны улустын кемизи де көрбөгөн лө көрүп болбос. Ого үргүлјиге күндү ле күч! Аминь.

¹⁷Эмдиги чактын байларына кычыру эт, бойлары керегинде бийик сананбазын, чындык эмес байлыкка иженбезин, Кудайга ижензин. Ол, јакшысынзын деп, биске ончозын элбеде берип јат. ¹⁸Олор јакшыны этсин ок, бийанду керектерле байызын, неме кыскалбазын, өскө улусла үлежерге күүнзезин; ¹⁹чын јүрүм аларга, келер ойдин јакшы тözөгöзи болгон байлыкты бойларына јöзöзин.

²⁰Э-э, Тимофей! Сеге берилгенди чеберле, билгир деп төгүн адалып турган Кудайга јарабас куру эрмек-куучыннанг ла тузазы јок блааш-тартыштанг кыйыш. ²¹Оны јарлыктап, кезик улус бүдүп јүреринен јана болгон. Слерле јакшылык болгой*.

* Кезик јебрен түрбектер «Аминь» деп сөслө түгенет.

ПАВЕЛ АПОСТОЛДЫН
ТИМОФЕЙГЕ
ЭКИНЧИ САМАРАЗЫ

1

¹ Менен, Кудайдын табыла Христос Иисустын апостолы Павелден. Мен Христос Иисустагы жүрүм керегинде Кудайдын сөзи аайынча тудулгам. ² Тимофейге, сүүген уулга.

Сеге Ада Кудайдан ла Христос Иисус Кайраканыстанг жакшылык, быйан ла амыр жетсин.

Алкыш-быйан ла көкүдү

³ Ада-өбөкөлөрүм чилеп ару санаамла бажырып турган Кудайга алкыш-быйаным. Түн-түш мүргүп, сени улайын эске алынып жадым. ⁴ Көзүңнүң жажын эске алынып, сүүнчиле толорго, сени көрүксип турум. ⁵ Эки жүстенбей бүдүп жүргениңди эске алынып жадым: анайда башкыда Лоида жаанан ла Евника энең бүткен эдилер. Олордын бүткени сениң бойыңда да жүрү деп, бүдүп жадым. ⁶ Оның учун сеге кол салып алкаарымда Кудайдан берилген жайалтаны бойыңда өскүр деп, эске алындырып турум. ⁷ Кудай биске коркыйтанның тынын эмес, күчтүң, сүүштүң ле бойың тудунарының тынын берген ине. ⁸ Оның учун Кайраканыстың керечизи болорго уйалба, Ол учун кижендеткен менен де уйалба. Карын, Кудайдын күчиле Сүүнчилү Жар учун мениле кожо кыйнал. ⁹ Ол бисти аргадап,

агару кычырула, эткен керектерисле эмес, Бойынын темдектеп койгоныла кычырган. Өйлөр башталардан озо биске Христос Иисус ажыра берген јакшылыгыла кычырган. ¹⁰Эмди дезе јакшылыкты Аргадаачыбыс Христос Иисустын ачылганы ажыра көрүнер эткен. Ол өлүмди јоголтып, Сүүнчилү Јар ажыра јүрүмди ле мөнкү болорын иле эткен. ¹¹Мен бу Јарга јарлыкчы, апостол ло үредүчи эдип тургузылгам. ¹²Мынан улам кыйналып турум. Је ујалбай јадым, ненин учун дезе кемге бүдүп турганымды билерим; меге ижемјилегенди Ол байагы күнге јетире чеберлеер аргалузына бүдүп јадым. ¹³Христос Иисустын Бойында бүдүп ле сүүп јүрерге, менен уккан кемжикпеген сөстөрдү тем эдип ал. ¹⁴Сеге ижемјилеген јакшыны бойыбыста јүрген Агару Тынла чеберле.

¹⁵Асиянын ончо улузы менен туура баштанганын билерин, олардын тоозында Фигелл ле Ермоген.

¹⁶Онисифор-эштин улузына Кайраканнан быян јетсин, меге көп катап коот берип, кижендү болгонымнан ујалбаган учун. ¹⁷Карын, Римде болордо, мени кичеенип бедиреп, таап алган. ¹⁸Кайракан ого ол күнде Кудайдын быянын ийсин. Ол меге Ефесте канайда болушканын ончозынан артык билерин.

2

Христос Иисустын јакшы јуучылы

¹Анајдарда, уулым, Христос Иисустагы јакшылыкта күч ал. ²Көп керечилер көзинче менен укканынды чындык улуска јетир, өскө дө улусты үредип койор аргалу болзын деп. ³Христос Иисустын јакшы јуучылы чылап, уур-күчтерде кожо туруш. ⁴Черүге алган кижиге јарайын деп, кандый да јуучыл јадын-јүрүмдеги керектерле бойын колбобой јат. ⁵Маргаанда туружып, маргааннын ээжизин бускан кижі кайрал албас. ⁶Уур иштеп јүрген кырачы түжүмнен озо алар учурлу. ⁷Нени айдып турганымды ондо, Кайракан сеге ончозын ондоорго берер.

⁸Сүүнчилү Јарымда айдылганыла, тирилген Иисус Христосты – Давидтин калдыгын эске алып јүр. ⁹Бу Јарга болуп кыйналып јадым, онон болгой шокчыл чылап кижендедип койгом; је Кудайдын сөзин кижендеп болбос. ¹⁰Анајдарда, Кудай талдап алган

улуска болуп ончо немеге чыдажып жадым, олар до Христос Иисус ажыра мөнкү макла кожо аргадаш алар аргалу болзын деп. ¹¹Чын айдылган сөс: «Оныла кожо өлгөн болзобыс, Оныла кожо жүрерис. ¹²Чыдажып турган болзобыс, Оныла кожо башкарарыс. Ја-на түшсебис, Ол до бистен јана түжер. ¹³Чындык эмес болзобыс, Ол чындык артат, ненин учун дезе Ол Бойынан јана түжүп болбос».

Кудайдан ченелген ишчи

¹⁴Кудайдын алдында сурап, мыны эске алындырып тур: сөс керегинде блааш-тартыш этпезиндер. Олордон бир де туза јок, угуп турган улуска каршу једет.

¹⁵Эткен кереги учун уйалары јок, чындыктын сөзин чын үредип турган, ченелген ишчи деп, Кудайдын алдында бойынды көргүзөргө кичеен. ¹⁶Эш-немеге јарабас куру эрмек-куучындардан кыйыжып жүр. Ого кирижип турган улус там ла там Кудайы јок жүрүп баштаар. ¹⁷Олордын сөзи југуш оору чылап таркаар. Андый улустын тоозында Именей ле Филит. ¹⁸Олор тирилиш болуп калган деп айдып, чыннын јолынан астыгып, кезик улустын бүдүп турганын јайрадып жадылар. ¹⁹Је Кудайдын бек төзөгөзи туруп јат. Анда мындый тагма бар: «*Кайракан Бойынын улузын билер*»; база: «*Кайраканнын адыла бойын аданып жүрген кажы ла кижги, јазыктан јана болзын*».

²⁰Јаан турада јангыс та алтыннан ла мөнгүннен эмес, агаштан ла той балкаштан эткен аяк-казан бар. Кезиги күндүлү тузаланышка, өскөлөри – күндүлү эмес. ²¹Анайдарда, бойын јаманнан арутаган кижги күндүлү тузаланышка керектү, агарулалган, Ээзине тузалу, быйанду керекке белен аяк-казан болор.

²²Јиит тужыннын кычазынан кыйыш, Кайраканга ару жүрегинен баштанып турган улусла кожо актуга, бүдүп жүрерине, сүүшке, энчүге јүтки. ²³Тенексү ле учур јок блааш-тартыштардан кыйыжып жүр, олар өөн-бөкөнгө экелип турганын билерин. ²⁴Кудайдын кулы өөркөшпөс учурлу, карын, ончо улуска күүнзек болор, үредип билер, чыдамкай болор, ²⁵удурлажып турган улусты јым-жак түзедер учурлу. Айса болзо, Кудай ологго кинчегин алынар арга берер, олар чынды биллип алар, ²⁶санаазы кирер, көрмөстин чакпызынан јайымдалар. Көрмөс бойынын табын бүдүрсин деп, оларды олјодо туткан ине.

3

Калганчы күндерде Кудайы жок жүрери

¹Билип жүр, калганчы күндерде уур-күч өйлөр келер. ²Улус жагыс бойын сүүр, акчага үстүгөр, мактанчак, бийиркек болор, жамандаар, ада-энезинин сөзин укпас, быйаны жок болор, олордо агару не де болбос; ³буурсабас, жаражар күүни жок, копчы болор, тудунбас, казыр болор, жакшыны жаман көрөр; ⁴садынчак болор, сананбас, улуркак болор, соот-жыргалды Кудайдан артык сүүр. ⁵Тыштыла Кудайга берингендий болор, бойлоры бериништин күчин жектеп жадылар. Андый улустан кыйыжып жүр. ⁶Олордын кезиги кинчектерге бастырган, жүзүн-базын кычаларга башкарткан үй улустын айылдарына кирип, олорды олжолойдылар. ⁷Бу үй улус жаантайын үренип, чынды билип аларына качан да једип болбойдылар. ⁸Ианний ле Иамврий Моисейге удурлашканы чылап, олор до чынга удурлажадылар. Олор бүдүп жүреринде ченедер аргазы жок, санаазы сан-тескери улус. ⁹Је олор оноң ары барып болбос, ненин учун дезе, байагы улусла болгоны чылап, олордын жүүлгеги ончозы алдында ачылар.

Неге үреткен, ондо болуп жүр

¹⁰Сен дезе үредүде, жүрүмде, амадуда, бүдүп жүреринде, чыдуда, сүүште, турумкайда мени ээчий барган. ¹¹Антиохияда, Иконияда ла Листрада истедип, кыйналып жүреримде, мениле кожо болгон. Бу истежүлөрдү чыдажып өткөм, олордын ончозынан мени Кайракан айрыган. ¹²Анайда ок Кудайга беринип, Христос Иисустын Бойында жүрер күүндү ончо улус истедер. ¹³Јаман улус ла куурмакчылар дезе улусты аскыртып ла бойлоры азып, оноң јаан јаманга јединер. ¹⁴Сен дезе, сени кем үреткенин билип, неге үреткен ле нени ижемјилеген, ондо болуп жүр. ¹⁵Кичүден ала Агару Чийимдерди билерин, олор сени ойгор эдип, Христос Иисуска бүткенин ажыра аргадаш берер аргалу. ¹⁶Ончо Чийим Кудайдын Тыныла берилген. Ол улусты үредерге, кинчекти илезине чыгарарга, жүрүмди түзедерге, акту эдип таскадарга тузалу. ¹⁷Кандый ла быйанду керекти эдерге јепселген болзын деп, Кудайдын кижизи белен болзын.

4

¹Кудайдын алдында ла Бойынын көрүнери, Бойынын Каандыгыла тирү ле өлгөн улусты жаргылаар Христос Иисустың алдында сурап турум: ²сөсти жарлыкта, өйинде ле өйинде эмес турумкай болуп, илезине чыгар, жастыраларды көргүзе айт, бүдүмжиле. Анайда ок жаантайын чыдамкай болуп үрет. ³Улус кемжикпеген үредүни угарга күүнзебес өй келер. Олор кулак сүүндирсин деп, бойлорынын күүниле үредүчилер жуур; ⁴кулагыла чынды укпай, улус сананып тапкан куучындарга баштанар. ⁵Je сен ончозында ойгу-эрүүл бол, кыйын-шырага чыдаш, Сүүнчилү Jar жарлаачынын керегин – бойынын ижинди бүдүр.

⁶Men бастыра бойымды тагылга салдым, баратан өйим једип келди. ⁷Јакшы тартыштым, жарышты түгестим, бүдүп јүретенин чеберлеп алдым. ⁸Эмди меге актунын веногы белетелген. Оны меге Кайракан, чындык Јаргычы, ол күнде берер; жангыс та меге эмес, Онын ачыларын сүүп сакыган ончо улуска берер.

Акту бойынын сурактары

⁹Меге капшай келерге күүрен, ¹⁰ненин учун дезе эмдиги телекейди сүүп, Димас менен јүре берген. Ол Фессалоника јаар атанган, Крискент – Галатия јаар, Тит – Далматия јаар. ¹¹Мениле кожо жангыс Лука артты. Маркты алганча кел. Ол менин ижиме керек. ¹²Тихикти Ефес јаар ийдим.

¹³Келзен, Троадада Карп-эште артырып койгон капталымды ла бичиктерди, анчада ла терезин экел.

¹⁴Темир сулачы Александр меге көп јаманын јетирген. Кайракан ого эткен керектериле јандыра берер. ¹⁵Сен де оноң ајарынып јүр, ол сөзибиске тың удурлашкан эди.

¹⁶Баштапкы катап јаргынын алдында туруп коруланарымда, мениле кожо кижиле болбогон, менен ончозы јүре берген. Мынызы ологорго удур болбозын! ¹⁷Кайракан дезе менин јаныма туруп, меге күч берген, мен ажыра јарлыкташ бүтсин деп, оны ончо калыктар уксын деп. Анайып арсланнын оозынан айрылгам. ¹⁸Кайракан мени не ле јаман керектен айрып, Бойынын Тенгеридеги Каандыгына аргадаар. Ого үргүлји чакка мак. Аминь.

Эзен айттырыштар

¹⁹ Прискиллага ла Акилага, Онисифор-эштинг улузына эзен айт. ²⁰ Ераст Коринфте артып калды. Трофим оорып јат, оны Милетте артырып койгом. ²¹ Кыш түшкелекте келерге күүјрен. Еввул, Пуд, Лин, Клавдия ла ончо карындаштар сеге эзен айттырып турулар.

²² Кайракан тыныгла кожо. Јакшылык слерле кожо*.

* Кезик јебрен түрбектер «Аминь» деп сөслө түгенет.

ПАВЕЛ АПОСТОЛДЫҢ
ТИТКЕ
САМАРАЗЫ

1

¹Талдап алган улус чылап бүдүп, Кудайга беринерине экелип турган чынды билип алган Кудайдын кулы ла Иисус Христостын апостолы Павелден. ²Анайда жаңыс мөңкү жүрүмге иженип бүдүп жадылар. Мөңкү жүрүмди чактар башталардан озо төгүндөбөс Кудай биске берер болгон. ³Же бойынын ойинде Бойынын сөзүн жарлыкташта ачкан; бу жарлыкташ Аргадаачыбыс Кудайдын жакарганыла, меге бүдүмжилелген.

⁴Титке, текши бүдери аайынча чып-чын уулга.

Сеге Ада Кудайдан ла Аргадаачыбыс Христос Иисустанг жақшылык ла амыр жетсин.

Титтин Криттеги ижи

⁵Жетире эдилбегенди этсин деп, ончо калалар сайын серкпенин жаандарын тургуссын деп, сени Критте артырганым ол. Сеге жакарганымла, ⁶олор жек жок болор учурлу, бир үйлү болор, Кудайга бүдүп турган балдарлу болор учурлу, кирезин билбес эмезе сөс укпас деп бурулатпас учурлу. ⁷Епископ Кудайдан башкараачы чылап, жек жок болор учурлу ине. Ол жаңыс бойын сүүбөс, чукулчы эмес болор, аракыга тартылбас учурлу, кырмакчы эмес болор, кирелте бедиребес

учурлу; ⁸ карын, күндүзек болор учурлу, жакшыны сүүр, чын сананар, чынынча эдер, кудайзак болор, бойын тудунып билер учурлу. ⁹ Ол анайда ок үредүге келишкен чындык сөстөн тудунар учурлу. Ол тушта чын үредү берер ле удурлажып турган улусты илезине чыгарар аргалу болор. ¹⁰ Сөс укпас, кей, төгүнчи улус көп ине, анчада ла томдолгон улус ортодо. ¹¹ Андый улусты унчуктырбас керек, ненин учун десе, олор бойына туза аларга, үретпес немеге үредип, бүткүл билелерди жайрадып жадылар. ¹² Олордын ок акту бойлорынын бир жарчызы айткан: «Криттингу улусу жаантайын төгүнденип жүрет, олор — казыр андар, жалку карындар». ¹³ Бу кере чын. Мындый шылтактан улам олорды кату илезине чыгар, олор чын бүтсин деп, ¹⁴ иудейлердин сананып тапкан куучындарына ла чыннан туураладып турган улустын жакылталарына бойлорын берип салбазын деп. ¹⁵ Ару улуска ончозы ару; быжарсыган ла бүтпей турган улуска десе ару неме жок, же олордын шүүлтези де, санаазы да быжарсып калган. ¹⁶ Олор Кудайды билерис дешкилейт, эдип жүргендериле Онон жана түшкилейт. Олор жескинчилү, бакпас, кандый да жакшы керек эдер аргазы жок.

2

Чын үредүге келиштире

¹ Сен десе чын үредүге келишип турганды айт: ² жажай берген эр улус санаазы эрүүл болзын, жарамыкту, көгүстү болзын, чын бүтсин, чын сүүзин ле чын чыдашсын. ³ Анайда ок жажай берген үй улус агару жүрүм жүрзин, копчы эмес болзын, аракынын абына алдырбазын, жакшыга үретсин; ⁴ жиит келиндерди эрлерин сүүрге, балдарды сүүрге үретсин, ⁵ көгүстү болорго, ару болорго, айыл-журтын кичеерге, жалакай болорго, эрлерине сөсуккур болорго үретсин. Ол тушта Кудайдын сөзи жамандалбас.

⁶ Жиит улусты анайда ок көгүстү болорго кычыр. ⁷ Ончозында жакшы керектердин жозогын көргүс: үредип турганда, санаан ару болзын, жарамыкту бол, ⁸ айткан сөзин жолду болзын, жек жок бол, биске удур улус уйатка калып, бис керегинде жаман айдатаны жок болзын деп.

⁹ Айт, кулдар бойлорынын бийлерине ончозында баксын деп, олорго жараарга кичеенсин, удурлашпазын, ¹⁰ ууры этпезин, же ончозында жакшы чындыгын көргүссин деп. Кудай Аргадаачыбыстын үредүзи кандый кеен болгонын ончозы көрзин.

Кудайдын јакшылыгы ачылган

¹¹ Кудайдын аргадаачы јакшылыгы ончо улуска ачылган ине. ¹² Бу јакшылык Кудай јок јүрерин ле телекейдеги кычаларды јектеп, эмдиги өйдө чын сананып, акту јүрерге ле Кудайга беринип јүрерге үредет, ¹³ кежиктү ижемјини – улу Кудай Аргадаачыбыс Иисус Христостын магы ачыларын сакызын деп. ¹⁴ Ол Бойын бис учун берген, бисти не ле јарамастанг айрыйын деп, јакшы керектер эдерге јүткүп турган талдама калыкты Бойына арутап алайын деп.

¹⁵ Мыны айдып, үрет, сеге берилген ончо јангы тузаланып, илезине чыгар. Сени кем де јектебезин.

3

¹ Олорго эске алындырып, јамылуларга ла јандарга баксын, сөс-уккур болзын, кандый ла јакшы керекке белен болзын деп, ² кемди де јамандабазын, кимиренченг болбозын, ончо улуска јымжак ла быйанду болзын деп, айдып тур.

³ Бис те качан да сананбас, бакпас болгоныс, асканыс, јүзүн-базын кычалардын ла соот-јыргалдын кулдары болгоныс; ачынып ла күйүнип јүргенис, јаман көрдиргенис ле бой-бойысты база јаман көргөнис. ⁴ Аргадаачыбыс Кудайдын јакшызы ла кижизеги ачыларда, ⁵ Ол бисти акту керектерис учун эмес, је Бойынын быйаныла аргадаган – бисти јунала ойто тууп, Агару Тынла јангырткан. ⁶ Оны биске Аргадаачыбыс Иисус Христос ажыра артыктай берген, ⁷ Онын јакшылыгыла акталып, бис иженип турган мөнкү јүрүмди энчилензин деп.

⁸ Бу чын сөс. Ол керегинде сени аланзыбай айтсын деп, күйнзеп турум. Кудайга бүткен улус јакшы керектер эдерге јүткүзин. Мынызы улуска јакшы ла тузалу. ⁹ Је учур јок блааш-тартыштардан, ук-төс керегинде куучындардан, Јасак керегинде сөс блаажулардан кыйыжып тур, олар туза јок ло сандыртту. ¹⁰ Бөлүниш эдип турган кижини бир катап, экинчи катап санандырган сонгында, онон јана бол. ¹¹ Андый кизи јолдонг астыккан, кинчек эдет ле бойын бойы јаргылаган деп бил.

Адакы алкыш сөстөр

¹² Сеге Артемды эмезе Тихикти ийзем, меге Никопольго келерге кичеен, мен ондо кыштаар* деп шүүдим. ¹³ Зинас-јасакчы ла Аполлосты јолго јакшы јазап шыйды, олардо ончо неме јеткил болзын. ¹⁴ Јүрүми туза јок болбозын деп, бистин де улус јакшы керектер эдерге үренсин, керексип турган улуска болушсын.

¹⁵ Мениле кожо јүрген ончо улус сеге эзен айдып турулар. Кудага бүдүп, бисти сүүп турган ончо улуска эзен айт. Јакшылык ончогорло болгой**.

* Ол өйдө Ак тенгисте айдын-күннин аайы коомой, талайда улайын јоткон-куйун болуп јат.

** Кезик јебрен түрбектер «Аминь» деп сөслө түгенет.

ПАВЕЛ АПОСТОЛДЫН ФИЛИМОНГО САМАРАЗЫ

1

¹Иисус Христостын кижендүзи Павелден ле Тимофей карындаштан — бисле кожо иштеп турган кару Филимонго, ²анайда ок Апфия эжебиске, тартыжуда кожо туружып турган Архиппке ле айлындагы серкпеге.

³Слерге Кудай Адабыстан ла Иисус Христос Кайраканнан жакшылык ла амыр жетсин.

Алкыш-быйан ла мүргүл

⁴Мүргүп тургамда, сени жаантайын эске алып, Кудайымга алкыш жетиредим, ненинг учун дезе ⁵ончо агаруларды сүүп, Иисус Кайраканга бүдүп турганынды угуп жадым. ⁶Мүргүп турум, бүдүп турганыннын шылтузында сени ончобысла текши болзын деп. Мынызы сени Христоско болуп бисте бар ончо жакшыны билип аларына экелер. ⁷Сенин сүүжин меге улу сүүнчи ле коот берген ине, сен ажыра, карындаш, агарулардын жүректери токунаган.

Павелдин Онисим учун сурагы

⁸Онынг учун нени эдетенинги жакарарга Христостын Бойында улу тидимдү болуп, ⁹је сүүшке болуп сурап турум. Өскө кем де эмес, мен, карган Павел, эмди дезе Иисус Христостын кижендүзи

бойым, ¹⁰ сени Онисим* уулым учун сурап турум. Ол кижендү тужымда менин уулым боло берген. ¹¹ Башкыда ол сеге туза жок болгон, эмди дезе, сеге де, меге де тузалу. ¹² Мен оны сеге кайра ийип жадым, оныла кожо жүрегимди. ¹³ Мен Сүүнчилү Жардын киженинде жүрген тужымда сенин ордыга меге болушсын деп, оны бойымла кожо артырарга санангам. ¹⁴ Же жөбинг жокко нени де этпеске санангам. Сен жакшыны албанла эмес, акту күүнингле этсин деп турум. ¹⁵ Айса болзо, ол сенен кыска өйгө айрылган, сен оны жажына жуудып алзын деп, ¹⁶ кулды чылап эмес, же кулдан бийик чилеп, кару карындажынды чылап. Ол меге сүрекей баалу, же сеге онон баалу, кижиде чилеп, Кайраканнын Бойындагы карындаш та чылап.

¹⁷ Анайдарда, мениле текши болзон, оны мени чилеп жуудып ал. ¹⁸ Ол сеге жаман эткен болзо, эмезе төлүлү болзо, сеге мен төлүлү деп бодо. ¹⁹ Мен, Павел, бойымнын колымла бичидим: мен төлөп берерим. Сен бойынды бойың да меге төлүлүңди айтпай жадым. ²⁰ Эйе, карындаш, Кайраканнын Бойында меге тузалу бол, жүрегимди Христостун Бойында токунадып кой.

²¹ Сөсуккурына бүдүмжилү болуп, айдып турганымнан көп эдеринди билип, сеге бичидим. ²² Анайда ок меге кып белетеп кой, ненин учун дезе Кудай мүргүгенеерди угуп, мени слерге келерге быйан берер деп, иженип турум.

Эзен айттырыштар

²³ Христос Иисуска болуп мениле кожо кижендеткен Епафрас, ²⁴ кожо иштеп турган улузым Марк, Аристарх, Димас ла Лука сеге эзен айдып турулар.

²⁵ Иисус Христос Кайраканнын жакшылыгы слердин тыныгарла болгой**.

* Гректеп «тузалу» дегени.

** Кезик жебрен түрбектер «Аминь» деп сөслө түгенет.

ПАВЕЛ АПОСТОЛДЫҢ
ЕВРЕЙЛЕРГЕ
САМАРАЗЫ

1

Кудайдың Уулы ангелдерден бийик

¹ Кудай өткөн чактарда жарчылар ажыра адаларыска улам сайын, жүзүн-жүүрлөп айдып туратан. ² Калганчы өйлөрдө Уулы ажыра биске айдар болды. Ол Уулын ончозын энчиленер эдип тургускан, Ол ажыра орчыланды да жайаган. ³ Уулы Адазынын магыла жаркындалып, Онын сүр-кебери болуп жат. Ол Бойынын күчтү сөзи ажыра ончозына бар болуп жүрерге берип жат. Кинчектерди арутайтанын түгезеле, тенгериде Улу Кудайдың он жанына отуруп алган. ⁴ Ол алган ат-жол ангелдердийинен канча кире бийик, анча киреге Ол ангелдерден бийик боло берген.

⁵ Кудай ангелдердин кемизине качан-бир:

*«Сен – Менин Уулым,
бүгүн Сени туудым» –*

деп айткан ба? База:

*«Мен Онын Адазы болорым,
Ол Менин Уулым болор» –*

деп? ⁶ База, Тун Уулын орчыланта экелип турарда, айткан:

«Ого Кудайдың ончо ангелдери бажыржай».

⁷ Ангелдер керегинде дезе айткан:

*«Ангелдеринди салкындар эдедин,
жалчыларыңды от жалбыштары эдедин».*

⁸ Уулы керегинде дезе:

*«Сениң ширеен, Кудай, элен-чактарга тургай.
Сениң каандыгыңның күчи — чынның күчи болгой.*

⁹ *Сен чынды сүүдин, арамасты жаман көрдин.
Оның учун Кудай, Сениң Кудайың Сени майлап,
Сеге сүүнчини кожо жүргендеринге көрө көп берген».*

¹⁰ База айдылган:

*«Сен, Кайракан, озо баштап јерди төзөгөн,
Сениң колдорың тенгерини јайаган.*

¹¹ *Олор јоголып калар,
Сен — артып каларың;
ончозы кийим чилеп үлтүрөп калар.*

¹² *Олорды јабынтыны чылап түрүп,
кийимди чилеп солыырың.
Је Сен ол ло бойың,
Сениң јаштарың түгенбес».*

¹³ Кудай ангелдердин кемизине качан-бир:

*«Өштүлеринди будыңның алдына салып бербейинчем,
он јаныма отур» —*

деген бе? ¹⁴ Ангелдер ончозы Кудайга бажырып жүрген тындар эмес бе? Олор аргадашты алатан улуска жалчылансын деп ийилген эмес бе?

2

¹ Оның учун бис нени укканыстанг анчада ла бек тудунар учурлу. Онон башка бисти агын туура агыза берер. ² Ангелдер ажыра жарлалган сөс бек болгон, улус кажы ла јазыгы, уккур эмези учун чын кезедү алган. ³ Андый болгондо, баштап ла Кайракан бойы жарлаган мындый улу аргадашты јектеп турган болзобыс, кезедү албай канайып кыйыжарыс? Бу аргадаш керегинде уккан улус ол чын деп, биске лаптаган. ⁴ Кудай бойы да керелеп, билдилер, кайкалдар јайап, жүзүн-јүүр кайкамчылу күчтер көргүзип, Агару Тынды улуска Бойының табыла берген.

***Иисус карындаштарына
түңгейлешкен***

⁵ Кудай бис айдып турган келер ойдин орчыланын ангелдерге бактырбаган ине. ⁶ Же кем де Чийимнин бир јеринде керелеп, айткан:

*«Кижидегенин ол не,
оны сананып јүрерге?
Эмезе кижидегенин ол не,
ого кичеемел эдерге?»*

⁷ *Оны ангелдерден кыска ойгө јабыс эттин.*

Ого мактын ла күндүнүн веногын берип,

⁸ *онын буды алдына ончозын бактырдын».*

Кудай кижиге ончозын бактырып, ого бакпаган неме артырбаган. Же эмди ого ончозы бакты деп, эм тура көрбөйдис. ⁹ Же бис Иисусты көрөдис. Ол ангелдерден кыска ойгө јабыс эдилген. Эмди Ого мактын ла күндүнүн веногы берилген, ненин учун дезе Ол өлүмнин кыйынын өткөн. Анайып Ол Кудайдын јакшылыгыла ончо улус учун өлгөн.

¹⁰ Кудайдын анайда эдери чын болгон. Ончозы Оныйы ине, ончозы Ол ажыра бар болуп јүрүп јат. Анайып Ол көп уулдарын макка экелейин деп, аргадаш берип турган Башчыны кыйналыштар ажыра толо кемдү эткен. ¹¹ Агарулап турганы ла агарулалып тургандары ончозы бир Ададан ине. Онын учун Иисус оларды карындаштар деп адаарга уйалбай, ¹² айдат:

*«Ады-јолынды карындаштарыма јарлаарым,
серкпе ортодо Сени мактап сарнаарым».*

¹³ База:

«Мен Ого бүдүмји саларым».

База:

«Бат Мен ле Меге Кудай берген балдар».

¹⁴ Бу балдар эттен ле каннан болгон учун, Иисус та озор чылап эттен ле каннан кижиде боло берген, өлүмди бийлеген көрмөсти Бойынын өлүми ажыра јоголтойын деп, ¹⁵ өлүмнен коркып, бастыра јүрүмине кулданышта јүргендерди јайымдайын деп. ¹⁶ Јарт эмей, Ол Бойына ангелдерди эмес, Авраамнын калдыктарын јуудып јат. ¹⁷ Онын учун Ол ончозында карындаштарга түңгейлежер учурлу болгон. Анайып Ол Кудайдын алдында буурсак ла чындык

Улу абыс боло берип, калыктын кинчектери учун Ого жарайтан тайылга эдер аргалу болгон. ¹⁸Ол Бойы кыйналып, бу ажыра четкен учун ченедип турган улуска болужар аргалу.

3

Иисус Моисейден жаан

¹Анайдарда, агару карындаштар, Кудайдын кычырузына каруу эдип, тенгеридеги жүрүмде туружа бердигер. Онын учун Иисус керегинде лаптап сананып көрүгөр. Ол – Кудайдын Элчизи ле Улу абыс. Ол керегинде жүрүмисле керелеп турубыс. ²Оны бу керекке тургускан Кудайга Ол чындык, Моисей де Кудайдын туразында чындык башкарганы чылап. ³Же Моисейге көрө Иисуска көп күндү эдилген, туранын бойына көрө оны туткан кижиге көп күндү эдиллип турганы чылап. ⁴Кажы ла тураны кем де тудуп жат эмей, же ончозын тудачы – Кудай.

⁵Моисей де Онын туразында жалчы чылап чындык болгон. Ол керелезин деп тургузылып, келер өйдө айдылатанын жарлаган. ⁶Христос десе уулы чылап тургузылган, Онын туразында башкарсын деп. Онын туразы – ол бис, ачык-жарыгысты ла неле мактанып турганыска ижемјини бек чеберлеп алар болзобыс.

Жүректеригерди катуландырбагар!

⁷Онын учун Агару Тыннын айтканынча: «*Бүгүн Онын үнин уксагар, ⁸адаларыгар куба чөлдө ченедип турарда арбанышканы чылап, жүректеригерди катуландырбагар. ⁹Анда олар эдип жүргенимди төртөн жылдын туркунына көргөн дө болзо, Мени ченеп, шиндегендер. ¹⁰Онын учун бу үйеге чугулданып, айткам: „*Жаантайын азып жадылар, жүректери жолдорымды билбес*“. ¹¹Анайда чугулданып, олар Меге келип, амыр албас деп чертенгем».*

¹²Көрүгөр, карындаштар, кемигер жаман ла бүтпес жүректү болуп, тирү Кудайдан жана болзоын. ¹³Карын, эм тура «бүгүн» деп айдар арга бар тушта бой-бойыгарды күнүн сайын сергидигер. Көрүгөр, кинчекке төгүндедип, кемигер де катуланбазын. ¹⁴Баштап алган жүрүмисти бу бойынча учына жетире бек чеберлеп турсабыс, бис Христосло бирлик инебис. ¹⁵Бу керегинде айдылган: «*Бүгүн Онын үнин*

уксагар, адаларыгар куба чөлдө ченедип турарда арбанышканы чылап, жүректеригерди катуландырбагар». ¹⁶ Онын үнин угуп, арбанышкан улус кемдер болгон? Моисей Египеттен чыгарган улус эмес пе? ¹⁷ Ол төртөн жыл кемдерге чукулданган? Кинчек эдип, сөөктөри куба чөлдө артып калган улуска эмес пе? ¹⁸ Амыр албас деп, кемдерге чертенген? Ого бакпаган улуска эмес пе? ¹⁹ Анайып олоор бүтпегенинен улам амыр албаганын көрөдис.

4

Кудайдын калыгына „Субботтын амыры“

¹ Анайдарда, амыр алатаны керегинде Кудайдын берген сөзи күчин жылыткалак. Онын учун кемигер андый арганы божотпозын деп, айап жүрүгөр. ² Биске де, байагы улуска чылап, Сүүнчилү Жар жарлалган ине. Же ологорго уккан сөс туза экелбеген, ненин учун дезе оны жуутпай, бого бүтпегендер. ³ Бис дезе, бүткөн улус, амырды алып жадыбыс. Кудайдын айтканынча: *«Мен анайда чукулданып, олоор Меге келип, амыр албас деп чертенгем».* Телекейди жайаган өйдөн ала эдип жүргенин түгезип те койгон болзо, Ол анайда айткан. ⁴ Чийимнин бир жеринде жетинчи күн керегинде мынайда айдылган: *«Кудай эдип жүргенин ончозын түгезеле, жетинчи күнде амыраган».* ⁵ Мында ок олоор Менин амырымды албас деп айдылган.

⁶ Анайдарда, амыр алар кезик улус бар. Же башкыда кемдерге Сүүнчилү Жар жарлалган, олоор бакпаганнан улам амырды албаган. ⁷ Онын учун Кудай ойто катап *Бүгүн* деп күнди темдектеп жат. Ол бу күн керегинде көп өйлөрдиг бажында Давид ажыра өрө айдылганы чылап:

*«Бүгүн Онын үнин уксагар,
жүректеригерди катуландырбагар»* –

деген. ⁸ Ологорго Иисус Навин амыр берген болзо, мынын кийинде өскө күн керегинде айдылбас эди. ⁹ Анайдарда, Кудайдын калыгын «Субботтын амыры» сакып жат. ¹⁰ Амырды алган кижиге, Кудай Бойынын эдип жүргенинен амырап турганы чылап, бойындыын амырап жат ине. ¹¹ Андый болгондо, амырды аларга, ончо күчибисти салалы. Кудайга бакпас улустан тем алып, кем де өлүп калбазын.

¹² Кудайдын сөзи жүрүп, бойынын ижин эдет ине, ол кандый да эки мистү кылыштан курч: өзөк-буурга кирип, жуланы ла тынды, үйе-сөөктөрдү ле жиликти бөлүп, жүректин күүнин ле умзаныжын жаргылайт. ¹³ Кудайга көрүнбес не де жок, Онын көзи алдында ончозы жылангаш ла ачык. Онын алдына каруу берерис.

Иисус – тегерини өткөн Улу абыс

¹⁴ Анайдарда, бисте тегерини өткөн Улу абыс бар. Ол Иисус, Кудайдын Уулы. Онын учун Ого чындыгысты жүрүмисле керелеп, Онон бек тудуналы. ¹⁵ Бистин Улу абызыс чине жогысты аайлаар аргалу. Ол бис чилеп ок ончозында ченелген, же кинчек этпеген. ¹⁶ Анайдарда, жүрекерис ачык-жарык болуп, Кудайдын жакшылыгынын Ширезине жууктайлы. Анда бис өйлү-өйинде болуш ла быйан аларыс, жакшылык табарыс.

5

¹ Кажы ла улу абыс улустан талдалат. Ол улуска болуп Кудайга жалчыланып, кинчектер учун берүүлөр ле тайылгалар эдер учурлу. ² Билбей жадып жастырып, азып жүрген улуска жымжак болор аргалу, ненин учун дезе ол бойы да чине жок кижичи. ³ Мынан улам калык та учун, бойы да учун тайылга эдер учурлу. ⁴ Улу абыстын күндүлү жамызын бойына бойы кем де алып болбос, оны жангыс Ааронды чылап ок Кудай кычырып алган кижичи алар. ⁵ Анайып Христос то Улу абыс болор макты Бойына Бойы албаган. Же бу макты Ого Кудай берип, айткан: «*Сен – Менин Уулым, бүгүн Сени туудым*». ⁶ Ол Чийимнин база бир жеринде айткан: «*Сен – Мелхиседектий ок жамылу үргүлжиге абыс*».

⁷ Иисус жерде жүрген тужында өлүмнен аргадаар аргалу Кудайга тын үнденип, көстөри жашталып, жайнап мүргүген. Онон айап, Оны тооп жүргени учун Кудай Оны уккан. ⁸ Ол Уулы да болзо, кыйналыштар ажыра уккур болорго үренип алган. ⁹ Толо кемине жеделе, Ого уккур ончо улуска мөнкү аргадаштын төзөөчизи боло берген. ¹⁰ Анайып Кудай Оны Мелхиседектий ок жамылу Улу абыс деп жарлаган.

Кудайга бүдеринде жалку болбогор

¹¹ Бу керегинде көп айдар эдибис, же мыны слерге жартаарга күч, ненин учун дезе угарга боду боло бергенигер. ¹² Бу киреде слер үредүчилер болуп калар учурлу, же слерди Кудайдын сөзинин

баштапкы төзөлгөлөрине база катап үредер керек. Слерге сүт керек, кату курсак эмес. ¹³Сүтле азыранып жүрген не ле кижиде чыннын сөзин аайлаар ченемел жок. Ол жаш бала ине. ¹⁴Кату курсак десе толо кемдү улуска учурлалган. Олор ченемелдү болуп, жакшыны жаманнан ылгаштырар аргалу.

6

¹Онын учун онон ары толо кемдү болорго жүткүп, Христостун баштаны үредүлерине ойто бурулбайлы. Кудайга бүдери керегинде, өлүмгө экелеечи керектерден мойнооры керегинде үредүни ойто баштайтаны биске керек жок. ²Креске түжери, кол салып алкаары, тирилери, мөнкү жаргы керегинде үредүге бурулбайлы. ³Бого Кудайдын табы болзо, мыны да эдерис. ⁴Бүтпей барган улусты кинчектерин алынзын деп, Кудайга ойто баштандырар арга жок ине. Олор бир катап Кудайдын жаркынында жүрген, тенгеринин сыйын билген ле Агару Тынды алган, ⁵Кудайдын сөзинин жакшызын ла келер чактардын ийде-күчтерин билип алган. ⁶Je онон туура барганда, кинчектерин алынзын деп, олорды Кудайга ойто баштандырар арга жок. Кудайдын Уулын бойлорында ойто катап кере тартып, Оны ончо улус алдында уятка түжүрип жадылар.

⁷Jer бойынын үстине улам жааган жагмырды ичип, ондо иштеп жүрген улуска тузалу түжүм өскүрип турганда, Кудайдан алкыш алат ине. ⁸Тегенек ле от-өлөн өскүрип турган jer десе неге де жарабас, ол удабастан каргышка калар, учы-түбинде өртөлип калар.

⁹Кару улузым! Мынайда айдып та турган болзобус, керектеригер жакшы деп, слер аргадаштын жолында деп, бүдүмжилү болуп турубус. ¹⁰Кудай чындык, Ол эдип жүргенигерди ле сүүжигерди ундыбас. Слер агаруларга болушканыгар, эмди де болужадыгар. Мынызыла Оны сүүп турганыгарды көргүзип жадыгар. ¹¹Бис десе кажыгар ла учына жетире анайда кичеензин деп күүнзейдис. Ол тушта иженип жүргенигер бүдүп калар. ¹²Слерди жалкуурбазын, je бүдүп, узак чыдажып, Кудайдын берер болгонын энчиленип турган улустан тем алзын деп күүнзейдис.

Кудайдын берген сөзи быжу

¹³Кудай Авраамга сөзин берип турарда, *Бойы Бойыла чертенген*, ненин учун десе черт бергедий Бойынанг бийик не де јок болгон. ¹⁴Ол айткан: «*Сени алкап, алкаарым да, калдыктарыңды көптөдип, көптөдөрим де*». ¹⁵Анайып Авраам узак чыдажып, Кудайдын берер болгонын алган.

¹⁶Улус бойынанг өрө турганыла чертенет ине. Олордын черти айткан сөсти лаптап, не ле блааш-тартышты түгезет. ¹⁷Кудай да берер болгон энчизин алатан улуска Онын табы кубулбазын јарт көрзин деп күүнзеген. Онын учун берген сөзин лаптап, ого черт кошкон. ¹⁸Сөс лө черт берип турганда, Кудайдын төгүндеер аргазы јок. Бу кубулбас эки неме Кудайдан корулаш бедиреп жүрген бойыбысты сүрекей кооттоп јат. Анайып биске берилген ижемјиден бек тудунып јадыбыс. ¹⁹Бу ижемји жүрүмге быжу ла бек якорьдый. Ол Öргөөнин сыраңгай өзөгине, көжөгөнин ары јанына кирет. ²⁰Анаар бистен озо биске болуп Иисус кирип, Мелхиседектий ок јамылу үргүлјиге Улу абыс боло берген.

7

Мелхиседек абыс

¹Мелхиседек Салимнинг кааны ла Öрө турган Кудайдын абызы болгон. Авраам каандарды јенгеле, јанып келедерде, ол ого туштап, алкыжын берген. ²Авраам ого ончо јөөжөзинен онынчы үлүүни бөлүп берген. Баштапкыда, Мелхиседек деп ат чыннын кааны дегени. Анайда ок ол Салимнинг — амырдын кааны. ³Ондо ада-эне де, уктөс тө јок, онын жүрүминин бажы да, учы да јок. Ол Кудайдын Уулына түңгейлежип, абыс болуп үргүлјиге жүрет.

⁴Көрзөгөр дө, ол кандый улу болгон эмеш! Улу адабыс Авраам бойы ого тапканынан онынчы үлүүни берген. ⁵Левийдин угынан абыстар боло берген эр улус калыктанг онынчы үлүүни алзын деп, Јасакта айдылган. Чокымдап айтса, олор база Авраамнын калдыктары да болзо, бойлорынын ок карындаштарынан онынчы үлүүни алып јадылар. ⁶Мелхиседек олордын угынан эмес болгон, је Авраамнанг онынчы үлүүни алып, оны, Кудайдын сөзи берилген кижини, алкаган. ⁷Јааны кичүзине алкыжын берип турганында

аланзу жок. ⁸ Бу учуралда онынчы үлүүни өлүмдү улус алып жадылар. Ол тушта оны тирү деп кере бар кижилер алган. ⁹ Анайып онынчы үлүүни алаачы Левий бойы Авраам ажыра онынчы үлүүни берген деп айдарга жараар, ¹⁰ ненин учун десе, Мелхиседек Авраамга туштаарда, Левий адазынын өзөгинде жүрген.

***Иисус – Мелхиседектий ок
жамылу Абыс***

¹¹ Анайдарда, калыкка Левийдин калдыктарынан тудулган абыстардын абыстап жүргениле колбулу Жасак берилген. Олордын абыстап жүргени ажыра толо кемдү болор арга бар болзо, Аарондый эмес, Мелхиседектий ок жамылу өскө Абыс табылары не керектү болгон? ¹² Абыстап жүреринде кубулта болгондо, Жасак та кубулар учурлу ине. ¹³ Эмди айдып турган Абысыс өскө уктан болгон. Бу уктан десе кем де тагылдын жанында жалчыланып жүрбеген. ¹⁴ Кайраканыс Иуданын угынан деп, жарлу ине. Моисей бу уктын абыстары керегинде нени де айтпаган. ¹⁵ Мелхиседектий ок жамылу өскө Абыс табылып турганда, кубулта там иле көрүнөт. ¹⁶ Ол мөнкү жүрүмнин күчиле Абыс боло берген, кижилерге тургузылган Жасак эмес. ¹⁷ Кере бар: «*Сен Мелхиседектий ок жамылу үргүлжиге Абыс*». ¹⁸ Анайып озогы жакылта күч жок ло туза жок болгонынан улам токтодылат, ¹⁹ ненин учун десе Жасак нени де толо кемдү этпеген. Же биске эн артык ижемжи берилген, онын шылтузында Кудайга жууктап жадыбыс.

²⁰ Бу да чертле эдилген. Байагы улус черт жокко абыстар боло берген, ²¹ Иисус – чертле, ненин учун десе Ол керегинде айдылган: «*Кайракан чертенген, Ол санаазын өскөртпөс. Сен – үргүлжиге Абыс*». ²² Бу черттин шылтузында Иисус эн артык кереес бүдерин жеткилдеп берген. ²³ Ого үзеери байагы абыстар көп болгон, ненин учун десе өлүм олорго абыстап жүрерге бербей турган. ²⁴ Иисус десе үргүлжиге жүрүп, үргүлжиге абыстап жат. ²⁵ Онын учун Ол ажыра Кудайга келип турган улусты жаантайын аргадаар аргалу. Олор учун сураарга, Ол жаантайын жүрүп жат.

²⁶ Бисте шак андый Улу абыс болор учурлу. Ол агару, жек жок, ару, кинчектүлөрдөн бөлүлгөн, тенгериден бийикке көдүрилген. ²⁷ Ого байагы улу абыстар чылап, озо баштап бойынын кинчектери учун, онон калыктын кинчектери учун күнүн сайын тайылга эдери керек жок. Ол Бойын Бойы тайып, мыны бир катап ла үргүлжиге

эткен. ²⁸ Жасак бойында чине жок улусты улу абыска тудуп жат. Кудай дезе Жасактын кийнинде черт ажыра үргүлжиге толо кемдү Бойынын Уулын Улу абыска туткан.

8

Жаңы кереестин Улу абызы

¹ Айдып турганыстын төс учуры неде дезе, бисте тенгеридеги Улу Кудайдын ширеезинин он жанында отурган Улу абыс бар.

² Ол агару жерде, чын чадырда абыстап жат. Бу чадырды кижиге эмес, Кайракан туткан.

³ Кажы ла улу абыс берүүлөр ле тайылгалар эдерге тудулат. Онын учун бу да Улу абыста тайатан не де болор учурлу болгон. ⁴ Анайдарда, Ол жерде артып калган болзо, абыс болбос эди, ненин учун дезе мында Жасакла Кудайга берүүлөр эдип турган улус бар. ⁵ Олор тенгеридеги немелердин сүр-кебери ле көлөткөзи болгонды эдип жадылар. Бат онын учун Моисей Кудайга бажыратан чадыр эдерге жадарда, Кудай айткан: *«Көр, ончозын сеге кырда көргүскен сүр-кеберле эт»*. ⁶ Же эмди Иисус, байагы абыстарга көрө, артык абысташ алган. Онын абыстажы, Кудай ла улус ортодо Ол жөптөгөн кереес канча кире артык, анча киреге артык болуп жат. Бу кереес Кудайдын эн артык берген сөзине төзөлгөн.

⁷ Баштапкы кереес жик жок болгон болзо, өскөзи керек жок болор эди. ⁸ Же Кудай каарып айдат:

*«Бат, күндөр келип жат, — деп, Кайракан айдат, —
Мен Израильдин калыгыла, Иуданын калыгыла
жаңы кереес жөптөбүрүм.*

⁹ *Бу кереес омордын адаларыла жөптөгөнүмдиге болбос.*

*Ол тушта Египет жеринен чыгарайын деп,
олорды колынан туткам.*

*Олор Менин керезимди бускан,
онын учун Мен оморды жектеп койгом — деп,
Кайракан айдат.*

¹⁰ *Израильдин калыгыла бат бу кереести жөптөйтөн*

*күндөр келер — деп, Кайракан айдат:
жасактарымды санааларына салып,
жүректерине бичиirim.*

*Мен олардын Кудайы болорым,
олор Менин калыгым болор.*

- ¹¹ *Кажы ла кижги айылдажын,
кажы ла кижги карындажын үретпес,
Кайраканды билип ал – дебес.
Ончозы, јаанду-јаштузы Мени билип јүрер.*
- ¹² *Олор јарамасту да болзо,
олорго быйан эдерим,
кинчектерин база эске албазым».*

¹³ Бу кереести Кудай «јангы» деп адап, баштапкызы эскирген деп жарлаган. Ұлтүреп, эскирип турганы, удабастан јоголып калар.

9

Јердеги ле тенгеридеги агару јер

¹ Анайдарда, баштапкы кереес Кудайга бажырар ээжилерлү ле јерде тудулган агару јерлү болгон. ² Чадыр тудулган, онын баштапкы кыбында јарыткыш, стол ло агарулалган калаш болгон. Бу јерди агару дейтен. ³ Экинчи көжөгөнин ары јанында агарудан агару дейтен кып болгон. ⁴ Анда фимиам өртөйтөн алтын тагыл ла кереестин ковчеги турган. Ковчег ончо јандай алтындалган. Онын ичинде манналу алтын аяк, Аароннын бүрленип чечектеген тайагы, анайда ок кереес бичилген јалбак таштар болгон. ⁵ Ковчегтин үстинде мактулу херувимдер* болгон. Олор кинчектер ташталып турган јердин үстине канаттарын јайгандар. Је эмди бу керегинде толо айдары керек јок.

⁶ Агару јер бат анайда јазалган. Баштапкы кыпка абыстар јаантайын кирип, Кудайга бажырып јадылар. ⁷ Экинчи кыпка дезе јылына бир катап јүк улу абыс кирет. Ол бойыла кожо тайылган тындунын канын экелип, оны бойы учун ла калык билбей јадып эткен кинчектер учун тайар учурлу. ⁸ Мынызыла Агару Тыннын көргүзип турганы бу: эм тура баштапкы чадыр бар тужында агарудан агару јер јаар јол ачык эмес. ⁹ Баштапкы чадыр эмдиги өйгө сүр-кебер болуп јат. Анда эдиллип турган берүлер де, тайылгалар да Кудайга бажырып турган кижини толо кемдү эдип, онын өзөк-буурын бурулу

* Кереес ковчегтин үстиндеги канатту сүрлер.

болгон сезимнен арутап болбос. ¹⁰ Олор ичип-јириле, жүзүн-жүүр арутанар чүм-јандарла, кижинин эди-каны јанынан ээжилерле колбулу. Бу ээжилер жүк кубулта болор өйгө јетире тузаланылат.

¹¹ Је Христос, эдилген бар јакшынын Улу абызы болуп, эн јаан ла толо кемдү агару чадыр ажыра келген. Бу чадыр кижинин колыла тудулбаган, ол бу телекейдин јайааны эмес. ¹² Ол агарудан агару јерге эчкилердин ле бозулардын канын эмес, Бойынын канын тайып кирген. Ого бир катап ла үргүлјиге кирип, ончобыска мөнкү јайым алган. ¹³ Эчкилердин, букалардын канын ла кунајыннын кубалын үрүстеп, быјарсыган улусты арутап јадылар, эди-каны ару болзын деп. ¹⁴ Је Христостын каны мынан көпти эдет. Ол мөнкү Тын ажыра Бойын Кудайга јек јок тайылга эдип берген. Онын каны санаабысты өлүмге экелеечи керектерден арутаар. Анайып тирү Кудайга бажырып жүрер аргалу болорыс. ¹⁵ Онын учун Христос јангы кереесте Ортокчы болуп јат. Ол Бойынын өлүми ажыра баштапкы кереес тужында јазык эткен улуска јайым берген. Кычырылган улус Кудайдын берер болгон мөнкү энчизин алар аргалу болзын деп, Онын анайда эткени ол.

¹⁶ Кереес бар тушта оны бичиген кижинин өлүми керелелер учурлу. ¹⁷ Кизи өлгөн кийинде кереес учурлу болуп јат ине. Је ол тирү тужында кереесте учур јок. ¹⁸ Онын учун баштапкы да кереес канла јөптөлгөн. ¹⁹ Јасакта салылган јакылталарды ончо калыкка айдып береле, Моисей бозулардын ла эчкилердин канын, анайда ок суу, кызыл түк ле иссоп алып, түрбектин бойын ла ончо калыкты үрүстеп, ²⁰ айткан: «*Бат, кереестин каны. Бу кереести слерге Кудай берген*». ²¹ Анайып ок канла чадырды ла Кудайга бажырап тужында тудунар-кабынар ончо немелерди үрүстеген. ²² Чындапта, Јасакла болзо ончозына шыдары канла аруталар, кан төгүлбейинче, кинчек ташталбас.

***Христостын тайылгазы
бир катап ла үргүлјиге***

²³ Анайдарда, тенгеридезине түнгейлеп эдилген немелер андый тайылгаларла аруталар учурлу болгон. Је тенгеридеги немелердин бойына мынан артык тайылгалар керек. ²⁴ Христос чын немеге түнгейлеп кижинин колыла туткан агару јерге кирбеген ине. Је Ол биске болуп эмди Кудайдын алдына турарга, тенгеринин бойына кирген. ²⁵ Агару јерге јылдын сайын өскө канла кирип турган улу

абыс чылап, Ол Бойын көп катап тайарга эмес тенериге кирген. ²⁶ Онон башка телекей жайалганынан ала Ого көп катап кыйналарга келижер эди. Же Ол чактардын учында Бойын тайып, кинчекти жоголтойын деп, бир катап ла жажына келген. ²⁷ Кажы ла кижжи бир катап өлүп, онон жаргынын алдына туруп жат. ²⁸ Анайып Христос то көп улустын кинчектерин жоголторго, бир катап тайылган. Ол экинчи катап кинчекти таштаарга келбес, Оны сакып жүрген улусты аргадаарга келер.

10

¹ Жасак – келер өйдө болотон жакшынын жүк көлөткөзи, чын керектердин сүр-кебери эмес. Ол жылдын сайын жаантайын бир түнгей тайылгалар эдерин некейт. Же бу ажыра Кудайга бажыраарга келип турган улусты толо кемдү эдип болбойт. ² Онон башка, Кудайга бажырып турган улус тайылгалар этпей барар эди, ненин учун дезе, озор бир катап аруталала, кинчектер учун бурузын сеспес эди. ³ Карын, бу тайылгалар жылдын сайын кинчектер керегинде эске алындырып жадылар. ⁴ Букалардын ла эчкилердин каны кинчектерди жоголтор аргазы жок ине. ⁵ Онын учун Христос телекейге келип,

*«Сен тайылгаларды ла берүлерди күүнзебедин,
је Сен Мени эт-канду болзын деп күүнзеген.*

⁶ *Өртөн тайатан тайылгаларды да,
кинчек учун тайылгаларды да жаратпайдыг –*
⁷ дейле,

*„Бат Мен! Э-э, Кудай,
түрбекте Мен керегинде бичилгениле,
табынды бүдүрейин деп келдим!“ –*

деген. ⁸ Ол озо баштап: *«Сен Жасакла эдилеп турган берүлерди де, өртөн тайатан тайылгаларды да, кинчектер учун тайылгаларды да күүнзебедин» –* дейле, ⁹ онон: *«Бат, табынды бүдүрейин деп келдим» –* деген. Мынызыла Ол экинчизин тургузарга, баштапкызын токтодып жат. ¹⁰ Онын табы неде дезе, Иисус Христостын эди-каны бир катап ла үргүлжиге тайылганы ажыра агарулалдыс.

¹¹ Кажы ла абыс күнүн сайын туруп, Кудайга бажырып, кинчектерди качан да жоголтып болбос бир түнгей тайылгаларды көп катап тайат. ¹² Христос дезе, кинчектер учун бир тайылга эдип,

Кудайдын он жанына үргүлжиге отурып алган. ¹³Ол өйдөн ала Онын өштүлери будынын алдына салылганча сакып жат. ¹⁴Бир тайылга ажыра Ол агарулалып турган улусты үргүлжиге толо кемдү эткен ине. ¹⁵Ол керегинде биске Агару Тын керелейт. Айдылган жок беги:

¹⁶ «Мен ологго кереес беретен күндөр келер – деп,

Кайракан айдат, –

Мен жасактарымды жүректерине салып,

санааларына бичишим.

¹⁷ *Кинчектерин ле жарамастарын база эске албазым».*

¹⁸ Кайда кинчектер ташталган, анда тайылга эдилбес.

***Бүдүп ле иженип жүргенистен
кыйбазынаг тудунактар***

¹⁹ Анайдарда, карындаштар, тидим болуп, Исустын канынын болужыла агарудан агару жерге кирер аргабыс бар. ²⁰Ол биске көжөгө ажыра – Бойынын эди-каны ажыра жүрүмнин жаңы жолун ойто ачкан.

²¹ Бисте Кудайдын туразында башкарарга тургузылган Улу абыс бар. ²²Айдарда, ачык-жарык жүректү болуп, толо бүдүп, жүректеристи кинчектү санаадан арутап, эди-каныбысты ару суула жунуп, Кудайга келектер. ²³Неге бүдүп ле иженип жүргенистен кыйбазынаг тудунактар, ненин учун дезе сөзин берген Кудай чындык. ²⁴Сүүрге ле жакшы керектер эдерге көкүдидип, бой-бойыбыска ажарынкай бололы. ²⁵Жуундарыста жок болуп калбай туралы, кезик улуста андый темигү бар. Онын ордына Кайраканнын күни жууктап келеткенин көрүп, бой-бойыбысты мынан артык сергидектер.

²⁶Чынды билип, өнөтийин кинчек эдип турган болзобус, биске кинчектерис учун тайылга жок ине. ²⁷Ол тушта коркышту жаргыны ла калапту отты сакыыры артат. Бу от Кудайга удурлажып турган улусты жуда салар. ²⁸Моисейдин Жасагын жектеген кижини эки эмезе үч керечи бар болзо, килебей өлтүрүп туратан. ²⁹Андый болгондо, Кудайдын Уулын тепсеп, кереестин каныла аруталган бойы, оны агару эмес деп бодоп, жакшылыктын Тынын жамандап турган кижини канча кире кату кезедү алар? ³⁰Мынайда айтканды билер инебис: «Мен өч аларым, Мен жандыра берерим». База: «Кайракан Бойынын калыгын жаргылаар».

³¹Тирү Кудайдын колына кирери коркышту! ³²Башкыдагы күндеригерди эске алыгар. Ол тушта Кудайдын жарыгыла жарыдылган

бойыгар кыйналып, јаан тартыжуны чыдажып өттигер. ³³Кезикте слерди ончо улус көзинче жамандап, кыйнагандар, кезикте слердий ок айалгада жүрген улуска коштой болгоныгар. ³⁴Слер кижендүлерле кожо кыйналдыгар, жөөжөгөрдү тоноордо сүүндигер, ненин учун дезе слерде тенериде мынан артык ла мөнкү жөөжө барын билер болгоныгар.

³⁵Анайдарда, тидим болуп артыгар, ол учун слерге улу кайрал болор. ³⁶Кудайдын табын бүдүрүп, Онын берер болгонын аларга слерге чыдамкай болор керек. ³⁷База ла эмеш, *келер учурлу Кудай једин келер, саадабас.* ³⁸*Менин акту кижим дезе бүдүп, жүрер. Је јана болгоны Менин күүниме јарабас.* ³⁹Бис дезе јана болуп, өлүмге барып јаткан улустан эмезис. Је бис жүрүмисти чеберлеп аларга бүдүп јадыбыс.

11

Кудайга бүткени ажыра

¹Кудайга бүдери – ол неге иженип жүргениске бүдүмјилү болоры. Ол көрүнбей турган немелерди чын эдет. ²Бүткени ажыра улу адалар Кудайдан јараду алган.

³Бүткенис ажыра орчылан Кудайдын сөзиле јайалган деп, көрүнип турган немелер көрүнбей тургандарынан табылган деп, аайлап јадыбыс.

⁴Бүткени ажыра Авель Кудайга Каиндийинен артык тайылга эткен. Бүткени ажыра ол акту кижиде деп, Кудайдан кере алган, ненин учун дезе онын тайылгазын Кудай бойы јараткан. Бүткениле ол, өлүп калган бойы, эмдиге айтканча.

⁵Бүткени ажыра Енох јердин үстинен алылып, өлүм көрбөгөн. *Оны таап болбогондор, ненин учун дезе оны Кудай Бойына алып алган.* Ол јерден алылардан озо Кудайга јараган деп, ого кере берилген ине. ⁶Бүтпей јадып дезе Кудайга јараар арга јок. Ол бар деп, Оны чын бедиреп жүрген улуска кайрал болор деп, Кудайга келип турган кижиде бүдер учурлу.

⁷Бүткени ажыра Нойго көрүнбей турганы озолондыра айдылган. Ол Кудайдан аяап, айлы-јуртын аргадаарга ковчег туткан. Бу ок бүткени ажыра ол телекейди јаргылап, бүткени ажыра берилип турган акту болорын энчи эдип алган.

⁸Бүткени ажыра Авраам Кудайдын кычырузын угуп, энчи эдип алатан јерге барган. Ол кайдаар барып јатканын билбей, жүре берген.

⁹ Бүткени ажыра ол Кудай берер болгон жерде өскө орооннын кижизи чилеп жүрген. Ол андый ок энчи алар болгон Исаакла, Иаковло кожо чадырларда жаткан. ¹⁰ Авраам мынайда жүрүп, Кудай чүмдеп туткан бек төстү каланы сакыган.

¹¹ Бүткени ажыра Сарра, бала таппас бойы, жажай да берген болзо, барланган. Ол сөзүн берген Кудай чындык деп билген. ¹² Анайып Авраамнан, жетпезине өлүмжиреп калган кижиден, тенеридеги жылдыстардый, талайдын жарадындагы кумактый тоо жок калдыктар туулган.

¹³ Олор ончозы өлөрдин өлгөнчө Кудайга бүткендер. Онын берер болгонын албагандар, же мыны жүк ыраагынан көрүп, ого сүүнип, бис жерде өскө орооннын улузы, туш-туура улус деп, бойлоры керегинде ачыгынча айдып жүргендер. ¹⁴ Мынайда айдып жүрген улус алтайын бедиреп турганын көргүзип жат ине. ¹⁵ Олор чыгып барган алтайын сананган болзо, ого бурулар аргалу болор эди. ¹⁶ Же олор мынан артыгына – тенеридеги төрөлине жүткүтөн. Онын учун Кудай да олордын Кудайы деп ададарга уйалбайт. Ол бу улуска кала белетеп койгон ине.

¹⁷ Бүткени ажыра Авраам Исаакты тайган. Оны Кудай ченеп турарда, Кудайдын берген сөзүн алган бойы, сок жангыс уулын тайарга белен болгон. ¹⁸ Бу уулы керегинде айдылган: «*Сенин калдыктарын Исаактан болор*». ¹⁹ Кудай өлгөн улусты тиргизер аргалу деп, Авраам бодогон. Сүрлөп айтса, ол бойынын уулын өлүмнөн кайра алган.

²⁰ Бүткени ажыра Исаак Иаковко ло Исавка келер өйгө алкыжын берген.

²¹ Бүткени ажыра Иаков өлөр алдында Иосифтин кажы ла уулына алкыжын берип, *тайагына жөлөнүп, Кудайга бажырған*.

²² Бүткени ажыра Иосиф өлөр алдында Израильдин улусы Египеттен чыгып баратанын эске алындырып, сөөгин кайда тудатанын жакыган.

²³ Моисей тууларда, оны ада-энези бүткени ажыра үч ай жажырган. Бала кеен-жараш болгонын көрүп, олор кааннын жакарузын бузарга коркыбагандар. ²⁴ Бүткени ажыра Моисей, чыдап келеле, фараоннын кызынын уулы деп ададарынан мойногон. ²⁵ Удурум, кинчектү макатыш алганча, Кудайдын калыгыла кожо кыйналып жүрерин артыксынган. ²⁶ Ол келер өйдөгү кайралды сананып, Христоско болуп жамандадарын Египеттин эрјинезинен баалу деп бодогон. ²⁷ Бүткени ажыра ол Египетти таштап, каан чугулданат деп

коркыбаган. Ол көрүнбес Кудайды көрүп турган чылап, чыдамкай болгон ине. ²⁸ Бүткени ажыра ол Пасханын тайылгазын эдип, эжиктердин жаактарын канла үрүстеген, жайрадаачы-ангел тун балдарга тийбезин деп.

²⁹ Бүткени ажыра Израильдин улузы Кызыл талайды кургак жерле чилеп кечкен. Египеттин улузы база кечейин дейле, чөнүп калган. ³⁰ Бүткени ажыра Израильдин улузы жети күннин туркунына Иерихонды эбире баскан кийнинде каланын стенелери жемириле берген.

³¹ Бүткени ажыра балыр жүрүмдү Раав бакпас улусла кожо өлбөгөн, ненин учун десе кайучылдарды айлына күүнзеп жуудып алган.

³² База нени айдайын? Гедеон, Варак, Самсон, Иеффай, Давид, Самуил ле жарчылар керегинде айдарга меге ой жетпес. ³³ Олор бүткени ажыра каандыктарды женген, чынды жайаган, Кудайдын берер болгонын алган, арсландарды жобожыткан, ³⁴ оттын жалбыжын өчүргөн, кылыштын мизинен аргаданган, чине жок бойлоры күч алган, жуу-согушта катан боло берген, өскө жердин черүлерин сүргөн. ³⁵ Үй улус бойлорынын өлүп калгандарын ойто тирүге алган. Кезиктери кыйнадып, мынан артык жүрүмге тирилерге, жайымнан мойногон. ³⁶ Өскөлөри электеткен, камчылаткан, анайда ок кынжылаткан, түрмеде отурган, ³⁷ ташла шыбалаткан, киреле кестирген, кылыштан өлгөн, кой ло эчки терези кийимдү тенип жүргөн, жоксыраган, кыйналган, базынчыкта жүргөн. ³⁸ Телекей бу улуска жарамык эмес болгон. Олор куба чөлдөрдө, кырларда, куй-таштарда ла капчалдарда азып-тозуп жүргендер.

³⁹ Олор ончозы бүдүп, ол керегинде кере алган. Же Кудайдын берер болгонын албаган, ⁴⁰ ненин учун десе, олор бисле кожо толо кемине жетсин деп, Кудай биске артык болгонды белетеп койгон.

12

Кудай бисти таскадат

¹⁻² Онын учун бисти эбире андый көп керечилер бар болуп, базырып турган не ле жүкти, капкыр кинчекти бойыбыстан алып, туура таштайлы. Иисуска көрүп, биске темдектелген тартыжуны чыдамкай болуп өдөли. Ол ажыра Кудайга бүдүп баштайдыс, бүдүп жүргенис толо кемине жедет. Ого темдектелген сүүнчинин ордына Ол уйатка каларын керекке албай, керү агашта кыйынды

чыдажып өдүп, Кудайдын ширезинин онг жанына отуруп алган. ³Кинчектү улустын удурлашканына чыдашкан Иисус керегинде шүүп көрүгөр. Ол тушта чинегер чыкпас, сүригер түшпес.

⁴Кинчекке удур тартыжуда эм тура кан төгүлгенче удурлашпадыгар, ⁵слерге уулдарына чылап мынайда айдылган коот сөстөрди ундып койдыгар: «Уулым, сени Кайракан кезедип турганда, мыны жектебе, каарып айдып турганда, сүринг түшпезин, ⁶ненин учун десе Кайракан сүүп турган кижизин кезедет, Бойына жуудып турган кажы ла уулын камчылайт». ⁷Кезедүге чыдажып турганыгарда, Кудай слерле Бойынын уулдарыла чылап тудунып жат. Адазы кезетпей турган уул бар эмеш пе? ⁸Ончо уулдар кезедилер учурлу. Кезедилбей турган болзогор, слер уулдары эмезигер, слер – сураc балдар.

⁹Анайда ла бисти жердеги ада-энебис кезедип туратан, бис олордон айап жүргенис. Андый болгондо, жүрүм жүрерге, тындардын Адазына ононг артык багар учурлу эмезис пе? ¹⁰Бисти жердеги адаларыс кыска ойгө лө бойлоры чын деп бодогоныла кезеткен. Тенеридеги Ада десе биске чын туза болзын, Онын агарулыгында кожо турушсын деп кезедет. ¹¹Кандый да кезедү эдилеп турганда, сүүндирбей, кунуктырат. Мынын кийнинде бу ажыра үредип койгон улуска амыр ла акту жүрүм берет.

Кудайдын жакшылыгын жектебегер

¹²Онын учун бош салынган колдорыгарды ла уйдадай берген тизегерди тынгыдыгар. ¹³Аксак бут бертинбезин, карын, жазылзын деп, будыгардын алдында жолды түс эдигер. ¹⁴Ончо улусла амыр жадарга, агару жүрүмдү болорго кичеенигер. Бу жокко Кайраканды кем де көрүп болбос.

¹⁵Көрүгөр, кем-кем Кудайдын жакшылыгы жокко артып калбазын, кандый-бир ачу тазыл өзүп, түбек этпезин, бу ажыра көп улус быжарсыбазын. ¹⁶Ортогордо балыр жүрүмдү эмезе байланбас Исавтый кижилер болбозын. Ол бир катап ажанарга болуп бойынын тун уул деп адалганын садып ийген. ¹⁷Слер билер инегер, ол мынын кийнинде алкыш алайын дейле, жектедип койгон. Ыйлап сураган да болзо, эдилеп койгонын кубултып болбогон.

¹⁸Слер тудуп көрөр аргалу немеге, жалбыраган отко, карануйга, карачкыга, жотконго, ¹⁹амыргынын табыжына ла айдып турганынын үнине жууктабадыгар. Бу үнди уккан улус сөсти база укпасака жайнаган. ²⁰Мындый жакаруны чыдажып угуп болбой тургандар:

«Кырга тынар-тынду да тийип ийзе, ташла шыбалалар». ²¹ Бу көрүлте коркышту болуп, Моисей айткан: «Мен коркып, тыркыражып жадым». ²² Же слер Сион кырга ла тирү Кудайдын калазына, тенгеридеги Иерусалимге ле түмен ангелдерге жууктадыгар. ²³ Слер тун туулган улустын байрамдык жуунына келдигер. Олордын ады-жолдоры тенгериде бичилген. Слер ончозын жаргылаачы Кудайга, толо кемине жеткен актулардын тындарына келдигер. ²⁴ Слер жангы кереестинг Ортокчызы Иисуска келип, арутап турган канга жууктадыгар. Бу кан Авельдинг канынанг артык керелейт.

²⁵ Көрүгер, айдып турган Кудайды угарга мойнобогор. Байагы улус олорго жерде айдып турганды угарынанг мойноп, кезедүни кыйыжып болбогон. Анчада ла биске тенгериден айдып турганды угарынанг мойнозобус, кезедүни кыйыжып болбозус. ²⁶ Ол тушта Онын үни жерди жайкаган. Эмди дезе, сөзин берип, айдат: «База катап жангыс та жерди эмес, тенгерини де жайкаарым». ²⁷ «База катап» дегени жайканбас немелер артсын деп, жайалган немелер жайканып ырадыларын көргүзет.

²⁸ Анайдарда, жайканбас каандыкты алып, жакшылыкты чеберлейли. Бу ажыра Кудайды тооп ло Онон аяап, Ого жараар эдип бажырып жүрели, ²⁹ ненин учун дезе, бистинг Кудайыс — ол жуда салар от.

13

Карындаштар чылап жүрүгер

¹ Бой-бойыгарды карындаштарды чылап сүүгер. ² Күндүзек болорын ундыбагар. Күндүзек болгоныла кезик улус бойлоры билбей, айлына ангелдерди жууткан эди. ³ Кыңылу улусты эзеп жүрүгер, бойыгар да олорло кожо кыңылу чылап. Кыйналып жүрген улусты эзеп жүрүгер. Слер бойыгар да жерде жүрүп жадыгар. ⁴ Айылду болгон улус бой-бойын тооп жүрзин, олордын төжөгине кир жукпазын. Балыр жүрүмдү ле чайдам улусты Кудай жаргылаар ине. ⁵ Акчага үстүкпегер, не барыгарла болорзыныгар. Кудай бойы айткан жок беди: «Сени артырбазым, сени таштабазым». ⁶ Онын учун тидим айдадыс: «Кайракан — менин болушчым, коркыыр немем жок. Кижиге меге нени эдер?»

⁷ Слерге Кудайдын сөзин жарлаган башчыларды сананып жүрүгер. Олор жүрүмин канайда түгескенин көрүп, бүдеринде олордонг тем алыгар. ⁸ Иисус Христос — кече, бүгүн ле үргүлжиге ол ло бойы.

⁹ Слерди жүзүн-жүүр ле өскө үредүлер жолдон астыктырбазын. Жү-рекертигерди курсакла эмес, жакшылыкка тынгыдыгар, онызы жакшы. Курсакка болуп жүрген улус туза албас.

¹⁰ Бисте тагыл бар, чадырда абыстап жүргендер онон курсак алып жиир жаңы жок. ¹¹ Кинчек учун тайылган тындулардын канын агару жерге улу абыс кийдирет ине, же эдин одунын ары жанында өртөйдилер. ¹² Онын учун Иисус та Бойынын каныла калыкты агарулаарга, каланын каалгазынын ары жанында кыйнадып койгон.

¹³ Анайдарда, Онын базынчыгын бойыска алынып, одунын ары жанына Ого чыгып баралы. ¹⁴ Мында бисте жаантайын болор кала жок ине, бис келер ойдин калазын бедирейдис. ¹⁵ Анайдарда, Иисус ажыра Кудайга жаантайын макташтын тайылгазын эдип туралы – Онын ады-жолын жарлап турган эриндеристин сыйын. ¹⁶ Анайда ок жакшыны эдерге ле өскө улусла үлежерге ундыбагар. Андый тайылгалар Кудайга жарап жат.

¹⁷ Башчыларга уккур болуп, багыгар. Олор слердин жүрүмигерди сананып, көс жумбайдылар ине, ненин учун десе Кудайга каруу берер учурлу. Олор улу тынбай, сүүнип иштезин. Онон башка слерге кандый да туза болбос.

¹⁸ Бис учун мүргүгер. Санаабыс ару деп, бүдүмжилү инебис, ненин учун десе ончозында чын эдип жүрерге күүнзейдис. ¹⁹ Анчада ла сурап турум: Кудай мени слерге ойто ылтап ийзин деп мүргүгер.

²⁰ Мөңкү кереестин каны ажыра койлордын улу Күдүчизи боло берген Иисус Кайраканысты тиргискен амырдын Кудайы ²¹ слерди Бойынын табын бүдүрсин деп, не ле жакшы керекте түзеткей, Иисус Христос ажыра Бойына жараарын слердин бойыгарда жайагай. Ого элен-чактарга мак! Аминь.

²² Слерди сурап турум, карындаштар, бу көкүдү сөстөрди жуудып алыгар. Мен слерге кыскарта бичиген инем.

²³ Тимофей карындажыс жайымдалганын билигер. Ол удабас келзе, слерди оныла кожо көрөрим.

²⁴ Ончо башчыларыгарга ла ончо агаруларга эзен айдыгар. Италиядан карындаштар слерге эзен айдып турулар.

²⁵ Кудайдын жакшылыгы ончогорло кожо болгой*.

* Кезик жебрен түрбектер «Аминь» деп сөслө түгенет.

ИАКОВ АПОСТОЛДЫНГ САМАРАЗЫ

1

¹ Израильдин јер сайын чачылган он эки угына.

Слерге Кудайдын ла Иисус Христос Кайраканнын Иаков кулынанг эзен!

Кудайга бүдери ле ойгорлык

² Јүзүн-јүүр ченелтелерге учурап турганыгарда, оны бойыгарга улу сүүнчи деп бодогор, карындаштарым. ³ Слердин бүткенигер ченелтени өдүп, чыдамкайды тууйт деп, билип жадыгар. ⁴ Чыдамкай десе бойынын ижин түгезе этсин, слер сырангай јакшы, кемжикпеген, бир де тутак јок болзын деп. ⁵ Кемигерге ойгорлык јетпей турган болзо, ончо улуска тегин, каарып айтпай берип турган Кудайдан суразын, – ого берилер. ⁶ Је бүдүп, эмеш те аланзыбай суразын, ненин учун десе аланзып турган кижин салкынга айдадып чачылган талайдын толкузынды. ⁷ Андый кижин Кайраканнаг неме аларым деп сананбазын. ⁸ Экиленген санаалу кижин бойынын ончо керектеринде турумкай эмес.

⁹ Јокту карындаш бийиктедилгениле мактансын, ¹⁰ бай – јабыздылганыла, ненин учун десе ол өлөндөги чечек чилеп јоголып калар. ¹¹ Күн чыгып, изип баштайт, изүден өлөнгө какшайт, онын өнги өчүп, јаражы јоголот ине. Анайып бай да кижин бойынын керектериле кожо чалдыгар.

Ченелтелер

¹²Ченелтеге чыдажып турган кижиге жекичтү, ненин учун дезе, ол ченеделе, жүрүмнүн кайралын алар. Бу кайралды Кайракан Оны сүүген улуска берер болгон. ¹³Ченедип турган улустун кемизи де: «Мени Кудай ченеп жат» – дебезин, ненин учун дезе Кудайды кем де жаманла ченеп болбос, Ол Бойы да кемди де ченебейт. ¹⁴Же кажы ла кижиге акту бойынын кычазына жылбиркедип ле мекеледип ченелет. ¹⁵Кыча дезе, таап алып, кинчекти тууйт, эдилген кинчек – өлүмди тууйт.

¹⁶Бойыгарды аскырбагар, кару карындаштарым. ¹⁷Не ле жакшы сый, не ле толо кемдү жайалта өрөртинен, жарыктын Адазынан келет. Ол кубулбайт, ондо кубултанын көлөткөзи жок. ¹⁸Ол бисти Бойынын табыла, чыннын сөзиле тууган, бис Онын жайагандарынын баштамызы болзын деп.

Угар ла багар

¹⁹Билип жүрүгөр, кару карындаштарым: не ле кижиге угарга жылгыр болзын, сөс айдарга, чукулданарга бачымдабызын. ²⁰Кижинин чугулы Кудайдын чындыгын жайабайт ине.

²¹Онын учун не ле быјардан, бойыгарда толгон жаманнан айрылып, жүрегерге тарылып турган сөсти жобожып алыныгар. Бу сөс жүрүмигерди аргадап алар күчтү. ²²Сөсти бүдүрүп жүрүгөр, жүк угуп жүрген болзогор, бойыгарды бойыгар мекелеп жадыгар, ²³ненин учун дезе, сөсти угуп, оны бүдүрбей жүрген кижиге, бойын күскүден көрүнүп турган кижидий: ²⁴ол бойына көрөлө, мынаар болгон, бойы кандыйын ол тарый ундып койгон. ²⁵Же кем жайым берип турган сыраңай жакшы жасакты ондоп аларга кичеенип, ондо болуп жүрзе, ол ундынчан угаачы эмес, же керекти бүдүрөөчи болор, бойынын керегинде жекичтү болор.

²⁶Кемигер бойын кудайзак деп сананып, же тилин тудунбайт, оныгар жүрегин мекелейт, онын кудайзагында туза жок. ²⁷Ада Кудай алдында ару ла жек жок кудайзак болоры ол: өскүс-жабыстарга ла тул үй улуска ачу-коронында килемжи эдери, бу телекейдеги жаманнан бойыгарды чеберлеери.

2

Экијүстенбегер

¹ Карындаштарым! Иисус Христос Кайраканыска, мактын Кайраканына, экијүстенбей бүдүгөр. ² Жууныгарга алтын жүстүктү, бай кийимдү кижиге кирзе, анайда ок уйан кийимдү жокту кижиге кирер. ³ Слер бай кийимдүни аярып, айдарыгар: «Сеге бого отурса жакшы», жоктузуна айдарыгар: «Сен ондо тур», эмезе «бого, будымнын жанына отур». ⁴ Бой-бойыгарды ылгап, жаман сагыштуу жаргычылар боло бергенигер ол эмес пе?

⁵ Угугар, кару карындаштарым: бүдериле бай болзын, Кудайдын Каандыгында энчи алзын деп, телекейде жокту жүргендерди Кудай талдап алган эмес беди? Ол бу Каандыкты Оны сүүген улуска берер болгон. ⁶ Слер дезе жоктуны жабыс көрдигер. Слерди байлар кыстап турган эмес беди, слерди жаргыга олоор апарып турган эмес беди? ⁷ Слер аданып жүрген жакшы атты олоор жамандап турган эмес беди? ⁸ *Бойынды сүүгендий, жуугынды сүүп жүр* деп, Чийимде айдылган кааннын жасагын бүдүрүп турган болзогор, жакшы эдип жадыгар. ⁹ Же экијүстенип турган болзогор, кинчек эдип, Жасак бузаачылар болуп каладыгар, ¹⁰ ненин учун дезе, ончо Жасакты бүдүрүп, же бирүзінде кинчек эткен кижиге, ончозында бурулу болуп калат. ¹¹ *Чайдам кылынба* деп Айтканы, *өлтүрбө* ок деген ине. Онын учун чайдам кылынбай, же өлтүрүп турган болзон, сен – Жасак бузаачы. ¹² Анайып, жайым берип турган жасакла жаргыладар улус чылап айдыгар, эдигер. ¹³ Быйанын жетирбеген кижиге быйан жок жаргы болор ине. Быйан жаргыдан бийик.

Кудайга бүдери ле керектер эдери

¹⁴ Кем бүдүп жадым деп айдып, же керектер этпей турган болзо, кандый туза, карындаштарым? Бу мынайда бүткени оны аргадап болор бо? ¹⁵ Карындажыгар эмезе сыйныгар жылангаш эмезе күндик курсагы жок жүрзе, ¹⁶ кажы бирүгөр дезе: «Амырыгар алып барыгар, жылыныгар, курсактаныгар» деп айдып, же олоорго эдиканына керектүзүн бербезе, кандый туза? ¹⁷ Анайып бүдери де: кем бүдүп, же керектер этпей турган, онын бүткени бойы тангынан бүткени де эмес.

¹⁸ Же кем де айдар: «Сен бүдүп жадын, мен керектер эдип жадым». Мен айдарым: «Керектер этпей бүдүп турганынды меге көргүс, мен бүдүп турганымды бойымнын керектеримле көргүзерим». ¹⁹ Кудай жагыс деп, бүдүп жадын ба? Жакшы эдип жадын. Шилемирлер де бүдүп, сертилдеп жадылар. ²⁰ Же керектер этпес кижинин бүткени туза жок деп, билер күүнин бар ба, кuru кижиге?

²¹ Авраам адабыс Исаак уулын тагылга салып, эткен керектериле акталган эмес беди? ²² Көрүп турун ба, онын бүткени ле керектери колбулу болуп, бүткени керектер ажыра толо кемдү боло бергенин? ²³ Анайып, бичилген сөс бүткен: «*Авраам Кудайга бүткен, бу учун ол акту кижиге деп бодолуп, Кудайдын нөкөри деп адалган*». ²⁴ Көрүп туругар ба, кижиге эткен керектериле акталат, жагыс бүдүп жүргениле эмес. ²⁵ Анайып ок балыр жүрүмдү үй кижиге Раав та эткен керектериле акталган эмес беди? Ол кайучылдарды жуудуп алып, өскө жолло аткарган. ²⁶ Анайып ок эт-кан тын жокко жүрүм жок чылап, бүткени де эткен керектер жокко жүрүм жок.

3

Тил

¹ Карындаштарым! Мынан кату жаргыла жаргыладарысты билип, ас дегенигер үредүчилер боло беригер. ² Бис ончобыс көп жастырып жадыбыс ине. Сөс айдып, жастырбай турган кижиге толо кемине жеткен кижиге болуп жат. Ол ончо эди-канын бойына бактырар аргалу. ³ Бат, биске уккур болзын деп, аттарды сулуктап, олоордын ончо эди-канын башкарып жадыбыс. ⁴ Бат, керептер де. Олор, андый жаан бойлоры, кандый да тын салкынга айдатса, олоорды кичинек тискин башкарат; керепчи кайдаар күүнзезе, оноор ууланат. ⁵ Анайып тил де. Ол эт-каннын кичинек үйези, же көп мактанат. Көр, кичинек от элбек агашту жерди өртөп койот. ⁶ Тил де — от, жаманнын кееркемжизи. Ол эт-каннын үйелери ортодо жүрүп, ончо эт-канды быжарсыдат, бойы таамынын одынан камылып, бастыра жүрүмисти өртөйт. ⁷ Кижиге не ле жайалганды: аң-куштарды, жылып, жорголоп жүрер тындуларды, талайдын тындуларын жобожыдат ла жобожыдып койгон. ⁸ Тилдиге дезе улустын кемизиге де жобожыдып болбойт: бу — токтодып болбос

јаман; ол өлүмдү коронло толо. ⁹ Оныла Кайраканды ла Аданы алкайдис, оныла ок Кудайга түңгейлеп јайалган улусты каргайдис. ¹⁰ Бир ле оостон алкыш ла каргыш чыгат. Андый болбос учурлу, карындаштарым. ¹¹ Тонмоктын бир үйдинен тату ла ачу суу агат па? ¹² Смоква агаш май-агаштын јиилегин бүдүрип болбос, карындаштарым, эмезе виноградтын өөни смокванын јиилегин. Анайып бир тонмок тусту ла тату сууны агызып болбос.

Чын ойгорлык

¹³ Слердин кемигер ойгор ло керсү? Мыны јакшы кылыгыла, бойы јобош ло ойгор болуп эткен керектериле көргүссин. ¹⁴ Је жүрегерде ачу күйүниш ле арбаныш жүрген болзо, мактанбагар, чынга удур тогүн кере этпегер. ¹⁵ Бу өрөртинен келип турган ойгорлык эмес, ол јердийи, сезимдийи, шилемирдийи, ¹⁶ ненин учун дезе кайда күйүниш ле арбаныш, анда аай-төй јок ло ончо јаман болуп јат. ¹⁷ Је өрөртинен келип турган ойгорлык баштапкыда ару, онон энчү, топ, уккур, буурсашла, јакшы керектерле толо, ылгабас ла ачык-јарык. ¹⁸ Чындыктын үрени энчү тужында, энчүни чеберлеген улуста үренделет.

4

Кайракан алдында јобожыгар

¹ Слердин бойыгарда өштөжү ле өөн-бөкөн кайдан келет? Үйелереерде јуулажып турган соот-јыргалду күүнигерден болбос по? ² Нени күүнзеп јадыгар, оны албайдыгар. Онын учун өлтүрип јадыгар. Күйүнип јадыгар, је јединип болбойдыгар. Онын учун өштөжип ле јуулажып јадыгар. Слерде јок, ненин учун дезе сурабайдыгар. ³ Сурап турганыгарда, албайдыгар, ненин учун дезе јакшыга эмес, соот-јыргалда кородорго болуп сурайдыгар.

⁴ Чайдам жүрүмдүлөр! Телекейдийине тартылганы – ол Кудайга удур өштөжү деп билбейдигер бе? Анайдарда, телекейдийине тартылар күүндү кижии Кудайга өштү боло берет. ⁵ Эмезе Чийим мынайда тегин айдат деп сананып јадыгар ба: «Бистин бойыбыста жүрген Тын сүрекей күнүркеп сүййт»? ⁶ Је Кудай онон көп

јакшылык берет, онын да учун айдылган: «*Кудай оморкокторго удурлажат, јобожыгандарга јакшылык берет*».

⁷ Анайдарда, Кудайга багыгар. Көрмөскө удур туругар, ол слерден кача берер. ⁸ Кудайга јууктагар, Ол слерге јууктаар. Колдорыгарды јунугар, кинчектүлер, јүрекеригерди арутагар, экиленген санаалу улус. ⁹ Ачуланыгар, ыйлагар, сыктагар. Каткыгар ый боло берзин, сүүнчигер – кунук. ¹⁰ Кайракан алдында јобожыгар, Ол слерди кодүрер. ¹¹ Бой-бойыгарды јамандашпагар, карындаштарым. Карындажын јамандап эмезе карындажын јаргылап турган кижии, Јасакты јамандап, Јасакты јаргылайт. Јасакты јаргылап турган болзон, сен Јасакты бүдүрөөчи эмезин, бойынгды јаргычы эдип јадын. ¹² Јасак Чыгараачы ла Јаргычы јангыс. Ол аргадаар ла өлтүрер аргалу. А сен кем андый, јуук кижинди јаргылайтан?

¹³ Эмди угугар, мынайда айдып јүргендер: «Бүгүн эмезе эртен мындый да кала барарыс, ондо бир јыл јүрүп, садыжып, кирелте аларыс». ¹⁴ Слер керек дезе эртен не болорын билбей јадыгар, ненин учун дезе слердин јүрүмгер – ол суудан кодүрилеле, јоголып калар буу. ¹⁵ Онын ордына айдыгар: «Кайраканнын табы болзо, тирү јүрерис, оны эмезе мыны эдерис». ¹⁶ Эмди дезе улуркак болгоныгар учун мактанып јадыгар. Не ле андый мактаныш – ол јаман. ¹⁷ Анайдарда, јакшыны эдерин билип, оны этпей турган кижии кинчек эдет.

5

Байлар ыйлазын

¹ Эмди угугар, слер, байлар! Ыйлагар, сыктагар, – слерге кату-јобол келип јат. ² Байлыгаар чириди, кийимеерди күйе јиди. ³ Алтыныгар ла мөнүнигер татады. Олордын тады слерге удур керелеп, эди-каныгарды от чылап јиир: байлыкты бойыгарга калганчы күндерге јуудыгар. ⁴ Бат, ишчилер слердин кыраларды кестилер, слер дезе ологго төлөбөдигер. Эмди олог кыйгы-кышкыда. Олордын кыйгы-кышкызы Саваоф Кайраканга* угулды.

* Эртеги Кересте Кудайдын ады; теңеридеги јуучылдардын Кайраканы дегени.

⁵ Слер жерде жүрүп, жажыркап ла сайрап жадыгар, жүректеригерди сойотон күнге семирттигер. ⁶ Слер Актуны жаргылап, өлтүрдигер; Ол слерге удурлашпады.

Чыдамкай болуп, мүргүгер

⁷ Анайдарда, карындаштар, Кайраканнын келерине жетире узакка чыдамкай болугар. Бат, жер ишчи жердин баалу тўжўмин сакыйт, ого болуп жаскы ла кўски жаштар жаганча узак чыдажат. ⁸ Слер де узак чыдажыгар, жүрегеерди бек эдигер, ненин учун дезе Кайраканнын келери жуук. ⁹ Жаргыга кирбеске, бой-бойыгарга арбанышпагар, карындаштар. Бат, Жаргычы эжиктин жанында туру. ¹⁰ Кыйын-шырада ла узак чыдажарында темдек эдип, Кайраканнын адынан айткан жарчыларды алыгар, карындаштарым. ¹¹ Бат, чыдашкан улусты кижиктў деп адайдыс. Иовтын чыдашканын укканыгар, ого учунда Кайракан нени эткенин көргөнигер, ненин учун дезе Кайракан көп быйанду ла буурсак.

¹² Элден озо, карындаштарым, тенгериле де, жерле де, өскө-башка кандый да чертле чертенбегер, же жаргылатпаска, «эйе» дегенигер, «эйе» болзын, «жок» дегенигер, «жок» болзын.

¹³ Кемигер де шыралап жүрү бе? Мүргүзин. Кем де сүүнип жүрү бе? Сарназын. ¹⁴ Кемигер де оору ба? Серкпенин жаандарын кычырзын. Олор оны Кайраканнын адына болуп майлап, ол учун мүргүзин. ¹⁵ Бүдүп мүргүгени оору кижини аргадаар, оны Кайракан тургузар, кинчек эткен болзо, онызы ташталар. ¹⁶ Анайдарда, жазыларга, бой-бойыгар алдында кинчектеригерди алынып, бой-бойыгар учун мүргүгер. Акту кижинин тындылган мүргүзи көпти эдер аргалу. ¹⁷ Илия бистий ле кижини болгон. Же ол жанмырлабазын деп, жайнап мүргүүрде, жерде үч жыл ла алты ай жанмырлабаган. ¹⁸ База мүргүүрде, тенгери жанмыр берген, жер бойынын жиилегин өскүрген.

¹⁹ Карындаштарым! Кемигер чыннан аза берзе, кемигер де оны кайра бурыза, ²⁰ кинчектўни жастыра жолынан кайра бурыганы онын тынын өлүмнен аргадап алар деп, ол учун көп кинчектер ташталар деп, оныгар билзин.

ПЕТР АПОСТОЛДЫҢ

БАШТАПКЫ САМАРАЗЫ

1

¹Иисус Христостың апостолы Петрдан – Понтто, Галатияда, Кападокияда, Асияда ла Вифинияда чачылып, көчкүндер чилеп јаткан, Кудай талдап алган улуска. ²Тын ажыра улусты агару эдер деп, башкыда темдектеп койгоныла, Ада Кудай слерди талдап алган. Ол слерди Иисус Христоско сөсуккур болзын, Онын каныла аруталзын деп, Тынла агару эдерин темдектеген.

Слерге јакшылык ла амыр кожулзын.

Тирү ижемји

³Кудайга, Иисус Христос Кайраканыстың Адазына, баш болзын! Ол Бойының улу быйаныла Иисус Христостың тирилгени ажыра биске јангы јүрүм берген, бисте Ого тирү ижемји болзын деп. ⁴Ол јангы јүрүм берген, бисти мөнкү, ару ла чалдыкпас энчи алзын деп. Бу энчи слерге тенгериде чеберлелет. ⁵Слерди дезе Кудай Бойының күчиле бүткенигер ажыра аргадаарга чеберлейт. Бу аргадаш калганчы өйдө ачыларга белен. ⁶Бого сүүнигер. Эмди жүзүн-јүүр ченелтелерден улам эмеш кунугарга келижип турган болзо, чыдажыгар. ⁷Онызы слердин Кудайга чындык бүдүп турганыгар мөнкү эмес алтыннан баалу болуп калзын деп керектү. Алтын да чындыйы отло ченелет ине. Ол тушта слердин бүдүп турганыгар, Иисус Христос ачылза, јараду, мак, күндү экелер. ⁸Оны көрбөгөн бойыгар сүүп

жадыгар. Оны эмдиге көрбөй жадып, Ого бүдүп, сөслө айдып болбос улу сүүнчиле сүүнип, ⁹бүдүп турганыгардын амадузына – тыныгарды аргадаарына једип аладыгар. ¹⁰Бу аргадаш керегинде јарчылар бедиренип шинжүлеген; слерге темдектелген јакшылык керегинде озолондыра айткан; ¹¹олордо јүрген Христостын Тыны кемге ле кандый ойгө көргүскенин шинжүлеген. Христос кыйналар, онын кийнинде макталар деп, Тын озолондыра керелеген. ¹²Олордын ижи бойлорына эмес, је слердин тузагарга болгон деп, јарчыларга ачылган. Эмди олордын айтканын тенгериден ийилген Агару Тынла Сүүнчилү Јар јарлаган улус слерге јарлыктаган эдилер. Ангелдер де мыны билип аларга сүрекей күүнзеп жадылар.

Агару јүрүм

¹³Онын учун, кур курчанган чылап, санаагарды курчап, ойгу болуп, Иисус Христос ачылганда, слерге берилип турган јакшылыкка бүткүлинче иженигер. ¹⁴Сөсуккур балдардый болугар, башкыда билбей јүргенигерден улам слерде болгон кычаларга бакпагар. ¹⁵Карын, слерди кычырып алган Кудай агару чылап, бойыгар да јүрүмеерде агару болугар. ¹⁶Бичилген сөс бар ине: «*Агару болугар, ненин учун дезе Мен агару*».

¹⁷Кудай кажы ла кижини ылгабай, эткен керектериле јаргылайт. Анайдарда, Оны Адагар деп адап турган болзогор, Онон айап, јерде удурум јүрген ойигерди өткүригер. ¹⁸Слерге адалардан берилген сандырашту јүрүмнен мөнкү эмес мөнгүнле эмезе алтынла садылып алылбаганарды, ¹⁹карын, јек јок ло ару кураан ошкош Христостын баалу каныла садылып алылганыгарды билип жадыгар. ²⁰Ол телекей јайалардан озо талдалган, је слерге калганчы өйлөрдө ачылган. ²¹Слер Ол ажыра Кудайга бүттигер. Кудай Оны тиргизип, Ого мак берген эди, слерди Кудайга бүдүп, Ого ижензин деп.

²²Слер карындаштарды ылгабай сүүрге, чындыкка багып, тыныгарды арутадыгар. Бой-бойыгарды ару јүректен јаантайын сүүгер. ²³Слерге јангы јүрүм берген үрен үргүлји болуп јат. Ол – Кудайдын тирү ле артабас сөзи, ²⁴ненин учун дезе

кандый ла кижини өлөндий,

кижинин кандый ла магы өлөндөги чечектий.

Өлөнг кургаза, чечеги түжүп калат,

²⁵ је Кайраканнын сөзи үргүлјиге јүрет.

Бу – слерге јарлалган сөс.

2

Тирү ташка келигер

¹Анайдарда, не ле өштөштөн, не ле куурмакташтан, экижүсте-ништен, күйүништен, не ле жамандаштан айрылып, ²янгы туулган балдар чылап өзөргө лө аргадаларга, сөстин ару сүдин тын күйн-зегер. ³Слер амзап көрөлө, Кайракан быйанду деп, билип алган инегер. ⁴Ого, улус жектеп койгон, же Кудай эрјине деп талдап алган тирү ташка, жууктап, ⁵бойыгар да, тирү таштардан чылап, бойы-гардан бойыгар тыннын туразын тудугар. Анда Иисус Христос ажыра Кудайга жараар тыннан тайылга эдерге, агару абыстар болу-гар. ⁶Чийимде айдылган ине:

*«Бат, Мен талдап алган эрјине ташты,
булуннын төзиндеги ташты,
Сиондо салып жадым.*

Бу ташка бүдүп турганы, уйатка калбас».

⁷Анайдарда, ол слерге, бүдүп тургандарга, эрјине таш, бүтпей тур-гандарга ол –

тура тудачылар жектеп койгон таш.

Је ол булуннын төзиндеги таш боло берген.

⁸ Ол улус бүдүрилетен таш,
олордын јолында кайадый.

Улус сөскө бакпай, бу ташка бүдүрилип жадылар. Олордын салымы андый. ⁹Слер дезе, *Кудай талдап алган ук, Кааннын абыстары, агару улус*, Кудайдын калыгы. Ол слерди карачкыдан Бойынын кайкам-чылу жарыгына кычырган, *Онын улу быйанын јарлаарга талдап алган.*

¹⁰ Слер башкыда Кудайдын калыгы болбогоныгар,
эмди Онын калыгы болуп жадыгар;
башкыда быйан албаганыгар,
эмди алдыгар.

Кудайдын кулдары чылап эдип жүрүгөр

¹¹Кару улузым! Слерди, туш јерден келген, бу телекейде көч-күндер чилеп жүрген улусты, кычырып турум: тынга удур жуула-жып турган эт-каннын кыказынан ырап, ¹²кара јандулар ортодо

јакшы јүрүм јүрүгөр. Олор слерди јаманды эдип туру деп бурулап болбозын, карын, слердин јакшы керектеригерди көрүп, Кудай олорго быйан берер күнде Оны мактазын. ¹³ Кижинин не ле јангына Кайраканга болуп багыгар: ол эн бийик јанда отурган каан да болзын, ¹⁴ кааннан ийилген башкараачылар да болзын. Олор каршучыларды кезедерге ле јакшыны эдеечилерди кайралдаарга ийилип јадылар, ¹⁵ ненин учун дезе Кудайдын табы мындый: бис јакшыны эдип, неме билбес улустын учур јок эрмек-куучындарын токтодор учурлу. ¹⁶ Јайым улус чылап јүрүгөр, јайымыгарды јаманды эдерге тuzаланбагар, карын, Кудайдын кулдары чылап јүрүгөр. ¹⁷ Ончо улусты тооп јүрүгөр, карындаштарды сүүгөр, Кудайдан айагар, каанды тоогор.

¹⁸ Јалчылар, бийлерден айап, олорго багыгар, јангыс та јакшы ла кижизек эмес, је кату бийлерге багыгар. ¹⁹ Кем Кудайды сананып, акту јерге шыралап, ачу-корон көрүп турган болзо, бу јакшылык ине. ²⁰ Кинчектер учун соктырып турган болзогор, не учун мактайтан? Јакшыны эдип шыралап, је чыдажып турган болзогор, слерди Кудай јарадып јат. ²¹ Слер бого кычырылган инегер. Христос слерди Онын изиле барзын деп, слерге тем артырып, слер учун шыралаган.

²² Ол кинчек этпеген,

Онын сөстөринде төгүн јок болгон.

²³ Оны јамандаарда, Ол удур јамандабаган; шыралап јүрүп, коркытпаган, је мыны эдерин Чындык Јаргычыга бүдүмјилеген. ²⁴ Ол кинчектеристи Бойынын эдинде Бойы керү агашка көдүрип, кадап койгон, бис кинчектерден айрылып, чындыкка јүрзин деп. Слер Онын шырказыла јазылдыгар. ²⁵ Слер азып јүрген койлордый болгон инегер. Эмди Күдүчиге ле тыныгарды Чеберлеечиге бурулдыгар.

3

Үйлери ле өбөөндөри

¹⁻² Анайда ок слер де, үй улус, эрлереерге сөсуккур болугар. Кудайдын сөзин угар күүни јок эр улус ару ла айап јүрген јүрүмигерди көрөлө, үйлеринин јүрүми ажыра Кудайга сөс јокко баштанзын деп, анайда эдигер. ³ Кееркемјигер тыш јаны болбозын, чач

өөргөни, алтын кийим эмезе кийимдеги жазал болбозын. ⁴Карын, кееркемјигер ич бойыгар болзын. Бу јобош ло тымык тыннын чалдыкпас јаражы болуп јат. Мынызы Кудайдын алдында баалу. ⁵Анайып, башкыда Кудайга иженген агару үй улус та эрлерине сөсуккур болуп, кееркединген эдилер. ⁶Анайып, Сарра Авраамды бий деп адап, ого сөсуккур јүрген. Јакшыны эдип, неден де коркыбай ла түймебей турган болзогор, Сарранын балдары болгоныгар ол.

⁷Анайда ок слер де, эрлер, үйлереерге керсү болугар, оморды бортык аяакты чылап алып јүрүгер. Оморго күндү эдип јүрүгер, ненин учун дезе омор слерле кожо јакшылыкту јүрүмди энчиленер. Слердин мүргүүлигерге буудак болбозын деп, анайда эдигер.

Чындык учун шыралап јүрери

⁸Адакыда, ончогордын санаагар јангыс болзын, килежип јүрүгер, карындаштарды сүүгер, јымжак јүректү, улуркабас санаалу болугар; ⁹јаманнын ордына јаман этпегер, айткылаштын ордына айткылабагар, карын, алкышты энчиленерге кычырылганыгарды билип, алкагар.

¹⁰ *«Јүрүмди сүүп,
јакшы күндерди көрөр күүндү кижиге
јаман, төгүн сөстөр айтпай,
тил-оозын тудунзын.*

¹¹ *Ол јаманнан кыйышсын, јакшыны этсин,
амырды бедиреп, ого јүткүзин.*

¹² *Кайракан актуларга көрүп јат,
олордын јайнуузын угуп јат,
је Кайракан јаман эдеечи улуска удур».*

¹³Јакшыга јүткүп турган болзогор, слерге кем јаман эдер? ¹⁴Је чындык учун шыралап та јүрген болзогор, кежиктү болгоныгар ол. Слерге јаман эдерге турган улустан коркыбагар, түймебегер.

¹⁵Христос Кайраканнын агарузын дезе јүрегерде чеберлегер; ижемјигер керегинде слерден јартамал некеп турган не ле кижиге каруу берерге јаантайын белен болугар. ¹⁶Је мыны јымжак күүндү, аяап ла тооп эдигер, санаагар ару болзын. Ол тушта Христостын Бойындагы јакшы јүрүмеерди јамандап турган улус уйатка калар.

¹⁷Кудайдын табы болзо, јаман керектер учун шыралаганча, јакшы керектер учун шыралаганы артык ине. ¹⁸Христос то бисти Кудайга

экелерге, кинчектер учун, акту бойы, акту эместер учун бир катап ла үргүлжиге өлгөн. Ол эт-канла өлтүрилген, тынла – тирилген. ¹⁹ Бу тын ажыра ок таамыдагы кижендү сүнелерге келип жарлыктаган. ²⁰ Булар Нойдын күндеринде Кудайга бакпаган улус болгон. Олорды ковчег тудулганча Кудай узак чыдажып сакыган. Ковчегте жүк сегис кижичайыктан аргадалган. ²¹ Анайып слерди де эмди креске түжери аргадайт. Креске түжери – ол эт-каннын кирип жунары эмес, же ару санаала Кудайга баштанары, ол Христостун тирилгени ажыра аргадайт. ²² Ол тенгериге көдүрилип, Кудайдын он жанында жүрет, Ого ангелдер, өрөги жанлар ла күчтер баккандар.

4

Кудайга учурлалган жүрүм

¹ Анайдарда, Христос эди-каныла шыраллаган. Слер де ол ло санаала жепсенигер, ненин учун дезе эди-каныла шыралап жүрген кижичайыктан кинчек этпей барат. ² Жердеги жүрүмдин арткан ойин кижинин кычаларына башкартып эмес, же Кудайдын табыла өткүрерге, онын анайда эдип турганы ол. ³ Өткөн өйлөрдө кара жандулар чылап жүргенигер болор ине. Балыр жүрүп, кычага башкартып, аракыдап, тойлоп-жыргап, ичип-жип, жескинчилү чалуларга бажырган эдигер. ⁴ Онын учун олордын жүрүмди жылыттар керектеринде турушпай турганыгарга кайкап, олар слерди жамандап жадылар. ⁵ Олор саадабай тирүлерди ле өлгөндөрдү жаргылайтан Кудайга каруу берер. ⁶ Бого болуп өлгөн дө улуска Сүүнчилү Жар жарлалган, олар, ончо улус чылап эт-каннын эткен керектери учун жаргылаткан бойлоры, Кудай чылап, тыннан жүрзин деп.

⁷ Же ончозынын учу жуук. Анайдарда, керсү болугар, мүргүп, сергек болугар. ⁸ Элден озо бой-бойыгарды жаантайын сүүп жүрүгер, ненин учун дезе сүүш көп кинчектерди таштаттырып жат. ⁹ Арбанбай, бой-бойыгарга күндүзек болугар. ¹⁰ Кажы ла кижичайыктан Кудайдын жүзүн-башка жакшылыгынын жакшы башкараачызы чылап, алган жайалтазын бой-бойына тузаланзын. ¹¹ Айдып турган кижичайыктан, Кудайдын сөстөрүн чилеп айтсын, серкпеде иштеп жүрген кижичайыктан, Кудай берип турган күчле иштезин. Ол Иисус Христос ажыра ончозында макталзын деп, анайда эдигер. Ого чактардын чакка мак ла жанг. Аминь.

Христосло кожо шыраалары

¹² Кару улузым! Слерге Кудай отло ченелте ийзе, кайкабагар, ол слерге туш неме деп бодобогор. ¹³ Карын, сүүнигер, ненин учун дезе Христостын шыраларында туружып жадыгар. Онын магы ачылза, сүүнеригер ле жыргаарыгар. ¹⁴ Христостын ады учун слерди жамандап турган болзо, кежиктү болгоныгар ол, ненин учун дезе Кудайдын мактулу Тыны слерде амырап жат*. ¹⁵ Слерге шырааларга келишсе, ол шырагар өлтүргени, уурдаганы, жаман эткени, өскө кижинийин күүнзегени учун эмес болзын. ¹⁶ Христостын кижизи чилеп шыралап жүрген болзон, уйалба, же Онын адын аданып жүргенин учун Оны макта. ¹⁷ Кудайдын калыгынан башталатан жаргынын өйи једип келген ине. Озо бистенг башталза, Кудайдын Сүүнчилү Жарына бакпай турган улусла не болор? ¹⁸ *Актузы жүк арайдан аргаданып турган болзо, Кудайга бүтпезиле, кинчектүзиле не болор?* ¹⁹ Анайдарда, Кудайдын табыла шыралап жүргендер јакшыны эдип, Ого, сөзине чындык Јайаачыга, жүрүмин бүдүмјилезин.

5

Кудайдын үүри

¹ Анайдарда, мен, серкпенин јааны бойым, Христостын шыразынын керечизи ле ачылатан макта туружаачы кижиде, слердин јаандарга баштанып турум: ² Кудайдын слерге берилген үүрин кабырыгар. Је мыны албан јокко, бойыгардын күүнигерле, Кудайга јараарынча эдигер, уйатту кирелтеге болуп эмес, күүнзеп эдигер. ³ Кудай бүдүмјилегенди бийлебей башкарыгар, же үүрге тем көргүзигер. ⁴ Баш Күдүчи ачылза, мактын чалдыкпас кайралын аларыгар.

⁵ Анайда ок кичүлер де јаандарга багыгар, бой-бойыгарга болу-жарга белен болуп, јобош болугар, ненин учун дезе

*Кудай оморкокторго удурлажат,
јобожыгандарга јакшылык берет.*

* Кезик јебрен түрбектерде кожумак бар: «Олор Оны жамандап жадылар, слер мактап жадыгар».

⁶ Онын учун Кудайдын күчи алдында јобожыгар, Ол слерди темдектелген өйдө бийикке көдүрер. ⁷ Не де керегинде санааркабагар, Ого иженигер, ненин учун дезе Ол слерди кичееп көрүп жүрү. ⁸ Эрүүл, сергек болугар! Слердинг өштүгер көрмөс кемди јуда салайын деп бедиреп, ыркыранган каракула чылап базап жүрү. ⁹ Бек бүдүп, ого удур туругар. Бу телекейде андый ок шырага слердин карындаштарыгар да алдырып турганын билеригер.

¹⁰ Не ле јакшылыкты берип турган Кудай дезе слерди Иисус Христостогы Бойынын мөнкү магына кычырган. Слер кыска өйгө шыралаган кийнинде Ол Бойы слерди түзедер, бек тургузар, күчтү, турумкай эдер. ¹¹ Ого чактардын чакка јан. Аминь.

Адакы сөс

¹² Мыны Силуаннын болужыла бичидим. Мен оны чындык карындаш деп бодоп јадым. Кычыру эдип ле керелеп, Кудайдын чын јакшылыгы не болгонын слерге кыскарта бичидим. Бу јакшылыкта болуп жүрүгер.

¹³ Слерди чилеп Кудай талдап алган Вавилондогы серкпе, база Марк уулым слерди уткып турулар. ¹⁴ Бой-бойыгарды жүрегерге кару улусты чылап уткыгар.

Ончогорго, Христостын Бойында жүргендерге, амыр*.

* Кезик јебрен түрбектер «Аминь» деп сөслө түгенет.

ПЕТР АПОСТОЛДЫҢ

ЭКИНЧИ САМАРАЗЫ

1

¹ Иисус Христостың кулы ла апостолы Симон-Петрдан – Кудайыстың, Аргадаачы Иисус Христостың, чындыгына једип, бис чилеп акту јүректен бүдүп турган улуска.

² Кудайды ла Иисус Кайраканысты билип турган тужыгарда слерге јакшылык ла амыр кожулзын.

Чындык билим

³ Оның кудайлык күчи јүрүмге ле Кудайга беринерине керектү ончо немени биске тегин берип јат. Мыны ончозын Бойының магына ла кудайлык быйанына бисти кычырган Кудайды билип турганыс ажыра алып јадыбыс. ⁴ Анайып биске баалу-чуулу ла улудан улу сөс берилген, бисти Кудайдың бүдүмелин бойына алынзын деп, бу телекейдеги јайрадуға экелеечи кычадан кыйышсын деп.

⁵ Бого болуп ончо күчигерди салыгар; бүдүп турганыгарда бойыгардыйын кородып, кудайлык быйанга једигер. Кудайлык быйанга једип, Оның табын билип алыгар. ⁶ Оның табын билип, күүнигердин ээзи болугар, күүнигердин ээзи болуп, турумкай болугар, турумкай болуп, Кудайга беринген болугар. ⁷ Кудайга беринген болуп, карындаштарды сүүгер, карындаштарды сүүп, ончо улусты сүүгер. ⁸ Бу ончозы слерде бар болуп, кожулуп турза, Иисус Христос Кайраканысты билип аларында једими ле тузазы јок артпазыгар.

⁹Кемде бу ончозы жок, ол сокор ло каралга, башкы кинчектерин арутайтанын ундып койгон.

¹⁰Онын учун, карындаштар, слерди Кудай кычырып ла талдап алганын жүрүмде көргүзөргө кичеенигер. Анайда эдип, качан да бүдүрилбезигер. ¹¹Анайып, Кайраканыстын – Аргадаачы Иисус Христостын мөнкү Каандыгына кирерге слерге жайым жол ачылар.

¹²Онын учун мыны билип, бу чындыкта бек те турган болзогор, ол керегинде слерге жаантайын эске алындырар күүним бар.

Христостын магынын керчилери

¹³Бу байканда – бортык эт-канда жүрген тужымда слерди эске алындырышла ойгозоры чын деп бодоп турум. ¹⁴Меге Иисус Христос Кайраканыстын ачканынча, удабастан байканымды таштап баратанымды билерим. ¹⁵Мен атана да берген сонгында слер мыны жаантайын эске алынып турзын деп, ончо күчимди салып кичеенерим.

¹⁶Иисус Христос Кайраканыстын күчин ле келгенин жарлап, слерге сананып тапкан чүмдү куучындар айтпадыс ине, је бис Онын улу учурин бойыстын көзисле көрдис. ¹⁷Ол Ада Кудайдан күндү ле мак алып турарда, Ого тенгери магынын бийигинен мындый үн угулган: «Бу Менин сүүген Уулым, Ондо Менин жакшылыкту табым». ¹⁸Тенгериден келген бу үнди Оныла кожо агару кырда болорыста укканыс. ¹⁹База бисте жарчылар айткан эн быжу сөс бар. Ого баштанып, жакшы эдип жадыгар. Ол сөс таң аткалакта, жүректеригерде таң чолмон чыккалакта, карачкы жерде жарыткыш чылап чалып жат. ²⁰Элден озо билип жүрүгер: Чийимде жарчылар айткан кандый да сөсти кижинин бойы жартап болбос, ²¹ненин учун десе жарчылардын сөзи кижинин табыла качан да айдылбаган, је улус Агару Тынга баштадып, сөсти Кудайдан айткандар.

2

Төгүн үредүчилер

¹Калыкта төгүн жарчылар да болгон. Анайып слерде база төгүн үредүчилер болор. Олор слерге өлүмге экелетен үредү кийдирер, олорды жайымга садып алган Кайраканды жектеп, бойлоры бойлорын өлүмге кийдирер. ²Олорды көп улус ээчип, балыр жүрүм жүрер,

олордон улам чындыктын жолы жамандалар. ³Олор ачыркап, слерге сананып тапкан немелер айдып, слерди бойларынын тузазына садып алар. Олорго жаргы туку качан белен, оморды олүм сакыйт.

⁴Кудай кинчек эткен ангелдерге де килебеген, оморды жаргыга жетире таамынын карачкызына отургызып койгон. ⁵Ол баштапкы телекейге де килебей, Кудайы жок улустын телекейине чайык чыгарган, же чыннын жарлыкчызы Нойды ла онын билезиндеги жети кижини чеберлеп алган. ⁶Ол Содом ло Гоморра калаларды жаргылап, жайрадып ла кубал эдип, келер ойдо Кудайы жок жүрер улуска тем көргүскен. ⁷Жарамастулардын жаман кылыгынан арып-чылаган акту Лотты дезе аргадап алган. ⁸Бу акту кижини омордын ортозында жүрүп, жарамас керектерди көрүп ле угуп, күнүн сайын ичинде тыншыралаган.

⁹Анайдарда, Кайракан билер, Кудайга беринген улусты канайып ченелтеден айрыйтанын, жарамастуларды дезе кезедип, жаргынын күнине жетире тудатанын; ¹⁰анчада ла эттинг быжар кычаларын ээчий барып, жанларды жаман көрүп тургандарды. Андый улус кал, кедер, өрө тургандарды жамандаарга коркыбай жадылар. ¹¹Ангелдер де омордон чик-жок күчтү ле бек те болзо, Кайраканын алдында оморды каралап жаргы этпей жадылар. ¹²Бу улус санаа-укаа жок тындуларга түней: омор бүткен сезимиле башкарынып жадылар, оморды тудуп, өлтүрсин деп туулгандар; омор нени билбес, оны жамандап жадылар. Анайып бойлары бойларынын жайрадып, жоголып жадылар; ¹³жарамас учун бойындынын алар. Омор көккө түште жыргаарын жакшызынат. Омор – кирдинг ле жектинг тамчылары; слерле кожо болуп, бойларынын меке-төгүниле сооттоп жадылар. ¹⁴Омордын көстөри жүк чайдам керектерди ле түгенбес кинчекти бедиреп жадылар. Омор арылык-берилик улусты мекелеп жадылар, жүректери ачапка үренип калган; омор – каргыштын уулдары. ¹⁵Омор чике жолдон чыгып, Восор уулы Валаамнын жолыла барып, аза бергендер. Валаам дезе жаман эткени учун төлөлип турган кайралды сүүген. ¹⁶Ол бойынын жарамасы учун илезине чыгарылган: тил жок эштек кижинин үниле айдып, жарчынын жүүлгек санаазын токтоткон.

¹⁷Андай улус суу жок тонмоктый, жотконго айдаткан тумандый. Оморго карачкынын карачкызы белетелген. ¹⁸Омор көп куру сөстөр айдып, азып жүргендерден жангы ырап баштаган улусты эттинг кыказына ла балыр жүрүмге жилбиркедип жадылар. ¹⁹Оморго жайым

береечи болодылар, је бойлары – чирирининг кулдары, ненин учун дезе олор кемге јендирткен, ого кулдар болуп јадылар. ²⁰ Бу улус Кайраканды – Аргадаачы Иисус Христосты билеле, телекейдин быјарынан кыйыжып, бу быјарга ойто кирип, јендиртип турза, олордын айалгазы башкызынан коомой болуп јат. ²¹ Олорго чыннын јолын билип албаганы артык болор эди, оны билип алала, олорго берилген агару јакылтадан кайра бурулганча. ²² Је андый улусла бу чындык кеп сөстө айдылганыла болуп јат: «*Ийт бойынын кускузына бурылат*», база: «*Јунуп койгон чочко ойто ло балкашта анданат*».

3

Иисус бурылар

¹ Кару улузым! Слерге экинчи самара бичип турганым бу. Экилезинде эске алындырышла слерде ару санаалар ойгозып турум. ² Башкыда агару јарчылар айткан сөстөрдү, база апостолдорыгар ажыра берилген Аргадаачы Кайраканнын јакылтазын сананып јүрүгөр.

³ Элден озо билип јүрүгөр: калганчы өйлөрдө уйалбас электеечилер келер. Олор акту бойларынын кычаларыла башкарынып, ⁴ айдыжар: «Ол айтканынча, качан келер? Адаларыс өлүп јат, је телекей јайалардан бери ончозы ол ло бойы артып јат». ⁵ Олор мынайда айдып, тенгери ле јер Кудайдын сөзиле суудан ла суу ажыра эдилгенин бойларынан бойлары јажырып јадылар. ⁶ Ол до туштагы телекей чайыкка чөнүп, јоголгон. ⁷ Је эмдиги тенгери ле јер Кудайдын сөзиле ок отко чеберлелет; олор јаргынын кўнине ле Кудайы јок улусты јоголторго чеберлелет.

⁸ Је бу бир неме слерден туйук болбос учурлу, кару улузым: Кайраканга бир кўн мунг јыл бодолду, мунг јыл бир кўн бодолду. ⁹ Кайракан Бойынын берген сөзин бүдүрерге табыланбайт; кезик улус оны табыланыш деп бодойт. Је Ол биске узак чыдажат, ненин учун дезе кем де өлүп калбазын, карын, ончо улус кинчегин алынып, Кудайга баштанзын деп кўнзейт.

¹⁰ Кайраканнын кўни уурчы чылап келер, ол тушта тенгери табыштанып јоголор, телекейдин тözөлгөзи дезе күйүп јайрадылар, јер ле ондогы керектер ачылар.

¹¹ Бу ончозы мынайда жайрадылар болзо, слер кандый болор учурлу? Слер, агару жүрүмле жүрген, Кудайга беринген улус; ¹² слер, Кудайдын күни келерин сакып, оны жылгырладып тургандар? Ол күнде тенгери жалбырап, жайрадылар, телекейдин төзөлгөзи кайылар. ¹³ Же Онын берген сөзиле, чындык жүрүп турган жаңы тенгери-ни ле жаңы жерди сакып жадыбыс.

¹⁴ Онын учун, кару улузым, мыны сакып, Онын алдына быжарсыбаган, жек жок ло энчүде келерге кичеенип, ¹⁵ Кайраканыстын узак чыдажып турганы слерге аргадаш деп ондогор. Ол ок керегинде слерге сүүген Павел карындажыс бичиген эди. Ол мынайда ого берилген ойгорлыккла бичиген. ¹⁶ Анайып ок ол керегинде Павел ончо самараларында айдат. Бу самараларда ондоорго күч немелер бар, оморды неме билбес ле арылык-берилик улус өскө дө Чийимдерди чилеп, жастыра жартап, бойлорын өлүмге экелип жадылар.

¹⁷ Анайдарда, слер, кару улузым, мыны озолондыра билип, жарамастулардын асканына тартылбаска ла бүдүп турганыгарды жылыйтпаска чеберленигер. ¹⁸ Же Кайраканыстын, Аргадаачы Иисус Христостын, жакшылыгын алып, Оны билип, өзүгер. Ого эмди ле үргүлжиге мак. Аминь.

ИОАНН АПОСТОЛДЫНГ БАШТАПКЫ САМАРАЗЫ

1

Христос – Јүрүмниң Сөзи

¹Слерге бажынан ала не болгонын, нени укканысты, бойыстын көзибисле нени көргөнисти, нени ајыктаганысты, колдорыс неге тийгенин – Јүрүмниң Сөзи керегинде бичип турубыс. ²Јүрүм ачыларда, бу мөңкү Јүрүмди көргөнис, Оны слерге керелеп ле жарлап турубыс. Ол Адада болгон, биске ачылган. ³Нени көргөнисти ле укканысты слерге де жарлап турубыс, слер де бисле бирлик болзын деп. Бис Адабысла, Онын Уулы Иисус Христосло бирлик. ⁴Сүүнчибис* толо болзын деп, мыны слерге бичип турганыс бу.

Жарыкта базып жүрүгөр

⁵Је бат, Онон угала, эмди слерге жарлап турган Јар: Кудай – ол жарык, Онын Бойында кандый да карачкы јок. ⁶Оныла бис бирлик деп айдып, је карачкыда базып жүрген болзобыс, төгүнденип, чыныла кылынбай јадыбыс. ⁷Ол жарыкта жүргени чилеп, жарыкта базып жүрген болзобыс, бойы бойыбысла бирлик болгоныс ол. Анайып Онын Уулы Иисустын каны бисти не ле кинчектен арутайт.

* Кезик јебрен түрбектерде: «Сүүнчигер».

⁸ Бисте кинчек жок дежип турган болзобус, бойыбысты бойыс аскыртып жадыбыс, бистинг бойыбыста чын жок. ⁹ Кинчектеристи айдынып турган болзобус, Ол, чындык ла акту Бойы, кинчектеристи таштап, бисти не ле төгүннен арутаар. ¹⁰ Кинчек этпедис дежип турган болзобус, Оны төгүнчи эдип жадыбыс, Онын сөзи бистинг бойыбыста жок.

2

Жаңы жакылта – сүүш

¹ Балдарым! Слерди кинчек этпезин деп, мыны слерге бичип турганым бу. Же кем кинчек эткен болзо, бисте Акту Иисус Христос бар. Ол Ада алдында бис учун сурап жат. ² Ол Бойы – бистинг кинчектерис учун, жаңыс та бистийи учун эмес, бастыра телекейдинг де кинчектери учун жараштыраачы.

³ Оны билип алганысты Онын жакылталарын чеберлеп жүргенистен көрөдис. ⁴ «Оны билип алгам» деп айдып, жакылталарын чеберлебей турган кижиге төгүнчи, онын бойында чын жок. ⁵ Онын сөзин чеберлеп турган кижининг бойында чыннан Кудайдын сүүжиге бүдүп калган. Бис Оныла бирлик деп, мынан биледис. ⁶ Онын Бойында жүрүп жадым дегени, Ол чылап эдер учурлу.

⁷ Кару улузым! Слерге жаңы эмес жебрен жакылтаны бичип турум. Ол слерге бажынан ала берилген. Бу жебрен жакылта – слер уккан сөс. ⁸ Же ол ло өйдө Онын Бойында ла слердинг бойыгарда чыны не болгоны керегинде слерге жаңы жакылта бичип турум, ненин учун дезе карачкы өдүп жат, чын жарык качан ок жарыдып жат.

⁹ Бойын жарыкта деп айдып, карындажын жаман көргөни, эмдиге жетире карачкыда. ¹⁰ Карындажын сүүп турганы, жарыкта жүрет, онын бойында бүдүрилер буудак жок. ¹¹ Карындажын жаман көргөни – карачкыда, ол карачкыда базып жүрет, кайдаар барып жатканын билбейт, ненин учун дезе карачкы онын көзин сокорткон.

¹² Слерге бичип турум, балдар, ненин учун дезе Ого болуп кинчектеригер ташталган. ¹³ Слерге бичип турум, адалар, ненин учун дезе бажынан ала Жүрөөчини билип алдыгар. Слерге бичип турум, жииттер, ненин учун дезе слер жаманды жеңдигер. ¹⁴ Слерге бичидим, балдар, ненин учун дезе слер Аданы билип алдыгар.

Слерге бичидим, адалар, ненин учун десе слер бажынан ала Јү-реечини билип алдыгар. Слерге бичидим, јииттер, ненин учун десе слер күчтү, Кудайдын сөзи бойыгарда жүрет, слер јаманды јендигер.

¹⁵ Телекейди, телекейде барын да сүүбегер. Телекейди сүүп турган кижинин бойында Аданын сүүжи јок, ¹⁶ ненин учун десе телекейде бары ончозы: эт-кан кычазы, көс кычазы, јадын-јүрүмде оморкойтоны Аданан эмес, телекейден келип јат. ¹⁷ Телекей де өдүп јат, онын кычазы база, Кудайдын табын бүдүрүп турганы – үргүлјиге жүрет.

Калганчы өйдиг антихристтери

¹⁸ Балдар! Калганчы өй. Антихрист келип јат деп укканыгарла, эмди көп антихристтер табылды. Мынан калганчы өй деп биледис. ¹⁹ Олор бистен чыккандар, је бистийи болбогондор. Бистийи болгон болзо, бисле кожо артар эди. Је олор чыккан, бу ажыра бистийи ончозы эмес деп ачылган.

²⁰ Слер Агарудан майлаш алганыгар, ончозын билеригер.

²¹ Слерге чынды билбегенигер учун бичиген эмезим, карын, слер оны билер учун, кандый да төгүн чыннан болор аргазы јогын билип турганыгар учун бичидим.

²² Кем төгүнчи, Иисус ол Христос болгонын јаратпай турганы эмес болзо? Ол – Аданы ла Уулды јаратпай турган антихрист.

²³ Уулды јаратпай турган не ле кижиде Ада да јок. Уулды јарадаачыда Ада да бар.

²⁴ Бажынан ала укканыгар слердин бойыгарда жүргей. Бажынан ала укканыгар слердин бойыгарда жүрзе, слер де Уулда ла Адада жүреригер. ²⁵ Онын биске берер болгоны – ол мөнкү жүрүм.

²⁶ Мыны слерге бойыгарды аскыртып турган улус керегинде бичидим. ²⁷ Онын Бойынан слер алган майлаш десе слердин бойыгарда жүрет. Слерди кижии үредери слерге керек јок. Је Онын майлажы слерди ончого үредип турган учун ла ол чын болгоны, төгүн эмес учун, слерди ол канайда үреткен, ондо болуп жүрүгер.

²⁸ Анайдарда, балдар, Онын Бойында жүрүгер, Ол келзе, бисте бүдүмји болзын деп, Онын келижинде Онын алдында ујатка калбаска. ²⁹ Ол акту деп билер болзогор, чынды эдеечи не ле кижии Онын Бойынан туулганын билеригер.

3

Кудайдын балдары

¹Көрүгөр, Ада биске Кудайдын балдары деп адаларга кандый сүүш бергенин. Бис чындаптан Кудайдын балдары. Телекей Оны билип албаган учун бисти билбес.

²Кару улузым! Бис эмди Кудайдын балдары. Же кандый болорыс эм тура ачылгалак. Христос ачылза, Ого түңгей болорысты билерис, ненин учун десе Ол кандый болгонын көрүп ийерис.

³Ого мындый ижемжилү не ле кижин, Ол ару болгоны чылап, бойын арутайт.

⁴Кинчек эдеечи не ле кижин жарамасты да эдет. Кинчек — ол жарамас. ⁵Слер билеригер, Ол кинчектерди Бойына аларга ачылганын ла Онын Бойында кинчек жогын. ⁶Оныла бирлик жүрөөчи не ле кижин кинчек этпейт. Кинчек эдеечи не ле кижин Оны көрбөгөн, Оны билип албаган.

⁷Балдар! Слерди кижин аскырбазын. Чынды эдеечи — акту, Ол акту болгоны чылап. ⁸Кинчек эдеечи — көрмөстөн, ненин учун десе бажынан ала көрмөс кинчек эдет. Мынын учун көрмөстин керектерин бузарга Кудайдын Уулынын ачылганы ол.

⁹Кудайдан туулган не ле кижин кинчек этпейт, ненин учун десе Онын үрени онын бойында жүрет. Ол кинчек эдип болбос, ненин учун десе Кудайдан туулган. ¹⁰Кудайдын балдары ла көрмөстин балдары мынайда танылып жат: чынды этпей, карындажын сүүбей турган не ле кижин Кудайдан эмес.

Бой-бойгарды сүүгөр

¹¹Бат, бажынан ала слер уккан жар: бис бой-бойыбысты сүүр учурлу. ¹²Жаманга баштадып, бойынын карындажын өлтүргөн Кайиндий болбогор. Ненин учун оны өлтүргөн? Онын керектери жаман, карындажынын акту болгон учун.

¹³Телекей слерди жаман көрүп турган болзо, кайкабагар, карындаштар. ¹⁴Бис билерис, өлүмнен жүрүмгө кечкенисти, ненин учун десе карындаштарды сүүп жадыбыс. Сүүбей турганы, өлүмде жүрет.

¹⁵Бойынын карындажын жаман көрөөчи не ле кижин, — кижин өлтүрөөчи. Кандый да кижин өлтүрөөчиде онын бойында жүрөөчи мөңкү

жүрүм жок болгону, слер билеригер. ¹⁶ Ол бис учун Бойынын жүрүмин бергенинен сүүшти билип алганыс. Бис те тыныбысты карындаштар учун салар учурлу. ¹⁷ Телекейде жеткилдү бойы, карындажы немедег тутакту болгону көрүп, жүрегин онон жапкан кижинин бойында Кудайдын сүүжи канайып жүрет?

¹⁸ Балдар! Сөслө, тилле эмес, же керекле, чынла сүүйли. ¹⁹⁻²⁰ Мынанг бис чыннан болгонысты билерис. Жүрегис бисти жаргылап та турган болзо, Кудайдын алдында жүрегисти токынадып койорыс, ненин учун дезе Кудай жүрегистен жаан ла ончозын билер.

²¹ Кару улузым! Жүрегис бисти жаргылабай турган болзо, бис Кудайдын алдында ачык-жарык. ²² Нени де суразабыс, Онон алып жадыбыс, ненин учун дезе, Онын жакыталарын чеберлеп, Ол алдында жараганды эдип жадыбыс. ²³ Онын жакылтазы дезе мындый: бис Онын Уулы Иисус Христоско бүдер учурлу, Онын биске жакыганынча бой-бойыбысты сүүр учурлу. ²⁴ Онын жакыталарын чеберлеечи, Онын Бойында жүрет. Ол – байагы кижинин бойында. Ол бистин бойыбыста жүргенин, Ол биске берген Тыннан билип аладыс.

4

Кудай – ол сүүш

¹ Кару улузым! Болгон-тушкан тынга бүтпегер, же тындарды ченегер, олар Кудайдан ба деп, ненин учун дезе телекейге көп төгүн жарчылар чыккан. ² Кудайдын Тынын мынайда билип аларыгар: этканла келген Иисус Христосты жарадып турган не ле тын – Кудайдан. ³ Иисус Христосты жаратпай турган не ле тын – Кудайдан эмес, ол антихрист тыны. Слер бу антихристти келип жат деп укканыгар, эмди ол качан ок телекейде. ⁴ Слер Кудайдан, балдар, оларды жендигер, ненин учун дезе слердин бойыгарда Жүреечи, телекейде жүргеннен жаан. ⁵ Олор телекейден, онын учун телекейлеп айдат, телекей оларды угат. ⁶ Бис Кудайдан: Кудайды билери бисти угат, Кудайдан эмези бисти укпайт. Мынанг бис чыннын тынын ла азыштын тынын таныйдыс.

⁷ Кару улузым! Бой-бойыбысты сүүйли, ненин учун дезе сүүш – Кудайдан. Сүүп турган не ле киж Кудайдан туулган ла Кудайды билер. ⁸ Сүүбей турганы, Кудайды билип албаган, ненин учун дезе

Кудай – ол сүүш. ⁹ Кудай телекейге жангыстанг туулган Бойынын Уулын ийген, Ол ажыра бисти жүрүм алзын деп. Мынызыла Кудайдын сүүжи бистин бойыбыста ачылган. ¹⁰ Сүүш десе, Кудайды бис сүүгенисте эмес, же Ол бисти сүүп, бистин кинчектерис учун жараштыраачы эдип Бойынын Уулын ийгенинде.

¹¹ Кару улузым! Кудай бисти анайда сүүп турган болзо, бис те бой-бойыбысты сүүр учурлу. ¹² Кудайды кем де качан да көрбөгөн, же бис бой-бойыбысты сүүп жүрген болзобус, Кудай бистин бойыбыста жүрет, Онын сүүжи бистин бойыбыста толо кемине жеткен. ¹³ Бис Онын Бойында, Ол бистин бойыбыста жүрүп турганын билип жадыбыс, ненин учун десе Ол биске Бойынын Тынынан берген. ¹⁴ Бис көргөнис ле керелеп турубус, Ада Уулын телекейдин Аргадаачызы эдип ийгенин. ¹⁵ Иисус – ол Кудайдын Уулы деп жараштып турган кижинин бойында Кудай жүрет, ол Кудайдын Бойында. ¹⁶ Кудайдын биске сүүжин билип алганыс, ого бүткенис. Кудай – ол сүүш, сүүштин бойында жүречи, Кудайдын Бойында жүрет, Кудай онын бойында. ¹⁷ Бу ажыра сүүш бистин бойыбыста бүткен. Жаргынын күнинде бүдүмжилү болорыс, ненин учун десе Ол кандый, бу телекейде бис те андый. ¹⁸ Сүүште коркыш жок, же толо сүүш коркышты чыгара сүрүп жат, ненин учун десе коркыш кезедишле колбулу. Коркып турганы сүүште толо эмес.

¹⁹ Бис сүүп жадыс, ненин учун десе Ол бисти озо сүүген. ²⁰ «Мен Кудайды сүүп жадым» деп айдып, бойынын карындажын жаман көрүп турган кижини – төгүнчи. Көрүп турган карындажын сүүбеси, көрбөй турган Кудайды сүүп болбос. ²¹ Мындый жакылтаны Онон алганыс: Кудайды сүүп жүргени, бойынын карындажын да сүүзин.

5

Телекейди жегени – Кудайга бүткенис

¹ Иисус – ол Христос деп бүдеечи не ле кижини Кудайдан туулган. Туулганды сүүчи, Онын Бойынан туулганды да сүүп турганы ол. ² Кудайдын балдарын сүүп турганысты мынанг биледис: Кудайды сүүп, Онын жакылталарын бүдүрүп жүрген болзобус. ³ Кудайдын жакылталарын бүдүрүп жүргенисте, Оны сүүп жадыбыс ине. Онын жакылталары уур эмес, ⁴ ненин учун десе Кудайдан туулганы телекейди жетет. Телекейди жеткен бу жөнү, – бистин бүткенис.

⁵ Кем телекейди женет, Иисус – ол Кудайдын Уулы деп бӱдеечи эмес болзо?

⁶ Иисус Христос биске суу ла кан ажыра келген. Жангыс та суула эмес, же суула, канла. Онызын Тын керелейт, ненин учун десе Тын – ол чын. ⁷ Анайдарда, ӱч керечи бар: ⁸ Тын, суу ла кан. Ӱчӱ-лези бирӱни керелейт. ⁹ Улустын керезин жуудып турган болзобус, Кудайдын керези – жаан. Бат, Кудайдын керези: Ол Бойынын Уулын керелейт. ¹⁰ Кудайдын Уулына бӱдеечи, бойында бойы керелӱ. Кудайга бӱтпей турганы, Оны тӱгӱнчи эткен, ненин учун десе Кудай Бойынын Уулын керелеген кереге бӱтпеген. ¹¹ Кере десе Кудай биске мӱнгӱ жӱрӱм бергенинде, бу жӱрӱм – Онын Уулында. ¹² Уулдузы жӱрӱмдӱ, Кудайдын Уулы жогы жӱрӱм жок.

¹³ Слер мӱнгӱ жӱрӱмдӱ болгоныгарды билзин деп, мыны слерге, Кудайдын Уулына бӱдӱп турган улуска, бичидим. ¹⁴ Онын алдында бисте бар бӱдӱмжи – Онын табыла нени суразабыс, Ол бисти угуп турганында. ¹⁵ Нени де суразабыс, Ол бисти угуп турганын билер болзобус, Онон сураганысты алып турганысты да билерис.

¹⁶ Карындажы ӱлӱмге эмес кинчек эдип турганын кӱргӱн кижин мӱргӱп, ого жӱрӱм берзин. ӱлӱмге эмес кинчек эдеечилер керегинде айдадым. ӱлӱмге кинчек бар: андый кинчек эдеечилер учун оны мӱргӱзин деп айтпай жадым. ¹⁷ Не ле тӱгӱн – ол кинчек, же ӱлӱмге эмес кинчек бар.

¹⁸ Бис билерис, Кудайдан туулган не ле кижин кинчек этпей жат. Же Кудайдан туулган кижин бойын чеберлеп жат, ого жаман тийбей жат. ¹⁹ Бис билерис, бис – Кудайдан деп, телекей десе бӱткӱлинче жаманнын табында. ²⁰ Же бис билерис, Кудайдын Уулы келип, биске санаа бергенин, бисти Чын Болгонды билип турзын деп. Бис – Чын Болгондо, Онын Уулы Иисус Христосто. Ол – чын Кудай ла мӱнгӱ жӱрӱм.

²¹ Балдар! Бойыгарды чалулардан чеберлегер*.

* Кезик жебрен тӱрбектер «Аминь» деп сӱслӱ тӱгенет.

ИОАНН АПОСТОЛДЫНГ ЭКИНЧИ САМАРАЗЫ

1

¹ Серкпенинг жааны – талдап алган абакайга ла онын балдарына. Мен слерди чынынча сүүп жадым, жагыс та мен эмезим, је чынды билип алган ончо улус. ² Бу чын бойыбыста жүрүп, бисле кожо үргүлжиге болор. ³ Бисле Ада Кудайдан ла Аданынгу Уулы Иисус Христостонг чында ла сүүште жагышылык, буурсаш, амыр болор.

Чын ла Сүүш

⁴ Биске Ада берген жагылтала чында базып жүргендерди балдарын ортодо тапканыма сүреен сүүндим. ⁵ Эмди сени сурап турум, абакай: бойы бойыбысты сүүйли. Мен сего жагы жагылтаны эмес, бисте бажынан ала болгонун бичип турум. ⁶ Онын жагылталарыла эдип жүргенисте, сүүп жадыбыс ине. Слер бажынан ала уккан жагылта бу: сүүште жүрүгер, ⁷ ненингу учун дезе эт-канла келген Иисус Христосты жагатпай турган көп аскыраачылар телекейге чыккан. Андый кижиге – аскыраачы ла антихрист. ⁸ Ажарынып жүрүгер, неге болуп иштегенисти биске жылытпаска, је толо кайрал аларга.

⁹ Христостын үредүзинен озо барып, ондо болуп жүрбей турган не ле кижиде Кудай жок; үредүде болуп жүргенде Ада да, Уулы да бар. ¹⁰ Слерге келип, бу үредүни эжелбей турган кижини үйге

Иоаннын 2-чи самаразы 1

кийдирбегер, уткыбагар да. ¹¹ Оны уткуучы, онын жаман керекте-ринде туружат.

¹² Слерге бичийтеним көп эди, је чаазынга чернеле бичиир күү-ним јок. Слерге барып, акту бойыгарла эрмектежерим деп, иже-нип турум. Ол тушта сүүнчибис толо болор.

¹³ Талдап алган эјеннин балдары сеге эзен айдып туру*.

* Кезик јебрен түрбектер «Аминь» деп сөслө түгенет.

ИОАНН АПОСТОЛДЫНГ ЎЧИНЧИ САМАРАЗЫ

1

¹ Серкпенинг жааны – кару Гаийге. Мен оны чынынча сүүп жадым.

² Кару карындаш! Тынынг једимдү чилеп, једимдү бол, кадык бол деп, мүргүп турум.

Чында жүрери

³ Карындаштар келип, сенинг чындыгыңды, чында канайып базып жүргениңди керелеерде, сүреен сүүндим. ⁴ Балдарым чында базып жүргендерин угарынаң жаан сүүнчи менде јок.

⁵ Кару карындаш! Карындаштарга нени эткениңде, чын эдип жадын, олар өскө јердинг улузы да болзо. ⁶ Олор сенинг сүүжинди серкпе алдында керелеген. Кудайга јарамык эдип, олорго јорыгын улалтарга болушсан, јакшы эдерин. ⁷ Олор кара јандулардан нени де албай, Христоско болуп јолго чыккан ине. ⁸ Анайдарда, биске чында кожо туружарга, бис олордый улусты јөмөөр учурлу.

Јаманды эдеечи – Кудайды көрбөгөн

⁹ Мен серкпеге бичиген эдим, је олордо баштапкы болорго сүүчи Диотреф бисти јуутпай јат. ¹⁰ Онынг учун келзем, онынг эдип жүрген керектерин эске алындырарым. Ол бис керегинде јаман куучын-эрмек јайат. Онызыла болорзынбай, карындаштарды

бойы да жуутпай, жуударга күүнзеген улусты буудактап, серкпеден чыгара сүрет.

¹¹ Кару карындаш! Жаманга эмес, жакшыга өткөниш. Жакшыны эдеечи – Кудайдан. Жаманды эдеечи – Кудайды көрбөгөн.

¹² Димитрий ончозынан, база чыннын бойынан жакшы керелү. Анайда ок бис те керелейдис. Бистинг керемис чын болгону билерин.

¹³ Сеге бичийтеним көп эди, же сеге чернеле, каламла бичиир күүним жок. ¹⁴ Сени удабас көрөрүм деп, иженип турум. Ол тушта акту бойыбыс эрмектежерис.

¹⁵ Сеге амыр жетсин. Сеге најылар эзенин айдып турулар. Најылардын кажызына ла эзенисти жетир*.

* Кезик жебрен түрбектер «Аминь» деп сөслө түгенет.

ИУДА АПОСТОЛДЫНГ САМАРАЗЫ

1

¹ Иисус Христостын кулы, Иаковтын карындажы Иуданаг – слерге, кычырылган, Ада Кудай сүүген ле Иисус Христос чеберлеген улуска.

² Слерге быйан, амыр ла сүүш кожулзын.

*Кудайга чындык болорын
чеберлегер*

³ Кару улузым! Бистинг текши аргаданыжыс керегинде бичиирге сүрекей күүнзедим. Онын учун агаруларга бир катап ла үргүлжиге берилген Кудайга бүдүш учун слерди база ла база тартыжуга кирзин деп, слерге кычыру бичиيري керектү деп бододым. ⁴ Ортогорго бир кезик улус сүмеленип кирген. Андый улуска жебрен өйлөрдөң ала жаргы жарлалган. Олор Кудайга чындык эмес, Кудайыстын жакшылыгын алып, оны сан-тескери эдип, тудунбас жүрүмиле жүргенче. Олор сок жаныс Ээбисти, Иисус Христос Кайраканысты, жектеп жадылар.

⁵ Мыны билер де болзогор, слерге эске алындырар күүним бар: Кайракан калыкты Египет жеринен бир катап ла үргүлжиге аргадайла, онон бүтпегендерди жоголтып койгон. ⁶ Ол анайып ок баштангы айалгазын чеберлебей, жүрген жерин таштап барган ангелдерди улу күнде жаргылаарга, карачкыда мөңкү күлүде тудуп

јат. ⁷ Анайда ок Содом ло Гоморрала, јакалай калаларла болгон. Олордын улузы анайып балыр кылынып, өскө эт-канды бедирегендер. Бу учун олар мөңкү оттын кезедүзин алып, тем эдип көргүзилген.

⁸ Шак мынайда байагы улусла болор. Олор бойларынын сезим санаазыла азып, бойы бойлорын быјарсыдып, бийленишти јектеп, тенеринин јандарын јамандап јадылар. ⁹ Архангел Михаил дезе Моисейдин эт-каны керегинде көрмөслө эрмектежип, оны јамандап бурулаарга тидинбей, айткан: «Сеге Кайракан болдыртпазын». ¹⁰ Бу улус нени билбес, оны јамандап јадылар; санаа-укаа јок тындулар чылап, бүткен сезимиле нени билер, оныла бойлорын јайрадып јадылар. ¹¹ Олорго ачу-корон, ненин учун дезе Каиннин јолыла барып јадылар; Валаам бойынын асканы учун алган кайралга јайылып јадылар; удурлажуда Корей чилеп өлүп јадылар. ¹² Андый улус карындаштык курсак јииринде кир болуп јат. Олор слерле кожо јыргап, бойлорын коркыш јокко тойдырат. Олор – салкынга айдаткан јанмыр јаадырбас булуттар; јиилек јок, эки катап өлүп калган, тазылы кодорылган кўски агаштар. ¹³ Олор – бойларынын быјарыла көбүктелген талайдын калапту толкулары, азып јүрген јылдыстар. Олорго үргүлјиге карачкынын карачкызы белетелген.

¹⁴ Олор керегинде баштапкы кижинин јетинчи калдыгы Енох јарчы да айткан: «Бат, Кайракан Бойынын түмен агаруларыла кожо келип јат. ¹⁵ Ол кажы ла кижини јаргылаарга келип јат. Ол кажы ла кижини Кудайга удурла айткан јаман керектери учун, Кудайы јок јүрген кинчектүлерди Ого удурла айткан ончо кату сөстөри учун јаргылаар». ¹⁶ Бу – јаантайын кимиректенип, јүрүмине комулдап, кычазыла кылынып јүрген улус. Олор көп элбек сөстөр айдадылар, бойынын тузазына болуп, улус алдында јарамсыйдылар.

¹⁷ Је слер, кару улузым, Иисус Христос Кайраканыстын апостолдоры башкыда айткан сөстөрдү сананып јүрүгөр. ¹⁸ Калганчы өйдө Кудай јок кычаларыла кылынып јүрген электеечи улус табылар деп, олар слерге айткан. ¹⁹ Бу улус бойлорын бөлүп, тынла эмес, сезимле јүрүп јадылар.

²⁰ Слер дезе, кару улузым, бойыгардын јүрүмигерди агару бүткенигерге тözöp, Агару Тынла мүргүгөр. ²¹ Мөңкү јүрүм аларга, Иисус Христос Кайраканыстан быйан алынып, бойыгарды Кудайдын сүүжинде чеберлегер.

Иуданын самаразы 1

²²Эренистелип жүрген кезик улуска быйан эдигер, ²³кезигин оттон ала койып аргадагар. Кезигине база быйан эдигер, је Кайракан алдында айап, эт-каннын кинчегиле быјарсыган кийимнен де јескинигер.

²⁴Ого, слерди јыгыларынан аргадаар ла Бойынын магы алдында јек јок ло сүүнчиде тургузар аргалу болгонго, – ²⁵сок јангыс Кудайга, Аргадаачыбыска, ончо чактардан озо, эмди ле ончо чактарга Иисус Христос Кайраканыс ажыра мак, улулык, күч ле јанг. Аминь.

ИОАННЫҢ АЧЫЛТАЗЫ

1

Сөс бажы

¹Иисус Христостың ачылтазы. Бу ачылтаны Ого удабастанг не болотонун Бойынын кулдарына көргүзейин деп, Кудай берген. Ол мыны Бойынын ангели ажыра Бойынын кулы Иоаннга ийип көргүскен. ²Иоанн нени көргөнин ончозын айдып туру: Кудайдын сөзи керегинде, ого Иисус Христос ачкан чындык керегинде.

³Бу судур сөстөрдү кычырып турганы ла угуп тургандары, анда бичилгенин чеберлеп тургандары кежиктү, ненинг учун дезе өй жууктап келди.

⁴Иоаннанг — Асиядагы јети серкпеге. Слерге бар, болгон ло келип јаткан Кудайдан, Онын ширеези алдында јүрген јети тыннанг, ⁵база чындык керечи, өлгөндөр ортодо баштапкы тирилген, јердеги каандардын Башчызы Иисус Христостонг јакшылык ла амыр јетсин. Ол бисти сүүп јат, Бойынын каныла кинчектеристенг айрыган. ⁶Ол Кудайга, Бойынын Адазына, бисти каандар ла абыстар эткен. Ого үргүлји чакка мак ла күч! Аминь.

⁷Бат, Ол булутла келер, Оны не ле көс, Оны јыдала сайгандары да, көрүп ийер, јердин ончо ук-калыктары Онын алдында сыктар жар. Чын, аминь.

⁸«Мен — Альфа ла Омега» — деп, Кудай Кайракан айдат, бар, болгон ло келип јаткан күчтүден күчтү Кудай.

⁹ Мен, Иоанн, Иисус Христостың Бойындагы карындажыгар, кыйын-шырада, каандыкта ла чыдуда слерле кожо туружаачы бойым, Кудайдың сөзи учун, Иисустың керези учун Патмос дейтен ортолыкта болуп калгам. ¹⁰ Мен Кайраканның күнинде Тынга алдыртып, кийнимде амыргының ошкош тың үнди угуп ийгем, ол айткан*:

¹¹ – Көрүп турганыңды түрбекке бичип, жети серкпеге ий: Ефеске, Смирнага, Пергамга, Фиатирге, Сардиске, Филадельфияга, Лаодикияга.

¹² Меге айткан үн кемдийи деп көрөргө, кайра баштангам. Кайра баштанала, жети алтын жарыткышты, ¹³ жарыткыштардың ортозында Кижини Уулына түңейди көрүп ийгем. Ол узун эдектү кеп кийген, көгүстей алтын кур курчанган. ¹⁴ Бажындагы чачы ак түктый, кардый апагаш, көстөри – от жалбыжыңдый. ¹⁵ Буттары жестий, печкеде кызыгандый, үни – көп суулардың табыжыңдый. ¹⁶ Он колында жети жылдыс тудунып алган, оозынан эки мистү кылыш чыгып турган. Чырайы – жаркынду чалыган күндий.

¹⁷ Оны көрөлө, будына өлгөндий барып түшкөм. Ол меге он колун салып, айткан:

– Коркыба, Мен – Баштапкы ла Калганчы, ¹⁸ база Жүргени. Өлгөн эдим, же бат, үргүлжи чакка тирү. Менде таамының ла өлүмнің түлкүүри бар. ¹⁹ Анайдарда, көргөніңди бичи: не барын, мының сонгында не болорын. ²⁰ Сен көргөн он колымдагы жети жылдыстың, база жети алтын жарыткыштың жажыды бу: жети жылдыс – жети серкпениң ангелдери, жети жарыткыш – жети серкпе.

2

Ефестеге серкпеге

¹ – Ефестеге серкпениң ангелине бичи: он колында жети жылдыс тудунып алганы, жети алтын жарыткыштың ортозыла базып жүргени мынайда айдат: «² Эдип жүрген керектеринди, уур ижинди

* Кезик жебрен түрбектерде кожумак бар: «Мен – Альфа ла Омега, Баштапкы ла Калганчы».

де, чыдуунды да билерим. Анайда ок жаман улусты көрүп албазынды, бойлорын апостолдор деп аданган улусты ченеп, озор төгүнчи болгонын жартына чыкканынды билерим. ³Сенде чыду бар, Меге болуп сего көпти өдөргө келишкен, же сен жобобогон.

⁴Же сего удур айдарым бар: сен баштапкы сүүжинди жылытып койгон. ⁵Анайда, кайдан жыгылганынды эске алып, кинчегинди алын, башкыдагы керектерди жайа. Андый эмес болзо, кинчегинди алынбазан, сего келип, жарыткыжынды жеринен жылдырып койорым. ⁶Же сенде жакшызы бар, ол – николаиттердин эдип жүрген керектерин Мен чилеп ок жаман көрүп турганын.

⁷Кулакту кижин уксын, Тын серкпелерге нени айдып турганын: женип турганга Кудайдын райында өзүп турган жүрүм агажынан жиирге берерим».

Смирнадагы серкпеге

⁸– База Смирнадагы серкпенин ангелине бичи: өлгөн Бойы тынданган Баштапкы ла Калганчы мынайда айдат: «⁹Сенин кыйынынды да, түренинди де билерим, же сен бай эмейин. Иудейлер бис дешкендердин жамандаганын да билерим. Озор иудейлер де эмес, сатананын жууны. ¹⁰Сего өдөтөн кыйын-шырадан коркыба. Бат, көрмөс слерди ченейин деп, ортогордон кезигерди түрмеге сугар. Слер он күн кыйналарыгар. Өлөргө жетире чындык бол, кайрал эдип сего жүрүм берерим.

¹¹Кулакту кижин уксын, Тын серкпелерге нени айдып турганын: женип турганы экинчи өлүмнен каршу албас».

Пергамдагы серкпеге

¹²– База Пергамдагы серкпенин ангелине бичи: эки мистү кылыштузу мынайда айдат: «¹³Сатананын ширеези турган жерде журтаганынды билерим. Анайда ок Меге чындык болгонынды, керек десе слерде, сатана журтаган жерде, чындык Антипа керечим өлтүртип койордо, Меге бүткениннен жана түшпегенинди де билерим.

¹⁴Же сего эмеш удур айдарым бар: сенде Валаамнын үредүзинен тудунган улус бар. Ол Израильдин улузы чалуга тайганды жип, балыр жүрүм жүрзин деп, озорды аскырага Валакты үредип койгон. ¹⁵Анайда ок сенде де николаиттердин үредүзинен

тудунган улус бар. ¹⁶Анайдарда, кинчегин алын. Алынбазанг, удабастан сеге келип, оозымнын кылыжыла ол улусла жуула-жарым.

¹⁷Кулакту кижиге уксын, Тын серкпелерге нени айдып турганын: женип турганга жажытту манна жиирге берерим, база ак-таш, ташка бичилген жаңы ат-жол берерим. Алып жатканнан башка, ол ат-жолды кем де билбес».

Фиатирдеги серкпеге

¹⁸ – База Фиатирдеги серкпенин ангелине бичи: көзи болзо от жалбыжынды, буды болзо жестий Кудайдын Уулы мынайда айдат: «¹⁹Эдип жүрген керектеринди, сүүжинди де, бүткенинди де, Кудайга жалчыланып жүргенинди де, чыдуунды да билерим, калганчы керектерин баштапкызынан жаан болгонын да билерим.

²⁰Же сеге удур айдарым бар, бойун жарчы деп аданып турган Иезавель деп үй кижинин табына салдырып турганын учун. Ол Менин кулдарымды үредип, аскырып жат, балыр кылынзын, чалуга тайганды жизин деп. ²¹Мен ого кинчегин алынарга ой бергем. Же ол балыр кылынып, кинчегин алынар күүни жок. ²²Бат, Мен оны эдип жүрген керектеринин кинчектерин алынбаза, оору-жоболдын төжөгине, оныла кожо балыр кылынып жүргендерди улу ачу-коронго таштап жадым. ²³Балдарын да өлтүрерим, Мен – кижинин санаазын ла жүрегин ченеечи деп, ончо серкпелер билип алар. Кажыгарга ла эткен керектеригер аайынча жандыра берерим. ²⁴Слерге десе, база бу үредүден тудунбай турган, сатананын терен жажыттары дегенди билбес Фиатирдеги арткан улуска, айдып турум: слерге өскө жүк артпазым. ²⁵Жаңыс, келбейинчем, бойыгарда барын бек тудугар.

²⁶Женип, Менин керектеримди учына жетире бүдүрүп турган кижиге калыктардын бажын билер жаң берерим. ²⁷Ол калыктарды темир тайакла кабырар, той балкаштан эткен жыракыларды чылап оодор. ²⁸Мен де Адамнан жаң алганым чылап, Мен ого тан чолмонды берерим.

²⁹Кулакту кижиге уксын, Тын серкпелерге нени айдып турганын».

3

Сардистеги серкпеге

¹— База Сардистеги серкпенин ангелине бичи: Бойында Кудайдын жети тыны ла жети жылдыс бары мынайда айдат: «Эдип жүрген керектеринди билерим. Сен тирү болгондый ат аданып жүредин, же сен өлүп калган. ²Ойгу бол, сенде арткан-калганды, өлүп те жаткан болзо, тынгыт. Эдип жүрген керектерин Кудайым алдында чындаптап жакшы болгону көрбөй турум. ³Онын учун нени алганыңды ла нени укканыңды эске ал, чеберлеп, кинчегин алын. Ойгу болбозонг, уурчы чылап келерим, сеге кандый өйдө келеримди билбезинг.

⁴Je сенде Сардисте кийимин быжарсытпаган бир канча кижери бар. Мениле кожо ак кийимдү базып жүргүлеер, ненин учун дезе олор бого жарамык. ⁵Женип турганы ак кийим кийер. Онын ады-жолун жүрүм түрбегинен кырбазым, Адам алдында ла Онын ангелдери алдында онын адын жарлаарым.

⁶Кулакту кижери уксун, Тын серкпелерге нени айдып турганын».

Филадельфиядагы серкпеге

⁷— База Филадельфиядагы серкпенин ангелине бичи: Агару, Чындык дегени, ачканда, кем де жаап болбос, жапканда, кем де ачып болбос Давидтин түлкүүри бары мынайда айдат: «⁸Эдип жүрген керектеринди билерим. Бат, сенин алдында эжикти ачтым, оны кем де жаап болбойт. Сенин күчинг ас, же Менин сөзимди чеберлеп, Менин адымла аданарынан жана түшпеген. ⁹Бат, сеге сатананын синагогаларынан бир кезик улусты ийип жадым. Булар бойлорун иудейлер дейдилер, же олар иудейлер эмес, төгүндөп жат. Бат, Мен оларды келдиртип, будыннын алдына бажыртарым. Ол тушта Мен сени сүүп турганымды билип алгылаар. ¹⁰Менин айтканымча чыдамкай болгонг. Онын учун ченелте өйинен Мен де сени чеберлеп аларым. Ол өй жерде журтагандарды ченеерге, бастыра телекейге келер.

¹¹Удабастан келерим. Кайралыңды кижери блаап албазын деп, не барыңды бек тут. ¹²Женип турганды Кудайымнын Өргөозинде бакана эдерим, ол оноң база чыкпас. Ого Кудайымнын адын,

Кудайымнын калазынын – Кудайымнан тенгериден түжүп жаткан Иерусалимнин адын ла Менин жаңы адымды бичиirim.

¹³ Кулакту кижиге уксын, Тын серкпелерге нени айдып турганын».

Лаодикиядагы серкпеге

¹⁴ – База Лаодикиядагы серкпенин ангелине бичи: Аминь дегени – чындык ла чын керечи, Кудай жайаганнын баштамызы мынайда айдат: «¹⁵ Эдип жүрген керектеринди билерим. Сен соок то, изүү де эмезин. Э-э, сен соок эмезе изүү болгон болзон! ¹⁶ Же сен жылузума, изүү де, соок то эмес болорында, сени оозымнан кустырып ийерим. ¹⁷ Сен айдадын: „Мен бай, байыгам, немеден тутабай жадым“. Же сен бойынды кижик жок, ич ачыыр, түрени, сокор ло жыланга деп билбейдин. ¹⁸ Сега жөп берип турум: байырга, Менен отло аруталган алтын садып ал, кийип аларга ла уятту жылангажын көрүнбезин деп, ак кийим садып ал, көрөгө, көзинди сүркүшле сүртүп ал.

¹⁹ Сүүп турган улузымнын кинчектерин ачып, кезедедим. Анайдарда, кичеенкей бол, кинчегин алын.

²⁰ Бат, эжик жанында туруп, токулдадып жадым. Ынимди угуп, эжигин ачкан кижиге кирип, оныла кожо ажанарым, ол до Мениле кожо ажанар. ²¹ Женип турганга Мениле кожо ширееме отураарга берерим, канайып Мен де женип, Адамла кожо Онын ширеезине отургам. ²² Кулакту кижиге уксын, Тын серкпелерге нени айдып турганын».

4

Кудайдын ширеези алдында

¹ Мынын кийинде тенгериде ачык эжикти көрүп ийгем. Мен уккан, меге баштанган амыргынын ошкош байагы үн айткан:

– Бери чык, мынын кийинде не болорын көргүзейин.

² Мен ол тарый Тынга алдыртып, тенгериде шире турганын, ширеде Отурганды көрүп ийгем. ³ Бу Отурганы бүдүмиле яспис ле сардис деп таштарга түней болгон, ширеени эбире солонгы смарагд таш чылап мызылдаган. ⁴ Ширеени эбире жирме төрт шире, ширелерде отурган жирме төрт башчы. Олор ак кийимдү,

баштарында — алтын короналар. ⁵Ширеенден жалкын жалтылдап, үндөр угулып, күкүрт күркүрөп турган. Ширеенин алдында отло күйгөн жети жарыткыш — Кудайдын жети тыны. ⁶Ширеенин алдында кристаллдый ару шил талай. Ширеен ортодо ло ширеени эбире алын ла кийин жанында көп көстөрлү төрт тынду. ⁷Баштапкы тынду арсланга түнгей, экинчи тынду бозуга түнгей болгон, үчинчи тынду кижидий чырайлу болгон, төртинчи тынду учуп бараткан муркүтке түнгей. ⁸Төрт тындунун кажызы ла алтыдан канатту болгон, канаттарды эбире ле ич жаны көп көстөр. Тындулар түн-түш токтобой айдып тургандар:

— Кайракан, күчтүдөн күчтү Кудай агару, агару, агару! Ол болгон, бар ла келип жат.

⁹Тындулар ширеде Отурганга, үргүлжи чакка Жүреечиге мак, күндү эдип, алкыш-быйанын жетиргенде, ¹⁰жирме төрт башчы ширеде Отурганнын алдына жыгылып, үргүлжи чакка Жүреечиге бажырып, короналарын ширеенин алдына салып, айдып тургандар:

¹¹— Кайракан ла Кудайыс, макты, күндүни ле күчти аларга Сен жарамык, ненин учун десе Сен ончоны жайаган, Сенин табынла ончозы жүрөт ле ончозы бүткөн.

5

Түрбек ле Кураан

¹Онон ширеде Отурганнын он колында түрбекти көрүп ийгем. Бу түрбекте жети таңма базылган, ичинде ле тыштында бичилген.

²Мен күчтү ангелди көрүп ийгем, ол тын үнденип жарлап турган:

— Түрбекти ачып, онын таңмазын алып ийерге кем жарамык?

³Je тенериде де, жерде де, жердин алдында да кем де түрбекти ачып, ого карап көрүп болбогон. ⁴Түрбекти ачып, ого карап көрөгө жарамык кижини табылбаган учун, мен көп ыйлагам. ⁵Башчылардын бирүзи меге айткан:

— Бйлаба. Бат, Иуда угынан Давидтин тазылы, Арслан, женди. Ол бу түрбекти ачып, онын жети таңмазын алып ийер аргалу.

⁶Мен ширеен ле төрт тынду ортодо, башчылар ортодо Кураан турганын көрүп ийгем. Ол сойылгандый болгон, жети мүөстү ле жети көстү — Кудайдын ончо жерге ийилген жети тыны. ⁷Ол келип, ширеде Отурганнын он колынан түрбекти алган. ⁸Түрбекти

аларда, төрт тынду ла жирме төрт башчы Курааннын алдына жыгылган. Кажызы ла жадаганду, фимиамла толтырылган алтын аякту болгон, бу – агарулардын мүргүүлдери. ⁹ Олор жаңы сарын сарнап, айдып жадылар: «Сен түрбекти колго аларга ла онын таңмазын алып ийерге жарамык, ненин учун дезе, Сен сойылып, Бойыннын канынгла кандый ла үйеден, тилден, калыктан ла уктан улусты Кудайга садып алган. ¹⁰ Сен олорды Кудайыска каандар ла абыстар эткен. Олор жерде башкарар».

¹¹ Мен ширеени, тындуларды ла башчыларды эбире көп ангелдерди көрүп, үндерин угуп ийгем. Тоозы түмендердин түмени, мундардын муны болгон. ¹² Олор тын үнденип, айдыжып тургандар: «Сойылган Кураан жаңды, байлыкты, ойгорды, күчти, күндүни, макты ла алкышты аларга жарамык!»

¹³ Тенериде ле жерде, жердин алдында ла талайда жүрген не ле жайалган, олордо бар не ле неме мынайда айдыжып турганын угуп ийгем: «Ширеде Отурганга ла Кураанга үргүлжи чакка алкыш, күндү, мак ла күч!» ¹⁴ Төрт тынду: «Аминь!» – дегендер, башчылар жыгылып, бажыргандар.

6

Атты таңманы алып ийгени

¹ Кураан жети таңманын бирүзин алып ийгенин көргөм, төрт тындунын бирүзи күкүрттин ошкош үниле: «Кел!» – дегенин уккам. ² Мен ак атты көрүп ийгем. Атка мингени саадакту болгон, ого венек берилген. Ол жөнүчил чилеп, женгерге чыккан.

³ Кураан экинчи таңманы алып ийерде, экинчи тынду: «Кел!» – дегенин уккам. ⁴ От-кызыл өңдү өскө ат чыгып келген. Атка мингенге жерден амырды алзын, улус бой-бойын өлтүришсин деп, жөп берилген. Ого жаан кылыш берилген.

⁵ Кураан үчинчи таңманы алып ийерде, үчинчи тынду: «Кел!» – дегенин уккам. Мен кара атты көрүп ийгем. Атка мингенин колында – беске. ⁶ Мен төрт тындунын ортозынан чыккан үндий немени угуп ийгем: «Хиникс* буудайды динарийге, үч хиникс арбаны динарийге. Же олива майды ла виноград аракыны үребе».

* Бескенин ас кемјүзи.

⁷ Кураан төртинчи тагманы алып ийерде, төртинчи тынду: «Кел!» – дегенин уккам. ⁸ Же бат, мен куба атты көрүп ийгем. Атка мингеннин ады-жолы Өлүм болгон. Онын кийнинен Таа-мы барып жаткан. Олорго жердин төртинчи үлүзүн башкараар, улусты кылышла, тороло, оору-жоболло, жерлик андарла өлтүрөр жаң берилген.

⁹ Кураан бежинчи тагманы алып ийерде, тагылдын алды тужында жүрген жулаларды көргөм. Бу жулалар Кудайдын сөзи учун, бойлорындагы кере учун өлтүрилген улустыйы болгон. ¹⁰ Олор тын үнденип кыйгырыжып тургандар:

– Э-э, агару ла чын Каан, жерде жүрген улусты төгүлгөн каныбыс учун жаргылап, өч аларга жетире канча кире өй арткан?

¹¹ Олордын кажызына ла ак кийим берилген. Олор ок чылап өлтүртетен кожо иштегендери ле карындаштары тооны толтырганча, база ас өйгө сакызын деп, олорго айдылган.

¹² Кураан алтынчы тагманы алып ийгенин көргөм. Же бат, улу-жаан жерсилкиниш болгон, кату түктен эткен кийим чилеп күн карара берген, ай кандый боло берген; ¹³ смоква агаш тын салкынга силкидип, бышкалак кат-жиилектерин ычкынганы чылап, тенеринин жылдыстары жерге түшкен; ¹⁴ тенери түрбек чилеп түрүлип, жажына берген; не ле кыр, ортолык бойларынын жеринен жылган; ¹⁵ жердеги каандар, улулар, черү башчылары, байлар, күчтүлөр, не ле кул, не ле жайым кижилер кырлардын күй-таштарына ла капчалдарына жажынып, ¹⁶ кырларга ла кайаларга айдып тургандар:

– Ыстибиске антарылып, бисти ширееде Отурганнын чырайынан ла Курааннын чугулынан жажырыгар, ¹⁷ ненин учун дезе Онын чугулынын улу күни келди, бого кем чыдажар аргалу?

7

Израильдег жус төртөн төрт мун

кижи

¹ Мынын кийинде жердин төрт булуңында турган төрт ангелди көрүп ийгем. Олор жердин төрт салкынын тудунып алгандар, салкын жерге де, талайга да, кандый да агашка сокпозын деп. ² Онон күнчыгыштан көдүрилип жаткан өскө ангелди көрүп ийгем. Ол

тирү Кудайдын таңмазын тудунып алган. Жерге ле талайга каршу јетирер јан берилген төрт ангелге тын үнденип кыйгырып, айткан:

³ – Кудайыстың кулдарының маңдайларына таңма баспаганчабыс, јерге де, талайга да, агаштарга да каршу јетирбегер.

⁴ Таңмалалган улустың тоозын угуп ийгем: Израиль уулдарының ончо үйелеринен 144 мун кижии таңмалалган.

⁵ Иуда үйезинен

12 мун кижии таңмалалган.

Рувим үйезинен

12 мун кижии таңмалалган.

Гад үйезинен

12 мун кижии таңмалалган.

⁶ Асир үйезинен

12 мун кижии таңмалалган.

Неффалим үйезинен

12 мун кижии таңмалалган.

Манассия үйезинен

12 мун кижии таңмалалган.

⁷ Симеон үйезинен

12 мун кижии таңмалалган.

Левий үйезинен

12 мун кижии таңмалалган.

Иссахар үйезинен

12 мун кижии таңмалалган.

⁸ Завулон үйезинен

12 мун кижии таңмалалган.

Иосиф үйезинен

12 мун кижии таңмалалган.

Вениамин үйезинен

12 мун кижии таңмалалган.

⁹ Мының кийнинде кем де тоолоп болбогон кара-бајырт улусты көрүп ийгем. Анда ончо уктардан, үйелерден, калыктардан ла тилдерден улус болгон. Олор ширеениң алдында ла Кураанның алдында тургандар. Ак кийимдү болгондор, колдорында пальма агаштың сабактарын тудунып алгандар.

¹⁰ – Улусты ширеде отурган Кудайыс ла Кураан аргадайт! – деп, олор тын үнденип кыйгырыжып тургандар.

¹¹ Ончо ангелдер ширеени, башчыларды ла төрт тындуны эбире тургандар. Олор ширеенин алдына көнкөрө жыгылып, Кудайга бажырып, ¹² айткандар:

– Аминь! Кудайыска үргүлжи чакка алкыш, мақ, ойгор, быян, күндү, жан ла күч! Аминь.

¹³ Сөс айдып баштайла, башчылардын бирүзи менен сураган:

– Ак кийим кийген бу не улус, олор кайдан келген?

¹⁴ – Сен билерин, бий – дегем.

Ол меге айткан:

– Улу ачу-короннон келген улус бу. Олор кийимин јунуп, Курааннын каныла ак эткендер. ¹⁵ Онын учун Кудайдын ширеези алдында туруп, Онын Өргөөзинде Ого түн-түш бажырып јадылар. Ширеде Отурганы олордын чадыры боло берер. ¹⁶ Олор база торолобос, суузabas, олорды күн, кандый да изү өртөбөс, ¹⁷ ненин учун дезе олорды ширеенин орто тужындагы Кураан кабырар, тирү суунын агындарына апарар, Кудай олордын көзинен не ле јашты арчыыр.

8

Јетинчи таңманы алып ийгени

¹ Кураан јетинчи таңманы алып ийерде, тенгериде јарым саат кире шын боло берген. ² Кудайдын алдында турган јети ангелди көрүп ийгем. Олорго јети амыргы берилген.

³ Өскө ангел келип, фимиам өртөйтөн алтын айагын тудунганча, тагылдын алдына тура берген. Ого көп фимиам берилген, ончо агарулардын мүргүүлиле шире алдындагы алтын тагылга салзын деп. ⁴ Фимиам ыжы агарулардын мүргүүлиле кожо ангелдин колынан Кудайдын алдына көдүрилген. ⁵ Ангел алтын аяакты алып, тагылдан отло толтырып, јерге чачкан: үндер угулып, күкүрт күркүреп, јалкын јалтылдап, јер силкинген.

⁶ Јети амыргылу јети ангел амыргы тартарга белетенип алган.

⁷ Баштапкы ангел амыргылаган. Канла колынган мөндүр ле от боло берип, јерге түшкен. Јердин үчинчи үлүзи, агаштардын үчинчи үлүзи, не ле көк өлөн күйе берген.

⁸ Экинчи ангел амыргылаган. Отло јалбырап күйген улу-јаан кырдый неме талайга ташталган. Талайдын үчинчи үлүзи кан боло

берген, ⁹ талайда жүрген тынар-тындунын үчинчи үлүзи өлгөн, керептердин үчинчи үлүзи сайалып-оодылган.

¹⁰ Үчинчи ангел амыргылаган. Тенериден жарыткыш чылап күйген улу-жаан жылдыс түшкөн. Ол суулардын үчинчи үлүзине ле суулардын агындарына түшкөн. ¹¹ Жылдыстын ады Ыпшан болгон. Суулардын үчинчи үлүзи ыпшан боло берген. Бу суудан улустын көбизи өлгөн, ненин учун десе суулар ачу боло берген.

¹² Төртүнчи ангел амыргылаган. Күннинг үчинчи үлүзи, айдын үчинчи үлүзи, жылдыстардын үчинчи үлүзи үрелген. Онын учун олордын үчинчи үлүзи карачкы боло берген. Түштин үчинчи үлүзи туркунына жарык жок болгон, анайда ок түннинг үчинчи үлүзи туркунына.

¹³ Тенериде бийик учуп бараткан, тын үнденип, мынайда айдып турган бир мүркүттү көрүп, угуп ийгем:

– Жерде журтаган улуска ачу-корон, ачу-корон, ачу-корон, ненин учун десе арткан үч ангел амыргы тартарга белен.

9

¹ Бежинчи ангел амыргылаган: тенериден жерге түшкөн жылдысты көрүп ийгем. Ого алыс жердин оозынын түлкүүри берилген.

² Ол алыс жердин оозун ачып ийерде, улу-жаан печкеден чилеп, алыс жерден ыш чыккан. Алыс жердин бу ыжынан күн ле кей карачкыланган. ³ Ыштаг жерге аспан чыгып келген, ого жердин скорпиондорунда бар ошкош жан берилген. ⁴ Аспанга айдылган, жердин өлөнгине, кандый да көккө, кандый да агашка каршу жетирбезин деп. Ого жангыс Кудайдын тагмазы мандайларына базылбаган улусты чагары жарадылган. ⁵ Олорго бу улусты өлтүрбезин, жангыс беш ай кыйназын деп айдылган. Бу кыйын скорпион кижини чагып эткен кыйынды. ⁶ Ол күндерде улус өлүмди бедиреер, же оны таап болбос. Өлөргө күүнзеер, же өлүм олордон кача берер.

⁷ Аспан бүдүмиле жуу-согушка кадырылган аттарга түнөй болгон. Баштарында алтын короналар ошкош немелер, чырайлары – кижинин чырайынды. ⁸ Чачы үй кижинин чачынды, тиштери арсландыйы ошкош. ⁹ Аспан темир куйактый куйакту болгон, канаттарынын шуулты жуу жерине мантап бараткан көп аттарга жеккен жуучыл абралардын табыжынды. ¹⁰ Оndo скорпиондордо ошкош

куйруктар бар, база чактырмалар. Куйруктарында улуска беш ай каршу жетирер жан болгон. ¹¹ Олордын кааны алыс жердин ангели болгон. Онын ады еврейлеп Аваддон, гректеп Аполлион*.

¹² Баштапкы ачу-корон өдө берген. Бат, онын кийнинен база эки ачу-корон келип жат.

¹³ Алтынчы ангел амыргылаган: Кудайдын алдында турган алтын тагылдын төрт мүүзинен чыккан үнди угуп ийгем. ¹⁴ Үн амыргылу алтынчы ангелге айткан:

– Улу Евфрат суунын жанында күлүлген төрт ангелдин күлүзин чеч.

¹⁵ Улустын үчинчи үлүзин өлтүрерге бу күнге, ойгө, айга, жылга белетелген төрт ангелдин күлүзи чечилген. ¹⁶ Атту черүнинг тоозы түменнин эки түмени болгон. Онын тоозын угуп ийгем.

¹⁷ Анайып меге көрүлте болуп, аттарды ла олорго минген улусты көрүп ийгем. Олордын куйагынын өни от-кызыл, кара-көк лө күкүрдий. Аттардын баштары – арсландардын баштарынды, оосторынан от, ыш ла күкүр чыгып турган. ¹⁸ Бу үчүдөн, – оосторынан чыгып турган оттон, ыштан ла күкүрдөн – улустын үчинчи үлүзи кырылган. ¹⁹ Аттардын күчи оосторында ла куйруктарында болгон. Куйруктары – жыландарга түней, олар баштарлу болгон, оныла каршу эдип тургандар.

²⁰ Бу кату-жоболло өлтүртпеген арткан улус санаазын кубултпай, колдорыла эткенинен жана түшпегендер, шилемирлерге бажырарын, көрүп те, угуп та, базып та болбос алтын, мөнүн, жес, таш, агаш чалуларга бажырарын токтотпогондор. ²¹ Өлтүрип, тармалап, балыр кылынып, уурданып эткен кинчектерин алынбаган.

10

Түрбектү ангел

¹ Тенериден түжүп жаткан, булутла оролгон өскө күчтү ангелди көрүп ийгем. Бажынын үстінде солоны болгон, чырайы күндий, буттары от баканадый. ² Колында ачык түрбек тудунып алган. Он будыла талайга, сол будыла жерге базып, ³ арслан ыркыранганы чылап, тын үнденип кыйгырган. Ол кыйгырарда, жети күкүрт

* Жайрадаачы.

бойларынын үндериле үнденип ийген. ⁴Жети күкүрт үнденерде, бичиирге санангам, же тенериден меге айткан үнди угуп ийгем:

– Жети күкүрттин айтканын таңмалап кой, оны бичибе.

⁵Мен талайда ла жерде турганын көргөн ангел он колун тенери өрө көдүргөн. ⁶Өй база болбос деп, ол тенерини ле ондо барын, жерди ле ондо барын, талайды ла ондо барын жайаган үргүлжи чакка Жүречиле чертенген. ⁷Же жетинчи ангел амыргылаар күндерде, Ол Бойынын кул жарчыларына жарлаганыла, Кудайдын жажыды бүдөр.

⁸Тенериден мен угуп ийген үн меге ойто айда берген:

– Барып, талайда ла жерде турган ангелдин колундагы ачык түрбекти ал.

⁹Ангелге барып, түрбекти бер – дегем. Ангел меге айткан:

– Оны алып, жи. Кардында ол ачу болор, же оозында мөттий тату болор.

¹⁰Ангелдин колунан түрбекти алып, жип ийгем. Оозымда ол мөттий тату болгон, жип ийеримде, кардымда ачу боло берген.

¹¹Меге айдылган:

– Сен көп калыктарга, уктарга, тилдерге ле каандарга ойто сурдулар учурлу.

11

Эки керечи

¹Меге кемжийтен будакка түңгей тайак берилип, айдылган:

– Тур, Кудайдын Өргөөзин ле тагылды, ондо бажырып турган улусты кемжи. ²Өргөөнин тыш күрентигин дезе тоодон чыгарып, кемжибе, ненин учун дезе ол кара жандуларга берилген: олор агару каланы төртөн эки ай тепсеер. ³Эки керечиме жан берерим, олор кату түктен эткен кийим кийип, Кудайдын табын 1260 күн жарлаар.

⁴Бу керечилер – жердин Кайраканы алдында турган эки майагаш ла эки жарыткыш. ⁵Олорго кижичи каршу жетирейин дезе, олордын оосторынан от чыгып, өштүлерин жуда салар. Олорго кижичи каршу жетирейин дезе, ол анайып өлтүртөр. ⁶Олордо тенерини бөктөөр жан бар, Кудайдын табын жарлаган күндерде жанмыр жаабызын деп. Анайда ок, күүни тутса, сууларды кан эдип кубултар, не ле түбекле жерге согулта эдер жангы бар.

⁷ Олор керелеп туузылтса, алыс жерден чыгып жаткан ан олорго удур жуулажып, оморды женип, өлтүрүп койор. ⁸ Сөөктөри Содом ло Египет деп тыннан адалган улу каланын оромунда, бойларынын Кайраканы кере тартылган жерде, жадар. ⁹ Калыктардан, үйелерден, тилдерден ле уктардан улус омордын сөөктөрине үч жарым күн көрөр, сөөктөрүн сөөк салар жерге жуудырбас. ¹⁰ Жерде журтаган улус бого сүүнип, жыргаар, бой-бойына сыйлар ийер, ненин учун десе бу эки жарчы жерде журтаган улусты кыйнаган.

¹¹ Же үч жарым күннин бажында жарчыларга Кудайдан жүрүмннн тыны кирип, экилези бутка турган. Оморды көргөн улуска улу коркыш болгон. ¹² Эки жарчы «Бери чыгыгар!» – деп, тенериден айткан тын үнди угуп ийгендер. Омор булутла тенериге чыккандар, өштүлери оморго көрүп тургандар. ¹³ Ол ло тарый улу-жаан жерсилкиниш болгон, каланын онынчы үлүзи келип түшкен. Жерсилкиништен жети мун кизи өлгөн, арткан улус сүрекей коркып, Тенери Кудайына алкыжын жетирген.

¹⁴ Экинчи ачу-корон өдө берген. Бат, үчинчи ачу-корон жылгыр келип жат.

Жетинчи амыргы

¹⁵ Жетинчи ангел амыргылаган. Тенериде мынайда айткан тын үндер болгон:

– Телекейдин Каандыгы Кайраканыстын ла Онын Христозынын Каандыгы боло берди. Ол үргүлжи чакка башкара!

¹⁶ Ширеелеринде Кудайдын алдында отурган жирме төрт башчы көнкөрө жыгылып, Кудайга бажырып, ¹⁷ айткандар:

– Бойыннын улу күчинди алып, каан боло бергенин учун Сеге, бар, болгон ло келип жаткан Кайраканга, күчтүден күчтү Кудайга, баш болзын! ¹⁸ Калыктар чуғулданган, Сенин де чуғулын келди. Өлгөндөрдү жаргылаар, кулдарынды, жарчыларынды, агаруларды, Сенен аягандарды, кичүлөрдү ле улуларды кайралдаар, жерди кырып тургандарды кыраар ой келди.

¹⁹ Кудайдын тенеридеги Өргөзи ачылып, Өргөзинин ичинде Онын керезинин ковчеги көрүнип келген. Жалкындар жалтылдап, үндер угулып, күкүрттер күркүреп, жер силкинип, улу-жаан мөндүр түшкен.

12

Ўй кижиге ле желбеген

¹Тенериде улу билди көрүнип келген – күн кийген ўй кижиге. Онын бут алдында ай, бажында он эки жылдысту корона.
²Ол барлу болгон, бала таап, оорудан ла кыйыннап кыйгырып турган.

³Тенериде өскө билди көрүнип келген: бат, жети башту ла он мүүстү жаан от-кызыл желбеген. Баштарында жети корона.
⁴Куйругу тенериден жылдыстардын үчинчи үлүзин жалмай согуп, жерге таштаган. Бу желбеген бала табар ўй кижинин алдына туруп алган, балазын тапса, жуда саларга.
⁵Ўй кижиге ончо калыктарды темир тайакла кабырар эр киндиктү бала тапкан. Балазын оноң ала койып, Кудайга ла Онын ширезине апарып салгандар.
⁶Ўй кижиге дезе ого Кудай белетеп койгон ээн жерге кача берген. Анда оны 1260 күннин туркунына кичеейтен болгон.

⁷Тенериде жуу башталган: Михаил ле онын ангелдери желбегенге удур жуулашкан. Желбеген ле онын ангелдери ологорго удур жуулашкан.
⁸Же желбеген баштагандар жендирткен, ологорго тенериде жер табылбаган.
⁹Көрмөс лө сатана деп адалаачы, бастыра телекейди мекелеечи жаан желбеген, жебрен жылан, төмөн ташталган. Ол жерге ташталган, ангелдери кожо ташталгандар.

¹⁰Тенериде айткан тын үнди угуп ийгем:

– Эмди Кудайыстын аргадажы, күчиге ле каандыгы, Онын Христозынын жаңы жедип келди, ненин учун дезе карындаштарысты коптоочы, ологорды Кудайыс алдында түн-түш коптоочы ташталган.
¹¹Карындаштарыс оны Курааннын каныла, бойынын керезинин сөзиле женгендер, бойларынын жүрүмин өлөргө дө жетире сүйбегендер.
¹²Онын учун жыргагар, тенерилер ле ологордо журтагандар! Жерге ле талайга ачу-корон! Слерге көрмөс түшкен. Ол өйиге ас болгонын билип, тын аткыйланып калган.

¹³Желбеген жерге таштатканын көрбө, эр киндиктү бала тапкан ўй кижиге истеп баштаган.
¹⁴Ўй кижиге ээн жерге бойынын жериге учсын деп, жаан муркүттин эки канады берилген. Анда оны жыланнын ыраагында өйдин, өйлөрдиге ле жарым өйдин туркунына кичеейтен болгон.

¹⁵Жылан бойынын оозынан үй кижинин кийнинен агын суу божодып ийген, оны суу агыза берзин деп. ¹⁶Же жер үй кижиге болужып, оозын ачып, желбегеннин оозынан чыккан сууны жудуп ийген. ¹⁷Желбеген үй кижиге чукулданып, онын арткан ач-үрениле – Кудайдын жакылталарын бүдүрүп тургандарла, бойлорында Иисустын керези бар болгондорло жуулажарга барган. ¹⁸Ол талайдын кумагында тура берген*.

13

Эки аг

¹Талайдан чыгып жаткан он мүүстү ле жети башту анды көрүп ийгем. Мүүстеринде – он корона, баштарында – Кудайды жамандаган ат-жолдор. ²Мен көрүп ийген аг ирбиске түңей болгон. Буттары – айунайы, оозы – арсландыйы ошкош. Ого желбеген бойынын күчин, ширеезин ле улу жан берген. ³Аннын баштарынын бирүзи жаан шыркалудый болгонын көрүп ийгем. Же бу жаан шырка жазылып калган. Жерде журтаган ончо улус алан кайкап, анды ээчий барган. ⁴Анга жан берген учун желбегенге бажыргандар. Анга да бажырып, айткандар:

– Кем анга тең, кем оныла тартыжар аргалу?

⁵Улуркап, Кудайды жамандазын деп, анга оос берилген. Мыны төртөн эки ай эдер жан берилген. ⁶Ол Кудайды жамандап айдарга, Онын адын, Онын журтын, тенериде журтагандарды жамандаарга оозын ачкан. ⁷Ого агаруларга удур жуулажып женери берилген. Не ле үйени, калыкты, тилди ле укты башкарап жан берилген. ⁸Телекей жайалганнан ала сойылган Кураандагы жүрүмнин түрбегинде аттары бичилбеген, жерде журтаган ончо улус бу анга бажырап.

⁹Кулакту кижиге уксын! ¹⁰Олжого баратаны, олжого ок барат. Кылыштаң өлтүртетени, кылыштаң ок өлөр. Мында агарулардын чыдузы ла бүдери керектү.

¹¹Жерден чыгып келген өскө анды көрүп ийгем. Ол кураандыйы ошкош эки мүүстү болгон, желбеген чилеп эрмектенген. ¹²Ол баштапкы аннын жанын онын алдында бүдүрүп, ончо жерди ле ондо журтаган улусты жаан шырказы жазылган баштапкы анга бажыртат.

* Кезик жебрен түрбектерде: «Мен талайдын кумагында тура бергем».

¹³ Улу билдилер эдип, улус көзинче тенгериенен јерге от то түжүр-тип јат. ¹⁴ Аннын алдында эдерге берилген кайкалдарла ол јерде јуртаган улусты төгүндеп јат. Анайып, кылыштан шыркалу, је тирүү аннын сүрин этсин деп, јерде јуртаган улуска айдып јат. ¹⁵ Ого аннын сүрине тын кийдирер јан берилген, аннын сүри айдар аргалу болзын деп, аннын сүрине бажырбаган ончо улус өлтүртсин деп. ¹⁶ Ол ончозынын, – кичүлердин ле улулардын, байлардын ла түренилердин, јайымда жүргендердин ле кулдардын – он колдорына эмезе мандайларына таңма тургустырып јат. ¹⁷ Анайып, таңмалузынан, эмезе аннын ады, эмезе онын адынын тоозы таңмалалганынан башказы, кем де садып та алар, садар да аргазы јок болор.

¹⁸ Мында ойгорлык керектү. Санаа бары аннын тоозын алзын, бу – кижии тоозы. Онын тоозы 666.

14

Јаңы сарын

¹ Көрзөм, Сион кырда Кураан туру, Оныла кожо 144 мунг кижии. Мандайларында Онын ады-јолы ла Адазынын ады-јолы бичилген. ² Тенгериенен көп суулардын, јаан күкүрттин табыжындыый үн угуп ийгем. База улус бойларынын јадагандарыла ойногондо чыгатаң үндий үн угуп ийгем. ³ Олор ширеенин алдында, төрт тындунын ла башчылардын алдында јаңы сарын сарнап јат. Јерден садылып алган байагы 144 мунг кижиден башка, бу сарынды кем де үренип албаган. ⁴ Бойлорын үй улусла быјарсытпаган улус бу, ненин учун дезе олор ару бойлоры артып калгандар. Кураан кайдаар ла барганда, Оны ээчип турган улус бу. Олор баштапкы катјиилектер чилеп, Кудайга ла Кураанга улустаң садылып алган. ⁵ Олордын сөстөринен төгүн табылбаган. Олордо јек јок.

Үч ангел

⁶ Тенгериде учуп бараткан өскө ангелди көрүп ийгем. Јерде јуртаган улуска, не ле укка, үйеге, тилге ле калыкка јарлаарга, ол мөңкү Евангелиелү болгон. ⁷ Ол тын үнденип айткан:

– Кудайдан аяап, Ого мак јетиригер, ненин учун дезе Онын јаргызынын өйи једип келди. Тенгерини ле јерди, талайды ла суулардын агындарын јайаган Јайаачыга бажырыгар.

⁸ Онын кийнинен экинчи ангел учуп, айткан:

– Келип түшти, келип түшти улу Вавилон! Ол кычанын ла балырдын аракызыла ончо калыктарды сугарган.

⁹ Олордын кийнинен үчинчи ангел учуп, тын үнденип айткан:

– Анга ла онын сүрине бажырып, мандайына эмезе колына тагма алынып турган кижиге ¹⁰ Кудайдын аткыйланыжынын аракызынан ичер, чейилбеген, Онын чугулынын айагында белетелген аракыдан. Ол агару ангелдер алдында ла Кураан алдында отло, күкүрле кыйнадылар. ¹¹ Кыйынынын ыжы үргүлжи чакка көдүрилер. Анга ла онын сүрине бажырып, онын адынын тагмазын алынып турган улус түште де, түнде де энчү билбес. ¹² Мында Кудайдын жакылталарын чеберлеген ле Иисуска чындык агарулардын чыдузы керектү.

¹³ Тенериден айткан үнди угуп ийгем:

– Мыны бичи: «Өлгөндөр, – Кайраканга бүдүп өлүп жаткандар, – эмдиден ары кежиктү. Эйе, – деп, Тын айдат, олор бойынын ижинен токунаар, олордын керектери кийнинен барып жат».

Жердин ажын кескени

¹⁴ Көрзөм, ак булут, булутта Кижиге Уулына түнгейи отуру. Бажында алтын венек, колында курч серп. ¹⁵ Өргөдөн өскө ангел чыгып, булутта Отурганга тын үнденип кыйгырган:

– Серпинди ийип, ашты кес, ненин учун десе аш кезер ой жедип келген, жерде аш быжып калган.

¹⁶ Булутта Отурганга серпин жерге чачкан, жердин ажы кезилген.

¹⁷ Өскө ангел тенеридеги Өргөдөн чыгып келген, база курч серптү. ¹⁸ Отты башкарар өскө ангел тагылдан чыгып келеле, курч серптүгө тын үнденип кыйгырган:

– Курч серпинди ийип, жердеги виноградтын сабактарын кес, ненин учун десе кат-жиилектери быжып калган.

¹⁹ Ангел серпин жерге чачып, жердеги виноградты жууп, Кудайдын чугулынын улу-жаан сыксырузына таштаган. ²⁰ Кат-жиилектер каланын тыштындагы сыксыруда тепселген. Сыксырудан кан чыгып, аттын үйгенине де жетире көдүрилип, 1600 стадияга* жайылган.

* Үч жүс беристеге шыдар.

15

¹Тенериде улу ла кайкамчылу өскө билдини көрүп ийгем – калганчы жети кату-јоболду жети ангелди. Бу кату-јоболдорло Кудайдын чугулы туузылып јаткан.

²Отло колынган шил талайдый немени көрүп ийгем. Анды, онын сүрин ле ады-јолынын тоозын јенген улус Кудайдын јадагандарын тудунганча, шил талайда турулар. ³Олор Кудайдын Моисей кулынын сарынын ла Курааннын сарынын сарнап, айдыжып јадылар:

– Э-э, Кайракан, күчтүдөг күчтү Кудай, эдип жүрген керектерин улу ла кайкамчылу! Э-э, калыктар Кааны, јолдорын чындык ла чын! ⁴Кем Сененг аяабас, Кайракан, адынды кем алкабас? Јагыс Сен агару. Ончо калыктар келип, алдынга бажырар, ненин учун дезе чындык керектерин ачылган.

⁵Мынын кийнинде көрзөм, тенериде Öргөөнин ич јаны – керенин чадыры ачылган. ⁶Öргөөдөн жети кату-јоболду жети ангел чыгып келген. Олор ару ла јарык кеден кийимдү болгон, көгүстей алтын курлар курчалган. ⁷Төрт тындунын бирүзи жети ангелге жети алтын аяк берген. Бу аяктар үргүлји чакка жүреечи Кудайдын чугулыла толо болгон. ⁸Öргөө Кудайдын магынанг ла күчинен ышла толгон. Жети ангелдин жети кату-јоболы туузылбайынча, Öргөөгө кем де кирип болбогон.

16

Кудайдын чугулы

¹Мынын кийнинде Öргөөдөн жети ангелге айткан тын үнди угуп ийгем:

– Барып, Кудайдын чугулынын жети аягын јерге уругар.

²Баштапкы ангел барып, аягын јерге урган. Аннын тагмазы бар, онын сүрине бажырып жүрген улустын эди-канында јаман ла ириндү өнгүре шыркалар боло берген.

³Экинчи ангел аягын талайга урган. Суу өлгөн кижинийи ош-кош кан боло берген, талайдагы ончо тындулар өлүп калган.

⁴Үчинчи ангел айагын сууларга ла агындарга урган. Олор кан боло берген. ⁵Сууларды башкарар ангелдин мынайда айтканын угуп ийгем:

– Сен Чындык, Сен – Бары ла Болгоны, Сен Агару, ненин учун дезе мыны жаргылаган. ⁶Олор агарулардын ла жарчылардын канын төккөн, Сен олорго кан ичерге берген. Олор бого туруп јат.

⁷Тагылдан айткан үнди угуп ийгем:

– Эйе, Кайракан, күчтүден күчтү Кудай, жаргыларың чын ла чындык!

⁸Төртинчи ангел айагын күнге урган: күнге улусты отло өртөдөри берилген. ⁹Улус коркышту изүге өртөткөн. Олор бу кату-јоболдын бажын билер Кудайдын адын јамандап, Ого мак јетирбегендер ле баштанбагандар.

¹⁰Бежинчи ангел айагын аннын ширеезине урган: аннын каандыгы карачкы боло берген. Олор оору-сыстан тилдерин тиштенип тургандар. ¹¹Оору-сызынан ла шырказынан улам Тенери Кудайын јамандап, је эткен керектеринин кинчегин алынбагандар.

¹²Алтынчы ангел айагын улу Евфрат сууга урган: онын суузы сооло берген, күнчыгыштан каандарга јол белен болзын деп. ¹³Бакадый үч кара јелбисти көрүп ийгем. Олор јелбегеннин оозынан, аннын оозынан ла төгүн жарчынын оозынан чыгып јаткандар. ¹⁴Бу – билдилер јайаачы шилемирдин јелбистери. Олор бастыра телекейдин каандарына барып јадылар, оларды күчтүден күчтү Кудайдын улу күнинде јуу-согушка јуурга.

¹⁵– Бат, уурчы чылап сақыбас јанынан келерим. Јылангаш баспайын, уйадымды кижиде көрбөзин деп, ойгу болуп, кийимин чеберлеген кижиде кежиктү.

¹⁶Олор каандарды еврейлеп Армагеддон деп јерге јууп алгандар.

¹⁷Јетинчи ангел айагын кейге урган. Öргөдөги ширееден: «Бүтти!» – деген тың үн угулган. ¹⁸Јалкындар јалтылдап, күкүрттер күркүреп, үндер угулып, улу-јаан јерсилкениш болгон. Андый тың, андый улу-јаан јерсилкениш кижиде јерде табылганнан бери болбогон. ¹⁹Улу кала үч башка јарылган, калыктардын калалары келип түшкен. Кудай улу Вавилонды эске алып, ого Бойынын чугулынын аткыйланыжынын аракылу айагынан ичерге берген.

²⁰ Не ле ортолык кача берген, кырлар јоголып калган. ²¹ Талант кемдү јаан мөндүр тенериден улуска түшкен. Мөндүрдөн болгон кату-јобол учун улус Кудайды јамандаган, ненин учун дезе бу коркышту кату-јобол болгон.

17

Анга минген үй кижиси

¹ Јети аякту јети ангелдин бирүзи келип, меге айткан:

– Бери кел, көп сууларда отурган улу балыр үй кижини јаргылаганын көргүзейин. ² Оныла кожо јердеги каандар балыр кылынган, онын балырынын аракызынан јерде јуртаган улус эзирген.

³ Ангел мени ээн јерге Тында алып барган. Кызыл анга минген үй кижини көрүп ийгем. Бу ан бастыра бойы Кудайды јамандаган ат-јолдорло бичилген. Ол јети башту ла он мүүстү болгон. ⁴ Үй кижиси кызыл ла кубакай-кызыл кийимдү болгон, алтынла, баалу-чуулу таштарла, эрјинеле кееркедилген. Колында алтын аяк тудунып алган. Аяк јескинчиле, балырынын быјарыла толо болгон. ⁵ Үй кижинин мандайында ат бичилген, јажыт: «Улу Вавилон, балыр үй улустын ла јердеги јескинчинин энези». ⁶ Үй кижиси агарулардын канынан ла Иисустын керечилеринин канынан эзирик болгонын көрүп ийгем. Оны көрөлө, сүрекей кайкагам. ⁷ Ангел меге айткан:

– Не кайкап турун? Сеге бу үй кижинин ле оны алып јүрген јети башту, он мүүстү аннын јажыдын айдып берейин. ⁸ Сен көргөн ан – болгон, эмди – јок. Ол алыс јерден чыгып, бойынын өлүмине барар. Телекей бүткеннен ала јүрүм түрбегинде ады-јолдоры бичилбеген, јерде јуртаган улус анга көрүп, кайкажар, ненин учун дезе ол болгон, эмди јок, је ойто келер. ⁹ Мында ойгорлыкту санаа керектү. Јети баш – ол үй кижиси отурган јети төн, база јети каан. ¹⁰ Бежүзи өлгөн, бирүзи эзен, бирүзи – келгелек. Келзе, мында узак артпас. ¹¹ Болгон ло эмди јок ан – ол сегизинчи, јетүнин тоозынан. Ол бойынын өлүмине барат.

¹² Сен көргөн он мүүс – ол каандыкты алгалак он каан, је олор каандар чылап, англа кожо јангы бир саатка алар. ¹³ Олордын санаазы јангыс, бойларынын күчин ле јангын анга берер. ¹⁴ Олор

Кураанга удурду жуулажар, же Кураан оморды јенер, ненин учун дезе Ол – кайракандардын Кайраканы, каандардын Кааны. Оныла кожо јүргендер айттырылган, талдалган ла чындык улус болуп јадылар.

¹⁵База ангел меге айткан:

– Сен сууларды көрдин, омордо балыр үй кижии отуры, ол суулар – калык ла јондор, элдер ле тилдер. ¹⁶Сен көргөн он мүс ле ан бойы балыр үй кижини јаман көрөр, түредер, јыланаштаар, эди-канын јиир, отко өртөп койор. ¹⁷Омордын јүрегине Кудай Бойынын табын бүдүрер күн салган. Омор Кудайдын сөзи бүтпейинче, ончо јанды анга берер учурлу болгон. ¹⁸Сен көргөн үй кижии дезе јердеги каандарды бийлеген улу кала.

18

Вавилоннын келип түшкени

¹Мынын кийнинде тенериден түжүп јаткан өскө ангелди көрүп ийгем. Ондо улу јан бар болгон. Онын магынан јер јарый берген.

²Ол тын үнденип кыйгырып, айткан:

– Келип түшти, келип түшти улу Вавилон! Ол шилемирлердин јурты, не ле кара јелбистин шибееленер јери, не ле быјар, јескинчилү куштын шибееленер јери боло берген. ³Ончо калыктар онын кыказынын ла балырынын араказынан ичкен, јердеги каандар оныла кожо балыр кылынып јүрген, јердеги којойымдар онын улуркагынан байыган.

⁴Тенериден айткан өскө үнди угуп ийгем:

– Мынан чык, калыгым, оныла кожо кинчек этпеске, онын кату-јоболын албаска, ⁵ненин учун дезе онын кинчектери тенериге јетти, јаман керектерин Кудай эске алды. ⁶Слерге ол канайда берген, ого анайда ла јандыра беригер, эткен керектери аайынча эки катап көп јандырыгар. Слерге берген ајагына ого ичерге эки катап көп уругар. ⁷Бойын канча кире макка чыгарган ла сайраган, ого анча ла кире кыйын-шыра ла ачу-корон јандыра беригер, ненин учун дезе ол бойынын јүрегинде айдат: «Абакайкаан чылап отурып јадым. Мен тул эмезим, ачу-корон көрбөзим». ⁸Мынын учун бир күн ого кату-јобол, өлүм, сыгыт ла торо

келер, ол отло өртөлөр, ненин учун десе оны жаргылаачы Кудай Кайракан – күчтү.

⁹ Онын күйүп, ышталып жатканын көрөлө, оныла кожо балыр кылынган, байлыгыла жүрген жердеги каандар оны эске алып, ыйлажып-сыктажар. ¹⁰ Кыйын-шыразынан коркып, ыраагында туруп, айдыжар: «Ачу-корон, ачу-корон сеге, улу кала, бек кала Вавилон! Сенин жаргын бир өйдө келди!»

¹¹ Жердеги коjoyымдар оны эске алып, ыйлажып-сыктажар, ненин учун десе олардон кем де неме садып албас: ¹² алтын ла мөнгүн эдимдерди, баалу-чуулу таштарды, эржинени, күделини, кызыл бөсти, торконы, көс кылбыгар бөстөрди, жараш жытту жүзүн-жүүр агаштарды, слоннын сөөгинен ле эн баалу агаштан эткен жүзүн-базын эдимдерди, күлөрди, темирди, ак-ташты, ¹³ жараш жытту өзүмди, фиамамды, мираны, ладанды, аракыны, майды, кулурды, буудайды, малды, койлорды, жылкыларды, жуучыл абраларды, кижилердин эди-канын ла жулазын.

¹⁴ Бойун күүнзеген кат-жиилектер сенде жоголып калган. Ончо байлыктарын ла жаркынын сени таштап барган, – оны таап болбозын.

¹⁵ Мынын ончозыла садыжып байыган коjoyымдар онын кыйын-шыразынан коркып, ыраагында тургулаар, ыйлап, сыктап, ¹⁶ айдыжар: «Ачу-корон, ачу-корон сеге, улу кала, күдели, кызыл ла кубакай-кызыл кийим кийген, алтынла, баалу-чуулу таштарла, эржинеле кееркедилген кала, ¹⁷ ненин учун десе ондый байлык бир ле өйдө жоголып калган!»

Ончо керепчилер, ончо керепле жүзечилер, ончо талайчылар, талайда иштеген ончо улус ыраагында туруп, ¹⁸ онын күйүп, ышталып жатканын көрүп, кыйгырыжа бергендер:

– Кандый кала улу калага түнгей!

¹⁹ Олор баштарына кубал сееп, онтоп-калактап, ыйлап-сыктап, айдыжып тургандар:

– Ачу-корон, ачу-корон сеге, улу кала! Талайда керептерлү ончо улус онын эржинелериле байыган, же ол бир ле өйдө ээнзиреп калган. ²⁰ Бого сүүнигер, тенери, агарулар, апостолдор ло жарчылар, ненин учун десе Кудай оны слердин жаргыгарла жаргылаган.

²¹ Бир күчтү ангел теерменнин жаан тажынды ташты алып, талайга таштап, айткан:

– Андый жүткүүлө улу Вавилон кала ташталар, оны кем де таап болбос. ²²Жадагандаган, сарнаган, шоорлогон, сыбыскылаган улустын үни сенде база угулбас; кандый бир немеле узанган ус сенде база болбос, теерменнин тажынын табыжы сенде база угулбас; ²³жарыткыштын жарыгы сенде база жарытпас; колтунын ла сыргалжынын үни сенде база угулбас, ненин учун дезе којойымдарын улус ортодо жерде улулар болгон, илби-тарманла ончо калыктар аскырылган. ²⁴Ондо жарчылардын, агарулардын ла жерде өлтүрткен ончо улустын каны табылган.

19

Тенеридеги сүүнчи

¹Мынын кийнинде тенериде көп түмен улустын ошкош тын үнди угуп ийгем:

– Аллилуия! Аргадаш, мак ла күч – Кудайыстыйы, ²ненин учун дезе Онын жаргылары чын ла чындык. Ол жерди бойынын балырыла бжарсыткан улу балыр үй кижини жаргылаган, Бойынын кулдарынын каны учун өч алган.

³Олор такып айткандар:

– Аллилуия! Онын ыжы үргүлји чакка кодүрилет.

⁴Жирме төрт башчы ла төрт тынду жыгылып, ширееде отурган Кудайга бажырып,

– Аминь! Аллилуия! – дегендер.

⁵Ширееден мынайда айткан үн чыккан:

– Кудайысты мактагар, Онын ончо кулдары, Онон айап жүргендер, кичүлер ле улулар!

⁶Көп улустын үниндий, көп суулардын ла жаан күкүрттин табыжындык неме угуп ийгем, олор айдыжып тургандар:

– Аллилуия! Кайракан, күчтүден күчтү Кудайыс, кааннын ширеезине отурды! ⁷Сүүнип жыргайлы, Ого мак жетирели, ненин учун дезе Курааннын тойы једип келген, Онын сыргалжызы бойын белетеп алган. ⁸Ого кеен, ару ла жарык күдели кийим кийерге берилген. Кеен күдели кийим агарулардын чындык керектери болуп јат.

⁹Ангел меге айткан:

– Бичи: «Курааннын ажын јиирине айттырылганы кижиктү».

Меге база айткан:

– Бу сөстөр – Кудайдын чын сөстөри.

¹⁰ Мен ангелге бажыарга, онын будына жыгылгам. Же ол меге айткан:

– Жок, онойтпо. Мен сеге ле Иисустын керези бар карындаштарыңа андый ок кул. Кудайга бажыр! Иисустын керези – сурдурлаш тыны.

Ак аттузы

¹¹ Ачык теңерини ле ак атка Мингенди көрүп ийгем. Оны Чындык ла Чын деп адап жадылар, Ол чындык жаргылап ла жуулажып жат. ¹² Онын көстөри – от жалбыжынды, бажында көп короналар. Анда бичилген ат-жол бар, Онын Бойынан башка, оны кем де билбес. ¹³ Ол канла шингилген кийим кийген. Онын ады-жолы – Кудайдын Сөзи. ¹⁴ Онын кийинен ак аттарлу, кеен, ак ла ару күдели кийимдү теңери черүлери барып жат. ¹⁵ Калыктарды жеңерге, оозынан курч кылыш чыгып жат. Ол калыктарды темир тайакла кабырат, күчтүдөн күчтү Кудайдын аткыйланыжынын ла чугулынын сыксырузын Бойы тепсейт. ¹⁶ Кийиминде ле жалмажында ат-жол бичилген: каандардын Кааны, кайракандардын Кайраканы.

¹⁷ Күнде турган бир ангелди көрүп ийгем. Ол теңериде учуп бараткан ончо куштарга тын үнденип кыйгырган:

– Бери учыгар, Кудайдын элбек курсагын жиирге жуулыгар!

¹⁸ Слер каандардын эдин, мун черү башчыларынын эдин, күчтүлдердин эдин, аттардын ла олорго минген улустын эдин, ончозынын, – жайымда жүргендердин де, кулдардын да, кичүлдердин де, улулардын да эдин жиригер.

¹⁹ Анды, жердеги каандарды ла олордын черүлерин көрүп ийгем. Олор атка Мингенге, Онын черүлерине удур жуулажарга жуулгандар. ²⁰ Ан олжого алынган, оныла кожо онын алдына билдилер жайаган төгүн жарчы. Ол билдилер жайап, аннын танмазын алынган ла онын сүрине бажырган улусты аскырган. Олор экилези күкүрле күйген отту көлгө тирүге ташталган. ²¹ Арткандары атка Мингеннин оозынан чыгаачы кылыштан өлгөн. Ончо куштар олордын эдин жип тойгон.

20

Мун жыл

¹Тенериден түжүп жаткан ангелди көрүп ийгем. Онын колында алыс жердин түлкүүри ле жаан кыңы болгон. ²Ол көрмөс лө сатана болгон желбегенди — жебрен жыланды тудуп, мун жылга кыңылаган. ³Алыс жерге таштап бөктөйлө, чыгар жерин танмалаган. Онын учун ол мун жыл туузылбайынча калыктарды аскырып болбос. Мынын кийнинде ас өйгө жайымдалар.

⁴Ширеелерди, олардо отурган, жаргылаарга тап берилген улусты көрүп ийгем. База Иисусты керелегени учун, Кудайдын сөзи учун бажын кезе чаптырган улустын жулаларын. Олор анга, онын сүрине де бажырбаган, мандайына ла колына танма албаган. Олор тынданып, Христосло кожо мун жыл башкарган. ⁵Мун жыл туузылбайынча, өлгөн улустын артканы тынданбаган. Бу — баштапкы тирилиш. ⁶Баштапкы тирилиште үлүзи бары кежиктү ле агару. Олорды экинчи өлүм бийлеп болбос, же олор Кудайдын ла Христостын абыстары болор, Оныла кожо мун жыл башкарат.

⁷Мун жыл туузылза, сатана каруулдан жайымдалар. ⁸Ол жердин төрт булуңында журтаган калыктарды — Гог ло Магогты аскырайын, оларды жуулажарга жууйын деп чыгар. Олордын тоозы талайдын кумагындый болор. ⁹Олор жердин телкемине чыгып, агарулардын оду-турлузын ла Кудайдын сүүген калазын курчап ийгендер. Же тенериден от түжүп, оларды судуп койгон. ¹⁰Олорды аскырган көрмөс десе отту ла күкүрлү көлгө ташталган. Ан ла төгүн жарчы анда ок болгондор. Олор ончозы түн-түш үргүлди чакка кыйналар.

Өлгөн улусты жаргылаганы

¹¹Улу ак ширеени ле ондо Отурганды көрүп ийгем. Онын көрүжинен тенери ле жер качкандар, оларго жер табылбаган. ¹²Ширеенин алдында турган өлгөн улусты, кичүлерди ле улуларды көрүп ийгем. Түрбектер ачык болгон, өскө түрбек база ачык болгон — жүрүм түрбеги. Өлгөн улус түрбектерде бичилгенинче эткен керектериле жаргылаткан. ¹³Талай бойындагы өлгөн улусты

берген, Өлүм ле Таамы өлгөн улузын бергендер. Кажызы ла эткен керектериле жаргылаткан. ¹⁴ Өлүм ле Таамы отту көлгө ташталган. Бу – экинчи өлүм. ¹⁵ Жүрүмнинг түрбегинде бичилбегени, отту көлгө ташталган.

21

Яңгы Иерусалим

¹ Яңгы тенгерини ле яңгы јерди көрүп ийгем. Башкы тенгери ле башкы јер кедө жүре бергендер, талай да јок болгон. ² Тенгеридеги Кудайдан түжүп јаткан агару каланы, яңгы Иерусалимди, көрүп ийгем. Ол эш-нөкөрине болуп кееркединген сыргалжыдый белетелген. ³ Ширееден айткан тын үнди угуп ийгем:

– Бат, Кудайдын чадыры улусла кожо, Ол олокло кожо жүрер. Олор Онын калыгы болор, Ол Бойы олоордын Кудайы болор. ⁴ Олоордын көзинен ончо јашты арчыыр. Өлүм де, ачу-корон до, сыгыт та, јобол до база болбос, ненин учун дезе башкызы жүре берген.

⁵ Ширееде Отурганы айткан:

– Бат, ончо яңгыны јайап јадым!

Онон айткан:

– Бичи, бу сөстөр чындык ла чын.

⁶ Онон меге:

– Бүтти! – деген. – Мен – Альфа ла Омега, Бажы ла Учы. Суузап турганга жүрүмнинг суузынан тегинге берерим. ⁷ Јенип турганы ончозын энчиленер. Мен ого Кудайы болорым, ол Меге уулым болор. ⁸ Коркынчактардын, чындык эместердин, быјарсыгандардын, өлтүречилердин, балыр кылынып жүргендердин, тармачылардын, чалуга бажыраачылардын ла ончо төгүнчилердин јери – отло, күкүрле күйген көлдө. Бу – экинчи өлүм.

⁹ Калганчы јети кату-јоболло толо јети аяакту јети ангелдин бирүзи келип, меге айткан:

– Кел, сыргалжыны, Курааннын эжин, көргүзейин.

¹⁰ Ол мени Тынга алдыртып, јаан ла бийик кырга алып барала, тенгеридеги Кудайдан түжүп јаткан агару Иерусалим каланы көргүскен. ¹¹ Ол Кудайдын магыла јаркындалган. Онын јаркыны сүрекеј баалу таштын, кристаллдый ару яспис таштын јаркынындый.

¹² Ол јаан ла бийик стенелү, он эки каалгалу. Каалгаларда он эки

ангел турат. Анда Израиль калыктын он эки угынын ады-жолдоры бичилген. ¹³ Үч каалга күнчыгыштан болгон, үчүзи – түндүктөн, үчүзи – түштүктөн, үчүзи – күнбадыштан. ¹⁴ Каланын стенези он эки төстү. Олордо Курааннын он эки апостоленынын ады-жолдоры бичилген.

¹⁵ Меге айтканы каланы, онын каалгаларын ла стенезин кем-жийтен алтын тайакту болгон. ¹⁶ Кала төрт булунду, узадазы тууразынды ок. Ол каланы тайакла кемжиирде, он эки мун стадия* болгон. Узадазы, тууразы ла бийиги түңей. ¹⁷ Стенезин кемжиген. Кижининг кемжүзиле колдын жүс төртөн төрт карызы** болгон. Бу ангелдин кемжүзи. ¹⁸ Стене яспистен тудулган, кала бойы – ару шилдий ару алтын. ¹⁹ Каланын стенезининг төстөри жүзүн-жүүр баалу-чуулу таштарла кееледилген: баштапкы төс – яспис, экинчизи – сапфир, үчинчизи – халкидон, төртинчизи – смарагд, ²⁰ бежинчизи – сардоникс, алтынчызы – сардолик, жетинчизи – хризолит, сегизинчизи – берилл, тогузынчызы – топаз, онынчызы – хрилопраз, он биринчизи – гиацинт, он экинчизи – аметист. ²¹ Он эки каалга – он эки эржине: кажы ла каалга бир эржинеден эдилген. Каланын оромы – жарык шилдий ару алтын.

²² Калада Öргөө көрбөгөм, ненин учун дезе онын Öргөөзи – күчтүден күчтү Кудай Кайракан ла Кураан. ²³ Калага жарыдар күнде, ай да керек жок, оны Кудайдын магы жарыткан, онын жарыткыжы – Кураан. ²⁴ Калыктар онын жарыгында базып жүрер, жердеги каандар ого бойынын магын экелер. ²⁵ Каланын каалгалары түште жабылбас, түн де ондо болбос. ²⁶ Ого калыктардын магын ла күндүзин экелгилеер. ²⁷ Ого бир де быжар неме, жескинчилү кылынып, төгүнденип жүрген бир де кижиге кирбес, жүк ле Кураандагы жүрүмнинг түрбегинде бичилгени кирер.

22

Бат, удабастаң келерим!

¹ Ангел меге жүрүмнинг суузынын агынын көргүскен. Ол кристаллды ару болгон, Кудайдын ла Курааннын ширеезинен агып

* Эки мун эки жүс беристе.

** Алтан беш метрге шыдар.

чыккан. ²Каланын оромынын орто тужында, суунын ол жанында ла бу жанында жүрүмнин агажы өскөн. Ол ай сайын, жылына он эки катап тўжўм берип турган. Онын жалбрактары калыктарды эм-деерге берилген.

³Калада каргышка калганы база болбос. Анда Кудайдын ла Курааннын ширеези болор, Онын кулдары Ого бажырып жүрер. ⁴Олор Онын чырайын көрөр, олордын мандайында Онын ады бичилер. ⁵Тўн де база болбос, олорго жарыткыш та, күннин жарыгы да керек жок болор, ненин учун десе олорго Кудай Кайракан жарыдар. Олор үргүлҗи чакка башкарар.

⁶Ангел меге айткан:

– Бу сөстөр чындык ла чын. Удабастан не болотонун Бойынын кулдарына көргүзерге, жарчылардын тынынын Кудай Кайраканы Бойынын ангелин ийген.

⁷Бат, удабастан келерим! Бу түрбектин судур сөстөрүн чеберлеп жүрген кижиге кижиге жижиктү.

⁸Мен, Иоанн, мыны уктым, көрдим. Мен угала, көрөлө, меге мыны көргүзип турган ангелге бажырага, онын бут алдына жыгылгам. ⁹Же ол меге айткан:

– Жок, онойтпо. Мен сендий ле жарчы карындаштарынды, бу түрбектин сөстөрүн чеберлеп жүрген улустый ок кул. Кудайга бажыр.

¹⁰Меге база айткан:

– Бу түрбектин судур сөстөрине танга баспа, ненин учун десе өй жууктап келген. ¹¹Чын эместе эткени база да чын эместе эткей, быжары база да быжартынгай, актузы база да актуны эткей, агарузы база да агарулангай.

¹²Бат, удабастан келерим! Кайралымды кожо экелип, кажы ла кижиге эткен кереги аайынча берерим. ¹³Мен – Альфа ла Омега, Баштапкы ла Калганчы, Бажы ла Учы.

¹⁴Кийимин арутап турган улус кижиктү. Олор жүрүмнин агажынан алып жиир, калага каалгала кирер. ¹⁵Тыштында артары – ийттер ле тармачылар, балыр жүрүмдүлөр ле өлтүрөөчилер, чалуга бажыраачылар, төгүнди сүүчи ле төгүндеп турган не ле улус.

¹⁶Мен, Иисус, Бойымнын ангелимди ийгем. Ол мыны слерге серкпелерде керелеер. Мен – Давид тазылы ла калдыгы, жаркынду тан чолмон.

¹⁷Тын ла Сыргалы: «Кел!» – дейдилер. Угуп турганы: «Кел!» – дегей. Суузаганы келгей, күүни бары жүрүмнин суузын тегинге алгай.

¹⁸Бу түрбектин судур сөстөрүн угуп турган кажы ла кижиге керелеп турум: ол сөстөргө неме кошкон кижиге Кудай бу түрбекте бичилген кату-жоболды кожор. ¹⁹Бу судур түрбектин сөстөрүнөн нени алып барза, Кудай жүрүмнин агажынан, агару каладан ла бу түрбекте бичилгенинен онын үлүзүн алып барар.

²⁰Мыны керелеечи айдат:

– Эйе, удабастан келерим!

Аминь. Кел, Иисус Кайракан!

²¹Иисус Кайраканнын жакшылыгы ончогорло болгой. Аминь.